

Uitgave
in de Nederlandse taal

Mededelingen en bekendmakingen

<u>Nummer</u>	Inhoud	Bladzijde
	I <i>Mededelingen</i>	
	
	II <i>Vorbereidende besluiten</i>	
	Commissie	
2001/C 240 E/01	Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 70/220/EEG betreffende maatregelen tegen luchtverontreiniging door emissies van motorvoertuigen (COM(2000) 42 def. — 2000/0040(COD)) ⁽¹⁾	1
2001/C 240 E/02	Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de aanvaarding door de Europese Gemeenschap van Reglement nr. 104 van de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties inzake de goedkeuring van retroreflectoren voor zware en lange voertuigen en aanhangwagens daarvan (COM(2000) 161 def. — 2000/0061(AVC))	3
2001/C 240 E/03	Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de ondertekening namens de Europese Gemeenschap van de Partnerschapsovereenkomst tussen de staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten (COM(2000) 324 def. — 2000/0124(AVC))	4
2001/C 240 E/04	Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de sluiting van de Partnerschapsovereenkomst tussen de staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten (COM(2000) 324 def. — 2000/0124(AVC))	5
2001/C 240 E/05	Voorstel voor een besluit van de Raad houdende sluiting van het Protocol betreffende de uitbreiding tot Laos van de Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en Brunei Darussalam, Indonesië, Maleisië, de Filipijnen, Singapore, Thailand en Vietnam, lidstaten van de Associatie van Zuidoost-Aziatische Staten (COM(2000) 430 def. — 2000/0173(CNS))	41

⁽¹⁾ Voor de EER relevante tekst

<u>Nummer</u>	Inhoud (vervolg)	Bladzijde
2001/C 240 E/06	Voorstel voor een verordening van de Raad tot verlenging, met maximaal een jaar, van de financiering van bepaalde in het kader van Titel II bis van Verordening (EEG) nr. 1035/72 goedgekeurde programma's voor de verbetering van de kwaliteit en van de afzet (COM(2000) 623 def. — 2000/0252(CNS))	44
2001/C 240 E/07	Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de ondertekening van de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de regering van Canada tot vernieuwing van een samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding (COM(2000) 655 def. — 2000/0264(CNS))	46
2001/C 240 E/08	Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de sluiting van de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de regering van Canada tot vernieuwing van een samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding (COM(2000) 655 def. — 2000/0264(CNS))	47
2001/C 240 E/09	Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de ondertekening van de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika tot vernieuwing van het samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding (COM(2000) 656 def. — 2000/0263(CNS))	53
2001/C 240 E/10	Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de sluiting van de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika tot vernieuwing van het samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding (COM(2000) 656 def. — 2000/0263(CNS))	54
2001/C 240 E/11	Voorstel voor een voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 96/92/EG en Richtlijn 98/30/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en aardgas (COM(2001) 125 def. — 2001/0077(COD)) ⁽¹⁾	60
2001/C 240 E/12	Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en van de Raad betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit (COM(2001) 125 def. — 2001/0078(COD)) ⁽¹⁾	72
2001/C 240 E/13	Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende de status van langdurig ingezeten onderdanen van derde landen (COM(2001) 127 def. — 2001/0074(CNS))	79
2001/C 240 E/14	Voorstel voor een richtlijn van de Raad tot wijziging van Richtlijn 2000/29/EG van de Raad betreffende de beschermende maatregelen tegen het binnenbrengen en de verspreiding in de Gemeenschap van voor planten en voor plantaardige producten schadelijke organismen (COM(2001) 183 def. — 2001/0090(CNS))	88
2001/C 240 E/15	Gewijzigd voorstel voor een beschikking van de Raad betreffende de oprichting van een Europees justitieel netwerk op het gebied van burgerlijke en handelszaken (COM(2001) 234 def. — 2000/0240(CNS))	101
2001/C 240 E/16	Voorstel voor een verordening van de Raad betreffende financiële pretoetredingssteun voor Turkije (COM(2001) 230 def. — 2001/0097(CNS))	115

⁽¹⁾ Voor de EER relevante tekst

2001/C 240 E/17	Voorstel voor een besluit van de Raad tot vaststelling van een actieprogramma inzake opleiding, uitwisselingen en bijstand voor de bescherming van de euro tegen valsemunterij (programma „Pericles”) (COM(2001) 248 def. — 2001/0105(CNS))	120
2001/C 240 E/18	Voorstel voor een besluit van de Raad houdende uitbreiding van de werking van besluit tot vaststelling van een actieprogramma inzake opleiding, uitwisselingen en bijstand voor de bescherming van de euro tegen valsemunterij (programma „Pericles”) tot de lidstaten die de euro niet als munteenheid hebben aangenomen (COM(2001) 248 def. — 2001/0106(CNS))	124
2001/C 240 E/19	Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de strafrechtelijke bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap (COM(2001) 272 def. — 2001/0115(COD))	125
2001/C 240 E/20	Voorstel voor een besluit van de Raad tot toekenning van macro-financiële bijstand aan de Federale Republiek Joegoslavië (COM(2001) 277 def. — 2001/0112(CNS))	130
2001/C 240 E/21	Gewijzigd voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot instelling van een algemeen kader betreffende de informatie en de raadpleging van de werknemers in de Europese Gemeenschap (COM(2001) 296 def. — 1998/0315(COD))	133
2001/C 240 E/22	Gewijzigd voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 97/24/EG betreffende bepaalde onderdelen of eigenschappen van motorvoertuigen op twee of drie wielen (COM(2001) 145 def. — 2000/0136(COD)) ⁽¹⁾	146
2001/C 240 E/23	Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende een tweede financiële bijdrage van de Europese Gemeenschap aan de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling ten behoeve van het Fonds Inkapseling Tsjernobyl (COM(2001) 251 def. — 2001/0113(CNS))	157
2001/C 240 E/24	Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende het Europees Jaar van personen met een handicap 2003 (COM(2001) 271 def. — 2001/0116(CNS))	160
2001/C 240 E/25	Gewijzigd voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake de toegang van het publiek tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie (COM(2001) 299 def. — 2000/0032(COD))	165
2001/C 240 E/26	Gewijzigd voorstel voor een beschikking van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een communautair actieprogramma op het gebied van de volksgezondheid (2001-2006) (COM(2001) 302 def. — 2000/0119(COD)) ⁽¹⁾	168
2001/C 240 E/27	Voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een specifiek programma 2002-2006 voor onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie, ter bevordering van de integratie en versterking van de Europese onderzoekruimte (COM(2001) 279 def. — 2001/0122(CNS)) ⁽¹⁾	194
2001/C 240 E/28	Voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een specifiek programma 2002-2006 voor onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie ter bevordering van het structureren van de Europese onderzoekruimte (COM(2001) 279 def. — 2001/0123(CNS)) ⁽¹⁾	227

<u>Nummer</u>	Inhoud (vervolg)	Bladzijde
2001/C 240 E/29	Voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een specifiek programma 2002-2006 voor onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie, uit te voeren door middel van eigen werkzaamheden door het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (COM(2001) 279 def. — 2001/0124(CNS)) ⁽¹⁾	238
2001/C 240 E/30	Voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een specifiek programma 2002-2006 (Euratom) voor onderzoek en opleiding op het gebied van kernenergie (COM(2001) 279 def. — 2001/0125(CNS)) ⁽¹⁾	249
2001/C 240 E/31	Voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een specifiek programma 2002-2006 voor onderzoek en opleiding, uit te voeren door middel van eigen werkzaamheden door het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek voor de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (COM(2001) 279 def. — 2001/0126(CNS)) ⁽¹⁾	259
2001/C 240 E/32	Ontwerp richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende handel met voorkennis en marktmanipulatie (marktmissbruik) (COM(2001) 281 def. — 2001/0118(COD))	265
2001/C 240 E/33	Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende het prospectus dat gepubliceerd moet worden wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten (COM(2001) 280 def. — 2001/0117(COD))	272
2001/C 240 E/34	Gewijzigd voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie (COM(2001) 303 def. — 2000/0169(COD)) ⁽¹⁾	289
2001/C 240 E/35	Voorstel voor een besluit van de Raad tot verlening van een garantie van de Gemeenschap voor verliezen van de Europese Investeringsbank op buitengewone leningen voor concrete milieuprojecten in het gebied rond de Baltische Zee in Rusland in het kader van de Noordelijke Dimensie (COM(2001) 297 def. — 2001/0121(CNS))	295
2001/C 240 E/36	Gewijzigd voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (COM(2001) 315 def. — 2000/0158(COD)) ⁽¹⁾	298
2001/C 240 E/37	Gewijzigd voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de beperking van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur (COM(2001) 316 def. — 2000/0159(COD)) ⁽¹⁾	303
2001/C 240 E/38	Gewijzigd voorstel voor een beschikking van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van de lijst van prioritaire stoffen op het gebied van het waterbeleid (COM(2001) 317 def. — 2000/0035(COD)) ⁽¹⁾	305

II

(Vorbereidende besluiten)

COMMISSIE

Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 70/220/EEG betreffende maatregelen tegen luchtverontreiniging door emissies van motorvoertuigen

(2001/C 240 E/01)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2000) 42 def. — 2000/0040(COD)

(Door de Commissie ingediend op 14 februari 2000)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 95,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Richtlijn 70/220/EEG van de Raad ⁽¹⁾ van 20 maart 1970 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten met betrekking tot maatregelen tegen luchtverontreiniging door emissies van motorvoertuigen, laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 1999/102/EG van de Commissie ⁽²⁾ is een van de bijzondere richtlijnen van de typegoedkeuringsprocedure, welke is vastgesteld krachtens Richtlijn 70/156/EEG ⁽³⁾ van de Raad van 6 februari 1970 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten betreffende de goedkeuring van motorvoertuigen en aanhangwagens daarvan, laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 98/91/EG van het Europees Parlement en de Raad ⁽⁴⁾;
- (2) Richtlijn 70/220/EEG stelt de specificaties vast voor de bepaling van emissies van de motorvoertuigen die binnen haar toepassingsgebied vallen. In het licht van de in de laatste tijd opgedane ervaring en de zich snel ontwikkelende stand van de techniek op het gebied van diagnostische boordsystemen („on-board diagnostics” — OBD-systemen) is het dienstig deze specificaties dienovereenkomstig aan te passen;
- (3) OBD-systemen zijn minder ver ontwikkeld voor voertuigen met een motor met elektrische ontsteking die permanent of tijdelijk op LPG of aardgas loopt, en kunnen niet voor 2003 voor dergelijke nieuwe voertuigtypen verplicht worden gesteld;

- (4) Richtlijn 70/220/EEG dient dienovereenkomstig te worden gewijzigd,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Bijlage I bij Richtlijn 70/220/EEG wordt gewijzigd overeenkomstig de bijlage bij deze richtlijn.

Artikel 2

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 31 december 2000 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Wanneer de lidstaten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar de onderhavige richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van intern recht mede, die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 3

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Artikel 4

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

⁽¹⁾ PB L 76 van 6.4.1970, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 334 van 28.12.1999, blz. 43.

⁽³⁾ PB L 42 van 23.2.1970, blz.1.

⁽⁴⁾ PB L 11 van 16.1.1999, blz. 25.

BIJLAGE

Punt 8.1. van bijlage I bij Richtlijn 70/220/EEG komt als volgt te luiden:

„8.1. **Voertuigen met een motor met elektrische ontsteking**

8.1.1. *Benzinemotoren*

Met ingang van 1 januari 2000 voor nieuwe typen en 1 januari 2001 voor alle typen moeten voertuigen van categorie M1 — met uitzondering van voertuigen met een maximummassa van meer dan 2 500 kg — en voertuigen van categorie N1, klasse I, zijn voorzien van een diagnostisch boordsysteem („on-board diagnostics” — OBD-systeem) voor emissiebeperking, overeenkomstig bijlage XI.

Met ingang van 1 januari 2001 voor nieuwe typen en 1 januari 2002 voor alle typen moeten voertuigen van categorie N1, klassen II en III, en voertuigen van categorie M1 met een maximummassa van meer dan 2 500 kg zijn voorzien van een OBD-systeem voor emissiebeperking, overeenkomstig bijlage XI.

8.1.2. *Voertuigen op LPG en aardgas*

Met ingang van 1 januari 2003 voor nieuwe typen en 1 januari 2006 voor alle typen moeten voertuigen van categorie M1 — met uitzondering van voertuigen met een maximummassa van meer dan 2 500 kg — en voertuigen van categorie N1, klasse I, die permanent of tijdelijk op LPG of aardgas lopen, zijn voorzien van een OBD-systeem voor emissiebeperking, overeenkomstig bijlage XI.

Met ingang van 1 januari 2006 voor nieuwe typen en 1 januari 2007 voor alle typen moeten voertuigen van categorie N1, klassen II en III, en voertuigen van categorie M1 met een maximummassa van meer dan 2 500 kg, die permanent of tijdelijk op LPG of aardgas lopen, zijn voorzien van een OBD-systeem voor emissiebeperking, overeenkomstig bijlage XI.”

Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de aanvaarding door de Europese Gemeenschap van Reglement nr. 104 van de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties inzake de goedkeuring van retroreflectoren voor zware en lange voertuigen en aanhangwagens daarvan

(2001/C 240 E/02)

COM(2000) 161 def. — 2000/0061(AVC)

(Door de Commissie ingediend op 27 maart 2000)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap,

Gelet op Besluit 97/836/EG van de Raad van 27 november 1997 inzake de toetreding van de Europese Gemeenschap tot de overeenkomst van de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties betreffende het aannemen van eenvormige technische eisen voor wielvoertuigen, uitrustingsstukken en onderdelen die kunnen worden aangebracht en/of gebruikt op wielvoertuigen en de voorwaarden voor wederzijdse erkenning van goedkeuringen verleend op basis van deze eisen („Herziene overeenkomst van 1958”) ⁽¹⁾, en met name op artikel 3, lid 3, en op artikel 4, lid 2, tweede streepje,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien de instemming van het Europees Parlement,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Met de eenvormige voorschriften van Reglement nr. 104 van de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties inzake de goedkeuring van retroreflectoren voor zware en lange voertuigen en aanhangwagens daarvan wordt beoogd de technische handelsbelemmeringen voor motorvoertuigen, wat retroreflectoren betreft, tussen de overeenkomstsluitende partijen weg te nemen en een hoog niveau van veiligheid en milieubescherming te garanderen.
- (2) De kennisgeving van Reglement nr. 104 aan de overeenkomstsluitende partijen is geschied en dat reglement is voor alle overeenkomstsluitende partijen die op de daarin vermelde datum of data geen kennis hebben gegeven van bezwaren, als aan de Herziene overeenkomst van 1958 gehecht reglement, in werking getreden.
- (3) Reglement nr. 104 moet in het communautaire typegoedkeuringsstelsel voor motorvoertuigen worden opgenomen, zulks ter aanvulling van de huidige wetgeving van de Gemeenschap,

BESLUIT:

Enig Artikel

De Europese Gemeenschap aanvaardt Reglement nr. 104 van de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties inzake de goedkeuring van retroreflectoren voor zware en lange voertuigen en aanhangwagens daarvan ⁽²⁾.

⁽¹⁾ PB L 346 van 17.12.1997, blz. 78.

⁽²⁾ Zie document E/ECE/324-E/ECE/TRANS/505/Rev. 2/Add. 103.

Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de ondertekening namens de Europese Gemeenschap van de Partnerschapsovereenkomst tussen de staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten

(2001/C 240 E/03)

COM(2000) 324 def. — 2000/0124(AVC)

(Door de Commissie ingediend op 23 mei 2000)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 310, in samenhang met de eerste zin van de eerste alinea van artikel 300, lid 2,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

De Partnerschapsovereenkomst tussen de staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, waarover door de Commissie en de Raad is onderhandeld, dient namens de Europese Gemeenschap te worden goedgekeurd,

BESLUIT:

Enig Artikel

De voorzitter van de Raad wordt gemachtigd de persoon aan te wijzen die bevoegd is namens de Europese Gemeenschap tot ondertekening over te gaan van de Partnerschapsovereenkomst tussen de staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten.

Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de sluiting van de Partnerschapsovereenkomst tussen de staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten

(2001/C 240 E/04)

COM(2000) 324 def. — 2000/0124(AVC)

(Door de Commissie ingediend op 23 mei 2000)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 310, in samenhang met de eerste zin van de eerste alinea van artikel 300, lid 2,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien de instemming van het Europees Parlement,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op grond van artikel 96 van de Partnerschapsovereenkomst kan een partij die van oordeel is dat een andere partij niet heeft voldaan aan haar verplichtingen ten aanzien van een van de essentiële elementen genoemd in artikel 9, die andere partij verzoeken in overleg te treden en in bepaalde omstandigheden passende maatregelen nemen, indien nodig met inbegrip van gedeeltelijke of gehele opschorting van de toepassing van de Partnerschapsovereenkomst ten aanzien van de desbetreffende partij.
- (2) Op grond van artikel 97 van de Partnerschapsovereenkomst kan een partij die van oordeel is dat een ernstig geval van corruptie heeft plaatsgevonden, de andere partij verzoeken in overleg te treden en in bepaalde omstandigheden passende maatregelen nemen, indien nodig met inbegrip van gedeeltelijke of gehele opschorting van de toepassing van de Partnerschapsovereenkomst ten aanzien van de desbetreffende partij.
- (3) Voor voorgenomen gebruik van passende maatregelen op grond van artikel 96 of 97 van de Partnerschapsovereenkomst moet een effectieve procedure worden vastgesteld.
- (4) Het standpunt van de Gemeenschap inzake verzoeken om afwijking van de oorsprongsregels die zijn vastgesteld in Protocol nr. 1 bij de ACS-EG-Partnerschapsovereenkomst wordt vastgesteld door de Commissie overeenkomstig het bepaalde in Besluit nr. ... van de Raad van ...
- (5) De Partnerschapsovereenkomst tussen de staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, ondertekend te ... op ... dient te worden goedgekeurd,

BESLUIT:

Artikel 1

De Partnerschapsovereenkomst tussen de staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan en de Europese Gemeen-

schap en haar lidstaten, alsmede de daaraan gehechte bijlagen en protocollen en de aan de slotakte gehechte verklaringen die de Gemeenschap eenzijdig dan wel gezamenlijk met andere partijen heeft doen uitgaan, worden namens de Europese Gemeenschap goedgekeurd.

De tekst van de overeenkomst, de bijlagen, de protocollen en de slotakte is aan dit besluit gehecht.

Artikel 2

De voorzitter van de Raad wordt gemachtigd de persoon aan te wijzen die bevoegd is de akte van goedkeuring namens de Gemeenschap neder te leggen, zoals vereist op grond van artikel 93, lid 2, van de overeenkomst.

Artikel 3

1. Indien de Raad, op initiatief van de Commissie of een lidstaat, oordeelt dat een ACS-staat niet heeft voldaan aan een van zijn verplichtingen betreffende een der essentiële elementen bedoeld in artikel 9 van de Partnerschapsovereenkomst, alsmede in ernstige gevallen van corruptie, wordt de desbetreffende ACS-staat uitgenodigd tot overleg overeenkomstig de artikelen 96 en 97 van de Partnerschapsovereenkomst, tenzij er sprake is van een bijzonder dringend geval.

De Raad besluit met gekwalificeerde meerderheid van stemmen.

Bij dit overleg wordt de Gemeenschap vertegenwoordigd door het Voorzitterschap van de Raad en de Commissie.

2. Indien bij het verlopen van de termijnen voor het overleg bedoeld in de artikelen 96 en 97 geen oplossing is gevonden, alsook onmiddellijk in bijzonder dringende gevallen of bij weigering om overleg te voeren, kan de Raad op grond van die artikelen op voorstel van de Commissie met gekwalificeerde meerderheid besluiten passende maatregelen te nemen, met inbegrip van gedeeltelijke opschorting.

In geval van volledige opschorting van de toepassing van de Partnerschapsovereenkomst ten aanzien van de betrokken ACS-staat, dient de Raad te besluiten met eenparigheid van stemmen.

Deze maatregelen blijven van kracht tot de Raad door middel van de procedure als bedoeld in de eerste alinea een besluit heeft genomen tot wijziging of tot intrekking van de eerder genomen maatregelen, dan wel in voorkomend geval gedurende de periode die in het besluit is vermeld.

Met dit doel evalueert de Raad de bedoelde maatregelen regelmatig, in ieder geval iedere zes maanden.

Vóór de aldus vastgestelde maatregelen in werking treden, stelt de voorzitter van de Raad de betrokken ACS-staat en de Raad van ministers ervan in kennis.

Het besluit van de Raad wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*. Indien de maatregelen met onmiddellijke ingang worden vastgesteld, wordt bij de

kennisgeving daarvan aan de ACS-staat en de Raad van ministers een uitnodiging om in overleg te treden gevoegd.

3. Het Europees Parlement wordt onmiddellijk volledig op de hoogte gebracht van elk besluit krachtens lid 1 of lid 2.

Artikel 4

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

PARTNERSCHAPSOVEREENKOMST**tussen de staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten****PREAMBULE**

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap enerzijds, en de Overeenkomst van Georgetown tot oprichting van de groep van Staten in Afrika, het Caribische gebied en de Stille Oceaan, anderzijds;

Vastbesloten samen te werken teneinde de doeleinden van uitroeiing van de armoede, duurzame ontwikkeling en geleidelijke integratie van de ACS-landen in de wereldeconomie te verwezenlijken;

Vastbesloten door middel van hun samenwerking een aanmerkelijke bijdrage te leveren tot de economische, sociale en culturele ontwikkeling van de ACS-staten en tot lotsverbetering van hun volkeren, door hen te helpen de uitdaging van de globalisering het hoofd te bieden en het partnerschap tussen ACS en EU te intensiveren, teneinde de sociale dimensie van het globaliseringsproces te versterken;

Opnieuw bevestigende dat zij hun bijzondere betrekkingen een nieuw elan wensen te geven en ter versterking van hun partnerschap een brede geïntegreerde benadering tot stand wensen te brengen, gebaseerd op politieke dialoog, ontwikkelingssamenwerking en economische en handelsbetrekkingen;

Erkennende dat een politiek klimaat dat vrede, veiligheid en stabiliteit, eerbiediging van de mensenrechten, de democratische beginselen en de rechtsstaat en goed bestuur waarborgt, een integrerend onderdeel van de ontwikkeling op lange termijn dient te zijn; erkennende dat de verantwoordelijkheid voor de totstandbrenging van een dergelijk klimaat allereerst berust bij de betrokken landen;

Erkennende dat een gezond en duurzaam economisch beleid een essentiële voorwaarde is voor ontwikkeling;

Verwijzende naar de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties en herinnerende aan de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, de conclusies van de Conferentie van Wenen van 1993 over de mensenrechten, het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, de Overeenkomst inzake de rechten van het kind, het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie, de Verdragen van Genève van 1949 en andere instrumenten van het internationale humanitaire recht, het Verdrag betreffende de status van staatlozen (Genève 1954), het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen (Genève 1951) en het Protocol betreffende de status van vluchtelingen (New York 1967);

In aanmerking nemende het Verdrag inzake de mensenrechten en de fundamentele vrijheden van de Raad van Europa, het Afrikaanse Handvest van de rechten van de mens en de volkeren en het Amerikaanse Verdrag inzake de rechten van de mens als positieve regionale bijdragen tot de eerbiediging van de mensenrechten in de Europese Unie en in de ACS-staten;

Verwijzende naar de verklaringen van de staatshoofden en regeringsleiders, afgelegd tijdens de topontmoetingen van Libreville in 1997 en van Santo Domingo in 1999;

In overweging nemende dat de doelstellingen en beginselen van de ontwikkeling, zoals overeengekomen door de Conferenties van de Verenigde Naties, en het streven om het deel van de bevolking dat in extreme armoede leeft tegen 2015 met de helft terug te brengen, zoals bepaald door de Commissie voor Ontwikkelingsbijstand van de OESO, een duidelijke visie bieden en aan de samenwerking tussen ACS en EU in het kader van de Overeenkomst ten grondslag moeten liggen;

Bijzondere aandacht schenkende aan de verbintenissen die op de VN-conferenties van Rio, Wenen, Cairo, Kopenhagen, Peking, Istanbul en Rome zijn aangegaan, en erkennende dat verdere maatregelen nodig zijn voor de verwezenlijking van de doelstellingen en de uitvoering van de actieprogramma's die in die fora zijn vastgesteld;

Wensende de fundamentele arbeidsrechten te eerbiedigen, rekening houdende met de beginselen die in de desbetreffende verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie zijn neergelegd;

Wijzende op hun verbintenissen in het kader van de Wereldhandelsorganisatie;

Hebben besloten deze Overeenkomst te sluiten:

DEEL 1

ALGEMENE BEPALINGEN

TITEL I

DOELEINDEN, BEGINSLEN EN ACTOREN

Hoofdstuk 1

Doelstellingen en beginselen

Artikel 1

Doelstellingen van het partnerschap

De Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de ACS-staten anderzijds, hierna „de partijen” genoemd, sluiten deze Overeenkomst om de economische, culturele en maatschappelijke ontwikkeling van de ACS-staten te bevorderen en te versnellen, teneinde tot vrede en veiligheid bij te dragen en een stabiel en democratisch politiek klimaat te bevorderen.

De kern van het partnerschap wordt gevormd door de doelstelling armoede terug te dringen en uiteindelijk uit te roeien, overeenkomstig de doelstellingen van duurzame ontwikkeling en geleidelijk integratie van de ACS-landen in de wereld economie.

Aan alle ontwikkelingsstrategieën liggen deze doelstellingen en de internationale verbintenissen van de partijen ten grondslag; zij worden verwezenlijkt volgens een geïntegreerde benadering, die de politieke, economische, maatschappelijke, culturele en milieuaspecten van de ontwikkeling tegelijkertijd in aanmerking neemt. Het partnerschap biedt een samenhangend kader voor de ondersteuning van de ontwikkelingsstrategieën van elke ACS-staat.

Elementen van dit kader zijn duurzame economische groei, ontwikkeling van de particuliere sector, stimulering van de werkgelegenheid en verbetering van de toegang tot productiemiddelen. Steun wordt verleend ter bevordering van de eerbiediging van de rechten van het individu en de vervulling van basisbehoeften, de bevordering van sociale ontwikkeling en de vervulling van de voorwaarden voor rechtvaardige verdeling van de vruchten van de groei. Regionale en subregionale integratieprocessen die de integratie van de ACS-landen in de wereld economie bevorderen, zowel wat handel als wat particuliere investeringen betreft, worden aangemoedigd en gesteund. Integreerders onderdelen van deze benadering zijn de opbouw van

de capaciteit van de actoren van het ontwikkelingsproces en de verbetering van het institutionele kader dat vereist is voor sociale cohesie, voor het functioneren van een democratische samenleving en een markteconomie en voor het ontstaan van een actieve, georganiseerde civiele samenleving. De situatie van vrouwen en gendervraagstukken worden systematisch in aanmerking genomen op alle gebieden — politiek, economisch en sociaal. De beginselen van duurzaam beheer van natuurlijke rijkdommen en het milieu worden op elk niveau van het partnerschap geïntegreerd toegepast.

Artikel 2

Grondbeginselen

De samenwerking tussen ACS en EG, die gegrondvest is op een bindende rechtsregeling en gezamenlijke instellingen, is gebaseerd op de volgende grondbeginselen:

- gelijkheid van de partners en van de inbreng in de ontwikkelingsstrategieën: ter uitvoering van de doelstellingen van het partnerschap bepaalt iedere ACS-staat de ontwikkelingsstrategie voor zijn economie en zijn samenleving in volledige soevereiniteit, daarbij alle in artikel 9 genoemde essentiële elementen in aanmerking nemende; het partnerschap stimuleert de inbreng van de betrokken landen en volkeren in de eigen ontwikkelingsstrategie;
- deelname: naast de centrale overheid als belangrijkste partner, staat het partnerschap open voor andere actoren, teneinde de integratie in de hoofdstroom van het politieke, economische en maatschappelijke leven te bevorderen van alle geledingen van de samenleving, waaronder de particuliere sector en organisaties van de civiele samenleving;
- centrale rol voor dialoog en naleving van wederzijdse verplichtingen: de verplichtingen die de partijen in het kader van hun dialoog zijn aangegaan vormen een kernpunt van hun partnerschaps- en samenwerkingsbetrekkingen;
- differentiatie en regionalisering: de regelingen en prioriteiten voor samenwerking worden afgestemd op het ontwikkelingsniveau, de behoeften, de prestaties en de ontwikkelingsstrategie voor de lange termijn van de partner. Bijzondere nadruk ligt daarbij op de regionale dimensie. De minst ontwikkelde landen krijgen een bijzondere behandeling. Rekening wordt gehouden met de kwetsbaarheid van niet aan zee grenzende en insulaire landen.

Artikel 3

Verwezenlijking van de doelstellingen van de Overeenkomst

Elke partij neemt, voor zover het bepaalde in de Overeenkomst haar aangaat, alle algemene of bijzondere maatregelen waardoor de nakoming van de uit de Overeenkomst voortvloeiende verplichtingen kan worden gewaarborgd en het nastreven van de doelstellingen ervan kan worden vergemakkelijkt. De partijen zien af van maatregelen die deze doelstellingen in gevaar kunnen brengen.

Hoofdstuk 2

De actoren van het partnerschap

Artikel 4

Algemene benadering

De ACS-staten bepalen de beginselen, strategieën en modellen voor de ontwikkeling van hun economie en hun samenleving in volledige soevereiniteit. Zij stellen samen met de Gemeenschap de samenwerkingsprogramma's vast waarin de Overeenkomst voorziet. De partijen erkennen echter dat niet-overheidsactoren in het ontwikkelingsproces een complementaire rol kunnen spelen en dat zij daartoe een bijdrage kunnen leveren. Niet-overheidsactoren worden daartoe in voorkomend geval, overeenkomstig de voorwaarden bepaald in de Overeenkomst, bij het proces op de volgende wijze betrokken:

- zij worden ingelicht en betrokken bij overleg over samenwerkingsbeleid en samenwerkingsstrategie, over samenwerkingsprioriteiten, met name op terreinen die hen aangaan of rechtstreeks betreffen, en over de politieke dialoog;
- hun worden, op de voorwaarden als in de Overeenkomst vastgesteld, financiële middelen ter beschikking gesteld om het proces van plaatselijke ontwikkeling te steunen;
- zij worden betrokken bij de tenuitvoerlegging van samenwerkingsprojecten en -programma's op terreinen die hen aangaan of waarop zij een relatief voordeel hebben;
- hun wordt op kritieke gebieden steun verleend ter versterking van hun capaciteiten en vermogens, met name ten aanzien van organisatie en representatie en de instelling van mechanismen voor overleg, met inbegrip van communicatielijnen en dialoog, alsmede ter bevordering van strategische allianties.

Artikel 5

Voorlichting

De samenwerking ondersteunt maatregelen ten behoeve van voorlichting over de belangrijkste aspecten van het partnerschap tussen ACS en EU. De samenwerking is bovendien gericht op:

- aanmoediging van partnerschap en contacten tussen actoren in de ACS en in de EU;
- versterking van netwerkvorming en uitwisseling van deskundigheid en ervaring onder de actoren.

Artikel 6

Definities

1. De actoren van de samenwerking zijn:
 - a) overheden (plaatselijk, regionaal en nationaal);
 - b) buiten de overheid:
 - de particuliere sector;
 - de economische en sociale partners, onder andere vakverenigingen;
 - de civiele samenleving in al haar verschijningsvormen, overeenkomstig de nationale kenmerken.
2. Erkenning van niet-overheidsactoren is afhankelijk van de mate waarin zij beantwoorden aan de behoeften van de bevolking, hun specifieke deskundigheid en het democratisch gehalte en de transparantie van hun organisatie en beheer.

Artikel 7

Capaciteitsopbouw

De bijdrage van de civiele samenleving tot het ontwikkelingsproces kan worden gestimuleerd door versterking van maatschappelijke organisaties en niet-gouvernementele organisaties zonder winstoogmerk op alle terreinen van de samenwerking. Dit houdt in dat:

- de totstandkoming en ontwikkeling van dergelijke organisaties moet worden gestimuleerd;
- regelingen moeten worden getroffen om dergelijke organisaties te betrekken bij de opzet, de uitvoering en de evaluatie van ontwikkelingsstrategieën en ontwikkelingsprogramma's.

TITEL II

DE POLITIEKE DIMENSIE

Artikel 8

Politieke dialoog

1. De partijen gaan regelmatig een brede, evenwichtige en diepgaande politieke dialoog aan, die tot verbintenissen van beide zijden leidt.
2. Het doel van deze dialoog is het uitwisselen van informatie, het bevorderen van het wederzijds begrip en het vereenvoudigen van de totstandkoming van overeengekomen prioriteiten, met name door te erkennen dat de verschillende aspecten van de betrekkingen tussen de partijen onderling verband houden, evenals de diverse samenwerkingsterreinen waarin deze Overeenkomst voorziet. De dialoog dient het overleg tussen de partijen in internationale fora te vereenvoudigen. De dialoog moet tevens voorkomen dat situaties ontstaan waarin een partij het noodzakelijk acht een beroep te doen op de niet-uitvoeringsclausule.

3. De dialoog heeft betrekking op alle doelstellingen van de Overeenkomst, alsmede alle vraagstukken van gemeenschappelijk, algemeen, regionaal of subregionaal belang. Door middel van de dialoog dragen de partijen bij tot vrede, veiligheid en stabiliteit, en bevorderen zij de totstandkoming van een stabiel en democratisch politiek klimaat. De dialoog omvat samenwerkingsstrategieën en wereldwijde en sectorale beleidsvraagstukken, zoals milieu, gendervraagstukken en migratie en vraagstukken in verband met het cultureel erfgoed.

4. De dialoog concentreert zich onder meer op specifieke politieke vraagstukken van gemeenschappelijk belang of van algemene betekenis voor de verwezenlijking van de doelstellingen van de Overeenkomst, zoals de wapenhandel, buitensporige militaire uitgaven, drugs en georganiseerde criminaliteit, alsook discriminatie op grond van etnische afkomst, godsdienst of ras. In het kader van de dialoog wordt voorts regelmatig geëvalueerd welke de ontwikkelingen zijn ten aanzien van de eerbiediging van de mensenrechten, de democratische beginselen, de rechtsstaat en goed bestuur.

5. Een op brede basis gestoeld beleid ter bevordering van de vrede en ter voorkoming, beheersing en oplossing van gewelddadige conflicten is een belangrijk onderdeel van de dialoog; het streven naar vrede en democratische stabiliteit dient bij de vaststelling van de prioriteitsgebieden voor de samenwerking volledig in aanmerking te worden genomen.

6. De dialoog wordt op flexibele wijze gevoerd. De dialoog verloopt naargelang de behoefte formeel of informeel, en wordt gevoerd zowel binnen als buiten het institutionele kader, in een passende vorm en op passend niveau, onder meer op regionaal, subregionaal en nationaal niveau.

7. Regionale en subregionale organisaties en vertegenwoordigers van organisaties van de civiele samenleving worden bij de dialoog betrokken.

Artikel 9

Essentiële elementen en fundamenteel element

1. De samenwerking is gericht op duurzame ontwikkeling, waarin de mens, de stuwende kracht en voornaamste begunstigde ervan, centraal staat; dit houdt in dat alle rechten van de mens dienen te worden geëerbiedigd en bevorderd.

Eerbiediging van alle mensenrechten en fundamentele vrijheden, onder meer inhoudende eerbiediging van de fundamentele sociale rechten, op de rechtsstaat berustende democratie en transparant en verantwoordelijk bestuur, is een integrerend aspect van duurzame ontwikkeling.

2. De partijen verwijzen naar hun internationale verplichtingen en verbintenissen betreffende de eerbiediging van de mensenrechten. Zij verklaren opnieuw bijzonder gewicht te hechten aan de waardigheid en de rechten van de mens, waarnaar individuen en volkeren rechtmatig streven. De mensenrechten

zijn universeel, ondeelbaar en onderling verbonden. De partijen verbinden zich ertoe alle fundamentele vrijheden en mensenrechten te bevorderen en te beschermen, zowel burgerrechten en politieke rechten als economische, sociale en culturele rechten. In dit verband bevestigen de partijen opnieuw de gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen.

De partijen verklaren dat democratisering, ontwikkeling en de bescherming van de fundamentele vrijheden onderling zijn verbonden en elkaar versterken. De democratische beginselen zijn universeel erkende beginselen die aan de organisatie van de staat ten grondslag liggen en daardoor de legitimiteit van zijn gezag, de wettigheid van zijn handelen, zoals dit zijn weerslag vindt in het constitutionele, wetgevende en regelgevende stelsel, alsmede het bestaan van mechanismen voor participatie waarborgen. Op basis van deze universeel erkende beginselen ontwikkelt ieder land zijn democratische cultuur.

De structuur van de overheid en de bevoegdheden van de verschillende machten moeten zijn gegrondvest op de rechtsstaat, wat met name het bestaan inhoudt van doeltreffende en toegankelijke juridische beroepsmogelijkheden, een onafhankelijk rechtsstelsel dat gelijkheid voor de wet waarborgt en een uitvoerende macht die volledig is ondergeschikt aan de wet.

De eerbiediging van de rechten van de mens, de democratische beginselen en de rechtsstaat, waarop het partnerschap tussen ACS en EU berust, liggen ten grondslag aan het binnenlandse en het buitenlandse beleid van de partijen, en zijn essentiële elementen van deze Overeenkomst.

3. In het kader van een politiek en institutioneel klimaat dat de mensenrechten, de democratische beginselen en de rechtsstaat beschermt, wordt onder goed bestuur verstaan het transparante en verantwoordelijke beheer van menselijke en natuurlijke hulpbronnen en economische en financiële middelen ten behoeve van rechtvaardige en duurzame ontwikkeling. Goed bestuur houdt het bestaan in van duidelijke besluitvormingsprocedures bij de overheid, transparante en verantwoording verschuldigde instellingen, de voorrang van de wet bij het beheer en de verdeling van middelen en de opbouw van capaciteiten ten behoeve van het uitwerken en uitvoeren van maatregelen teneinde met name corruptie te voorkomen en te bestrijden.

Goed bestuur, waarop het partnerschap tussen ACS en EU berust, ligt ten grondslag aan het binnenlandse en het buitenlandse beleid van de partijen, en is een fundamenteel element van deze Overeenkomst. De partijen komen overeen dat slechts ernstige gevallen van corruptie, met inbegrip van omkoping die tot dergelijke corruptie leidt, als omschreven in artikel 97, een schending van dit element inhouden.

4. Bevordering van de mensenrechten, democratiseringsprocessen, consolidatie van de rechtsstaat en goed bestuur worden door het partnerschap actief ondersteund.

Deze terreinen zijn een belangrijk onderwerp voor de politieke dialoog. In het kader van deze dialoog kennen de partijen bijzonder belang toe aan de veranderingen zoals die zich voordoen en de continuïteit van de bereikte vooruitgang. Bij deze regelmatige evaluatie wordt de economische, sociale, culturele en historische achtergrond van ieder land in aanmerking genomen.

Aan deze terreinen wordt tevens bijzondere aandacht geschonken bij de steun voor ontwikkelingsstrategieën. De Gemeenschap verleent steun voor politieke, institutionele en juridische hervormingen en voor het versterken van de capaciteit van openbare en particuliere actoren en de civiele samenleving in het kader van strategieën die door de betrokken staat en de Gemeenschap worden overeengekomen.

Artikel 10

Andere elementen van het politieke klimaat

1. De partijen zijn van oordeel dat de volgende elementen bijdragen tot de instandhouding en consolidatie van een stabiel en democratisch politiek klimaat:

- duurzame en rechtvaardige ontwikkeling, wat onder meer toegang tot productiemiddelen, essentiële diensten en justitie inhoudt;
- sterkere betrokkenheid van een actieve, georganiseerde civiele samenleving en de particuliere sector.

2. De partijen erkennen dat de beginselen van de markteconomie, ondersteund door transparante concurrentieregels en gezond economisch en sociaal beleid, tot de verwezenlijking van doelstellingen van het partnerschap bijdragen.

Artikel 11

Vredesopbouw, conflictpreventie en conflictoplossing

1. De partijen voeren in het kader van het partnerschap een actief, veelomvattend en geïntegreerd beleid inzake vredesopbouw, conflictpreventie en conflictoplossing. Dit beleid wordt gebaseerd op het beginsel van eigen inbreng. Het richt zich met name op de opbouw van capaciteiten op regionaal, subregionaal en nationaal vlak en op het voorkomen van gewelddadige conflicten in een vroeg stadium, door de onderliggende oorzaken op gerichte wijze en met een passende combinatie van alle beschikbare instrumenten aan te pakken.

2. De activiteiten op het gebied van vredesopbouw, conflictpreventie en conflictoplossing houden met name in: steun voor de evenwichtige verdeling van politieke, economische, sociale en culturele kansen onder alle geledingen van de samenleving, steun voor versterking van de democratische legitimiteit en de effectiviteit van het bestuur, steun voor de totstandbrenging van effectieve instrumenten voor de vreedzame verzoening van groepsbelangen, steun voor het overbruggen van scheidslijnen tussen verschillende geledingen van de samenlevingen en steun voor een actieve en georganiseerde civiele samenleving.

3. Andere relevante activiteiten in dit verband zijn onder meer: steun voor bemiddeling, onderhandelingen en verzoening, steun voor effectief regionaal beheer van gedeelde schaarse natuurlijke hulpbronnen, steun voor demobilisatie van voormalige strijdenden en hun reïntegratie in de samenleving, steun voor het aanpakken van het probleem van kindsoldaten, alsmede steun voor passende maatregelen om de militaire uitgaven en de wapenhandel tot een verantwoord niveau terug te brengen, onder meer door steun te verlenen ter bevordering en toepassing van overeengekomen gedragsnormen en gedragscodes. In dit verband wordt bijzondere aandacht besteed aan de bestrijding van antipersoneelmijnen en van de buitensporige en ongecontroleerde verspreiding en accumulatie van en de illegale handel in kleine en lichte wapens.

4. In gewelddadige conflictsituaties nemen de partijen alle passende maatregelen om escalatie van het geweld te voorkomen en de territoriale uitbreiding ervan te beperken, en een vreedzame beslechting van geschillen te bevorderen. In het bijzonder moet erop worden toegezien dat de voor samenwerking bestemde financiële middelen benut worden in overeenstemming met de beginselen en doelstellingen van de Overeenkomst, en moet worden voorkomen dat deze middelen voor offensieve doeleinden worden misbruikt.

5. In situaties na een conflict nemen de partijen alle passende maatregelen om het herstel van een niet-gewelddadige, stabiele en zichzelf instandhoudende situatie te bevorderen. De partijen zien toe op de totstandkoming van de noodzakelijke koppeling tussen noodmaatregelen, herstel en ontwikkelings-samenwerking.

Artikel 12

Coherentie van het Gemeenschapsbeleid en uitvoering van de Partnerschapsovereenkomst

Onverminderd artikel 96 stelt de Gemeenschap, indien zij voornemens is bij de uitvoering van haar bevoegdheden een maatregel te nemen die, gelet op de doelstellingen van de Overeenkomst, van invloed kan zijn op de belangen van de ACS-staten, deze daarvan tijdig in kennis. Met het oog hierop doet de Commissie haar voorstel voor maatregelen van deze aard tegelijkertijd aan het secretariaat van de ACS-staten toekomen. Zo nodig kan ook op initiatief van de ACS-staten een verzoek om inlichtingen worden ingediend.

Op verzoek van deze staten vindt onverwijld overleg plaats opdat, voordat een definitief besluit wordt genomen, rekening kan worden gehouden met hun bezwaren ten aanzien van de gevolgen van deze maatregelen.

Na dit overleg kunnen de ACS-staten hun bezwaren bovendien schriftelijk aan de Gemeenschap kenbaar maken en voorstellen voor wijzigingen doen die aangeven hoe hun bezwaren ondergaan moeten worden.

Indien de Gemeenschap geen gevolg geeft aan de voorstellen van de ACS-staten, stelt zij de ACS-staten daar zo spoedig mogelijk van in kennis, onder opgave van redenen.

De ACS-staten wordt tevens, indien mogelijk tevoren, toereikende informatie verstrekt over de inwerkingtreding van deze besluiten.

Artikel 13

Migratie

1. Betreffende migratie wordt in het kader van het partnerschap tussen EU en ACS een diepgaande dialoog gehouden.

De partijen bevestigen opnieuw dat zij krachtens het internationale recht gehouden zijn en zich ertoe verbonden hebben toe te zien op de eerbiediging van de mensenrechten en de bestrijding van alle vormen van discriminatie op grond van met name afkomst, geslacht, ras, taal en godsdienst.

2. De partijen zijn het erover eens dat ten aanzien van migratie een partnerschap met zich meebrengt: billijke behandeling van onderdanen van derde landen die legaal op hun grondgebied verblijven, integratiebeleid dat deze onderdanen rechten en plichten geeft die vergelijkbaar zijn met die van hun staatsburgers, versterking van de bestrijding van discriminatie in het economische, sociale en culturele leven en ontwikkeling van maatregelen tegen racisme en vreemdelingenhaat.

3. Elke lidstaat past op werknemers die de nationaliteit van een ACS-staat bezitten en legaal in loondienst werkzaam zijn op zijn grondgebied, wat arbeidsvoorwaarden, beloning en ontslag betreft, een regeling toe waarbij geen discriminatie op grond van nationaliteit plaatsvindt ten opzichte van zijn eigen onderdanen. Elke ACS-staat past bovendien ten aanzien hiervan op werknemers die de nationaliteit van een lidstaat bezitten een vergelijkbare niet-discriminerende regeling toe.

4. De partijen zijn van oordeel dat strategieën om de armoede te bestrijden, de levens- en arbeidsomstandigheden te verbeteren, werkgelegenheid te scheppen en scholingsmogelijkheden te ontwikkelen, op de lange termijn bijdragen tot normalisering van de migratiestromen.

De partijen houden in het kader van de ontwikkelingsstrategieën en de nationale en regionale programmering rekening met de structurele knelpunten die met de migratiestromen verband houden, teneinde de economische en sociale ontwikkeling van de gebieden waaruit de migranten afkomstig zijn te steunen en de armoede terug te dringen.

De Gemeenschap steunt door middel van nationale en regionale samenwerkingsprogramma's de opleiding van onderdanen van de ACS-staten, in hun land van herkomst, in een ander ACS-land of in lidstaat van de Europese Unie. Ten aanzien van opleiding in een lidstaat zien de partijen erop toe dat dergelijke opleidingen gericht zijn op de professionele integratie van de ACS-onderdanen in hun land van herkomst.

De partijen ontwikkelen samenwerkingsprogramma's teneinde de toegang voor studerende uit de ACS-staten tot het onderwijs te vergemakkelijken, met name door gebruikmaking van nieuwe communicatietechnologieën.

5. a) In het kader van de politieke dialoog bespreekt de Raad van ministers problemen die het gevolg zijn van illegale immigratie, teneinde waar toepasselijk tot middelen voor een preventiebeleid te komen.

b) In dit verband komen de partijen met name overeen erop toe te zien dat in het kader van alle procedures voor terugkeer van illegale immigranten naar hun land van herkomst de rechten en de waardigheid van het individu worden gerespecteerd. De autoriteiten verstrekken hun in verband hiermede de administratieve faciliteiten die voor hun terugkeer noodzakelijk zijn.

c) Voorts komen de partijen overeen:

i) — iedere lidstaat van de Europese Unie verbindt zich ertoe eigen onderdanen die illegaal op het grondgebied van een ACS-staat verblijven op verzoek van die staat zonder verdere formaliteiten over te nemen;

— iedere ACS-staat verbindt zich ertoe eigen onderdanen die illegaal op het grondgebied van een lidstaat van de Europese Unie verblijven op verzoek van die lidstaat zonder verdere formaliteiten over te nemen.

Voor dergelijke doeleinden verstrekken de lidstaten en de ACS-staten hun onderdanen passende identiteitsdocumenten.

Wat de lidstaten van de Europese Unie betreft zijn de verplichtingen van dit lid uitsluitend van toepassing op personen die voor de toepassing van het Gemeenschapsrecht geacht worden hun onderdanen te zijn overeenkomstig Verklaring nr. 2 bij het Verdrag tot oprichting van de Europese Unie. Wat de ACS-staten betreft zijn de verplichtingen van dit lid uitsluitend van toepassing op personen die overeenkomstig het rechtsstelsel van het betrokken land geacht worden hun onderdanen te zijn.

ii) Op verzoek van een partij wordt overleg geopend met de ACS-staten teneinde in goed vertrouwen en met inachtneming van de desbetreffende regels van het internationale recht overeenkomsten bilaterale overeenkomsten te sluiten inzake specifieke verplichtingen op het gebied van de overname en terugkeer van hun onderdanen. Indien een partij zulks noodzakelijk acht, bevatten dergelijke overeenkomsten tevens regelingen voor de overname van onderdanen van derde landen en van stateloze personen. In die regelingen wordt bepaald welke categorieën personen onder de regelingen vallen, alsmede op welke wijze de overname en de terugkeer dienen te geschieden.

De ACS-staten wordt passende steun verleend ten behoeve van de tenuitvoerlegging van deze regelingen.

- iii) Voor de toepassing van dit artikel wordt onder „partijen” verstaan: de Gemeenschap, elk van haar lidstaten en elke ACS-staat.

DEEL 2

INSTITUTIONELE BEPALINGEN

Artikel 14

Gezamenlijke instellingen

De instellingen in het kader van deze Overeenkomst zijn de Raad van ministers, het Comité van Ambassadeurs en de Paritaire Parlementaire Vergadering.

Artikel 15

De Raad van ministers

1. De Raad van ministers bestaat uit de leden van de Raad van de Europese Unie en leden van de Commissie van de Europese Gemeenschappen enerzijds en een lid van de regering van elke ACS-staat anderzijds.

Het voorzitterschap van de Raad van ministers wordt bij toerbeurt bekleed door een lid van de Raad van de Europese Unie en een lid van de regering van een ACS-staat.

De Raad komt in de regel eenmaal per jaar bijeen, alsmede in alle gevallen wanneer zulks noodzakelijk wordt geacht, in een vorm en een geografische samenstelling die passend zijn voor de te bespreken vraagstukken.

2. De Raad van ministers heeft de volgende taken:

- a) hij voert de politieke dialoog;
- b) hij stelt beleidsrichtsnoeren vast en neemt de noodzakelijke besluiten voor de tenuitvoerlegging van de bepalingen van de Overeenkomst, met name wat betreft ontwikkelingsstrategieën voor de specifieke gebieden die onder deze Overeenkomst vallen en alle andere relevante gebieden, alsmede wat betreft de procedures;
- c) hij onderzoekt en vindt een oplossing voor problemen die de effectieve en efficiënte tenuitvoerlegging van deze Overeenkomst kunnen belemmeren of de verwezenlijking van de doelstellingen ervan kunnen verhinderen;
- d) hij ziet toe op de soepele werking van de overlegmechanismen.

3. De Raad van ministers neemt zijn besluiten bij overeenstemming tussen de partijen. De Raad van ministers kan slechts geldig besluiten indien ten minste de helft van de leden van de Raad van de Europese Unie, één lid van de Commissie en twee derde van de leden die de regeringen van de ACS-staten vertegenwoordigen, aanwezig zijn. Ieder lid van de Raad van ministers kan zich bij verhindering laten vertegenwoordigen. Het

plaatsvervangend lid oefent alle rechten van het verhinderde lid uit.

De Raad kan besluiten nemen die voor de partijen bindend zijn en resoluties, aanbevelingen en adviezen formuleren. Hij bestudeert resoluties en aanbevelingen van de Paritaire Parlementaire Vergadering en neemt die in overweging.

De Raad van ministers voert een permanente dialoog met de vertegenwoordigers van de sociale en economische partners en andere actoren van de civiele samenleving in de ACS en in de EU. Daartoe kan buiten de vergaderingen overleg worden gevoerd.

4. De Raad van ministers kan bevoegdheden delegeren aan het Comité van Ambassadeurs.

5. De Raad van ministers stelt binnen zes maanden na de inwerkingtreding van de Overeenkomst zijn reglement van orde vast.

Artikel 16

Het Comité van Ambassadeurs

1. Het Comité van Ambassadeurs bestaat uit de Permanente Vertegenwoordigers van alle lidstaten bij de EU en een vertegenwoordiger van de Commissie enerzijds en het hoofd van de missie bij de EU van iedere ACS-staat anderzijds.

Het voorzitterschap van het Comité van Ambassadeurs wordt bij toerbeurt bekleed door de Permanente Vertegenwoordiger van een door de Gemeenschap aangewezen lidstaat en het hoofd van een missie die een door de ACS-staten aangewezen ACS-staat vertegenwoordigt.

2. Het Comité staat de Raad van ministers bij in de vervulling van zijn taken en voert alle opdrachten uit waarmee het Comité door de Raad van ministers is belast. In dit verband volgt het de tenuitvoerlegging van de Overeenkomst en de vooruitgang die bij de verwezenlijking van de daarin omschreven doelstellingen wordt geboekt.

Het Comité van Ambassadeurs komt regelmatig bijeen, met name om de zittingen van de Raad voor te bereiden, en bij elke andere noodzakelijk geachte gelegenheid.

3. Het Comité stelt binnen zes maanden na de inwerkingtreding van de Overeenkomst zijn reglement van orde vast.

Artikel 17

De Paritaire Parlementaire Vergadering

1. De Paritaire Parlementaire Vergadering bestaat uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van de ACS en vertegenwoordigers van de ACS-staten. De leden van de Paritaire Parlementaire Vergadering zijn enerzijds leden van het Europese Parlement en anderzijds Parlementsleden of, bij ontstentenis daarvan, andere vertegenwoordigers die door het parlement van iedere ACS-staat zijn aangewezen. Indien een ACS-staat geen parlement heeft, moet de deelneming van een vertegenwoordiger van die ACS-staat vooraf door de Paritaire Parlementaire Vergadering worden goedgekeurd.

2. De Paritaire Parlementaire Vergadering als raadgevend lichaam zijn als volgt:

- bevordering van de democratische processen door middel van dialoog en overleg;
- bevordering van het wederzijds begrip tussen de volkeren van de Europese Unie en die van de ACS-staten en stimulering van de bekendheid met ontwikkelingsvraagstukken bij de bevolking;
- bespreking van vraagstukken met betrekking tot ontwikkeling en het partnerschap tussen ACS en EU;
- aanneming van resoluties en formulering van aanbevelingen aan de Raad van ministers ter bevordering van de verwezenlijking van de doelstellingen van de Overeenkomst.

3. De Paritaire Parlementaire Vergadering komt twee maal per jaar in voltallige vergadering bijeen, bij toerbeurt in de Europese Unie en in een ACS-staat. Teneinde de regionale integratie te versterken en de samenwerking tussen de nationale parlementen te bevorderen, kunnen op regionaal en subregionaal niveau bijeenkomsten tussen parlementsleden van de EU en de ACS-staten worden gehouden.

De Paritaire Parlementaire Vergadering onderhoudt regelmatige contacten met vertegenwoordigers van de economische en sociale partners en andere actoren van de civiele samenleving van de ACS en de EU, teneinde hun oordeel over de verwezenlijking van de doelstellingen van de Overeenkomst te vernemen.

4. De Paritaire Parlementaire Vergadering stelt binnen zes maanden na de inwerkingtreding van de Overeenkomst haar reglement van orde vast.

DEEL 3

SAMENWERKINGSSTRATEGIEËN

Artikel 18

De samenwerkingsstrategieën worden gebaseerd op ontwikkelingsstrategieën en de economische en commerciële samenwerking; deze twee gebieden zijn onderling verbonden en vullen elkaar aan. De partijen zien erop toe dat de inspanningen op beide gebieden elkaar wederzijds versterken.

TITEL I

ONTWIKKELINGSSTRATEGIEËN

Hoofdstuk 1

Algemeen kader

Artikel 19

Principes en doelstellingen

1. De centrale doelstelling van de ACS-EU-samenwerking is bestrijding en uiteindelijk uitroeijing van armoede; duurzame ontwikkeling; en geleidelijke integratie van de ACS-staten in de wereldeconomie. In deze context worden samenwerkingskader en -richtlijnen afgestemd op de individuele omstandigheden in elke ACS-staat, en worden de lokale betrokkenheid bij de economische en sociale hervormingen en de integratie van de particuliere sector en actoren van de civiele samenleving in het ontwikkelingsproces bevorderd.

2. Bij de samenwerking wordt uitgegaan van de conclusies van de conferenties van de Verenigde Naties en de op internationaal niveau overeengekomen doelstellingen, oogmerken en actieprogramma's, alsmede van de follow-up daarvan, als basis voor ontwikkelingsprincipes. Bij de samenwerking wordt mede uitgegaan van de doelstellingen van de internationale ontwikkelingsamenwerking; voorts wordt bijzondere aandacht geschonken aan de totstandbrenging van kwalitatieve en kwantitatieve voortgangsindicatoren.

3. Regering en niet-overheidsactoren in elke ACS-staat nemen het initiatief tot overleg over de ontwikkelingsstrategieën van het land en de steun van de gemeenschap daarvoor.

Artikel 20

Benadering

1. De doelstellingen van de ACS-EU-ontwikkelingssamenwerking dienen te worden bereikt door middel van geïntegreerde strategieën waarvan de economische, maatschappelijke, culturele, institutionele en milieuelementen in de lokale gemeenschap geworteld zijn. De samenwerking vormt aldus een samenhangend kader op basis waarvan steun kan worden verleend ten behoeve van de eigen ontwikkelingsstrategieën van de ACS-staten, waarbij gezorgd dient te worden voor complementariteit en interactie tussen de verschillende elementen. In deze context, en binnen het kader van het ontwikkelingsbeleid en de hervormingen van de ACS-staten, zijn de ACS-EU-samenwerkingsstrategieën gericht op:

- a) de verwezenlijking van snelle en duurzame, werkgelegenheid creërende economische groei, de ontwikkeling van de particuliere sector, de bevordering van de werkgelegenheid, de verbetering van de toegang tot productieve economische activiteiten en hulpmiddelen, alsmede de stimulering van de regionale samenwerking en integratie;
- b) de bevordering van de menselijke en maatschappelijke ontwikkeling, waarbij erop wordt toegezien dat in de voordelen van de groei door allen gelijkmatig wordt gedeeld en de gelijkheid van vrouwen en mannen wordt gestimuleerd;

- c) de stimulering van de culturele waarden van gemeenschappen en specifieke interacties met economische, politieke en maatschappelijke elementen;
- d) de bevordering van de institutionele hervormingen en opbouw, de versterking van de instellingen die nodig zijn voor de consolidering van de democratie, goed bestuur en de totstandkoming van efficiënte en concurrerende markteconomieën; alsmede de opbouw van de capaciteit voor ontwikkeling en partnerschap; en
- e) de bevordering van de duurzaamheid en het herstel van het milieu, goede praktijken en het behoud van de natuurlijke hulpbronnen.

2. Er dient systematisch op te worden toegezien dat de volgende thematische of algemene onderwerpen aan de orde worden gesteld op alle samenwerkingsgebieden: gendervraagstukken, milieuvraagstukken en institutionele ontwikkeling en capaciteitsopbouw. Deze gebieden komen tevens in aanmerking voor steun van de Gemeenschap.

3. De gedetailleerde teksten betreffende de doelstellingen en strategieën van de ontwikkelingssamenwerking, met name de sectorale beleidsvormen en strategieën, worden opgenomen in een compendium met operationele richtsnoeren voor specifieke samenwerkingsgebieden of -sectoren. Deze teksten kunnen worden herzien, gewijzigd en/of aangepast door de Raad van ministers op basis van een aanbeveling van het ACS-EG-Comité voor samenwerking inzake ontwikkelingsfinanciering.

Hoofdstuk 2

Gebieden waarop steun wordt verleend

Deel 1: Economische ontwikkeling

Artikel 21

Investerings en ontwikkeling van de particuliere sector

1. In het kader van de samenwerking wordt steun verleend voor de noodzakelijke economische en institutionele hervormingen en beleidslijnen op nationaal en/of regionaal niveau, die gericht zijn op de totstandbrenging van een gunstig klimaat voor particuliere investeringen en de ontwikkeling van een dynamische, levensvatbare en concurrerende particuliere sector. Voorts wordt in het kader van de samenwerking steun verleend ten behoeve van:

- a) de bevordering van de dialoog en de samenwerking tussen de publieke en de particuliere sector;
- b) de ontwikkeling van ondernemersvaardigheden en de bedrijfscultuur;
- c) privatisering en hervorming van ondernemingen; en
- d) ontwikkeling en modernisering van bemiddelings- en arbitragesystemen.

2. Voorts wordt in het kader van de samenwerking steun verleend ter verbetering van de kwaliteit, beschikbaarheid en

toegankelijkheid van financiële en niet-financiële diensten ten behoeve van particuliere ondernemingen, zowel formeel als informeel, door:

- a) katalysering en benutting van binnenlandse en buitenlandse particuliere spaartegoeden ten behoeve van de financiering van particuliere ondernemingen door de ondersteuning van beleid gericht op de ontwikkeling van een moderne financiële sector, inclusief kapitaalmarkt, financiële instellingen en duurzame microfinancieringstransacties;
- b) ontwikkeling en versterking van bedrijfsinstellingen en intermediaire organisaties, associaties, kamers van koophandel en lokale dienstverleners uit de particuliere sector die niet-financiële diensten ondersteunen en aanbieden aan ondernemingen, zoals professionele, technische, beheers-, opleidings- en commerciële-ondersteuningsdiensten; en
- c) ondersteuning van instellingen, programma's, activiteiten en initiatieven die bijdragen tot de ontwikkeling en overdracht van technologieën, knowhow en goede praktijken met betrekking tot alle aspecten van de bedrijfsvoering.

3. De samenwerking is gericht op de bevordering van de bedrijfsontwikkeling door de verlening van financiering, garantiefaciliteiten en technische ondersteuning gericht op de bevordering en ondersteuning van de oprichting, vestiging, uitbreiding, diversificatie, rehabilitatie, herstructurering, modernisering of privatisering van dynamische, levensvatbare en concurrerende ondernemingen in alle economische sectoren, alsmede van financiële tussenpersonen, zoals financieringsinstututen en venture-capitalinstellingen, en leasingbedrijven, door:

- a) de totstandbrenging en/of versterking van financiële instrumenten in de vorm van investeringskapitaal;
- b) de verbetering van de toegang tot essentiële input, zoals bedrijfsinformatie en advies- of technischebijstandsdiensten;
- c) de stimulering van de exportactiviteiten, met name door capaciteitsopbouw op alle met de handel verband houdende gebieden; en
- d) de bevordering van contacten, netwerken en samenwerking tussen bedrijven, met inbegrip van de overdracht van technologie en knowhow op nationaal, regionaal en ACS-EU-niveau, en partnerschappen met particuliere buitenlandse investeerders, voor zover die in overeenstemming zijn met de doelstellingen en richtlijnen van de ACS-EU-ontwikkelingssamenwerking.

4. In het kader van de samenwerking wordt steun verleend voor de ontwikkeling van micro-ondernemingen door de verbetering van de toegang tot financiële en niet-financiële diensten; een passend beleids- en regelgevingskader voor hun ontwikkeling; en de verschaffing van opleiding en informatiediensten over goede praktijken op het gebied van microfinanciering.

5. De steun voor investeringen en ontwikkeling van de particuliere sector omvat acties en initiatieven op macro-, meso- en micro-economisch niveau.

*Artikel 22***Macro-economische en structurele hervormingen en beleidslijnen**

1. De samenwerking is gericht op de ondersteuning van de ACS-staten bij:

- a) de totstandbrenging van macro-economische groei en stabilisatie door middel van een streng fiscaal en monetair beleid, resulterend in de vermindering van de inflatie en de verbetering van het externe en fiscale evenwicht; de versterking van de fiscale discipline, de stimulering van de begrotings-transparantie en -efficiency en de verbetering van de kwaliteit, rechtvaardigheid en samenstelling van het fiscaal beleid; en
- b) de tenuitvoerlegging van structureel beleid dat erop is gericht de rol van de verschillende actoren, in het bijzonder van de particuliere sector, te versterken en een voor de groei van bedrijfsleven, investeringen en werkgelegenheid bevorderlijk klimaat te creëren;
 - i) de liberalisering van de handels- en wisselkoersregimes en de convertibiliteit van de lopende rekening, daarbij rekening houdende met de specifieke omstandigheden van elk land;
 - ii) de versterking van de hervormingen van de arbeids- en productenmarkt;
 - iii) de stimulering van hervormingen van de financiële systemen, die bevorderlijk zijn voor de ontwikkeling van een levensvatbare bancaire en non-bancaire sector, kapitaalmarkten en financiële diensten, inclusief microfinanciering;
 - iv) de verbetering van de kwaliteit van de particuliere en publieke diensten; en
 - v) de bevordering van de regionale samenwerking en geleidelijke integratie in het macro-economisch en monetair beleid.

2. Bij de ontwikkeling van macro-economisch beleid en structureleaanpassingsprogramma's dient rekening te worden gehouden met de sociaal-politieke achtergrond en institutionele capaciteit van de betrokken staten; dit beleid en deze programma's dienen een positief effect te hebben op de armoedebestrijding en de toegang tot de sociale dienstverlening, en zijn gebaseerd op de volgende principes:

- a) de ACS-staten zijn als eerste verantwoordelijk voor het analyseren van de op te lossen problemen en het opstellen en ten uitvoer leggen van de hervormingen;
- b) steunprogramma's moeten worden afgestemd op de bijzondere situatie van elke ACS-staat; in deze programma's moet rekening worden gehouden met de maatschappelijke omstandigheden, de cultuur en het milieu van deze staten;
- c) het recht van de ACS-staten om de koers van hun ontwikkelingsstrategieën en -prioriteiten te bepalen, wordt erkend en geëerbiedigd;

d) het tempo van de hervormingen moet realistisch zijn en verenigbaar met de capaciteiten en hulpbronnen van elke ACS-staat; en

e) de bevolking moet beter worden voorgelicht over de economische en maatschappelijke hervormingen en beleidslijnen.

*Artikel 23***Economische sectorale ontwikkeling**

In het kader van de samenwerking dient steun te worden verleend voor duurzame beleidslijnen en institutionele hervormingen en voor de nodige investeringen voor een gelijke toegang tot economische activiteiten en productiemiddelen, in het bijzonder:

- a) de ontwikkeling van opleidingssystemen die bijdragen tot de verhoging van de productiviteit in de formele en informele sector;
- b) kapitaal, krediet, grond, met name wat eigendomsrechten en gebruik betreft;
- c) de ontwikkeling van plattelandsstrategieën gericht op de totstandkoming van een kader voor participatieve gedecentraliseerde planning, toewijzing en beheer van hulpbronnen;
- d) landbouwproductiestrategieën, nationaal en regionaal beleid op het gebied van voedselzekerheid, duurzame ontwikkeling van watervoorraden, visbestanden en mariene hulpbronnen binnen de exclusieve economische zone van de ACS-staten. In een eventueel via onderhandelingen tot stand te komen visserijovereenkomst tussen de Gemeenschap en de ACS-staten dient rekening te worden gehouden met de ontwikkelingsstrategieën op dit gebied;
- e) economische en technologische infrastructuur en diensten, inclusief vervoer, telecommunicatiesystemen, communicatiediensten en ontwikkeling van de informatiemaatschappij;
- f) ontwikkeling van een concurrerende industrie-, mijnbouw- en energiesector, inclusief stimulering van de betrokkenheid en ontwikkeling van de particuliere sector;
- g) ontwikkeling van de handel, inclusief de bevordering van eerlijke handel;
- h) ontwikkeling van het bedrijfsleven, de financiële sector en het bankwezen; en andere dienstensectoren;
- i) ontwikkeling van het toerisme; en
- j) ontwikkeling van infrastructuur en diensten ten behoeve van wetenschap, technologie en onderzoek; inclusief stimulering, overdracht en toepassing van nieuwe technologieën;
- k) versterking van de capaciteit in productieve sectoren, met name in de publieke en particuliere sector.

*Artikel 24***Toerisme**

De samenwerking is gericht op de duurzame ontwikkeling van de toeristenindustrie in de ACS-staten en -subregio's, waarbij het toenemende belang van deze sector voor de groei van de dienstensector in de ACS-staten en de toename van de internationale handel erkend wordt, alsmede het vermogen van de toeristenindustrie om andere sectoren van de economie te stimuleren en de rol die deze sector kan spelen bij de uitroeiing van armoede.

In het kader van de samenwerkingsprogramma's en -projecten worden de inspanningen van de ACS-staten ondersteund die gericht zijn op de totstandbrenging en verbetering van het juridische en institutionele kader en de hulpbronnen voor de ontwikkeling en tenuitvoerlegging van duurzame beleidslijnen en programma's op het gebied van toerisme, alsmede, onder andere, de verbetering van de concurrentiepositie van deze sector, met name van het MKB, de ondersteuning en bevordering van investeringen, productontwikkeling, inclusief de ontwikkeling van de inheemse culturen in de ACS-staten, en versterking van de onderlinge banden tussen het toerisme en andere sectoren van de economie.

Deel 2: Sociale en humane ontwikkeling

*Artikel 25***Sociale sectorale ontwikkeling**

1. In het kader van de samenwerking wordt steun verleend voor de inspanningen van de ACS-staten op het gebied van de ontwikkeling van algemene en sectorale beleidslijnen en hervormingen ter verbetering van de verspreiding en kwaliteit van, alsmede de toegang tot de sociale basisinfrastructuur en -diensten, waarbij rekening wordt gehouden met de lokale behoeften en specifieke eisen van de kwetsbaarste en minst bevoorrechte bevolkingsgroepen, teneinde de ongelijkheid wat betreft de toegang tot deze diensten te verminderen. Daarbij dient er in het bijzonder op te worden toegezien dat de overheidsuitgaven voor de sociale sectoren toereikend zijn. In deze context is de samenwerking gericht op:

- a) de verbetering van onderwijs en opleiding en de opbouw van technische capaciteit en vaardigheden;
- b) de verbetering van de stelsels voor gezondheidszorg en voeding, de bestrijding van honger en ondervoeding, het toezien op de voedselvoorziening en de voedselzekerheid;
- c) de integratie van bevolkingsvraagstukken in de ontwikkelingsstrategieën, ter verbetering van de reproductieve gezondheidszorg, de eerstelijnsgezondheidszorg en de gezinsplanning; het voorkomen van verminking van de genitaliën bij vrouwen;
- d) de bevordering van de bestrijding van hiv/aids;

- e) de bevordering van de veiligheid van drinkwater en de verbetering van de toegang tot veilig water en voldoende gezondheidszorg;
- f) de verbetering van de beschikbaarheid van betaalbare en passende huisvesting voor alle bevolkingsgroepen door ondersteuning van goedkope, op de lagere-inkomensgroepen afgestemde huisvestingsprogramma's, alsmede verbetering van de stadsontwikkeling; en
- g) de bevordering van participatieve methoden van sociale dialoog en de eerbiediging van de sociale basisrechten.

2. In het kader van de samenwerking wordt voorts steun verleend voor capaciteitsopbouw op sociale gebieden, bijvoorbeeld ten behoeve van opleidingsprogramma's voor de ontwikkeling van sociaal beleid of met betrekking tot moderne beheersmethoden voor sociale projecten en programma's; beleid dat bevorderlijk is voor technologische innovatie en onderzoek; de opbouw van lokale knowhow en de bevordering van partnerschap; en de organisatie van rondetafelgesprekken op nationaal en/of regionaal niveau.

3. In het kader van de samenwerking wordt de ontwikkeling en tenuitvoerlegging van beleidslijnen en systemen voor sociale bescherming en veiligheid bevorderd en ondersteund, ter stimulering van de sociale cohesie en de bevordering van zelfhulp en solidariteit binnen de gemeenschap. De steun wordt onder andere geconcentreerd op de ontwikkeling van initiatieven gebaseerd op economische solidariteit, met name door het opzetten van socialeontwikkelingsfondsen die zijn afgestemd op de lokale behoeften en actoren.

*Artikel 26***Jeugdzaken**

In het kader van de samenwerking dient voorts steun te worden verleend voor de totstandbrenging van een samenhangend en omvattend beleid ter verwezenlijking van het potentieel van de jeugd met het doel deze beter te integreren in de samenleving en haar in staat te stellen zich volledig te ontplooien. In deze context wordt in het kader van de samenwerking steun verleend voor beleidslijnen, maatregelen en activiteiten gericht op:

- a) de bescherming van de rechten van het kind en de jeugd, in het bijzonder van meisjes;
- b) de bevordering van de vaardigheden, de energie, het streven naar innovatie en het potentieel van de jeugd, ter stimulering van de kansen van de jeugd op economisch, maatschappelijk en cultureel gebied en ter verbetering van de werkgelegenheidsvooruitzichten van de jeugd in de productieve sector;
- c) de ondersteuning van instellingen binnen de lokale gemeenschap die kinderen de kans geven zich fysiek, psychologisch, maatschappelijk en economisch te ontplooien; en
- d) de herintegratie in de maatschappij van kinderen in post-conflictsituaties door middel van rehabilitatieprogramma's.

*Artikel 27***Culturele ontwikkeling**

De samenwerking op cultureel gebied is gericht op:

- a) de integratie van de culturele dimensie op alle niveaus van de ontwikkelingssamenwerking;
- b) de erkenning, het behoud en de bevordering van culturele waarden en identiteiten, teneinde een interculturele dialoog mogelijk te maken;
- c) de erkenning, het behoud en de bevordering van de waarde van cultureel erfgoed; de ondersteuning van de ontwikkeling van de capaciteit in deze sector; en
- d) de ontwikkeling van de culturele sector en de verbetering van de markttoegang voor culturele goederen en diensten.

Deel 3: Regionale samenwerking en integratie

*Artikel 28***Algemene benadering**

In het kader van de samenwerking wordt effectieve bijstand verleend ter verwezenlijking van de doelstellingen en prioriteiten van de ACS-staten in de context van de regionale en subregionale samenwerking en integratie, met inbegrip van de interregionale samenwerking en de samenwerking tussen de ACS-staten onderling. De regionale samenwerking kan ook betrekking hebben op de samenwerking tussen de landen en gebieden overzee en de ultraperifere regio's. In deze context is de steunverlening in het kader van de samenwerking gericht op:

- a) de bevordering van de geleidelijke integratie van de ACS-staten in de wereldeconomie;
- b) de bevordering van de economische samenwerking en ontwikkeling van de regio's van de ACS-staten en tussen deze regio's onderling;
- c) de bevordering van het vrij verkeer van personen, goederen, diensten, kapitaal, werknemers en technologie tussen ACS-staten;
- d) de bevordering van de diversificatie van de economieën der ACS-staten; alsmede de coördinatie en harmonisatie van het regionale en subregionale samenwerkingsbeleid; en
- e) de bevordering en uitbreiding van de handel in de ACS-staten en tussen de ACS-staten onderling, alsmede met derde landen.

*Artikel 29***Regionale economische integratie**

De samenwerking op het gebied van de regionale economische integratie is gericht op:

- a) de ontwikkeling en versterking van de capaciteiten van:
 - i) de instellingen en organisaties voor regionale integratie die door de ACS-staten zijn opgericht ter bevordering van de regionale samenwerking en integratie, en
 - ii) de nationale regeringen en parlementen met betrekking tot vraagstukken op het gebied van regionale integratie;
- b) de bevordering van de betrokkenheid van de minst ontwikkelde ACS-staten bij de totstandbrenging van regionale markten en het delen in de voordelen daarvan;
- c) de tenuitvoerlegging van beleid op het gebied van sectorale hervorming op regionaal niveau;
- d) de liberalisering van handel en betalingen;
- e) de stimulering van binnenlandse en buitenlandse grensoverschrijdende investeringen en andere initiatieven voor regionale of subregionale economische integratie; en
- f) de inachtneming van de netto-overgangskosten van de regionale integratie in de begrotingsmiddelen en op de betalingsbalans.

*Artikel 30***Regionale samenwerking**

1. De regionale samenwerking is gericht op de verlening van steun op uiteenlopende functionele en thematische gebieden, met het doel gemeenschappelijke problemen aan te pakken en optimaal gebruik te maken van de voordelen van schaalvergroting, inclusief:

- a) infrastructuur, met name vervoer en communicatie, veiligheid daarvan en diensten, met inbegrip van de ontwikkeling van regionale kansen op het gebied van de informatie- en communicatietechnologieën;
- b) milieu; waterbeheer en energie;
- c) gezondheidszorg, onderwijs en opleiding;
- d) onderzoek en technologische ontwikkeling;
- e) regionale initiatieven voor de voorbereiding op rampen en de leniging van de gevolgen daarvan; en
- f) andere gebieden, bijvoorbeeld wapenbeheersing, bestrijding van drugs, georganiseerde misdaad, witwassen van geld, omkoping en corruptie.

2. De samenwerking heeft tevens betrekking op de verlening van steun voor samenwerkingsregelingen en -initiatieven in de ACS-staten en tussen de ACS-staten onderling.

3. De samenwerking kan bijdragen tot de bevordering en ontwikkeling van de regionale politieke dialoog op gebieden als conflictpreventie en -oplossing; mensenrechten en democratisering; uitwisseling, netwerkvorming en bevordering van de mobiliteit van de verschillende actoren van de ontwikkeling, met name de civiele samenleving.

Deel 4: Thematische en algemene vraagstukken

Artikel 31

Gendervraagstukken

De samenwerking draagt bij tot de versterking van beleidslijnen en programma's die de gelijkwaardige deelname van mannen en vrouwen aan alle aspecten van het politieke, economische, maatschappelijke en culturele leven beogen te verbeteren, te garanderen en te verruimen. De samenwerking draagt bij tot de verbetering van de toegang van vrouwen tot alle nodige hulpbronnen voor de volwaardige uitoefening van hun fundamentele rechten. In het kader van de samenwerking wordt met name een passend kader gecreëerd voor:

- a) de integratie van gendervraagstukken en een genderbewuste benadering op alle niveaus van de ontwikkelingssamenwerking, inclusief macro-economische beleidslijnen, strategieën en maatregelen; en
- b) de bevordering van de goedkeuring van specifieke positieve maatregelen ten gunste van vrouwen, zoals:
 - i) de bevordering van hun deelname aan de nationale en lokale politiek;
 - ii) de ondersteuning van vrouwenorganisaties;
 - iii) de toegang tot sociale basisdiensten, met name onderwijs en opleiding, gezondheidszorg en gezinsplanning;
 - iv) de toegang tot productiemiddelen, met name grond, krediet en arbeidsmarkt; en
 - v) de specifieke inachtneming van vrouwen bij verlening van noodhulp en rehabilitatiemaatregelen.

Artikel 32

Milieu en natuurlijke hulpbronnen

1. De samenwerking op het gebied van milieubescherming en duurzaam gebruik van de natuurlijke hulpbronnen is gericht op:

- a) de integratie van het beginsel van duurzaam milieubeheer in alle aspecten van de ontwikkelingssamenwerking en de on-

dersteuning van de door de verschillende actoren ten uitvoer geleide programma's en projecten;

- b) de opbouw en/of versterking van de wetenschappelijke en technische, menselijke en institutionele capaciteit van alle actoren die een rol spelen op het gebied van de milieubescherming;
- c) de ondersteuning van specifieke maatregelen en regelingen voor de aanpak van kritieke vraagstukken op het gebied van duurzaam milieubeheer en in verband met de huidige en toekomstige, regionale en internationale verplichtingen inzake delfstoffen en natuurlijke hulpbronnen, met name betreffende:
 - i) tropische bossen, watervoorraden, hulpbronnen van kustgebieden, mariene hulpbronnen en visbestanden, flora en fauna, bodem, biodiversiteit;
 - ii) bescherming van fragiele ecosystemen (bijvoorbeeld koraalrif);
 - iii) hernieuwbare energiebronnen, met name zonne-energie en energie-efficiency;
 - iv) duurzame plattelands- en stadsontwikkeling;
 - v) woestijnvorming, droogte en ontbossing;
 - vi) ontwikkeling van innovatieve oplossingen voor stedelijke milieuproblemen; en
 - vii) bevordering van duurzaam toerisme.
- d) de inachtneming van vraagstukken met betrekking tot vervoer en verwijdering van gevaarlijke afvalstoffen.

2. In het kader van de samenwerking dient tevens rekening te worden gehouden met:

- a) de kwetsbaarheid van kleine insulaire ACS-staten, in het bijzonder gezien de dreiging van klimaatverandering;
- b) de verslechtering van de problemen op het gebied van droogte en woestijnvorming van de minst ontwikkelde en niet aan zee grenzende ACS-staten; en
- c) institutionele opbouw en capaciteitsopbouw.

Artikel 33

Institutionele ontwikkeling en capaciteitsopbouw

1. In het kader van de samenwerking wordt systematisch aandacht besteed aan institutionele aspecten; in deze context wordt steun verleend ten behoeve van de inspanningen van de ACS-staten met het oog op de ontwikkeling en versterking van de structuren, instellingen en procedures die bijdragen tot:

- a) de bevordering en ondersteuning van de democratie, de menselijke waardigheid, sociale rechtvaardigheid en pluralisme, rekening houdende met de diversiteit binnen de samenlevingen en tussen de samenlevingen onderling;
- b) de bevordering en ondersteuning van de universele en volledige eerbiediging, inachtneming en bescherming van alle mensenrechten en fundamentele vrijheden;
- c) de ontwikkeling en versterking van de rechtsstaat; de verbetering van de toegang tot het rechtsapparaat, daarbij de vakkundigheid en onafhankelijkheid van de rechtsstelsels waarborgend; en
- d) het garanderen van transparant en verantwoordelijk bestuur en beheer in alle overheidsinstellingen.
2. De partijen werken samen bij de bestrijding van omkoping en corruptie op alle niveaus binnen hun samenlevingen.
3. In het kader van de samenwerking worden de inspanningen van de ACS-staten ondersteund om hun overheidsinstellingen te ontwikkelen tot een positieve factor voor groei en ontwikkeling, en de efficiency en impact van de overheidsdiensten op het leven van de burgers aanmerkelijk te verbeteren. In deze context wordt in het kader van de samenwerking bijstand verleend bij de hervorming, rationalisering en modernisering van de overheidssector. Meer bepaald is de steun in het kader van de samenwerking gericht op:
- a) de hervorming en modernisering van het ambtenarenapparaat;
- b) juridische en justitiële hervormingen en de modernisering van de rechtsstelsels;
- c) de verbetering en versterking van het beheer van de overheidsfinanciën;
- d) het in een hoger tempo doorvoeren van de hervormingen van de bancaire en financiële sector;
- e) de verbetering van het beheer van de overheidsmiddelen en de hervorming van de procedures voor overheidsopdrachten; en
- f) politieke, administratieve, economische en financiële decentralisering.
4. Voorts wordt in het kader van de samenwerking steun verleend voor het herstel en/of de verbetering van de kritische capaciteit van de overheidssector en de ondersteuning van de instellingen die nodig zijn in een markteconomie.
- a) de ontwikkeling van de bekwaamheden op het gebied van wet- en regelgeving die nodig zijn voor het goed functioneren van een markteconomie, inclusief mededingingsbeleid en consumentenbeleid;
- b) de verbetering van de capaciteit om beleid, vooral op economisch, sociaal of milieugebied of op het gebied van onderzoek, wetenschap, technologie en innovatie te analyseren, te plannen, te formuleren en ten uitvoer te leggen;
- c) de modernisering, versterking en hervorming van de financiële en monetaire instellingen en de verbetering van de desbetreffende procedures;
- d) de opbouw, op lokaal en gemeentelijk niveau, van de capaciteit die nodig is voor de tenuitvoerlegging van het decentraliseringsbeleid en de bevordering van de betrokkenheid van de bevolking bij het ontwikkelingsproces; en
- e) de ontwikkeling van de capaciteit op andere kritieke gebieden, zoals:
- i) internationale onderhandelingen; en
- ii) beheer en coördinatie van externe hulp.
5. De samenwerking omvat alle gebieden en sectoren en is gericht op de bevordering van de betrokkenheid daarbij van niet-overheidsactoren en de ontwikkeling van hun capaciteiten; alsmede op de versterking van de structuren voor informatie, dialoog en overleg tussen deze actoren en de nationale overheden, onder andere op regionaal niveau.

TITEL II

ECONOMISCHE EN COMMERCIËLE
SAMENWERKING

Hoofdstuk 1

Doelstellingen en beginselen

Artikel 34

Doelstellingen

1. De economische en commerciële samenwerking heeft ten doel de soepele en geleidelijke integratie van de ACS-staten in de wereldeconomie te bevorderen, met inachtneming van hun politieke keuzen en ontwikkelingsprioriteiten, zodat hun duurzame ontwikkeling wordt gestimuleerd en wordt bijgedragen aan het een eind maken aan de armoede in de ACS-landen.

2. Het uiteindelijke doel van economische en commerciële samenwerking is de ACS-staten in staat te stellen ten volle aan de internationale handel deel te nemen. In deze context wordt bijzondere aandacht besteed aan de noodzaak dat de ACS-staten actief aan de multilaterale handelsbesprekingen deelnemen. Gezien het huidige ontwikkelingsniveau van de ACS-landen moet de economische en commerciële samenwerking worden gericht op het de ACS-staten in staat stellen de uitdagingen van globalisering aan te kunnen en zich geleidelijk aan te passen aan de nieuwe voorwaarden van de internationale handel, zodat hun overgang naar de geliberaliseerde wereldeconomie wordt vergemakkelijkt.

3. Daartoe is de economische en commerciële samenwerking gericht op verhoging van de productie-, leverings- en handelscapaciteit van de ACS-landen en hun capaciteit om investeringen aan te trekken. Voorts is zij gericht op de totstandbrenging van een nieuwe handelsdynamiek tussen de partijen, versterking van het handels- en investeringsbeleid van de ACS-landen en verbetering van het vermogen van deze landen om alle met de handel verband houdende zaken af te handelen.

4. De economische en commerciële samenwerking wordt in volledige overeenstemming met de WTO-bepalingen, inclusief die met betrekking tot bijzondere en aan de omstandigheden aangepaste behandeling, uitgevoerd met inachtneming van de wederzijdse belangen van de partijen en hun respectieve ontwikkelingsniveaus.

Artikel 35

Beginselen

1. De economische en commerciële samenwerking is gebaseerd op een waarlijk, versterkt en strategisch partnerschap. Zij is voorts gebaseerd op een integrale aanpak, die voortbouwt op de sterke punten en het succes van de voorgaande ACS-EG-Overeenkomsten, waarbij gebruik wordt gemaakt van alle beschikbare middelen ter verwezenlijking van bovenstaande doelstellingen via het aanpakken van de knelpunten aan de vraag- en de aanbodzijde. In dit verband wordt bijzondere aandacht geschonken aan maatregelen ter ontwikkeling van de handel als middel om het concurrentievermogen van de ACS-staten te verhogen. Derhalve wordt passende aandacht geschonken aan ontwikkeling van de handel in de ontwikkelingsstrategieën van de ACS-staten, die door de Gemeenschap worden gesteund.

2. De economische en commerciële samenwerking bouwt voort op regionale integratie-initiatieven van de ACS-staten, indachtig het feit dat regionale integratie een essentieel instrument is om de ACS-landen in de wereldeconomie te integreren.

3. De economische en commerciële samenwerking houdt rekening met de verschillende ontwikkelingsbehoeften en -niveaus van de ACS-landen en -regio's. In deze context herbevestigen de partijen hun gehechtheid aan een bijzondere en aan de omstandigheden aangepaste behandeling voor alle ACS-landen en handhaving van de bijzondere behandeling van de minst ontwikkelde ACS-landen en aan het naar behoren rekening houden met de kwetsbaarheid van kleine, niet aan zee grenzende en insulaire landen.

Hoofdstuk 2

Nieuwe handelsregelingen

Artikel 36

Modaliteiten

1. Met het oog op bovenstaande doelstellingen en beginselen komen de partijen overeen nieuwe met de WTO verenigbare

handelsregelingen te treffen die de tussen hen bestaande handelsbelemmeringen geleidelijk opheffen en de samenwerking op alle voor de handel van belang zijnde terreinen verhogen.

2. De partijen komen overeen de nieuwe handelsregelingen geleidelijk in te voeren en zien derhalve de noodzaak van een voorbereidingsperiode in.

3. Teneinde de overgang naar de nieuwe handelsregelingen te vergemakkelijken, blijven de krachtens de Vierde ACS-EG-Overeenkomst toegepaste niet-wederkerige handelspreferenties tijdens de voorbereidingsperiode voor alle ACS-landen onder de in bijlage V bij deze Overeenkomst vastgestelde voorwaarden gehandhaafd.

4. In deze context herbevestigen de partijen het belang van de aan bijlage V van deze Overeenkomst gehechte protocollen inzake grondstoffen. Zij zijn het eens over de noodzaak deze in het kader van de nieuwe handelsregelingen te herzien, met name op het punt van hun verenigbaarheid met de WTO-regels met het oog op het veiligstellen van de hieruit voortvloeiende voordelen, met inachtneming van de bijzondere juridische status van het protocol inzake suiker.

Artikel 37

Procedures

1. Er wordt in de voorbereidingsperiode, die uiterlijk op 31 december 2007 afloopt, onderhandeld over economische partnerschapsovereenkomsten. De formele onderhandelingen over de nieuwe handelsregelingen gaan in september 2002 van start en de nieuwe handelsregelingen treden op 1 januari 2008 in werking, tenzij de partijen het eens worden over eerdere data.

2. Alle maatregelen die nodig zijn om te verzekeren dat de onderhandelingen binnen de voorbereidingsperiode met succes worden afgerond, worden getroffen. Daartoe wordt de periode tot de aanvang van de formele onderhandelingen over de nieuwe handelsregelingen actief gebruikt om eerste voorbereidingen voor deze onderhandelingen te treffen.

3. De voorbereidingsperiode wordt eveneens gebruikt voor capaciteitsopbouw in de openbare en de particuliere sector van de ACS-landen, inclusief door het treffen van maatregelen ter verhoging van het concurrentievermogen, voor versterking van regionale organisaties en voor ondersteuning van regionale initiatieven ter integratie van de handel, waarbij zo nodig bijstand voor begrotingsaanpassing en fiscale hervormingen wordt verstrekt, alsmede voor verbetering van de infrastructuur en ontwikkeling en bevordering van investeringen.

4. De partijen zullen de voortgang geboekt met de voorbereidingen en onderhandelingen regelmatig bezien en zullen in 2006 een formele en volledige toetsing van de geplande regelingen voor alle landen verrichten om er zich van te verzekeren dat er geen verdere tijd voor voorbereidingen of onderhandelingen nodig is.

5. Er zullen onderhandelingen over de economische partnerschapsovereenkomsten worden gevoerd met de ACS-landen die zich daartoe in staat achten op een door hen geschikt geacht niveau en in overeenstemming met de door de ACS-groep overeengekomen procedures, met inachtneming van het regionale integratieproces tussen de ACS-staten.

6. In 2004 zal de Gemeenschap de situatie beoordelen van de landen niet behorende tot de groep van minst ontwikkelde landen die na overleg met de Gemeenschap besluiten dat zij niet in staat zijn om economische partnerschapsovereenkomsten aan te gaan, en zal zij alle alternatieve mogelijkheden bezien om deze landen een nieuw handelskader te bieden dat gelijkwaardig is aan hun huidige situatie en in overeenstemming met de WTO-regels.

7. De onderhandelingen over de economische partnerschapsovereenkomsten beogen met name vaststelling van het tijdschema voor de geleidelijke opheffing van handelsbelemmeringen tussen de partijen in overeenstemming met de desbetreffende WTO-regels. Aan Gemeenschapszijde bouwt de handelsliberalisatie voort op het acquis en heeft zij de verbetering van de huidige markttoegang voor de ACS-landen ten doel via onder meer een herziening van de regels van oorsprong. In de onderhandelingen wordt rekening gehouden met het ontwikkelingsniveau van, en de sociaal-economische gevolgen van handelsmaatregelen voor de ACS-landen en hun aanpassingsvermogen en vermogen hun economieën aan het liberalisatieproces aan te passen. Bij de onderhandelingen zal derhalve zo groot mogelijke soepelheid worden betracht bij de vaststelling van een voldoende lange overgangperiode, de definitieve lijst van in aanmerking komende producten, met inachtneming van de gevoelige sectoren, en de mate van asymmetrie wat betreft de tijdschema's voor tariefafbraak, waarbij de op dat moment geldende WTO-regels in acht worden genomen.

8. De partijen werken nauw in de WTO samen met het oog op de verdediging van de getroffen regelingen, met name op het punt van de mate van soepelheid.

9. De Gemeenschap zal in het jaar 2000 een proces op gang brengen dat aan het einde van de multilaterale handelsbesprekingen en uiterlijk in 2005 toegang vrij van douanerechten voor vrijwel alle producten uit alle minst ontwikkelde landen zal toestaan voortbouwende op het niveau van de bestaande handelsbepalingen van de Vierde ACS-EG-Overeenkomst, en dat de voor de export van deze landen geldende oorsprongregels, inclusief cumulatiebepalingen, zal vereenvoudigen en herzien.

Artikel 38

Gemengd Ministerieel Handelscomité

1. Er wordt een Gemengd Ministerieel Handelscomité ACS-EG opgericht.

2. Het Ministerieel Handelscomité besteedt bijzondere aandacht aan de lopende multilaterale handelsbesprekingen en bestudeert de gevolgen van de ruimere liberalisatieinitiatieven voor de ACS-EG-handel en de ontwikkeling van de ACS-economieën. Het doet alle aanbevelingen die nodig zijn om de voordelen van de ACS-EG-handelsregelingen te beschermen.

3. Het Ministerieel Handelscomité komt tenminste eenmaal per jaar bijeen. Zijn reglement van orde wordt door de Raad van ministers vastgesteld. Het comité bestaat uit door de Raad van ministers aangewezen vertegenwoordigers van de ACS-staten en de Gemeenschap.

Hoofdstuk 3

Samenwerking in de internationale fora

Artikel 39

Algemene bepalingen

1. De partijen onderstrepen het belang van hun actieve deelneming in de Wereldhandelsorganisatie en in andere relevante internationale organisaties door lid van deze organisaties te worden en hun agenda en activiteiten van nabij te volgen.

2. Zij komen overeen nauw samen te werken bij het vaststellen en bevorderen van hun gemeenschappelijke belangen bij internationale economische en commerciële samenwerking, met name in de WTO, onder meer door deelneming aan de opstelling en afhandeling van de agenda van toekomstige multilaterale handelsbesprekingen. In deze context wordt bijzondere aandacht besteed aan verbetering van de toegang tot de Gemeenschap en andere markten voor producten en diensten van oorsprong uit de ACS-landen.

3. Zij zijn het eveneens eens over het belang van soepelheid van de WTO-regels zodat rekening kan worden gehouden met het ontwikkelingsniveau van de ACS-landen en hun moeilijkheden om aan hun verplichtingen te voldoen. Zij zijn het voorts eens over de noodzaak van technische bijstand om de ACS-landen in staat te stellen hun verbintenissen na te komen.

4. De Gemeenschap stemt ermee in om de ACS-staten, in overeenstemming met de bepalingen van deze Overeenkomst, te helpen actief lid van deze organisaties te worden door ontwikkeling van het vermogen dat nodig is om de betrokken overeenkomsten te sluiten, hieraan effectief deel te nemen, deze te volgen en uit te voeren.

Artikel 40

Grondstoffen

1. De partijen erkennen de noodzaak te zorgen voor een betere functionering van de internationale grondstoffenmarkten en verhoging van de doorzichtigheid van deze markten.

2. Zij bevestigen hun bereidheid tot uitbreiding van het onderling overleg in de internationale fora en organisaties die zich met grondstoffen bezighouden.

3. Daartoe vinden op verzoek van een partij gedachtewisselingen plaats:

- over de functionering van de bestaande internationale overeenkomsten of gespecialiseerde intergouvernementele werkgroepen met het doel deze te verbeteren en doelmatiger en meer in overeenstemming met de marktontwikkelingen te maken;
- wanneer wordt voorgesteld om een internationale overeenkomst te sluiten of te verlengen of een gespecialiseerde intergouvernementele werkgroep op te richten.

Dergelijke gedachtewisselingen hebben ten doel rekening te houden met de respectieve belangen van elke partij. Zij kunnen, zo nodig, in het kader van het Ministerieel Handelscomité plaatsvinden.

Hoofdstuk 4

De handel in diensten

Artikel 41

Algemene bepalingen

1. De partijen onderstrepen het toenemend belang van diensten in het internationale handelsverkeer en de grote bijdrage die deze leveren aan de economische en sociale ontwikkeling.

2. Zij herbevestigen hun respectieve verbintenissen in het kader van de Algemene Overeenkomst inzake de handel in diensten (GATS) en onderstrepen de noodzaak van bijzondere en aan de omstandigheden aangepaste behandeling voor ACS-dienstverleners.

3. In het kader van de onderhandelingen inzake de geleidelijke liberalisatie van de handel in diensten, zoals voorzien in artikel XIX van de GATS, zegt de EU toe de prioriteiten van de ACS-staten ten aanzien van verbetering van de EG-lijst welwillend in overweging te zullen nemen ten einde aan hun specifieke belangen tegemoet te komen.

4. Voorts stemmen de partijen er in het kader van de economische partnerschapsovereenkomsten en na enige ervaring te hebben opgedaan met de toepassing van de meestbegunstigingsclausule in het kader van de GATS mee in om hun partnerschap uit te breiden tot de liberalisatie van diensten in overeenstemming met de bepalingen van de GATS, en met name die betrekking hebbende op de deelneming van ontwikkelingslanden in liberalisatieovereenkomsten.

5. De Gemeenschap steunt de inspanningen van de ACS-staten ter versterking van hun dienstverleningscapaciteit. Bijzondere aandacht wordt besteed aan diensten op het gebied van arbeidskrachten, bedrijven, distributie, financiën, toerisme, cultuur en de bouw en de daarmee verbandhoudende technische diensten met het oog op verhoging van het concurrentiever-

mogen van deze landen zodat de handel in goederen en diensten van deze landen in waarde en omvang toeneemt.

Artikel 42

Zeevervoer

1. De partijen erkennen het belang van kosteneffectieve en efficiënte zeevervoerdiensten in een veilig en schoon marien milieu, aangezien deze vervoertak bij uitstek de internationale handel bevordert en aldus een van de drijvende krachten van economische ontwikkeling en de ontwikkeling van de handel is.

2. Zij verbinden zich tot bevordering van de liberalisatie van het zeevervoer en passen daartoe op effectieve wijze het beginsel van onbeperkte toegang op niet-discriminerende en commerciële basis tot de internationale zeevervoermarkt.

3. Elke partij kent ondermeer een behandeling toe die niet minder gunstig is dan de aan de eigen schepen toegekende voor door onderdanen of bedrijven van de andere partij geëxploiteerde schepen en voor op het grondgebied van een van beide partijen geregistreerde schepen ten aanzien van de toegang tot havens, het gebruik van de infrastructuur en hulpdiensten van deze havens alsmede daarmee verband houdende vergoedingen en kosten, douane-installaties en de toewijzing van ligplaatsen en voorzieningen voor laden en lossen.

4. De Gemeenschap steunt de inspanningen van de ACS-staten om kosteneffectieve en efficiënte zeevervoerdiensten in de ACS-staten te ontwikkelen en te bevorderen met het oog op verhoging van de deelneming van ACS-ondernemers in internationale scheepvaartdiensten.

Artikel 43

Informatie- en communicatietechnologieën en informatiemaatschappij

1. De partijen erkennen de belangrijke rol die de informatie- en communicatietechnologieën en de actieve deelneming aan de informatiemaatschappij spelen voor de geslaagde integratie van de ACS-landen in de wereldeconomie.

2. Zij herbevestigen derhalve hun respectieve verbintenissen in het kader van bestaande multilaterale overeenkomsten, met name het aan de GATS gehechte protocol inzake basistelecommunicatie en verzoeken de ACS-landen die nog geen partij bij deze overeenkomsten zijn om hiertoe toe te treden.

3. Voorts stemmen zij in met volledige en actieve deelneming aan eventuele op dit terrein te voeren internationale onderhandelingen.

4. De partijen zullen derhalve maatregelen treffen die de inwoners van de ACS-landen gemakkelijke toegang tot de informatie- en communicatietechnologieën zullen bieden via onder meer de volgende maatregelen:

- de ontwikkeling en aanmoediging van het gebruik van betaalbare en hernieuwbare energiebronnen;

— de ontwikkeling en aanleg van uitgebreidere goedkope draadloze communicatienetwerken.

5. De partijen stemmen eveneens in met verhoging van de onderlinge samenwerking op het gebied van informatie- en communicatietechnologieën en de informatiemaatschappij. Deze samenwerking is met name gericht op grotere complementariteit en harmonisatie van de communicatiesystemen op nationaal, regionaal en internationaal niveau en hun aanpassing aan de nieuwe technologieën.

Hoofdstuk 5

Met de handel verband houdende terreinen

Artikel 44

Algemene bepalingen

1. De partijen erkennen het toenemend belang dat nieuwe met de handel verband houdende terreinen spelen bij het gemakkelijken van de geleidelijke integratie van de ACS-staten in de wereldeconomie. Zij stemmen er derhalve mee in om hun samenwerking op deze terreinen te versterken door volledige en gecoördineerde deelneming in de desbetreffende internationale fora en overeenkomsten.

2. De Gemeenschap steunt de inspanningen van de ACS-staten, in overeenstemming met de in deze Overeenkomst vastgestelde bepalingen en de tussen de partijen overeengekomen ontwikkelingsstrategieën, met het oog op versterking van hun vermogen om zich met alle met de handel verband houdende terreinen bezig te houden, inclusief, zo nodig, met verbetering en ondersteuning van het institutionele kader.

Artikel 45

Mededingingsbeleid

1. De partijen zijn het erover eens dat de invoering en tenuitvoerlegging van een efficiënt en gezond mededingingsbeleid en -regels van doorslaggevend belang zijn voor de verbetering en veiligstelling van een investeringsvriendelijk klimaat, een duurzaam industrialisatieproces en doorzichtigheid bij de toegang tot markten.

2. Met het oog op de opheffing van concurrentiedistorsies en met inachtneming van de uiteenlopende ontwikkelingsniveaus en economische behoeften van elk ACS-land verplichten zij zich tot de toepassing van nationale of regionale regels en beleid, inclusief de controle op en onder bepaalde omstandigheden het verbod van overeenkomsten tussen ondernemingen, besluiten van ondernemersverenigingen en onderling afgestemde feitelijke gedragingen tussen ondernemingen die als doel of gevolg hebben de mededinging te verhinderen, te beperken of te vervalsen. De partijen komen voorts overeen om misbruik door een of meer ondernemingen van een machts-

positie op de gemeenschappelijke markt van de Gemeenschap of op het grondgebied van de ACS-staten te verbieden.

3. De partijen komen eveneens overeen de samenwerking op dit terrein te versterken teneinde een effectief mededingingsbeleid met de passende nationale mededingingsorganisaties uit te stippelen en te ondersteunen dat geleidelijk zorgt voor het op efficiënte wijze doen naleven van de mededingingsregels door zowel particuliere als staatsondernemingen. De samenwerking op dit terrein omvat met name hulp bij het ontwerpen van een passend wettelijk kader en de administratieve uitvoering daarvan waarbij de bijzondere situatie van de minst ontwikkelde landen speciale aandacht krijgt.

Artikel 46

Bescherming van intellectuele eigendomsrechten

1. Onverminderd hun standpunten in multilaterale besprekingen erkennen de partijen de noodzaak te zorgen voor een toereikend en doeltreffend niveau van bescherming van de intellectuele, industriële en commerciële eigendomsrechten en andere onder de TRIPs vallende rechten, inclusief bescherming van geografische aanduidingen, in overeenstemming met de internationale normen, met het oog op vermindering van verstoringen van en belemmeringen voor de bilaterale handel.

2. In dit verband onderstrepen zij het belang van toetreding tot de Overeenkomst inzake de handelsaspecten van de intellectuele eigendom (TRIPs) bij de WTO-Overeenkomst en tot het Verdrag inzake biologische diversiteit (CBD).

3. Zij zijn het eveneens eens over de noodzaak van toetreding tot alle internationale overeenkomsten inzake de intellectuele, industriële en commerciële eigendom, zoals bedoeld in deel I van de TRIPs-Overeenkomst, in overeenstemming met hun ontwikkelingsniveau.

4. De Gemeenschap, haar lidstaten en de ACS-staten kunnen de sluiting overwegen van overeenkomsten die de bescherming beogen van handelsmerken en geografische aanduidingen voor producten van bijzonder belang voor beide partijen.

5. In het kader van deze Overeenkomst omvat intellectuele eigendom met name auteursrecht, inclusief het auteursrecht op computerprogramma's, en naburige rechten, inclusief artistieke ontwerpen, en industriële eigendom mede omvattende gebruiksmodellen, octrooien, inclusief octrooien voor biotechnologische uitvindingen en plantenrassen of andere doeltreffende afzonderlijke stelsels, industriële ontwerpen, geografische aanduidingen, inclusief benamingen van oorsprong, handelsmerken voor goederen of diensten, topografieën van geïntegreerde schakelingen alsmede de wettelijke bescherming van databanken en de bescherming tegen oneerlijke concurrentie, zoals bedoeld in artikel 10 bis van het Verdrag van Parijs tot bescherming van de industriële eigendom en van niet-openbaar gemaakte informatie over knowhow.

6. De partijen komen voorts overeen om hun samenwerking op dit terrein te versterken. Desgewenst omvat de samenwerking op onderling overeengekomen voorwaarden onder meer de volgende gebieden: de opstelling van wetten en voorschriften voor de bescherming en het doen naleven van intellectuele eigendomsrechten, de voorkoming van misbruik van dergelijke rechten door de houders van rechten en de overtreding van dergelijke rechten door concurrenten, de vestiging en uitbreiding van nationale en regionale bureaus en andere organen, inclusief steun voor bij het doen naleven en bescherming betrokken regionale intellectuele eigendomsorganisaties, met inbegrip van de opleiding van personeel.

Artikel 47

Normalisatie en certificering

1. De partijen komen overeen nauwer samen te werken op het gebied van normalisatie, certificering en kwaliteitsborging om onnodige technische belemmeringen op te heffen en onderlinge verschillen op deze gebieden te verkleinen teneinde de handel te bevorderen.

In dit verband herbevestigen zij hun verbintenis krachtens de aan de WTO-Overeenkomst gehechte Overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen (TBT-overeenkomst).

2. De samenwerking op het gebied van normalisatie en certificering heeft ten doel compatibele systemen tussen de partijen te bevorderen en omvat met name:

- maatregelen, in overeenstemming met de TBT-overeenkomst, om een intensiever gebruik van internationale technische voorschriften, normen en conformiteitsbeoordelingsprocedures, inclusief sectorspecieke maatregelen, overeenkomstig het economische ontwikkelingsniveau van de ACS-landen te bevorderen;
- samenwerking op het gebied van kwaliteitsbeheer en kwaliteitsborging in geselecteerde sectoren van belang voor de ACS-staten;
- steun voor initiatieven met betrekking tot capaciteitsopbouw in de ACS-landen op gebieden zoals conformiteitsbeoordeling, metrologie en normalisatie;
- de ontwikkeling van operationele banden tussen ACS- en Europese normalisatie-, conformiteitsbeoordelings- en certificeringsorganisaties.

3. De partijen verbinden zich ertoe om te zijner tijd de sluiting van overeenkomsten inzake onderlinge erkenning in sectoren van wederzijds economisch belang te overwegen.

Artikel 48

Sanitaire en fytosanitaire maatregelen

1. De partijen erkennen het recht van elke partij op het treffen of doen naleven van de sanitaire en fytosanitaire maatregelen die nodig zijn om het leven of de gezondheid van mens, dier of plant te beschermen, op voorwaarde dat deze maatregelen geen willekeurige discriminatie of verkapte beperking van de handel in het algemeen vormen. Daartoe herbevestigen zij hun verbintenissen krachtens de aan de WTO-Overeenkomst gehechte Overeenkomst inzake sanitaire en fytosanitaire maatregelen (de SPS-overeenkomst), met inachtneming van hun respectieve ontwikkelingsniveaus.

2. Voorts verbinden zij zich tot versterking van coördinatie, overleg en informatie ten aanzien van de kennisgeving en toepassing van voorgestelde sanitaire en fytosanitaire maatregelen, overeenkomstig de SPS-overeenkomst, wanneer deze maatregelen afbreuk kunnen doen aan de belangen van een van beide partijen. Ook stemmen zij in met voorafgaand overleg en coördinatie in het kader van de Codex Alimentarius-commissie, het Internationaal Bureau voor Besmettelijke Veeziekten en het Internationaal Verdrag voor de Bescherming van Planten met het oog op bevordering van hun gemeenschappelijke belangen.

3. De partijen komen overeen hun samenwerking uit te breiden met het oog op versterking van de capaciteit van de openbare en de particuliere sector van de ACS-landen op dit gebied.

Artikel 49

Handel en milieu

1. De partijen herbevestigen hun verbintenis tot bevordering van de ontwikkeling van de internationale handel op zodanige wijze dat wordt gezorgd voor een duurzaam en deugdelijk beheer van het milieu in overeenstemming met de internationale verdragen en toezeggingen op dit terrein en met inachtneming van hun respectieve ontwikkelingsniveaus. Zij komen overeen dat er bij het ontwerpen en de uitvoering van milieu-maatregelen rekening moet worden gehouden met de bijzondere behoeften van de ACS-staten.

2. Indachtig de beginselen van Rio en met het oog op versterking van de onderlinge verwevenheid van handel en milieu komen de partijen overeen hun samenwerking op dit terrein te verhogen. De samenwerking beoogt met name de totstandbrenging van een coherent nationaal, regionaal en internationaal beleid, versterking van met het milieu verband houdende kwaliteitscontroles van goederen en diensten en de verbetering van milieuvriendelijke productiemethoden in relevante sectoren te verzekeren.

*Artikel 50***Handel- en arbeidsnormen**

1. De partijen herbevestigen hun gehechtheid aan de op internationaal vlak erkende fundamentele arbeidsnormen, zoals omschreven in de respectieve IAO-Verdragen, en met name de vrijheid van vakvereniging en het recht op collectieve onderhandelingen, de afschaffing van dwangarbeid, de opheffing van de ergste vormen van kinderarbeid en non-discriminatie op het gebied van tewerkstelling.
2. Zij komen overeen de samenwerking op dit gebied te verhogen, met name op de volgende terreinen:
 - informatie-uitwisseling over de respectieve arbeidswetgeving en -regelgeving;
 - de uitstippeling van nationale arbeidswetgeving en versterking van de bestaande wetgeving;
 - vormings- en bewustmakingsprogramma's;
 - eerbiediging van de toepassing van de nationale arbeidswetgeving en -regelgeving.
3. De partijen komen overeen dat arbeidsnormen niet mogen worden gebruikt voor protectionistische commerciële doeleinden.

*Artikel 51***Consumentenbeleid en bescherming van de gezondheid van de consument**

1. De partijen komen overeen hun samenwerking op het gebied van het consumentenbeleid en de bescherming van de gezondheid van de consument te verhogen met inachtneming van de nationale wetgevingen ter voorkoming van handelsbelemmeringen.
2. De samenwerking heeft met name ten doel de institutionele en technische capaciteit op dit gebied te verbeteren, snelle alarmsystemen voor wederzijdse voorlichting over gevaarlijke producten tot stand te brengen, informatie en ervaringen uit te wisselen over de totstandbrenging en het doen functioneren van toezicht na het op de markt brengen van producten en productveiligheid, de aan de consument verstrekte informatie over prijzen, kenmerken van producten en geboden diensten te verbeteren, het opzetten van onafhankelijke consumentenverenigingen en contacten tussen vertegenwoordigers van de belangen van consumenten aan te moedigen, de compatibiliteit van consumentenbeleid en -systemen te verbeteren, kennis te geven van de uitvoering en samenwerking bij het onderzoek naar schadelijke of oneerlijke handelspraktijken te bevorderen en het geven van uitvoering aan exportverboden in de handel tussen partijen ten aanzien van goederen en diensten waarvan de afzet in het land van productie werd verboden.

*Artikel 52***Clausule inzake uitsluiting van belastingen**

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 32, lid 1, van bijlage IV, geldt de meestbegunstigingsbehandeling toegekend

overeenkomstig de bepalingen van deze Overeenkomst of een in het kader van deze Overeenkomst getroffen regeling niet voor belastingvoordelen die de partijen elkaar nu of in de toekomst verlenen op basis van overeenkomsten ter voorkoming van dubbele belastingheffing of andere belastingregelingen of nationale belastingwetgeving.

2. Niets in deze Overeenkomst of in in het kader van deze Overeenkomst getroffen regelingen mag zo worden uitgelegd dat het treffen of de uitvoering van maatregelen ter voorkoming van belastingfraude of -ontwijking overeenkomstig de belastingbepalingen in overeenkomsten ter voorkoming van dubbele belastingheffing of andere belastingregelingen of nationale belastingwetgeving wordt verhinderd.

3. Niets in deze Overeenkomst of in in het kader van deze Overeenkomst getroffen regelingen mag zo worden uitgelegd dat wordt verhinderd dat de partijen bij de toepassing van de relevante bepalingen van hun belastingwetgeving onderscheid maken tussen belastingplichtigen die niet in dezelfde situatie verkeren, met name wat betreft hun verblijfplaats, of wat betreft de plaats waar hun kapitaal is geïnvesteerd.

Hoofdstuk 6**Samenwerking op andere gebieden***Artikel 53***Visserijovereenkomsten**

1. De partijen verklaren hun bereidheid te onderhandelen over visserijovereenkomsten die beogen duurzame en wederzijds bevredigende voorwaarden voor visserijactiviteiten in de ACS-staten te waarborgen.
2. Bij de sluiting of tenuitvoerlegging van dergelijke overeenkomsten passen de ACS-staten geen discriminatie toe jegens de Gemeenschap of tussen de lidstaten, onverminderd bijzondere regelingen tussen ontwikkelingslanden in hetzelfde geografisch gebied, inclusief visserijovereenkomsten op basis van wederkerigheid, en past de Gemeenschap geen discriminatie toe jegens de ACS-staten.

*Artikel 54***Continuïteit van de voedselvoorziening**

1. Met betrekking tot de beschikbare landbouwproducten verbindt de Gemeenschap zich ertoe de mogelijkheid te waarborgen tot voorafgaande vaststelling voor een langere termijn van de restituties bij export naar alle ACS-staten voor een reeks producten die wordt vastgesteld met inachtneming van de door deze staten kenbaar gemaakte voedselbehoeften.

2. De voorafgaande vaststelling geldt voor een jaar en wordt tijdens de geldigheidsduur van de Overeenkomst jaarlijks toegepast, met dien verstande dat het restituteniveau zal worden vastgesteld overeenkomstig de gewoonlijk door de Commissie gevolgde methoden.

3. Specifieke overeenkomsten kunnen worden gesloten met de ACS-staten die hierom verzoeken in het kader van hun beleid inzake de continuïteit van de voedselvoorziening.

4. De in lid 3 bedoelde specifieke overeenkomsten mogen de productie en de handelsstromen in de ACS-regio's niet in gevaar brengen.

DEEL 4

SAMENWERKING INZAKE ONTWIKKELINGS-FINANCIERING

TITEL I

ALGEMENE BEPALINGEN

Hoofdstuk 1

Doelstellingen, beginselen, richtsnoeren en begunstigden

Artikel 55

Doelstellingen

De doelstellingen van samenwerking inzake ontwikkelingsfinanciering zijn het steunen en bevorderen, op basis van wederzijds belang en in een geest van onderlinge afhankelijkheid, van de inspanningen van de ACS-staten om de doelstellingen van deze Overeenkomst te verwezenlijken, zulks door toereikende financiële middelen en passende technische bijstand te verstrekken.

Artikel 56

Principes

1. De samenwerking inzake ontwikkelingsfinanciering wordt uitgevoerd op basis van en in overeenstemming met de door de ACS-staten op nationaal en regionaal niveau vastgestelde ontwikkelingsdoelstellingen, -strategieën en -prioriteiten. Daarbij worden hun respectieve geografische, sociale en culturele kenmerken en hun specifieke vermogens in aanmerking genomen. Voorts geldt voor de samenwerking het volgende:

- a) de eigen plaatselijke inbreng, op alle niveaus, in het ontwikkelingsproces wordt bevorderd;
- b) de samenwerking weerspiegelt een op wederzijdse rechten en plichten gebaseerd partnerschap;
- c) de samenwerking benadrukt het belang van voorspelbaarheid en zekerheid ten aanzien van de verstrekking van middelen, die op zeer gunstige voorwaarden en op permanente basis dient te geschieden;
- d) de samenwerking is flexibel en toegesneden op de situatie van iedere ACS-staat en op het specifieke karakter van het betrokken project of programma; en
- e) er wordt toegezien op efficiency, coördinatie en consistentie.

2. Bij de samenwerking wordt voorzien in een bijzondere behandeling voor de minst ontwikkelde ACS-landen en wordt rekening gehouden met de kwetsbaarheid van niet aan zee grenzende en insulaire ACS-landen. Voorts dient te worden voorzien in de specifieke behoeften van landen die zich in een situatie na een conflict bevinden.

Artikel 57

Richtsnoeren

1. Bij de uitvoering van de uit hoofde van de Overeenkomst gefinancierde activiteiten werken de ACS-staten en de Gemeenschap nauw samen, met inachtneming van de gelijkheid der partners.

2. De ACS-staten zijn verantwoordelijk voor:

- a) het vaststellen van de doelstellingen en prioriteiten waarop de indicatieve programma's worden gebaseerd;
- b) het selecteren van projecten en programma's;
- c) het opstellen en presenteren van de dossiers voor de projecten en programma's;
- d) het voorbereiden van aanbestedingen, het voeren van onderhandelingen en het gunnen van opdrachten;
- e) de uitvoering en het beheer van projecten en programma's; en
- f) het onderhoud van projecten en programma's.

3. Onverminderd bovenstaande bepalingen kunnen tevens niet-overheidsactoren worden belast met het indienen van voorstellen voor en het uitvoeren van programma's en projecten op gebieden die hen aangaan.

4. De ACS-staten en de Gemeenschap zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor:

- a) het in het kader van de gezamenlijke instellingen vaststellen van richtsnoeren voor de samenwerking inzake ontwikkelingsfinanciering;
- b) het vaststellen van de indicatieve programma's;
- c) het evalueren van projecten en programma's;
- d) het waarborgen dat op gelijke voorwaarden kan worden deelgenomen aan aanbestedingen en toegang wordt verkregen tot opdrachten;
- e) het uitoefenen van toezicht op en het verrichten van de evaluatie van het effect en de resultaten van projecten en programma's; en
- f) het toezien op adequate, snelle en doeltreffende uitvoering van projecten en programma's.

5. De Gemeenschap is verantwoordelijk voor het nemen van de financieringsbesluiten met betrekking tot de projecten en programma's.

6. Tenzij in de Overeenkomst anders wordt bepaald, wordt ieder besluit dat door een van de partijen bij de Overeenkomst moet worden goedgekeurd, goedgekeurd of geacht te zijn goedgekeurd binnen zestig dagen na de kennisgeving door de andere partij.

Artikel 58

Begunstigden

1. Voor financiële steun uit hoofde van de Overeenkomst komen de volgende entiteiten en organisaties in aanmerking:

- a) ACS-staten;
- b) regionale of interstatelijke instanties waarvan een of meer ACS-staten deel uitmaken en die door deze staten zijn gemachtigd; en
- c) gemengde organen die door de ACS-staten en de Gemeenschap zijn opgericht om bepaalde specifieke doelstellingen te verwezenlijken.

2. Met instemming van de betrokken ACS-staat of ACS-staten komen eveneens voor financiële steun in aanmerking:

- a) nationale en/of regionale overheids- of semi-overheidsinstanties, ministeries of plaatselijke autoriteiten van de ACS-staten, en met name financiële instellingen en ontwikkelingsbanken uit de ACS-staten;
- b) ondernemingen en andere particuliere organisaties en privaatrechtelijke lichamen uit de ACS-staten;
- c) ondernemingen van een lidstaat van de Gemeenschap, ter aanvulling op hun eigen bijdrage, teneinde deze ondernemingen in staat te stellen productieve projecten op te zetten op het grondgebied van een ACS-staat;
- d) financiële tussenpersonen uit de ACS of de Gemeenschap die particuliere investeringen in ACS-staten verstrekken, bevorderen en financieren; en
- e) actoren van de gedecentraliseerde samenwerking en andere niet-overheidsactoren uit de ACS-staten en de Gemeenschap.

Hoofdstuk 2

Toepassingsgebied en aard van de financiering

Artikel 59

In het kader van de prioriteiten die door de betrokken ACS-staat of ACS-staten op nationaal of regionaal niveau zijn vastgesteld, kan steun worden verleend voor projecten, pro-

gramma's en andere activiteiten die tot de verwezenlijking van de doelstellingen van de Overeenkomst bijdragen.

Artikel 60

Toepassingsgebied van de financiering

Financiering kan worden verleend ter ondersteuning van onder meer, afhankelijk van de behoeften en van het meest wenselijk geachte type activiteiten:

- a) maatregelen die bijdragen tot vermindering van de schuldenlast en de betalingsbalansproblemen van de ACS-staten;
- b) macro-economische en structurele hervormingen en beleid;
- c) compensatie van de ongunstige gevolgen van instabiliteit van exportopbrengsten;
- d) sectoraal beleid en sectorale hervormingen;
- e) institutionele ontwikkeling en capaciteitsopbouw;
- f) programma's voor technische samenwerking; en
- g) humanitaire bijstand en noodhulp, met inbegrip van hulp aan vluchtelingen en ontheemden, spoedmaatregelen voor herstel en voorbereiding op rampen.

Artikel 61

Aard van de financiering

1. De financiering geschiedt onder meer in de volgende vormen:

- a) projecten en programma's;
- b) kredietlijnen, garantieregelingen en aandelenparticipatie;
- c) begrotingssteun: hetzij rechtstreeks, voor de ACS-staten met convertibele en vrij verhandelbare valuta, hetzij onrechtstreeks door het gebruik van tegenwaardefondsen uit hoofde van de verschillende communautaire instrumenten;
- d) menselijke en materiële middelen die noodzakelijk zijn voor effectief beheer van en toezicht op projecten en programma's;
- e) sectorale en algemene programma's ter ondersteuning van de invoer, in de vorm van:
 - i) sectorale invoerprogramma's in natura, onder meer door financiering van inputs voor het productiestelsel en van benodigdheden om de sociale dienstverlening te verbeteren;

- ii) sectorale invoerprogramma's in de vorm van in gedeelten vrijkomende deviezensteun ter financiering van sectorale invoer; en
 - iii) algemene invoerprogramma's in de vorm van in gedeelten vrijkomende deviezensteun ter financiering van de algemene invoer van een grote verscheidenheid aan producten.
2. Rechtstreekse begrotingssteun ter ondersteuning van macro-economische of sectorale hervormingen wordt verleend indien:
- a) het beheer van de overheidsuitgaven op transparante, verantwoordelijke en doeltreffende wijze geschiedt;
 - b) een goed uitgewerkt macro-economisch of sectoraal beleid door het land zelf is ingesteld en door de belangrijkste donoren is goedgekeurd; en
 - c) overheidsopdrachten op open en transparante wijze worden gegund.
3. Soortgelijke begrotingssteun wordt geleidelijk verstrekt voor sectoraal beleid ter vervanging van afzonderlijke projecten.
4. Door middel van de hierboven omschreven invoerprogramma's en begrotingssteun kan tevens steun worden verleend aan begunstigde ACS-staten die hervormingen uitvoeren die gericht zijn op intraregionale economische liberalisering en netto overgangskosten met zich meebrengen.
5. De middelen die in het kader van de Overeenkomst ter financiering van projecten, programma's en andere activiteiten die tot de verwezenlijking van de doelstellingen van de Overeenkomst bijdragen worden ingezet, zijn het Europees Ontwikkelingsfonds (hierna „het Fonds” genoemd) met inbegrip van tegenwaardefondsen, de resterende bedragen van eerdere Fondsen, de eigen middelen van de Europese Investeringsbank (hierna „de Bank” genoemd), en waar toepasselijk middelen uit de begroting van de Europese Gemeenschap.
6. De middelen die uit hoofde van de Overeenkomst worden verstrekt kunnen worden benut ter dekking van het totaal van plaatselijke en externe uitgaven voor projecten en programma's, en ook voor de financiering van terugkerende kosten.

TITEL II

FINANCIËLE SAMENWERKING

Hoofdstuk 1

Financiële middelen

Artikel 62

Totaalbedrag

1. Het totale bedrag van de financiële steun van de Gemeenschap voor de in de Overeenkomst omschreven doeleinden en

de uitgewerkte voorwaarden voor de financiering zijn opgenomen in de bijlagen bij de Overeenkomst.

2. Indien een ACS-staat de Overeenkomst niet bekrachtigt of deze opzegt, passen de partijen de bedragen van de in het Financieel Protocol vastgestelde financiële middelen aan. Deze aanpassing wordt ook toegepast:

- a) bij toetreding tot de Overeenkomst van nieuwe ACS-staten die niet aan de onderhandelingen over de Overeenkomst hebben deelgenomen; en
- b) bij uitbreiding van de Gemeenschap.

Artikel 63

Methoden voor de financiering

De wijze waarop elk project of programma wordt gefinancierd, wordt door de betrokken ACS-staat of ACS-staten en de Gemeenschap in gemeenschappelijk overleg vastgesteld met inachtneming van:

- a) het ontwikkelingsniveau en de geografische, economische en financiële situatie van deze staten;
- b) de aard van het project of programma, de vooruitzichten inzake de economische en financiële rentabiliteit van het project of programma en de sociale en culturele gevolgen ervan; en
- c) in geval van een lening, de factoren waardoor de dienst van de lening wordt gewaarborgd.

Artikel 64

Doorlening

1. Financiële steun kan worden verleend aan of via de betrokken ACS-staten ofwel, overeenkomstig het bepaalde in de Overeenkomst, door bemiddeling van financiële instellingen die voor steun in aanmerking komen, dan wel rechtstreeks aan een andere begunstigde. Wanneer de financiële steun via een tussenpersoon aan de uiteindelijke begunstigde dan wel rechtstreeks aan de uiteindelijke begunstigde in de particuliere sector wordt verstrekt:

- a) worden de voorwaarden waaronder de middelen via de tussenpersoon aan de uiteindelijke begunstigde of rechtstreeks aan de uiteindelijke begunstigde in de particuliere sector worden verstrekt, vastgelegd in de financierings- of de leningsovereenkomst; en
- b) wordt een eventueel uit de doorleentransactie voor de tussenpersoon of uit de rechtstreekse kredietverstrekking voor de uiteindelijke begunstigde in de particuliere sector voortvloeiende financiële marge, na aftrek van de administratieve kosten, de financiële risico's en de wisselkoersrisico's en de kosten van de aan de uiteindelijke begunstigde verstrekte technische bijstand, aangewend voor ontwikkelingsdoeleinden onder de in de financierings- of de leningsovereenkomst vastgestelde voorwaarden.

2. Wanneer de financiering geschiedt door een bemiddelende instelling die in de ACS-staten is gevestigd of daar actief is, dient deze instelling elk project te selecteren en te evalueren en de daarvoor uitgetrokken middelen te beheren volgens de voorwaarden van deze Overeenkomst en in onderling overleg tussen de partijen.

Artikel 65

Medefinanciering

1. Op verzoek van de ACS-staten kunnen de financieringsmiddelen van de Overeenkomst worden aangewend voor medefinanciering, in het bijzonder met ontwikkelingsorganisaties en -instellingen, lidstaten van de Gemeenschap, ACS-staten, derde landen dan wel internationale of particuliere financiële instellingen, ondernemingen of exportkredietinstellingen.

2. Bijzondere aandacht wordt geschonken aan de mogelijkheid van medefinanciering, wanneer de deelname van de Gemeenschap andere financiële instellingen tot deelname aanmoedigt en deze financiering voor de betrokken ACS-staat tot een voordelig financieel pakket kan leiden.

3. Medefinanciering kan geschieden in de vorm van gezamenlijke of parallelle financiering. In elk afzonderlijk geval wordt de voorkeur gegeven aan de oplossing die de beste verhouding tussen kosten en effectiviteit biedt. Maatregelen worden getroffen om de deelname van de Gemeenschap en van de overige medefinanciers te coördineren en harmoniseren, teneinde het aantal door de ACS-staten te volgen procedures te beperken en deze procedures te versoepelen.

4. Het overleg en de coördinatie met de andere donoren en medefinanciers moet worden versterkt en uitgebreid door zo mogelijk kaderovereenkomsten inzake medefinanciering te sluiten; het beleid en de procedures voor de medefinanciering moeten worden herzien uit een oogpunt van efficiency en om optimale omstandigheden te waarborgen.

Hoofdstuk 2

Steun voor schuldverlichting en structurele aanpassing

Artikel 66

Steun voor schuldverlichting

1. Teneinde de schuldenlast en de betalingsbalansproblemen van de ACS-staten te verlichten, komen de partijen overeen de middelen waarin deze Overeenkomst voorziet in te zetten als bijdrage tot internationaal overeengekomen initiatieven voor schuldverlichting ten behoeve van de ACS-staten. Voorts wordt per geval de benutting van niet vastgelegde middelen van eerdere indicatieve programma's versneld door middel van de instrumenten voor snel uitkeerbare steun waarin de Overeenkomst voorziet. De Gemeenschap verbindt zich ertoe te onderzoeken hoe op de langere termijn andere middelen dan het Fonds kunnen worden benut ter ondersteuning van internationaal overeengekomen initiatieven voor schuldverlichting.

2. Op verzoek van een ACS-staat kan de Gemeenschap:

- a) bijstand verlenen voor het onderzoek naar en het vinden van concrete oplossingen voor schuldenlastproblemen, zoals binnenlandse schulden en problemen in verband met de schuldendienst en de betalingsbalans;
- b) opleidingsmogelijkheden bieden op het gebied van schuldenbeheer en internationale financiële onderhandelingen, en steun verlenen voor workshops, cursussen en seminars met betrekking tot deze onderwerpen; en
- c) bijstand verlenen voor het ontwikkelen van flexibele technieken en instrumenten voor schuldenbeheer.

3. De ACS-staten kunnen op een met de Commissie per geval overeen te komen wijze de in de Overeenkomst bedoelde beschikbare deviezen aanwenden voor de aflossing van schulden die ontstaan zijn door leningen uit de eigen middelen van de Bank, speciale leningen en risicodragend kapitaal, zulks in overeenstemming met de vervaltermijnen van de schuld en ten hoogste voor het bedrag dat nodig is voor de betalingen in nationale valuta.

4. Gezien de ernst van het probleem van de internationale schuldenlast en de gevolgen ervan voor de economische groei, verklaren de partijen zich bereid verder van gedachten te wisselen in het kader van de internationale besprekingen over het algemene probleem van de schuldenlast, onverminderd de specifieke besprekingen in de desbetreffende fora.

Artikel 67

Steun voor structurele aanpassing

1. De Overeenkomst voorziet in steun voor de macro-economische en structurele hervormingen die door de ACS-staten worden uitgevoerd. De partijen zien er in dit verband op toe dat de aanpassing economisch uitvoerbaar en politiek en sociaal aanvaardbaar is. De steun wordt verleend in het kader van een door de Gemeenschap en de betrokken ACS-staat gezamenlijk verrichte beoordeling van de uitgevoerde of overwogen hervormingen op macro-economisch of sectoraal niveau, en dient een algehele evaluatie van de hervormingsinspanningen mogelijk te maken. Een van de hoofdkenmerken van de steunprogramma's is dat de hulp snel beschikbaar moet zijn.

2. De ACS-staten en de Gemeenschap erkennen dat het opzetten van regionale hervormingsprogramma's moet worden aangemoedigd en dat bij het opstellen en uitvoeren van nationale programma's rekening dient te worden gehouden met regionale activiteiten die van invloed zijn op de nationale ontwikkeling. De steun voor structurele aanpassing moet daartoe tevens:

- a) vanaf het begin van de situatiebeoordeling maatregelen omvatten ter aanmoediging van regionale integratie en ter inachtneming van de gevolgen van grensoverschrijdende aanpassingen;

b) steun bieden voor harmonisatie en coördinatie van het macro-economisch en sectoraal beleid, met inbegrip van de belasting- en douanestelsels, met als tweeledig doel regionale integratie en structurele hervorming op nationaal niveau; en

c) de netto-overgangskosten van de regionale integratie in de begrotingsmiddelen en op de betalingsbalans in acht nemen, door middel van algemene invoerprogramma's of door middel van begrotingssteun.

3. Alle ACS-staten die hervormingen op macro-economisch of sectoraal gebied uitvoeren of overwegen komen in aanmerking voor steun voor structurele aanpassing, met inachtneming van de regionale context, de doeltreffendheid van de hervormingen en de mogelijke gevolgen voor de economische, sociale en politieke dimensie van de ontwikkeling en tevens gelet op de economische en sociale problemen van die staten.

4. ACS-staten die hervormingsprogramma's opzetten die worden erkend en gesteund door in ieder geval de voornaamste multilaterale donoren, of overeengekomen zijn met die donoren maar door hen niet noodzakelijkerwijs financieel worden gesteund, worden geacht automatisch te hebben voldaan aan de voorwaarden voor het verkrijgen van steun voor aanpassing.

5. De steun voor structurele aanpassing wordt op flexibele wijze ter beschikking gesteld in de vorm van sectorale en algemene invoerprogramma's of begrotingssteun.

6. Bij de voorbereiding en de evaluatie van en de financieringsbesluiten voor de programma's voor structurele aanpassing worden de bepalingen van deze Overeenkomst betreffende de uitvoeringsprocedures in acht genomen, en wordt rekening gehouden met de noodzaak van snelle uitkering van de steun voor structurele aanpassing. Per geval kan worden toegestaan dat een beperkt gedeelte van de invoer uit de ACS-staten of de Gemeenschap met terugwerkende kracht wordt gefinancierd.

7. Bij de tenuitvoerlegging van elk steunprogramma wordt erop toegezien dat het bedrijfsleven van de ACS op zo ruim en transparant mogelijke wijze toegang krijgt tot de middelen van het programma en dat de aanbestedingsprocedures worden afgestemd op de administratieve en commerciële praktijk in de betrokken staat, terwijl voor in te voeren goederen een optimale prijs/kwaliteitverhouding en met betrekking tot de harmonisatie van de procedures voor het verlenen van steun voor structurele aanpassing de nodige samenhang met de op internationaal niveau verwezenlijkte vooruitgang wordt gewaarborgd.

Hoofdstuk 3

Steun bij fluctuerende exportopbrengsten

Artikel 68

1. De partijen erkennen dat instabiliteit van de exportopbrengsten, met name ten aanzien van de landbouw en de mijnbouw, de ontwikkeling van de ACS-staten negatief kan beïnvloeden en de verwezenlijking van hun ontwikkelingsdoelen in gevaar kan brengen. Derhalve wordt binnen het budget

voor steun voor de langetermijntoewijking een stelsel voor aanvullende steun opgezet teneinde de negatieve effecten van eventuele instabiliteit van de exportopbrengsten, onder meer voor de landbouw en de mijnbouw, te reduceren.

2. De in gevallen van kortdurende fluctuaties van de exportopbrengsten te verlenen steun heeft ten doel het veiligstellen van macro-economische en sectorale hervormingen en beleid op die gebieden, die door de terugval van de opbrengsten gevaar lopen, en het reduceren van de negatieve effecten van instabiliteit van de exportopbrengsten, met name wat betreft landbouw- en mijnbouwproducten.

3. De zeer sterke afhankelijkheid van de economieën van de ACS-staten van de export, met name die van landbouw- en mijnbouwproducten, moet in aanmerking worden genomen bij de toewijzing van middelen in het toepassingsjaar. In dit verband wordt de minst ontwikkelde, de niet aan zee grenzende en de insulaire ACS-staten de meest gunstige behandeling verleend.

4. Op de verstrekking van de aanvullende middelen zijn de specifieke procedures van toepassing van het steunmechanisme dat in bijlage II (Financieringsvoorwaarden) is omschreven.

5. De Gemeenschap verleent tevens steun voor marktconforme verzekeringsregelingen die bestemd zijn voor ACS-staten die zich tegen de risico's van fluctuaties van de exportopbrengsten wensen te beschermen.

Hoofdstuk 4

Steun voor sectoraal beleid

Artikel 69

1. De samenwerking ondersteunt door middel van de diverse instrumenten en procedures waarin de Overeenkomst voorziet:

- a) sociaal-economisch sectoraal beleid en sectorale hervormingen;
- b) maatregelen ter intensivering van de activiteit van de productiesector en van het concurrentievermogen van de exportsector;
- c) maatregelen tot uitbreiding van de dienstverlening van de sociale sector; en
- d) thematische vraagstukken en vraagstukken met een dwarsverband.

2. De steun wordt op gepaste wijze verleend door middel van:

- a) sectorale programma's;
- b) begrotingssteun;
- c) investeringen;
- d) wederopbouw;

- e) opleiding;
- f) technische bijstand; en
- g) institutionele steun.

H o o f d s t u k 5

Microprojecten en gedecentraliseerde samenwerking

Artikel 70

Teneinde tegemoet te komen aan de ontwikkelingsbehoeften van de plaatselijke gemeenschappen en om alle actoren van de gedecentraliseerde ontwikkeling die een bijdrage kunnen leveren aan de autonome ontwikkeling van de ACS-staten aan te moedigen initiatieven te ontplooien, steunt de samenwerking dergelijke ontwikkelingsactiviteiten, binnen het kader dat bepaald is door de wet- en regelgeving van de betrokken ACS-staten en de bepalingen van het indicatieve programma. In deze context steunt de samenwerking:

- a) microprojecten op lokaal niveau die in economisch en sociaal opzicht een weerslag hebben op het leven van de bevolking, aan een geconstateerde en aangetoonde prioritaire behoefte beantwoorden en op initiatief en met actieve deelname van de begunstigde lokale gemeenschap worden uitgevoerd; en
- b) gedecentraliseerde samenwerking, met name wanneer daarbij de inspanningen en middelen van gedecentraliseerde organisaties uit de ACS-staten en equivalente organisaties uit de Gemeenschap gecombineerd worden. Dankzij deze vorm van samenwerking kunnen vaardigheden, innoverende werkmethoden en middelen van de actoren van de gedecentraliseerde samenwerking in dienst worden gesteld van de ontwikkeling van de ACS-staat.

Artikel 71

1. Microprojecten en ontwikkelingsactiviteiten in het kader van de gedecentraliseerde samenwerking kunnen worden gesteund met gebruikmaking van de financiële middelen in het kader de Overeenkomst. Projecten of programma's die onder deze vorm van samenwerking vallen, kunnen al dan niet gerelateerd zijn aan programma's in de concentratiesectoren van de indicatieve programma's, maar kunnen ook een methode zijn om de specifieke doelstellingen van het indicatieve programma te bereiken, of het resultaat van initiatieven van plaatselijke gemeenschappen of gedecentraliseerde instanties.

2. Aan de financiering van microprojecten en gedecentraliseerde samenwerking wordt een bijdrage geleverd door het Fonds, die in beginsel niet meer mag bedragen dan drievierde van de totale kosten van ieder project en de in het indicatieve programma gestelde limiet niet mag overschrijden. Het resterende gedeelte wordt als volgt gefinancierd:

- a) voor microprojecten: door de betrokken lokale gemeenschap, die afhankelijk van haar mogelijkheden bijdragen levert in natura, in de vorm van dienstverlening of in contant geld;

- b) door de actoren van de gedecentraliseerde samenwerking, mits de door hen ingebrachte financiële, technische, materiële en andere middelen als regel niet minder bedragen dan 25 % van de geraamde kosten van het project of programma; en
- c) in uitzonderlijke gevallen door de betrokken ACS-staat, via een financiële bijdrage, beschikbaarstelling van infrastructuurvoorzieningen of via dienstverlening.

3. Voor de in het kader van microprojecten of gedecentraliseerde samenwerking gefinancierde projecten en programma's gelden de procedures die zijn vastgesteld in de Overeenkomst, met name die waarnaar in meerjarenprogramma's naar wordt verwezen.

H o o f d s t u k 6

Humanitaire bijstand en spoedhulp

Artikel 72

1. Humanitaire hulp en spoedhulp worden verleend aan de bevolking van ACS-staten die geconfronteerd worden met ernstige economische en sociale moeilijkheden van uitzonderlijke aard die het gevolg zijn van natuurrampen, door de mens veroorzaakte crises, zoals oorlogen en andere conflicten, of buitengewone omstandigheden met vergelijkbare gevolgen. Deze humanitaire hulp en spoedhulp worden verleend zo lang als noodzakelijk is om te voorzien in de urgente behoeften die van dergelijke omstandigheden het gevolg zijn.

2. Humanitaire bijstand en spoedhulp worden uitsluitend verleend volgens de behoeften en belangen van de slachtoffers van rampen en in overeenstemming met de beginselen van het internationale humanitaire recht. In het bijzonder mag er geen sprake zijn van discriminatie van slachtoffers op grond van ras, etnische afkomst, godsdienst, geslacht, leeftijd, nationaliteit of politieke overtuiging, en dienen de vrije toegang tot en de bescherming van slachtoffers, alsmede de veiligheid van de hulpverleners en hun uitrusting, te worden gewaarborgd.

3. Het doel van humanitaire bijstand en spoedhulp is:

- a) redden van mensenlevens tijdens en onmiddellijk na crisissituaties veroorzaakt door natuurrampen, conflicten of oorlogen;
- b) bijdragen tot de financiering en verzending van humanitaire hulp en de directe toegang daartoe van degenen voor wie deze bestemd is, met gebruikmaking van alle beschikbare logistieke middelen;
- c) maatregelen voor herstel op korte termijn en wederopbouw, teneinde de getroffen bevolkingsgroepen opnieuw een minimum aan sociaal-economische integratie te kunnen bieden en zo snel mogelijk de voorwaarden te scheppen voor hervatting van de ontwikkeling overeenkomstig de doelstellingen voor de lange termijn die door het betrokken ACS-land zijn bepaald;

d) een oplossing vinden voor de behoeften die zijn ontstaan door de verplaatsing van personen (vluchtelingen, ontheemden en repatrianten) als gevolg van rampen van natuurlijke of menselijke oorsprong, teneinde zo lang als noodzakelijk is te kunnen voorzien in alle behoeften van vluchtelingen en ontheemden (ongeacht hun verblijfplaats) en hun vrijwillige repatriëring en herintegratie in hun land van herkomst te bevorderen; en

e) de ACS-staten helpen bij het instellen of verbeteren van mechanismen voor rampenpreventie en voorbereiding op natuurrampen, met inbegrip van systemen voor voorspelling en vroegtijdige waarschuwing, teneinde de gevolgen van dergelijke rampen te reduceren.

4. Dezelfde steun als hierboven wordt bedoeld kan worden verleend aan ACS-staten die vluchtelingen of repatrianten opvangen, teneinde te voorzien in dringende behoeften waarin niet is voorzien door de spoedhulp.

5. Gezien de ontwikkelingsdoelstelling van de overeenkomstig dit artikel verstrekte hulp, kan de hulp op verzoek van de betrokken staat in uitzonderlijke gevallen worden gebruikt samen met de kredieten van het indicatieve programma.

6. Humanitaire hulpacties en spoedhulpacties worden uitgevoerd op verzoek van het ACS-land dat door een crisissituatie is getroffen, door de Commissie, door internationale organisaties of door lokale of internationale niet-overheidsorganisaties. Beheer en uitvoering van deze steun geschieden volgens procedures die soepel, snel en effectief ingrijpen mogelijk maken. De Gemeenschap treft de nodige maatregelen om een snel ingrijpen ter ondervanging van de noodsituatie te vergemakkelijken.

Artikel 73

1. Activiteiten die na de urgentiefase worden ondernomen met het oog op materiële en sociale rehabilitatie na natuurrampen of buitengewone omstandigheden met vergelijkbare gevolgen, kunnen door de Gemeenschap uit hoofde van de Overeenkomst gefinancierd worden. Deze activiteiten moeten met effectieve en flexibele mechanismen worden uitgevoerd en zijn bedoeld om de overgang tussen de urgentiefase en de ontwikkelingsfase te vergemakkelijken, de sociaal-economische herintegratie van de getroffen bevolkingsgroepen te bevorderen, de oorzaken van de crisis zoveel mogelijk weg te nemen, de instellingen te versterken en de eigen inbreng van plaatselijke en nationale actoren in de formulering van een duurzaam ontwikkelingsbeleid voor het betrokken ACS-land te stimuleren.

2. Kortlopende noodhulpactiviteiten kunnen slechts in uitzonderlijke omstandigheden worden gefinancierd uit het EOF, indien financiering van de bijstand uit de begroting van de Gemeenschap niet mogelijk is.

Hoofdstuk 7

Steun voor investeringen en ontwikkeling van de particuliere sector

Artikel 74

De samenwerking steunt door middel van financiële en technische bijstand het beleid en de strategieën voor investeringen en de ontwikkeling van de particuliere sector, een en ander als bepaald in deze Overeenkomst.

Artikel 75

Bevordering van investeringen

De ACS-staten, de Gemeenschap en haar lidstaten, elk binnen de grenzen van hun respectieve bevoegdheden, erkennen het belang van particuliere investeringen voor de bevordering van hun ontwikkelingssamenwerking en de noodzaak maatregelen te treffen om deze investeringen te stimuleren. Daartoe ondernemen zij het volgende:

- a) zij nemen maatregelen om particuliere investeerders die zich naar de doelstellingen en de prioriteiten van de ontwikkelingssamenwerking tussen ACS en EG, alsmede naar de vigerende wetten en voorschriften voegen, aan te moedigen aan hun ontwikkelingsinspanningen deel te nemen;
- b) zij treffen maatregelen en voorzieningen die bijdragen tot totstandbrenging en handhaving van een voorspelbaar en veilig investeringsklimaat en sluiten overeenkomsten ter verbetering van dit klimaat;
- c) zij stimuleren dat de particuliere sector van de EU investeert in en specifieke bijstand verleent aan particuliere ondernemingen in de ACS-landen in het kader van samenwerking tussen ondernemingen en partnerschappen;
- d) zij vereenvoudigen de totstandkoming van partnerschappen en gezamenlijke ondernemingen door het stimuleren van medefinanciering;
- e) zij sponsoren fora inzake sectorale investeringen teneinde partnerschappen en buitenlandse investeringen te stimuleren;
- f) zij steunen de inspanningen van de ACS-staten om financiering aan te trekken, waarbij bijzondere nadruk wordt gelegd op particuliere financiering van investeringen in infrastructuur en van infrastructuur die opbrengsten genereert die voor de particuliere sector cruciaal is;
- g) zij steunen de versterking van de capaciteit van nationale instanties en instellingen voor de stimulering van investeringen die zich bezighouden met stimulering en vereenvoudiging van buitenlandse investeringen;
- h) zij verspreiden informatie over investeringsmogelijkheden en het ondernemingsklimaat in de ACS-staten; en

i) zij bevorderen de dialoog in het particuliere bedrijfsleven op nationaal en regionaal niveau en tussen ACS en EU, met name door middel van een ACS-EU-forum voor het particuliere bedrijfsleven. De steun voor de activiteiten van het ACS-EU-forum voor het particuliere bedrijfsleven beoogt de volgende doelstellingen:

- i) vergemakkelijking van de dialoog binnen de particuliere sector in ACS en EU en tussen de particuliere sector in ACS en EU en de instanties die bij de Overeenkomst zijn ingesteld;
- ii) analyse en periodieke verstrekking aan de betrokken instanties van gegevens over alle vraagstukken die verband houden met de betrekkingen tussen de particuliere sector in ACS en EU in het kader van de Overeenkomst, of meer in het algemeen met de economische betrekkingen tussen de Gemeenschap en de ACS-staten; en
- iii) analyse en periodieke verstrekking aan de betrokken instanties van gegevens over specifieke problemen van sectorale aard met betrekking tot onder meer regionale of subregionale bedrijfstakken of producttypen.

Artikel 76

Financiering en ondersteuning van investeringen

1. De samenwerking voorziet in langlopende financiële middelen, met inbegrip van risicodragend kapitaal, teneinde de groei in de particuliere sector te helpen stimuleren en binnenlands en buitenlands kapitaal voor dit doel te helpen mobiliseren. Daartoe worden in het kader van de samenwerking voorzieningen getroffen voor:

- a) niet-terugvorderbare steun ten behoeve van financiële en technische bijstand ter ondersteuning van beleidshervorming, ontwikkeling van het menselijk potentieel, institutionele capaciteitsopbouw of andere vormen van institutionele steun voor specifieke investeringen, maatregelen ter vergroting van het concurrentievermogen van ondernemingen en ter versterking van de capaciteiten van particuliere financiële en niet-financiële tussenpersonen, vereenvoudiging en stimulering van investeringen en activiteiten ter verbetering van het concurrentievermogen;
- b) advies ten behoeve van het scheppen van een gunstig investeringsklimaat en een informatiebasis om kapitaalstromen te leiden en te stimuleren;
- c) risicodragend kapitaal voor investeringen in kapitaal of semikapitaal, garanties ter ondersteuning van binnenlandse en buitenlandse particuliere investeringen, alsmede leningen of kredietlijnen volgens de voorwaarden van bijlage II (Financieringsvoorwaarden) bij deze Overeenkomst; en
- d) leningen uit de eigen middelen van de Bank.

2. Leningen uit de eigen middelen van de Bank worden verstrekt overeenkomstig haar statuten en de in bijlage II bij deze Overeenkomst genoemde voorwaarden en regelingen.

Artikel 77

Investeringsgaranties

1. Investeringsgaranties worden voor de ontwikkelingsfinanciering een steeds belangrijker instrument, omdat daarmee de aan een project verbonden risico's kunnen worden teruggedrongen en particuliere kapitaalstromen kunnen worden gestimuleerd. De samenwerking dient daarom de beschikbaarheid en het gebruik van risicoverzekering te bevorderen, teneinde met dit risicoverminderende instrument het vertrouwen van de investeerders in de ACS-staten te stimuleren.

2. In het kader van de samenwerking worden garanties verstrekt en wordt door middel van garantiefondsen bijgedragen tot het dekken van de risico's van voor deze steun in aanmerking komende investeringen. Specifiek wordt in het kader van de samenwerking steun verleend voor:

- a) herverzekeringsregelingen om buitenlandse rechtstreekse investeringen van daarvoor in aanmerking komende investeerders te dekken: tegen juridische onzekerheid en de grote risico's van onteigening, beperkingen op de overdracht van deviezen, oorlog en binnenlandse onlusten en contractbreuk. Investeerders kunnen hun projecten verzekeren tegen elke mogelijke combinatie van de vier typen dekking;
- b) garantiiprogramma's voor risicodekking, in de vorm van gedeeltelijke garanties voor de financiering van schulden. Zowel gedeeltelijke risicogaranties als gedeeltelijke kredietgaranties zijn beschikbaar; en
- c) nationale en regionale garantiefondsen, met medewerking van in het bijzonder binnenlandse financiële instellingen of investeerders, teneinde de ontwikkeling van de financiële sector te stimuleren.

3. De samenwerking biedt tevens steun voor capaciteitsopbouw, institutionele steun en deelneming in de basisfinanciering van nationale en/of regionale initiatieven om de commerciële risico's voor investeerders te reduceren (onder meer garantiefondsen, regelgevende organen, arbitragemechanismen en rechtsstelsels om de bescherming te verbeteren van investeringen die bijdragen tot verbetering van het stelsel van exportkredieten).

4. De samenwerking biedt deze steun op grond van de complementaire en toegevoegde waarde, voor particuliere en/of overheidsinitiatieven, en indien mogelijk in partnerschap met particuliere en/of overheidsorganisaties. In het kader van het ACS-EG-Comité voor samenwerking inzake ontwikkelingsfinanciering verrichten de ACS en de EG een gezamenlijke studie van het voorstel om een ACS-EG-Garantieagentschap in te stellen voor de verstrekking en het beheer van programma's voor investeringsgaranties.

Artikel 78

Bescherming van investeringen

1. De ACS-staten en de Gemeenschap en haar lidstaten, elk binnen de grenzen van hun respectieve bevoegdheden, bevestigen de noodzaak om de investeringen van elke partij op hun respectieve grondgebieden te bevorderen en te beschermen en onderstrepen dat daartoe in wederzijds belang overeenkomsten dienen te worden gesloten inzake bevordering en bescherming van investeringen, die ook als grondslag kunnen dienen voor verzekerings- en garantiestelsels.

2. Teneinde meer Europese investeringen aan te trekken voor door de ACS-staten gestarte ontwikkelingsprojecten die voor hen van bijzonder belang zijn, kunnen de Gemeenschap en de lidstaten enerzijds en de ACS-staten anderzijds ook overeenkomsten sluiten betreffende specifieke projecten van wederzijds belang wanneer de Gemeenschap en Europese bedrijven in de financiering daarvan bijdragen.

3. De partijen komen tevens overeen, met inachtneming van de respectieve bevoegdheden van de Gemeenschap en haar lidstaten, in de overeenkomsten inzake economisch partnerschap algemene beginselen inzake de bescherming en bevordering van investeringen op te nemen, overeenkomstig de beste resultaten die zijn overeengekomen in de desbetreffende internationale fora, dan wel bilateraal.

TITEL III

TECHNISCHE SAMENWERKING

Artikel 79

1. Technische samenwerking moet de ACS-staten helpen hun nationaal en regionaal menselijk potentieel beter te benutten en hun voor het succes van de ontwikkeling cruciale instellingen op duurzame wijze te ontwikkelen; middelen hiertoe zijn onder meer versterking van adviesbureaus en -organisaties in de ACS-staten, alsmede uitwisselingsregelingen voor adviseurs uit bedrijven in ACS en EU.

2. Bovendien moet technische samenwerking een gunstige kostenbatensverhouding te zien geven, voldoen aan de behoeften waarvoor zij is opgezet, de overdracht van kennis gemakkelijk en de nationale en regionale capaciteit versterken. De technische samenwerking moet bijdragen tot de verwezenlijking van de doeleinden van projecten en programma's, onder meer door versterking van de managementcapaciteit van de nationale en regionale ordonnateurs. De technische bijstand moet:

a) vraaggestuurd opereren, wat wil zeggen dat bijstand uitsluitend wordt verleend op verzoek van de betrokken ACS-staat

of ACS-staten en moet zijn aangepast aan de behoeften van de begunstigde;

b) de inspanningen van de ACS-staten om hun behoeften te formuleren aanvullen en ondersteunen;

c) worden onderworpen aan toezicht en follow-up teneinde de effectiviteit te waarborgen;

d) bevorderen dat door deskundigen, adviesbureaus en instellingen voor onderwijs en onderzoek uit de ACS wordt geparticipeerd in door het Fonds gefinancierde opdrachten, en methoden vaststellen om gekwalificeerd nationaal en regionaal personeel te betrekken bij projecten van het Fonds;

e) bevorderen dat nationaal leidinggevend personeel van de ACS in een adviserende functie wordt gedetacheerd bij een instelling van het eigen land, een buurland of een regionale organisatie;

f) erop gericht zijn de beperkingen en mogelijkheden van het nationale en regionale arbeidspotentieel beter te onderkennen en een register op te stellen van deskundigen, consultants en adviesbureaus in de ACS-staten die kunnen worden aangetrokken voor de uitvoering van door het Fonds gefinancierde projecten en programma's;

g) technische bijstand tussen de ACS-staten onderling ondersteunen, ter bevordering van de uitwisseling tussen de ACS-staten van deskundigheid op het gebied van technische bijstand en management en van beroepsvaardigheden;

h) voorzien in actieprogramma's voor de langetermijnontwikkeling van instellingen en menselijk potentieel als integreerend onderdeel van de planning van projecten en programma's, waarbij de financiële vereisten in acht moeten worden genomen;

i) gericht zijn op versterking van het vermogen van de ACS-staten om de eigen expertise op te bouwen; en

j) bijzondere aandacht schenken aan het uitbreiden van de mogelijkheden van de ACS-staten inzake planning, uitvoering en evaluatie van projecten en programma's en inzake budgetbeheer.

3. Technische bijstand kan worden verleend op alle samenwerkingsterreinen binnen het toepassingsgebied van deze Overeenkomst. De samenwerkingsactiviteiten moeten breed van toepassing en van opzet zijn en worden aangepast aan de behoeften van de ACS-staten.

4. Technische samenwerking kan specifiek of algemeen zijn. Het ACS-EG-Comité voor samenwerking inzake ontwikkelingsfinanciering stelt richtsnoeren op voor de tenuitvoerlegging van de technische samenwerking.

Artikel 80

Teneinde de uittocht van gekwalificeerd personeel uit de ACS-staten tegen te gaan, verleent de Gemeenschap desgewenst bijstand aan de ACS-staten om de terugkeer van in ontwikkelde landen verblijvende gekwalificeerde onderdanen van de ACS-staten te bevorderen, door middel van passende maatregelen om repatriëring te stimuleren.

TITEL IV

PROCEDURES EN BEHEERSSYSTEMEN*Artikel 81***Procedures**

De beheersprocedures moeten doorzichtig en gemakkelijk toe te passen zijn en moeten de decentralisatie van de taken en verantwoordelijkheden mogelijk maken. De tenuitvoerlegging van de ACS-EU-ontwikkelingssamenwerking moet openstaan voor niet-overheidsactoren op gebieden waarop zij actief zijn. De gedetailleerde procedurele bepalingen voor de programmering, voorbereiding, tenuitvoerlegging en het beheer van de financiële en technische samenwerking zijn in bijlage IV inzake de procedures voor de tenuitvoerlegging en het beheer vastgelegd. De ACS-EU-Raad van ministers kan deze bepalingen op basis van een aanbeveling van het ACS-EG-Comité voor samenwerking inzake ontwikkelingsfinanciering opnieuw onderzoeken en wijzigen.

*Artikel 82***Met de uitvoering belaste ambtenaren**

Voor de tenuitvoerlegging van de financiële en technische samenwerking in het kader van deze Overeenkomst worden ambtenaren aangewezen die met de uitvoering daarvan zijn belast. Uitvoerige bepalingen in verband met de verantwoordelijkheden van de met de uitvoering belaste ambtenaren zijn in bijlage IV inzake de procedures voor de tenuitvoerlegging en het beheer vastgelegd.

*Artikel 83***ACS-EG-Comité voor samenwerking inzake ontwikkelingsfinanciering**

1. De Raad van ministers onderzoekt tenminste eenmaal per jaar of de doelstellingen van de samenwerking inzake ontwikkelingsfinanciering worden verwezenlijkt en tevens welke algemene en specifieke problemen zich daarbij voordoen. Te dien einde wordt in het kader van de Raad van ministers een ACS-EG-Comité voor samenwerking inzake ontwikkelingsfinanciering, hierna ACS-EG-Comité genoemd, opgericht.

2. Het ACS-EG-Comité is onder meer met de volgende taken belast:

a) ervoor zorgen dat de doelstellingen en beginselen van de samenwerking inzake ontwikkelingsfinanciering worden verwezenlijkt en vaststellen van algemene richtsnoeren voor de daadwerkelijke en tijdige tenuitvoerlegging daarvan;

b) bestuderen van problemen die bij de tenuitvoerlegging van de activiteiten inzake ontwikkelingssamenwerking kunnen rijzen en voorstellen van passende maatregelen;

c) herzien van de bijlagen bij de Overeenkomst om ervoor te zorgen dat zij voortdurend relevant blijven en aanbevelen van alle passende maatregelen aan de Raad van ministers met het oog op de goedkeuring daarvan; en

d) bestuderen van de activiteiten die in het kader van de Overeenkomst worden ontplooid ter verwezenlijking van de doelstellingen inzake het bevorderen van de ontwikkeling van de particuliere sector en particuliere investeringen en van de activiteiten van de investeringsfaciliteit.

3. Het ACS-EG-Comité vergadert om de drie maanden en bestaat op basis van pariteit uit door de Raad van ministers aangewezen vertegenwoordigers van de ACS-staten en van de Gemeenschap of hun gemachtigden. Het komt tenminste eenmaal per jaar en telkens wanneer één der partijen daarom verzoekt, bijeen op het niveau van de ministers.

4. De Raad van ministers stelt het reglement van orde van het ACS-EG-Comité vast en met name de wijze van vertegenwoordiging en het aantal leden van het Comité, de wijze waarop zij hun besprekingen voeren en de wijze waarop het voorzitterschap wordt uitgeoefend.

5. Het ACS-EG-Comité kan vergaderingen van deskundigen beleggen om de oorzaken te bestuderen van eventuele knelpunten of moeilijkheden die een doeltreffende tenuitvoerlegging van de ontwikkelingssamenwerking belemmeren. Deze deskundigen leggen het Comité aanbevelingen voor om deze knelpunten of moeilijkheden uit de weg te ruimen.

DEEL 5

ALGEMENE BEPALINGEN BETREFFENDE DE MINST ONTWIKKELDE, NIET AAN ZEE GRENZENDE EN INSULAIRE ACS-STATEN

Hoofdstuk 1

Algemene bepalingen*Artikel 84*

1. Om de minst ontwikkelde, niet aan zee grenzende en insulaire ACS-staten in staat te stellen ten volle profijt te trekken van de door de Overeenkomst geboden mogelijkheden en hun ontwikkelingstempo te versnellen, moet de samenwerking een speciale behandeling bieden voor de minst ontwikkelde ACS-landen en terdege rekening houden met de kwetsbaarheid van de niet aan zee grenzende en insulaire ACS-staten. Er moet bovendien rekening worden gehouden met de behoeften van landen waar conflicten hebben gewoed.

2. Afgezien van de specifieke maatregelen en bepalingen voor de minst ontwikkelde, niet aan zee grenzende en insulaire staten in de verschillende hoofdstukken van de Overeenkomst, wordt ten aanzien van deze groepen en de landen waar conflicten hebben gewoed bijzondere aandacht geschonken aan:

a) de versterking van de regionale samenwerking;

- b) de vervoers- en communicatie-infrastructuur;
- c) de doelmatige exploitatie van de rijkdommen van de zee en de afzet van deze producten alsook, wat de niet aan zee grenzende landen betreft, de binnenvisserij;
- d) met betrekking tot de structurele aanpassing, aan het ontwikkelingspeil van deze landen en, bij de uitvoering, aan het sociale aspect van de aanpassing;
- e) de tenuitvoerlegging van voedselstrategieën en geïntegreerde ontwikkelingsprogramma's.

Hoofdstuk 2

Minst ontwikkelde ACS-staten

Artikel 85

1. Voor de minst ontwikkelde ACS-staten geldt een bijzondere behandeling teneinde hen te helpen de ernstige economische en sociale moeilijkheden die hun ontwikkeling in de weg staan, te overwinnen zodat zij hun ontwikkelingstempo kunnen versnellen.
2. De lijst van minst ontwikkelde landen is in bijlage VI opgenomen. Deze lijst kan bij besluit van de Raad van ministers worden gewijzigd:
 - a) indien een derde land dat zich in een vergelijkbare situatie bevindt, tot de Overeenkomst toetreedt; en
 - b) indien de economische situatie van een van de ACS-staten een belangrijke en blijvende wijziging ondergaat waardoor deze staat bij de groep van minst ontwikkelde ACS-staten moet worden ingedeeld of zijn indeling bij deze groep niet langer verantwoord is.

Artikel 86

De bepalingen die voor de minst ontwikkelde ACS-staten zijn aangenomen, zijn vastgelegd in de volgende artikelen: 2, 29, 32, 35, 37, 56, 68, 84, 85.

Hoofdstuk 3

Niet aan zee grenzende ACS-staten

Artikel 87

1. Er worden specifieke bepalingen en maatregelen vastgesteld om de niet aan zee grenzende ACS-staten te steunen in hun streven de geografische moeilijkheden en belemmeringen die hun ontwikkeling in de weg staan, te overwinnen zodat zij hun ontwikkelingstempo kunnen versnellen.
2. De lijst van niet aan zee grenzende ACS-staten is in bijlage VI opgenomen. Deze lijst kan bij besluit van de Raad van ministers worden gewijzigd wanneer een derde land dat zich in

een vergelijkbare situatie bevindt, tot de Overeenkomst toetreedt.

Artikel 88

De bepalingen die voor de niet aan zee grenzende ACS-staten zijn aangenomen, zijn vastgelegd in de volgende artikelen: 2, 32, 35, 56, 68, 84, 87.

Hoofdstuk 4

Insulaire ACS-staten

Artikel 89

1. Er worden specifieke bepalingen en maatregelen vastgesteld om de insulaire ACS-staten te steunen in hun streven de natuurlijke en geografische moeilijkheden en andere belemmeringen die hun ontwikkeling in de weg staan, te overwinnen zodat zij hun ontwikkelingstempo kunnen versnellen.

2. De lijst van insulaire ACS-staten is in bijlage VI opgenomen. Deze lijst kan bij besluit van de Raad van ministers worden gewijzigd wanneer een derde land dat zich in een vergelijkbare situatie bevindt, tot de Overeenkomst toetreedt.

Artikel 90

De bepalingen die zijn aangenomen voor de insulaire ACS-staten zijn vastgelegd in de volgende artikelen: 2, 32, 35, 56, 68, 84, 89.

DEEL 6

SLOTBEPALINGEN

Artikel 91

Conflict tussen deze Overeenkomst en andere verdragen

Verdragen, overeenkomsten, akkoorden of regelingen van ongeacht welke vorm of aard tussen een of meer lidstaten van de Gemeenschap en een of meer ACS-staten mogen geen beletsel vormen voor de toepassing van de Overeenkomst.

Artikel 92

Betrokken gebieden

De Overeenkomst is, onverminderd de daarin vervatte bijzondere bepalingen inzake de betrekkingen tussen de ACS-staten en de Franse overzeese departementen, van toepassing, enerzijds, op de gebieden waar het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap van toepassing is en onder de in dat Verdrag neergelegde voorwaarden, en, anderzijds, op het grondgebied van de ACS-staten.

Artikel 93

Bekrachtiging en inwerkingtreding

1. De Overeenkomst wordt door de ondertekenende partijen bekrachtigd of goedgekeurd overeenkomstig hun onderscheiden grondwettelijke regels en procedures.
2. De akten van bekrachtiging of goedkeuring van de Overeenkomst worden, wat de ACS-staten betreft, nedergelegd bij het secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie en, wat de Gemeenschap en de lidstaten betreft, bij het secretariaat-generaal van de ACS-staten. De secretariaten stellen de ondertekenende staten en de Gemeenschap hiervan onverwijld in kennis.
3. De Overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgende op de datum waarop de akten van bekrachtiging van de lidstaten en van tenminste twee derde van de ACS-staten, alsmede de akte van goedkeuring van de Overeenkomst door de Gemeenschap, zijn nedergelegd.
4. De ACS-staat die de in leden 1 en 2 bedoelde procedures op de datum van inwerkingtreding van de Overeenkomst, zoals deze in lid 3 is vastgesteld, niet heeft voltooid, kan zulks slechts doen binnen 12 maanden na deze datum en onverminderd het bepaalde in lid 6.

Voor dergelijke staten wordt de Overeenkomst van toepassing op de eerste dag van de tweede maand volgende op de voltooiing van deze procedures. Deze staten erkennen de geldigheid van elke maatregel die na de datum van inwerkingtreding van de Overeenkomst met het oog op de tenuitvoerlegging daarvan is genomen.

5. In het reglement van orde van de bij de Overeenkomst opgerichte gezamenlijke instellingen wordt bepaald onder welke voorwaarden de vertegenwoordigers van de ondertekenende staten bedoeld in lid 4 als waarnemer in die instellingen zitting kunnen hebben.

6. De Raad van ministers kan besluiten speciale steun toe te kennen aan ACS-staten die de vorige ACS-EG-overeenkomsten hebben ondertekend en die door het ontbreken van normaal opgerichte overheidsinstellingen de Overeenkomst niet hebben kunnen ondertekenen of bekrachtigen. Deze steun kan betrekking hebben op institutionele opbouw en activiteiten in verband met de economische en sociale ontwikkeling, waarbij in het bijzonder rekening wordt gehouden met de behoeften van de kwetsbaarste bevolkingsgroepen. Dergelijke landen kunnen in dit verband een beroep doen op de middelen die in deel 4 van deze Overeenkomst voor financiële en technische samenwerking beschikbaar worden gesteld.

In afwijking van lid 4, mogen de betrokken landen die de Overeenkomst hebben ondertekend de bekrachtigingsprocedures voltooiën binnen de twaalf maanden na het herstel van de overheidsinstellingen.

De betrokken landen die de Overeenkomst niet hebben ondertekend noch bekrachtigd kunnen door middel van de toetredingsprocedure bedoeld in artikel 94 tot de Overeenkomst toetreden.

Artikel 94

Toetreding

1. Ieder verzoek om toetreding tot de Overeenkomst van een onafhankelijke staat waarvan de structurele kenmerken en economische en sociale situatie vergelijkbaar zijn met die van de ACS-staten, wordt aan de Raad van ministers voorgelegd.

Indien het verzoek door de Raad van ministers wordt goedgekeurd, treedt de betrokken staat toe tot de Overeenkomst toe door nederlegging van een akte van toetreding bij het secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie, dat hiervan een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift doet toekomen aan het secretariaat van de ACS-staten en de lidstaten hiervan in kennis stelt. De Raad van ministers kan de nodige wijzigingsmaatregelen nemen.

De betrokken staat heeft dezelfde rechten en verplichtingen als de ACS-staten. Zijn toetreding mag geen afbreuk doen aan de voordelen die voor de ACS-staten welke de Overeenkomst hebben ondertekend, voortvloeien uit de bepalingen betreffende de samenwerking inzake ontwikkelingsfinanciering. De Raad van ministers kan de voorwaarden en specifieke regelingen vaststellen voor de toetreding van een afzonderlijke staat in een speciaal protocol dat een integrerend deel uitmaakt van de Overeenkomst.

2. De Raad van ministers wordt in kennis gesteld van ieder verzoek van een derde staat om toetreding tot een uit ACS-staten samengestelde economische groepering.

3. De Raad van ministers wordt in kennis gesteld van ieder verzoek van een derde staat om toe te treden tot de Europese Unie. Tijdens de onderhandelingen tussen de Unie en de staat die het verzoek heeft ingediend, verstrekt de Gemeenschap de ACS-staten alle relevante informatie en de ACS-staten van hun kant stellen de Gemeenschap in kennis van hun problemen zodat zij daar ten volle rekening kan mee houden. Het secretariaat van de ACS-staten wordt door de Gemeenschap in kennis gesteld van elke toetreding tot de Europese Unie.

Elke nieuwe lidstaat van de Europese Unie wordt vanaf de datum van zijn toetreding Partij bij de Overeenkomst door middel van een daartoe strekkende clausule in de Akte van Toetreding. Indien de Akte van Toetreding tot de Unie niet voorziet in een dergelijke automatische toetreding van de lidstaat tot de Overeenkomst, treedt de betrokken lidstaat toe door nederlegging van een Akte van Toetreding bij het secretariaat-generaal van de Europese Unie, dat hiervan een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift doet toekomen aan het secretariaat van de ACS-staten en de lidstaten daarvan in kennis stelt.

De Partijen onderzoeken de gevolgen van de toetreding van nieuwe lidstaten tot deze Overeenkomst. De Raad van ministers kan de nodige overgangs- of wijzigingsmaatregelen vaststellen.

Artikel 95

Duur van de Overeenkomst en herzieningsclausule

1. De Overeenkomst wordt gesloten voor een periode van twintig jaar die aanvangt op 1 maart 2000.

2. De financiële protocollen worden voor elke periode van vijf jaar vastgesteld.

3. Uiterlijk 12 maanden vóór het verstrijken van elke periode van vijf jaar stellen de Gemeenschap en de lidstaten, enerzijds, en de ACS-staten, anderzijds, elkaar in kennis van de bepalingen van de Overeenkomst die zij met het oog op eventuele wijziging van deze Overeenkomst opnieuw willen bezien. Dit geldt echter niet voor de bepalingen inzake de economische en commerciële samenwerking waarvoor een speciale herzieningsprocedure is vastgesteld. Indien een Partij verzoekt bepalingen van de Overeenkomst opnieuw te bezien, beschikt de andere Partij in weerwil van bovengenoemde tijdslimiet over een termijn van twee maanden om te verzoeken ook andere bepalingen die verband houden met die waarvoor het eerste verzoek is ingediend, opnieuw te bezien.

Tien maanden vóór het verstrijken van deze periode van vijf jaar openen de Partijen bij de Overeenkomst onderhandelingen om na te gaan welke wijzigingen eventueel moeten worden aangebracht in de bepalingen waarop de bedoelde kennisgeving betrekking heeft.

Artikel 93 is ook van toepassing op de aangebrachte wijzigingen.

De Raad van ministers stelt eventueel de overgangsmaatregelen vast die met betrekking tot de gewijzigde bepalingen nodig zijn totdat deze in werking treden.

4. Achttien maanden vóór het einde van de totale geldigheidsduur van de Overeenkomst openen de Partijen bij de Overeenkomst onderhandelingen om na te gaan door welke bepalingen hun betrekkingen nadien zullen worden geregeld.

De Raad van ministers stelt eventueel de overgangsmaatregelen vast die nodig zijn totdat de nieuwe Overeenkomst in werking treedt.

Artikel 96

Essentiële onderdelen: overlegprocedure en aangepaste maatregelen inzake mensenrechten, democratische beginselen en de rechtsstaat

1. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder de term „Partij” verstaan de Gemeenschap en de lidstaten van de Europese Unie, enerzijds, en iedere ACS-staat, anderzijds.

2. a) Indien, ondanks de politieke dialoog die regelmatig tussen de Partijen plaatsvindt, een Partij van mening is dat de andere Partij een verplichting voortvloeiend uit de eerbiediging van de mensenrechten, de democratische beginselen en de rechtsstaat bedoeld in artikel 9, lid 2, niet is nagekomen, verstrekt zij, behalve in bijzondere dringende gevallen, de andere Partij en de Raad van ministers alle terzake dienende informatie die nodig is voor een grondig onderzoek van de situatie, teneinde tot een voor beide Partijen aanvaardbare oplossing te komen. Met dit doel verzoekt zij de andere Partij om overleg te plegen over maatregelen die door de betrokken Partijen zijn genomen of moeten worden genomen om de situatie recht te zetten.

Het overleg vindt plaats op het niveau en in de vorm die het meest geschikt wordt geacht om tot een oplossing te komen.

Het overleg begint uiterlijk 15 dagen na de datum van het verzoek en de duur daarvan wordt, afhankelijk van de aard en ernst van de schending, met wederzijdse instemming vastgesteld. Het overleg duurt in geen geval langer dan 60 dagen.

Indien het overleg niet tot een voor beide Partijen aanvaardbare oplossing leidt, indien overleg wordt geweigerd of in bijzonder dringende gevallen kunnen passende maatregelen worden genomen. Deze maatregelen worden ingetrokken zodra de redenen ervoor hebben opgehouden te bestaan.

b) Het begrip „bijzonder dringende gevallen” heeft betrekking op uitzonderlijke gevallen van bijzonder ernstige en flagrante schending van één van de essentiële onderdelen bedoeld in artikel 9, lid 2, die een onmiddellijke reactie vereisen.

De Partij die gebruikmaakt van de procedure voor bijzonder dringende gevallen stelt de andere Partij en de Raad van ministers afzonderlijk daarvan in kennis, behalve wanneer haar de tijd ontbreekt om dit te doen.

c) De in dit artikel bedoelde „passende maatregelen” worden genomen in overeenstemming met het internationaal recht en staan in verhouding tot de schending. Bij de keuze van deze maatregelen dient voorrang te worden gegeven aan die maatregelen die de werking van de Overeenkomst het minst verstoren. Er is overeengekomen dat slechts in laatste instantie tot opschorting zal worden overgegaan.

Indien in bijzonder dringende gevallen maatregelen worden genomen, worden deze onmiddellijk ter kennis gebracht van de andere Partij en de Raad van ministers. Op verzoek van de betrokken Partij kan overleg worden gepleegd om de situatie grondig te onderzoeken en, indien mogelijk, tot een oplossing te komen. Dit overleg wordt gevoerd in overeenstemming met het bepaalde in de tweede en derde alinea onder a).

Artikel 97

Overlegprocedure en passende maatregelen inzake corruptie

1. De Partijen zijn van oordeel dat wanneer de Gemeenschap een belangrijke partner is uit een oogpunt van financiële steun aan het economisch en sectoraal beleid en de desbetreffende programma's, de Partijen overleg dienen te plegen in ernstige gevallen van corruptie.

2. In dergelijke gevallen kan een Partij de andere Partij verzoeken overleg te plegen. Dit overleg begint uiterlijk 21 dagen na de datum van het verzoek en duurt niet langer dan 60 dagen.

3. Indien het overleg niet tot een voor beide Partijen aanvaardbare oplossing leidt of indien overleg wordt geweigerd, nemen de Partijen passende maatregelen. Het is in ieder geval in de eerste plaats de taak van de Partij waar zich ernstige gevallen van corruptie hebben voorgedaan om de maatregelen te nemen die nodig zijn om de situatie onmiddellijk recht te zetten. De door een Partij genomen maatregelen moeten in verhouding staan tot de ernst van de situatie. Bij de keuze van die maatregelen moet voorrang worden gegeven aan die maatregelen die de toepassing van de Overeenkomst het minst verstoren. Er is overeengekomen dat slechts in laatste instantie tot opschorting zal worden overgegaan.

4. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder de term „Partij” verstaan de Gemeenschap en de lidstaten van de Europese Unie, enerzijds, en iedere ACS-staat, anderzijds.

Artikel 98

Beslechting van geschillen

1. Ieder geschil betreffende de interpretatie of toepassing van deze Overeenkomst tussen een of meer lidstaten van de Gemeenschap enerzijds, en een of meer ACS-staten anderzijds, wordt aan de Raad van ministers voorgelegd.

In de periode tussen de vergaderingen van de Raad van ministers, moeten dergelijke geschillen aan het Comité van Ambassadeurs worden voorgelegd.

2. a) Indien de Raad van ministers er niet in slaagt het geschil te beslechten, kan een van beide partijen verzoeken het geschil door middel van arbitrage te beslechten. Elke Partij stelt daartoe binnen dertig dagen na het verzoek om arbitrage een arbiter aan. Indien niet aan deze verplichting wordt voldaan, kan één van de Partijen de secretaris-generaal van het Permanent Hof van Arbitrage verzoeken de tweede arbiter aan te stellen.
- b) Beide arbiters stellen op hun beurt binnen dertig dagen een derde arbiter aan. Indien niet aan deze verplichting wordt voldaan, kan één van de Partijen de secretaris-generaal van het Permanent Hof van Arbitrage verzoeken de derde arbiter aan te stellen.

- c) Behoudens andersluidende beslissing van de arbiters wordt de procedure toegepast die is vastgelegd in het optionele arbitragereglement van het Permanent Hof van Arbitrage voor Internationale Organisaties en Staten. De besluiten van de arbiters worden binnen drie maanden met meerderheid van stemmen genomen.
- d) Elke Partij bij het geschil moet de vereiste maatregelen nemen om het besluit van de arbiters ten uitvoer te leggen.
- e) Voor de toepassing van deze procedure worden de Gemeenschap en de lidstaten geacht één Partij bij het geschil te vormen.

Artikel 99

Opzeggingsclausule

De Overeenkomst kan door de Gemeenschap en haar lidstaten ten aanzien van elke ACS-staat en door elke ACS-staat ten aanzien van de Gemeenschap en haar lidstaten worden opgezegd met inachtneming van een opzeggingstermijn van zes maanden.

Artikel 100

Status van de teksten

De protocollen en bijlagen die aan de Overeenkomst zijn gehecht maken daarvan een integrerend deel uit. De bijlagen nrs. II, III, IV en VI kunnen door de Raad van ministers opnieuw worden onderzocht en al dan niet worden gewijzigd op basis van een aanbeveling van het ACS-EG-Comité voor Samenwerking inzake Ontwikkelingsfinanciering.

Deze Overeenkomst, opgesteld in twee exemplaren, in de Deense, de Duitse, de Engelse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Italiaanse, de Nederlandse, de Portugese, de Spaanse en de Zweedse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek, wordt nedergelegd in het archief van het secretariaat van de Raad van de Europese Unie en van het secretariaat van de ACS-staten, die een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift daarvan toezenden aan de regeringen van de ondertekenende staten.

Voorstel voor een besluit van de Raad houdende sluiting van het Protocol betreffende de uitbreiding tot Laos van de Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en Brunei Darussalam, Indonesië, Maleisië, de Filipijnen, Singapore, Thailand en Viëtnam, lidstaten van de Associatie van Zuidoost-Aziatische Staten

(2001/C 240 E/05)

COM(2000) 430 def. — 2000/0173(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 7 juli 2000)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, met name op de artikelen 133 en 181, in samenhang met artikel 300, lid 2, eerste zin en artikel 300, lid 3, eerste alinea,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) De Commissie heeft namens de Gemeenschap onderhandelingen gevoerd over een Protocol betreffende de uitbreiding tot Laos van de Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en Brunei Darussalam, Indonesië, Maleisië, de Filipijnen, Singapore, Thailand en Viëtnam, lidstaten van de Associatie van Zuidoost-Aziatische Staten.

(2) Deze op 16 juni 2000 geparafeerde Overeenkomst dient te worden goedgekeurd,

BESLUIT:

Artikel 1

Het Protocol betreffende de uitbreiding tot de Democratische Volksrepubliek Laos van de Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de lidstaten van de ASEAN wordt namens de Europese Gemeenschap goedgekeurd.

De tekst van het Protocol is aan dit besluit gehecht.

Artikel 2

De Voorzitter van de Raad is gemachtigd de persoon aan te wijzen die bevoegd is de overeenkomst te ondertekenen, teneinde daardoor de Gemeenschap te binden ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ De datum van inwerkingtreding van de Overeenkomst wordt door het Secretariaat-Generaal van de Raad bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

PROTOCOL

betreffende de uitbreiding tot de Democratische Volksrepubliek Laos van de Samenwerkingsovereenkomst tussen de lidstaten van de ASEAN en de Europese Gemeenschap

De regering van Brunei Darussalam,

De regering van de Republiek Indonesië,

De regering van Maleisië,

De regering van de Republiek der Filipijnen,

De regering van de Republiek Singapore,

De regering van het Koninkrijk Thailand,

De regering van de Socialistische Republiek Vietnam

en

De regering van de Democratische Volksrepubliek Laos,

enerzijds,

en

De Raad van de Europese Unie,

anderzijds,

GELET op de Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en Indonesië, Maleisië, de Filipijnen, Singapore en Thailand — lidstaten van de Associatie van Zuidoost-Aziatische Staten — die op 7 maart 1980 te Kuala Lumpur werd ondertekend en op 16 november 1984 werd uitgebreid tot Brunei Darussalam en op 14 februari 1997 tot Vietnam ⁽¹⁾, hierna genoemd de „Overeenkomst”,

OVERWEGENDE dat de Democratische Volksrepubliek Laos, als nieuw lid van de Associatie van Zuidoost-Aziatische Staten, een aanvraag om toetreding tot de Overeenkomst heeft ingediend,

BESLUITEN de Overeenkomst tot de Democratische Volksrepubliek Laos uit te breiden en wijzen daartoe als hun gevolmachtigden aan:

DE REGERING VAN BRUNEI DARUSSALAM:

DE REGERING VAN DE REPUBLIEK INDONESIË:

DE REGERING VAN MALEISIË:

DE REGERING VAN DE REPUBLIEK DER FILIPIJNEN:

DE REGERING VAN DE REPUBLIEK SINGAPORE:

DE REGERING VAN HET KONINKRIJK THAILAND:

DE REGERING VAN DE SOCIALISTISCHE REPUBLIEK VIËTNAM:

DE REGERING VAN DE DEMOCRATISCHE VOLKSREPUBLIEK LAOS:

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE:

DIE, na overlegging van hun in goede en behoorlijke vorm bevonden volmachten,

OVEREENSTEMMING HEBBEN BEREIKT omtrent de volgende bepalingen,

⁽¹⁾ PB L 117 van 5.5.1999.

Artikel 1

Bij wege van dit Protocol treedt de Democratische Volksrepubliek Laos tot de Overeenkomst toe.

Artikel 2

De bepalingen van de Overeenkomst zijn, samen met het Protocol betreffende artikel 1 van de Overeenkomst, van toepassing op de Democratische Volksrepubliek Laos.

Artikel 3

De toepassing van de Overeenkomst op de Democratische Volksrepubliek Laos doet geen afbreuk aan de toepassing van de Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Democratische Volksrepubliek Laos, die op 29 april

1997 werd ondertekend en die op 1 december 1997 in werking trad ⁽¹⁾.

Artikel 4

Dit Protocol treedt in werking op de eerste dag van de maand volgende op de datum waarop de partijen elkander van de voltooiing van de daartoe vereiste procedures in kennis hebben gesteld.

Artikel 5

Dit Protocol is opgesteld in elf exemplaren, in de Deense, de Duitse, de Engelse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Italiaanse, de Nederlandse, de Portugese, de Spaanse en de Zweedse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek.

Gedaan te, op deze dag van het jaar 2000.

Voor de regering van Brunei Darussalam

(ondertekening)

Voor de regering van de Republiek Indonesië

(ondertekening)

Voor de regering van Maleisië

(ondertekening)

Voor de regering van de Republiek der Filipijnen

(ondertekening)

Voor de regering van de Republiek Singapore

(ondertekening)

Voor de regering van het Koninkrijk Thailand

(ondertekening)

Voor de regering van de Socialistische Republiek Vietnam

(ondertekening)

Voor de regering van de Democratische Volksrepubliek Laos

(ondertekening)

Voor de Raad van de Europese Unie

(ondertekening)

⁽¹⁾ PB L 334 van 5.12.1997.

Voorstel voor een verordening van de Raad tot verlenging, met maximaal een jaar, van de financiering van bepaalde in het kader van Titel II bis van Verordening (EEG) nr. 1035/72 goedgekeurde programma's voor de verbetering van de kwaliteit en van de afzet

(2001/C 240 E/06)

COM(2000) 623 def. — 2000/0252(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 5 oktober 2000)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 37,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) In Titel II bis van Verordening (EEG) nr. 1035/72 van de Raad van 18 mei 1972 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector groenten en fruit ⁽¹⁾ zijn bepalingen opgenomen betreffende diverse specifieke maatregelen ter compensatie van ongelijkheden op het gebied van de productie en de afzet van bepaalde dopvruchten en van sint-jansbrood. Er wordt steun verleend aan telersverenigingen die een specifieke erkenning hebben gekregen en die een door de bevoegde autoriteiten goedgekeurd programma voor de verbetering van de kwaliteit en van de afzet van hun product hebben ingediend.

(2) Verordening (EEG) nr. 1035/72 is bij Verordening (EG) nr. 2200/96 van de Raad ⁽²⁾ ingetrokken. Op grond van artikel 53 van Verordening (EG) nr. 2200/96 blijven de rechten die door de telersverenigingen zijn verworven uit hoofde van Titel II bis van Verordening (EEG) nr. 1035/72 echter gehandhaafd tot de datum waarop zij verstrijken.

(3) De specifieke steun voor het opstellen en ten uitvoer leggen van de programma's voor de verbetering van de kwaliteit en van de afzet als bedoeld in artikel 14 quinquies, lid 2, van Verordening (EEG) nr. 1035/72 wordt gedurende maximaal tien jaar uitgekeerd en het maximumbedrag van de steun is degressief zodat de financiële verantwoordelijkheid geleidelijk naar de telers kan worden overgeheveld.

(4) Een aantal programma's is in 2000, na afsluiting van het tiende programmajaar, verstreken.

⁽¹⁾ PB L 118 van 20.5.1972, blz. 1. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1363/95 van de Commissie (PB L 132 van 16.6.1995, blz. 8).

⁽²⁾ PB L 297 van 21.11.1996, blz. 1. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1257/1999 (PB L 160 van 26.6.1999, blz. 80).

(5) In Verordening (EG) nr. 2200/96 is bepaald dat de Commissie bij de Raad een verslag moet indienen over de werking van de in die verordening opgenomen regelingen. Dit verslag moet een beoordeling bevatten van het resultaat van de specifieke maatregelen voor dopvruchten en sint-jansbrood die in het kader van Titel II bis van Verordening (EEG) nr. 1035/72 zijn getroffen, en kan voorzien in verdere steunmaatregelen. Tot dan mogen de telersverenigingen waarvan de verbeteringsprogramma's in 2000 aflopen en die nog steeds aan de erkenningscriteria voldoen, verzoeken om voortzetting van de financiering van hun programma's in het kader van de begroting 2001.

(6) Alleen steunaanvragen met betrekking tot werkzaamheden die vóór 15 juni 2001 zijn verricht, kunnen in het kader van de begroting 2001 worden gefinancierd.

(7) Ter vereenvoudiging van de administratieve procedures wordt de steun zoveel mogelijk beperkt tot de gebieden waarvoor een steunaanvraag voor het tiende jaar van uitvoering van het programma is ingediend.

(8) De genoemde periode van maximaal een jaar volstaat niet voor het rooien van bomen, gevolgd door het aanplanten van nieuwe bomen en/of het omschakelen op andere rassen. De maximumsteun per hectare moet dan ook worden betaald voor andere werkzaamheden als gepreciseerd in artikel 2, lid 1, derde alinea, en lid 2, van Verordening (EEG) nr. 790/89 ⁽³⁾ van de Raad,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Erkende telersverenigingen die zich bezighouden met de productie en de afzet van dopvruchten en/of sint-jansbrood als vermeld in artikel 14 bis van Verordening (EEG) nr. 1035/72 en waarvan de programma's voor de verbetering van de kwaliteit en van de afzet in 1990 zijn goedgekeurd, kunnen verzoeken om verdere financiering van hun programma's gedurende maximaal een jaar overeenkomstig de in deze verordening vastgestelde voorschriften.

Artikel 2

De steun wordt betaald voor, en beperkt tot, de gebieden waarvoor een steunaanvraag voor het tiende jaar van uitvoering van het programma is ingediend, en tot een bedrag van maximaal 241,50 EUR per hectare als bepaald in artikel 2, lid 1, derde alinea, en lid 2, van Verordening (EEG) nr. 790/89. De steun geldt voor een periode van maximaal een jaar onmiddellijk na het verstrijken van het tiende programmajaar en tot uiterlijk 15 juni 2001.

⁽³⁾ PB L 85 van 30.3.1989, blz. 6.

Indiening van een verzoek om voortzetting van de financiering van een programma overeenkomstig artikel 1 staat gelijk met instemming door de telersvereniging met toepassing van haar programma zoals dat voor het tiende jaar is goedgekeurd, voor een verdere periode van maximaal een jaar.

Artikel 3

De uitvoeringsbepalingen met betrekking tot het tiende jaar zijn mutatis mutandis van toepassing op de in artikel 1 bedoelde extra periode van maximaal een jaar.

Indien nodig worden maatregelen vastgesteld overeenkomstig de procedure van artikel 46 van Verordening (EG) nr. 2200/96.

Artikel 4

Deze verordening treedt in werking op de derde dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de ondertekening van de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de regering van Canada tot vernieuwing van een samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding

(2001/C 240 E/07)

COM(2000) 655 def. — 2000/0264(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 18 oktober 2000)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op de artikelen 149 en 150 juncto artikel 300, lid 2, eerste zin,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Bij zijn besluit van 22 mei 2000 heeft de Raad de Commissie gemachtigd onderhandelingen te voeren over overeenkomsten voor samenwerking op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding tussen de Europese Gemeenschap, Canada en de Verenigde Staten van Amerika.
- (2) De Gemeenschap en Canada verwachten dat een dergelijke samenwerking tot wederzijds voordeel zal strekken en dat die aan de kant van de Gemeenschap een aanvulling moet vormen op de bilaterale programma's tussen de lidstaten en Canada en een Europese toegevoegde waarde moet opleveren.
- (3) Het is noodzakelijk de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de regering van Canada tot vernieuwing van een samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding te ondertekenen,

BESLUIT:

Artikel 1

De ondertekening, afhankelijk van de sluiting van de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de regering van Canada tot vernieuwing van een samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding wordt namens de Gemeenschap goedgekeurd.

De tekst van de overeenkomst is aan dit besluit gehecht.

Artikel 2

De Voorzitter van de Raad wordt gemachtigd de persoon/personen aan te wijzen die bevoegd is/zijn de overeenkomst namens de Gemeenschap te ondertekenen.

Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de sluiting van de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de regering van Canada tot vernieuwing van een samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding

(2001/C 240 E/08)

COM(2000) 655 def. — 2000/0264(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 18 oktober 2000)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op de artikelen 149 en 150 juncto artikel 300, lid 3, eerste alinea,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Bij zijn besluit van 22 mei 2000 heeft de Raad de Commissie gemachtigd onderhandelingen te voeren over overeenkomsten voor samenwerking op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding tussen de Europese Gemeenschap, Canada en de Verenigde Staten van Amerika.
- (2) De Gemeenschap en Canada verwachten dat een dergelijke samenwerking tot wederzijds voordeel zal strekken en dat die aan de kant van de Gemeenschap een aanvulling moet vormen op de bilaterale programma's tussen de lidstaten en Canada en een Europese toegevoegde waarde moet opleveren.
- (3) De overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de regering van Canada tot vernieuwing van een samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding dient te worden goedgekeurd,

BESLUIT:

Artikel 1

De overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de regering van Canada tot vernieuwing van een samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding wordt namens de Gemeenschap goedgekeurd.

De tekst van de overeenkomst is aan dit besluit gehecht.

Artikel 2

De afvaardiging van de Europese Gemeenschap naar het in artikel 6 van de overeenkomst bedoelde gemengd comité bestaat uit een vertegenwoordiger van de Commissie, bijgestaan door een vertegenwoordiger uit elke lidstaat.

Artikel 3

De Voorzitter van de Raad verricht de in artikel 12 van de overeenkomst bedoelde kennisgevingen.

OVEREENKOMST**Tussen de Europese Gemeenschap en de regering van Canada tot vernieuwing van een samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding**

DE EUROPESE GEMEENSCHAP,

enerzijds, en

DE REGERING VAN CANADA,

anderzijds,

hierna gezamenlijk „de partijen” te noemen,

NOTA NEMEND VAN het feit dat de op 22 november 1990 door de Europese Gemeenschap en haar lidstaten en de regering van Canada aangenomen trans-Atlantische verklaring speciaal gewag maakt van versterking van de wederzijdse samenwerking op verscheidene gebieden die rechtstreeks van invloed zijn op het welzijn, nu en in de toekomst, van hun burgers, zoals uitwisseling en gezamenlijke projecten op het gebied van onderwijs en cultuur, met inbegrip van de uitwisseling van academici en jongeren;

NOTA NEMEND VAN het feit dat in de op 17 december 1996 aangenomen gezamenlijke verklaring over de betrekkingen tussen de Europese Unie en Canada wordt opgemerkt dat, om hun banden, die gebaseerd zijn op gemeenschappelijke culturen en waarden, te hernieuwen, de partijen de contacten tussen hun burgers op elk niveau, vooral onder hun jongeren, zullen aanmoedigen, en dat het aan de verklaring gehechte gezamenlijk actieplan de partijen aanmoedigt hun samenwerking via de overeenkomst inzake hoger onderwijs en beroepsopleiding verder uit te bouwen;

OVERWEGENDE dat de goedkeuring en uitvoering van de overeenkomst inzake hoger onderwijs en beroepsopleiding van 1995 concreet gestalte geeft aan de in de trans-Atlantische verklaring opgenomen verbintenis en dat de bij de uitvoering daarvan opgedane ervaringen voor beide partijen zeer positief zijn geweest;

MET ERKENNING VAN de belangrijke bijdrage van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding tot de ontwikkeling van menselijke hulpbronnen die in staat zijn deel te nemen aan de op kennis gebaseerde wereld economie;

ERKENNEND dat samenwerking op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding een aanvulling moeten vormen op andere relevante samenwerkingsinitiatieven tussen de Europese Gemeenschap en Canada;

MET ERKENNING VAN het belang om rekening te houden met de werkzaamheden die op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding worden verricht door op deze gebieden werkzame internationale organisaties zoals de OESO, de UNESCO en de Raad van Europa;

ERKENNEND dat de partijen gemeenschappelijk belang hebben bij samenwerking op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding, als onderdeel van de bredere samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en Canada;

VERWACHTEND dat samenwerkingsactiviteiten op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding tot wederzijds voordeel zullen strekken;

MET ERKENNING VAN de noodzaak om de toegang tot de in het kader van deze overeenkomst ondersteunde activiteiten, met name in de beroepsopleidingssector, te verruimen;

WENSEND de basis voor de voortzetting van samenwerkingsactiviteiten op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding te vernieuwen,

ZIJN ALS VOLGT OVEREENGEKOMEN:

Artikel 1

Doel

Bij deze overeenkomst wordt het in 1995 vastgestelde samenwerkingsprogramma tussen de Europese Gemeenschap en Canada op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding vernieuwd.

Artikel 2

Definities

In deze overeenkomst wordt verstaan onder:

1. „hogeronderwijsinstelling”: iedere instelling die in overeenstemming met de toepasselijke wetgeving of gebruiken kwalificaties of diploma's op hogeronderwijsniveau verleent, ongeacht de aanduiding van die instelling;
2. „beroepsopleidingsinstituut”: ieder type openbare, semi-overheids- of particuliere instelling die, ongeacht de aanduiding daarvan, in overeenstemming met de toepasselijke wetgeving en gebruiken, beroepsopleiding, beroepsopleidingen of bij-, na- en omscholingscursussen concipieert of verstrekt, die bijdragen tot door de bevoegde autoriteiten erkende kwalificaties;
3. „studenten”: al diegenen die opleidingscursussen of -programma's volgen die worden verstrekt door hogeronderwijsinstellingen of beroepsopleidingsinstellingen in de zin van dit artikel en die worden erkend of financieel gesteund door de bevoegde autoriteiten.

Artikel 3

Doelstellingen

Het samenwerkingsprogramma heeft ten doel:

1. een beter begrip tussen de volkeren van de Europese Gemeenschap en Canada te bevorderen, alsook een bredere kennis van hun talen, culturen en instellingen;
2. de kwaliteit van de ontwikkeling van menselijke hulpbronnen in de Europese Gemeenschap en in Canada te verbeteren, met inbegrip van de verwerving van de vaardigheden die voor de op kennis gebaseerde wereldeconomie vereist zijn;
3. op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding een reeks innovatieve en duurzame studentgerichte samenwerkingsactiviteiten tussen de verschillende regio's in de Europese Gemeenschap en Canada te stimuleren die een duurzaam effect hebben;

4. de kwaliteit van de trans-Atlantische mobiliteit van studenten te verbeteren door de transparantie, de wederzijdse erkenning van kwalificaties en studie- en opleidingstijdvakken, en waar nodig de overdraagbaarheid van studiepunten te bevorderen;
5. de uitwisseling van kennis op het gebied van e-learning en open en afstandsonderwijs, alsook het daadwerkelijk gebruik daarvan door projectpartnerschappen aan te moedigen, teneinde het effect van het programma te verbreden;
6. zowel in de Europese Gemeenschap als in Canada partnerschappen te vormen of te stimuleren tussen instellingen voor hoger onderwijs en beroepsopleiding, beroepsorganisaties, overheden, de particuliere sector en waar nodig andere verenigingen;
7. de Europese en Canadese toegevoegde waarde van de trans-Atlantische samenwerking op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding te versterken;
8. een aanvulling te vormen op de bilaterale programma's tussen de lidstaten van de Europese Gemeenschap en Canada, alsmede op andere Europese en Canadese programma's en initiatieven.

Artikel 4

Beginselen

De samenwerking krachtens deze overeenkomst geschiedt op grond van onderstaande beginselen:

1. de bevoegdheden van de lidstaten van de Europese Gemeenschap en de provincies en territoria van Canada en de autonomie van de instellingen voor hoger onderwijs en beroepsopleiding zullen ten volle worden geëerbiedigd;
2. de voordelen van de krachtens deze overeenkomst ondernomen activiteiten dienen elkaar globaal in evenwicht te houden;
3. er dient daadwerkelijk financiële steun te worden verleend voor een gevarieerde reeks van innoverende projecten, die nieuwe structuren en banden tot stand brengen, die een multipliereffect hebben via een consequente en daadwerkelijke verspreiding van resultaten, die het op langere termijn zonder verdere steun van het samenwerkingsprogramma kunnen stellen, waarbij sprake is van studentenmobiliteit en die voorzien in de wederzijdse erkenning van studie- en opleidingstijdvakken en waar nodig de overdraagbaarheid van studiepunten;
4. vanuit de verschillende lidstaten van de Europese Gemeenschap en de provincies en territoria van Canada dient op brede schaal te worden deelgenomen;

5. de volledige culturele, sociale en economische diversiteit van de Europese Gemeenschap en Canada dient te worden erkend;
6. de projecten moeten op een concurrerende en transparante basis worden geselecteerd, rekening houdend met voornoemde beginselen.

Artikel 5

Acties in het kader van het programma

Het samenwerkingsprogramma wordt uitgevoerd door middel van de acties die worden beschreven in de bijlage, die een integrerend deel vormt van deze overeenkomst.

Artikel 6

Gemengd comité

1. Hierbij wordt een gemengd comité ingesteld. Dit bestaat uit vertegenwoordigers van elke partij.
2. Het gemengd comité heeft tot taak:
 - a) de samenwerkingsactiviteiten uit hoofde van deze overeenkomst te beoordelen;
 - b) de partijen ten minste eens in de twee jaar verslag uit te brengen over het niveau, de stand en de doelmatigheid van de uit hoofde van deze overeenkomst ondernomen activiteiten.
3. Het gemengd comité komt ten minste elk tweede jaar bijeen, en wel afwisselend in de Europese Gemeenschap en in Canada. Andere bijeenkomsten worden in onderling overleg gehouden.
4. De notulen worden goedgekeurd door de door beide partijen aangewezen personen die gezamenlijk de vergadering voorzitten, en worden tezamen met het tweemaaljaarlijks verslag voorgelegd aan het gemengd samenwerkingscomité dat is opgericht bij de kaderovereenkomst van 1976 voor commerciële en economische samenwerking tussen de Europese Gemeenschappen en Canada, en aan de bevoegde ministers van elke partij.

Artikel 7

Toezicht en evaluatie

Het samenwerkingsprogramma wordt waar nodig op coöperatieve basis gecontroleerd en geëvalueerd. Dit maakt het mogelijk het programma in voorkomend geval bij te stellen in het licht van de tijdens de uitvoering gebleken behoeften of wensen.

Artikel 8

Financiering

1. De samenwerkingsactiviteiten zijn afhankelijk van de beschikbare middelen en de toepasselijke wet- en regelgeving, beleidsvormen en programma's van de Europese Gemeenschap en Canada. Elke partij draagt gelijkelijk in de financiering ervan bij.
2. Elke partij stelt middelen ter beschikking die rechtstreeks ten goede komen aan: voor de Europese Gemeenschap, onderdanen van een van de lidstaten van de Europese Gemeenschap of personen die door een lidstaat officieel als ingezetenen worden erkend; voor Canada, zijn eigen onderdanen en ingezetenen zoals omschreven in de Immigratiewet.
3. De kosten die worden gemaakt door of namens het gemengd comité, worden gedragen door de partij waaraan de leden verantwoording schuldig zijn. De kosten, anders dan de reis- en verblijfkosten, die rechtstreeks verband houden met vergaderingen van het gemengd comité, komen voor rekening van de als gastheer optredende partij.

Artikel 9

Toegang van personeel

Elke partij neemt alle redelijke stappen en doet haar best om de toegang tot en het vertrek van haar grondgebied van personeel, studenten, materiaal en apparatuur van de andere partij die bij samenwerkingsactiviteiten uit hoofde van deze overeenkomst betrokken zijn of gebruikt worden, te vergemakkelijken, zulks in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving van elke partij.

Artikel 10

Andere overeenkomsten

1. Deze overeenkomst laat de samenwerking uit hoofde van andere overeenkomsten tussen de partijen onverlet.
2. Deze overeenkomst laat bestaande of toekomstige bilaterale overeenkomsten tussen afzonderlijke lidstaten van de Europese Gemeenschap en Canada op de hierin bestreken terreinen onverlet.

Artikel 11

Territoriale toepassing van deze overeenkomst

Deze overeenkomst is van toepassing, enerzijds, op de grondgebieden waar het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap onder de in dat verdrag neergelegde voorwaarden geldt, en, anderzijds, op het grondgebied van Canada.

*Artikel 12***Slotbepalingen**

1. Deze overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de maand volgende op die waarin de partijen elkaar schriftelijk kennis hebben gegeven van de voltooiing van de daartoe vereiste procedures. De overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de maand volgende op de laatste kennisgeving.

2. Deze overeenkomst geldt voor vijf jaar, waarna zij met goedvinden van de partijen kan worden verlengd.

3. Deze overeenkomst kan met goedvinden van de partijen worden gewijzigd of uitgebreid. Wijzigingen of uitbreidingen worden schriftelijk vastgelegd en treden in werking op de eerste dag van de maand volgende op die waarin de partijen elkaar schriftelijk kennis hebben gegeven van de voltooiing van de procedures die vereist zijn voor de inwerkingtreding van de overeenkomst inzake de wijziging of uitbreiding in kwestie.

4. Deze overeenkomst kan te allen tijde door een van beide partijen worden beëindigd met inachtneming van een opzeggingstermijn van twaalf maanden. De afloop of beëindiging van deze overeenkomst doet geen afbreuk aan de geldigheid of duur van krachtens deze overeenkomst tot stand gekomen regelingen of de ingevolge de bijlage bij deze overeenkomst aangegane verplichtingen.

*Artikel 13***Authentieke teksten**

Deze overeenkomst is opgesteld in tweevoud in de Deense, de Duitse, de Engelse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Italiaanse, de Nederlandse, de Portugese, de Spaanse en de Zweedse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek.

Ten blijke waarvan de ondergetekenden hun handtekening onder deze overeenkomst hebben geplaatst.

*BIJLAGE***ACTIE 1****Projecten van gezamenlijke partnerschappen tussen de EG en Canada**

1. De partijen verlenen steun aan hogeronderwijsinstellingen en beroepsopleidingsinstituten die gezamenlijke partnerschappen tussen de Europese Gemeenschap en Canada vormen met het doel gezamenlijke projecten op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding te ondernemen. De Europese Gemeenschap verleent steun ten behoeve van de partners in de Europese Gemeenschap en Canada ten behoeve van de Canadese partners.
2. Elk gezamenlijk partnerschap moet aan elke kant minimaal drie actieve partners omvatten uit ten minste drie verschillende lidstaten van de Europese Gemeenschap en uit ten minste twee verschillende provincies of territoria van Canada.
3. Bij elk gezamenlijk partnerschap moet in het algemeen sprake zijn van trans-Atlantische mobiliteit van studenten, waarbij gestreefd moet worden naar een evenwicht tussen de aantallen over en weer uitgezonden studenten, en moet zijn voorzien in een adequate taalkundige en culturele voorbereiding.
4. Er kan financiële steun worden toegekend aan projecten van gezamenlijke partnerschappen voor innoverende activiteiten met doelstellingen die binnen maximaal drie jaar te verwezenlijken zijn. Voorbereidende of projectontwikkelingsactiviteiten kunnen voor maximaal een jaar worden gesubsidieerd.
5. De in aanmerking komende terreinen voor samenwerking tussen gezamenlijke partnerschappen tussen de Europese Gemeenschap en Canada worden vastgesteld door het in artikel 6 bedoelde gemengd comité.
6. Tot de voor steun in aanmerking komende activiteiten behoren:
 - voorbereidende of projectontwikkelingsactiviteiten;
 - ontwikkeling van organisatorische kaders voor studentenmobiliteit, met inbegrip van stages, die een adequate taalkundige voorbereiding en volledige erkenning bieden;
 - gestructureerde uitwisselingen van studenten, docenten, opleiders, administrateurs, personeelsmanagers, planners en beheerders van beroepsopleidingsprogramma's, opleiders en beroepskeuzeadviseurs aan hogeronderwijsinstellingen of aan beroepsopleidingsinstituten;
 - gezamenlijke ontwikkeling van innoverende curricula, met inbegrip van de ontwikkeling van onderwijsleermiddelen, -methoden en -modules;
 - gezamenlijke ontwikkeling van nieuwe methodologieën in het hoger onderwijs en de beroepsopleiding, met inbegrip van het gebruik van informatie- en communicatietechnologieën, e-learning, open en afstandsonderwijs;
 - korte intensieve programma's van minimaal drie weken;
 - leeropdrachten die een integrerend deel uitmaken van het curriculum in een partnerinstelling;

- andere innoverende projecten, met het doel de kwaliteit van de trans-Atlantische samenwerking op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding te verbeteren en te beantwoorden aan een of meer van de in artikel 3 van deze overeenkomst genoemde doelstellingen.

ACTIE 2

Aanvullende activiteiten

De partijen kunnen een beperkt aantal aanvullende activiteiten in overeenstemming met de doelstellingen van de overeenkomst ondersteunen, met inbegrip van de uitwisseling van ervaringen of andere vormen van gezamenlijk optreden op het gebied van onderwijs en opleiding.

PROGRAMMABEHEER

1. Elke partij kan financiële steun verlenen voor de activiteiten uit hoofde van dit programma.
2. De acties worden beheerd door de bevoegde ambtenaren van elke partij. Deze taken omvatten:
 - vaststelling van de regels en procedures voor de indiening van voorstellen, met inbegrip van de opstelling van gemeenschappelijke richtsnoeren voor aanvragers;
 - vaststelling van een tijdschema voor de publicatie van oproepen tot het indienen van voorstellen en de indiening en selectie van voorstellen;
 - verstrekking van informatie over het programma en de uitvoering ervan;
 - benoeming van academische adviseurs en deskundigen, tevens voor de onafhankelijke beoordeling van voorstellen;
 - aanbeveling aan de bevoegde autoriteiten van elke partij welke projecten gefinancierd moeten worden;
 - financieel beheer;
 - een coöperatieve aanpak van het toezicht op en de evaluatie van het programma.

TECHNISCHE STEUNMAATREGELEN

In het kader van het samenwerkingsprogramma zullen middelen ter beschikking worden gesteld voor de aankoop van diensten om een optimale uitvoering van het programma te verzekeren; de partijen kunnen met name seminars, colloquia of andere bijeenkomsten van deskundigen organiseren, evaluaties uitvoeren, publicaties produceren of informatie over het programma verspreiden.

Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de ondertekening van de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika tot vernieuwing van het samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding

(2001/C 240 E/09)

COM(2000) 656 def. — 2000/0263(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 18 oktober 2000)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op de artikelen 149 en 150 juncto de eerste zin van artikel 300, lid 2,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Raad heeft bij zijn besluit van 22 mei 2000 de Commissie gemachtigd onderhandelingen te voeren over overeenkomsten voor samenwerking op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding tussen de Europese Gemeenschap, Canada en de Verenigde Staten van Amerika.
- (2) De Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika verwachten dat een dergelijke samenwerking tot wederzijds voordeel zal strekken en vinden dat die aan de kant van de Gemeenschap een aanvulling moet vormen op de bilaterale programma's tussen de lidstaten en de Verenigde Staten van Amerika en een Europese toegevoegde waarde moet opleveren.
- (3) De overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika tot vernieuwing van het samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding dient te worden ondertekend,

BESLUIT:

Artikel 1

De ondertekening, afhankelijk van de sluiting, van de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika tot vernieuwing van het samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding wordt namens de Gemeenschap goedgekeurd.

De tekst van de overeenkomst is aan dit besluit gehecht.

Artikel 2

De Voorzitter van de Raad wordt gemachtigd de persoon/personen aan te wijzen die bevoegd is/zijn de overeenkomst namens de Gemeenschap te ondertekenen.

Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de sluiting van de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika tot vernieuwing van het samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding

(2001/C 240 E/10)

COM(2000) 656 def. — 2000/0263(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 18 oktober 2000)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op de artikelen 149 en 150 juncto de eerste alinea van artikel 300, lid 3,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Raad heeft bij zijn besluit van 22 mei 2000 de Commissie gemachtigd onderhandelingen te voeren over overeenkomsten voor samenwerking op het gebied van het hoger onderwijs en de beroepsopleiding tussen de Europese Gemeenschap, Canada en de Verenigde Staten van Amerika.
- (2) De Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika verwachten dat een dergelijke samenwerking tot wederzijds voordeel zal strekken en vinden dat die aan de kant van de Gemeenschap een aanvulling moet vormen op de bilaterale programma's tussen de lidstaten en de Verenigde Staten van Amerika en een Europese toegevoegde waarde moet opleveren.
- (3) De overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika tot vernieuwing van een samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding dient te worden goedgekeurd,

BESLUIT:

Artikel 1

De overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika tot vernieuwing van het samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding wordt namens de Gemeenschap goedgekeurd.

De tekst van de overeenkomst is aan dit besluit gehecht.

Artikel 2

De afvaardiging van de Europese Gemeenschap naar het in artikel 6 van de overeenkomst bedoelde gemengd comité bestaat uit een vertegenwoordiger van de Commissie, bijgestaan door een vertegenwoordiger uit elke lidstaat.

Artikel 3

De Voorzitter van de Raad verricht de in artikel 12 van de overeenkomst bedoelde kennisgevingen.

OVEREENKOMST**tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika tot vernieuwing van een samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding**

DE EUROPESE GEMEENSCHAP,

enerzijds,

en DE VERENIGDE STATEN VAN AMERIKA,

anderzijds

hierna gezamenlijk „de partijen” genoemd,

GELET OP het feit dat de in november 1990 door de Europese Gemeenschap en haar lidstaten en de Regering van de Verenigde Staten van Amerika aangenomen Transatlantische Verklaring speciaal gewag maakt van versterking van de wederzijdse samenwerking op verscheidene gebieden die rechtstreeks van invloed zijn op het welzijn, nu en in de toekomst, van hun burgers, zoals uitwisseling en gezamenlijke projecten op het gebied van onderwijs en cultuur, met inbegrip van de uitwisseling van academici en jongeren;

OVERWEGENDE dat de goedkeuring en uitvoering van de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika tot vaststelling van een samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding uitvoering geven aan de verplichtingen van de Transatlantische Verklaring en voorbeelden zijn van een zeer succesvolle en kosteneffectieve samenwerking;

GELET OP het feit dat de Nieuwe Transatlantische Agenda, die in december 1995 op de EU-VS-top in Madrid is aangenomen, in actie IV — Verbetering van de transatlantische verstandhouding — zegt dat de EG-VS-overeenkomst tot vaststelling van een samenwerkingsprogramma op het gebied van onderwijs en beroepsopleiding als katalysator kan dienen voor een breed spectrum van innoverende samenwerkingsactiviteiten die van rechtstreeks belang zijn voor studenten en docenten, en verwijst naar de invoering van nieuwe technologieën op de scholen, waardoor onderwijsinstellingen in de Verenigde Staten van Amerika in contact kunnen komen met die in de Europese Unie en het onderricht van elkaars taal, geschiedenis en cultuur wordt gestimuleerd;

ONDER ERKENNING VAN de belangrijke bijdrage van onderwijs en opleiding tot de ontwikkeling van menselijke hulpbronnen die in staat zijn deel te nemen aan de op kennis gebaseerde wereldeconomie;

ERKENNENDE dat samenwerking op het gebied van onderwijs en beroepsopleiding een aanvulling moet vormen op andere relevante samenwerkingsinitiatieven tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika;

GELET OP het feit dat de Transatlantische Conferentie „Overbrugging van de Atlantische Oceaan: Banden tussen de volkeren” van 1997 de mogelijkheden voor samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika op het gebied van informeel onderwijs heeft onderstreept;

ZICH BEWUST VAN het belang van het waarborgen van de complementariteit met relevante initiatieven op het gebied van hoger onderwijs en beroepsopleiding van internationale organisaties die op deze gebieden actief zijn, zoals OESO, UNESCO en de Raad van Europa;

ERKENNENDE dat de partijen gemeenschappelijk belang hebben bij onderlinge samenwerking op het gebied van het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding;

IN DE VERWACHTING dat samenwerkingsactiviteiten op het gebied van het hoger onderwijs, het beroeps-
onderwijs en de beroepsopleiding tot wederzijds voordeel zullen strekken;

ERKENNENDE dat de activiteiten die krachtens deze overeenkomst worden ondersteund, breder toegankelijk moeten worden gemaakt, met name activiteiten in de sector beroepsonderwijs en -opleiding; en

IN DE WENS een formele basis voor een voortzetting van de samenwerking te leggen op het gebied van het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding;

ZIJN OVEREENGEKOMEN ALS VOLGT:

Artikel 1

Doel

Bij deze overeenkomst wordt het samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding (hierna „het programma” te noemen) vernieuwd, dat oorspronkelijk is vastgesteld in de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika van 1995 tot vaststelling van een samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt verstaan onder:

1. „instelling voor hoger onderwijs”: iedere instelling die volgens de geldende wetgeving of gebruiken kwalificaties of diploma's op het niveau van hoger onderwijs verleent, ongeacht hoe deze wordt aangeduid;
2. „instelling voor beroepsonderwijs en -opleiding”: ieder type overheids-, semi-overheids- of particuliere instelling die, ongeacht hoe deze wordt aangeduid, volgens de geldende wetgeving en gebruiken beroepsonderwijs, beroepsopleidingen of bij-, na- en omscholingscursussen ontwikkelt of geeft; en
3. „student”: iedere persoon die opleidingscursussen of -programma's volgt die worden georganiseerd door instellingen voor hoger onderwijs of beroepsopleiding en -onderwijs in de zin van dit artikel.

Artikel 3

Doelstellingen

Het programma heeft ten doel:

1. een beter begrip tussen de volkeren van de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika te bevorderen, alsmede een bredere kennis van hun talen, culturen en instellingen;
2. de kwaliteit van de ontwikkeling van de menselijke hulpbronnen in de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika te verbeteren, waaronder de verwerving van de vaardigheden die nodig zijn om de uitdagingen van de op kennis gebaseerde wereldeconomie aan te gaan;

3. een vernieuwende en duurzame reeks studentgerichte samenwerkingsactiviteiten te stimuleren op het gebied van hoger onderwijs en beroepsonderwijs en -opleiding tussen de verschillende regio's van de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika die een duurzaam effect hebben;
4. de kwaliteit van de transatlantische mobiliteit van studenten te verbeteren door de transparantie, de wederzijdse erkenning van studieperiodes en, indien van toepassing, de overdraagbaarheid van studiepunten te bevorderen;
5. de uitwisseling van kennis op het gebied van e-learning en open en afstandsonderwijs en het daadwerkelijke gebruik daarvan aan te moedigen om het effect van het programma te verbreden;
6. partnerschappen te vormen en te stimuleren tussen instellingen voor hoger onderwijs, beroepsonderwijs en beroepsopleiding, beroepsorganisaties, overheden, de particuliere sector en eventueel andere verenigingen, zowel in de Europese Gemeenschap als in de Verenigde Staten van Amerika;
7. de Europese en Amerikaanse toegevoegde waarde van de transatlantische samenwerking op het gebied van het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding te versterken; en
8. een aanvulling te vormen op relevante bilaterale programma's tussen de lidstaten van de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika, alsmede op andere programma's en initiatieven van de EG en de VS.

Artikel 4

Beginselen

De samenwerking krachtens deze overeenkomst geschiedt op basis van de volgende beginselen:

1. de verantwoordelijkheden van de lidstaten van de Europese Gemeenschap en de staten van de Verenigde Staten van Amerika en de autonomie van de instellingen voor hoger onderwijs en beroepsonderwijs en -opleiding zullen ten volle worden geëerbiedigd;
2. de krachtens deze overeenkomst ondernomen activiteiten dienen tot wederzijds voordeel te strekken;

3. er dient effectief een aanloopsubsidie te worden verstrekt voor een gevarieerde reeks innoverende projecten, die nieuwe structuren en banden tot stand brengen, een multiplicatoreffect hebben door middel van een consequente en effectieve verspreiding van de resultaten, het op langere termijn zonder verdere steun van het programma kunnen stellen, en waar het studentenmobiliteit betreft, voorzien in de wederzijdse erkenning van studieperiodes en eventueel de overdraagbaarheid van studiepunten;
4. vanuit de verschillende lidstaten van de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika dient op brede schaal te worden deelgenomen;
5. de volledige culturele, sociale en economische verscheidenheid van de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika dient te worden erkend; en
6. de projecten moeten op een concurrerende basis worden geselecteerd, met inachtneming van voornoemde beginselen.

Artikel 5

Acties in het kader van het programma

Het programma wordt uitgevoerd door middel van de acties beschreven in de bijlage, die een integrerend onderdeel van deze overeenkomst vormt.

Artikel 6

Gemengd comité

1. Hierbij wordt een gemengd comité ingesteld. Dit bestaat uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van elke partij.
2. Het gemengd comité heeft tot taak
 - a) de in het kader van deze overeenkomst beoogde samenwerkingsactiviteiten te beoordelen;
 - b) en de partijen jaarlijks verslag uit te brengen over het niveau, de stand en de doelmatigheid van de krachtens deze overeenkomst ondernomen samenwerkingsactiviteiten.
3. Het gemengde comité komt ten minste om het jaar bijeen, en wel afwisselend in de Europese Gemeenschap en in de Verenigde Staten van Amerika. Andere bijeenkomsten worden in onderling overleg gehouden.
4. De besluiten van het gemengd comité komen door middel van overeenstemming tot stand. Van elke vergadering worden notulen opgesteld; deze dienen een lijst van de besluiten en de belangrijkste besproken punten te omvatten. Deze notulen worden goedgekeurd door de door beide partijen aangewezen personen die gezamenlijk de vergadering voorzitten, en worden

tezamen met het jaarverslag aan de bevoegde functionarissen op ministerieel niveau van elke partij voorgelegd.

Artikel 7

Toezicht en beoordeling

Het programma wordt waar nodig op coöperatieve basis gecontroleerd en beoordeeld. Dit maakt het mogelijk, de activiteiten in voorkomend geval in het licht van de tijdens de uitvoering gebleken behoeften of wensen bij te stellen.

Artikel 8

Financiering

1. De activiteiten krachtens deze overeenkomst zijn afhankelijk van de beschikbare middelen en de toepasselijke wettelijke en bestuursrechtelijke regelingen, beleidsmaatregelen en programma's van de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika. Elke partij draagt zo veel mogelijk gelijkelijk in de financiering ervan bij. De partijen streven ernaar programma-activiteiten te bieden die qua voordelen en omvang vergelijkbaar zijn.

2. De kosten die worden gemaakt door of namens het gemengd comité, worden gedragen door de partij waaraan de leden verantwoording schuldigen zijn. De kosten, andere dan de reis- en verblijfkosten, die rechtstreeks verband houden met vergaderingen van het gemengde comité, komen voor rekening van de als gastheer optredende partij.

Artikel 9

Toegang van personeel

Elke partij zet zich er naar beste krachten voor in, de toegang tot en het vertrek van haar grondgebied te vergemakkelijken van personeel, studenten, materiaal en apparatuur van de andere partij die bij samenwerkingsactiviteiten krachtens deze overeenkomst zijn betrokken of worden gebruikt.

Artikel 10

Andere overeenkomsten

Deze overeenkomst treedt niet in de plaats van en is ook niet anderszins van invloed op andere overeenkomsten of activiteiten op de betrokken gebieden tussen een lidstaat van de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika.

Artikel 11

Territoriale toepassing van deze overeenkomst

Deze overeenkomst is enerzijds van toepassing op het grondgebied waar het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap onder de in dat Verdrag neergelegde voorwaarden geldt, en anderzijds op het grondgebied van de Verenigde Staten van Amerika.

*Artikel 12***Inwerkingtreding en opzegging**

1. Deze overeenkomst treedt in werking op 1 januari 2001 of op de eerste dag van de maand volgende op die waarin de partijen elkaar er schriftelijk kennis van hebben gegeven dat aan hun wettelijke vereisten voor de inwerkingtreding van deze overeenkomst is voldaan, naargelang hetgeen zich het eerst voordoet. Deze overeenkomst vervangt in zijn geheel de overeenkomst van 1995 tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika tot vaststelling van een samenwerkingsprogramma op het gebied van het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding vernieuwd.

2. De overeenkomst heeft een geldigheidsduur van vijf jaar en kan met wederzijdse schriftelijke instemming worden verlengd of gewijzigd. Wijzigingen of verlengingen treden in werking op de eerste dag van de maand volgende op die waarin de partijen elkaar er schriftelijk kennis van hebben gegeven dat

aan hun vereisten voor de inwerkingtreding van de overeenkomst inzake de betrokken wijziging of verlenging is voldaan.

3. Deze overeenkomst kan te allen tijde door een van beide partijen worden opgezegd met inachtneming van een opzeggingstermijn van twaalf maanden. De afloop of opzegging van deze overeenkomst doet geen afbreuk aan de geldigheid of duur van bestaande regelingen die krachtens deze overeenkomst tot stand zijn gekomen.

Artikel 13

Deze overeenkomst is in tweevoud opgesteld in de Deense, de Duitse, de Engelse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Italiaanse, de Nederlandse, de Portugese, de Spaanse en de Zweedse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek.

Ten blijke waarvan de ondergetekenden, naar behoren gemachtigd, hun handtekening onder deze overeenkomst hebben geplaatst.

*BIJLAGE**ACTIES***ACTIE 1****Projecten van gezamenlijke partnerschappen tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten**

1. De partijen verlenen steun aan instellingen voor hoger onderwijs en instellingen voor beroepsonderwijs en beroepsopleiding uit de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika die gezamenlijke partnerschappen vormen met het oog op gezamenlijke projecten op het gebied van het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding. De Europese Gemeenschap verleent steun ten behoeve van de partners in de Europese Gemeenschap; de Verenigde Staten van Amerika ten behoeve van de partners in de Verenigde Staten.
2. Elk gezamenlijk partnerschap moet aan elke kant minimaal drie actieve partners omvatten uit ten minste drie verschillende lidstaten van de Europese Gemeenschap en drie verschillende staten van de Verenigde Staten van Amerika.
3. Elk gezamenlijk partnerschap moet in de regel met transatlantische studentenmobiliteit gepaard gaan, waarbij gestreefd wordt naar een evenwicht tussen de stromen over en weer, en moet voorzien in een goede taalkundige en culturele voorbereiding.
4. Voor de structurele samenwerkingsactiviteiten van een partnerschap wordt voor een periode van maximaal drie jaar een aanloopsubsidie verleend. Voorbereidende of projectontwikkelingsactiviteiten kunnen voor maximaal één jaar worden gesubsidieerd.
5. De bevoegde autoriteiten van elke partij stellen in onderling overleg de voor steun in aanmerking komende terreinen voor samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika in gezamenlijke partnerschappen vast.
6. Tot de voor steun in aanmerking komende projectactiviteiten behoren:
 - a) voorbereidende of projectontwikkelingsactiviteiten;
 - b) ontwikkeling van organisatorische kaders voor studentenmobiliteit, met inbegrip van stages, die een adequate taalkundige voorbereiding en volledige erkenning door de partnerinstellingen bieden;
 - c) gestructureerde uitwisselingen van studenten, docenten, opleiders, administratief personeel en andere onderwijs-specialisten;
 - d) gezamenlijke ontwikkeling en verspreiding van innoverende curricula, met inbegrip van onderwijsleermiddelen, -methoden en -modules;
 - e) gezamenlijke ontwikkeling en verspreiding van nieuwe methodologieën in het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding, met inbegrip van het gebruik van informatie- en communicatietechnologieën, e-learning en open en afstandsonderwijs;
 - f) korte intensieve programma's van minimaal drie weken, mits deze een integrerend onderdeel van het studie- of opleidingsprogramma vormen;
 - g) leeropdrachten bij een transatlantische partnerinstelling die de curriculumontwikkeling van het project ondersteunen; en
 - h) andere innoverende projecten die ten doel hebben de kwaliteit van de transatlantische samenwerking op het gebied van het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding te verbeteren en aan ten minste een van de in artikel 2 van de overeenkomst genoemde doelstellingen voldoen.

ACTIE 2**Programma Fulbright/Europese Unie**

De partijen zullen beurzen verstrekken voor bestudering van, onderzoek naar en colleges over aangelegenheden van de Europese Gemeenschap en de betrekkingen tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika. Er zullen subsidies worden toegekend in het kader van het programma Fulbright/Europese Unie.

ACTIE 3**Aanvullende activiteiten**

De partijen kunnen een beperkt aantal aanvullende activiteiten ondersteunen die aan de doelstellingen van de overeenkomst voldoen, waaronder de uitwisseling van ervaringen of andere vormen van gezamenlijk optreden op het gebied van onderwijs en opleiding.

PROGRAMMABEHEER

De acties worden beheerd door de bevoegde ambtenaren van elke partij. Deze taken kunnen het volgende omvatten:

1. de vaststelling van de regels en procedures voor de indiening van voorstellen, met inbegrip van de opstelling van een gids voor de aanvrager;
2. de vaststelling van het tijdschema voor de publicatie van de oproep tot de indiening van voorstellen, de indiening en de selectie van voorstellen;
3. het verstrekken van informatie over het programma en de uitvoering ervan;
4. de benoeming van academische adviseurs en deskundigen;
5. het doen van aanbevelingen aan de bevoegde autoriteiten van elke partij omtrent de te financieren projecten;
6. het financieel beheer; en
7. het bevorderen van een coöperatieve aanpak van het toezicht en de beoordeling van het programma.

TECHNISCHE BIJSTAND

In het kader van het huidige programma kunnen middelen worden aangewend voor de aankoop van diensten die nodig zijn voor de uitvoering van het programma. De partijen kunnen met name experts inschakelen, seminars, colloquia of andere bijeenkomsten organiseren die de uitvoering van het programma kunnen vergemakkelijken, en evaluatie-, voorlichtings-, publicatie- en verspreidingswerkzaamheden verrichten.

Voorstel voor een voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 96/92/EG en Richtlijn 98/30/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en aardgas

(2001/C 240 E/11)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2001) 125 def. — 2001/0077(COD)

(Door de Commissie ingediend op 13 maart 2001)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en met name op artikel 47, lid 2, artikel 55 en artikel 95,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's,

Volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Richtlijn 96/92/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 1996 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit ⁽¹⁾ en Richtlijn 98/30/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas ⁽²⁾ hebben in belangrijke mate bijgedragen tot de totstandkoming van de interne markt voor elektriciteit en gas.
- (2) Uit de ervaring die met de uitvoering van deze richtlijnen is opgedaan, blijkt dat belangrijke voordelen uit de interne markten voor elektriciteit en gas beginnen voort te komen in de vorm van verbeterde efficiëntie, prijsverlagingen, kwalitatief betere dienstverlening en toegenomen concurrentie. Er zijn evenwel nog belangrijke tekortkomingen en mogelijkheden tot verbetering van de werking van de markten.
- (3) Op zijn bijeenkomst op 23 en 24 maart 2000 in Lissabon heeft de Europese Raad gevraagd om een snelle voortgang van de voltooiing van de interne markt voor de elektriciteits- en gasector en om een versnelling van de liberalisering in deze sectoren met het oog op de totstandbrenging van een volledig operationele interne markt op deze gebieden. In zijn resolutie van 6 juli 2000 over het tweede verslag van de Commissie betreffende de stand van de liberalisering van de energiemarkten heeft het Europees Parlement de Commissie verzocht een gedetailleerd tijd-

schema vast te leggen voor de verwezenlijking van nauwkeurig omschreven doelstellingen met het oog op een geleidelijke maar volledige liberalisering van de energiemarkt.

- (4) De voornaamste hinderpalen voor de totstandbrenging van een volledig operationele interne markt betreffen de toegang tot het net en een van lidstaat tot lidstaat uiteenlopende mate van openstelling van de markt.
- (5) Teneinde tot niet-discriminerende toegang tot het net te komen, is de onafhankelijkheid van de transmissiesysteembeheerder van het grootste belang. Daartoe moeten de bepalingen inzake ontvlechting worden verscherpt. Teneinde niet-discriminerende toegang tot het distributienet te waarborgen, dienen ontvlechtingsvoorschriften voor de distributiesysteembeheerder te worden ingevoerd, zowel voor beheerders van elektriciteitsdistributiesystemen als voor beheerders van gasdistributiesystemen.
- (6) Teneinde kleine distributiebedrijven geen onevenredige financiële en administratieve lasten op te leggen, dienen de lidstaten, waar nodig, in staat te zijn deze bedrijven te ontheffen van de ontvlechtingsvoorschriften.
- (7) Verder dienen nog maatregelen te worden getroffen teneinde te zorgen voor transparante, voorspelbare en niet-discriminerende tarieven voor de toegang tot essentieel transport en de daarmee verband houdende infrastructuur, inclusief opslag en andere dienstverleningsfaciliteiten. Deze tarieven moeten op een niet-discriminerende basis voor alle gebruikers van het systeem gelden.
- (8) Gezien de ervaring met de werking van Richtlijn 90/547/EEG van de Raad van 29 oktober 1990 betreffende de doorvoer van elektriciteit via de hoofdnetten ⁽³⁾ en Richtlijn 91/296/EEG van de Raad van 31 mei 1991 betreffende de doorvoer van aardgas via de hoofdnetten ⁽⁴⁾ dienen maatregelen te worden genomen die homogene en niet-discriminerende toegangsregelingen voor transmissie waarborgen, ook voor transmissie over de grenzen tussen lidstaten.

⁽¹⁾ PB L 27 van 30.1.1997, blz. 20.

⁽²⁾ PB L 204 van 21.7.1998, blz. 1.

⁽³⁾ PB L 313 van 13.11.1990, blz. 30. Richtlijn gewijzigd bij Richtlijn 98/75/EG van de Commissie (PB L 276 van 13.10.1998, blz. 9).

⁽⁴⁾ PB L 147 van 12.6.1991, blz. 37. Richtlijn gewijzigd bij Richtlijn 95/49/EG van de Commissie (PB L 233 van 30.9.1995, blz. 86).

- (9) De aanwezigheid van onafhankelijke nationale regelgevende instanties vormt een belangrijk aspect bij het waarborgen van niet-discriminerende toegang tot het net. Deze instanties moeten ten minste bevoegd zijn om transmissie- en distributietarieven en tarieven voor de toegang tot installaties voor vloeibaar aardgas (LNG) vast te stellen of goed te keuren.
- (10) De nationale regelgevende instanties kunnen tarieven goedkeuren op basis van een voorstel van de transmissiesysteembeheerder, van de distributiesysteembeheerder of -beheerders, of van de LNG-systeembeheerder, dan wel op basis van een voorstel dat is overeengekomen tussen deze systeembeheerder(s) en de gebruikers van het netwerk.
- (11) De uit de interne markt voortvloeiende voordelen moeten om redenen van concurrentievermogen en werkgelegenheid zo snel mogelijk beschikbaar zijn voor de handel en industrie in de Gemeenschap, inclusief kleine en middelgrote ondernemingen, en voor alle burgers van de Gemeenschap.
- (12) Afnemers van gas en elektriciteit moeten hun leverancier vrij kunnen kiezen. De voltooiing van de interne markt voor elektriciteit en gas moet echter in fasen worden aangepakt, teneinde de industrie in staat te stellen zich aan te passen en te waarborgen dat er passende maatregelen en systemen zijn om de belangen van afnemers te beschermen en te waarborgen dat zij een echt en doeltreffend recht van keuze van leverancier hebben.
- (13) Verdergaande openstelling van de markt tot volledige concurrentie zal de verschillen tussen lidstaten geleidelijk opheffen. Transparantie en zekerheid bij de uitvoering van deze richtlijn moeten zijn gewaarborgd.
- (14) Richtlijn 98/30/EG voorziet in toegang tot opslag als onderdeel van het gassysteem. In het licht van de opgedane ervaring bij de totstandbrenging van de interne markt moeten aanvullende maatregelen worden genomen om de bepalingen inzake toegang tot opslag en andere ondersteunende diensten te verduidelijken en de scheiding van de exploitatie van transmissie- en distributiesystemen en gasopslaginstallaties en LNG-installaties te versterken.
- (15) Bijna alle lidstaten hebben ervoor gekozen concurrentie op de markt voor elektriciteitsproductie te waarborgen door middel van een transparante vergunningsprocedure. De lidstaten moeten echter de mogelijkheid hebben de voorzieningszekerheid te waarborgen door middel van een aanbestedingsprocedure, ingeval met de vergunningsprocedure niet voldoende stroomopwekkingscapaciteit wordt opgebouwd.
- (16) In het belang van de voorzieningszekerheid moet het evenwicht tussen vraag en aanbod in de afzonderlijke lidstaten worden bewaakt en moeten passende maatregelen worden genomen indien de voorzieningszekerheid in gevaar komt.
- (17) De lidstaten moeten waarborgen dat alle afnemers het recht hebben tegen betaalbare en redelijke prijzen van elektriciteit van een bepaalde kwaliteit te worden voorzien. Teneinde de handhaving van de best mogelijke kwaliteit van de openbare dienstverlening in de Gemeenschap te waarborgen, moet de Commissie op gezette tijdstippen in kennis worden gesteld van alle door de lidstaten getroffen maatregelen ter verwezenlijking van de doelstellingen van deze richtlijn. De Commissie moet op gezette tijdstippen een verslag publiceren waarin de op nationaal niveau getroffen maatregelen ter verwezenlijking van de doelstellingen van openbare dienstverlening worden geanalyseerd en de doelmatigheid ervan wordt vergeleken, teneinde aanbevelingen te kunnen doen betreffende maatregelen die op nationaal niveau moeten worden genomen om een hoog peil van openbare dienstverlening te bereiken.
- (18) De eis de Commissie in kennis te stellen van een weigering tot het verlenen van vergunning voor de bouw van nieuwe productie-installaties is een onnodige administratieve last gebleken en dient derhalve te vervallen.
- (19) De Richtlijnen 96/92/EG en 98/30/EG moeten derhalve worden gewijzigd.
- (20) Overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel, zoals neergelegd in artikel 5 van het Verdrag, kunnen de doelstellingen van het voorgestelde optreden, te weten de totstandbrenging van een volledig operationele interne markt voor elektriciteit en gas die door eerlijke concurrentie wordt gekenmerkt, niet voldoende door de lidstaten worden verwezenlijkt en kunnen zij derhalve wegens de omvang en de gevolgen van het optreden, beter door de Gemeenschap worden verwezenlijkt. Deze richtlijn beperkt zich tot het vereiste minimum om deze doelstellingen te verwezenlijken en gaat niet verder dan hiertoe nodig is.
- (21) Teneinde homogeniteit in de behandeling van de toegang tot de elektriciteits- en gasnetten te waarborgen, ook in het geval van doorvoer, moeten de Richtlijnen 90/547/EEG en 91/296/EEG worden ingetrokken.

HEBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Wijzigingen in Richtlijn 96/92/EG

Richtlijn 96/92/EG wordt als volgt gewijzigd:

1. Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:

a) punt 9 wordt vervangen door het volgende:

„9. „eindafnemer”: een verbruiker die elektriciteit koopt voor eigen gebruik;”

b) punt 22 wordt vervangen door het volgende:

„22. „niet-particuliere afnemer”: een verbruiker die elektriciteit koopt die niet voor eigen huishoudelijk gebruik is bestemd; onder dit begrip vallen tevens producenten, transmissie- en distributiebedrijven en grootverbruikers;”

2. Artikel 3 wordt vervangen door het volgende:

„Artikel 3

1. De lidstaten waarborgen op basis van hun institutionele organisatie en met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel dat elektriciteitsbedrijven, onverminderd lid 2, volgens de beginselen van deze richtlijn worden geëxploiteerd met het oog op de totstandbrenging van een elektriciteitsmarkt met mededinging. De lidstaten mogen, wat rechten en plichten betreft, deze bedrijven niet verschillend behandelen.

2. Met inachtneming van de toepasselijke bepalingen van het Verdrag, met name artikel 86, mogen de lidstaten in het algemeen economisch belang aan elektriciteitsbedrijven openbare-dienstverplichtingen opleggen, die betrekking kunnen hebben op de veiligheid, met inbegrip van voorzieningszekerheid, regelmaat, kwaliteit en prijs van de leveringen alsmede op de bescherming van het milieu. Deze verplichtingen moeten duidelijk gedefinieerd, transparant, niet-discriminerend en controleerbaar zijn. Ter nakoming van openbare-dienstverplichtingen met betrekking tot de voorzieningszekerheid kunnen de lidstaten een planning op lange termijn invoeren, daarbij rekening houdend met de mogelijkheid dat derden toegang tot het net wensen.

3. De lidstaten waarborgen dat alle afnemers aanspraak hebben op de universele dienst, dat wil zeggen het recht om op hun grondgebied tegen betaalbare en redelijke prijzen van elektriciteit van een bepaalde kwaliteit te worden voorzien. Zij nemen passende maatregelen om een hoog niveau van consumentenbescherming te waarborgen, met name met betrekking tot de transparantie van contractbepalingen en -voorwaarden, algemene informatie en mechanismen ter beslechting van geschillen. Deze maatregelen omvatten in het bijzonder de in de bijlage beschreven maatregelen.

4. De lidstaten nemen passende maatregelen ter verwezenlijking van de doelstellingen inzake sociale en economische samenhang, milieubescherming en voorzieningszekerheid, met name door het onderhoud en de aanleg van de noodzakelijke netinfrastructuur, inclusief koppelingcapaciteit.

5. De lidstaten kunnen besluiten de bepalingen van de artikelen 5, 6, 16 en 21 niet toe te passen, voorzover de toepassing daarvan zou verhinderen dat de elektriciteitsbedrijven zich rechtens of feitelijk van de hun in het algemeen economisch belang opgelegde verplichtingen kwijten en voorzover de ontwikkeling van het handelsverkeer niet wordt beïnvloed in een mate die strijdig is met de belangen van de Gemeenschap. De belangen van de Gemeenschap omvatten onder meer concurrentie met betrekking tot de in aanmerking komende afnemers overeenkomstig deze richtlijn en artikel 86 van het Verdrag.”

3. Het volgende artikel 3 bis wordt ingevoegd:

„Artikel 3 bis

1. De lidstaten stellen de Commissie om de twee jaar in kennis van alle maatregelen die zijn vastgesteld om aan de verplichtingen inzake universele dienst en openbare dienstverlening te voldoen, ongeacht of deze maatregelen een afwijking van de bepalingen van deze richtlijn inhouden. Deze kennisgeving heeft onder meer betrekking op het vereiste in artikel 3, lid 4, en de handhaving van de kwaliteit van de dienstverlening.

2. De Commissie publiceert om de twee jaar een verslag met een analyse van de verschillende in de lidstaten genomen maatregelen om een hoog peil van openbare dienstverlening te bereiken, en met een onderzoek naar de doeltreffendheid van deze maatregelen.

Waar toepasselijk doet de Commissie aanbevelingen over op nationaal niveau te nemen maatregelen om een hoog peil van openbare dienstverlening te bereiken.”

4. Artikel 4 vervalt.

5. Artikel 5 wordt vervangen door het volgende:

„Artikel 5

1. Voor de bouw van nieuwe productie-installaties voeren de lidstaten een vergunningsprocedure in die aan de hand van objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria wordt toegepast.

2. De lidstaten stellen de criteria voor de verlening van bouwvergunningen voor productie-installaties op hun grondgebied vast. Deze criteria kunnen betrekking hebben op:

- a) de veiligheid en de bedrijfszekerheid van het elektriciteitsnet, de installaties en de bijbehorende uitrusting;
- b) de bescherming van de volksgezondheid en de veiligheid;
- c) de bescherming van het milieu;
- d) ruimtelijke ordening en locatie;
- e) gebruik van grond met een openbare bestemming;
- f) energie-efficiëntie;
- g) de aard van de primaire energiebronnen;
- h) de bijzondere kenmerken van de aanvrager, zoals technische, economische en financiële capaciteit;
- i) uitvoering van de maatregelen die krachtens artikel 3 zijn genomen.

3. De vergunningsprocedures en de criteria worden gepubliceerd.

4. De aanvragers worden op de hoogte gesteld van de redenen voor weigering van een vergunning. De redenen moeten objectief en niet-discriminerend zijn, op goede gronden berusten en naar behoren worden gestaafd. Bezoek moet voor de aanvrager mogelijk zijn."
6. Artikel 6 wordt als volgt gewijzigd:
- a) lid 1 wordt vervangen door het volgende:
- „1. De lidstaten voorzien in het belang van de voorzieningszekerheid in de mogelijkheid een aanbestedingsprocedure voor nieuwe capaciteit te starten op basis van gepubliceerde criteria. Een aanbestedingsprocedure kan echter alleen worden gestart indien op basis van de vergunningsprocedure de te bouwen capaciteit niet voldoende is om voorzieningszekerheid te waarborgen."
- b) lid 2 vervalt;
- c) lid 6 vervalt.
7. Het volgende artikel 6 bis wordt ingevoegd:
- „Artikel 6 bis
1. De lidstaten wijzen een instantie aan, die de in artikel 22 bedoelde onafhankelijke regelgevende instantie kan zijn, om toe te zien op kwesties betreffende de voorzieningszekerheid. Deze instantie controleert met name het evenwicht tussen vraag en aanbod op de nationale markt, het niveau van de verwachte toekomstige vraag, geplande of in aanbouw zijnde extra capaciteit en het concurrentieniveau op de markt. Deze instantie publiceert jaarlijks uiterlijk op 31 juli een verslag over haar bevindingen met betrekking tot deze kwesties alsmede de getroffen of overwogen maatregelen om deze kwesties op te lossen en zendt dit verslag onverwijld naar de Commissie.
2. Op grond van het in lid 1 bedoelde verslag dient de Commissie jaarlijks bij het Europees Parlement en de Raad een mededeling in waarin kwesties betreffende de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening in de Gemeenschap worden onderzocht, met name het bestaande en geplande evenwicht tussen vraag en aanbod. Waar nodig doet de Commissie aanbevelingen."
8. In artikel 7 wordt lid 6 vervangen door het volgende:
- „6. Tenzij de netbeheerder, wat de eigendom betreft, reeds volledig onafhankelijk is van andere activiteiten die geen verband houden met het transmissienet, moet de netbeheerder, althans met betrekking tot zijn rechtsvorm, organisatie en besluitvorming, onafhankelijk zijn van andere, niet met transmissie verbonden activiteiten.
- Teneinde de onafhankelijkheid van de netbeheerder te waarborgen, gelden de volgende criteria:
- a) De personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het transmissienet mogen niet deelnemen in bedrijfsstructuren van het geïntegreerde elektriciteitsbedrijf die direct of indirect verantwoordelijk zijn voor het dagelijkse beheer van de productie, distributie en levering van elektriciteit.
- b) Er moeten passende maatregelen worden genomen teneinde ervoor te zorgen dat op zodanige wijze rekening wordt gehouden met de persoonlijke belangen van de personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het transmissienet dat gewaarborgd is dat zij onafhankelijk kunnen functioneren.
- c) De netbeheerder moet volledige controle uitoefenen over alle voor het onderhoud en de ontwikkeling van het net noodzakelijke bedrijfsmiddelen.
- d) De netbeheerder moet een nalevingsprogramma vaststellen waarin de maatregelen worden uiteengezet die zijn genomen om te waarborgen dat discriminerend gedrag is uitgesloten. Het programma moet de specifieke verplichtingen van de werknemers ter verwezenlijking van die doelstelling omschrijven. Het moet worden opgesteld en op de naleving ervan moet worden toegezien door een nalevingsfunctionaris die is aangesteld door en rapporteert aan de president/algemeen directeur van het geïntegreerde elektriciteitsbedrijf waartoe de netbeheerder behoort. De nalevingsfunctionaris moet bij de nationale regelgevende instantie jaarlijks een verslag indienen waarin de genomen maatregelen worden uiteengezet. Dit verslag moet worden gepubliceerd."
9. Het volgende artikel 7 bis wordt ingevoegd:
- „Artikel 7 bis
- Transmissienetbeheerders schaffen de energie die zij ter uitvoering van hun taken gebruiken aan volgens transparante, niet-discriminerende en op de markt gebaseerde procedures."
10. Aan artikel 8 worden de volgende leden 5 en 6 toegevoegd:
- „5. De lidstaten kunnen verlangen dat transmissienetbeheerders voldoen aan minimuminvesteringsniveaus voor het onderhoud en de ontwikkeling van het transmissienet, inclusief koppelingscapaciteit.
6. De door transmissie- en distributienetbeheerders vastgestelde regels voor het in real time in evenwicht houden van productie en verbruik van elektriciteit moeten transparant en niet-discriminerend zijn. De tarieven en voorwaarden voor het verlenen van dergelijke diensten door netbeheerders moeten op een niet-discriminerende wijze in overeenstemming met de heersende marktprijzen worden bepaald en moeten, voordat zij van kracht worden, door de nationale regelgevende instantie worden vastgesteld of goedgekeurd."

11. Aan artikel 10 wordt het volgende lid 4 toegevoegd:

„4. Tenzij de netbeheerder, wat de eigendom betreft, reeds volledig onafhankelijk is van andere activiteiten die geen verband houden met het distributienet, moet de netbeheerder, althans met betrekking tot zijn rechtsvorm, organisatie en besluitvorming, onafhankelijk zijn van andere, niet met distributie verbonden activiteiten.

Teneinde de onafhankelijkheid van de netbeheerder te waarborgen, gelden de volgende criteria:

- a) De personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het distributienet mogen niet deelnemen in bedrijfsstructuren van het geïntegreerde elektriciteitsbedrijf die direct of indirect verantwoordelijk zijn voor het dagelijkse beheer van de productie, transmissie en levering van elektriciteit.
- b) Er moeten passende maatregelen worden genomen teneinde ervoor te zorgen dat op zodanige wijze rekening wordt gehouden met de persoonlijke belangen van de personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het distributienet dat gewaarborgd is dat zij onafhankelijk kunnen functioneren.
- c) De netbeheerder moet volledige controle uitoefenen over alle voor het onderhoud en de ontwikkeling van het net noodzakelijke bedrijfsmiddelen.
- d) De netbeheerder moet een nalevingsprogramma vaststellen waarin de maatregelen worden uiteengezet die zijn genomen om te waarborgen dat discriminerend gedrag is uitgesloten. Het programma moet de specifieke verplichtingen van de werknemers ter verwezenlijking van die doelstelling omschrijven. Het moet worden opgesteld en op de naleving ervan moet worden toegezien door een nalevingsfunctionaris die is aangesteld door en rapporteert aan de president/algemeen directeur van het geïntegreerde elektriciteitsbedrijf waartoe de netbeheerder behoort. De nalevingsfunctionaris moet bij de nationale regelgevende instantie jaarlijks een verslag indienen waarin de genomen maatregelen worden uiteengezet. Dit verslag moet worden gepubliceerd.

De bepalingen van de eerste en de tweede alinea zijn van toepassing met ingang van 1 januari 2003. De lidstaten kunnen besluiten deze bepalingen niet toe te passen op geïntegreerde elektriciteitsbedrijven die op dat tijdstip minder dan 100 000 afnemers bedienen.”

12. Het volgende artikel 12 bis wordt ingevoegd:

„Artikel 12 bis

De in artikel 7, lid 6, en artikel 10, lid 4, vervatte regels betreffen niet een gecombineerd beheer van transmissie- en distributienetten door een beheerder die wat de rechtsvorm, organisatie en besluitvorming betreft volledig onaf-

hankelijk is van andere, niet met het beheer van het transmissie- of distributienet verbonden activiteiten en aan de eisen van artikel 7, lid 6, voldoet.”

13. In artikel 14 wordt lid 3 vervangen door het volgende:

„3. Geïntegreerde elektriciteitsbedrijven voeren intern een afzonderlijke boekhouding voor de productie-, de distributie- en de leveringsactiviteiten, en in voorkomend geval, op geconsolideerde basis, voor hun andere, niet-elektrische activiteiten, zoals zij zouden moeten doen indien die activiteiten door verschillende ondernemingen werden uitgevoerd, teneinde discriminatie, kruissubsidies en concurrentievervalsing te voorkomen. Deze interne boekhoudingen bevatten per activiteit een balans en een winst- en verliesrekening.”

14. Artikel 15 vervalt.

15. Artikel 16 wordt vervangen door het volgende:

„Artikel 16

1. De lidstaten dragen zorg voor de invoering van een systeem voor toegang van derden tot de transmissie- en distributienetten, dat is gebaseerd op gepubliceerde tarieven die voor alle in aanmerking komende afnemers gelden en die objectief worden toegepast zonder onderscheid te maken tussen gebruikers van het net. Deze tarieven moeten, voordat zij van kracht worden, worden goedgekeurd door een overeenkomstig artikel 22 ingestelde nationale regelgevende instantie.

2. De beheerder van een transmissie- of distributienet kan de toegang weigeren wanneer hij niet over de nodige capaciteit beschikt. De weigering moet naar behoren met redenen worden omkleed waarbij met name het bepaalde in artikel 3 in acht moet worden genomen.”

16. De artikelen 17 en 18 vervallen.

17. Artikel 19 wordt vervangen door het volgende:

„Artikel 19

1. De lidstaten waarborgen dat alle niet-particuliere afnemers uiterlijk vanaf 1 januari 2003 vrij zijn elektriciteit van de leverancier van hun keuze af te nemen. Zij waarborgen dat alle afnemers uiterlijk per 1 januari 2005 vrij zijn in hun keuze van leverancier.

2. Teneinde een verstoring van het evenwicht bij het openstellen van de elektriciteitsmarkten te voorkomen:

- a) mogen contracten voor de levering van elektriciteit met een in aanmerking komende afnemer op het net van een andere lidstaat niet worden verboden, indien de afnemer op beide netten als een in aanmerking komende afnemer wordt beschouwd;

- b) kan de Commissie in gevallen waarin transacties als bedoeld onder a) worden geweigerd omdat de afnemer slechts op een van beide netten als in aanmerking komende afnemer wordt beschouwd, rekening houdend met de marktsituatie en het algemeen belang, de partij die tot de weigering heeft besloten ertoe verplichten de gevraagde elektriciteitslevering uit te voeren op verzoek van de lidstaat waar de in aanmerking komende afnemers is gevestigd.”
18. In artikel 20 wordt lid 4 vervangen door het volgende:
- „4. In het geval van een grensoverschrijdend geschil is tot beslechting bevoegd de instantie waaronder de netbeheerder die het gebruik van of de toegang tot het net weigert ressorteert.”
19. Artikel 22 wordt vervangen door het volgende:
- „Artikel 22
1. De lidstaten stellen nationale regelgevende instanties in. Deze instanties moeten geheel onafhankelijk zijn van de belangen van de elektriciteitssector. Zij moeten ten minste als enige bevoegd zijn om:
- a) bepalingen en voorwaarden inzake aansluiting op en toegang tot nationale netten, inclusief transmissie- en distributietarieven, vast te stellen of goed te keuren;
- b) tarieven of wijzigingen in de tarieven op nationaal niveau, die overeenkomen met de kosten van of de inkomsten uit de grensoverschrijdende transmissie van elektriciteit, vast te stellen of goed te keuren;
- c) de voorschriften inzake het beheer en de toewijzing van koppelingcapaciteit vast te stellen in overleg met de nationale regelgevende instanties van de lidstaten waarmee koppelleidingen bestaan;
- d) mechanismen voor het verhelpen van capaciteitsknelpunten binnen het nationale elektriciteitsnet vast te stellen of goed te keuren;
- e) te zorgen voor de naleving van de in artikel 3, leden 3 en 4, bedoelde vereisten.
2. De lidstaten voorzien in geschikte en doelmatige mechanismen voor regelgeving, controle en transparantie, ten einde eventueel misbruik van een machtspositie, met name ten nadele van de verbruikers, en eventueel marktondermijnd gedrag te voorkomen. Deze mechanismen moeten de bepalingen van het Verdrag, en met name artikel 82, in acht nemen.
3. De lidstaten dragen er zorg voor dat passende maatregelen, waaronder bestuursrechtelijke of strafrechtelijke procedures in overeenstemming met hun nationale wetgeving, tegen de verantwoordelijke natuurlijke of rechtspersonen worden genomen wanneer door deze richtlijn opgelegde vertrouwelijkheidsregels niet in acht zijn genomen.”
20. Het volgende artikel 23 bis wordt ingevoegd:
- „Artikel 23 bis
- De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk op 31 maart van elk jaar in kennis van elektriciteitsinvoer uit derde landen gedurende het afgelopen kalenderjaar.”
21. Artikel 26 wordt vervangen door het volgende:
- „Artikel 26
- De Commissie toetst de toepassing van deze richtlijn en dient voor [datum vermelden] en uiterlijk [datum vermelden] bij het Europees Parlement en de Raad een verslag in over de opgedane ervaring met en de geboekte vooruitgang bij de totstandbrenging van een voltooid en volledig operationele interne markt voor elektriciteit, zodat het Europees Parlement en de Raad te gelegener tijd de maatregelen kunnen vaststellen die nodig zijn voor verdere verbetering van de interne markt voor elektriciteit. In het verslag wordt in het bijzonder ingegaan op de mate waarin de vereisten van deze richtlijn met betrekking tot ontvlechting en tariefregeling hebben bijgedragen tot het waarborgen van eerlijke en niet-discriminerende toegang tot het elektriciteitsnet in de Gemeenschap. In het verslag worden tevens onderzocht in hoeverre behoefte is aan harmonisatie die niet samenhangt met de bepalingen van deze richtlijn.”
22. Er wordt een bijlage toegevoegd, waarvan de tekst is weergegeven in bijlage I bij deze richtlijn.
- Artikel 2*
- Wijzigingen in Richtlijn 98/30/EG**
- Richtlijn 98/30/EG wordt als volgt gewijzigd:
1. Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:
- a) het volgende punt 12 bis wordt ingevoegd:
- „12 bis „ondersteunende diensten”: alle diensten die noodzakelijk zijn voor het beheer van transmissie- en/of distributienetten en/of LNG-installaties, met inbegrip van opslaginstallaties en gelijkwaardige flexibiliteitsinstrumenten, het in evenwicht houden van de belasting en meniging;”
- b) het volgende punt 20 bis wordt ingevoegd:
- „20 bis „niet-particuliere afnemer”: een verbruiker die aardgas koopt dat niet voor eigen huishoudelijk gebruik is bestemd; onder dit begrip vallen tevens elektriciteitscentrales, aardgasbedrijven en grootverbruikers;”

2. Artikel 3 wordt vervangen door het volgende:

„Artikel 3

1. De lidstaten waarborgen op basis van hun institutionele organisatie en met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel dat aardgasbedrijven, onverminderd lid 2, volgens de beginselen van deze richtlijn worden geëxploiteerd met het oog op de totstandbrenging van een aardgasmarkt met mededinging. De lidstaten mogen, wat rechten en plichten betreft, deze bedrijven niet verschillend behandelen.

2. Met inachtneming van de toepasselijke bepalingen van het Verdrag, met name artikel 86, mogen de lidstaten in het algemeen economisch belang aan aardgasbedrijven openbare-dienstverplichtingen opleggen, die betrekking kunnen hebben op de veiligheid, met inbegrip van voorzieningszekerheid, regelmaat, kwaliteit en prijs van de leveringen alsmede op de bescherming van het milieu. Deze verplichtingen moeten duidelijk gedefinieerd, transparant, niet-discriminerend en controleerbaar zijn. Ter nakoming van openbare-dienstverplichtingen met betrekking tot de voorzieningszekerheid kunnen de lidstaten langetermijnplanning invoeren, daarbij rekening houdend met de mogelijkheid dat derde partijen toegang tot het systeem wensen.

3. De lidstaten nemen passende maatregelen om eindafnemers te beschermen en om een hoog niveau van consumentenbescherming te waarborgen, met name met betrekking tot de transparantie van contractbepalingen en -voorwaarden, algemene informatie en mechanismen ter beslechting van geschillen. Deze maatregelen omvatten in het bijzonder de in de bijlage beschreven maatregelen.

4. De lidstaten nemen passende maatregelen ter verwezenlijking van de doelstellingen inzake sociale en economische samenhang, milieubescherming en voorzieningszekerheid, met name door het onderhoud en de aanleg van de noodzakelijke netinfrastructuur, inclusief koppelingscapaciteit.

5. De lidstaten kunnen besluiten de bepalingen van artikel 4 niet toe te passen op de distributie, voorzover de toepassing daarvan zou verhinderen dat de aardgasbedrijven zich rechtens of feitelijk van de hun in het algemeen economisch belang opgelegde verplichtingen kwijten en voorzover de ontwikkeling van het handelsverkeer niet wordt beïnvloed in een mate die strijdig is met de belangen van de Gemeenschap. De belangen van de Gemeenschap omvatten onder meer concurrentie met betrekking tot de in aanmerking komende afnemers overeenkomstig deze richtlijn en artikel 86 van het Verdrag.”

3. Het volgende artikel 3 bis wordt ingevoegd:

„Artikel 3 bis

1. De lidstaten stellen de Commissie om de twee jaar in kennis van alle maatregelen die zijn vastgesteld om aan de verplichtingen van openbare dienstverlening te voldoen, ongeacht of deze maatregelen een afwijking van de bepalingen van deze richtlijn inhouden. Deze kennisgeving heeft onder meer betrekking op maatregelen betreffende milieubescherming, voorzieningszekerheid, bescherming van de afnemers, inclusief eindafnemers, sociale en regionale samenhang en handhaving van de kwaliteit van de dienstverlening.

2. De Commissie publiceert om de twee jaar een verslag met een analyse van de verschillende in de lidstaten genomen maatregelen om een hoog peil van openbare dienstverlening te bereiken, en met een onderzoek naar de doeltreffendheid van deze maatregelen.

Waar toepasselijk doet de Commissie aanbevelingen betreffende op nationaal niveau te nemen maatregelen om een hoog peil van openbare dienstverlening te bereiken.”

4. Het volgende artikel 4 bis wordt ingevoegd:

„Artikel 4 bis

1. De lidstaten wijzen een instantie aan, die de in artikel 22 bedoelde onafhankelijke regelgevende instantie kan zijn, om toe te zien op kwesties betreffende de voorzieningszekerheid. Deze instantie controleert met name het evenwicht tussen vraag en aanbod op de nationale markt, het niveau van de verwachte toekomstige vraag en beschikbare voorraden en het concurrentieniveau op de markt. Deze instantie publiceert jaarlijks uiterlijk op 31 juli een verslag over haar bevindingen met betrekking tot deze kwesties alsmede de getroffen of overwogen maatregelen om deze kwesties op te lossen en zendt dit verslag onverwijld naar de Commissie.

2. Op grond van het in lid 1 bedoelde verslag dient de Commissie jaarlijks bij het Europees Parlement en de Raad een mededeling in waarin kwesties betreffende de zekerheid van de aardgasvoorziening in de Gemeenschap worden onderzocht, met name het bestaande en geplande evenwicht tussen vraag en aanbod. Waar nodig doet de Commissie aanbevelingen.”

5. Artikel 7 wordt vervangen door het volgende:

„Artikel 7

1. De lidstaten of door hen daartoe aangezochte bedrijven met eigen transmissie-, opslag- of LNG-installaties wijzen voor een door de lidstaten met inachtneming van overwegingen van efficiëntie en economisch evenwicht vastgestelde termijn een of meer systeembeheerders aan die zijn belast met het beheer, de zorg voor het onderhoud en de ontwikkeling van transmissie-, opslag- en LNG-installaties in een bepaald gebied alsmede van de koppelingen met andere systemen, teneinde voorzieningszekerheid te waarborgen.

2. Elke transmissie-, opslag- en/of LNG-systeembeheerder:

- a) beheert, onderhoudt en ontwikkelt onder economische voorwaarden veilige, betrouwbare en efficiënte transmissie-, opslag- en/of LNG-installaties en besteedt daarbij de nodige aandacht aan het milieu;
- b) maakt geen onderscheid tussen systeemgebruikers of categorieën van systeemgebruikers, met name niet ten gunste van verwante bedrijven;
- c) verstrekt elk ander transmissie-, opslag- en/of LNG-bedrijf en/of elk distributiebedrijf voldoende informatie om te waarborgen dat het transport en de opslag van aardgas kunnen geschieden op een wijze die verenigbaar is met de veilige en doelmatige exploitatie van het stelsel van systemen.

3. De door beheerders van transmissie- en distributiesystemen vastgestelde regels voor het in evenwicht houden van het gassysteem moeten transparant en niet-discriminerend zijn. De tarieven en voorwaarden voor het verlenen van dergelijke diensten door systeembeheerders moeten op een niet-discriminerende wijze in overeenstemming met de heersende marktprijzen worden bepaald en moeten, voordat zij van kracht worden, door de nationale regelgevende instantie worden vastgesteld of goedgekeurd."

6. De volgende artikelen 7 bis en 7 ter worden ingevoegd:

„Artikel 7 bis

1. De lidstaten kunnen verlangen dat transmissiesysteembeheerders voldoen aan minimuminvesteringsniveaus voor het onderhoud en de ontwikkeling van het transmissiesysteem, inclusief koppelingcapaciteit.

2. Tenzij de transmissiesysteembeheerder, wat de eigendom betreft, reeds volledig onafhankelijk is van andere activiteiten die geen verband houden met het transmissiesysteem, moet de transmissiesysteembeheerder, althans met betrekking tot zijn rechtsvorm, organisatie en besluitvorming, onafhankelijk zijn van andere, niet met transmissie verbonden activiteiten.

Teneinde de onafhankelijkheid van de transmissiesysteembeheerder te waarborgen, gelden de volgende criteria:

- a) De personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het transmissiesysteem mogen niet deelnemen in bedrijfsstructuren van het geïntegreerde aardgasbedrijf die direct of indirect verantwoordelijk zijn voor het dagelijkse beheer van de productie, distributie en levering van gas.
- b) Er moeten passende maatregelen worden getroffen teneinde ervoor te zorgen dat op zodanige wijze rekening wordt gehouden met de persoonlijke belangen van de personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van

het transmissiesysteem dat gewaarborgd is dat zij onafhankelijk kunnen functioneren.

- c) De transmissiesysteembeheerder moet volledige controle uitoefenen over alle voor het onderhoud en de ontwikkeling van het net noodzakelijke bedrijfsmiddelen.
- d) De transmissiesysteembeheerder moet een nalevingsprogramma vaststellen waarin de maatregelen worden uiteengezet die zijn genomen om te waarborgen dat discriminerend gedrag is uitgesloten. Het programma moet de specifieke verplichtingen van de werknemers ter verwezenlijking van die doelstelling omschrijven. Het moet worden opgesteld en op de naleving ervan moet worden toegezien door een nalevingsfunctionaris die is aangesteld door en rapporteert aan de president/algemeen directeur van het geïntegreerde aardgasbedrijf waartoe de transmissiesysteembeheerder behoort. De nalevingsfunctionaris moet bij de nationale regelgevende instantie jaarlijks een verslag indienen waarin de genomen maatregelen worden uiteengezet. Dit verslag moet worden gepubliceerd.

Artikel 7 ter

Transmissiesysteembeheerders schaffen de energie die zij ter uitvoering van hun taken gebruiken aan volgens transparante, niet-discriminerende en op de markt gebaseerde procedures."

7. Aan artikel 10 worden het volgende lid 4 toegevoegd:

„4. Tenzij de distributiesysteembeheerder, wat de eigendom betreft, reeds volledig onafhankelijk is van andere activiteiten die geen verband houden met het distributiesysteem, moet de distributiesysteembeheerder, althans met betrekking tot zijn rechtsvorm, organisatie en besluitvorming, onafhankelijk zijn van andere, niet met distributie verbonden activiteiten.

Teneinde de onafhankelijkheid van de distributiesysteembeheerder te waarborgen, gelden de volgende criteria:

- a) De personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het distributiesysteem mogen niet deelnemen in bedrijfsstructuren van het geïntegreerde aardgasbedrijf die direct of indirect verantwoordelijk zijn voor het dagelijkse beheer van productie, transmissie en levering van gas.
- b) Er moeten passende maatregelen worden genomen teneinde ervoor te zorgen dat op zodanige wijze rekening wordt gehouden met de persoonlijke belangen van de personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het distributiesysteem dat gewaarborgd is dat zij onafhankelijk kunnen functioneren.
- c) De distributiesysteembeheerder moet volledige controle uitoefenen over alle voor het onderhoud en de ontwikkeling van het net noodzakelijke bedrijfsmiddelen.

d) De distributiesysteembeheerder moet een nalevingsprogramma vaststellen waarin de maatregelen worden uiteengezet die zijn genomen om te waarborgen dat discriminerend gedrag is uitgesloten. Het programma moet de specifieke verplichtingen van de werknemers ter verwezenlijking van die doelstelling omschrijven. Het moet worden opgesteld en op de naleving ervan moet worden toegezien door een nalevingsfunctionaris die is aangesteld door en rapporteert aan de president/algemeen directeur van het geïntegreerde aardgasbedrijf waartoe de distributiesysteembeheerder behoort. De nalevingsfunctionaris moet bij de nationale regelgevende instantie jaarlijks een verslag indienen waarin de genomen maatregelen worden uiteengezet. Dit verslag moet worden gepubliceerd.

De bepalingen van de eerste en tweede alinea zijn van toepassing met ingang van 1 januari 2004. De lidstaten kunnen besluiten deze bepalingen niet toe te passen op geïntegreerde aardgasbedrijven die op dat tijdstip minder dan 100 000 afnemers bedienen."

8. Het volgende artikel 11 bis wordt ingevoegd:

„Artikel 11 bis

De in artikel 7 bis, lid 2, en artikel 10, lid 4, vervatte regels beletten niet een gecombineerd beheer van transmissie- en distributiesystemen door een beheerder die wat de rechtsvorm, organisatie en besluitvorming betreft volledig onafhankelijk is van andere, niet met het beheer van het transmissie- of distributiesysteem verbonden activiteiten en aan de eisen van artikel 7 bis, lid 2, voldoet."

9. In artikel 13 wordt lid 3 vervangen door het volgende:

„3. Om discriminatie, kruissubsidies en concurrentievervalsing te voorkomen, voeren geïntegreerde aardgasbedrijven intern afzonderlijke boekhoudingen voor de transmissie-, distributie-, leverings-, LNG- en opslagactiviteiten met betrekking tot aardgas en, in voorkomend geval, op geconsolideerde basis, voor hun niet-gasactiviteiten, zoals zij dat zouden moeten doen indien die activiteiten door verschillende bedrijven zouden worden uitgevoerd. Deze interne boekhoudingen bevatten per activiteit een balans en een winst- en verliesrekening."

10. De artikelen 14 en 15 komen als volgt te luiden:

„Artikel 14

1. De lidstaten dragen zorg voor de invoering van een systeem voor toegang van derden tot het transmissie- en distributiesysteem en de LNG-installaties, dat is gebaseerd op gepubliceerde tarieven die voor alle in aanmerking komende afnemers gelden en die objectief worden toegepast zonder onderscheid te maken tussen systeemgebruikers. Deze tarieven moeten, voordat zij van kracht worden, worden goedgekeurd door een overeenkomstig artikel 22 ingestelde nationale regelgevende instantie.

2. Transmissiesysteembeheerders hebben, indien nodig en ten behoeve van de uitvoering van hun taken waaronder die met betrekking tot grensoverschrijdende transmissie, toegang tot het net van andere transmissiesysteembeheerders op basis van dezelfde voorwaarden en beginselen als bedoeld in lid 1.

Artikel 15

1. Voor de organisatie van de toegang tot opslaginstallaties en gelijkwaardige flexibiliteitsinstrumenten, wanneer dat technisch en/of economisch noodzakelijk is voor efficiënte toegang tot het systeem voor de levering aan afnemers, alsmede voor de organisatie van de toegang tot andere ondersteunende diensten, kunnen de lidstaten een van de twee of beide in de leden 2 en 3 bedoelde procedures kiezen. Bij deze procedures worden objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria gehanteerd.

2. Bij toegang tot het systeem via onderhandelingen nemen de lidstaten de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat aardgasbedrijven en in aanmerking komende afnemers binnen en buiten het door het stelsel van systemen bestreken grondgebied kunnen onderhandelen over toegang tot het systeem met het oog op het sluiten van leveringscontracten op basis van vrijwillige handelsovereenkomsten. De partijen moeten worden verplicht te goeder trouw over toegang tot het systeem te onderhandelen.

Over contracten voor toegang tot het systeem wordt met de betrokken systeembeheerder of aardgasbedrijven onderhandeld. De lidstaten schrijven de aardgasbedrijven voor dat zij hun belangrijkste handelsvoorwaarden voor het gebruik van het systeem uiterlijk [datum vermelden] en vervolgens elk jaar publiceren.

3. Lidstaten die kiezen voor gereguleerde toegang nemen de nodige maatregelen zodat aardgasbedrijven en in aanmerking komende afnemers binnen en buiten het door het stelsel van systemen bestreken grondgebied een recht van toegang tot het systeem krijgen op basis van gepubliceerde tarieven en/of andere voorwaarden en verplichtingen voor het gebruik van dat systeem. Dit recht van toegang voor in aanmerking komende afnemers kan worden verleend door hen in staat te stellen leveringscontracten af te sluiten met andere concurrerende aardgasbedrijven dan de eigenaar en/of beheerder van het systeem of een verwant bedrijf."

11. Artikel 16 vervalt.

12. De artikelen 18 en 19 komen als volgt te luiden:

„Artikel 18

1. De lidstaten waarborgen dat alle niet-particuliere afnemers uiterlijk vanaf 1 januari 2004 vrij zijn gas van de leverancier van hun keuze af te nemen en de rechten van in aanmerking komende afnemers op toegang voor derden hebben, teneinde deze leveringen te kunnen uitvoeren overeenkomstig de artikelen 14 en 15.

2. De lidstaten waarborgen dat alle afnemers uiterlijk vanaf 1 januari 2005 vrij zijn gas van de leverancier van hun keuze af te nemen en de rechten van in aanmerking komende afnemers op toegang voor derden hebben, ten einde deze leveringen te kunnen uitvoeren overeenkomstig de artikelen 14 en 15.

Artikel 19

Teneinde een verstoring van het evenwicht bij het openstellen van de gasmarkten te voorkomen:

- a) mogen contracten voor de levering van gas met een in aanmerking komende afnemer in het systeem van een andere lidstaat niet worden verboden, indien de afnemer in beide systemen als een in aanmerking komende afnemer wordt beschouwd;
- b) kan de Commissie in gevallen waarin transacties als bedoeld onder a) worden geweigerd omdat de afnemer slechts in een van beide systemen als in aanmerking komende afnemer wordt beschouwd, rekening houdend met de marktsituatie en het algemeen belang, de partij die tot de weigering heeft besloten ertoe verplichten de gevraagde gaslevering uit te voeren op verzoek van de lidstaat waar de in aanmerking komende afnemer is gevestigd."

13. Artikel 22 wordt vervangen door het volgende:

„Artikel 22

1. De lidstaten stellen nationale regelgevende instanties in. Deze instanties moeten geheel onafhankelijk zijn van belangen van de gasector. Zij moeten ten minste als enige bevoegd zijn om:

- a) bepalingen en voorwaarden inzake aansluiting op en toegang tot nationale netten, inclusief transmissie- en distributietarieven, en bepalingen, voorwaarden en tarieven voor toegang tot LNG-installaties vast te stellen of goed te keuren;
- b) de voorschriften inzake het beheer en de toewijzing van koppelingcapaciteit vast te stellen in overleg met de nationale regelgevende instanties van de lidstaten waarmee koppelingen bestaan;
- c) mechanismen voor het verhelpen van capaciteitsknelpunten binnen het nationale gassysteem vast te stellen of goed te keuren;
- d) te zorgen voor de naleving van de in artikel 3, leden 3 en 4, bedoelde vereisten.

2. De lidstaten voorzien in geschikte en doelmatige mechanismen voor regelgeving, controle en transparantie, ten einde eventueel misbruik van een machtspositie, met name ten nadele van de verbruikers, en eventueel marktondermijnend gedrag te voorkomen. Deze mechanismen moeten de bepalingen van het Verdrag, en met name artikel 82, in acht nemen.

3. De lidstaten dragen er zorg voor dat passende maatregelen, waaronder bestuursrechtelijke of strafrechtelijke procedures in overeenstemming met hun nationale wetgeving, tegen de verantwoordelijke natuurlijke of rechtspersonen worden genomen wanneer door deze richtlijn opgelegde vertrouwelijkheidsregels niet in acht zijn genomen."

14. Artikel 28 wordt vervangen door het volgende:

„Artikel 28

De Commissie toetst de toepassing van deze richtlijn en dient voor [datum vermelden] en uiterlijk [datum vermelden] bij het Europees Parlement en de Raad een verslag in over de opgedane ervaring met en de geboekte vooruitgang bij de totstandbrenging van een voltooide en volledig operationele interne markt voor aardgas, zodat het Europees Parlement en de Raad te gelegener tijd de maatregelen kunnen vaststellen die nodig zijn voor verdere verbetering van de interne markt voor aardgas. In het verslag wordt in het bijzonder ingegaan op de mate waarin de vereisten van deze richtlijn met betrekking tot ontvlechting en tariefregeling hebben bijgedragen tot het waarborgen van eerlijke en niet-discriminerende toegang tot het gasstelsel in de Gemeenschap. In het verslag worden tevens onderzocht in hoeverre behoefte is aan harmonisatie die niet samenhangt met de bepalingen van deze richtlijn."

15. Er wordt een bijlage toegevoegd, waarvan de tekst is weergegeven in bijlage II bij deze richtlijn.

Artikel 3

De richtlijnen 90/547/EEG en 91/296/EEG worden ingetrokken met ingang van 1 januari 2003.

Artikel 4

De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 31 december 2002 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Wanneer lidstaten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar deze richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van de bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

Artikel 5

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Artikel 6

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

BIJLAGE I

„BIJLAGE

(Artikel 3)

Onverminderd de communautaire voorschriften inzake consumentenbescherming, met name Richtlijn 97/7/EG van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁾ en Richtlijn 93/13/EG van de Raad ⁽²⁾:

- a) dragen de lidstaten er zorg voor dat de eindgebruikers recht hebben op een contract met hun elektriciteitsleverancier waarin zijn opgenomen:
- de identiteit en het adres van de leverancier;
 - de geleverde diensten, de aangeboden kwaliteitsniveaus van de diensten en de benodigde tijd voor de eerste aansluiting;
 - de aangeboden soorten onderhoudsdiensten;
 - de wijze waarop de meest recente informatie over alle geldende tarieven en onderhoudskosten kan worden verkregen;
 - de duur van het contract, de voorwaarden voor verlenging en beëindiging van de diensten en van het contract;
 - alle vergoedingen en terugbetalingsregelingen die gelden indien de contractuele kwaliteitsniveaus van de diensten niet worden gehaald; en
 - de methode voor het inleiden van procedures voor de beslechting van geschillen overeenkomstig punt f);
- b) de lidstaten dragen er zorg voor dat eindgebruikers op afdoende wijze in kennis worden gesteld van ieder voornemen de contractvoorwaarden te wijzigen en de mogelijkheid krijgen de contracten op te zeggen indien zij de nieuwe voorwaarden niet aanvaarden;
- c) de lidstaten dragen er zorg voor dat transparante informatie over geldende prijzen en tarieven en over standaardvoorwaarden met betrekking tot toegang toe en gebruik van elektriciteitsdiensten beschikbaar is voor het publiek en in het bijzonder voor de eindgebruikers;
- d) de lidstaten dragen er zorg voor dat de elektriciteitsleveranciers in de rekeningen die naar iedere eindgebruiker worden gestuurd, de samenstelling vermelden van het brandstofmengsel dat is gebruikt om de elektriciteit te genereren die door de door hen bevoorraden eindgebruikers wordt verbruikt. De relatieve kosten van de verschillende brandstoffen die zijn gebruikt om een eenheid van de aan de eindgebruikers geleverde elektriciteit op te wekken, moeten worden vermeld;
- e) de lidstaten nemen passende maatregelen om kwetsbare afnemers te beschermen;
- f) de lidstaten dragen er zorg voor dat transparante, eenvoudige en goedkope procedures beschikbaar zijn voor het afhandelen van klachten van eindgebruikers. De lidstaten moeten maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat door middel van dergelijke procedures geschillen billijk en snel kunnen worden beslecht, zo nodig met een systeem van voorzieningen voor terugbetaling en/of vergoeding. Hierbij dienen zoveel mogelijk de beginselen genoemd in Aanbeveling 98/257/EG van de Commissie ⁽³⁾ te worden gevolgd.

⁽¹⁾ PB L 144 van 4.6.1997, blz. 19.

⁽²⁾ PB L 95 van 21.4.1993, blz. 29.

⁽³⁾ PB L 115 van 17.4.1998, blz. 31.”.

BIJLAGE II

„BIJLAGE

Onverminderd de communautaire voorschriften inzake consumentenbescherming, met name Richtlijn 97/7/EG van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁾ en Richtlijn 93/13/EG van de Raad ⁽²⁾:

- a) dragen de lidstaten er zorg voor dat de eindgebruikers recht hebben op een contract met hun gasleverancier waarin zijn opgenomen:
- de identiteit en het adres van de leverancier;
 - de geleverde diensten, de aangeboden kwaliteitsniveaus van de diensten en de benodigde tijd voor de eerste aansluiting;
 - de aangeboden soorten onderhoudsdiensten;
 - de wijze waarop de meest recente informatie over alle geldende tarieven en onderhoudskosten kan worden verkregen;
 - de duur van het contract, de voorwaarden voor verlenging en beëindiging van de diensten en van het contract;
 - alle vergoedingen en terugbetalingsregelingen die gelden indien de contractuele kwaliteitsniveaus van de diensten niet worden gehaald; en
 - de methode voor het inleiden van procedures voor de beslechting van geschillen overeenkomstig punt e);
- b) de lidstaten dragen er zorg voor dat eindgebruikers op afdoende wijze in kennis worden gesteld van ieder voornemen de contractvoorwaarden te wijzigen en de mogelijkheid krijgen de contracten op te zeggen indien zij de nieuwe voorwaarden niet aanvaarden;
- c) de lidstaten dragen er zorg voor dat transparante informatie over geldende prijzen en tarieven en over standaardvoorwaarden met betrekking tot toegang toe en gebruik van gasdiensten beschikbaar is voor het publiek en in het bijzonder voor de eindgebruikers;
- d) de lidstaten nemen passende maatregelen om kwetsbare afnemers te beschermen;
- e) de lidstaten dragen er zorg voor dat transparante, eenvoudige en goedkope procedures beschikbaar zijn voor het afhandelen van klachten van eindgebruikers. De lidstaten moeten maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat door middel van dergelijke procedures geschillen billijk en snel kunnen worden beslecht, zo nodig met een systeem van voorzieningen voor terugbetaling en/of vergoeding. Hierbij dienen zoveel mogelijk de beginselen vermeld in Aanbeveling 98/257/EG van de Commissie ⁽³⁾ te worden gevolgd.

⁽¹⁾ PB L 144 van 4.6.1997, blz. 19.

⁽²⁾ PB L 95 van 21.4.1993, blz. 29.

⁽³⁾ PB L 115 van 17.4.1998, blz. 31.”.

Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en van de Raad betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit

(2001/C 240 E/12)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2001) 125 def. — 2001/0078(COD)

(Door de Commissie ingediend op 13 maart 2001)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 95,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's,

Volgens de in artikel 251 van het Verdrag neergelegde procedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Richtlijn 96/92/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 1996 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit⁽¹⁾ vormt een belangrijke stap vooruit bij de voltooiing van de interne elektriciteitsmarkt.
- (2) Op zijn bijeenkomst op 23 en 24 maart 2000 te Lissabon heeft Europese Raad gevraagd om een snelle voortgang van de voltooiing van de interne markt voor de sectoren elektriciteit en gas en om een versnelling van de liberalisering van deze sectoren, met het oog op de totstandbrenging van een volledig operationele interne markt op deze gebieden.
- (3) De totstandbrenging van een echte interne elektriciteitsmarkt dient te worden bevorderd door een intensivering van de handel in elektriciteit, welke, vergeleken met andere sectoren van de economie, momenteel onderontwikkeld is.
- (4) In aanvulling op de bepalingen van Richtlijn 96/92/EG moeten eerlijke, kostengeoriënteerde, doorzichtige en rechtstreeks toepasbare voorschriften met betrekking tot grensoverschrijdende tarifiering en de toewijzing van beschikbare koppelingscapaciteit worden ingevoerd, teneinde een daadwerkelijke toegang tot de transmissienetten te verzekeren en aldus grensoverschrijdende transacties mogelijk te maken.
- (5) In zijn conclusies heeft de Energieraad van 30 mei 2000 de Commissie, de lidstaten en de nationale regelgevende instanties verzocht te zorgen voor een snelle invoering van een solide tarifieringsstelsel en methoden voor de toewijzing van beschikbare koppelingscapaciteit op langere termijn.

(6) In zijn resolutie van 6 juli 2000 over het tweede verslag van de Commissie betreffende de stand van de liberalisering van de energiemarkten heeft het Europees Parlement gevraagd om voorwaarden voor het gebruik van de netten in de lidstaten die de grensoverschrijdende handel in elektriciteit niet in de weg staan en heeft het de Commissie verzocht specifieke voorstellen voor te leggen met het oogmerk alle bestaande hinderpalen voor de intracommunautaire handel weg te nemen.

(7) In deze verordening dienen de grondbeginselen voor tarifiering en capaciteitstoeiwijzing te worden vastgelegd en tegelijkertijd richtsnoeren te worden gegeven waarin de relevante beginselen en methoden nader worden uiteengezet, zodat een snelle aanpassing aan de gewijzigde omstandigheden mogelijk wordt.

(8) Op een open markt met vrije concurrentie dienen de transmissienetbeheerders een vergoeding te ontvangen voor de kosten in verband met het verzorgen van doorvoerstromen op hun netten, en wel van de beheerders van die transmissienetten waarvan de doorvoerstromen afkomstig zijn of waarvoor zij bestemd zijn.

(9) Bij de vaststelling van nationale nettatarieven moet rekening worden gehouden met betalingen en ontvangsten in verband met verrekeningen tussen transmissienetbeheerders.

(10) Het voor grensoverschrijdende toegang tot het net verschuldigde bedrag kan aanzienlijk variëren, afhankelijk van de betrokken transmissienetbeheerders en de verschillen in structuur tussen de tarifieringsstelsels van de lidstaten. Derhalve is een zekere mate van harmonisatie noodzakelijk.

(11) Het zou niet juist zijn aan de afstand gerelateerde tarieven te hanteren of specifieke tarieven voor exporteurs of importeurs vast te stellen.

(12) Van een echte concurrentie op de interne markt kan alleen sprake zijn indien de toegang tot de lijnen die de verschillende nationale netten met elkaar verbinden op niet-discriminerende en transparante wijze wordt verleend. De beschikbare capaciteit van deze lijnen dient het maximum te zijn dat in overeenstemming is met de veiligheidsnormen voor een bedrijfszeker beheer van het net. Bij eventuele discriminatie bij de toewijzing van beschikbare capaciteit moet worden aangetoond dat zulks niet tot onredelijke verstoring of belemmering van de ontwikkeling van het handelsverkeer leidt.

⁽¹⁾ PB L 27 van 30.1.1997, blz. 20. Richtlijn gewijzigd bij Richtlijn ...

- (13) De marktdeelnemers moeten een duidelijk beeld krijgen van de beschikbare transmissiecapaciteit en de veiligheids-, plannings- en operationele normen die van invloed zijn op de beschikbare transmissiecapaciteit.
- (14) Eventuele ontvangsten uit congestiebeheersprocedures mogen voor de transmissienetbeheerders geen extra bron van inkomsten vormen.
- (15) Congestieproblemen moeten op verschillende manieren kunnen worden aangepakt, mits de gebruikte methoden de transmissienetbeheerders en marktdeelnemers maar de juiste economische signalen geven en op marktmechanismen gebaseerd zijn.
- (16) Om een vlotte werking van de interne markt te verzekeren, moeten er procedures komen waarmee de Commissie besluiten en richtsnoeren betreffende tarifiering en capaciteitstoeiwijzing kan vaststellen, waarbij betrokkenheid van de regelgevende instanties van de lidstaten verzekerd is.
- (17) Van de nationale autoriteiten moet worden verlangd dat zij de Commissie relevante informatie verschaffen. Deze informatie moet door de Commissie vertrouwelijk worden behandeld. Waar nodig, dient de Commissie de mogelijkheid te hebben de betrokken ondernemingen rechtstreeks om de relevante informatie te verzoeken.
- (18) De nationale regelgevende instanties moeten erop toezien dat de in deze verordening neergelegde voorschriften en de op basis van deze verordening vastgestelde richtsnoeren in acht worden genomen.
- (19) De lidstaten moeten regels vaststellen inzake sancties wegens inbreuken op de bepalingen van deze verordening en erop toezien dat deze worden uitgevoerd. Deze sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.
- (20) Overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel, zoals neergelegd in artikel 5 van het Verdrag, kunnen de doelstellingen van het voorgestelde optreden, te weten het verschaffen van een geharmoniseerd kader voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit, niet voldoende door de lidstaten worden verwezenlijkt, en kunnen zij derhalve wegens de omvang en de gevolgen van het optreden, beter door de Gemeenschap worden verwezenlijkt. Deze verordening beperkt zich tot het vereiste minimum om deze doelstellingen te verwezenlijken en gaat niet verder dan hiertoe nodig is.
- (21) Overeenkomstig artikel 2 van Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden⁽¹⁾ dienen de nodige maatregelen ter uitvoering van deze verordening volgens de regelgevingsprocedure van artikel 5 van Besluit 1999/468/EG, dan wel volgens de raadgevingsprocedure van artikel 3 van dat besluit te worden vastgesteld,

HEBBERN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Doel en werkingssfeer

Deze verordening beoogt de grensoverschrijdende handel in elektriciteit en aldus de mededinging op de interne elektriciteitsmarkt te stimuleren door middel van de totstandbrenging van een vergoedingsmechanisme voor doorvoerstromen en de vaststelling van geharmoniseerde beginselen inzake tarieven voor grensoverschrijdende transmissie en de toewijzing van beschikbare koppelingscapaciteit tussen nationale transmissienetten.

Artikel 2

Definities

1. Voor de toepassing van deze verordening zijn de definities in artikel 2 van Richtlijn 96/92/EG van toepassing.
2. Tevens zijn de volgende definities van toepassing:
 - a) Onder „doorvoer” wordt verstaan een fysieke stroom van elektriciteit via een transmissienet van een lidstaat welke noch is geproduceerd, noch is bestemd voor verbruik in die lidstaat; dit begrip omvat tevens doorvoerstromen die in het algemeen worden aangeduid als „loop-flows” of „parallel flows”.
 - b) Onder „congestie” wordt verstaan een situatie waarin een koppeling tussen nationale transmissienetten wegens onvoldoende capaciteit niet alle uit internationale handel voortvloeiende transacties kan verwerken.

Artikel 3

Vergoedingsmechanisme voor elektriciteitsstromen tussen transmissienetbeheerders

1. Transmissienetbeheerders ontvangen een vergoeding voor hun kosten in verband met door hen op hun net verzorgde doorvoerstromen van elektriciteit.
2. De in lid 1 bedoelde vergoeding is verschuldigd door de beheerders van nationale transmissienetten waar de doorvoerstromen hun oorsprong vinden en/of waar die stromen eindigen.
3. De vergoedingen worden op gezette tijden betaald over een bepaald tijdvak in het verleden. De betaalde vergoedingen worden waar nodig aangepast aan de werkelijk gemaakte kosten.
4. Het eerste tijdvak waarover de vergoedingen moeten worden betaald, wordt in de in artikel 7 bedoelde richtsnoeren bepaald.
5. Handelend in overeenstemming met de in artikel 13, lid 2, bedoelde procedure, neemt de Commissie een besluit ten aanzien van de verschuldigde vergoedingsbedragen.

⁽¹⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

6. De omvang van de doorvoerstromen en de hoeveelheden doorgevoerde elektriciteit afkomstig van en/of eindigend in nationale transmissienetten worden vastgesteld op basis van de daadwerkelijk over een bepaald tijdvak gemeten fysieke elektriciteitsstromen. De in verband met het verzorgen van doorvoerstromen te dragen kosten worden berekend op basis van de verwachte gemiddelde incrementele langetermijncosten (corresponderend met de kosten en baten van een net wegens het verzorgen van doorvoerstromen, in vergelijking met de kosten die het bij afwezigheid van zulke stromen zou dragen).

Artikel 4

Tarieven voor de toegang tot netten

1. De door de nationale netbeheerders gehanteerde tarieven voor toegang tot nationale netten moeten zijn afgestemd op de werkelijk gemaakte kosten, doorzichtig zijn, de kosten van een efficiënte netbeheerder benaderen en op niet-discriminerende wijze worden toegepast. Zij mogen niet op de afstand gebaseerd zijn.

2. Aan opwekkers en verbruikers (load) kan een bedrag voor toegang tot het net in rekening worden gebracht. Het door opwekkers van elektriciteit te betalen aandeel in de totale netkosten is lager dan het door de verbruikers te betalen aandeel. Waar nodig worden in het op opwekkers en/of verbruikers van toepassing zijnde tarief locatiespecifieke signalen ingebouwd en wordt rekening gehouden met de omvang van de veroorzaakte netverliezen en congestie.

3. Bij de vaststelling van de tarieven voor nettoegang wordt rekening gehouden met de uit het vergoedingsmechanisme voortvloeiende betalingen en ontvangsten. Hierbij wordt uitgegaan van de werkelijk verrichte en ontvangen betalingen, alsmede van de over toekomstige tijdvakken verwachte betalingen, een en ander aan de hand van ramingen over tijdvakken in het verleden.

4. Onverminderd het bepaalde in lid 2, gelden de met betrekking tot opwekkers en verbruikers gehanteerde tarieven voor toegang tot nationale netten ongeacht het land van bestemming of herkomst van de elektriciteit als genoemd in de onderliggende handelsovereenkomst; voor exporteurs en importeurs van elektriciteit gelden geen specifieke tarieven in aanvulling op de algemene tarieven voor de toegang tot nationale netwerken.

5. Er worden geen specifieke netkosten berekend voor individuele transacties voor doorvoerstromen die onder het vergoedingsmechanisme vallen.

Artikel 5

Verschaffing van informatie over koppelingcapaciteit

1. De transmissienetbeheerders zorgen voor coördinatie- en informatie-uitwisselingsmechanismen teneinde de veiligheid van de netten te waarborgen in het kader van een congestiebeheer.

2. Der door de transmissienetbeheerders gehanteerde veiligheids-, operationele en planningsnormen worden openbaar ge-

maakt. Deze openbaarmaking omvat tevens een algemeen schema voor de berekening van de totale overdrachtcapaciteit en de transmissiebetrouwbaarheidsmarge, een en ander gebaseerd op de reële elektrische en fysieke eigenschappen van het net. Dergelijke schema's moeten door de nationale regelgevende instantie worden goedgekeurd.

3. De transmissienetbeheerders publiceren ramingen van de voor iedere dag beschikbare overdrachtcapaciteit, met vermelding van eventuele reeds gereserveerde overdrachtscapaciteit. Deze publicaties vinden plaats op bepaalde tijdstippen vóór de dag van het transport en omvatten in elk geval ramingen voor de komende week en de komende maand.

Deze gegevens omvatten een kwantitatieve aanduiding van de verwachte betrouwbaarheid van de beschikbare capaciteit.

Artikel 6

Algemene beginselen inzake congestiebeheer

1. Congestieproblemen op het net worden aangepakt met niet-discriminerende, aan de markt gerelateerde oplossingen waarvan voor de marktdeelnemers en de betrokken transmissienetbeheerders efficiënte economische signalen uitgaan.

2. Procedures om transacties te beperken worden slechts in noodsituaties toegepast wanneer de transmissienetbeheerder snel moet optreden en redispatching of compensatiehandel niet mogelijk is.

Marktdeelnemers met een capaciteitstoewijzing worden voor een eventuele beperking van deze capaciteit vergoed.

3. De marktdeelnemers krijgen de beschikking over de maximale koppelingcapaciteit, zulks in overeenstemming met de voor een bedrijfszekere exploitatie van het net geldende veiligheidsnormen.

4. Eventueel niet-benutte toegewezen capaciteit wordt weer op de markt gebracht.

5. De transmissienetbeheerders vereffenen, voorzover dit technisch mogelijk is, de capaciteitsbehoeften terzake van eventuele elektriciteitsstromen in tegengestelde richting over de overbelaste koppellijn, teneinde de capaciteit van deze lijn maximaal te benutten. Transacties waarmee de congestie wordt verlicht, mogen hoe dan ook nooit worden geweigerd.

6. Eventuele ontvangsten uit de toewijzing van koppelingcapaciteit voor een of meer van de volgende doeleinden worden benut:

- a) garanderen dat de toegewezen capaciteit daadwerkelijk beschikbaar is;
- b) investeringen in het net om de koppelingcapaciteit te handhaven of te vergroten;
- c) verlaging van de nettatarieven.

Deze ontvangsten kunnen in een fonds worden geplaatst dat door de transmissienetbeheerders wordt beheerd. Deze ontvangsten mogen geen extra bron van winst voor de transmissienetbeheerders vormen.

Artikel 7

Richtsnoeren

1. Waar toepasselijk stelt de Commissie, in overeenstemming met de in artikel 12, lid 2, bedoelde procedure, richtsnoeren vast, en wijzigt zij deze, met betrekking tot de volgende aangelegenheden betreffende het vergoedingsmechanisme:

- a) bijzonderheden omtrent de beslissing welke transmissienetbeheerders de vergoedingen voor doorvoerstromen verschuldigd zijn, zulks in overeenstemming met artikel 3, lid 2;
- b) bijzonderheden omtrent de bij het vergoedingsmechanisme te volgen betalingsprocedure, met inbegrip van de vaststelling van het eerste tijdvak waarover een vergoeding verschuldigd is, zulks in overeenstemming met artikel 3, lid 3, tweede alinea;
- c) bijzonderheden omtrent de methoden ter bepaling van de omvang van de verzorgde doorvoerstromen, alsmede van de uitvoer/invoerstromen, zulks in overeenstemming met de in artikel 3, lid 5;
- d) bijzonderheden omtrent de methode tot vaststelling van de kosten die gemoeid zijn met het verzorgen van doorvoerstromen, zulks in overeenstemming met artikel 3, lid 6;
- e) de deelname aan het vergoedingsmechanisme van nationale systemen die via rechtstreekse stroomlijnen met elkaar verbonden zijn, zulks in overeenstemming met artikel 3.

2. In de richtsnoeren worden tevens bijzonderheden gegeven betreffende de harmonisatie van de uit hoofde van de nationale tariefstelsels op opwekkers en verbruikers (load) toegepaste tarieven, zulks in overeenstemming met de in artikel 4, lid 2, genoemde beginselen.

3. In voorkomend geval wijzigt de Commissie, in overeenstemming met de in artikel 12, lid 2, bedoelde procedure, de richtsnoeren inzake beheer en toewijzing van beschikbare overdrachtcapaciteit van koppellijnen tussen nationale netten, als genoemd in de bijlage, zulks in overeenstemming met de in de artikelen 5 en 6 genoemde beginselen. Waar van toepassing, worden bij deze wijzigingen gemeenschappelijke voorschriften inzake minimale veiligheids- en operationele normen voor het gebruik en de werking van het net, als bedoeld in artikel 5, lid 2, vastgesteld.

Artikel 8

Nationale regelgevende instanties

De nationale regelgevende instanties zien erop toe dat er nationale tarieven en methoden voor congestiebeheer worden vastgesteld en toegepast, zulks in overeenstemming met deze verordening en de krachtens artikel 7 vastgestelde richtsnoeren.

Artikel 9

Verschaffing van informatie en vertrouwelijkheid

1. De lidstaten en de nationale regelgevende instanties verstrekken de Commissie desgevraagd alle ter uitvoering van artikel 3, lid 4, en artikel 7, benodigde informatie.

In het bijzonder stellen de nationale regelgevende instanties voor de toepassing van artikel 3, lid 4, de Commissie op gezette tijden in kennis van de door de nationale transmissienetbeheerders werkelijk gedragen kosten in verband met het verzorgen van doorvoerstromen, alsmede van de in een bepaald tijdvak in- en uitgevoerde hoeveelheden elektriciteit. Tevens verschaffen zij de ter berekening van deze cijfers gebruikte relevante gegevens en inlichtingen.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat de nationale regelgevende instanties en overheden in staat en bevoegd zijn de uit hoofde van lid 1 vereiste informatie te verstrekken.

3. De Commissie kan alle voor de toepassing van artikel 3, lid 4, en artikel 7, benodigde informatie rechtstreeks van ondernemingen en ondernemersverenigingen verlangen.

Wanneer de Commissie een verzoek om informatie tot een onderneming of een ondernemersvereniging richt, zendt zij tegelijkertijd een afschrift van het verzoek aan de overeenkomstig artikel 22 van Richtlijn 96/92/EG ingestelde regelgevende instantie van de lidstaat op het grondgebied waarvan het hoofdkantoor van de onderneming of de ondernemersvereniging is gevestigd.

4. In haar verzoek noemt de Commissie de rechtsgrond van het verzoek, de voor de te verstrekken informatie gestelde termijn, het doel van het verzoek, alsmede de sancties waarin artikel 11, lid 2, voorziet voor het verstrekken van onjuiste, onvolledige en misleidende informatie.

5. Tot het verstrekken van de gevraagde inlichtingen zijn verplicht de eigenaren van een onderneming of degenen die hen vertegenwoordigen, en, in het geval van rechtspersonen, van vennootschappen of van verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid, degenen die volgens het recht of de statuten bevoegd zijn hen te vertegenwoordigen. Naar behoren tot handelen gemachtigde advocaten mogen de informatie namens hun cliënten verstrekken, in welk geval de cliënt volledig verantwoordelijk blijft indien de verstrekte informatie onvolledig, onjuist of misleidend is.

6. Indien een onderneming of ondernemersvereniging de gevraagde inlichtingen binnen de door de Commissie gestelde termijn niet dan wel onvolledig verstrekt, verlangt de Commissie de inlichtingen bij beschikking. Deze beschikking omschrijft de gevraagde inlichtingen, stelt een passende termijn vast binnen welke deze moeten worden verstrekt en wijst op de in artikel 11, lid 2, bedoelde sancties, alsmede op het recht om tegen de beschikking beroep te stellen bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen.

De Commissie doet tegelijkertijd een afschrift van haar beschikking toekomen aan de in lid 3, tweede alinea, van dit artikel bedoelde regelgevende instantie van de lidstaat op het grondgebied waarvan zich de verblijfplaats van de betrokken persoon bevindt, dan wel het hoofdkantoor van de onderneming of de ondernemersvereniging is gevestigd.

7. De overeenkomstig deze verordening ingewonnen informatie mag slechts ter uitvoering van artikel 3, lid 4, en artikel 7, worden aangewend.

De Commissie mag uit hoofde van deze verordening verkregen inlichtingen die onder het beroepsgeheim vallen niet openbaar maken.

Artikel 10

Het recht van de lidstaten om meer gedetailleerde maatregelen te treffen

Deze verordening laat de rechten van de lidstaten onverlet om maatregelen te handhaven of in te voeren die meer gedetailleerde voorschriften bevatten dan die welke in deze verordening en de in artikel 7 bedoelde richtlijnen zijn vervat.

Artikel 11

Sancties

1. De lidstaten stellen de regels vast inzake de sancties die van toepassing zijn op inbreuken op de bepalingen van deze verordening en nemen alle nodige maatregelen om te waarborgen dat zij worden uitgevoerd. De sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn. De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk op [datum vermelden] van deze bepalingen in kennis en delen haar onverwijld alle latere wijzigingen van die bepalingen mee.

2. De Commissie kan bij beschikking aan ondernemingen of ondernemersverenigingen boetes opleggen van ten hoogste 1 % van de totale omzet over het voorgaande boekjaar, wanneer zij opzettelijk of uit onachtzaamheid onjuiste, onvolledige of misleidende informatie verschaffen in antwoord op een ingevolge artikel 9, lid 3, tot hen gericht verzoek, dan wel verzuimen informatie te verschaffen binnen de termijn vastgesteld bij de in artikel 9, lid 6, eerste alinea, bedoelde beschikking.

3. Bij de vaststelling van het bedrag van de geldboete dient de Commissie rekening te houden met de aard en ernst van de inbreuk.

4. De in lid 1 bedoelde sancties en de krachtens lid 2 vastgestelde beschikkingen zijn niet van strafrechtelijke aard.

Artikel 12

Regelgevingscomité

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten en voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie.

2. In de gevallen waarin naar dit lid wordt verwezen, is de regelgevingsprocedure van artikel 5 van Besluit 1999/468/EG met inachtneming van de artikelen 7 en 8 van dat besluit van toepassing.

3. De in artikel 5, lid 6, van Besluit 1999/468/EG bedoelde termijn wordt op twee maanden vastgesteld.

Artikel 13

Raadgevend comité

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten en voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie.

2. In de gevallen waarin naar dit lid wordt verwezen, is de raadgevingsprocedure van artikel 3 van Besluit 1999/468/EG met inachtneming van de artikelen 7 en 8 van dat besluit van toepassing.

Artikel 14

Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Zij is van toepassing vanaf [datum vermelden].

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

BIJLAGE

RICHTSNOEREN INZAKE BEHEER EN TOEWIJZING VAN BESCHIKBARE OVERDRACHTCAPACITEIT OP KOPPELINGSLIJNEN TUSSEN NATIONALE SYSTEMEN

1. Bij de door hen gehanteerde congestiebeheermethode(n) dienen de lidstaten op een economisch efficiënte wijze kortetermijncongestie aan te pakken en tegelijkertijd signalen of stimulansen te verschaffen voor efficiënte net- en productie-investeringen op de juiste plaatsen.
2. Teneinde de negatieve invloed van congestie op de handel te minimaliseren, dient het huidige net op volle capaciteit te draaien, maar wel steeds in overeenstemming met de veiligheidsnormen van een bedrijfszeker netgebruik.
3. De transmissienetbeheerders dienen niet-discriminerende en doorzichtige normen te verschaffen, waarin wordt beschreven wanneer zij welke congestiebeheermethoden zullen gebruiken. Deze normen, alsmede de veiligheidsnormen, moeten in voor eenieder toegankelijke documenten worden beschreven.
4. Het maken van onderscheid tussen de verschillende typen grensoverschrijdende transacties moet, ongeacht de vraag of het hier fysieke bilaterale contracten betreft, dan wel pogingen om op buitenlandse markten vaste voet aan de grond te krijgen, tot een minimum worden beperkt wanneer de regels voor specifieke congestiebeheermethoden worden uitgewerkt. De methode voor de toewijzing van schaarse overdrachtcapaciteit dient doorzichtig te zijn. Eventuele verschillen in de behandeling van transacties moeten aantoonbaar geen concurrentievervalsend effect hebben of de ontwikkeling van concurrentie in de weg staan.
5. Van congestiebeheersystemen uitgaande prijssignalen dienen richtinggebonden te zijn.
6. Men dient alles in het werk te stellen om de capaciteitsbehoeften terzake van elektriciteitsstromen in tegengestelde richting over de overbelaste koppellijn te vereffenen, teneinde de capaciteit van de lijn maximaal te kunnen benutten. In goedgekeurde congestiebeheersystemen mogen transacties waardoor congestieproblemen worden verlicht, nooit worden geweigerd.
7. Eventueel ongebruikt gebleven capaciteit moet aan andere actoren beschikbaar worden gesteld („use it or lose it”) hiertoe kunnen kennisgevingsprocedures worden gebruikt.
8. Vergoedingen voor toegewezen koppelingscapaciteit mogen worden gebruikt voor redispatching of compensatiehandel om de betrouwbaarheid te kunnen verzekeren van de aan de marktdeelnemers toegewezen capaciteit. In principe dienen nog resterende vergoedingsbedragen te worden besteed aan netinvesteringen om de congestie te verlichten of om het totale nettatarief te verlagen. Transmissienetbeheerders mogen deze fondsen beheren, maar deze niet behouden.
9. Transmissienetbeheerders dienen de door hen op de markt aangeboden overdrachtcapaciteit zo „zeker” mogelijk te moeten maken. Voor een redelijk deel mag deze capaciteit als minder zeker op de markt worden gebracht, maar de marktdeelnemers dienen te allen tijde op de hoogte te zijn van de precieze voorwaarden voor het transport via grensoverschrijdende lijnen.
10. In aanmerking genomen dat het Europese continentale net uiterst fijnmazig is en dat het gebruik van koppellijnen de energiestromen aan beide zijden van een landsgrens beïnvloedt, moeten de nationale regelgevende instanties erop toezien dat er niet unilateraal congestiebeheersprocedures met significante effecten voor de energiestromen in andere netten worden uitgewerkt.

Langlopende contracten

1. Rechten op prioritaire toegang tot koppelingscapaciteit kunnen niet worden toegewezen aan contracten die strijdig zijn met de artikelen 81 en 82 van het EG-Verdrag.
2. Bestaande langlopende contracten krijgen bij vernieuwing geen prioritaire rechten.

Informatieverstrekking

1. Transmissienetbeheerders dienen voor passende coördinatie- en informatieuitwisselingsmechanismen te zorgen om de veiligheid van het net te garanderen.
2. Transmissienetbeheerders moeten alle relevante gegevens betreffende de totale grensoverschrijdende overdrachtcapaciteit publiceren. Naast de beschikbare ATC-waarden voor winter en zomer (ATC: available transmission capacity) moeten zij ramingen van de voor iedere dag beschikbare overdrachtcapaciteit publiceren, en dit op verschillende tijdstippen vóór de dag van het transport. De marktdeelnemers moeten ten minste over accurate ramingen voor de komende week kunnen beschikken en de transmissienetbeheerders dienen tevens te proberen informatie voor de komende maand te verschaffen. Een beschrijving van de betrouwbaarheid van de gegevens moet worden bijgevoegd.

3. De transmissienetbeheerders moeten een algemeen schema publiceren voor de berekening van de totale overdracht-capaciteit en de betrouwbaarheidsmarge voor de overdracht, een en ander uitgaande van de elektrische en fysieke kenmerken van het net. Een dergelijk schema moet dan ter goedkeuring aan de regelgevende instanties van de betrokken lidstaten worden voorgelegd. De gehanteerde veiligheids-, operationele en planningsnormen dienen een integrerend deel te vormen van de informatie die de transmissienetbeheerders in openbare documenten moeten publiceren.

Voorkeursmethodens voor congestiebeheer

1. Netcongestieproblemen moeten in beginsel met behulp van op de markt georiënteerde oplossingen worden aangepakt. Meer in het bijzonder gaat de voorkeur uit naar congestiebeheeroplossingen die de juiste prijssignalen naar de marktdeelnemers en de betrokken transmissienetbeheerders laten uitgaan.
2. Bij voorkeur dienen netcongestieproblemen te worden opgelost via van transacties losstaande methoden, d.w.z. aan de hand van methoden waarbij geen keuze tussen de contracten van afzonderlijke marktdeelnemers behoeft te worden gemaakt.
3. Het marktsplitsingssysteem, zoals in het Noordpool-gebied wordt gebruikt, is in beginsel de best op deze vereiste toegesneden congestiebeheerprocedure.
4. Op korte termijn kan voor congestiebeheer op het vasteland van Europa een methode worden gebruikt die bestaat in impliciete en expliciete veilingen en een gecoördineerde grensoverschrijdende redispatching.
5. Grensoverschrijdende gecoördineerde redispatching of compensatiehandel kan door de betrokken transmissienetbeheerders gezamenlijk worden gebruikt. De voor transmissienetbeheerders aan compensatiehandel en redispatching verbonden kosten moeten evenwel op een efficiënt niveau blijven.
6. Tot transactierestricties, op basis van vooraf vastgestelde prioriteitsregels, mag men alleen overgaan in noodsituaties waarin de transmissienetbeheerders snel moeten optreden en redispatching niet mogelijk is.
7. Onmiddellijk dient een mogelijke combinatie van marktsplitsing voor het oplossen van „permanente” congestie en compensatiehandel voor het oplossen van tijdelijke congestie te worden onderzocht als een meer permanente wijze van congestiebeheer.

Richt snoeren voor expliciete veilingen

1. Het veilingssysteem moet op zodanige wijze worden opgezet dat alle beschikbare capaciteit op de markt wordt gebracht. Hiertoe kan een gecombineerde veiling worden georganiseerd waarbij capaciteiten van uiteenlopende duur en met verschillende karakteristieken (bv. met betrekking tot de betrouwbaarheid) worden geveld.
2. Totale koppelingscapaciteit moet te koop worden aangeboden op een reeks veilingen, welke, bijvoorbeeld, jaarlijks, maandelijks, wekelijks, dagelijks of meerdere malen per dag kunnen worden gehouden, al naargelang de behoeften van de betrokken markten. Bij elk van deze veilingen moet dan een voorgeschreven fractie van de overdracht-capaciteit worden toegewezen, alsmede eventuele resterende capaciteit die nog niet bij eerdere veilingen is toegewezen.
3. De procedures voor expliciete veilingen moeten worden uitgewerkt in nauwe samenwerking tussen de nationale regelgevende instantie en de betrokken transmissienetbeheerder en zo worden opgezet dat bieders ook kunnen deelnemen aan de veilingdagen van georganiseerde markten (d.w.z. een energiebeurs) in de bewuste landen.
4. De elektriciteitsstromen in beide richtingen via overbelaste koppelingslijnen dienen in principe te worden vereffend teneinde de transportcapaciteit in de richting van de congestie te kunnen maximaliseren. De hiertoe te volgen procedure dient echter aan de voor een bedrijfszekere exploitatie van het systeem geldende eisen te voldoen.
5. Om zoveel mogelijk capaciteit op de markt te kunnen brengen, dienen de aan de vereffening van stromen verbonden financiële risico's te berusten bij de partijen die voor de verwezenlijking van deze risico's verantwoordelijk zijn.
6. Iedere goedgekeurde veilingprocedure moet richtinggebonden prijssignalen naar de marktdeelnemers kunnen laten uitgaan. Elektriciteitstransporten in een richting tegengesteld aan de overheersende energiestroom verlichten de congestie en moeten derhalve extra transportcapaciteit over de overbelastee koppelingslijn opleveren.
7. Om mogelijke ergere problemen in verband met de dominante positie van één of meerdere marktdeelnemers te voorkomen, dienen de bevoegde regelgevende instanties bij het ontwerp van veilingmechanismen serieus te denken aan een beperking van de hoeveelheid capaciteit die één enkele marktdeelnemer op een veiling kan kopen, dan wel bezitten of gebruiken.
8. Om het ontstaan van vlot functionerende elektriciteitsmarkten te bevorderen, moet op een veiling gekochte capaciteit vrij verhandelbaar zijn vóór het tijdstip van de kennisgeving.

Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende de status van langdurig ingezetenen onderdanen van derde landen

(2001/C 240 E/13)

COM(2001) 127 def. — 2001/0074(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 13 maart 2001)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 63, punten 3 en 4,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Met het oog op de geleidelijke totstandbrenging van een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid is in het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap bepaald dat enerzijds maatregelen moeten worden aangenomen die erop zijn gericht het vrije verkeer van personen te waarborgen, in samenhang met begeleidende maatregelen met betrekking tot controles aan de buitengrenzen, asiel en immigratie, en anderzijds maatregelen op het gebied van asiel, immigratie en de bescherming van de rechten van onderdanen van derde landen.
- (2) Artikel 63, punt 3, van het Verdrag bepaalt dat de Raad maatregelen aanneemt inzake immigratiebeleid. In artikel 63, punt 3, onder a), is met name bepaald dat de Raad maatregelen aanneemt op het gebied van de voorwaarden voor toegang en verblijf en normen voor de procedures voor de afgifte van langlopende verblijfstitels.
- (3) Tijdens de buitengewone bijeenkomst in Tampere van 15 en 16 oktober 1999 heeft de Europese Raad verklaard dat de juridische status van onderdanen van derde landen meer in overeenstemming moet worden gebracht met die van de onderdanen van de lidstaten, en dat iemand die gedurende een nader te bepalen periode legaal in een lidstaat heeft verbleven en een vergunning tot langdurig verblijf heeft, in deze lidstaat een aantal uniforme rechten zou moeten verkrijgen die zo dicht mogelijk bij de rechten van EU-burgers liggen.
- (4) Deze richtlijn eerbiedigt de grondrechten en neemt de beginselen in acht die met name in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie worden erkend.
- (5) De integratie van onderdanen van derde landen die duurzaam in een lidstaat zijn gevestigd is van wezenlijk belang voor de bevordering van de economische en sociale samenhang, een fundamentele doelstelling van de Gemeenschap, die is verwoord in artikel 2 en artikel 3, lid 1, onder k) van het Verdrag.
- (6) Het belangrijkste criterium voor de verwerving van de status van langdurig ingezetene is de duur van het verblijf op het grondgebied van een lidstaat. Het moet gaan om een langdurig en ononderbroken verblijf, waaruit blijkt dat de betrokkene sterke banden met het land heeft gekregen. Daarbij moet een zekere flexibiliteit mogelijk zijn om rekening te houden met omstandigheden die ertoe kunnen leiden dat de betrokkene het grondgebied van de lidstaat tijdelijk verlaat.
- (7) Om de status van langdurig ingezetene te verkrijgen, moeten onderdanen van derde landen aantonen dat zij over voldoende inkomsten en een ziektekostenverzekering beschikken, om te voorkomen dat zij ten laste komen van de lidstaat. Het vereiste niveau van deze inkomsten mag niet onevenredig hoog zijn en moet voor alle lidstaten vergelijkbaar zijn; een andere voorwaarde voor het verkrijgen van de status is dat de betrokkene geen bedreiging mag vormen voor de openbare orde en de binnenlandse veiligheid.
- (8) Er moeten procedurevoorschriften worden vastgesteld voor het onderzoeken van de aanvraag voor de status van langdurig ingezetene. Deze procedures moeten niet alleen doelmatig zijn en kunnen worden afgewikkeld naast de normale werklast van de overheidsinstanties van de lidstaten, maar ook doorzichtig en billijk zijn, om de betrokken personen voldoende rechtszekerheid te bieden.
- (9) Bij de toekenning van de status van langdurig ingezetene moet een verblijfsvergunning worden afgegeven waarmee de betrokkene gemakkelijk en onmiddellijk zijn juridische status kan aantonen. Deze verblijfsvergunning moet tevens aan strenge technische eisen voldoen, met name wat de beveiliging tegen vervalsing en namaak betreft, om misbruik in de lidstaat die de status heeft toegekend of in de lidstaten waar het recht van verblijf wordt uitgeoefend, te voorkomen.
- (10) Om effect te sorteren als instrument voor de maatschappelijke integratie van langdurig ingezetenen moet de status van langdurig ingezetene waarborgen dat de betrokkene op een groot aantal economische en sociale gebieden op dezelfde wijze wordt behandeld als burgers van de Unie.
- (11) Langdurig ingezetenen moeten maximale bescherming tegen uitzetting genieten. Deze bescherming is gebaseerd op het Gemeenschapsrecht inzake het vrije verkeer van personen en op de criteria die zijn vastgesteld in de rechtspraak van het Europese Hof voor de rechten van de mens. De bescherming tegen uitzetting houdt in dat de procedures de mogelijkheid van beroep op de rechter bieden.

- (12) Harmonisatie van de voorwaarden voor de verwerving van de status van langdurig ingezetene bevordert het wederzijdse vertrouwen tussen de lidstaten. Sommige lidstaten stellen gunstiger voorwaarden voor de afgifte van permanente verblijfstitels of verblijftitels met een onbeperkte geldigheidsduur dan deze richtlijn. De mogelijkheid om nationale bepalingen toe te passen die gunstiger zijn, wordt niet uitgesloten door het Verdrag. In het kader van deze richtlijn is het echter van belang te bepalen dat aan verblijftitels die onder gunstiger en niet-geharmoniseerde voorwaarden worden verstrekt, niet het recht van verblijf in een andere lidstaat is verbonden.
- (13) Het vaststellen van de voorwaarden waaronder onderdanen van derde landen die langdurig in een lidstaat verblijven, gebruik kunnen maken van het recht van verblijf in een andere lidstaat, draagt bij aan de totstandbrenging van de interne markt als ruimte waarin het vrije verkeer van personen is gewaarborgd. Het zou ook een belangrijke mobiliteitsfactor kunnen zijn, met name op de arbeidsmarkt van de Unie.
- (14) Langdurig ingezetenen moeten gebruik kunnen maken van het recht van verblijf in een andere lidstaat om daar te werken als werknemer of als zelfstandige, om er een studie te volgen, of om zich daar te vestigen zonder een economische activiteit uit te oefenen. Gezinsleden moeten zich samen met de langdurig ingezetene in de andere lidstaat kunnen vestigen, zodat het gezinsverband blijft gehandhaafd en de uitoefening van het recht van verblijf voor langdurig ingezetenen niet wordt belemmerd. Voor de uitoefening van het recht van verblijf moeten voorwaarden gelden die vergelijkbaar zijn met de voorwaarden die gelden voor burgers van de Unie die gebruik maken van hun recht van vrij verkeer.
- (15) De lidstaat waarin de langdurig ingezetene zijn recht van verblijf wil uitoefenen, moet kunnen nagaan of de betrokkene voldoet aan de voorwaarden waaraan een verblijf op zijn grondgebied is gebonden. Bovendien moet deze lidstaat kunnen nagaan of de betrokkene geen bedreiging vormt voor de openbare orde, de binnenlandse veiligheid of de volksgezondheid.
- (16) Er moeten procedurevoorschriften worden vastgesteld voor het onderzoek van het verzoek om een verblijfstitel van langdurig ingezetenen in een andere lidstaat. Deze procedures moeten niet alleen doelmatig zijn en kunnen worden afgewikkeld naast de normale werklust van de overheidsinstanties van de lidstaten, maar ook doorzichtig en billijk zijn, om de betrokkenen voldoende rechtszekerheid te bieden. Zij moeten niet worden gebruikt als middel om de uitoefening van het recht van verblijf door de rechthebbenden te belemmeren.
- (17) Om ervoor te zorgen dat het recht van verblijf geen dode letter wordt, moeten langdurig ingezetenen in de tweede lidstaat dezelfde rechten genieten als in de lidstaat waarin zij de status hebben verworven. Het recht op sociale bijstand moet van dit beginsel worden uitgezonderd, teneinde te voorkomen dat de betrokkenen ten laste komen van de lidstaat waar zij hun recht van verblijf uitoefenen. De rechten die de betrokkenen in de tweede lidstaat genieten, moeten vergelijkbaar zijn met die van de burgers van de Unie die gebruik maken van hun recht van vrij verkeer.
- (18) Langdurig ingezetenen moeten na een overgangsperiode de mogelijkheid hebben zich definitief in de lidstaat te vestigen waar zij hun recht van verblijf uitoefenen, teneinde daar alle rechten te genieten, met inbegrip van het recht op sociale bijstand. Het is zowel in het belang van de betrokkenen als in het belang van de eerste en tweede lidstaat dat deze overgangsperiode niet buitensporig lang is en dat langdurig ingezetenen na afloop van deze periode de status van langdurig ingezetene kunnen verkrijgen in de tweede lidstaat, hetgeen meebrengt dat deze status in de eerste lidstaat wordt ingetrokken.
- (19) Overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel, zoals neergelegd in artikel 5 van het Verdrag, kunnen de doelstellingen van het voorgenomen optreden, te weten de vaststelling van de voorwaarden voor de verlening en de intrekking van de status van langdurig ingezetene, de vaststelling van de rechten die daaraan zijn verbonden, en de vaststelling van de voorwaarden waaronder langdurig ingezetenen gebruik kunnen maken van hun recht van verblijf in de andere lidstaten, niet voldoende door de lidstaten worden verwezenlijkt en kunnen zij derhalve wegens de omvang en de gevolgen van het optreden beter door de Gemeenschap worden verwezenlijkt. Deze richtlijn beperkt zich tot het vereiste minimum om deze doelstellingen te verwezenlijken, en gaat niet verder dan hiertoe nodig is,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

HOOFDSTUK I

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Doel

Deze richtlijn heeft ten doel:

- de voorwaarden vast te stellen waaronder een lidstaat aan onderdanen van derde landen die legaal op zijn grondgebied verblijven de status van langdurig ingezetene kan toekennen, of deze status kan intrekken, en te bepalen welke rechten aan deze status zijn verbonden, en
- de voorwaarden vast te stellen waaronder onderdanen van derde landen die de status van langdurig ingezetene bezitten, het recht hebben om te verblijven in een andere lidstaat dan die welke de status aan hen heeft toegekend.

Artikel 2

Definities

In deze richtlijn wordt verstaan onder:

- a) „onderdaan van een derde land”: eenieder die geen burger van de Unie is in de zin van artikel 17, lid 1, van het Verdrag;
- b) „langdurig ingezetene”: iedere onderdaan van een derde land die de in artikel 8 bedoelde status van langdurig ingezetene bezit;
- c) „eerste lidstaat”: de lidstaat die de status van langdurig ingezetene heeft toegekend aan de betrokken onderdaan van een derde land;
- d) „tweede lidstaat”: de lidstaat waarin de betrokken onderdaan van een derde land zijn recht van verblijf uitoefent, niet zijnde de lidstaat die hem als eerste de status van langdurig ingezetene heeft toegekend;
- e) „gezinsleden”: de echtgenoot of partner en de minderjarige kinderen van de langdurig ingezetene, alsmede de bloedverwanten in opgaande lijn en de meerderjarige kinderen te zijnen laste die zijn toegelaten tot de betrokken lidstaat en aldaar verblijven overeenkomstig Richtlijn . . ./EG van de Raad inzake het recht op gezinshereniging ⁽¹⁾; overeenkomstig artikel 4 van die richtlijn worden gezinsleden van burgers van de Unie gedefinieerd overeenkomstig het Gemeenschapsrecht inzake het vrije verkeer van personen;
- f) „vluchteling”: iedere onderdaan van een derde land die in het bezit is van de vluchtelingenstatus in de zin van het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen van 28 juli 1951, gewijzigd bij het Protocol van New York van 31 januari 1967;
- g) „EG-verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen”: verblijfstitel die door de betrokken lidstaat wordt afgegeven bij de toekenning van de status van langdurig ingezetene.

Artikel 3

Werkingsfeer

1. Deze richtlijn is van toepassing op onderdanen van derde landen die legaal op het grondgebied van een lidstaat verblijven.
2. Deze richtlijn is niet van toepassing op onderdanen van derde landen die:
 - a) toestemming hebben in een lidstaat te verblijven uit hoofde van een tijdelijke bescherming of op diezelfde grond toestemming om aldaar te verblijven hebben aangevraagd en een beslissing over hun status afwachten;
 - b) toestemming hebben in een lidstaat te verblijven uit hoofde van subsidiaire vormen van bescherming, overeenkomstig internationale verplichtingen, nationale wetgevingen of de

praktijk van de lidstaten, of die op diezelfde grond toestemming om aldaar te verblijven hebben aangevraagd en een beslissing over hun status afwachten;

- c) een verzoek om erkenning als vluchteling hebben ingediend waarover nog geen definitieve beslissing is gegeven;
 - d) in een lidstaat verblijven voor een studie, met uitzondering van studenten in de promotiefase, of om er een beroepsopleiding te volgen, of er verblijven als au pair of als seizoenarbeider, of als gedetacheerd werknemer van een dienstverlener in het kader van grensoverschrijdende dienstverlening, of als verlener van grensoverschrijdende diensten;
 - e) een juridische status hebben die valt onder de bepalingen van het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer van 1961, het Verdrag van Wenen inzake consulaire betrekkingen van 1963, het Verdrag van New York inzake speciale missies van 1969, of het Verdrag van Wenen inzake de vertegenwoordiging van Staten in hun betrekkingen met internationale organisaties met een universeel karakter van 1975.
3. Onderdanen van derde landen die gezinslid zijn van een burger van de Unie die gebruik maakt van zijn recht van vrij verkeer van personen, kunnen de status van langdurig ingezetene in de lidstaat van ontvangst van de burger van de Unie pas verkrijgen nadat zij een permanente verblijfsvergunning in deze lidstaat hebben gekregen in de zin van de wetgeving inzake het vrij verkeer van personen.
4. Deze richtlijn geldt onverminderd de gunstiger bepalingen van:
- a) bilaterale of multilaterale overeenkomsten tussen de Gemeenschap of de Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds en derde landen anderzijds;
 - b) het Europees Vestigingsverdrag van 13 december 1955, het Europees Sociaal Handvest van 18 oktober 1961 en het Europees Verdrag inzake de rechtspositie van migrerende werknemers van 24 november 1977.

5. Deze richtlijn geldt onverminderd de verplichtingen die voortvloeien uit artikel 33 van het Verdrag van Genève van 28 juli 1951 betreffende de status van vluchtelingen, gewijzigd bij het Protocol van New York van 31 januari 1967, en uit artikel 3 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, van 4 november 1950.

Artikel 4

Discriminatieverbod

De lidstaten passen deze richtlijn toe zonder onderscheid te maken naar met name geslacht, ras, kleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of overtuigingen, politieke of andere denkbeelden, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, een handicap, leeftijd of seksuele geaardheid.

⁽¹⁾ PB L ... (COM(2000) 624 def., 10.10.2000).

HOOFDSTUK II

DE STATUS VAN LANGDURIG INGEZETENE IN EEN LIDSTAAT*Artikel 5***Verblijfsduur**

1. De lidstaten kennen de status van langdurig ingezetene toe aan onderdanen van derde landen die sedert vijf jaar legaal en ononderbroken op hun grondgebied verblijven.

2. Bij de berekening van de duur van het in lid 1 bedoelde legale en ononderbroken verblijf:

- a) worden de perioden van verblijf op het grondgebied van de lidstaat als asielzoeker of als persoon die tijdelijke bescherming geniet alleen meegerekend indien de betrokken onderdaan van een derde land vluchteling is;
- b) worden de perioden van verblijf in verband met een studie, met uitzondering van de promotiefase, voor de helft meegerekend.

3. De perioden van afwezigheid van het grondgebied van de betrokken lidstaat vormen geen onderbreking van het in lid 1 bedoelde legale en ononderbroken verblijf en worden meegerekend bij de vaststelling van duur van dat verblijf, indien zij:

- a) minder dan zes achtereenvolgende maanden duren, of
- b) verband houden met de vervulling van de militaire dienstplicht, met beroepsmatige detachering, ook als dat in het kader van grensoverschrijdende dienstverlening is, met het volgen van een studie of het verrichten van onderzoek, met een ernstige ziekte, een zwangerschap of een bevalling, of
- c) verband houden met het verblijf in een tweede lidstaat als gezinslid van een langdurig ingezetene die gebruik maakt van zijn recht van verblijf op grond van deze richtlijn of van een burger van de Unie die gebruik maakt van zijn recht van vrij verkeer van personen.

4. Ononderbroken perioden van verblijf van ten minste twee jaar van een gezinslid van een burger van de Unie dat met deze burger van de Unie in een derde land heeft verbleven en binnen drie jaar naar de betrokken lidstaat is teruggekeerd, worden meegerekend bij de berekening van de in lid 1 bedoelde verblijfsduur.

*Artikel 6***Inkomsten en ziektekostenverzekering**

1. De lidstaten verlangen van onderdanen van derde landen het bewijs dat zij voor zichzelf en de gezinsleden te hunnen laste beschikken over:

- a) stabiele inkomsten die ten minste even hoog zijn als het niveau waaronder in de betrokken lidstaat sociale bijstand kan worden verstrekt. Wanneer deze bepaling niet kan wor-

den toegepast, worden de inkomsten toereikend geacht wanneer zij gelijk zijn aan het minimumniveau van het in de betrokken lidstaat door het sociaalzekerheidsstelsel uitgekeerde ouderdomspensioen. Bij de beoordeling van de stabiliteit van de inkomsten wordt gekeken naar de aard en de regelmaat van deze inkomsten voordat het verzoek om toekenning van de status van langdurig ingezetene werd ingediend.

- b) een ziektekostenverzekering die alle risico's in de betrokken lidstaat dekt.

2. De in lid 1 gestelde voorwaarden gelden niet voor:

- a) vluchtelingen;
- b) onderdanen van derde landen die op het grondgebied van een lidstaat zijn geboren.

*Artikel 7***Openbare orde en binnenlandse veiligheid**

1. De lidstaten kunnen weigeren de status van langdurig ingezetene toe te kennen indien het persoonlijk gedrag van de betrokkene een actuele bedreiging voor de openbare orde of de binnenlandse veiligheid vormt.

2. Het bestaan van strafrechtelijke veroordelingen vormt op zichzelf geen grond voor de in lid 1 bedoelde weigering. Deze kan niet op economische gronden berusten.

*Artikel 8***Verwerving van de status**

1. Om de status van langdurig ingezetene te verwerven dient de onderdaan van een derde land een verzoek in bij de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaat. Het verzoek gaat vergezeld van bewijsstukken waaruit blijkt dat de betrokkene aan de in de artikelen 5 en 6 geformuleerde voorwaarden voldoet.

2. De bevoegde nationale autoriteiten behandelen het verzoek binnen zes maanden nadat het werd ingediend. Indien het verzoek niet vergezeld gaat van alle bewijsstukken waaruit moet blijken dat de aanvrager aan de in de artikelen 5 en 6 gestelde voorwaarden voldoet, stellen de bevoegde nationale autoriteiten de betrokkene daarvan in kennis en wordt hem een extra termijn verleend. De termijn van zes maanden wordt in dit geval opgeschort en begint weer te lopen op het moment dat de ontbrekende bewijsstukken worden ingediend.

3. Indien de voorwaarden van de artikelen 5 en 6 zijn vervuld en de betrokkene geen bedreiging vormt in de zin van artikel 7, kent de lidstaat de status van langdurig ingezetene toe aan de betrokken onderdaan van een derde land. Deze status is permanent, onder voorbehoud van het bepaalde in artikel 10.

*Artikel 9***EG-Verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen**

1. De lidstaten verstrekken de langdurig ingezetene een EG-verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen. Deze vergunning is 10 jaar geldig en wordt van rechtswege verlengd zodra zij vervalt.
2. De EG-verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen kan worden afgegeven in de vorm van een vignet of een afzonderlijk document. De vergunning wordt afgegeven volgens de voorschriften en het standaardmodel van Verordening (EG) nr. .../... van de Raad [tot invoering van een uniform model voor verblijfstitels voor onderdanen van derde landen]. In de rubriek „soort vergunning” vermelden de lidstaten „EG-verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen”.
3. De EG-verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen wordt gratis verstrekt of tegen betaling van een bedrag dat niet hoger is dan de rechten en heffingen die van de eigen onderdanen worden verlangd voor de afgifte van een identiteitskaart.

*Artikel 10***Intrekking van de status**

1. De status van langdurig ingezetene wordt door de lidstaten ingetrokken indien:
 - a) de betrokkene gedurende twee opeenvolgende jaren niet op het grondgebied van de lidstaat verblijft. De lidstaten kunnen uitzonderingen op deze regel vaststellen voor afwezigheid die verband houdt met de vervulling van de militaire dienstplicht, beroepsmatige detachering, het volgen van een studie of het verrichten van onderzoek, een ernstige ziekte, een zwangerschap of een bevalling;
 - b) wordt vastgesteld dat de status van langdurig ingezetene op frauduleuze wijze is verkregen;
 - c) de betrokkene overeenkomstig artikel 27 de status van langdurig ingezetene verwerft in een andere lidstaat;
 - d) een uitzettingsmaatregel wordt genomen onder de voorwaarden van artikel 13.
2. Afwezigheid die verband houdt met de uitoefening van het recht van verblijf in een tweede lidstaat leidt niet tot de intrekking van de status van langdurig ingezetene.
3. De lidstaten kunnen bepalen dat een afwezigheid van meer dan twee jaar of afwezigheid om andere dan de in lid 1 bedoelde redenen, niet leidt tot de intrekking van de status.
4. Het feit dat de EG-verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen is vervallen, kan in geen geval tot intrekking van de status leiden.
5. De lidstaten verstrekken de betrokkene in plaats van de EG-verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen een andere verblijfstitel indien:
 - a) de status van langdurig ingezetene wordt ingetrokken overeenkomstig lid 1, onder a) of b), of

- b) ten aanzien van de langdurig ingezetene geen uitzettingsmaatregel kan worden getroffen.

*Artikel 11***Procedurele waarborgen**

1. Beslissingen tot afwijzing van het verzoek om toekenning van de status van langdurig ingezetene of tot intrekking van deze status moeten naar behoren met redenen worden omkleed. Van dergelijke beslissingen wordt schriftelijk kennisgeving gedaan aan de betrokken onderdaan van een derde land. In deze kennisgeving moet worden vermeld welke beroepsmogelijkheden openstaan voor de betrokkene, en binnen welke termijn daarvan gebruik moet worden gemaakt.
2. Indien het verzoek om toekenning van de status van langdurig ingezetene wordt afgewezen, kan de betrokken onderdaan van een derde land later een nieuw verzoek indienen, indien de ontwikkeling van de persoonlijke situatie daartoe aanleiding geeft.
3. Indien het verzoek om toekenning van de status van langdurig ingezetene wordt afgewezen, of indien de status wordt ingetrokken of de verblijfsvergunning niet wordt verlengd, kan de betrokkene zich in de betrokken lidstaat tot de rechter wenden.

*Artikel 12***Gelijke behandeling**

1. Langdurig ingezetenen genieten op de volgende gebieden dezelfde behandeling als de eigen onderdanen:
 - a) de voorwaarden voor toegang tot werk als werknemer of zelfstandige, voorzover deze werkzaamheden, zelfs indien zij slechts voor een bepaalde gelegenheid worden verricht, geen deelname aan de uitoefening van het openbaar gezag impliceren, alsmede de arbeidsvoorwaarden, ook wat betreft salariering en ontslag;
 - b) onderwijs en beroepsopleiding, met inbegrip van uitkeringen en studiebeurzen;
 - c) erkenning van door een bevoegde instantie afgegeven diploma's, certificaten en andere titels;
 - d) sociale bescherming, met inbegrip van sociale zekerheid en gezondheidszorg;
 - e) sociale bijstand;
 - f) sociale en fiscale voordelen;
 - g) toegang tot goederen en diensten en de levering van voor het publiek beschikbare goederen en diensten, waaronder de toegang tot huisvesting;
 - h) vrijheid van vereniging, lidmaatschap en actieve betrokkenheid bij een werkgevers- of werknemersorganisatie of iedere organisatie waarvan de leden een bepaald beroep uitoefenen, met inbegrip van door dergelijke organisaties verschaft voordelen;

i) vrije toegang tot het gehele grondgebied van de betrokken lidstaat.

2. De lidstaten kunnen de aanspraak op gelijke behandeling uitbreiden tot andere dan de in lid 1 bedoelde gebieden.

Artikel 13

Bescherming tegen uitzetting

1. De lidstaten kunnen uitsluitend een beslissing tot uitzetting ten aanzien van een langdurig ingezetene nemen wanneer zijn persoonlijk gedrag een actuele en voldoende ernstige bedreiging voor de openbare orde of de binnenlandse veiligheid vormt en een wezenlijk belang van de maatschappij hierdoor wordt geraakt.

2. Het persoonlijke gedrag van de betrokkene kan niet als voldoende ernstig worden aangemerkt wanneer de lidstaat geen strenge repressieve maatregelen neemt ten aanzien van eigen onderdanen die een soortgelijke inbreuk plegen.

3. Het bestaan van strafrechtelijke veroordelingen vormt op zichzelf geen grond voor een beslissing tot uitzetting. Deze kan niet op economische gronden berusten.

4. Alvorens tot uitzetting van een langdurig ingezetene wordt besloten, dienen de lidstaten rekening te houden met de volgende elementen:

- a) de duur van het verblijf op het grondgebied;
- b) de leeftijd van de betrokkene;
- c) de gevolgen voor de betrokkene en de leden van zijn gezin;
- d) het bestaan van banden met het land van verblijf of het ontbreken van banden met het land van herkomst.

5. Wanneer een beslissing tot uitzetting is genomen, kan de langdurig ingezetene zich in de betrokken lidstaat tot de rechter wenden. De lidstaten moeten ervoor zorgen dat een dergelijk beroep schorsende werking kan hebben.

6. Aan de langdurig ingezetene die niet over voldoende inkomsten beschikt, wordt rechtsbijstand verleend onder dezelfde voorwaarden als aan de eigen onderdanen van de staat waarin hij verblijft.

7. Spoedprocedures voor uitzetting zijn ten aanzien van langdurig ingezetenen niet toegestaan.

Artikel 14

Gunstiger nationale bepalingen

De lidstaten kunnen permanente verblijfstitels of verblijfstitels van onbepaalde duur afgeven onder gunstiger voorwaarden dan die welke in deze richtlijn zijn vastgesteld. Deze verblijfstitels geven geen toegang tot het recht van verblijf in de andere lidstaten zoals bepaald in hoofdstuk III van deze richtlijn.

HOOFDSTUK III

RECHT VAN VERBLIJF IN DE ANDERE LIDSTATEN

Artikel 15

Beginsel

1. Een langdurig ingezetene kan gedurende een periode van meer dan drie maanden onder de in dit hoofdstuk vastgestelde voorwaarden zijn recht van verblijf uitoefenen in een andere lidstaat dan die welke zijn status heeft toegekend.

2. Dit hoofdstuk heeft geen betrekking op het verblijf van een langdurig ingezetene op het grondgebied van de lidstaten:

- a) als werknemer die door een dienstverlener is gedetacheerd in het kader van grensoverschrijdende dienstverlening, of
- b) als verlener van grensoverschrijdende diensten.

Artikel 16

Voorwaarden

1. Voor de uitoefening van het recht van verblijf in een tweede lidstaat door een langdurig ingezetene gelden de volgende voorwaarden:

- a) een economische activiteit uitoefenen als werknemer of als zelfstandige, of
- b) een studie of beroepsopleiding volgen en beschikken over voldoende inkomsten om te voorkomen dat hij gedurende het verblijf ten laste komt van de tweede lidstaat alsmede over een ziektekostenverzekering die alle risico's in de tweede lidstaat dekt, of
- c) beschikken over voldoende inkomsten om te voorkomen dat hij gedurende het verblijf ten laste komt van de tweede lidstaat alsmede over een ziektekostenverzekering die alle risico's in de tweede lidstaat dekt.

2. De langdurig ingezetene die zijn recht van verblijf in een tweede lidstaat uitoefent als werknemer of als zelfstandige, behoudt deze hoedanigheid wanneer:

- a) hij door ziekte of door een ongeval tijdelijk arbeidsongeschikt is geworden;
- b) hij werkloos is en recht heeft op werkloosheidsuitkeringen; in dit geval behoudt hij deze hoedanigheid zolang dit recht van toepassing is;
- c) hij een beroepsopleiding gaat volgen. Voor het behoud van de hoedanigheid van werknemer is een verband tussen de voorafgaande beroepsactiviteit en de desbetreffende opleiding vereist, tenzij de betrokkene onvrijwillig werkloos is geworden.

*Artikel 17***Controle op de voorwaarden voor de uitoefening van het verblijfsrecht**

1. De langdurig ingezetene vraagt uiterlijk drie maanden na aankomst op het grondgebied van de tweede lidstaat een verblijfsvergunning aan bij de bevoegde autoriteiten van deze lidstaat.

2. Om na te gaan of aan de in artikel 16, lid 1, onder a), vermelde voorwaarden is voldaan, kan de tweede lidstaat de betrokkene vragen samen met zijn aanvraag de volgende documenten over te leggen:

- a) zijn verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen en een identiteitsbewijs, en
- b) het bewijs dat hij beschikt over een arbeidsovereenkomst of een door de werkgever verstrekte verklaring van indiensteming of tewerkstelling of het bewijs dat hij als zelfstandige een economische activiteit uitoefent of dat hij beschikt over de nodige inkomsten om als zelfstandige een economische activiteit te gaan uitoefenen, alsmede een gedetailleerde beschrijving van deze activiteit.

3. Om na te gaan of aan de in artikel 16, lid 1, onder b), vermelde voorwaarden is voldaan, kan de tweede lidstaat de betrokkene vragen samen met zijn aanvraag de volgende documenten over te leggen:

- a) zijn verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen en een identiteitsbewijs,
- b) het bewijs dat hij is ingeschreven bij een erkende instelling om een studie of een beroepsopleiding te volgen, en
- c) het bewijs dat hij over voldoende inkomsten beschikt en over een ziektekostenverzekering die alle risico's in de tweede lidstaat dekt.

4. Om na te gaan of aan de in artikel 16, lid 1, onder c), vermelde voorwaarden is voldaan, kan de tweede lidstaat de betrokkene vragen samen met zijn aanvraag de volgende documenten over te leggen:

- a) zijn verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen en een identiteitsbewijs, en
- b) het bewijs dat hij over voldoende inkomsten beschikt en over een ziektekostenverzekering die alle risico's in de tweede lidstaat dekt.

*Artikel 18***Gezinsleden**

1. De leden van het gezin, zoals reeds gevormd in de eerste lidstaat, hebben het recht de langdurig ingezetene die zijn recht van verblijf uitoefent in de tweede lidstaat, te vergezellen of zich bij hem te voegen. Uiterlijk drie maanden na aankomst op

het grondgebied van de tweede lidstaat moeten de gezinsleden bij de bevoegde autoriteiten van deze lidstaat een aanvraag voor een verblijfstitel indienen.

2. De tweede lidstaat kan een gezinslid van een langdurig ingezetene vragen om samen met de aanvraag de volgende documenten over te leggen:

- a) zijn verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen of een andere verblijfstitel en een identiteitsbewijs,
- b) het bewijs dat hij als gezinslid van een langdurig ingezetene in de eerste lidstaat heeft verbleven, en
- c) het bewijs dat hij, of de langdurig ingezetene voor hem, over voldoende inkomsten beschikt en over een ziektekostenverzekering die alle risico's in de tweede lidstaat dekt.

3. Wanneer het gezin nog niet was gevormd in de eerste lidstaat, zijn de bepalingen van Richtlijn .../EG [inzake het recht op gezinshereniging] van toepassing.

*Artikel 19***Openbare orde en binnenlandse veiligheid**

1. De lidstaten kunnen weigeren een verblijfstitel toe te kennen aan de langdurig ingezetene of aan zijn gezinsleden indien het persoonlijke gedrag van de betrokkene een actuele bedreiging voor de openbare orde of de binnenlandse veiligheid vormt.

2. Het bestaan van strafrechtelijke veroordelingen vormt op zichzelf geen grond voor de in lid 1 bedoelde weigering. Deze kan niet op economische gronden berusten.

*Artikel 20***Volksgezondheid**

1. De enige ziekten of gebreken uit hoofde waarvan de binnenkomst of het recht van verblijf op het grondgebied van een lidstaat kan worden geweigerd, zijn de in Gezondheidsvoorschrift nr. 2 van de Wereldgezondheidsorganisatie van 25 mei 1951 vermelde ziekten die quarantainemaatregelen noodzakelijk maken alsmede andere besmettelijke, door infectie of parasieten teweeggebrachte ziekten, voor zover zij in het ontvangende land onder beschermende bepalingen ten aanzien van de eigen onderdanen vallen. De lidstaten mogen geen nieuwe strengere bepalingen of praktijk invoeren.

2. Het enkele feit dat ziekten of gebreken na afgifte van de eerste verblijfstitel zijn ontstaan, kan geen grond zijn voor weigering van verlenging van de verblijfstitel of voor uitzetting.

3. Een lidstaat kan de onder deze richtlijn vallende personen aan een kosteloos medisch onderzoek onderwerpen, zodat kan worden aangetoond dat zij niet aan een van de in lid 1 vermelde ziekten lijden. Een dergelijk onderzoek mag niet systematisch worden verricht.

Artikel 21

Onderzoek van de aanvraag en afgifte van de verblijfstitel

1. De bevoegde nationale autoriteiten onderzoeken de aanvraag binnen een termijn van drie maanden te rekenen vanaf de indiening van de aanvraag. Indien de aanvraag niet vergezeld gaat van de in artikel 17, leden 2, 3 en 4, en artikel 18, lid 2, genoemde bewijsstukken, stellen de bevoegde nationale autoriteiten de betrokken onderdaan van een derde land hiervan in kennis en wordt hem een extra termijn verleend. De termijn van drie maanden wordt in dit geval opgeschort en begint weer te lopen op het moment dat de ontbrekende bewijsstukken worden ingediend.

2. Indien aan de in de artikelen 16 en 18, lid 1, gestelde voorwaarden is voldaan en onder voorbehoud van de bepalingen van de artikelen 19 en 20 betreffende de openbare orde, de binnenlandse veiligheid en de volksgezondheid verstrekt de tweede lidstaat aan de langdurig ingezetene een verblijfstitel die kan worden verlengd. De geldigheidsduur van deze verblijfstitel stemt overeen met de verwachte duur van het verblijf. De langdurig ingezetene moet de lidstaat die hem de status van langdurig ingezetene heeft toegekend, hiervan in kennis stellen.

3. De tweede lidstaat verstrekt aan de gezinsleden van de langdurig ingezetene een verblijfstitel die kan worden verlengd en die dezelfde geldigheidsduur heeft als die welke hij aan de langdurig ingezetene heeft verstrekt.

4. De verblijfstitel wordt gratis verstrekt of tegen betaling van een bedrag dat niet hoger is dan de rechten en heffingen die van de eigen onderdanen worden verlangd voor de afgifte van een identiteitskaart.

Artikel 22

Procedurele waarborgen

1. Beslissingen tot afwijzing van een verzoek om een verblijfstitel moeten met redenen worden omkleed. Van dergelijke beslissingen wordt schriftelijk kennisgeving gedaan aan de betrokken onderdaan van een derde land. In deze kennisgeving moet ook worden vermeld welke beroepsmogelijkheden openstaan voor de betrokkene, en binnen welke termijn daarvan gebruik moet worden gemaakt.

2. Wanneer de verblijfstitel wordt geweigerd, niet wordt verlengd of wordt ingetrokken, kan de betrokkene zich in de betrokken lidstaat tot de rechter wenden.

Artikel 23

Behoud van de status in de eerste lidstaat

1. De langdurig ingezetene die gebruik maakt van zijn recht van verblijf in de tweede lidstaat, behoudt zijn status van langdurig ingezetene in de eerste lidstaat zolang hij deze nog niet in de tweede lidstaat heeft verkregen.

2. Gezinsleden van een langdurig ingezetene die gebruik maakt van zijn recht van verblijf welke zelf geen langdurig ingezetenen zijn, behouden de verblijfstitel die zij in de eerste lidstaat hadden verkregen totdat deze vervalt.

3. Indien de gezinsleden nog niet de in artikel 13 van Richtlijn .../.../EG [inzake het recht op gezinshereniging] bedoelde zelfstandige verblijfstitel hebben verworven, telt de duur van hun legaal verblijf in de tweede lidstaat mee voor de verwerving van de zelfstandige verblijfstitel in de eerste lidstaat.

Artikel 24

Rechten in de tweede lidstaat

1. Zodra de langdurig ingezetene de in artikel 21 bedoelde verblijfstitel in de tweede lidstaat heeft verkregen, komt hij in deze lidstaat in aanmerking voor de in artikel 12 genoemde rechten, met uitzondering van sociale bijstand en beurzen voor levensonderhoud ten behoeve van studenten.

2. Zodra zij de in artikel 21 bedoelde verblijfstitel in de tweede lidstaat hebben verkregen, komen de gezinsleden van de langdurig ingezetene in deze lidstaat in aanmerking voor de in artikel 12, leden 1 en 2, van Richtlijn .../.../EG [inzake het recht op gezinshereniging] bedoelde rechten.

Artikel 25

Intrekking van de verblijfstitel

1. De tweede lidstaat kan gedurende een overgangperiode van vijf jaar een beslissing tot uitzetting nemen ten aanzien van de langdurig ingezetene en/of zijn gezinsleden:

- a) om redenen die verband houden met de openbare orde en de binnenlandse veiligheid, zoals bepaald in artikel 19;
- b) wanneer niet meer aan de voorwaarden van de artikelen 16 en 18 wordt voldaan.

2. De beslissing tot uitzetting mag niet gepaard gaan met een permanent verblijfsverbod.

Artikel 26

Terugnameverplichting

1. Ingeval de verblijfstitel door de tweede lidstaat wordt ingetrokken neemt de eerste lidstaat de langdurig ingezetene en zijn gezinsleden onmiddellijk terug.

2. De in lid 1 bedoelde terugnameverplichting geldt tevens wanneer:

- a) de geldigheidsduur van de EG-verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen is verstreken;
- b) de geldigheidsduur van de verblijfstitel van de gezinsleden is verstreken.

*Artikel 27***Verwerving van de status van langdurig ingezetene in de tweede lidstaat**

1. Na een legaal verblijf van vijf jaar op het grondgebied van de tweede lidstaat kan de langdurig ingezetene die aldaar gebruik heeft gemaakt van zijn recht van verblijf, bij de bevoegde autoriteiten van die lidstaat een verzoek om toekenning van de status van langdurig ingezetene indienen.

2. De tweede lidstaat kent aan de langdurig ingezetene de in artikel 8 bedoelde status toe, mits de bepalingen van de artikelen 6 en 7 in acht zijn genomen. De tweede lidstaat deelt zijn beslissing mede aan de eerste lidstaat, die de status van de betrokkene intrekt.

3. Op de indiening en het onderzoek van het verzoek om toekenning van de status van langdurig ingezetene in de tweede lidstaat is de procedure van artikel 8 van toepassing. Op de afgifte van de verblijfsvergunning zijn de bepalingen van artikel 9 van toepassing. Wanneer het verzoek wordt afgewezen gelden de in artikel 11 genoemde procedurele waarborgen.

HOOFDSTUK IV

SLOTBEPALINGEN*Artikel 28***Sancties**

De lidstaten stellen het stelsel van sancties, van toepassing op overtredingen van de ter uitvoering van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen, vast en treffen alle maatregelen die nodig zijn om de toepassing van deze sancties te garanderen. De aldus vastgestelde sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn. De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk op de in artikel 30 genoemde datum in kennis van de desbetreffende bepalingen en delen haar alle latere wijzigingen ervan zo spoedig mogelijk mede.

*Artikel 29***Verslag**

De Commissie dient uiterlijk op 31 december 2005 bij het Europees Parlement en de Raad een verslag in over de toepassing van deze richtlijn in de lidstaten en stelt in voorkomend geval de nodige wijzigingen voor.

*Artikel 30***Omzetting in nationaal recht**

De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 31 december 2003 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Wanneer de lidstaten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar deze richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

*Artikel 31***Inwerkingtreding**

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

*Artikel 32***Adressaten**

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Voorstel voor een richtlijn van de Raad tot wijziging van Richtlijn 2000/29/EG van de Raad betreffende de beschermende maatregelen tegen het binnenbrengen en de verspreiding in de Gemeenschap van voor planten en voor plantaardige producten schadelijke organismen

(2001/C 240 E/14)

COM(2001) 183 def. — 2001/0090(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 5 april 2001)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 37,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In Richtlijn 2000/29/EG van de Raad van 8 mei 2000 betreffende de beschermende maatregelen tegen het binnenbrengen en de verspreiding in de Gemeenschap van voor planten en voor plantaardige producten schadelijke organismen ⁽¹⁾ is de communautaire regeling op fytosanitair gebied vastgesteld, waarin de voorwaarden, procedures en formaliteiten zijn opgenomen die in fytosanitair opzicht gelden voor het binnenbrengen in en het verkeer binnen de Gemeenschap van planten en plantaardige producten.
- (2) De procedures en formaliteiten waaraan planten en plantaardige producten worden onderworpen wanneer zij in de Gemeenschap worden binnengebracht, moeten op bepaalde punten worden verduidelijkt, en voor sommige gebieden zijn nadere bepalingen vereist.
- (3) De fytosanitaire procedures en formaliteiten moeten zijn afgewikkeld voordat de inklaring door de douane plaatsvindt. Aangezien de fytosanitaire procedures en formaliteiten met betrekking tot partijen planten en plantaardige producten niet noodzakelijkerwijs worden afgewikkeld in dezelfde lidstaat als die waar de inklaring door de douane plaatsvindt, moet een systeem van samenwerking op het gebied van communicatie en uitwisseling van informatie tussen de officiële instanties en de douanekantoren binnen een lidstaat en tussen de officiële instanties van alle lidstaten tot stand worden gebracht.
- (4) Om de bescherming tegen het binnenbrengen van voor planten of plantaardige producten schadelijke organismen in de Gemeenschap te verbeteren, moeten de lidstaten de vereiste controles intensiveren. Die controles moeten doeltreffend zijn en in de hele Gemeenschap op een geharmoniseerde manier worden uitgevoerd.
- (5) De retributies voor de bedoelde controles moeten worden vastgesteld op basis van een redelijke kostenberekening en zoveel mogelijk voor alle lidstaten gelijk zijn.
- (6) Verder moeten verscheidene andere bepalingen van de genoemde richtlijn op grond van de opgedane ervaring worden aangevuld, verduidelijkt en in het licht van eventuele ontwikkelingen worden gewijzigd.
- (7) Sinds de voorwaarden van de interne markt effectief worden toegepast, worden voor de intracommunautaire handel in planten en plantaardige producten niet langer de fytosanitaire certificaten gebruikt die zijn vastgesteld in het Internationaal Verdrag voor de bescherming van planten. Het is echter belangrijk dat deze certificaten door de lidstaten in de bij dat verdrag gestandaardiseerde vorm worden gebruikt voor de export van planten of plantaardige producten naar derde landen.
- (8) Voor sommige taken van de „centrale instantie”, die voor iedere lidstaat de coördinatie verzorgt en de contacten onderhoudt voor de praktische toepassing van de communautaire regeling op fytosanitair gebied, is specifieke wetenschappelijke en technische kennis vereist. Daarom moet in de mogelijkheid worden voorzien om specifieke taken aan andere diensten te delegeren.
- (9) De huidige bepalingen betreffende de procedure tot wijziging van de bijlagen bij Richtlijn 2000/29/EG door de Commissie en voor de vaststelling van besluiten tot afwijking bevatten enkele procedurele voorwaarden die niet langer nodig of gerechtvaardigd zijn. De procedure voor de goedkeuring van noodmaatregelen voorziet niet in de mogelijkheid om snel tussentijdse maatregelen vast te stellen die recht doen aan de in specifieke gevallen bestaande noodsituatie. De bepalingen betreffende deze drie procedures moet derhalve dienovereenkomstig worden gewijzigd.
- (10) De lijst van taken ten aanzien waarvan de Commissie onder eigen verantwoordelijkheid fytosanitaire controles kan organiseren, moet worden uitgebreid om rekening te houden met het bredere scala van fytosanitaire activiteiten ten gevolge van nieuwe praktijken en ervaringen.
- (11) Gebleken is dat niet duidelijk is bepaald hoe de Gemeenschap haar rechten kan uitoefenen ten aanzien van haar financiële bijdragen voor fytosanitaire controles. Bepaald moet worden dat de Commissie optreedt door middel van beschikkingen van de Commissie.

⁽¹⁾ PB L 169 van 10.7.2000, blz. 1.

(12) Sommige bepalingen van Richtlijn 2000/29/EG (artikel 3, lid 7, eerste, tweede en vierde alinea, alsmede de artikelen 7, 8 en 9) zijn sinds 1 juni 1993 vervangen door alternatieve bepalingen, en zijn sindsdien dan ook overbodig. Zij moeten derhalve worden geschrapt.

(13) Op grond van artikel 4 van de Overeenkomst inzake sanitaire en fytosanitaire maatregelen (de SPS-overeenkomst⁽¹⁾), moet de Gemeenschap onder bepaalde voorwaarden erkennen dat de fytosanitaire maatregelen van andere partijen bij die overeenkomst gelijkwaardig zijn aan haar eigen maatregelen. De procedures voor die erkenning op fytosanitair gebied moeten in Richtlijn 2000/29/EG worden aangegeven.

(14) Richtlijn 2000/29/EG moet worden aangepast om rekening te houden met Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden⁽²⁾,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Richtlijn 2000/29/EG wordt als volgt gewijzigd:

1. Artikel 1 wordt als volgt gewijzigd:

a) aan lid 1, tweede alinea, wordt de volgende littera d) toegevoegd:

„d) de vorm van de „fytosanitaire certificaten” en de „fytosanitaire certificaten voor wederuitvoer” die door de lidstaten voor uitvoer naar derde landen worden afgegeven op grond van het Internationaal Verdrag voor de bescherming van planten.”

b) lid 4 wordt vervangen door:

„4. De lidstaten moeten ten aanzien van aangelegenheden die onder deze richtlijn vallen, nauw, snel, rechtstreeks en doeltreffend met de Commissie en onderling samenwerken. Hiertoe moet iedere lidstaat een centrale instantie oprichten of aanwijzen die ten minste verantwoordelijk is voor de coördinatie en de contacten inzake die aangelegenheden. Daarvoor wordt bij voorkeur de officiële plantenziektkundige dienst aangewezen die op grond van het Internationaal Verdrag voor de bescherming van planten is ingesteld.

Welke instantie is aangewezen en iedere latere desbetreffende wijziging, wordt aan de andere lidstaten en de Commissie bekendgemaakt.

Overeenkomstig de in artikel 18, lid 2, vermelde procedure kan de centrale instantie worden gemachtigd de taken inzake de coördinatie en het onderhouden van contacten aan een andere dienst op te dragen of te delegeren voorzover deze taken verband houden met specifieke onder deze richtlijn vallende fytosanitaire aangelegenheden.”

2. Artikel 2, lid 1, wordt als volgt gewijzigd:

a) littera a) wordt als volgt gewijzigd:

i) het eerste streepje wordt vervangen door:

„planten: levende planten en nader omschreven levende delen van planten, met inbegrip van zaden.”

ii) de tweede alinea wordt als volgt gewijzigd:

— na het zesde streepje wordt het volgende zevende streepje ingevoegd:

„— bladeren, loof;”

— het volgende negende streepje wordt toegevoegd:

„— alle andere plantendelen, welke nader kunnen worden bepaald volgens de in artikel 18, lid 2, vermelde procedure.”

b) onder g) wordt de vijfde alinea vervangen door:

„De in artikel 1, lid 4, bedoelde centrale instantie deelt de Commissie mee welke instanties de verantwoordelijke officiële instanties in de betrokken lidstaat zijn. De Commissie geeft deze informatie door aan de andere lidstaten;”

c) onder i), eerste alinea, eerste streepje, worden de woorden „in artikel 7, lid 1, of artikel 8, lid 2,” vervangen door „in artikel 1, lid 1, onder d)”.

d) de volgende litterae j) tot en met q) worden toegevoegd:

„j) „plaats van binnenkomst”: de plaats waar planten, plantaardige producten of andere materialen in het douanegebied van de Gemeenschap worden binnengebracht: de eerste luchthaven in het geval van luchtvervoer, de eerste haven in het geval van zee- of binnenvaartvervoer, het eerste station in het geval van railvervoer en in alle andere gevallen de plaats waar het douanekantoor is gevestigd dat verantwoordelijk is voor het gebied waar de op land gelegen buitengrens van de Gemeenschap is overschreden;

⁽¹⁾ PB L 336 van 23.12.1994, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

- k) „officiële instantie van de plaats van binnenkomst”: de officiële instantie die verantwoordelijk is voor de plaats van binnenkomst;
- l) „officiële instantie van bestemming”: de officiële instantie die verantwoordelijk is voor het gebied waar het „douanekantoor van bestemming” is gevestigd;
- m) „douanekantoor van vertrek”: het kantoor van vertrek in de zin van artikel 340 ter, punt 1, van Verordening (EEG) nr. 2454/93 van de Commissie houdende vaststelling van enkele bepalingen ter uitvoering van Verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad tot vaststelling van het communautair douanewetboek van de Commissie ⁽¹⁾;
- n) „douanekantoor van bestemming”: het kantoor van bestemming in de zin van artikel 340 ter, punt 3, van Verordening (EEG) nr. 2454/93;
- o) „deelzending”: een aantal van een zending (partij) deel uitmakende eenheden van een product, herkenbaar aan de homogene samenstelling, oorsprong en onmiddellijke bestemming;
- p) „douanebestemming”: de in artikel 4, punt 15, van Verordening (EEG) nr. 2913/92 tot vaststelling van het communautair douanewetboek ⁽²⁾ genoemde douanebestemmingen;
- q) „douanevervoer”: de in artikel 91 van Verordening (EEG) nr. 2913/92 bedoelde procedure.

⁽¹⁾ PB L 253 van 11.10.1993, blz. 1, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2787/2000 (PB L 330 van 27.12.2000, blz. 1).

⁽²⁾ PB L 302 van 19.10.1992, blz. 1, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2700/2000 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 311 van 12.12.2000, blz. 17)."

3. Artikel 3, lid 7, wordt vervangen door:

„Overeenkomstig de voorwaarden die volgens de in artikel 18, lid 2, vermelde procedure worden vastgesteld, gelden de leden 1, 2 en 4, en lid 5, onder a) en b), noch voor proefnemingen of wetenschappelijke doeleinden, noch voor rasverdeling.”.

4. De artikelen 7, 8 en 9 worden geschrapt.

5. Artikel 10 wordt als volgt gewijzigd:

a) Lid 1 wordt als volgt gewijzigd:

- i) in de eerste alinea, worden de woorden „in plaats van het in de artikelen 7 en 8 bedoelde fyto-sanitair certificaat,” geschrapt;

- ii) na de eerste alinea wordt de volgende alinea ingevoegd:

„In het geval van het in artikel 6, lid 4, genoemde zaad hoeft echter geen plantenpaspoort te worden afgegeven, indien wordt gegarandeerd dat met de documenten die zijn afgegeven overeenkomstig de bepalingen die van toepassing zijn op de handel in officieel gecertificeerd zaad, kan worden bewezen dat aan de vereisten van artikel 6, lid 4, is voldaan. In dat geval worden die documenten voor alle doeleinden beschouwd als plantenpaspoorten in de zin van artikel 2, lid 1, onder f).”

- b) In lid 2, worden in de eerste en tweede alinea na de woorden „andere materialen” de woorden, „en de in artikel 6, lid 4, genoemde zaden” ingevoegd.

6. Aan artikel 11, lid 3, wordt na de tweede alinea de volgende derde alinea toegevoegd:

„Indien lid 1 slechts voor een deel van de betrokken planten, plantaardige producten of groeimedia geldt, kan voor de overige delen een plantenpaspoort worden gebruikt overeenkomstig artikel 10, mits er voor deze delen geen vermoeden van besmetting bestaat en er geen mogelijkheid van verspreiding van schadelijke organismen lijkt te bestaan.”.

7. Artikel 12 wordt vervangen door:

„Artikel 12

1. De lidstaten organiseren officiële controles om ervoor te zorgen dat wordt voldaan aan deze richtlijn, en inzonderheid aan het bepaalde in artikel 10, lid 2, welke controles moeten worden uitgevoerd op aselece basis en zonder onderscheid ten aanzien van de oorsprong van de planten, de plantaardige producten en andere materialen, en met inachtneming van de onderstaande bepalingen:

- incidentele controles, ongeacht wanneer of waar planten, plantaardige producten of andere materialen in het verkeer zijn;
- incidentele controles, in bedrijven waar planten, plantaardige producten en andere materialen worden geteeld, geproduceerd, opgeslagen of te koop aangeboden, alsmede in bedrijven van kopers;
- incidentele controles, tegelijkertijd met andere controles van documenten die om andere dan fyto-sanitaire redenen worden uitgevoerd.

De controles moeten regelmatig worden uitgevoerd in de overeenkomstig artikel 10, lid 3, en artikel 13 bis, lid 7, tweede alinea, in een officieel register opgenomen bedrijven, en mogen regelmatig worden uitgevoerd in de overeenkomstig artikel 6, lid 6, in een officieel register opgenomen bedrijven.

Indien feiten aan het licht zijn gekomen die doen vermoeden dat aan één of meer bepalingen van deze richtlijn niet is voldaan, moeten gerichte controles worden uitgevoerd.

2. Commerciële kopers van planten, plantaardige producten of andere materialen moeten, als eindgebruikers die uit hoofde van hun beroep bij de plantaardige productie betrokken zijn, de desbetreffende plantenpaspoorten ten minste één jaar bewaren en de referentiegegevens in hun registers vermelden.

Inspecteurs hebben in alle productie- en afzetstadiïa toegang tot de planten, de plantaardige producten en andere materialen. Zij hebben het recht om alle onderzoeken te verrichten die voor de betrokken officiële controles nodig zijn, met inbegrip van onderzoek van de plantenpaspoorten en de registers.

3. De in artikel 21 bedoelde deskundigen kunnen de lidstaten bijstaan bij de officiële controles.

4. Wanneer op grond van de overeenkomstig de leden 1 en 2 uitgevoerde officiële controles is komen vast te staan dat planten, plantaardige producten of andere materialen een risico van verspreiding van schadelijke organismen opleveren, worden ten aanzien daarvan officiële maatregelen overeenkomstig artikel 11, lid 3, getroffen.

Onverminderd de op grond van artikel 16 vereiste kennisgevingen en informatie, moeten de lidstaten ervoor zorgen dat, wanneer de betrokken planten, plantaardige producten of andere materialen uit een andere lidstaat komen, de verantwoordelijke officiële instantie onmiddellijk de centrale instantie van die lidstaat en de Commissie informeert over de bevindingen en over de officiële maatregelen die zij van plan is te nemen of reeds heeft genomen. Volgens de in artikel 18 vermelde procedure kan hiertoe een gestandaardiseerd informatiesysteem worden opgezet.”

8. Artikel 13 wordt vervangen door de volgende artikelen 13, 13 bis, 13 ter en 13 quater:

„Artikel 13

1. De lidstaten moeten er, onverminderd het bepaalde in artikel 13 bis, leden 1 tot en met 4, en onverminderd specifieke overeenkomsten die de Gemeenschap in dit verband met een of meer derde landen heeft gesloten, voor zorgen dat op planten, plantaardige producten en andere materialen als bedoeld in de lijst van bijlage V, deel B, die uit een derde land komen en in het douanegebied van de Gemeenschap worden binnengebracht vanaf het moment van binnenkomst toezicht wordt gehouden door de verantwoordelijke officiële instanties. Onverminderd artikel 13 bis, lid 8, mogen zij alleen een douanebestemming krijgen indien de in lid 2 genoemde formaliteiten zijn vervuld en op grond van deze formaliteiten en voorzover kan worden nagegaan, kan worden geconcludeerd dat:

- i) — de planten, plantaardige producten of andere materialen niet besmet zijn met in bijlage I, deel A, genoemde schadelijke organismen;
 - wat de in bijlage II, deel A, genoemde planten of plantaardige producten betreft, deze niet zijn besmet met de schadelijke organismen die in dat deel van diezelfde bijlage worden genoemd;
 - wat de in bijlage IV, deel A, genoemde planten, plantaardige producten of andere materialen betreft, deze voldoen aan de desbetreffende bijzondere eisen die in die bijlage worden genoemd;
- ii) de planten, plantaardige producten of andere materialen vergezeld gaan van het origineel van het vereiste officiële „fyto-sanitair certificaat” of „fyto-sanitair certificaat voor wederuitvoer” dat overeenkomstig het bepaalde in lid 3 is afgegeven, of, indien van toepassing, van het origineel van alternatieve documenten zoals nader bepaald in en geaccepteerd bij op grond van deze richtlijn vastgestelde uitvoeringsbepalingen.

De lidstaten moeten voorschrijven dat op planten, plantaardige producten en andere materialen, andere dan de in bijlage V, deel B, genoemde, die uit een derde land afkomstig zijn en die in het douanegebied van de Gemeenschap worden binnengebracht, vanaf het moment van binnenkomst toezicht kan worden gehouden door de verantwoordelijke officiële instanties, ten aanzien van het bepaalde in punt i), eerste en tweede streepje. Wanneer de verantwoordelijke officiële instantie van die mogelijkheid gebruik maakt, moeten de betrokken planten, plantaardige producten of andere materialen onder toezicht blijven totdat de terzake geldende formaliteiten zijn vervuld en op grond daarvan kan worden geconcludeerd dat aan de in deze richtlijn vastgestelde eisen is voldaan.

De lidstaten mogen het in de eerste en de tweede alinea bepaalde op hun eigen grondgebied toepassen voordat de planten, plantaardige producten of andere materialen een douanebestemming krijgen.

2. De in lid 1 bedoelde formaliteiten omvatten nauwgezette controles door de verantwoordelijke officiële instanties van ten minste:

- i) iedere zending (partij) die geheel of voor een deel bestaat uit dergelijke planten, plantaardige producten of andere materialen, of
- ii) wanneer een zending (partij) uit verschillende deelzendingen bestaat, iedere deelzending die geheel of voor een deel uit dergelijke planten, plantaardige producten of andere materialen bestaat.

Met controles moet worden uitgemaakt of:

- i) de zending (partij) vergezeld gaat van het origineel van de vereiste certificaten of het origineel van de in lid 1, punt ii), vermelde alternatieve documenten (controles aan de hand van documenten),
- ii) de planten, plantaardige producten of andere materialen dezelfde zijn die zijn aangegeven op de vereiste documenten (controles van de identiteit), te oordelen naar het geheel of naar het resultaat van de toetsing van een of meer representatieve monsters, en
- iii) de planten, plantaardige producten of andere materialen, met inbegrip van de verpakking, en, indien van toepassing, het vervoermiddel, aan de eisen als aangegeven in lid 1, punt i), (fyto-sanitaire controles) voldoen, te oordelen naar het geheel of naar het resultaat van de toetsing van een of meer representatieve monsters.

De fyto-sanitaire controles zijn echter niet vereist — en mogen alleen bij uitzondering worden uitgevoerd — wanneer:

- de activiteiten in verband met de controle van de zending (partij) of deelzending reeds in het betrokken derde land zijn uitgevoerd volgens de in artikel 13 bis, lid 5, bedoelde technische regelingen, of
- de planten, plantaardige producten of andere materialen in de zending (partij) of deelzending in de terzake overeenkomstig lid 6 vastgestelde uitvoeringsbepalingen zijn vermeld, of
- de Commissie op eerdere ervaringen met het binnenbrengen van dergelijk materiaal van dezelfde oorsprong in de Gemeenschap gebaseerde en door alle betrokken lidstaten bevestigde bewijzen levert dat de planten, plantaardige producten of andere materialen in de zending (partij) of deelzending voldoen aan de in deze richtlijn vastgestelde eisen, mits wordt voldaan aan bepaalde nadere voorwaarden die in hiertoe overeenkomstig lid 6 vastgestelde uitvoeringsbepalingen zijn vermeld.

3. Het in lid 1, punt ii), bedoelde officiële „fyto-sanitair certificaat” of „fyto-sanitair certificaat voor wederuitvoer” moet zijn opgesteld in ten minste een van de officiële talen van de Gemeenschap en zijn afgegeven in overeenstemming met de wettelijke bepalingen of voorschriften van het land van uitvoer of wederuitvoer die zijn vastgesteld overeenkomstig het Internationaal Verdrag voor de bescherming van planten, ongeacht of dat land daarbij verdragsluitende partij is of niet. Het moet zijn gericht aan de „plantenziektenkundige dienst(en) van/in de Europese Gemeenschap”.

Het mag niet eerder zijn opgemaakt dan veertien dagen vóór de datum waarop de betrokken planten, plantaardige producten of andere materialen, het derde land van afgifte hebben verlaten.

Het certificaat moet, ongeacht de vorm ervan, informatie bevatten overeenkomstig het model van de bijlage bij het Internationaal Verdrag voor de bescherming van planten. Het moet zijn opgemaakt in een van de vormen die door de Commissie overeenkomstig lid 4 zijn vastgesteld. Het certificaat moet zijn afgegeven door autoriteiten die hiertoe bevoegd zijn op grond van de wettelijke bepalingen of voorschriften van het derde land zoals meegedeeld aan de Directeur-generaal van de FAO overeenkomstig het bepaalde in het Internationaal Verdrag voor de bescherming van planten, of, in het geval van niet-verdragsluitende partijen, aan de Commissie.

4. Overeenkomstig de in artikel 18, lid 2, vermelde procedure worden de in de verschillende versies van de bijlage bij het Internationaal Verdrag voor de bescherming van planten aangegeven aanvaardbare modellen vastgesteld. Overeenkomstig dezelfde procedure kunnen voor speciale gevallen alternatieve eisen inzake het „fyto-sanitair certificaat” of het „fyto-sanitair certificaat voor wederuitvoer” worden vastgesteld.

Onverminderd artikel 15, lid 4, moet in het geval van in bijlage IV, deel A, rubriek I, of deel B, genoemde planten, plantaardige producten of andere materialen in de rubriek „Aanvullende verklaring” van de certificaten worden vermeld aan welke van de bijzondere eisen die in de betrokken delen van die bijlage zijn vermeld, is voldaan.

In het geval van planten, plantaardige producten of andere materialen waarop de bijzondere eisen van bijlage IV, deel A, of, in voorkomend geval, deel B, van toepassing zijn, moet het in lid 1, punt ii), genoemde officiële „fyto-sanitair certificaat” zijn afgegeven in het derde land van oorsprong van de planten, plantaardige producten en andere materialen.

Deze bepaling geldt echter niet voor gevallen waarin ook op andere plaatsen dan die van oorsprong aan de bedoelde bijzondere eisen kan worden voldaan, noch voor gevallen waarin geen bijzondere eisen gelden. In die gevallen mag het vereiste „fyto-sanitair certificaat” zijn afgegeven in het land waar de planten, plantaardige producten of andere materialen vandaan komen.

5. De lidstaten bepalen dat het origineel van de certificaten, respectievelijk van de alternatieve documenten, als genoemd in lid 1, punt ii), dat door de verantwoordelijke officiële instantie wordt overgelegd voor controle van de documenten overeenkomstig het bepaalde in lid 2, tweede alinea, punt i), door die instantie moet worden afgestempeld met een „visum” met ten minste de naam van die instantie en de datum waarop het document wordt overgelegd.

6. Overeenkomstig de in artikel 18, lid 2, vermelde procedure kunnen uitvoeringsbepalingen worden vastgesteld teneinde:

- a) procedures vast te stellen voor de uitvoering van de in lid 2, tweede alinea, punt iii), bedoelde fyto-sanitaire controles, met inbegrip van het minimumaantal en de minimumomvang van de monsters,
- b) lijsten vast te stellen van planten, plantaardige producten of andere materialen waarop op grond van het bepaalde in lid 2, derde alinea, tweede streepje, fyto-sanitaire controles moeten worden uitgevoerd,
- c) de nadere voorwaarden vast te stellen voor het bepaalde in lid 2, derde alinea, derde streepje.

De Commissie kan ten aanzien van het bepaalde onder a) of b) richtsnoeren opnemen in de in artikel 21, lid 6, bedoelde aanbevelingen.

Artikel 13 bis

1. De lidstaten moeten ervoor zorgen dat ook zendingen (partijen) uit derde landen, die volgens de aangifte geen planten, plantaardige producten of andere materialen als vermeld in bijlage V, deel B, bevatten, officieel worden gecontroleerd wanneer er ernstige redenen zijn om aan te nemen dat op de voorschriften op dit gebied inbreuk is gepleegd.

Overeenkomstig de in artikel 18, lid 2, vermelde procedure kunnen uitvoeringsbepalingen worden vastgesteld waarin wordt bepaald:

- a) in welke gevallen die controles moeten worden uitgevoerd;
- b) welke methoden voor die controles moeten worden toegepast.

Mocht na de controle twijfel blijven bestaan ten aanzien van de identiteit van de zending (partij), en met name ten aanzien van geslacht, soort of oorsprong, dan wordt de zending (partij) geacht planten, plantaardige producten of andere materialen als vermeld in bijlage V, deel B, te bevatten.

2. Op voorwaarde dat er geen gevaar voor verspreiding van schadelijke organismen bestaat:

- a) is artikel 13, lid 1, niet van toepassing wanneer planten, plantaardige producten of andere materialen rechtstreeks worden overgebracht naar een andere plaats in de Gemeenschap via het grondgebied van een derde land;
- b) zijn artikel 13, lid 1 en artikel 4, lid 1, niet van toepassing bij douanevervoer over het grondgebied van de Gemeenschap;
- c) is artikel 13, lid 1, niet van toepassing op kleine hoeveelheden planten, plantaardige producten, voedings-

middelen of diervoeders die bestemd zijn voor gebruik door de eigenaar of ontvanger voor niet-industriële en niet-commerciële doeleinden of voor verbruik tijdens het vervoer.

3. Overeenkomstig de voorwaarden die volgens de in artikel 18, lid 2, vermelde procedure worden vastgesteld, geldt artikel 13, lid 1, niet voor het binnenbrengen van planten, plantaardige producten of andere materialen, bestemd voor gebruik bij proefnemingen, voor wetenschappelijke doeleinden, of voor rasveredeling.

4. Voorzover geen gevaar voor verspreiding van schadelijke organismen bestaat, kan een lidstaat bepalen dat artikel 13, lid 1, in nader bepaalde afzonderlijke gevallen niet van toepassing is op planten, plantaardige producten en andere materialen, die in een aan zijn grens gelegen gebied in een derde land worden geteeld, geproduceerd of gebruikt en in de lidstaat worden binnengebracht om op nabijgelegen plaatsen in de grensstreek op zijn grondgebied te worden bewerkt.

Wanneer de lidstaat een dergelijke uitzondering toestaat, moet hij de plaats van bewerking en de naam van de bewerker nader aangeven. Deze gegevens, die regelmatig moeten worden bijgewerkt, moeten ter beschikking van de Commissie worden gesteld.

Planten, plantaardige producten en andere materialen die onder een uitzondering op grond van de eerste alinea vallen, moeten vergezeld gaan van een bewijsstuk waarin de plaats van oorsprong van de bedoelde planten, plantaardige producten en andere materialen in het betrokken derde land is vermeld.

5. In technische regelingen tussen de Commissie en de bevoegde instanties van sommige derden landen, die volgens de in artikel 18, lid 2, vermelde procedure worden goedgekeurd, kan worden bepaald dat de in artikel 13, lid 1, bedoelde controlewerkzaamheden op gezag van de Commissie, en overeenkomstig de terzake geldende bepalingen van artikel 21, ook kunnen worden uitgevoerd in het betrokken derde land, in samenwerking met de officiële instantie voor gewasbescherming van dat land.

6. Met betrekking tot vervoer van zendingen (partijen) naar een beschermd gebied is artikel 13, lid 1, van toepassing op in deel B van, respectievelijk, de bijlagen I, II en IV genoemde schadelijke organismen en bijzondere eisen voor dat gebied.

7. De in artikel 13, lid 2, genoemde formaliteiten, de in lid 1 vastgestelde controles en de controles op de naleving van het bepaalde in artikel 4 ten aanzien van bijlage III, worden tegelijk met de voor de betrokken douanebestemming vereiste formaliteiten afgewikkeld. Zij moeten worden vervuld overeenkomstig het bepaalde in de Internationale Overeenkomst inzake de harmonisatie van de goederencontroles aan de grenzen en met name bijlage 4 daarbij, zoals goedgekeurd bij Verordening (EEG) nr. 1262/84 van 10 april 1984 ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ PB L 126 van 12.5.1984, blz. 1.

De lidstaten schrijven voor dat importeurs van planten of plantaardige producten waarvoor op grond van artikel 13 een fyto-sanitair of alternatief document is vereist, ongeacht of zij al dan niet producent zijn, in een officieel register worden opgenomen. Artikel 6, lid 5, is op dergelijke importeurs van overeenkomstige toepassing.

De lidstaten schrijven bovendien voor dat:

- a) importeurs van zendingen (partijen) die geheel of gedeeltelijk uit in bijlage V, deel B, genoemde planten, plantaardige producten of andere materialen bestaan, of hun douanevertegenwoordigers, op ten minste een van de documenten die op grond van de voor de betrokken douanebestemming te vervullen formaliteiten zijn vereist, melding maken van de samenstelling van die zending (partij) door middel van de volgende verklaring: „Deze zending (partij) bevat producten waarvoor fyto-sanitaire controles gelden, maar die niet verboden zijn op grond van de fyto-sanitaire wetgeving”; bovendien moeten die planten, plantaardige producten of andere materialen op die documenten worden vermeld met gebruikmaking van de code van het „Geïntegreerd Tarief van de Europese Gemeenschappen (Taric)”;
- b) de luchthavenautoriteiten, de havenautoriteiten dan wel de importeurs of marktdeelnemers, volgens onderlinge afspraak, de verantwoordelijke officiële instantie van de plaats van binnenkomst en het betrokken douanekantoor vooraf inlichten zodra zij ervan op de hoogte zijn dat dergelijke zendingen (partijen) in aantocht zijn; de lidstaten mogen deze bepaling *mutatis mutandis* ook toepassen in geval van vervoer over land, met name wanneer wordt verwacht dat de betrokken zending (partij) buiten de gewone werktijden van de betrokken officiële instantie of de betrokken andere dienst als bepaald in lid 8 zal aankomen.

8. De controles van de documenten, de in lid 1 bedoelde controles en de controles op de naleving van het bepaalde in artikel 4 ten aanzien van bijlage III moeten op dezelfde plaats en hetzelfde tijdstip plaatsvinden als de andere voor de betrokken douanebestemming vereiste formaliteiten die worden afgewikkeld door het douanekantoor van vertrek in het geval van douanevervoer, of door het andere kantoor dat verantwoordelijk is voor de plaats van binnenkomst.

Controles van de identiteit en fyto-sanitaire controles moeten op dezelfde plaats en tegelijk met de bovenbedoelde douaneformaliteiten worden uitgevoerd.

In het geval van douanevervoer moeten de controles van de identiteit en de fyto-sanitaire controles door de officiële instantie van de plaats van binnenkomst worden uitgevoerd. De officiële instantie van de plaats van binnenkomst kan echter in overleg met de officiële instantie(s) van bestemming besluiten dat de controles van de identiteit of de fyto-sanitaire controles geheel of gedeeltelijk door de

officiële instantie van bestemming worden uitgevoerd, mits er geen gevaar voor verspreiding van schadelijke organismen tijdens het vervoer is.

Volgens de in artikel 18, lid 2, vermelde procedure worden uitvoeringsbepalingen vastgesteld, die minimumvoorwaarden voor de fyto-sanitaire controles kunnen bevatten. Overeenkomstig dezelfde procedure kan nader worden bepaald in welke gevallen of omstandigheden fyto-sanitaire controles op de plaats van bestemming kunnen worden uitgevoerd in plaats van op de bovengenoemde andere plaatsen, mits aan specifieke garanties met betrekking tot het vervoer van de planten, plantaardige producten of andere materialen alsmede aan andere volgens dezelfde procedure vast te stellen specifieke minimumvoorwaarden wordt voldaan.

In alle gevallen moeten de fyto-sanitaire controles worden beschouwd als een integraal onderdeel van de formaliteiten als nader aangegeven in artikel 13, lid 2.

9. De lidstaten moeten de Commissie en de andere lidstaten de lijst doen toekomen van de plaatsen die zijn aangewezen als onder hun respectieve verantwoordelijkheid vallende plaatsen van binnenkomst.

Iedere officiële instantie van een plaats van binnenkomst en iedere officiële instantie van bestemming die controles van de identiteit en fyto-sanitaire controles uitvoeren, moeten aan bepaalde minimumvoorwaarden ten aanzien van infrastructuur, personeelsbezetting en uitrusting voldoen.

De bovenbedoelde minimumvoorwaarden moeten volgens de in artikel 18, lid 2, vermelde procedure in uitvoeringsbepalingen worden vastgesteld.

Overeenkomstig dezelfde procedure moeten nadere bepalingen worden vastgesteld betreffende de samenwerking tussen:

- a) de officiële instantie van de plaats van binnenkomst en die van bestemming,
- b) de officiële instantie van de plaats van binnenkomst en het douanekantoor van vertrek, en
- c) de officiële instantie van bestemming en het douanekantoor van bestemming.

Deze nadere bepalingen bevatten onder meer modelformulieren van documenten die voor die samenwerking moeten worden gebruikt en geven ook aan hoe deze documenten worden verzonden, en bevatten ook de maatregelen die moeten worden genomen om de identiteit van deelzendingen en zendingen (partijen) te handhaven en om verspreiding van schadelijke organismen tegen te gaan, met name tijdens het vervoer en totdat de vereiste douaneformaliteiten volledig zijn vervuld.

10. De Gemeenschap verleent de lidstaten een financiële bijdrage met het oog op de verbetering van de controle-infrastructuur, voorzover het gaat om fytosanitaire controles die worden verricht overeenkomstig het bepaalde in lid 8.

Deze bijdrage dient ter verbetering van de voorziening van niet op de plaats van bestemming gevestigde controleposten met de apparatuur en installaties die nodig zijn voor controle en onderzoek en, indien nodig, voor de in lid 12 bedoelde maatregelen, boven het niveau dat reeds bereikt is doordat voldaan is aan de minimumvoorwaarden die in de uitvoeringsbepalingen op grond van lid 8 zijn voorgeschreven.

De Commissie doet voorstellen betreffende de opname van de daartoe benodigde kredieten in de algemene begroting van de Europese Unie.

Binnen de grenzen van de voor deze doeleinden beschikbare kredieten, dekt de bijdrage van de Gemeenschap maximaal 50 % van de uitgaven die rechtstreeks met de verbetering van apparatuur en installaties verband houden.

Nadere bepalingen betreffende de financiële bijdrage van de Gemeenschap worden volgens de in artikel 18, lid 2, vermelde procedure in een uitvoeringsverordening vastgesteld.

Over de toekenning en het bedrag van de financiële bijdrage van de Gemeenschap wordt besloten volgens de in artikel 18, lid 2, vermelde procedure en op basis van gegevens en documenten die de betrokken lidstaat verstrekt heeft en, eventueel, van de resultaten van onderzoeken die onder verantwoordelijkheid van de Commissie door de in artikel 21 bedoelde deskundigen zijn uitgevoerd, daarbij rekening houdend met de voor de betrokken doeleinden beschikbare kredieten.

11. Artikel 10, leden 1 en 3, zijn gelijkelijk van toepassing op de in artikel 13 bedoelde planten, plantaardige producten en andere materialen, voorzover deze in bijlage V, deel A, worden genoemd en wanneer op grond van de in artikel 13, lid 2, vermelde formaliteiten wordt aangenomen dat aan de in artikel 13, lid 1, bedoelde eisen is voldaan.

12. Wanneer op grond van de in artikel 13, lid 2, vermelde formaliteiten niet kan worden geconcludeerd dat aan de in artikel 13, lid 1, bedoelde eisen is voldaan, worden onmiddellijk één of meer van de volgende officiële maatregelen genomen:

- passende behandeling, indien aangenomen wordt dat als gevolg van die behandeling aan de voorwaarden zal worden voldaan;
- verwijdering van besmette/aangetaste producten uit de zending (partij);
- oplegging van een quarantaine totdat de resultaten van de officiële onderzoeken of tests beschikbaar zijn;

- weigering van toegang tot de Gemeenschap, met of zonder toestemming tot verzending van de producten naar een bestemming buiten de Gemeenschap;

- vernietiging.

Artikel 11, lid 3, tweede en derde alinea, zijn van overeenkomstige toepassing.

In het geval van verwijdering als genoemd in de eerste alinea, tweede streepje, of weigering als genoemd in de eerste alinea, vierde streepje, bepalen de lidstaten dat de fytosanitaire certificaten of de fytosanitaire certificaten voor wederuitvoer die worden overgelegd wanneer de planten, plantaardige producten of andere materialen worden aangeboden om op hun grondgebied te worden binnengebracht, door de betrokken bevoegde officiële instanties worden geannuleerd. Bij de annulering wordt door die instanties op de voorzijde van de certificaten duidelijk zichtbaar een driehoekig rood stempel met de vermelding „certificaat geannuleerd” aangebracht, dat ten minste de naam van die instanties en de datum van weigering aangeeft. De vermelding moet in hoofdletters en in ten minste één van de officiële talen van de Gemeenschap zijn gesteld.

13. Onverminderd de op grond van artikel 16 vereiste kennisgevingen en informatie moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de officiële instanties de plantenziektkundige diensten van het derde land van nieuwe verzending en de Commissie informeren over alle gevallen waarin planten, plantaardige producten of andere materialen die uit dat derde land komen zijn onderschept omdat zij niet voldoen aan de vereisten op fytosanitair gebied, en over de bevindingen die daartoe hebben geleid, onverminderd de actie die de lidstaat kan ondernemen of heeft ondernomen ten aanzien van de onderschepte zending (partij). De informatie moet zo snel mogelijk worden doorgegeven, zodat de betrokken plantenziektkundige diensten en zo nodig ook de Commissie het geval kunnen bestuderen, met name om de nodige stappen te kunnen doen om herhaling te voorkomen. Volgens de in artikel 18, lid 2, vermelde procedure kan hiertoe een gestandaardiseerd informatiesysteem worden ingesteld.

Artikel 13 ter

1. De lidstaten zorgen voor het innen van de door de Gemeenschap vastgestelde retributies („communautaire retributie”) ter dekking van de kosten voor de in artikel 13, lid 2, vastgestelde controles van de identiteit en fytosanitaire controles, die overeenkomstig artikel 13, lid 1, eerste of tweede alinea, worden uitgevoerd.

2. De communautaire retributie wordt door iedere lidstaat (rekening houdende met het bepaalde in lid 3) op een zodanig peil vastgesteld dat ze de kosten dekt die door de verantwoordelijke officiële instantie worden gedragen en die betrekking hebben op:

- a) de salarissen, met inbegrip van de socialezekerheidspremies, van de inspecteurs die bij de in lid 1 bedoelde controles betrokken zijn;

- b) het kantoor, de andere faciliteiten, de hulpmiddelen en de uitrusting ten behoeve van deze inspecteurs;
- c) de bemonstering voor visuele inspectie of voor laboratoriumtests;
- d) de gemiddelde algemene kosten van laboratoriumtests, rekening houdend met het totaal aantal gecontroleerde zendingen (partijen);
- e) de administratie (met inbegrip van vaste kosten) die nodig is voor het effectief uitvoeren van de betrokken controles, waaronder de uitgaven voor de opleiding vooraf en de interne opleiding van controleurs;
- f) de werkzaamheden van de in artikel 21, lid 1, bedoelde deskundigen ten behoeve van de controles;
- g) een bijdrage voor een fyto-sanitair fonds als bedoeld in lid 8.

3. De lidstaten kunnen de hoogte van de communautaire retributie vaststellen op basis van een gedetailleerde kostenberekening overeenkomstig lid 2, of de standaardretributie als vermeld in bijlage VIII bis toepassen. Rechtstreekse of indirecte teruggave van de in deze richtlijn vastgestelde retributies is niet toegestaan. De toepassing van de in bijlage VIII bis vermelde standaardretributie door een lidstaat wordt echter niet als een indirecte teruggave beschouwd.

4. In de in bijlage VIII bis vermelde standaardretributie zijn niet begrepen de extra heffingen ter dekking van kosten die worden gemaakt voor speciale activiteiten in verband met de controles, zoals buitengewone dienstreezen die de controleurs moeten maken, of wachttijden als gevolg van vertragingen bij de aankomst van zendingen (partijen), of buiten de gewone werktijden uitgevoerde controles, extra onderzoeken of laboratoriumtests die nodig zijn ter bevestiging van de conclusies van de controles, speciale fyto-sanitaire maatregelen als vereist op grond van op basis van artikel 15 of 16 genomen communautaire besluiten, maatregelen die op grond van artikel 13 bis, lid 12, zijn genomen, of vertaling van vereiste documenten.

5. Bovendien kan de communautaire retributie voor planten, plantaardige producten en andere materialen die uit derde landen komen op een andere hoogte worden vastgesteld in of krachtens algemene fyto-sanitaire overeenkomsten met één of meer derde landen die zijn gebaseerd op het principe van wederkerigheid, waarbij rekening wordt gehouden met de volgende factoren:

- a) de frequentie van de controles,
- b) de hoogte van de fyto-sanitaire bijdragen of retributies die door het betrokken derde land of de betrokken derde landen worden toegepast op invoer uit de Europese Gemeenschap,

- c) de andere heffingen die door dat derde land of die derde landen op fyto-sanitaire gronden worden opgelegd, en de hoogte daarvan.

6. De lidstaten moeten de autoriteiten aanwijzen die bevoegd zijn om de communautaire retributie aan te rekenen. De retributie moet door de importeur of zijn douanevertegenwoordiger worden betaald en moet worden geïnd bij het douanekantoor dat verantwoordelijk is voor het gebied waar de verantwoordelijke officiële instantie de controles heeft uitgevoerd, of rechtstreeks bij die instantie.

7. De communautaire retributie vervangt alle andere heffingen of retributies die in de lidstaten op nationaal, regionaal of lokaal niveau voor de in lid 1 bedoelde controles en de certificering daarvan worden geheven.

8. De lidstaten moeten een fyto-sanitair fonds oprichten om de fyto-sanitaire diensten te versterken, zodat doeltreffend kan worden gereageerd op het binnenbrengen van schadelijke organismen, onder andere door de faciliteiten, de uitrusting en ook het personeelsbestand van het laboratorium te verbeteren, en zij moeten een deel van de opbrengst van de retributies in dat fonds storten.

Artikel 13 quater

Voor de in artikel 1, lid 1, onder d) bedoelde „fyto-sanitaire certificaten” en „fyto-sanitaire certificaten voor wederuitvoer” die de lidstaten op grond van het Internationaal Verdrag voor de bescherming van planten afgeven ten behoeve van de uitvoer naar derde landen, moet de in bijlage VII aangegeven standaard lay-out worden gebruikt.”

9. Artikel 14, tweede alinea, wordt als volgt gewijzigd:

- a) Onder c) worden de woorden „in overeenstemming met de betrokken lidstaat” geschrapt;
- b) De volgende littera e) wordt toegevoegd:

„e) wijzigingen van bijlage VIIIa.”

10. Artikel 15 wordt als volgt gewijzigd:

- a) In lid 1, eerste alinea, worden de inleidende zin en de eerste twee streepjes vervangen door:

„1. Overeenkomstig de in artikel 18, lid 2, vermelde procedure kan worden afgeweken:

— van artikel 4, leden 1 en 2, voor wat betreft bijlage III, deel A en deel B, onverminderd het bepaalde in artikel 4, lid 5, alsmede van artikel 5, leden 1 en 2, en van artikel 13, lid 1, punt i), voor wat betreft andere vereisten van bijlage IV, deel A, rubriek I, en van bijlage IV, deel B,

— van artikel 13, lid 1, punt ii), in het geval van hout, indien wordt gezorgd voor gelijkwaardige bescherming door middel van alternatieve documenten of merktekens.”.

b) De leden 2 en 3 worden vervangen door:

„2. Overeenkomstig de in lid 1, eerste alinea, bedoelde procedures moeten fytosanitaire maatregelen die door een andere partij bij de Overeenkomst inzake sanitaire en fytosanitaire maatregelen (de SPS-overeenkomst) worden genomen ten aanzien van de uitvoer naar de Gemeenschap, worden erkend als gelijkwaardig aan de in deze richtlijn vastgestelde fytosanitaire maatregelen, en met name aan de in bijlage IV vermelde maatregelen, indien die partij de Gemeenschap op objectieve wijze bewijst dat met de door haar toegepaste maatregelen het adequate fytosanitaire beschermingsniveau van de Gemeenschap wordt bereikt, en indien dit wordt bevestigd door de conclusies van controles, tests en andere procedures die door de Gemeenschap onder redelijke voorwaarden inzake toegang bij die andere partij zijn afgewikkeld.

Op verzoek van een of meer andere partijen bij de SPS-overeenkomst, treedt de Commissie met haar (hen) in overleg met het doel bilaterale of multilaterale overeenkomsten tot erkenning van de gelijkwaardigheid van nader bepaalde fytosanitaire maatregelen tot stand te brengen.

3. In beschikkingen houdende afwijking op grond van lid 1, eerste alinea, of tot erkenning van de gelijkwaardigheid op grond van lid 2, moet worden bepaald dat het uitvoerende land voor ieder individueel geval heeft vastgesteld dat aan de daarin vervatte voorwaarden is voldaan, en moet nader worden aangegeven welke gegevens in de officiële verklaring ter bevestiging hiervan moeten worden opgenomen.

4. In beschikkingen als bedoeld in lid 3 moet nader worden aangegeven of, dan wel op welke manier de lidstaten de andere lidstaten en de Commissie over ieder individueel geval of over groepen gevallen moeten informeren.”.

11. Aan artikel 16 wordt het volgende lid 5 toegevoegd:

„5. Indien de Commissie niet is geïnformeerd over maatregelen die op grond van de leden 1 of 2 zijn genomen, of indien zij van mening is dat de genomen maatregelen ontoereikend zijn, kan zij in afwachting van de vergadering van het Permanent Fytosanitair Comité tussentijdse beschermende maatregelen nemen ten aanzien van planten of plantaardige producten uit het derde land. Deze maatregelen worden onverwijld aan het Permanent Fytosanitair Comité voorgelegd om volgens de procedure van artikel 19 te worden bevestigd, gewijzigd of ingetrokken.”.

12. Artikel 17 wordt geschrapt.

13. Artikel 18 wordt vervangen door:

„Artikel 18

1. De Commissie wordt bijgestaan door het bij Besluit 76/894/EEG van de Raad ⁽¹⁾ ingestelde Permanent Plantenziektkundig Comité.

2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is de regelgevingsprocedure van artikel 5 van Besluit 1999/468/EG van toepassing overeenkomstig artikel 7, lid 3, van dat besluit.

3. De in artikel 5, lid 6, van Besluit 1999/468/EG bedoelde periode wordt vastgesteld op één maand.

⁽¹⁾ PB L 340 van 9.12.1976, blz. 25.”.

14. Artikel 19 wordt vervangen door:

„Artikel 19

Wanneer naar de procedure van artikel 19 wordt verwezen, geldt het volgende:

a) wanneer de Commissie besluit vrijwaringsmaatregelen te nemen, stelt zij de Raad en de lidstaten van die maatregelen in kennis;

b) elke lidstaat kan binnen een maand na de onder a) bedoelde kennisgeving het door de Commissie genomen besluit aan de Raad voorleggen;

c) de Raad kan binnen één maand met gekwalificeerde meerderheid van stemmen een andersluidend besluit nemen.”.

15. Artikel 21 wordt als volgt gewijzigd:

a) Lid 3 wordt als volgt gewijzigd:

i) Het derde streepje wordt vervangen door:

„het verrichten van of het toezicht op de werkzaamheden als omschreven in de in artikel 13 bis, lid 5, bedoelde technische regelingen;”.

ii) Na het vierde streepje worden de volgende vijfde en zesde streepjes ingevoegd:

„— het toezicht dat vereist is op grond van de bepalingen tot vaststelling van de voorwaarden waaronder bepaalde schadelijke organismen, planten, plantaardige producten of andere materialen in de Gemeenschap of bepaalde beschermde gebieden daarvan mogen worden binnengebracht of daarbinnen mogen worden vervoerd, voor proefnemingen of wetenschappelijke doeleinden of voor rasverdelingswerkzaamheden als bedoeld in artikel 3, lid 7, artikel 4, lid 5, artikel 5, lid 5, en artikel 13 bis, lid 3;

- het toezicht dat vereist is op grond van overeenkomstig artikel 15 verleende vergunningen, op grond van door de lidstaten overeenkomstig artikel 16, leden 1 of 2, genomen maatregelen, of op grond van overeenkomstig artikel 16, leden 3 of 5 genomen maatregelen.”.

iii) Het achtste streepje wordt vervangen door:

- „— het vervullen van iedere andere taak die in de in lid 7 bedoelde uitvoeringsbepalingen aan de deskundigen wordt opgedragen.”.

b) In lid 5, tweede alinea, wordt de derde zin vervangen door:

„Tenzij voor de benodigde faciliteiten een bijdrage is geleverd uit het in artikel 13 ter, lid 8, genoemde fyto-sanitair fonds, vergoedt de Commissie de uit dergelijke verzoeken voortvloeiende uitgaven binnen de grenzen van de voor dat doel op de algemene begroting van de Europese Unie uitgetrokken middelen.”.

16. In artikel 24, lid 3, tweede alinea, wordt aan het einde de volgende zin toegevoegd:

„In dit geval oefent de Gemeenschap haar recht uit via een tot de betrokken lidstaat gerichte beschikking van de Commissie.”.

17. Bijlage VII, deel B, wordt als volgt gewijzigd:

a) De titel wordt vervangen door:

„B. Model van het fyto-sanitair certificaat voor wederuitvoer”.

b) In vak 2 van het modelcertificaat worden de woorden „FYTOSANITAIR CERTIFICAAT VOOR HERVERZENDING” vervangen door „FYTOSANITAIR CERTIFICAAT VOOR WEDERUITVOER”.

18. Na bijlage VIII wordt de volgende bijlage VIII bis ingevoegd in de richtlijn:

„BIJLAGE VIIIa

De in artikel 13 ter, lid 3, bedoelde standaardretributie wordt vastgesteld op:

a) voor controles van de identiteit, al dan niet in combinatie met controles van de documenten:	per zending (partij)	
	— tot één vrachtwagen, één treinwagon of één container van vergelijkbare grootte, vol	5 EUR
	— meer dan het bovenstaande	15 EUR
b) voor fyto-sanitaire controles overeenkomstig de volgende specificaties:		
— Stekken, zaailingen en jonge planten van aardbeien of groenten	per zending (partij)	
	— tot 10 000 stuks	15 EUR
	— tot 50 000 stuks	30 EUR
	— tot 100 000 stuks	45 EUR
	— meer dan 100 000 stuks	60 EUR
— Heesters, bomen (andere dan kerstbomen zonder kluit), andere houtige boomkwekerijproducten, met inbegrip van bosbouwkundig teeltmateriaal (ander dan zaden)	per zending (partij)	
	— tot 1 000 stuks	15 EUR
	— tot 4 000 stuks	30 EUR
	— tot 16 000 stuks	45 EUR
	— meer dan 16 000 stuks	60 EUR
— Bollen, stengelknollen, wortelstokken, knollen (andere dan aardappelen)	per zending (partij)	
	— tot 200 kg	15 EUR
	— tot 800 kg	30 EUR
	— tot 3 200 kg	45 EUR
	— meer dan 3 200 kg	60 EUR

— Zaden, plantenweefselcultures	per deelzending	
	— tot 100 kg	15 EUR
	— meer dan 100 kg	30 EUR
— Ander plantgoed bestemd voor opplant, niet elders in deze tabel genoemd	per zending (partij)	
	— tot 5 000 stuks	15 EUR
	— tot 20 000 stuks	30 EUR
	— tot 40 000 stuks	45 EUR
	— meer dan 40 000 stuks	60 EUR
— Snijbloemen, takken met loof, delen van naaldbomen (andere dan kerstbomen zonder kluit)	per zending (partij)	
	— tot 20 000 stuks	15 EUR
	— tot 120 000 stuks	30 EUR
	— tot 500 000 stuks	45 EUR
	— meer dan 500 000 stuks	60 EUR
— Kerstbomen zonder kluit	per zending (partij)	
	— tot 1 000 stuks	15 EUR
	— tot 2 000 stuks	30 EUR
	— meer dan 2 000 stuks	45 EUR
— Bladeren van planten, zoals kruiden, specerijen en bladgroenten	per deelzending	
	— tot 100 kg	15 EUR
	— meer dan 100 kg	30 EUR
— Fruit, groenten (andere dan bladgroenten)	per zending (partij)	
	— tot 25 000 kg	15 EUR
	— tot 100 000 kg	30 EUR
	— tot 400 000 kg	45 EUR
	— meer dan 400 000 kg	60 EUR
— Aardappelen	per deelzending	25 EUR
— Hout (ander hout dan houten verpakkingsmateriaal en schors of bast)	per zending (partij)	
	— per kubieke meter	0,2 EUR
— Houten verpakkingsmateriaal	per zending (partij)	15 EUR
— Aarde en groeimedium, boomschors	per zending (partij)	
	— tot 25 000 kg	15 EUR
	— meer dan 25 000 kg	30 EUR
— Graan	per deelzending	
	— tot 30 000 kg	15 EUR
	— meer dan 30 000 kg	50 EUR

— Andere planten of plantaardige materialen, niet elders in deze tabel genoemd	per deelzending	10 EUR
— verpakking (andere dan houten verpakkingsmateriaal), vervoermiddel	per stuk	5 EUR

Wanneer een zending naast producten die onder de beschrijving van een bepaald streepje vallen ook producten bevat die niet onder dat streepje vallen, moeten de delen ervan die bestaan uit producten die wel onder de beschrijving van dat streepje vallen (deelzending(en)) als aparte zendingen worden beschouwd."

19. Wanneer in andere bepalingen dan de hierboven in de punten 1 tot en met 18 gewijzigde, wordt verwezen naar „de procedure van artikel 17” of de „procedure van artikel 18”, worden deze verwijzingen vervangen door „de in artikel 18, lid 2, vermelde procedure”.

Artikel 2

Vóór 1 januari 2003 stellen de lidstaten de nodige bepalingen vast om aan deze richtlijn te voldoen en maken zij die ook bekend. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Zij passen deze bepalingen toe met ingang van 1 januari 2003.

Wanneer de lidstaten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar deze richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van de bepalingen. De

regels voor deze verwijzingen worden vastgesteld door de lidstaten.

De lidstaten delen de Commissie de tekst mede van de belangrijke bepalingen van intern recht die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 3

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Artikel 4

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

**Gewijzigd voorstel voor een beschikking van de Raad betreffende de oprichting van een Europees
justitieel netwerk op het gebied van burgerlijke en handelszaken ⁽¹⁾**

(2001/C 240 E/15)

COM(2001) 234 def. — 2000/0240(CNS)

(Door de Commissie overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag ingediend op 24 april 2001)

⁽¹⁾ PB C 29 E van 30.1.2001, blz. 281.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Ongewijzigd

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 61, onder c),

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) De Unie heeft zich ten doel gesteld een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid te handhaven en te ontwikkelen waarin het vrije verkeer van personen is gewaarborgd.

(1) De Unie heeft zich ten doel gesteld een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid te handhaven en te ontwikkelen waarin de burgers zich even gemakkelijk tot de rechter of de autoriteiten van een andere lidstaat kunnen wenden als tot die van hun eigen lidstaat.

(2) Met het oog op de geleidelijke totstandbrenging van deze ruimte en de goede werking van de interne markt moet de justitiële samenwerking tussen de lidstaten in burgerlijke en handelszaken worden verbeterd, vereenvoudigd en versneld.

Ongewijzigd

(3) In het Actieplan van de Raad en de Commissie van 3 december 1998 over hoe de bepalingen van het Verdrag van Amsterdam inzake de totstandbrenging van een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid ⁽¹⁾ het best kunnen worden uitgevoerd, dat bij de Europese Raad van Wenen van 11 en 12 december 1998 werd ingediend, wordt verbetering van de justitiële samenwerking in civiele zaken beschouwd als een essentieel stadium in de totstandbrenging van een Europese justitiële ruimte die concrete voordelen biedt voor iedere burger van de Unie.

(4) Volgens punt 40, onder d), van het hierboven bedoelde Actieplan moet binnen twee jaar na de inwerkingtreding van het Verdrag worden onderzocht of het beginsel van het Europese justitieel netwerk kan worden uitgebreid tot civielrechtelijke procedures.

⁽¹⁾ PB C 19 van 23.1.1999, blz. 1.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- (5) In de conclusies van de buitengewone top van Tampere van 15 en 16 oktober 1999 wordt door de Europese Raad aanbevolen een gemakkelijk toegankelijk informatiesysteem in te stellen, dat wordt onderhouden en bijgewerkt door een netwerk van bevoegde nationale autoriteiten.
- (6) Om de justitiële samenwerking tussen de lidstaten in burgerlijke en handelszaken te verbeteren, te vereenvoudigen en te versnellen, moet op het niveau van de Europese Gemeenschap een samenwerkingsstructuur worden geschapen in de vorm van een netwerk, namelijk het Europees justitieel netwerk op het gebied van burgerlijke en handelszaken.
- (7) Deze problematiek valt onder de in artikel 65 van het Verdrag bedoelde maatregelen die in overeenstemming met artikel 67 moeten worden genomen.
- (8) Om de doelstellingen van het Europees justitieel netwerk op het gebied van burgerlijke en handelszaken te verwezenlijken, moeten de regels betreffende de oprichting ervan worden vastgelegd in een juridisch bindend communautair instrument.
- (9) Overeenkomstig het subsidiariteits- en het evenredigheidsbeginsel van artikel 5 van het EG-Verdrag, kunnen de doelstellingen van deze beschikking, namelijk de verbetering van de justitiële samenwerking tussen de lidstaten en van de toegang tot de rechter voor degenen die betrokken zijn bij geschillen met grensoverschrijdende gevolgen niet voldoende door de lidstaten worden verwezenlijkt; moeten daarom op communautair niveau worden verwezenlijkt; deze beschikking beperkt zich tot hetgeen minimaal is vereist om deze doelstellingen te bereiken en gaat niet verder dan wat daartoe nodig is.
- (10) Het Europees justitieel netwerk dat bij deze beschikking wordt opgericht is bedoeld om de justitiële samenwerking tussen de lidstaten op het gebied van burgerlijke en handelszaken te vergemakkelijken, zowel op de gebieden die onder bestaande instrumenten vallen als op die waarop geen enkel instrument van toepassing is.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (9) De doelstelling van deze beschikking bestaat erin, via de verbetering van de justitiële samenwerking tussen de lidstaten degenen die betrokken zijn bij geschillen met grensoverschrijdende gevolgen de toegang tot de rechter alsmede een snelle en betrouwbare afhandeling van het geschil te garanderen. Overeenkomstig het subsidiariteits- en het evenredigheidsbeginsel van artikel 5 van het EG-Verdrag moet deze doelstelling, die niet voldoende door de lidstaten kan worden verwezenlijkt, op communautair niveau worden verwezenlijkt; deze beschikking beperkt zich tot hetgeen minimaal is vereist om deze doelstellingen te bereiken en gaat niet verder dan wat daartoe nodig is.

Ongewijzigd

- (10 bis) Het Europees justitieel netwerk op het gebied van burgerlijke en handelszaken steunt en vereenvoudigt de toepassing van Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 van de Raad betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken⁽¹⁾, en van Verordening (EG) nr. 1347/2000 van de Raad van 29 mei 2000 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid voor gemeenschappelijke kinderen⁽²⁾. Bovendien fungeert het als begeleidend instrument voor alle toekomstige besluiten die gericht zijn op wederzijdse erkenning van gerechtelijke beslissingen.

⁽¹⁾ PB L 12 van 16.1.2001, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 160 van 30.6.2000 blz. 19.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- (11) Op sommige gebieden zijn op basis van communautaire besluiten en internationale instrumenten al bepaalde vormen van justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken tot stand gekomen. Het Europees justitieel netwerk op het gebied van burgerlijke en handelszaken komt niet in de plaats van deze samenwerkingsvormen, maar moet deze juist volledig in acht nemen. De bepalingen van deze beschikking laten dan ook de communautaire besluiten of internationale instrumenten met betrekking tot de justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken onverlet.
- (12) Het Europees justitieel netwerk op het gebied van burgerlijke en handelszaken moet geleidelijk tot stand worden gebracht, op basis van een zeer nauwe samenwerking tussen de Commissie en de lidstaten. Het netwerk moet gebruik maken van de mogelijkheden die worden geboden door de moderne informatie- en communicatietechnologie.
- (13) Om de doelstellingen te verwezenlijken moet het netwerk steunen op contactpunten die door de lidstaten worden aangewezen en verzekerd zijn van de medewerking van de autoriteiten van de lidstaten met specifieke verantwoordelijkheden op het gebied van de justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken; onderlinge contacten en periodieke vergaderingen zijn noodzakelijk voor de werking van het netwerk.
- (14) Het is van wezenlijk belang dat de inspanningen om een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid tot stand te brengen, concrete voordelen oplevert voor personen die betrokken zijn bij geschillen met grensoverschrijdende aspecten. Daarom moet het Europees justitieel netwerk op het gebied van burgerlijke en handelszaken er ook naar streven de toegang tot de rechter te vergemakkelijken. Daartoe wordt door het netwerk, op basis van de gegevens die door de contactpunten worden verstrekt en bijgewerkt, een gemakkelijk toegankelijk informatiesysteem opgezet en bijgehouden.
- (15) Deze beschikking vormt geen belemmering voor het verstrekken van andere dan de in de beschikking genoemde informatie binnen het netwerk of aan het publiek; de in titel III genoemde informatie moet dan ook niet als een volledige lijst worden beschouwd.
- (16) Om ervoor te zorgen dat het netwerk een doeltreffend instrument blijft, dat volgens de beste praktijken op het gebied van justitiële samenwerking en interne werking functioneert en dat aan de verwachtingen van de burgers beantwoordt, moet het systeem periodiek worden geëvalueerd, zodat eventueel noodzakelijke wijzigingen kunnen worden voorgesteld.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Ongewijzigd

- (15) Deze beschikking vormt geen belemmering voor het verstrekken van andere dan de in de beschikking genoemde informatie binnen het netwerk of aan het publiek; de in titel III genoemde informatie moet dan ook niet als een volledige lijst worden beschouwd. Bovendien biedt deze beschikking het netwerk de mogelijkheid om, teneinde de doelstellingen te realiseren, mee te werken aan de ontwikkeling van specifieke projecten op haar werkerrein, zoals gegevensbanken die de toegang tot de rechter vergemakkelijken bij geschillen met grensoverschrijdende aspecten.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (17) Overeenkomstig artikel 1 van het aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap gehechte protocol betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, nemen deze landen niet deel aan de aanneming door de Raad van de maatregelen in deze beschikking.
- (18) Overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van het aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap gehechte protocol betreffende de positie van het Denemarken, neemt dit land niet deel aan de aanneming van deze beschikking en is deze derhalve niet bindend voor noch van toepassing op Denemarken,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

TITEL I

BEGINSELEN VAN HET EUROPEES JUSTITIEEL NETWERK OP HET GEBIED VAN BURGERLIJKE EN HANDELSZAKEN*Artikel 1***Oprichting**

Er wordt tussen de lidstaten een Europees justitieel netwerk op het gebied van burgerlijke en handelszaken opgericht, hierna „het netwerk” genoemd.

*Artikel 2***Samenstelling**

1. Het netwerk bestaat uit:
 - a) de centrale contactpunten die door de lidstaten worden aangewezen en, in voorkomend geval, bijkomende contactpunten die overeenkomstig lid 2 van dit artikel worden aangewezen,
 - b) de centrale autoriteiten, de justitiële autoriteiten of andere bevoegde autoriteiten van de lidstaten die uit hoofde van communautaire besluiten, internationale instrumenten waarbij de lidstaten partij zijn of binnenlandse rechtsregels specifieke verantwoordelijkheden dragen op het gebied van de justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken,
 - c) de verbindingsmagistraten zoals bedoeld in gemeenschappelijk optreden 96/277/JAI⁽¹⁾ met verantwoordelijkheden op het gebied van de samenwerking in burgerlijke en handelszaken,
 - d) in voorkomend geval, elke andere justitiële of bestuurlijke autoriteit waarvan de medewerking aan het netwerk van belang wordt geacht door de betrokken lidstaat omdat daarvoor de doelstellingen van het netwerk beter kunnen worden verwezenlijkt.

⁽¹⁾ PB L 105 van 27.4.1996, blz. 1.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

2. Elke lidstaat wijst een centraal contactpunt aan. Daarnaast kan elke lidstaat een beperkt aantal bijkomende contactpunten aanwijzen, als hij dat nodig acht in verband met het naast elkaar bestaan van verschillende rechtsstelsels, de interne verdeling van de bevoegdheden en de taken die aan de contactpunten worden toegekend, of om gerechtelijke organen die vaak geschillen met grensoverschrijdende aspecten behandelen, rechtstreeks te betrekken bij de werkzaamheden van de contactpunten.

Lidstaten die bijkomende contactpunten aanwijzen, zorgen voor de nodige coördinatiemechanismen tussen de verschillende contactpunten.

3. De lidstaten geven aan welke de in lid 1, onder b) en c), van dit artikel bedoelde autoriteiten zijn.

4. De lidstaten wijzen de in lid 1, onder d), van dit artikel bedoelde autoriteiten aan.

5. Overeenkomstig artikel 18 geven de lidstaten de namen en de volledige personalia van de in lid 1 van dit artikel bedoelde autoriteiten door aan de Commissie, waarbij wordt aangegeven over welke communicatiemiddelen en talenkennis zij beschikken. Overeenkomstig artikel 16 worden deze gegevens voortdurend bijgewerkt.

*Artikel 3***Taken en activiteiten van het netwerk**

1. Het netwerk heeft tot taak:

- a) de justitiële samenwerking tussen de lidstaten in burgerlijke en handelszaken te vergemakkelijken,
- b) een informatiesysteem voor het publiek te ontwerpen, geleidelijk op te zetten en bij te houden.

2. Zonder afbreuk te doen aan andere communautaire besluiten of internationale instrumenten met betrekking tot de justitiële samenwerking op het gebied van burgerlijke en handelszaken, zijn de werkzaamheden van het netwerk met name gericht op:

- het wegnemen van obstakels voor de goede werking van procedures met grensoverschrijdende aspecten en van belemmeringen die een doeltreffende justitiële samenwerking tussen de lidstaten in de weg staan, in het bijzonder wanneer er geen enkel communautair besluit of internationaal instrument van toepassing is;
- de daadwerkelijke tenuitvoerlegging van communautaire besluiten of van overeenkomsten tussen twee of meerdere lidstaten;
- het vereenvoudigen van de behandeling van verzoeken om justitiële samenwerking van de ene lidstaat aan de andere;

- het wegnemen van obstakels voor de goede werking van procedures met grensoverschrijdende aspecten en van belemmeringen die een doeltreffende justitiële samenwerking tussen de lidstaten in de weg staan;

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

— het opzetten en bijhouden van een informatiesysteem voor het publiek over de justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken binnen de Europese Unie, de relevante communautaire en internationale instrumenten, en het nationale recht van de lidstaten, met name inzake de toegang tot de rechtsstelsels.

3. De activiteiten van het netwerk laten initiatieven van de lidstaten of van de Gemeenschap ter bevordering van alternatieve manieren om geschillen te beslechten, onverlet.

*Artikel 4***Werking van het netwerk**

Het netwerk gaat bij het vervullen van zijn taken als volgt te werk:

- a) het vergemakkelijkt het leggen van de juiste contacten tussen de in artikel 2, lid 1, bedoelde autoriteiten van de lidstaten, om de in artikel 3 genoemde taken te vervullen,
- b) er worden periodieke vergaderingen van de contactpunten en van de leden van het netwerk georganiseerd volgens de bepalingen van titel II,
- c) er wordt informatie opgesteld over justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken en over de rechtsstelsels van de lidstaten en deze informatie wordt voortdurend bijgewerkt overeenkomstig de bepalingen van titel III.

*Artikel 5***Contactpunten**

1. De contactpunten staan ter beschikking van de in artikel 2, lid 1, onder b) tot d), bedoelde autoriteiten, om de in artikel 3 bedoelde taken te vervullen.

De contactpunten staan, met hetzelfde doel, ook ter beschikking van de plaatselijke justitiële autoriteiten van hun lidstaat, volgens de door de lidstaat vastgestelde voorwaarden.

2. De contactpunten moeten in het bijzonder:
- a) alle gegevens die nodig zijn om de justitiële samenwerking tussen de lidstaten overeenkomstig artikel 3 goed te doen verlopen, verstrekken aan de andere contactpunten, aan de in artikel 2, lid 1, onder b) tot d), genoemde autoriteiten en aan de plaatselijke justitiële autoriteiten van hun lidstaat, om hen in staat te stellen op doeltreffende wijze een verzoek om justitiële samenwerking op te stellen en de juiste rechtstreekse contacten te leggen;
 - b) oplossingen zoeken voor de problemen die zich kunnen voordoen bij een verzoek om justitiële samenwerking, onverminderd lid 4 van dit artikel en artikel 6;

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

- c) de coördinatie van de behandeling van de verzoeken om justitiële samenwerking in de betrokken lidstaat vergemakkelijken, met name wanneer meerdere verzoeken van de justitiële autoriteiten van die lidstaat in een andere lidstaat moeten worden uitgevoerd;
- d) meewerken aan het opstellen en bijwerken van de in titel III bedoelde informatie, en met name aan het informatiesysteem voor het publiek, overeenkomstig de bepalingen van die titel.

3. Indien een contactpunt een verzoek om informatie ontvangt waaraan hij niet het gepaste gevolg kan geven, geeft hij dit verzoek door aan het contactpunt of het lid van het netwerk dat dit waarschijnlijk wel kan. Het contactpunt blijft beschikbaar om eventueel bijstand te verlenen bij latere contacten.

4. Indien een contactpunt een verzoek om informatie ontvangt dat betrekking heeft op een onderwerp waarvoor in communautaire besluiten of internationale instrumenten met betrekking tot de justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken al bepaalde autoriteiten zijn aangewezen om de samenwerking op dat gebied te vergemakkelijken, verwijst het contactpunt degene die het verzoek om informatie heeft ingediend door naar de desbetreffende autoriteiten, zodat het verzoek tot het juiste samenwerkingsmechanisme gericht kan worden.

*Artikel 6***Autoriteiten die bevoegd zijn volgens communautaire besluiten of internationale instrumenten met betrekking tot justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken**

1. De integratie van de krachtens communautaire besluiten of internationale instrumenten met betrekking tot justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken bevoegde autoriteiten in het netwerk laat de bevoegdheden die op grond van deze besluiten of instrumenten aan deze autoriteiten zijn toegekend, onverlet.

De contacten binnen het netwerk staan los van de regelmatige of incidentele contacten tussen deze bevoegde autoriteiten.

2. In elke lidstaat onderhouden de volgens communautaire besluiten of internationale instrumenten met betrekking tot justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken bevoegde autoriteiten en de contactpunten van het netwerk regelmatig contact, om zoveel mogelijk ervaringen uit te wisselen.

3. De contactpunten van het netwerk staan ter beschikking van de krachtens communautaire besluiten of internationale instrumenten met betrekking tot justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken bevoegde autoriteiten, om deze alle nodige hulp te verlenen.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

*Artikel 7***Talenkennis van de contactpunten**

Met het oog op een soepele werking van het netwerk zien de lidstaten erop toe dat hun contactpunten behalve hun eigen taal ook een van de andere officiële talen van de Europese Unie in voldoende mate beheersen om met de contactpunten van de andere lidstaten te kunnen communiceren.

1. Met het oog op een soepele werking van het netwerk zien de lidstaten erop toe dat hun contactpunten behalve hun eigen taal ook een van de andere officiële talen van de Europese Unie in voldoende mate beheersen om met de contactpunten van de andere lidstaten te kunnen communiceren.

2. De lidstaten vergemakkelijken en stimuleren gespecialiseerde talenopleidingen voor het personeel van de contactpunten en bevorderen personeelsuitwisselingen tussen de contactpunten in de lidstaten.

*Artikel 8***Communicatiemiddelen**

1. De contactpunten maken gebruik van de technologische middelen waarmee zij zo snel en doeltreffend mogelijk kunnen reageren op de verzoeken die zij ontvangen.

2. De Commissie zet in overleg met de contactpunten een beveiligd en beperkt toegankelijk systeem voor elektronische informatie-uitwisseling op.

Ongewijzigd

3. Het netwerk maakt zoveel mogelijk gebruik van de diensten die zijn ontwikkeld in het kader van de communautaire maatregelen betreffende de Trans-Europese netwerken ten behoeve van de elektronische uitwisseling van informatie tussen overheidsdiensten (IDA).

TITEL II

Ongewijzigd

TENUITVOERLEGGING EN WERKING VAN HET NETWERK*Artikel 9***Vergaderingen van de contactpunten**

1. De contactpunten van het netwerk komen periodiek en ten minste driemaal per jaar bijeen overeenkomstig het bepaalde in artikel 12.

2. Bij deze vergadering wordt iedere lidstaat vertegenwoordigd door een of meer contactpunten, die kunnen worden vergezeld door andere leden van het netwerk, echter zonder dat het aantal van vier vertegenwoordigers per lidstaat wordt overschreden.

3. De eerste vergadering van de contactpunten wordt gehouden binnen drie maanden nadat deze beschikking van toepassing wordt, afgezien van eventuele voorbereidende vergaderingen voorafgaand aan die datum van toepassing.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

*Artikel 10***Doel van de periodieke vergaderingen van de contactpunten**

1. De periodieke vergaderingen van de contactpunten hebben ten doel:
 - a) ervoor te zorgen dat de contactpunten elkaar leren kennen en ervaringen uitwisselen, vooral wat betreft de werking van het netwerk;
 - b) een platform te zijn waar praktische en juridische problemen worden besproken die de lidstaten tegenkomen in het kader van de justitiële samenwerking, met name bij de uitvoering van maatregelen van de Europese Unie;
 - c) na te gaan wat de beste praktijken inzake de justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken zijn en informatie daarover te verspreiden binnen het netwerk;
 - d) gegevens en standpunten uit te wisselen, met name over de structuur, de organisatie, de inhoud van en de toegang tot de in titel III bedoelde beschikbare informatie;
 - e) de werkwijze te bepalen en richtsnoeren vast te stellen voor het geleidelijk opstellen van de in artikel 15 bedoelde informatiedossiers, met name ten aanzien van de onderwerpen die moeten worden behandeld en het resultaat dat met elk van die bladen moeten worden bereikt;
 - f) signaleren of er andere dan de in titel III genoemde initiatieven moeten worden ontwikkeld met vergelijkbare doelstellingen.
2. De lidstaten zien erop toe dat ervaringen met de werking van bij communautair besluit of internationaal instrument ingestelde samenwerkingsmechanismen in de vergaderingen van de contactpunten worden besproken.

*Artikel 11***Vergaderingen van de leden van het netwerk**

1. Er worden regelmatig vergaderingen gehouden voor alle leden van het netwerk, zodat zij elkaar kunnen leren kennen en ervaringen kunnen uitwisselen en zodat zij over een platform beschikken waar zij praktische en juridische problemen kunnen bespreken en specifieke vraagstukken kunnen behandelen.
2. De eerste vergadering van de leden van het netwerk zal worden gehouden binnen een jaar nadat deze beschikking van toepassing wordt.
3. Daarna worden de vergaderingen op ad hoc-basis bijeengeroepen overeenkomstig de bepalingen van artikel 12.
4. Iedere lidstaat wordt op deze vergaderingen door ten hoogste twaalf autoriteiten vertegenwoordigd.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

*Artikel 12***Organisatie en verloop van de vergaderingen binnen het netwerk**

1. De Commissie is belast met het bijeenroepen en organiseren van de in de artikelen 9 en 11 bedoelde vergaderingen en werkt daarbij nauw samen met de lidstaten en het voorzitterschap van de Unie. De Commissie neemt het voorzitterschap en het secretariaat van de vergaderingen op zich.
2. Voorafgaand aan elke vergadering stelt de Commissie in nauw overleg met het voorzitterschap van de Unie en, via de contactpunten, met de lidstaten de ontwerpagenda op.
3. Voordat de vergadering wordt gehouden, ontvangen de contactpunten de ontwerpagenda. Zij kunnen de Commissie vragen de ontwerpagenda te wijzigen of extra punten toe te voegen.
4. De Commissie maakt van elke vergadering de notulen op en zorgt dat de contactpunten deze ontvangen, zodat zij opmerkingen kunnen maken. De notulen worden formeel goedgekeurd tijdens de volgende vergadering van de contactpunten. Vervolgens worden de notulen door de contactpunten aan de andere leden van het netwerk in hun lidstaat gezonden, ook als eerder de niet-goedgekeurde versie werd doorgegeven.

Artikel 12 bis

De kandidaat-lidstaten kunnen worden uitgenodigd voor de vergaderingen van de contactpunten en van de leden van het netwerk.

TITEL III

Ongewijzigd

BINNEN HET NETWERK BESCHIKBARE GEGEVENS EN INFORMATIESYSTEEM VOOR HET PUBLIEK*Artikel 13***Inhoud van de gegevens die binnen het netwerk worden verspreid**

1. De leden van het netwerk moeten te allen tijde toegang hebben tot de in artikel 2, lid 5, bedoelde gegevens.

Deze gegevens moeten kunnen worden geraadpleegd via het in artikel 8, lid 2, bedoelde systeem voor elektronische informatie-uitwisseling.

2. De contactpunten stellen ook alle andere informatie die nodig is voor het goed verrichten van hun taak ter beschikking van de contactpunten van de andere lidstaten, met name via het systeem voor elektronische informatie-uitwisseling.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

*Artikel 14***Informatiesysteem voor het publiek**

1. Het netwerk stelt met betrekking tot de onderwerpen waarmee het zich bezighoudt een informatiesysteem voor het publiek in dat door de Commissie wordt beheerd.
2. Het systeem, en met name de informatiedossiers die daarin worden opgenomen, wordt geleidelijk opgebouwd, in nauwe samenwerking tussen de Commissie en de lidstaten en overeenkomstig de tweede alinea van artikel 17.
3. De Commissie stelt de volgende informatie, met name via een eigen website van het netwerk die bereikbaar is via de website van de Commissie, ter beschikking van het publiek:
 - a) geldende of in voorbereiding zijnde communautaire besluiten die betrekking hebben op de justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken;
 - b) de nationale maatregelen ter interne uitvoering van de in punt a) bedoelde instrumenten;
 - c) de geldende internationale instrumenten inzake justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken waarbij de lidstaten partij zijn, alsmede de verklaringen en voorbehouden in het kader van deze instrumenten;
 - d) de belangrijkste jurisprudentie van de Gemeenschap en van de lidstaten;
 - e) nauwkeurige en beknopte gegevens over het rechtsstelsel en het gerechtelijk systeem van de lidstaten, in de vorm van de in artikel 15 bedoelde informatiedossiers.
4. Met het oog op de toegankelijkheid van de onder punten a) tot e), van lid 2, bedoelde informatie moeten op de website van het netwerk links worden aangebracht naar de websites waar de oorspronkelijke informatie zich bevindt.
5. Op dezelfde manier moet de website van het netwerk toegang bieden tot reeds bestaande of in voorbereiding zijnde vergelijkbare voorlichtingsinitiatieven op aanverwante gebieden, alsmede tot websites met informatie over de rechtsstelsels van de lidstaten.

*Artikel 15***Informatiedossiers**

1. De contactpunten stellen geleidelijk informatiedossiers op voor hun respectieve lidstaten.

1. De contactpunten stellen geleidelijk informatiedossiers op voor hun respectieve lidstaten. Deze dossiers worden in een gemakkelijk te begrijpen taal gesteld en bevatten voornamelijk praktische informatie voor de burgers.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

2. Bij het opstellen van de informatiedossiers wordt voorrang gegeven aan vraagstukken betreffende de toegang tot de rechter in de lidstaten, waarbij met name informatie wordt gegeven over de manier waarop een rechtszaak wordt aangespannen en over de voorwaarden voor rechtsbijstand, waarbij het netwerk de werkzaamheden die reeds in het kader van andere communautaire initiatieven zijn verricht, onverlet laat en daarmee zoveel mogelijk rekening houdt.

Ongewijzigd

3. In de informatiedossiers die geleidelijk ter beschikking komen, worden in ieder geval de volgende onderwerpen behandeld:

- a) de rechtsstelsels en gerechtelijke systemen van de lidstaten;
- b) de manier waarop een rechtszaak kan worden aangespannen, met name als het gaat om procedures voor geringe vorderingen;
- c) voorwaarden voor rechtsbijstand en de manier waarop die verkregen kan worden, waarbij de taken van niet-gouvernementele organisaties die op dit gebied actief zijn, worden beschreven, en waarbij rekening wordt gehouden met de werkzaamheden die al in het kader van de dialoog met de burgers zijn verricht;
- d) nationale regels inzake de betekening en kennisgeving van stukken;
- e) beroepsmogelijkheden;
- f) regels inzake de tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen van andere lidstaten;
- g) mogelijkheden om conservatoire maatregelen te treffen, met name inbeslagneming van iemands goederen met het oog op de tenuitvoerlegging van een beslissing;
- h) alternatieve manieren om geschillen te beslechten, waarbij de nationale infobalies van het Europees buitengerechtelijk netwerk voor de beslechting van consumentengeschillen worden vermeld;
- i) de organisatie en de werking van de juridische beroepen.

4. De Commissie verstrekt informatie over de relevante aspecten van het Gemeenschapsrecht en zijn procedures.

5. De overeenkomstig de leden 1 tot en met 3 opgestelde informatiedossiers worden doorgegeven aan:

- a) de Commissie, die ervoor zorgt dat ze op de voor het publiek bedoelde website van het netwerk worden opgenomen en dat ze in de andere officiële talen van de Gemeenschap worden vertaald;

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

b) de contactpunten, die ervoor zorgen dat ze op zo groot mogelijke schaal worden verspreid in hun lidstaten.

6. De informatiedossiers worden overeenkomstig artikel 16 regelmatig bijgewerkt.

*Artikel 16***Opstellen en bijhouden van de beschikbare informatie**

1. Alle informatie die overeenkomstig de artikelen 13 tot 15 binnen het netwerk en voor het publiek beschikbaar is, wordt voortdurend bijgewerkt.

2. De contactpunten verstrekken de informatie die nodig is voor de opbouw en de werking van het systeem, controleren de juistheid van de informatie die al in het systeem is opgenomen en verwittigen de Commissie zodra bepaalde informatie moet worden gewijzigd.

3. De contactpunten betrekken eventueel de desbetreffende maatschappelijke organisaties en beroepsgroepen bij de opstelling en de verspreiding van de in artikel 15 bedoelde dossiers.

TITEL IV

Ongewijzigd

SLOTBEPALINGEN*Artikel 17***Herziening**

Uiterlijk vijf jaar na de inwerkingtreding van deze beschikking, en vervolgens elke vijf jaar, dient de Commissie bij het Europees Parlement, de Raad en het Economisch en Sociaal Comité een verslag in over de toepassing van deze beschikking, dat wordt opgesteld op basis van door de contactpunten verstrekte gegevens. Dit verslag gaat zonodig vergezeld van voorstellen tot wijziging van deze beschikking.

Uiterlijk drie jaar nadat deze beschikking van toepassing wordt, en vervolgens elke drie jaar, dient de Commissie bij het Europees Parlement, de Raad en het Economisch en Sociaal Comité een verslag in over de toepassing van deze beschikking, dat wordt opgesteld op basis van door de contactpunten verstrekte gegevens. Dit verslag gaat zonodig vergezeld van voorstellen tot wijziging van deze beschikking.

In dit verslag wordt onder andere ingegaan op de vraag of de burgers rechtstreeks toegang moeten krijgen tot de contactpunten van het netwerk, in hoeverre de juridische beroepen toegang moeten krijgen tot en moeten worden betrokken bij de werkzaamheden van het netwerk, en wat de aanknopingspunten zijn met het Europees buitengerechtelijk netwerk voor de beslechting van consumentengeschillen.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

*Artikel 18***Fundamenten van het netwerk en het informatiesysteem**

1. Uiterlijk zes maanden voordat deze beschikking van toepassing wordt verstrekt de lidstaten de Commissie de in artikel 2, lid 5, bedoelde gegevens.
2. Voordat deze beschikking van toepassing wordt bereid de Commissie in overleg met de contactpunten een website voor waarop het informatiesysteem voor het publiek kan worden geïnstalleerd.

*Artikel 19***Inwerkingtreding en toepassing**

Deze beschikking treedt in werking op de twintigste dag na de datum van bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Zij is van toepassing vanaf negen maanden na de datum van bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Deze beschikking is gericht tot de lidstaten.

Voorstel voor een verordening van de Raad betreffende financiële pretoetredingssteun voor Turkije

(2001/C 240 E/16)

COM(2001) 230 def. — 2001/0097(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 25 april 2001)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 308,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De door landen die kandidaat zijn voor toetreding tot de Europese Unie te vervullen voorwaarden werden vastgesteld door de Europese Raad van Kopenhagen van juni 1993.
- (2) In de conclusies van de Europese Raad van Helsinki van december 1999 werd de verklaring opgenomen dat Turkije een kandidaat-lidstaat is, voorbestemd om tot de Unie toe te treden op basis van dezelfde criteria als die welke voor de andere kandidaat-lidstaten gelden, en dat, voortbouwend op de bestaande Europese strategie, Turkije zoals de andere kandidaat-lidstaten voordeel zal hebben bij een pretoetredingsstrategie om zijn hervormingen te stimuleren en te ondersteunen.
- (3) De Europese Raad van Nice van december 2000 heeft zijn waardering geuit voor de vorderingen welke waren gemaakt bij de uitvoering van de pretoetredingsstrategie voor Turkije.
- (4) Aangezien Turkije nog niet voldoet aan de politieke criteria van Kopenhagen, heeft de Gemeenschap het land ertoe opgeroepen de democratische praktijken en eerbied voor de mensenrechten te intensiveren en te bevorderen, alsook de burgermaatschappij nauwer bij dat proces te betrekken.
- (5) Hoeksteen van de pretoetredingsstrategie is het partnerschap voor toetreding, voor het opstellen waarvan werd uitgegaan van de conclusies van voorafgaande Europese Raden en dat prioriteiten bevat waarop de toetredingsvoorbereidingen zich moeten richten in het licht van de politieke en economische criteria en de op de lidstaten rustende verplichtingen.
- (6) De juridische grondslag voor het voor Turkije opzetten van het partnerschap voor toetreding en van het algemeen kader voor het coördineren van alle financieringsbronnen voor de pretoetredingssteun is te vinden in Verordening (EG) nr. 390/2001 van de Raad van 26 februari 2001 betreffende hulp aan Turkije in het kader van de pretoetredingsstrategie, inzonderheid de invoering van een partnerschap voor toetreding ⁽¹⁾.
- (7) De principes, prioriteiten, tussentijdse doelstellingen en voorwaarden van het partnerschap voor de toetreding met Turkije zijn opgenomen in Besluit 2001/235/EG van de Raad van 24 maart 2001 inzake de principes, prioriteiten, tussentijdse doelstellingen en voorwaarden van het partnerschap voor de toetreding met de Republiek Turkije ⁽²⁾. Zoals voor de andere kandidaat-lidstaten, zal de steun van de Europese Unie voor Turkije zich toespitsen op de uit het partnerschap voor toetreding voortvloeiende prioriteiten.
- (8) De communautaire steun wordt hoofdzakelijk verstrekt via maatregelen inzake institutionele opbouw en investeringen gericht op de overname van het communautair acquis.
- (9) De Gemeenschap zal speciale acties opzetten ter bevordering van de burgermaatschappij in Turkije.
- (10) Er worden eveneens speciale acties opgezet met betrekking tot grensoverschrijdende samenwerking, met name aan beide zijden van de grenzen tussen Turkije en de Europese Unie, tussen Turkije en de andere kandidaat-lidstaten en tussen Turkije en de andere landen in de regio.
- (11) De Gemeenschap cofinanciert de Turkse deelname aan communautaire programma's en agentschappen.
- (12) Voorwaarde voor de communautaire steun is dat de verbintenissen worden nagekomen die zijn vervat in de overeenkomsten tussen de EG en Turkije en dat wordt voldaan aan de voorwaarden die zijn vastgelegd in Verordening (EG) nr. 390/2001 van de Raad van 26 februari 2001, Besluit 2001/235/EG van de Raad en deze Verordening.
- (13) De Commissie legt de steunmaatregelen ten uitvoer in overeenstemming met het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting der Europese Gemeenschappen ⁽³⁾.
- (14) De met betrekking tot deze verordening noodzakelijke uitvoeringsmaatregelen dienen te worden vastgesteld in overeenstemming met Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ PB L 58 van 28.2.2001, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 85 van 24.3.2001, blz. 13.

⁽³⁾ PB L 356 van 31.12.1977, blz. 1, zoals laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2673/1999 van 13 december 1999 (PB L 326 van 18.12.1999, blz. 1).

⁽⁴⁾ PB L 269 van 19.10.1999, blz. 45.

- (15) Deelname aan aanbestedingen staat, afgezien van de natuurlijke personen en rechtspersonen van de lidstaten en Turkije, open voor natuurlijke personen en rechtspersonen van de andere kandidaat-lidstaten en van de landen welke in aanmerking komen voor de financiële en technische maatregelen ter ondersteuning van de hervorming van de economische en maatschappelijke structuren in het kader van het Europees-mediterrane partnerschap (MEDA) ⁽¹⁾, en de steun aan Albanië, Bosnië-Herzegovina, Kroatië, de Federale Republiek Joegoslavië en de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië (CARDS) ⁽²⁾ evenals, voor zover specifieke soorten deskundigheid vereist zijn, van de landen van Oost-Europa en Centraal-Azië in het kader van de bijstand aan de partnerstaten in Oost-Europa en Centraal-Azië ⁽³⁾. Met het oog op symmetrie dienen overeenkomstige bepalingen te worden opgenomen in de voor de andere kandidaat-lidstaten opgezette steunprogramma's.
- (16) De Commissie stelt richtsnoeren vast voor de programmering en tenuitvoerlegging van de steun in overeenstemming met de beheerprocedure.
- (17) De Commissie wordt voor de tenuitvoerlegging van de communautaire steun bijgestaan door het comité ingesteld bij Verordening (EG) nr. 3906/89 van de Raad van 18 december 1989 betreffende economische hulp ten gunste van bepaalde landen van Midden- en Oost-Europa ⁽⁴⁾. De maatregelen worden vastgesteld in overeenstemming met Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden ⁽⁵⁾.
- (18) Het beheer van de pretoetredingssteun dient, met inachtneming van de capaciteit inzake beheer en financiële controle waarover Turkije beschikt, geleidelijk naar dit land te worden gedecentraliseerd, teneinde het aldus nauwer bij de onderhavige pretoetredingsmaatregelen te betrekken.
- (19) De huidige diverse instrumenten voor de financiële steun aan Turkije dienen te worden gehergroepeerd op zulke wijze dat Turkije in aanmerking blijft komen voor de steun op grond van Verordening (EG) nr. 1488/96 van de Raad maar Verordening (EG) nr. 764/2000 van de Raad van 10 april 2000 betreffende de uitvoering van maatregelen ter verdieping van de douane-unie EG-Turkije ⁽⁶⁾ en Verordening (EG) nr. 257/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 22 januari 2001 betreffende maatregelen ter bevordering van de economische en sociale ontwikkeling van Turkije ⁽⁷⁾ kunnen worden ingetrokken.
- (20) Er dient jaarlijks een verslag over de tenuitvoerlegging van het steunprogramma te worden opgesteld en tegen eind

2005 een evaluatieverslag te worden ingediend, zodat het programma vóór 30 juni 2006 kan worden herzien.

- (21) In de financiële vooruitzichten 2000-2006 werd de financiële pretoetredingssteun voor alle kandidaat-lidstaten in het licht van de Europese Raad van Helsinki verdubbeld. In het kader van de normale begrotingsprocedures dient ernaar te worden gestreefd deze verdubbeling voor de rest van de periode waarop de huidige financiële vooruitzichten betrekking hebben, eveneens voor Turkije toe te passen.
- (22) Het Verdrag voorziet voor de vaststelling van deze verordening niet in andere bevoegdheden dan die van artikel 308,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

De Gemeenschap verleent Turkije financiële pretoetredingssteun ter ondersteuning van de in het partnerschap voor toetreding met Turkije omschreven prioriteiten.

Artikel 2

De steun:

- wordt verleend in de vorm van subsidies;
- wordt geïmplementeerd door het financieren van programma's of projecten gericht op beantwoording aan de toetredingscriteria en in overeenstemming met de beginselen welke voor de programmering en tenuitvoerlegging worden omschreven in de door de Commissie overeengekomen in artikel 9, lid 2, bedoelde procedure vast te stellen richtsnoeren;
- kan diensten, leveringen en werken omvatten;
- kan, wanneer het gaat om investeringen, geen betrekking hebben op de aankoop van grond of gebouwen.

Artikel 3

1. Voor elk programma of project kan van de ontvangers van de steun een financiële bijdrage worden gevraagd. Deze bijdrage zal afhankelijk zijn van de aard van het programma of project. In uitzonderlijke gevallen, voor programma's of projecten gericht op de ontwikkeling van de burgermaatschappij, is een bijdrage in natura mogelijk.

2. De steun wordt gebruikt voor uitgaven die betrekking hebben op ondersteuning van de programmering, communicatie- en voorlichtingsactiviteiten, en toezicht, inspecties, financiële controle en evaluaties met betrekking tot de programma's en projecten.

3. De steun kan afzonderlijk of in de vorm van cofinancieringen met lidstaten, de Europese Investeringsbank, derde landen of multilaterale organen worden verstrekt.

⁽¹⁾ PB L 189 van 30.7.1996, blz. 1, zoals laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2698/2000 van 27 november 2000 (PB L 311 van 12.12.2000, blz. 1).

⁽²⁾ PB L 306 van 7.12.2000, blz. 1.

⁽³⁾ PB L 12 van 18.1.2000, blz. 1.

⁽⁴⁾ PB L 375 van 23.12.1989, zoals laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2666/2000 van 5 december 2000 (PB L 306 van 7.12.2000, blz. 1).

⁽⁵⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

⁽⁶⁾ PB L 94 van 14.4.2000, blz. 6.

⁽⁷⁾ PB L 39 van 9.2.2001, blz. 1.

4. Er kan worden gezocht naar geschikte gelegenheden tot het opzetten van cofinancieringen met andere donors en vooral de lidstaten.

5. De Gemeenschap kan bijdragen in de kosten die betrekking hebben op de organisatie van het beheer van de steun.

Artikel 4

Voorwaarde voor de financiering van programma's en projecten is dat de verbintenissen worden nagekomen die zijn vervat in de associatieovereenkomst EG-Turkije, het besluit inzake de douane-unie en alle andere daarmee verband houdende overeenkomsten en besluiten, en dat wordt voldaan aan de voorwaarden die zijn vastgelegd in artikel 4 van Verordening (EG) nr. 390/2001 van de Raad van 26 februari 2001, het partnerschap voor toetreding met Turkije en deze verordening.

Artikel 5

1. De Commissie geeft aan de communautaire steun uitvoering in overeenstemming met de transparantieregels en het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen, inzonderheid artikel 114.

2. Bij het vooraf beoordeeld worden van de programma's en projecten worden, inter alia, de volgende factoren in aanmerking genomen:

- a) doeltreffendheid en levensvatbaarheid;
- b) culturele en sociale aspecten, gender en milieu;
- c) instandhouding en bescherming van het milieu op basis van de beginselen inzake duurzame ontwikkeling;
- d) institutionele ontwikkeling nodig voor het verwezenlijken van de doelstellingen van de programma's en projecten;
- e) uit gelijksoortige programma's en projecten opgedane ervaring.

Artikel 6

1. Voor het selecteren, aanbesteden en gunnen van projecten door Turkije verleent de Commissie vooraf haar goedkeuring.

2. De Commissie kan evenwel, op basis van een analyse per geval van de beheercapaciteit voor de nationale en sectorale programma's/projecten, de financiële-controleprocedures en de structuren met betrekking tot de overheidsfinanciën, besluiten af te zien van de in lid 1 bedoelde vereiste inzake voorafgaande goedkeuring en het beheer van de steun op gedecentraliseerde basis toevertrouwen aan uitvoerende instanties in Turkije. Voorwaarden voor een dergelijke vrijstelling zijn dat:

- a) door de uitvoerende instanties in Turkije wordt voldaan aan de minimumcriteria inzake bekwaamheid op het gebied van het beheer van de steun evenals aan de voor dergelijke instanties geldende minimumvoorwaarden omschreven in de bijlage;
- b) in de financieringsovereenkomsten met Turkije speciale bepalingen worden opgenomen inzake, inter alia, berichten

van aanbesteding, beoordeling en evaluatie van inschrijvingen, gunning van contracten en de tenuitvoerlegging van de communautaire richtlijnen inzake overheidsopdrachten.

Artikel 7

1. Steun ten belope van meer dan 2 000 000 EUR wordt ter beschikking gesteld via financieringsbesluiten van de Commissie overeenkomstig de procedure bedoeld in artikel 9, lid 2. De Commissie dient bij het in artikel 9 genoemde comité daartoe een financieringsvoorstel in waarin de uit te voeren programma's en/of projecten worden beschreven.

De Commissie stelt het in artikel 9 genoemde comité ten minste één week van te voren in kennis van alle financieringsbesluiten die zij van plan is met betrekking tot programma's en projecten van minder dan 2 000 000 EUR te nemen.

2. De Commissie kan, zonder daartoe het advies van het in artikel 9 genoemde comité in te winnen, aanvullende subsidies goedkeuren die nodig zijn voor het dekken van in het kader van programma's of projecten verwachte of reeds bestaande kostenoverschrijdingen, op voorwaarde dat deze niet groter zijn dan 20 % van de in het financieringsbesluit vastgestelde oorspronkelijke subsidie.

3. Alle in het kader van deze verordening te sluiten financieringsovereenkomsten of contracten dienen te voorzien in door de Commissie en de Rekenkamer uit te voeren controles ter plaatse, in overeenstemming met de procedures door de Commissie vastgesteld op grond van de vigerende bepalingen, in het bijzonder die van het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen.

4. De Commissie kan met het oog op een afdoende bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap controles en inspecties ter plaatse uitvoeren in overeenstemming met Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraudes en andere onregelmatigheden⁽¹⁾.

5. Artikel 15, lid 3, van Verordening (EG) nr. 2222/2000 van de Commissie van 7 juni 2000 houdende financiële uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 1268/1999 van de Raad inzake steunverlening door de Gemeenschap voor pretoetredingsmaatregelen op het gebied van landbouw en plattelandontwikkeling in de kandidaat-lidstaten in Midden- en Oost-Europa gedurende de pretoetredingsperiode⁽²⁾ is van toepassing, met inbegrip van de bepalingen inzake rapportering van afzonderlijke gevallen waarin onregelmatigheden worden vastgesteld, en de invoering van een systeem voor informatiebeheer op dit gebied.

6. Wanneer voor programma's en projecten tussen de Gemeenschap en Turkije financieringsovereenkomsten worden gesloten, wordt in deze overeenkomsten de bepaling opgenomen dat voor de steun bestemde middelen niet kunnen worden gebruikt voor het betalen van belastingen, rechten en heffingen.

⁽¹⁾ PB L 292 van 15.11.1996, blz. 2.

⁽²⁾ PB L 253 van 7.10.2000, blz. 5.

7. De deelneming aan aanbestedingen en contracten staat onder gelijke voorwaarden open voor alle natuurlijke personen en rechtspersonen van de lidstaten, de landen die kandidaat zijn voor toetreding tot de Europese Unie, en de landen die steun ontvangen in het kader van Verordening (EG) nr. 1488/96 en Verordening (EG) nr. 2666/2000.

De deelneming van de landen die in het kader van Verordening (EG) nr. 99/2000 steun ontvangen, wordt door de Commissie eveneens toegestaan per afzonderlijk geval, indien voor de betrokken programma's of projecten speciale vormen van deskundigheid vereist zijn welke vooral in bedoelde landen beschikbaar zijn.

Bij cofinancieringen kan de Commissie per afzonderlijk geval de deelneming van ondernemingen van derde landen aan aanbestedingen en contracten toestaan.

8. De bepalingen van lid 7 zijn eveneens van toepassing op de oorsprong van leveringen.

Artikel 8

De jaarlijkse kredieten worden door de begrotingsautoriteit toegestaan binnen de grenzen van de financiële vooruitzichten.

Artikel 9

1. De Commissie wordt bijgestaan door het comité ingesteld bij artikel 9, lid 1, van Verordening (EG) nr. 3906/89.

2. In de gevallen waarin naar dit lid wordt verwezen, zijn de artikelen 4 en 7 van Besluit 1999/468/EG van toepassing.

De in artikel 4 van Besluit 1999/468/EG bedoelde termijn wordt op drie maanden vastgesteld.

Artikel 10

De Commissie dient elk jaar bij het Europees Parlement, de Raad en het Economisch en Sociaal Comité een verslag over de tenuitvoerlegging van de steun in. Het verslag dient informatie te bevatten over de in de loop van het jaar gefinancierde programma's en projecten evenals informatie betreffende de controle- en evaluatieresultaten. Deze informatie kan worden opgenomen in het verslag bedoeld in artikel 10 van Verordening (EG) nr. 3906/89.

Artikel 11

Verordeningen (EG) nr. 764/2000 en (EG) nr. 257/2001 worden hierbij ingetrokken. Zij blijven echter van toepassing op de programma's en projecten waarvoor de procedures die in een financieringsbesluit van de Commissie uitmonden, reeds zijn op gang gekomen maar nog niet zijn afgerond op het ogenblik waarop deze verordening in werking treedt.

Artikel 12

1. In Verordening (EG) nr. 3906/89 wordt aan het einde van artikel 7, lid 1, „Turkije, Cyprus en Malta” toegevoegd.

2. In Verordening (EG) nr. 555/2000 van de Raad van 13 maart 2000 betreffende de uitvoering van acties in het kader van de pretoetredingsstrategie voor de Republiek Cyprus en de Republiek Malta ⁽¹⁾ wordt aan het einde van artikel 7, lid 9, en van artikel 7, lid 10 „en de andere landen die kandidaat zijn voor toetreding tot de Europese Unie” toegevoegd.

3. In Verordening (EG) nr. 1267/1999 van de Raad van 21 juni 1999 tot instelling van een pretoetredingsinstrument voor structuurbeleid ⁽²⁾ wordt in artikel 7 het volgende lid toegevoegd: „8. Natuurlijke personen en rechtspersonen van Cyprus, Malta en Turkije kunnen aan aanbestedingen en contracten deelnemen onder dezelfde voorwaarden als natuurlijke personen en rechtspersonen van de lidstaten en de begunstigde landen”.

4. In artikel 3 van Verordening (EG) nr. 1268/1999 van de Raad inzake steunverlening door de Gemeenschap voor pretoetredingsmaatregelen op het gebied van landbouw en plattelandsontwikkeling in de kandidaat-lidstaten in Midden- en Oost-Europa gedurende de pretoetredingsperiode ⁽³⁾ wordt het volgende lid toegevoegd: „3. Natuurlijke personen en rechtspersonen van Cyprus, Malta en Turkije kunnen aan aanbestedingen en contracten deelnemen onder dezelfde voorwaarden als natuurlijke personen en rechtspersonen van de lidstaten en de begunstigde landen”.

Artikel 13

De Raad gaat voor 1 januari 2006 over tot een nieuw onderzoek van deze verordening. De Commissie dient met het oog daarop vóór 1 juli 2005 bij de Raad een evaluatieverslag betreffende de Verordening in en zo nodig een voorstel tot wijziging ervan.

Artikel 14

Deze verordening treedt in werking op de derde dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

⁽¹⁾ PB L 68 van 16.3.2000, blz. 3.

⁽²⁾ PB L 161 van 26.6.1999, blz. 73.

⁽³⁾ PB L 161 van 26.6.1999, blz. 81.

BIJLAGE

MINIMUMCRITERIA EN -VOORWAARDEN VOOR DECENTRALISERING VAN HET BEHEER NAAR UITVOERENDE INSTANTIES IN TURKIJE (ARTIKEL 6)**1. Minimumcriteria voor het beoordelen van de bekwaamheid van uitvoerende instanties in Turkije om steun te beheren**

Onderstaande criteria worden door de Commissie toegepast om te bepalen welke uitvoerende instanties in Turkije in staat zijn tot gedecentraliseerd beheer van de toegekende steun.

- a) De instantie moet beschikken over een goed opgezet systeem voor fondsenbeheer, een volwaardig huishoudelijk reglement en duidelijk afgebakende institutionele en persoonlijke verantwoordelijkheden.
- b) De bevoegdheden moeten gescheiden zijn om belangenverstrengeling bij aanbestedingen en betalingen te vermijden.
- c) Voor de vastgestelde taken moet voldoende personeel inzetbaar zijn. Dit personeel moet beschikken over de vereiste kwalificaties en ervaring en voor de uitvoering van de communautaire programma's terdege zijn opgeleid.

2. Minimumvoorwaarden voor decentralisering van het beheer naar uitvoerende instanties in Turkije

Decentralisatie naar een uitvoerende instantie in Turkije — met controle ex post door de Commissie — kan worden overwogen wanneer aan onderstaande voorwaarden is voldaan.

- a) De instantie moet aantonen dat zij beschikt over een doeltreffend systeem voor interne controle, waarbij tevens in onafhankelijke audit is voorzien, alsmede over een doeltreffend systeem voor boekhoudkundige en financiële rapportage dat aan internationaal erkende normen voor financiële controle voldoet.
- b) Een recente financiële en operationele audit moet aantonen dat de communautaire steun en nationale steun van vergelijkbare aard doeltreffend en met inachtneming van de daarvoor geldende termijnen worden beheerd.
- c) De uitvoerende instantie moet zijn onderworpen aan een betrouwbare nationale financiële controle.
- d) De voorschriften voor aanbestedingen moeten zijn goedgekeurd door de Commissie, die daarmee erkent dat deze voorschriften voldoen aan de vereisten van titel IX van het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen.
- e) De nationaal ordonnateur moet de volledige financiële aansprakelijkheid voor het beheer van de middelen aanvaarden.

Deze aanpak doet geen afbreuk aan het recht van de Commissie en de Rekenkamer om op de uitgaven controle uit te oefenen.

Voorstel voor een besluit van de Raad tot vaststelling van een actieprogramma inzake opleiding, uitwisselingen en bijstand voor de bescherming van de euro tegen valsemunterij (programma „Pericles”)

(2001/C 240 E/17)

COM(2001) 248 def. — 2001/0105(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 22 mei 2001)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, met name op artikel 123, lid 4, derde zin,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van de Europese Centrale Bank,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De verwezenlijking van de opdracht van de Gemeenschap is met name gebaseerd op de totstandbrenging van een Economische en Monetaire Unie, en het optreden van de Gemeenschap omvat een bijdrage tot een degelijke opleiding.
- (2) Het Verdrag verleent de Gemeenschap de verantwoordelijkheid alle maatregelen te nemen die nodig zijn voor de snelle invoering van de euro als enige Europese munteenheid.
- (3) De bescherming van de euro tegen valsemunterij vereist dat op Europees vlak een equivalente opleiding aan alle bevoegde nationale diensten wordt gegeven en dat de samenwerking wordt ondersteund.
- (4) Dit programma beoogt met name de toegang tot de opleiding te vergemakkelijken en de uitwisseling van informatie en ervaring tussen alle betrokken personeelsleden, alsook uitwisselingen van personeelsleden, te bevorderen.
- (5) Vanwege haar opdrachten bevordert de Gemeenschap de samenwerking met derde landen en de internationale organisaties die bevoegd zijn voor de bescherming van de enige munt tegen aantasting van haar geloofwaardigheid als contant betaalmiddel.
- (6) In haar aanbeveling van 7 juli 1998 betreffende de vaststelling van bepaalde maatregelen ter vergroting van de rechtsbescherming van eurobankbiljetten en -munten⁽¹⁾ verzoekt de Europese Centrale Bank de Commissie samenwerking tussen de nationale politiediensten op het gebied van de vervalsing van muntstukken en bankbiljetten in euro tot stand te brengen en stelt zij voor dat de Raad, de Commissie en de lidstaten alle mogelijke maatregelen ter bestrijding van namaak ten uitvoer leggen of onderzoeken.
- (7) In haar mededeling van 22 juli 1998 aan de Raad, het Europees Parlement en de Europese Centrale Bank over de bescherming van de euro⁽²⁾ verklaarde de Commissie dat zij de mogelijkheid zal onderzoeken om een proefactie inzake opleiding te organiseren ten behoeve van alle personen die betrokken zijn bij het systeem van preventie, opsporing en beteugeling van valsemunterij, ter aanvulling van het beroepsopleidingsbeleid van de lidstaten; deze actie zou moeten leiden tot de bepaling van de krachtlijnen van een meerjarig opleidingsbeleid.
- (8) Uit het gevoerde overleg en de opgedane ervaring blijkt het belang voor de op nationaal vlak ondernomen acties van een specifiek, multidisciplinair, aanvullend programma op communautair vlak voor een zekere periode; deze actie ondersteunt en completeert derhalve de acties van de lidstaten.
- (9) Naast de opleiding in strikte zin en de uitwisseling van personeelsleden moet een dergelijk programma ook bijstandsmaatregelen omvatten, met name technische en wetenschappelijke bijstand.
- (10) Het Raadgevend comité coördinatie fraudebestrijding van de Commissie, dat het gepaste forum is, behandelt alle vraagstukken in verband met de evaluatie van de behoeften voor de bescherming van de euro tegen valsemunterij, in het bijzonder inzake opleiding, via de groep „deskundigen namaak van de euro”, ook met het oog op de toepassing van dit programma en de deelname van de kandidaat-lidstaten.
- (11) Op 29 mei 2000 is een kaderbesluit van de Raad tot versterking, door middel van strafrechtelijke en andere sancties, van de bescherming tegen valsemunterij in verband met het in omloop brengen van de euro aangenomen⁽³⁾.
- (12) De Commissie heeft op 26 juli 2000 een voorstel voor een verordening van de Raad betreffende de bescherming van de euro tegen valsemunterij⁽⁴⁾ ingediend, dat handelt over de uitwisseling van informatie, de samenwerking en de wederzijdse bijstand, met inbegrip van de externe aspecten van de bescherming van de euro, alsmede over de inleveringsverplichtingen van de financiële instellingen, waardoor een algemeen kader voor de samenwerking met het oog op de invoering van de chartale munt in 2002 zou worden geschapen.
- (13) Het is noodzakelijk dat de opleidingsacties ter ondersteuning van de preventie en opsporing van valse euro's de verschillende aspecten behandelen die onder deze rechtsinstrumenten vallen.

⁽²⁾ COM(1998) 474 def.

⁽³⁾ PB L 140 van 14.6.2000.

⁽⁴⁾ PB C 337 E van 28.11.2000.

⁽¹⁾ PB C 11 van 15.1.1999.

(14) Dit besluit laat de initiatieven met betrekking tot strafrechtelijke aspecten die op basis van het EU-Verdrag in het kader van de bestaande of nog vast te stellen programma's kunnen worden genomen, onverlet,

BESLUIT:

Artikel 1

Vaststelling van het programma

1. Bij dit besluit wordt een communautair actieprogramma ter ondersteuning en aanvulling van de acties van de lidstaten op het gebied van de valsemunterij, in het bijzonder wat betreft de bescherming van de euro, vastgesteld.
2. De naam van het programma is Pericles. Het geldt voor de periode 1 januari 2002 tot en met 31 december 2005.
3. Het programma wordt uitgevoerd en geëvalueerd overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 5 en 8.

Artikel 2

Doelstellingen van het programma

Het communautaire programma beoogt door de verschillende in artikel 3 bedoelde maatregelen de euro tegen valsemunterij te beschermen. Rekening is gehouden met de grensoverschrijdende en multidisciplinaire aspecten. In de eerste plaats wordt gestreefd naar convergentie van de inhoud van de acties ten einde, uitgaande van beraad over de beste praktijken, een equivalente graad van bescherming te bereiken met inachtneming van de bijzondere tradities van elke lidstaat.

De doelstellingen zijn met name:

- bewustmaking van de betrokken personeelsleden van de communautaire dimensie van de nieuwe munt (zowel reservemunt als internationaal betaalmiddel);
- als katalysator te werken om, door allerhande acties, zoals stages, workshops of deelname van bepaalde personen aan de nationale opleidingsacties en uitwisseling van personeelsleden, de betrokken structuren en personeelsleden dichter bij elkaar te brengen, een klimaat van wederzijds vertrouwen te creëren en voldoende wederzijdse kennis in de hand te werken, met name van de actiemethoden en de moeilijkheden;
- convergentie van de werkzaamheden van de opleiders, met inachtneming van de nationale operationele strategieën;
- vulgarisatie, in het bijzonder van de communautaire en de internationale wetgeving en instrumenten.

Artikel 3

Maatregelen

1. De inhoud van de opleiding en de operationele ondersteuning, samengesteld volgens een multidisciplinaire en grensoverschrijdende aanpak, omvat naast de beveiligingsvraagstukken de uitwisseling van informatie, met name strategische informatie, en de technische en wetenschappelijke bijstand.

2 a) De inhoud van de opleiding op communautair niveau omvat met name: de uitwisseling van informatie, met name strategische informatie, de werking van de databanken, het gebruik van opsporingsinstrumenten, met name met behulp van computertoepassingen, de wetenschappelijke bijstand (in het bijzonder wetenschappelijke databanken en technologische bewaking/follow-up van nieuwigheden), de werking van de waarschuwingssystemen, de daarmee verband houdende vraagstukken, zoals de draagwijdte van de mededelingsplicht, de bescherming van persoonsgegevens, de verschillende aspecten van de samenwerking, de bescherming van de euro buiten de Unie, en de onderzoeksactiviteiten of de terbeschikkingstelling van gespecialiseerde operationele deskundigheid.

2 b) Dit opleidingsbeleid krijgt vorm door verschillende maatregelen, met name: de organisatie van workshops, ontmoetingen en studiedagen, en een gericht beleid van stages en uitwisseling van personeel.

3. De technische, wetenschappelijke en operationele bijstand heeft betrekking op alle maatregelen om op Europees niveau leermiddelen te creëren (verzameling van de wetgeving van de Europese Unie, informatiebulletin, praktische handleidingen, glossaria en lexicons, bibliotheken van gegevens, met name inzake wetenschappelijke bijstand, technologische bewaking) of ondersteunende computertoepassingen (software . . .), maar ook op studies met een multidisciplinair en grensoverschrijdend karakter, alsmede de ontwikkeling van nieuwe instrumenten en methoden voor de ondersteuning van de opsporingsactiviteiten op Europees vlak.

Artikel 4

Toegang tot het programma

1. Doelgroep:

De doelgroep van de acties bestaat uit:

- de diensten (politie, douane, administratie van financiën en van de Schatkist . . .) die bevoegd zijn voor de opsporing en bestrijding van namaak;
- het personeel van de inlichtingendiensten;
- de vertegenwoordigers van de nationale centrale banken, de Munten en zelfs de handelsbanken (met name wat betreft de verplichtingen van de financiële entiteiten);
- de gespecialiseerde magistraten en juristen;

— alle andere betrokken instanties of beroepsgroepen (kamers van koophandel of andere structuren die contact hebben met ambachtslui en handelaren, vervoerders ...).

2. Bijdragen en deskundigheid:

Met het oog op het bereiken van de doelstellingen van het communautaire programma wordt, met hun respectieve deskundigheid, een bijdrage geleverd door:

- het ESCB ⁽¹⁾, te weten de nationale centrale banken en de ECB, in het bijzonder wat betreft de technische databank (CSM);
- de NAC's/NACM's ⁽²⁾;
- het ETWC ⁽³⁾ en de nationale Munten;
- de Commissie, Europol en Interpol;
- de nationale centra voor de bestrijding van valsemunterij als bedoeld in artikel 12 van het Verdrag van Genève;
- de gespecialiseerde structuren, bijvoorbeeld inzake reproductie- en legaliseringstechniek, drukkers en graveurs;
- alle andere organen met een bijzondere deskundigheid, eventueel ook in derde landen en met name in de kandidaat-lidstaten.

Artikel 5

Coherentie en complementariteit

1. Dit programma wordt gecoördineerd en ten uitvoer gelegd in nauwe samenwerking tussen de Commissie en de lidstaten.
2. Bij de coördinatie wordt rekening gehouden met de acties die door andere instanties, met name de ECB en Europol, worden ondernomen.

Artikel 6

Internationale samenwerking

Al naar de verspreiding van de chartale euro, de operationele behoeften, de evaluatie van de bedreiging en de analyse van de risico's, en wanneer de overeenkomsten en procedures het toestaan, staat het programma open voor:

- de geassocieerde landen van Midden- en Oost-Europa (LMOE);

⁽¹⁾ Europees Stelsel van Centrale Bankten.

⁽²⁾ Nationale Analysecentra (voor de bankbiljetten) en Nationale Analysecentra voor munten.

⁽³⁾ Het Europees Technisch en Wetenschappelijk Centrum, voorlopig ondergebracht bij de Munt van Parijs.

— Cyprus, Malta, Turkije en de leden van de EVA, mits aanvullende kredieten worden uitgetrokken, overeenkomstig de met die landen overeen te komen procedures;

— andere derde landen, met een financiële participatie.

Artikel 7

Financiële bepalingen

1. De in artikel 3, lid 2, onder b), bedoelde workshops, ontmoetingen en studiedagen kunnen met andere instanties, zoals Europol, Interpol of de ECB, worden georganiseerd, voor zover de uitgaven ervan evenredig worden verdeeld of die andere instanties ten minste een belangrijke bijdrage in natura leveren. Iedere instantie draagt hoe dan ook de reis- en verblijfskosten van haar deelnemers.

Indien deze activiteiten niet met andere instanties worden georganiseerd, zijn de volgende kosten voor rekening van de Gemeenschap:

- de reis- en verblijfskosten van de personeelsleden die in een andere lidstaat deelnemen aan de workshops, ontmoetingen en studiedagen, alsook de algemene kosten van de organisatie van deze activiteiten;
- de publicatie- en vertaalkosten van de bij deze activiteiten gebruikte leermiddelen;

en de volgende kosten voor rekening van de lidstaten:

- de kosten van de scholing en bijscholing van hun personeel, met name die van de technische opleiding;
- bepaalde logistieke kosten van de workshops, ontmoetingen en studiedagen die op hun grondgebied met financiële steun van de Gemeenschap worden georganiseerd (binnenlandse verplaatsingen, terbeschikkingstelling van zalen en/of tolkdiensten ...).

2. Uitwisseling van personeel:

De Commissie neemt de kosten op zich van de deelname van personeelsleden van een lidstaat aan de in artikel 3, lid 2, onder b), bedoelde stages of uitwisselingen als die in het kader van de in artikel 2 bedoelde doelstellingen passen.

De lidstaten nemen de kosten op zich van de deelname van hun personeelsleden aan stages of uitwisselingen die buiten deze doelstellingen vallen.

3. Bijstand:

De Commissie financiert tot 70 % de in artikel 3, lid 3, bedoelde operationele steun, met name:

- de ontwerp- en samenstellingskosten van de leermiddelen en de computertoepassingen of technische instrumenten die van belang zijn op Europees vlak;

— de kosten van studies, met name van vergelijkend recht, over het thema bescherming van de euro tegen valsemunterij.

Wanneer het initiatief door de Commissie wordt genomen, kunnen dergelijke operationele steunmaatregelen uitzonderlijk tot 100 % worden gefinancierd.

De lidstaten dragen alle kosten van de niet-communautaire elementen van deze leermiddelen en computertoepassingen, alsmede de kosten van de verspreiding van de medegefinancierde leermiddelen en de werkingskosten van de medegefinancierde computertoepassingen die op hun grondgebied zijn geïnstalleerd.

4. Externe beschermingsmaatregelen:

Met inachtneming van het bepaalde in artikel 6 kan de Commissie naast de deelname van personeel uit derde landen aan de in lid 3 bedoelde workshops, ontmoetingen en studiedagen opleidingsacties op het grondgebied van een derde land en operationele steunmaatregelen in derde landen tot 70 % financieren.

Artikel 8

Uitvoering, follow-up en evaluatie

1. Acties in het kader van het programma kunnen worden voorgesteld door de lidstaten of de Commissie; worden aangehouden acties die het meest stroken met de in artikel 2 genoemde doelstellingen. De Commissie is verantwoordelijk voor het beheer en de uitvoering van het programma in samenwerking met de lidstaten, die haar per jaar maximaal een project inzake opleiding (workshops, ontmoetingen en studiedagen als bedoeld in artikel 3, lid 2, onder b)) voorstellen, ongeacht eventuele bijkomende projecten inzake stages en uitwisselingen of bijstand.

Met het oog op de uitvoering van het programma evalueert en selecteert de Commissie de door de lidstaten ingediende projecten, evenals de projecten die uit haar initiatief voortvloeien, aan de hand van de volgende criteria:

- overeenstemming met de doelstellingen van het programma;
- de Europese dimensie, met inbegrip van het aspect samenwerking met, met name, Europol en de ECB;

— complementariteit met andere voltooide, lopende of nog uit te voeren projecten;

— vermogen van de organisator om het project uit te voeren;

— hoedanigheid van het project;

— hoogte van de gevraagde subsidie en afstemming ervan op de verwachte resultaten;

— invloed van de verwachte resultaten op de doelstellingen van het programma.

2. De begunstigden van de aangehouden projecten dienen een jaarverslag in bij de Commissie.

3. Na voltooiing van de projecten evalueert de Commissie de wijze waarop zij werden uitgevoerd en de invloed ervan, teneinde te bepalen of de aanvankelijk gestelde doelstellingen zijn bereikt.

4. Uiterlijk op 31 december 2004 dient de Commissie bij het Europees Parlement en de Raad een extern evaluatieverslag over de deugdelijkheid, de doeltreffendheid en de uitwerking van het programma in.

5. Na de uitvoering van het programma en uiterlijk op 30 juni 2006 dient de Commissie bij het Europees Parlement en de Raad een gedetailleerd verslag in over de uitvoering en de resultaten van het programma, en met name over de toegevoegde waarde van de financiële bijstand van de Gemeenschap.

Bovendien zal de Commissie uiterlijk op 30 juni 2005 een mededeling over de wenselijkheid om dit programma voort te zetten en aan te passen, vergezeld van een passend voorstel, uitbrengen.

Artikel 9

Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op de dag van zijn bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Het is van toepassing met ingang van 1 januari 2002.

Voorstel voor een besluit van de Raad houdende uitbreiding van de werking van besluit tot vaststelling van een actieprogramma inzake opleiding, uitwisselingen en bijstand voor de bescherming van de euro tegen valsemunterij (programma „Pericles”) tot de lidstaten die de euro niet als munteenheid hebben aangenomen

(2001/C 240 E/18)

COM(2001) 248 def. — 2001/0106(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 22 mei 2001)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, met name op artikel 308,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De artikelen 1 tot 8 van Besluit . . . zijn van kracht in de lidstaten die de euro als munteenheid hebben aangenomen.
- (2) Het is van belang dat de maatregelen inzake opleiding, uitwisselingen en bijstand voor de bescherming van de euro overal in de Gemeenschap gelijkwaardig zijn en dat de nodige maatregelen worden genomen om de euro op dezelfde wijze te beschermen in de lidstaten die de euro niet als munteenheid hebben aangenomen,

BESLUIT:

Artikel 1

De toepassing van de artikelen 1 tot 8 van Besluit . . . wordt uitgebreid tot de lidstaten die de euro niet als munteenheid hebben aangenomen.

Artikel 2

Dit besluit treedt in werking op de dag van zijn bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Het is van toepassing met ingang van 1 januari 2002.

Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de strafrechtelijke bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap

(2001/C 240 E/19)

COM(2001) 272 def. — 2001/0115(COD)

(Door de Commissie ingediend op 23 mei 2001)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 280, lid 4,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van de Rekenkamer,

Volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De instellingen en de lidstaten hechten groot belang aan de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap, alsook aan de bestrijding van fraude en van alle andere onwettige activiteiten waardoor de communautaire financiële belangen worden geschaad. De bescherming van deze belangen betreft niet alleen het beheer van de begrotingskredieten, maar strekt zich ook uit tot alle maatregelen die een invloed hebben of kunnen hebben op het vermogen van de Gemeenschappen. Alle beschikbare middelen moeten worden ingezet om deze doelstellingen te verwezenlijken, met name in het kader van de op communautair niveau verleende wetgevende bevoegdheid, met behoud van de huidige verdeling van de verantwoordelijkheden tussen het nationale en het Gemeenschapsniveau en van het thans daarbij bestaande evenwicht.
- (2) De strafwetgeving van de lidstaten moet op doeltreffende wijze bijdragen tot de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap.
- (3) In de instrumenten die op grond van Titel VI van het Verdrag betreffende de Europese Unie met betrekking tot de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen zijn vastgesteld, namelijk de overeenkomst van 26 juli 1995⁽¹⁾ en de protocollen van 27 september 1996⁽²⁾, van 29 november 1996⁽³⁾ en van 19 juni 1997⁽⁴⁾, zijn een aantal bepalingen opgenomen ter harmonisatie van het strafrecht van de lidstaten en ter verbetering van de samenwerking tussen de lidstaten. Aangezien deze instrumenten nog niet door alle lidstaten zijn geratificeerd, blijft nog onzekerheid bestaan over de inwerkingtreding ervan.
- (4) Krachtens artikel 280 van het Verdrag is het mogelijk in een communautair wetgevingsinstrument de inhoud op te nemen van alle bepalingen van deze instrumenten die geen betrekking hebben op de toepassing van het nationale strafrecht of de nationale rechtsbedeling in de lidstaten.
- (5) Fraude met betrekking tot de communautaire ontvangsten en uitgaven beperkt zich in vele gevallen niet tot één enkel land en wordt vaak gepleegd door georganiseerde criminele groepen.
- (6) Aangezien de financiële belangen van de Gemeenschap kunnen worden geschaad of bedreigd door fraude, corruptie of het witwassen van geld, dienen ter bescherming ervan gemeenschappelijke definities voor deze gedragingen te worden aangenomen.
- (7) Zo nodig moet het nationale recht op zodanige wijze worden aangepast dat daden van omkoping waarbij ambtenaren van de Gemeenschappen of ambtenaren van andere lidstaten betrokken zijn, strafbaar worden gesteld. Deze aanpassing van het nationale recht mag ten aanzien van communautaire ambtenaren niet beperkt blijven tot daden van actieve of passieve corruptie, maar moet ook gelden voor andere strafbare feiten die ten koste gaan of kunnen gaan van ontvangsten of uitgaven van de Europese Gemeenschappen, met inbegrip van feiten gepleegd door of tegen personen die met de hoogste verantwoordelijkheden zijn bekleed.
- (8) Daden van fraude, corruptie en witwassen van geld moeten met sancties strafbaar worden gesteld. De lidstaten stellen het stelsel van strafrechtelijke sancties vast, die van toepassing zijn op inbreuken op ter uitvoering van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen — onverminderd de mogelijkheid om in bepaalde gevallen andere sancties op te leggen — en voorzien, ten minste in gevallen waarin sprake is van een ernstige fout, in vrijheidsstraffen. Zij nemen alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat deze sancties worden toegepast. De op deze wijze opgelegde sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.
- (9) Ondernemingen spelen een belangrijke rol op terreinen die door de Gemeenschap worden gefinancierd en personen die in een onderneming over beslissingsbevoegdheid beschikken, mogen in bepaalde omstandigheden niet aan de strafrechtelijke aansprakelijkheid ontsnappen.
- (10) De financiële belangen van de Gemeenschap kunnen worden geschaad of bedreigd door daden die namens rechtspersonen worden begaan.
- (11) Het nationale recht moet waar nodig worden aangepast in die zin dat rechtspersonen aansprakelijk kunnen worden gesteld voor daden van fraude of actieve corruptie en het witwassen van geld die hun tot voordeel strekken en waardoor de financiële belangen van de Gemeenschap worden of kunnen worden geschaad.

⁽¹⁾ PB C 316 van 27.11.1995, blz. 48.

⁽²⁾ PB C 313 van 23.10.1996, blz. 1.

⁽³⁾ PB C 151 van 20.5.1997, blz. 1.

⁽⁴⁾ PB C 195 van 25.6.1997, blz. 1.

- (12) Het nationale recht moet waar nodig worden aangepast in die zin dat de confiscatie van de opbrengsten van daden van fraude, corruptie en het witwassen van geld mogelijk wordt gemaakt.
- (13) Er is behoefte aan maatregelen voor de samenwerking tussen de lidstaten en de Commissie, om ervoor te zorgen dat doeltreffend wordt opgetreden tegen fraude, actieve en passieve corruptie en het daarmee verband houdende witwassen van geld waardoor de financiële belangen van de Gemeenschap worden of kunnen worden geschaad. Deze samenwerking houdt de verwerking van persoonsgegevens in, en in het bijzonder de uitwisseling van informatie tussen de lidstaten en de Commissie, alsmede tussen de Commissie en derde landen. Bij deze verwerking moeten de voorschriften inzake de bescherming van persoonsgegevens in acht worden genomen, met name Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens⁽¹⁾ en Verordening (EG) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2000 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens⁽²⁾, alsmede van de relevante bepalingen inzake de geheimhouding van het onderzoek.
- (14) De lidstaten die de instrumenten nog moeten ratificeren die zijn vastgesteld op grond van Titel VI van het Verdrag betreffende de Europese Unie en die betrekking hebben op de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen, gaan onverwijld tot deze ratificatie over, zodat de bepalingen die niet binnen het toepassingsgebied van artikel 280, lid 4, van het Verdrag vallen, te weten met name die betreffende de bevoegdheid, de wederzijdse rechtshulp, de overdracht en centralisatie van strafvervolgingen, de uitlevering en de uitvoering van vonnissen, eveneens in werking kunnen treden.
- (15) Deze richtlijn, die met name ten doel heeft de nationale wetgevingen inzake de strafrechtelijke bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap te harmoniseren, neemt de grondrechten in acht en gaat uit van de beginselen die met name zijn vastgelegd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,

HEBLEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

HOOFDSTUK I

DOEL EN DEFINITIES

Artikel 1

Doel

Deze richtlijn heeft ten doel de strafrechtelijke bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap te verbeteren, met name door de onderlinge aanpassing van de nationale wetgevingen.

⁽¹⁾ PB L 281 van 23.11.1995, blz. 31.

⁽²⁾ PB L 8 van 12.1.2001, blz. 1.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze richtlijn:

1. wordt onder „ambtenaar” verstaan, een „communautair” of een „nationaal” ambtenaar, met inbegrip van elke nationale ambtenaar van een andere lidstaat;
2. wordt onder „communautair ambtenaar” verstaan:
 - eenieder die bij overeenkomst is aangesteld in de hoedanigheid van ambtenaar of ander personeelslid in de zin van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen;
 - eenieder die door de lidstaten of door een overheids- of particuliere instelling ter beschikking van de Europese Gemeenschappen is gesteld om daar functies uit te oefenen die overeenstemmen met de functies die worden uitgeoefend door ambtenaren of andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen.

Met ambtenaren van de Europese Gemeenschappen worden gelijkgesteld de leden van de organen die overeenkomstig de Verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen in het leven zijn geroepen, alsook de personeelsleden van deze organen, voorzover het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen niet voor hen geldt;

3. wordt onder „nationaal ambtenaar” verstaan, de persoon die de hoedanigheid van „ambtenaar” of „overheidspersoon” in de zin van het nationale recht van de lidstaat heeft voor de toepassing van het strafrecht van die lidstaat.

Wanneer een lidstaat echter strafvervolging instelt tegen een ambtenaar van een andere lidstaat, behoeft deze de definitie van „nationaal ambtenaar” alleen toe te passen voorzover dat verenigbaar is met zijn nationale recht.

4. wordt onder „rechtspersoon” verstaan, ieder lichaam dat deze hoedanigheid krachtens het toepasselijke nationale recht bezit, met uitzondering van de staten of andere overheidslichamen in de uitoefening van hun openbare macht en van de publiekrechtelijke internationale organisaties.

HOOFDSTUK II

INBREUKEN

Artikel 3

Fraude

1. Voor de toepassing van deze richtlijn wordt onder fraude waardoor de financiële belangen van de Gemeenschap worden geschaad, verstaan:

- a) wat de uitgaven betreft, elke opzettelijke handeling of elk opzettelijk nalaten waarbij:

- valse, onjuiste of onvolledige verklaringen of documenten worden gebruikt of overgelegd, met als gevolg dat middelen afkomstig van de algemene begroting van de Gemeenschap of van de door of voor de Gemeenschap beheerde begrotingen, wederrechtelijk worden ontvangen of achtergehouden;
 - met hetzelfde gevolg, in strijd met een specifieke verplichting informatie wordt achtergehouden;
 - deze middelen worden misbruikt door ze voor andere doelen aan te wenden dan die waarvoor zij oorspronkelijk zijn toegekend;
- b) wat de ontvangsten betreft, elke opzettelijke handeling of elk opzettelijk nalaten waarbij:
- valse, onjuiste of onvolledige verklaringen of documenten worden gebruikt of overgelegd, met als gevolg dat de middelen van de algemene begroting van de Gemeenschap of van de door of voor de Gemeenschap beheerde begrotingen wederrechtelijk worden verminderd;
 - met hetzelfde gevolg, in strijd met een specifieke verplichting informatie wordt achtergehouden;
 - met hetzelfde gevolg, van een rechtmatig verkregen voordeel misbruik wordt gemaakt.
2. Voor de toepassing van deze richtlijn wordt onder ernstige fraude iedere fraude verstaan als bedoeld in lid 1, waarmee een door elke lidstaat te bepalen minimumbedrag is gemeoid. Dit minimumbedrag mag niet hoger zijn dan 50 000 EUR.

Artikel 4

Corruptie

1. Voor de toepassing van deze richtlijn bestaat passieve corruptie in het feit dat een ambtenaar opzettelijk, onmiddellijk of middellijk, voordelen, ongeacht de aard daarvan, voor zichzelf of voor een ander aanneemt of vraagt, dan wel ingaat op een desbetreffende toezegging teneinde in strijd met zijn ambtsplicht, een ambtshandeling of een handeling in de uitoefening van zijn ambt te verrichten of na te laten, waardoor de financiële belangen van de Gemeenschap worden of kunnen worden geschaad.
2. Voor de toepassing van deze richtlijn bestaat actieve omkoping in het feit dat iemand opzettelijk een ambtenaar onmiddellijk of middellijk een voordeel, ongeacht de aard daarvan, voor hemzelf of voor een ander belooft of verstrekt, om in strijd met zijn ambtsplicht een ambtshandeling of een handeling in de uitoefening van zijn ambt te verrichten of na te laten, waardoor de financiële belangen van de Gemeenschap worden of kunnen worden geschaad.

Artikel 5

Assimilatie

1. De lidstaten treffen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat in hun strafrecht de omschrijving van de overtre-

dingen die één van de in artikel 3 van deze richtlijn bedoelde gedragingen uitmaken en die worden begaan door hun nationale ambtenaren in de uitoefening van hun ambt, ook van toepassing is in gevallen waarin de feiten worden begaan door communautaire ambtenaren in de uitoefening van hun ambt.

2. De lidstaten treffen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat in hun strafrecht de in lid 1 en in artikel 4 bedoelde omschrijvingen van overtredingen die door of tegen ministers van hun regering, verkozen leden van hun Parlement, leden van hun hoogste rechterlijke instanties of van de Rekenkamer in de uitoefening van hun ambt worden gepleegd, ook van toepassing zijn in gevallen waarin de feiten worden gepleegd door of tegen leden van respectievelijk de Commissie van de Europese Gemeenschappen, het Europees Parlement, het Hof van Justitie en de Rekenkamer van de Europese Gemeenschappen in de uitoefening van hun ambt.

3. Wanneer in een lidstaat speciale wetgeving is uitgevaardigd met betrekking tot handelen of nalaten waarvoor ministers van zijn regering verantwoordelijk zijn op grond van hun bijzondere politieke positie in die lidstaat, is het bepaalde in lid 2 niet noodzakelijk van toepassing op die wetgeving, op voorwaarde dat de lidstaat ervoor zorgt dat leden van de Commissie van de Europese Gemeenschappen vallen onder de strafwetgeving ter uitvoering van artikel 4 en van lid 1.

4. Deze richtlijn is van toepassing onverminderd de bepalingen van het Verdrag, van het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Gemeenschappen, van de Statuten van het Hof van Justitie, en van de teksten ter uitvoering daarvan, betreffende de opheffing van de immuniteiten.

Artikel 6

Witwassen van geld

1. Voor de toepassing van deze richtlijn worden onder „witwassen van geld” verstaan, de hierna genoemde daden, indien opzettelijk begaan, die verband houden met de opbrengsten van fraude, ten minste in ernstige gevallen, en van actieve en passieve corruptie als bedoeld in de artikelen 3 en 4:

- a) de omzetting of overdracht van voorwerpen, wetende dat deze zijn verworven uit een criminele activiteit of uit deelneming aan een dergelijke activiteit, met het oogmerk de illegale herkomst ervan te verhelen of te verhullen of een persoon die bij deze activiteit is betrokken, te helpen te ontkomen aan de wettelijke gevolgen van zijn daden;
- b) het verhelen of verhullen van de werkelijke aard, oorsprong, vindplaats, vervreemding, verplaatsing, rechten op of de eigendom van voorwerpen, wetende dat deze verworven zijn uit een criminele activiteit of uit deelneming aan een dergelijke activiteit;

- c) de verwerving, het bezit of het gebruik van voorwerpen, wetende, op het tijdstip van verkrijging, dat deze voorwerpen zijn verworven uit een criminele activiteit of uit deelneming aan een dergelijke activiteit;
- d) de deelneming aan een van de in drie voorgaande punten bedoelde daden en de medeplichtigheid met het oog op het begaan van deze daad.

2. Er is ook sprake van witwassen van geld indien de activiteiten die ten grondslag liggen aan de wit te wassen voorwerpen gelokaliseerd zijn op het grondgebied van een andere lidstaat of op dat van een derde staat.

Artikel 7

Verplichting tot strafbaarstelling

1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om de bepalingen van dit hoofdstuk in nationaal strafrecht om te zetten, zodat de daarin bedoelde gedragingen als strafbare feiten worden aangemerkt.

De lidstaten nemen passende maatregelen, zodat het opzettelijke karakter van deze gedragingen op grond van objectieve feitelijke omstandigheden kan worden vastgesteld.

2. De lidstaten nemen de nodige maatregelen opdat het opzettelijk opstellen of verstrekken van valse, onjuiste of onvolledige verklaringen of documenten die de in artikel 3 bedoelde fraude tot gevolg hebben, als strafbare feiten worden aangemerkt, wanneer die handelingen niet reeds strafbaar zijn, hetzij als zelfstandig strafbaar feit, hetzij op grond van medeplichtigheid aan, uitlokking van of poging tot fraude als omschreven in genoemd artikel.

HOOFSTUK III

AANSPRAKELIJKHEID

Artikel 8

Strafrechtelijke aansprakelijkheid van leidinggevenden

De lidstaten treffen de nodige maatregelen opdat ondernemingshoofden of personen die beslissings- of controlebevoegdheid binnen een onderneming hebben, overeenkomstig de beginselen van hun nationaal recht, strafrechtelijk aansprakelijk kunnen worden gesteld in geval van frauduleuze handelingen als bedoeld in hoofdstuk II, die voor rekening van de onderneming door een aan hen ondergeschikte persoon zijn begaan.

Artikel 9

Aansprakelijkheid van rechtspersonen

1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat een rechtspersoon aansprakelijk kan worden gesteld voor fraude, actieve corruptie en het witwassen van geld, te zijnen voordele gepleegd door elke persoon die individueel of

als deel van een orgaan van de rechtspersoon optreedt en bij de rechtspersoon een leidende positie heeft die gebaseerd is op

- de bevoegdheid om de rechtspersoon te vertegenwoordigen, of
- de bevoegdheid om namens de rechtspersoon beslissingen te nemen, of
- de bevoegdheid tot controle bij de rechtspersoon,

en dat hij aansprakelijk kan worden gesteld voor medeplichtigheid aan of het uitlokken van fraude, actieve corruptie of het witwassen van geld of voor pogingen tot fraude.

2. Onverminderd het bepaalde in lid 1, nemen de lidstaten de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat een rechtspersoon aansprakelijk kan worden gesteld wanneer als gevolg van gebrek aan toezicht of gebrekkige controle van de kant van een in lid 1 bedoelde persoon fraude, actieve corruptie of het witwassen van geld kon worden gepleegd ten voordele van die rechtspersoon door een persoon die onder diens gezag staat.

3. De aansprakelijkheid van de rechtspersoon krachtens de leden 1 en 2 sluit de strafrechtelijke aansprakelijkheid van natuurlijke personen die daders of uitlokkers van, dan wel medeplichtigen aan de fraude, de actieve corruptie of het witwassen van geld zijn, niet uit.

HOOFSTUK IV

SANCTIES

Artikel 10

Sancties tegen natuurlijke personen

Onverminderd de bepalingen van de tweede alinea, nemen de lidstaten de nodige maatregelen opdat de in hoofdstuk II bedoelde gedragingen, alsmede medeplichtigheid aan, uitlokking van en, met uitzondering van de in artikel 4 bedoelde gedragingen, de poging tot bedoelde gedragingen, doeltreffende, evenredige en afschrikkende strafrechtelijke sancties worden gesteld, met inbegrip, ten minste bij ernstige fraude, van vrijheidsstraffen.

Voor geringe fraude, die betrekking heeft op een totaalbedrag van minder dan 4 000 EUR en waarbij zich volgens zijn wetgeving geen bijzondere strafverzuwende omstandigheden voordoen, kan een lidstaat evenwel in sancties voorzien van een andere aard dan de in de eerste alinea bedoelde.

Artikel 11

Sancties tegen rechtspersonen

1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om tegen een rechtspersoon die volgens artikel 9, lid 1, aansprakelijk is verklaard, sancties te kunnen treffen die doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn; deze sancties omvatten al dan niet strafrechtelijke geldboetes en kunnen andere maatregelen omvatten, zoals:

- a) de uitsluiting van het voordeel van een gunstige regeling van de overheid of van overheidssteun;
- b) het tijdelijk of permanent verbod op het uitoefenen van commerciële activiteiten;
- c) plaatsing onder toezicht van de rechter;
- d) een gerechtelijke maatregel tot liquidatie.

2. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om tegen een rechtspersoon die aansprakelijk is verklaard in de zin van artikel 9, lid 2, sancties of maatregelen te kunnen treffen die doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.

Artikel 12

Confiscatie

De lidstaten nemen de nodige maatregelen om inbeslagneming en, onverminderd de rechten van derden te goeder trouw, confiscatie of onttrekking mogelijk te maken van de instrumenten en opbrengsten van de gedragingen bedoeld in hoofdstuk II, of van bezittingen waarvan de waarde overeenkomt met die opbrengsten. In beslag genomen of geconfisqueerde instrumenten, opbrengsten of andere bezittingen worden door de lidstaat behandeld overeenkomstig zijn nationale wetgeving.

HOOFDSTUK V

SLOTBEPALINGEN

Artikel 13

Samenwerking met de Europese Commissie

1. In het kader van de samenwerking met de Commissie op het gebied van de bestrijding van de in hoofdstuk II bedoelde fraude, corruptie en witwassen van geld, nemen de lidstaten de nodige maatregelen opdat de Commissie de technische en operationele bijstand kan verlenen die de bevoegde nationale autoriteiten nodig kunnen hebben om coördinatie van het door hen ingestelde onderzoek te vergemakkelijken.

2. De lidstaten nemen de nodige maatregelen opdat hun bevoegde autoriteiten gegevens met de Commissie kunnen uitwisselen teneinde de constatering van de feiten te vergemakkelijken en te zorgen voor een daadwerkelijke bestrijding van de in hoofdstuk II bedoelde gedragingen. Deze maatregelen voorzien erin dat de Commissie en de bevoegde nationale autoriteiten in elk bijzonder geval rekening houden met de eisen inzake geheimhouding van het onderzoek en de bescherming van persoonsgegevens.

3. Elke verwerking van persoonsgegevens door de Commissie en de lidstaten ter uitvoering van deze richtlijn, moet in overeenstemming zijn met Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, alsmede met Verordening (EG) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2000

betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens.

4. Ter eerbiediging van het geheim van het onderzoek en in het kader van de uitwisseling van gegevens volgens de in de leden 1 tot en met 3 bedoelde voorschriften:

- i) kan een lidstaat bij het verstrekken van informatie aan de Commissie bijzondere voorwaarden stellen aan het gebruik van die informatie door de Commissie dan wel door een andere lidstaat waaraan die informatie kan worden doorgegeven.
- ii) stelt de Commissie, in geval van overdracht van door haar verkregen gegevens aan een andere lidstaat, de lidstaat die de informatie heeft verstrekt in kennis van haar voornemen die gegevens over te dragen.
- iii) vergewist de Commissie zich, vóór zij persoonsgegevens die zij van een lidstaat heeft verkregen aan een andere lidstaat overdraagt, ervan dat de lidstaat die de informatie heeft verstrekt, met die overdracht heeft ingestemd.

Artikel 14

Nationaal recht

Niets in deze richtlijn belet de lidstaten op het door deze richtlijn bestreken gebied strengere nationale bepalingen aan te nemen of te handhaven om een doeltreffende bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap te garanderen.

Artikel 15

Omzetting

1. De lidstaten doen de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden die nodig zijn om uiterlijk op 31 december 2001 aan deze richtlijn te voldoen.

Wanneer de lidstaten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar deze richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie onverwijld de tekst van de bepalingen van nationaal recht mee die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 16

Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Artikel 17

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Voorstel voor een besluit van de Raad tot toekenning van macro-financiële bijstand aan de Federale Republiek Joegoslavië

(2001/C 240 E/20)

COM(2001) 277 def. — 2001/0112(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 23 mei 2001)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 308,

Gezien het voorstel van de Commissie

Gezien het advies van het Europees Parlement

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Commissie heeft het Economisch en Financieel Comité geraadpleegd alvorens dit voorstel in te dienen.
- (2) Er hebben zich politieke veranderingen in de Federale Republiek Joegoslavië en de Republiek Servië voorgedaan die tot nieuwe democratische regeringen hebben geleid, en de Federale Republiek Joegoslavië tracht een goed functionerende markteconomie tot stand te brengen.
- (3) Het is in verband met het stabilisatie- en associatieproces, dat het kader vormt voor de betrekkingen van de EU met de regio, wenselijk de inspanningen ter bevordering van een stabiel politiek en economisch klimaat in de Federale Republiek Joegoslavië te ondersteunen met het oog op de ontwikkeling van volledige samenwerkingsrelatie met de Gemeenschap.
- (4) Financiële bijstand van de Gemeenschap is van cruciaal belang om de Federale Republiek Joegoslavië dichterbij de Gemeenschap te brengen.
- (5) De Federale Republiek Joegoslavië heeft met het Internationaal Monetair Fonds (IMF) overeenstemming bereikt over een uitgebreid geheel van economische en institutionele beleidshervormingsmaatregelen, dat door een 12 maanden lopende hogere krediettrancheregeling zal worden ondersteund.
- (6) De Federale Republiek Joegoslavië heeft met de Wereldbank overeenstemming bereikt over een geheel van structurele aanpassingsmaatregelen, dat zal worden ondersteund door twee tegen zeer gunstige voorwaarden verstrekte structurele aanpassingsleningen en -kredieten voor de hervorming van de overheidsfinanciën, de privatisering van ondernemingen en de herstructurering van banken.
- (7) De autoriteiten van de Federale Republiek Joegoslavië hebben verzocht om financiële bijstand van de internationale financiële instellingen, de Gemeenschap en andere bilaterale donors.
- (8) Naast de financiële middelen die volgens de ramingen door het IMF en de Wereldbank kunnen worden verstrekt, moet de komende maanden een omvangrijk resterend financieel tekort worden gedekt ter versterking van de reservepositie van het land en ter ondersteuning van de beleidsdoelstellingen die de autoriteiten met hun hervormingen nastreven.
- (9) De autoriteiten van de Federale Republiek Joegoslavië hebben zich ertoe verbonden alle uitstaande financiële verplichtingen van alle overheidsinstanties van de Federale Republiek Joegoslavië jegens de Europese Gemeenschap en de Europese Investeringsbank volledig na te komen, en de verantwoordelijkheid, bij wijze van garantie, voor dergelijke nog niet vervallen financiële verplichtingen te aanvaarden.
- (10) Macro-financiële bijstand van de Gemeenschap aan de Federale Republiek Joegoslavië is een passende maatregel ter verlichting van de externe financiële problemen, ter ondersteuning van de betalingsbalans en ter versterking van de reservepositie van het land.
- (11) De Federale Republiek Joegoslavië komt tijdelijk in aanmerking voor leningen en faciliteiten van de Wereldbank onder zeer gunstige voorwaarden.
- (12) Financiële bijstand van de Gemeenschap in de vorm van een combinatie van een langlopende lening en een zuivere gift is een passende maatregel om de betalingsbalans te ondersteunen en de externe financiële problemen van het land in de huidige, buitengewoon moeilijke omstandigheden te verlichten.
- (13) De opnemings van een gift in deze bijstand laat de bevoegdheden van de begrotingsautoriteit onverlet.
- (14) De bijstand wordt ten uitvoer gelegd door de Commissie in overleg met het Economisch en Financieel Comité.
- (15) In het verdrag zijn voor de goedkeuring van dit besluit geen andere bevoegdheden voorzien dan die van artikel 308,

BESLUIT:

Artikel 1

1. De Gemeenschap stelt aan de Federale Republiek Joegoslavië macro-financiële bijstand beschikbaar in de vorm van een lening op lange termijn en een zuivere gift, teneinde bij te dragen tot een houdbare betalingsbalanspositie en tot de versterking van de reservepositie van het land.

2. Voor de leningcomponent van de bijstand geldt een hoofdsom van maximaal 180 miljoen EUR met een maximale looptijd van 15 jaar. Hiertoe wordt de Commissie gemachtigd namens de Europese Gemeenschap de nodige middelen op te nemen, die in de vorm van een lening ter beschikking van de Federale Republiek Joegoslavië worden gesteld.

3. De in het kader van deze bijstand toegekende gift bedraagt ten hoogste 120 miljoen EUR.

4. Deze bijstand wordt beheerd door de Commissie, in nauw overleg met het Economisch en Financieel Comité en op een wijze die verenigbaar is met overeenkomsten of afspraken tussen het IMF en de Federale Republiek Joegoslavië.

5. Het verstrekken van deze bijstand wordt afhankelijk gesteld van de volledige nakoming door de Federale Republiek Joegoslavië van de uitstaande vervallen financiële verplichtingen van alle overheidsinstanties jegens de Gemeenschap en de Europese Investeringsbank, en van de aanvaarding door de Federale Republiek Joegoslavië van de verantwoordelijkheid, bij wijze van garantie, voor dergelijke nog niet vervallen financiële verplichtingen.

Artikel 2

1. De Commissie wordt gemachtigd, na overleg met het Monetair Comité, met de autoriteiten van de Federale Republiek Joegoslavië de aan de macro-financiële bijstand van de Gemeenschap te verbinden voorwaarden betreffende het economische en institutionele beleid overeen te komen. Deze voorwaarden moeten in overeenstemming zijn met de in artikel 1, lid 4, bedoelde overeenkomsten.

2. De Commissie onderzoekt op gezette tijden, in samenwerking met het Monetair Comité en in coördinatie met het IMF, of het economisch en institutioneel beleid in de Federale Republiek Joegoslavië in overeenstemming is met de doelstellingen van deze macro-financiële bijstand en of aan de daaraan verbonden voorwaarden wordt voldaan.

Artikel 3

1. De in het kader van deze bijstand toegekende lening en gift worden in ten minste twee tranches aan de Federale Republiek Joegoslavië ter beschikking gesteld. Behoudens het bepaalde van artikel 2 wordt de eerste tranche uitgekeerd na volledige nakoming van de uitstaande financiële verplichtingen van de Federale Republiek Joegoslavië jegens de Gemeenschap en de Europese Investeringsbank en op basis van een overeenkomst tussen de FRJ en het IMF inzake een macro-economisch programma dat wordt ondersteund door een hogere krediettrancheregeling.

2. Met inachtneming van het bepaalde in artikel 2 wordt de tweede tranche uitgekeerd op basis van een bevredigende stand van zaken bij de uitvoering van het aanpassings- en hervormingsprogramma van de FRJ en niet eerder dan drie maanden na de uitkering van de eerste tranche.

3. De middelen worden betaald aan de Nationale Bank van de Federale Republiek Joegoslavië.

Artikel 4

1. De in artikel 1 bedoelde transacties tot het opnemen en verstrekken van leningen worden met dezelfde valutadatum afgesloten en mogen voor de Gemeenschap geen looptijdtransformatie, valuta- of renterisico, of enig ander commercieel risico met zich brengen.

2. De Commissie neemt, indien de Federale Republiek Joegoslavië zulks verlangt, de nodige maatregelen om in de voorwaarden van de lening een clausule inzake vervroegde aflossing op te nemen en deze toe te passen.

3. De Commissie kan op verzoek van de Federale Republiek Joegoslavië en indien de omstandigheden een gunstigere rente op de leningen mogelijk maken, haar oorspronkelijk opgenomen leningen geheel of gedeeltelijk herfinancieren of de desbetreffende voorwaarden herstructureren. De herfinancieringen of herstructureringen geschieden onder de in lid 1 gestelde voorwaarden en mogen niet leiden tot een verlenging van de gemiddelde looptijd van de betrokken lening, noch tot een verhoging van het tegen de lopende wisselkoers omgerekende bedrag dat op de dag van deze herfinanciering of herstructurering nog uitstaat.

4. Alle kosten die de Gemeenschap bij het sluiten en uitvoeren van de in dit besluit bedoelde transacties maakt, komen ten laste van de Federale Republiek Joegoslavië.

5. Het Economisch en Financieel Comité wordt tenminste eenmaal per jaar in kennis gesteld van de ontwikkelingen met betrekking tot de in de leden 2 en 3 bedoelde verrichtingen.

Artikel 5

Ten minste eenmaal per jaar doet de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad een verslag toekomen, waarin een evaluatie van de uitvoering van dit besluit is opgenomen.

Artikel 6

De geldigheidsduur van dit besluit verstrijkt op 30 juni 2003.

BIJLAGE

BEGROTINGSMIDDELEN DIE NODIG ZIJN VOOR STORTINGEN IN HET GARANTIEFONDS IN 1999 EN MARGE IN DE RESERVE VOOR LENINGEN EN LENINGGARANTIES TEN BEHOEVE VAN DERDE LANDEN

(x 1 miljoen euro)

Maatregelen	Berekeningsgrondslag ⁽¹⁾	Storting in het Fonds ⁽²⁾	Reservemarge	Resterende leningcapaciteit ⁽⁴⁾
			208,0 ⁽³⁾	2 311
<i>Maatregelen waartoe reeds besloten is</i>				
<i>Projectgebonden bijstand</i>				
<i>EIB</i>				
Middellandse-Zeegebied, 4e Protocol met Syrië	11,3 (a)	1,01	207,0	
1997-2000 algemeen leningsmandaat	10,5 (b)	0,95	206,0	
2000-2007 algemeen leningsmandaat	1 857,7 (c)	167,19	38,8	
<i>Voorlopige ramingen</i>				
<i>EIB</i>				
Verlenging van het algemeen leningsmandaat aan FRJ	45,5 (c)	4,10	34,8	
Buitengewone actie Baltische Zee/Rusland	65,0 (c)	5,85	28,9	321
<i>Macrofinanciële bijstand</i>				
Mogelijke maatregel FRJ	180,0 (d)	16,20	12,7	141

⁽¹⁾ Als berekeningsgrondslag fungeren 75 % (a), 70 % (b) of 65 % (c) van het nominale bedrag van de EIB-leningen en 100 % (d) van de leningen in het kader van de macro-financiële bijstand.

⁽²⁾ Volgens de toewijzingsregels zoals vastgesteld in Verordening (EG, Euratom) nr. 2728/94 van de Raad van 31 oktober 1994. Sinds 2000 is het voorzieningspercentage vastgesteld op 9 %. Voor maatregelen waartoe vóór 2000 was besloten is het voorzieningspercentage herzien van 14 % tot 9 %.

⁽³⁾ Voor leningen met een garantie van 100 %.

⁽⁴⁾ Reservebedrag in 2001 op grond van de financiële vooruitzichten.

Gewijzigd voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot instelling van een algemeen kader betreffende de informatie en de raadpleging van de werknemers in de Europese Gemeenschap ⁽¹⁾

(2001/C 240 E/21)

COM(2001) 296 def. — 1998/0315(COD)

(Door de Commissie overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag ingediend op 23 mei 2001)

⁽¹⁾ PB C 2 van 5.1.1999, blz. 1.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op de overeenkomst betreffende de sociale politiek, gehecht aan het protocol (nr. 14) betreffende de sociale politiek, bijlage bij het Verdrag betreffende de Europese Unie, inzonderheid op artikel 2, lid 2,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Overeenkomstig de procedure van artikel 189 C,

Overwegende dat op basis van het protocol betreffende de sociale politiek dat aan het Verdrag betreffende de Europese Unie is gehecht, de lidstaten van de Europese Gemeenschap, met uitzondering van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, hierna „lidstaten” genoemd, het sociaal handvest van 1989 ten uitvoer wensen te leggen en hiertoe een overeenkomst betreffende de sociale politiek hebben vastgesteld;

Overwegende dat de Raad uit hoofde van artikel 2, lid 2, van deze overeenkomst door middel van een richtlijn minimumvoorschriften mag vaststellen;

(1) Overwegende dat overeenkomstig artikel 1 van deze overeenkomst de Gemeenschap en de lidstaten zich met name de bevordering van de sociale dialoog ten doel stellen.

GEWIJZIGD VOORSTEL

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Schrappen

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 137, lid 2,

Ongewijzigd

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité ⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's ⁽²⁾,

Overeenkomstig de procedure van artikel 251 ⁽³⁾,

Overwegende hetgeen volgt:

Schrappen

(1) Overeenkomstig artikel 136 van het Verdrag stellen de Gemeenschap en de lidstaten zich met name de bevordering van de sociale dialoog ten doel.

⁽¹⁾ PB C 258 van 10.9.1999, blz. 24.

⁽²⁾ 14.12.2000.

⁽³⁾ Het advies van het Europees Parlement is bekendgemaakt in PB C 219 van 30.7.1999, blz. 223.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- (2) Overwegende dat in punt 17 van het gemeenschapshandvest van de sociale grondrechten van de werkenden onder meer is bepaald dat „de voorlichting, de raadpleging en de inspraak van de werkenden op gepaste wijze moeten worden ontwikkeld, rekening houdende met de in de verschillende lidstaten geldende gebruiken”.
- (3) Overwegende dat, overeenkomstig artikel 3, lid 2, van de overeenkomst betreffende de sociale politiek, de Commissie de sociale partners op communautair niveau heeft geraadpleegd over de mogelijke richting van communautair optreden op het gebied van de informatie en raadpleging van de werknemers in ondernemingen in de Europese Gemeenschap.
- (4) Overwegende dat de Commissie, na deze raadpleging van mening dat communautair optreden raadzaam was, de sociale partners over de inhoud van het bedoelde voorstel opnieuw heeft geraadpleegd, overeenkomstig artikel 3, lid 3, van bovengenoemde overeenkomst, en dat deze de Commissie hun advies hebben doen toekomen.
- (5) Overwegende dat de sociale partners de Commissie, na afloop van deze tweede raadplegingsfase, niet in kennis hebben gesteld van hun wens een begin te maken met het proces dat tot een overeenkomst, als bedoeld in artikel 4 van genoemde overeenkomst, zou kunnen leiden.
- (6) Overwegende dat het bestaan, op communautair en nationaal niveau, van wettelijke kaders gericht op het verzekeren van de actieve betrokkenheid van de werknemers bij de sturing van de onderneming en bij beslissingen die hen aangaan, in bepaalde gevallen niet heeft kunnen verhinderen dat er beslissingen met ingrijpende gevolgen voor werknemers zijn genomen en bekendgemaakt zonder dat er passende procedures inzake de informatie en de raadpleging waren gevolgd.
- (7) Overwegende dat de sociale dialoog en het wederzijds vertrouwen binnen de ondernemingen verbeterd dienen te worden, teneinde het anticiperen op risico's te bevorderen, de flexibiliteit van de organisatie van het werk te bevorderen en de toegang van de werknemers tot opleidingsmogelijkheden binnen de onderneming te verzekeren in een kader van zekerheid, de bewustmaking van werknemers ten aanzien van de noodzaak van aanpassing te stimuleren, de bereidheid van de werknemers om deel te nemen aan maatregelen en acties ter verbetering van hun inzetbaarheid te vergroten, de betrokkenheid van de werknemers bij de plannen voor de toekomst van de onderneming te bevorderen, en het concurrentievermogen daarvan te versterken.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (2) In punt 17 van het gemeenschapshandvest van de sociale grondrechten van de werkenden is onder meer bepaald dat „de voorlichting, de raadpleging en de inspraak van de werkenden op gepaste wijze moeten worden ontwikkeld, rekening houdende met de in de verschillende lidstaten geldende gebruiken”.
- (3) De Commissie heeft de sociale partners op communautair niveau geraadpleegd over de mogelijke richting van communautair optreden op het gebied van de informatie en raadpleging van de werknemers in ondernemingen in de Europese Gemeenschap.
- (4) De Commissie, na deze raadpleging van mening dat communautair optreden raadzaam was, heeft de sociale partners over de inhoud van het bedoelde voorstel opnieuw geraadpleegd en deze hebben de Commissie hun advies doen toekomen.
- (5) De sociale partners hebben de Commissie, na afloop van deze tweede raadplegingsfase, niet in kennis gesteld van hun wens een begin te maken met het proces dat tot een overeenkomst, zou kunnen leiden.
- (6) Het bestaan, op communautair en nationaal niveau, van wettelijke kaders gericht op het verzekeren van de actieve betrokkenheid van de werknemers bij de sturing van de onderneming en bij beslissingen die hen aangaan, heeft in bepaalde gevallen niet kunnen verhinderen dat er beslissingen met ingrijpende gevolgen voor werknemers zijn genomen en bekendgemaakt zonder dat er passende procedures inzake de informatie en de raadpleging waren ingesteld.
- (7) De sociale dialoog en het wederzijds vertrouwen binnen de ondernemingen dienen te worden verbeterd, teneinde het anticiperen op risico's te bevorderen, de flexibiliteit van de organisatie van het werk te bevorderen en de toegang van de werknemers tot opleidingsmogelijkheden binnen de onderneming te verzekeren in een kader van zekerheid, de bewustmaking van werknemers ten aanzien van de noodzaak van aanpassing te stimuleren, de bereidheid van de werknemers om deel te nemen aan maatregelen en acties ter verbetering van hun inzetbaarheid te vergroten, de betrokkenheid van de werknemers bij de plannen voor de toekomst van de onderneming te bevorderen, en het concurrentievermogen daarvan te versterken.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (8) Overwegende dat tijdige informatie en raadpleging een noodzakelijke voorwaarde is voor het welslagen van de processen van herstructurering en aanpassing van de ondernemingen aan de nieuwe omstandigheden als gevolg van de mondialisering van de economie, met name door de ontwikkeling van nieuwe vormen van organisatie van werk.
- (9) Overwegende dat de Europese Gemeenschap een werkgelegenheidsstrategie heeft bepaald en ten uitvoer legt die gebaseerd is op de kernbegrippen „anticipatie”, „preventie” en „inzetbaarheid”, die men een centrale rol wil verlenen in alle vormen van overheidsbeleid die een positieve invloed op de werkgelegenheid zouden kunnen hebben, ook op het niveau van de ondernemingen, door een intensievere sociale dialoog met het oog op het vergemakkelijken van verandering in samenhang met de prioritaire doelstelling van de werkgelegenheid.
- (10) Overwegende dat de interne markt zich harmonieus dient te ontwikkelen, met instandhouding van de essentiële waarden waarop onze samenlevingen zijn gebaseerd, met name door alle burgers te laten delen in de resultaten van de economische ontwikkeling.
- (11) Overwegende dat de derde fase van de economische en monetaire unie zal leiden tot intensivering en versnelling van de concurrentiedruk op Europees niveau, hetgeen begeleidende sociale maatregelen op nationaal niveau vereist.
- (12) Overwegende dat de bestaande wettelijke kaders op communautair en nationaal niveau inzake de informatie en de raadpleging van de werknemers vaak vooral gericht zijn op het achteraf regelen van veranderingsprocessen, houden geen rekening met de economische factoren bij beslissingen, en het anticiperen op de ontwikkeling van de werkgelegenheid binnen ondernemingen en de risicopreventie niet werkelijk bevorderen.
- (8) Het is in het bijzonder van belang de informatie en raadpleging te bevorderen en te intensiveren over de situatie en de vermoedelijke evolutie van de werkgelegenheid in de onderneming, alsmede, wanneer uit de evaluatie door de werkgever blijkt dat de werkgelegenheid in het bedrijf bedreigd kan worden, over eventuele geplande anticiperende maatregelen, met name inzake de opleiding en de ontwikkeling van de vaardigheden van de werknemers, teneinde de negatieve effecten te voorkomen of de gevolgen ervan te verzachten, en de inzetbaarheid en het aanpassingsvermogen van de mogelijk door deze ontwikkeling getroffen werknemers te verbeteren.
- (9) Tijdige informatie en raadpleging is een noodzakelijke voorwaarde voor het welslagen van de processen van herstructurering en aanpassing van de ondernemingen aan de nieuwe omstandigheden als gevolg van de mondialisering van de economie, met name door de ontwikkeling van nieuwe vormen van organisatie van werk.
- (10) De Europese Gemeenschap heeft een werkgelegenheidsstrategie bepaald, welke ze ten uitvoer legt, die gebaseerd is op de kernbegrippen „anticipatie”, „preventie” en „inzetbaarheid”, die een centrale rol moeten spelen in alle vormen van overheidsbeleid die de werkgelegenheid zouden kunnen bevorderen, alsook in het ondernemingsbeleid, door een intensievere sociale dialoog met het oog op het vergemakkelijken van veranderingen die verenigbaar zijn met de prioritaire doelstelling van de werkgelegenheid.
- (11) De interne markt dient zich harmonieus te ontwikkelen, met instandhouding van de essentiële waarden waarop onze samenlevingen zijn gebaseerd, met name door alle burgers te laten delen in de resultaten van de economische ontwikkeling.
- (12) De derde fase van de economische en monetaire unie zal leiden tot intensivering en versnelling van de concurrentiedruk op Europees niveau, hetgeen begeleidende sociale maatregelen op nationaal niveau vereist.
- (13) De bestaande wettelijke kaders op communautair en nationaal niveau inzake de informatie en de raadpleging van de werknemers zijn vaak vooral gericht op het achteraf regelen van veranderingsprocessen, houden geen rekening met de economische factoren bij beslissingen, en bevorderen het anticiperen op de ontwikkeling van de werkgelegenheid binnen ondernemingen en de risicopreventie niet werkelijk.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- (13) Overwegende dat deze politieke, economische, sociale en juridische ontwikkelingen een aanpassing van het bestaande wettelijke kader noodzakelijk maken
- (14) Overwegende dat overeenkomstig de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit zoals bedoeld in artikel 3 B van het Verdrag de in het voorafgaande genoemde doelstellingen van de geplande actie door de lidstaten niet in voldoende mate verwezenlijkt kunnen worden, aangezien het gaat om het vaststellen van een algemeen kader voor de informatie en de raadpleging van de werknemers dat is aangepast aan de hierboven beschreven nieuwe Europese context; dat, gezien de omvang en de effecten van de geplande actie zullen deze doelstellingen beter gerealiseerd kunnen worden door actie op communautair niveau, door middel van minimumvoorschriften die in de gehele Europese Gemeenschap geldig zijn; dat deze richtlijn zich beperkt tot het voor de verwezenlijking van deze doelstellingen noodzakelijke minimum.
- (15) Overwegende dat dit algemeen kader gericht dient te zijn op de vaststelling van minimumvoorschriften die voor de gehele Europese Gemeenschap gelden, en mag geen zodanige administratieve, financiële of juridische belasting met zich brengen dat de oprichting en de ontwikkeling van kleine en middelgrote ondernemingen erdoor belemmerd zou kunnen worden. Met het oog daarop lijkt het dienstig de werkingssfeer van deze richtlijn te beperken tot ondernemingen met 50 of meer werknemers, onverminderd nationale en communautaire bepalingen die gunstiger zijn voor de werknemers. Om een zeker evenwicht tussen de bovengenoemde factoren te bewaren, kan deze drempel verhoogd worden tot 100 werknemers voor wat betreft meer vernieuwende maatregelen die worden voorgesteld betreffende de informatie en de raadpleging van de werknemers met betrekking tot de ontwikkeling van de werkgelegenheid binnen de onderneming

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (14) Deze politieke, economische, sociale en juridische ontwikkelingen maken een aanpassing van het bestaande wettelijke kader noodzakelijk dat voorziet in de praktische en juridische instrumenten die de uitoefening van het recht op informatie en raadpleging mogelijk maken.
- (15) Deze richtlijn doet geen afbreuk aan de nationale systemen in het kader waarvan de concrete uitoefening van dit recht een collectieve uiting van de wil van de houders van het recht inhoudt.
- (16) Deze richtlijn doet geen afbreuk aan de systemen die voorzien in mechanismen voor de rechtstreekse betrokkenheid van werknemers, mits de werknemers er in elk geval voor kunnen kiezen om hun recht op informatie en raadpleging via hun vertegenwoordigers uit te oefenen.
- (17) Overeenkomstig de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit zoals bedoeld in artikel 5 van het Verdrag kunnen de in het voorafgaande genoemde doelstellingen van de geplande actie door de lidstaten niet in voldoende mate verwezenlijkt worden, aangezien het gaat om het vaststellen van een algemeen kader voor de informatie en de raadpleging van de werknemers dat is aangepast aan de hierboven beschreven nieuwe Europese context. Maar gezien de omvang en de effecten van de geplande actie zullen deze doelstellingen beter gerealiseerd kunnen worden door actie op communautair niveau, door middel van minimumvoorschriften die in de gehele Europese Gemeenschap geldig zijn. Deze richtlijn beperkt zich tot het voor de verwezenlijking van deze doelstellingen noodzakelijke minimum.
- (18) Dit algemeen kader dient gericht te zijn op de vaststelling van minimumvoorschriften die voor de gehele Europese Gemeenschap gelden en belet niet dat de lidstaten voorzien in bepalingen die gunstiger zijn voor de werknemers.
- (19) Dit algemene kader mag geen administratieve, financiële of juridische lasten met zich meebrengen die de oprichting en de ontwikkeling van kleine en middelgrote ondernemingen zouden kunnen belemmeren. Daartoe lijkt het dienstig, de werkingssfeer van deze richtlijn, naar keuze van de lidstaten, te beperken tot ondernemingen met 50 of meer werknemers of vestigingen met 20 of meer werknemers.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- (16) Overwegende dat het communautaire kader op dit terrein de lasten voor de ondernemingen tot het onvermijdelijke minimum dient te beperken, en tegelijkertijd de effectieve uitoefening van de aan de werknemers toegekende rechten dient te waarborgen.
- (17) Overwegende dat de doelstellingen van deze richtlijn bereikt zullen zijn door de instelling van een algemeen kader dat de definities en het doel van de informatie en de raadpleging omvat, dat dan door de lidstaten ingevuld en aan de nationale omstandigheden aangepast zal moeten worden, waarbij de sociale partners eventueel een centrale rol toebedeeld kan worden, zodat zij in alle vrijheid, door middel van onderlinge akkoorden, regelingen inzake informatie en de raadpleging kunnen treffen die beter aansluiten bij hun behoeften en wensen
- (18) Overwegende dat een aantal bijzondere regelingen in bepaalde nationale wetgevingen betreffende de informatie en raadpleging van de werknemers, ten behoeve van ondernemingen die politieke, confessionele, caritatieve, educatieve, wetenschappelijke of kunstzinnige doeleinden nastreven, of doeleinden op het gebied van informatieverstrekking, voorlichting of meningsuiting, of die ten dienste staan van beroepsorganisaties, onverlet dienen te blijven.
- (19) Overwegende dat ondernemingen beschermd dienen te worden tegen het bekend worden van bepaalde bijzonder gevoelige informatie.
- (20) Overwegende dat de modernisering van het werk rechten en verantwoordelijkheden met zich brengt voor beide sociale partners op het niveau van de onderneming.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (20) Het communautaire kader dient op dit terrein de lasten voor de ondernemingen tot het onvermijdelijke minimum te beperken, en dient tegelijkertijd de effectieve uitoefening van de rechten te waarborgen.
- (21) Het doel van deze richtlijn dient te worden bereikt dat de beginselen en definities van en de regelingen voor de informatie en de raadpleging omvat, dat door de lidstaten ingevuld en aan de nationale omstandigheden aangepast zal moeten worden; hierbij kan aan de sociale partners eventueel een centrale rol worden toebedeeld, zodat zij vrijelijk, door middel van akkoorden, regelingen inzake informatie en de raadpleging kunnen treffen die beter aansluiten bij hun behoeften en wensen.
- (22) Sommige bijzondere regels in bepaalde nationale wetgevingen betreffende de informatie en raadpleging van de werknemers, ten behoeve van ondernemingen die politieke, confessionele, caritatieve, educatieve, wetenschappelijke of kunstzinnige doeleinden nastreven, of doeleinden op het gebied van informatieverstrekking, voorlichting of meningsuiting, of die ten dienste staan van beroepsorganisaties, dienen onverlet te blijven.
- (23) Ondernemingen dienen beschermd te worden tegen het bekend worden van bepaalde bijzonder gevoelige informatie.
- (24) De werkgever moet kunnen afzien van informatie en raadpleging wanneer die de onderneming ernstig zouden schaden, of wanneer hij onmiddellijk gevolg moet geven aan een bevel van een regelgevende of toezichthoudende instantie.
- (25) Informatie en raadpleging impliceren rechten en verplichtingen voor de sociale partners op het niveau van de onderneming.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- (21) Overwegende dat het noodzakelijk is om op communautair niveau de juridische consequenties vast te leggen van beslissingen die zijn genomen in een context van ernstige schending van de uit deze richtlijn voortvloeiende verplichtingen, onverminderd de algemene verplichtingen van de lidstaten op dit gebied.
- (22) Overwegende dat deze richtlijn ook van toepassing is op de materie die wordt behandeld in Richtlijn 98/59/EG van de Raad van 20 juli 1998 betreffende de aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten inzake collectief ontslag⁽¹⁾ en in Richtlijn 77/187/EEG van de Raad van 17 februari 1977 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende het behoud van de rechten van de werknemers bij overgang van ondernemingen, vestigingen of onderdelen daarvan⁽²⁾, gewijzigd bij Richtlijn 98/50/EG.
- (23) Overwegende dat andersoortige rechten inzake de informatie en de raadpleging van werknemers, met inbegrip van de rechten die voortvloeien uit Richtlijn 94/45/EG van de Raad van 22 september 1994 inzake de instelling van een Europese ondernemingsraad of van een procedure in ondernemingen of concerns met een communautaire dimensie ter informatie en raadpleging van de werknemers⁽³⁾ door deze richtlijn onverlet dienen te blijven

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Doel en beginselen

1. Met deze richtlijn wordt beoogd een algemeen kader ter verbetering van het recht op informatie en raadpleging van de werknemers in de ondernemingen in de Europese Gemeenschap in te stellen.

⁽¹⁾ PB L 225 van 12.8.1998, blz. 16.

⁽²⁾ (PB L 61 van 5.3.1977, blz. 26 en PB L 201 van 17.7.1998, blz. 88).

⁽³⁾ PB L 254 van 30.9.1994, blz. 64.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (26) Het is noodzakelijk om op communautair niveau de juridische consequenties vast te leggen van beslissingen die zijn genomen in een context van ernstige schending van de uit deze richtlijn voortvloeiende verplichtingen, onverminderd de algemene verplichtingen van de lidstaten op dit gebied.
- (27) Deze richtlijn is ook van toepassing op de materie die wordt behandeld in Richtlijn 98/59/EG van de Raad van 20 juli 1998 betreffende de aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten inzake collectief ontslag⁽¹⁾ en in Richtlijn 2001/23/EG van de Raad van 12 maart 2001 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende het behoud van de rechten van de werknemers bij overgang van ondernemingen, vestigingen of onderdelen daarvan⁽²⁾.
- (28) Andersoortige rechten inzake de informatie en de raadpleging van werknemers, met inbegrip van de rechten die voortvloeien uit Richtlijn 94/45/EG van de Raad van 22 september 1994 inzake de instelling van een Europese ondernemingsraad of van een procedure in ondernemingen of concerns met een communautaire dimensie ter informatie en raadpleging van de werknemers⁽³⁾ en uit Richtlijn 97/74/EG van de Raad van 15 december 1997⁽⁴⁾, die deze richtlijn uitbreidt tot het Verenigd Koninkrijk, dienen door deze richtlijn onverlet te worden gelaten.
- (29) De uitvoering van de bepalingen van deze richtlijn mag geen rechtvaardiging vormen voor een verlaging van het algemene beschermingsniveau van de werknemers op de onder deze richtlijn vallende gebieden;

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Ongewijzigd

1. Met deze richtlijn wordt beoogd een algemeen kader van minimumvoorschriften inzake het recht op informatie en raadpleging van de werknemers in de ondernemingen in de Europese Gemeenschap in te stellen.

⁽¹⁾ PB L 225 van 12.8.1998, blz. 16. Deze richtlijn codificeert Richtlijn 75/129/EG van de Raad van 17 februari 1975 (PB L 48 van 22.2.1975, blz. 29) en Richtlijn 92/56/EG van de Raad van 24 juni 1992 (PB L 245 van 26.8.1992, blz. 3).

⁽²⁾ PB L 82 van 22.3.2001, blz. 16. Deze richtlijn codificeert Richtlijn 77/187/EG van de Raad van 14 februari 1977 (PB L 61 van 5.3.1977, blz. 26) en Richtlijn 98/50/EG van de Raad van 29 juni 1998 (PB L 201 van 17.7.1998, blz. 88), waarbij de richtlijn was gewijzigd.

⁽³⁾ PB L 254 van 30.9.1994, blz. 64.

⁽⁴⁾ PB L 10 van 16.1.1998, blz. 23.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

2. Bij het vaststellen en uitvoeren van de procedures inzake informatie en raadpleging werken de werkgever en de werknemersvertegenwoordigers samen, met inachtneming van hun wederzijdse rechten en verplichtingen, rekening houdende met de belangen van zowel de onderneming als de werknemers.

Artikel 2

Definities en werkingsfeer

1. In deze richtlijn wordt verstaan onder:

- a) „ondernemingen”: openbare of particuliere ondernemingen die een economische activiteit uitoefenen, al dan niet met winstoogmerk, die gevestigd zijn op het grondgebied van lidstaten van de Europese Gemeenschap en die ten minste 50 werknemers in dienst hebben, onverminderd de bepalingen in artikel 4, lid 3;
- b) „werkgever”: de natuurlijke of rechtspersoon die partij is in arbeidsovereenkomsten of arbeidsverhoudingen met werknemers;
- c) „werknemersvertegenwoordigers”: de werknemersvertegenwoordigers overeenkomstig de nationale wetgeving en/of gebruiken;
- d) „informatie”: het door de werkgever aan de werknemersvertegenwoordigers voorleggen van een schriftelijk rapport met alle relevante gegevens betreffende de in artikel 4, lid 1, genoemde onderwerpen, op een zodanig moment, op een zodanige wijze en met een zodanige inhoud dat deze stap een nuttig effect heeft, en met name de werknemersvertegenwoordigers in staat stelt om een en ander diepgaand te bestuderen en zich op een eventuele raadpleging voor te bereiden;

GEWIJZIGD VOORSTEL

2. De regelingen inzake informatie en raadpleging worden op zodanig wijze ingevuld en uitgevoerd dat de nuttige werking ervan gewaarborgd is.

3. Bij het vaststellen en uitvoeren van de procedures inzake informatie en raadpleging werken de werkgever en de werknemersvertegenwoordigers samen, met inachtneming van hun wederzijdse rechten en verplichtingen, rekening houdende met de belangen van zowel de onderneming als de werknemers.

Ongewijzigd

Definities

In deze richtlijn wordt verstaan onder:

- a) „ondernemingen”: openbare of particuliere ondernemingen die een economische activiteit uitoefenen, al dan niet met winstoogmerk, die gevestigd zijn op het grondgebied van lidstaten van de Europese Gemeenschap;
- b) „vestiging”: bedrijfszetel die een onderdeel zonder rechtspersoonlijkheid van een onderneming vormt en waar op duurzame basis een economische activiteit wordt uitgeoefend met menselijke en materiële hulpbronnen;
- c) „werkgever”: de natuurlijke of rechtspersoon die partij is in arbeidsovereenkomsten of arbeidsverhoudingen met werknemers, overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk;
- d) „werknemer”: iedere persoon die in de lidstaat in kwestie krachtens de nationale arbeidswetgeving en conform de nationale praktijk bescherming geniet als werknemer;
- e) „werknemersvertegenwoordigers”: de werknemersvertegenwoordigers overeenkomstig de nationale wetgeving en/of gebruiken;
- f) „informatie”: het door de werkgever aan de werknemersvertegenwoordigers verstrekken van gegevens, zodat zij kennis kunnen nemen van het betrokken onderwerp en het kunnen bestuderen;

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

e) „raadpleging”: het organiseren van een dialoog en een gedachtewisseling tussen de werkgever en de werknemersvertegenwoordigers betreffende de in artikel 4, lid 1, punt b) en c) genoemde onderwerpen:

- op een zodanig moment, op een zodanige wijze en met een zodanige inhoud dat deze stap een nuttig effect heeft;
- op een dienovereenkomstig niveau van directie en vertegenwoordiging, afhankelijk van het te bespreken onderwerp;
- op basis van de door de werkgever verstrekte gegevens en het advies dat de werknemersvertegenwoordigers desgewenst kunnen uitbrengen;
- met inbegrip van het recht van de werknemersvertegenwoordigers om met de werkgever te vergaderen en een met redenen omklede reactie op hun eventuele advies te ontvangen;
- met inbegrip van, bij beslissingen die binnen de beslissingsbevoegdheid van de werkgever vallen, het streven naar een voorafgaand akkoord over beslissingen als bedoeld in artikel 4, lid 1, punt c).

2. De lidstaten kunnen, met inachtneming van de in deze richtlijn aangegeven beginselen en doelstellingen, voorzien in bijzondere bepalingen betreffende ondernemingen die politieke, confessionele, caritatieve, educatieve, wetenschappelijke of kunstzinnige doeleinden nastreven, of doeleinden op het gebied van informatieverstrekking, voorlichting of meningsuiting, of die ten dienste staan van beroepsorganisaties, op voorwaarde dat dergelijke bijzondere bepalingen op de datum van goedkeuring van deze richtlijn reeds bestaan in de nationale wetgeving.

Artikel 3

Uit een akkoord voortvloeiende procedures inzake informatie en raadpleging

GEWIJZIGD VOORSTEL

g) „raadpleging”: de gedachtewisseling en de totstandbrenging van een dialoog tussen de werknemersvertegenwoordigers en de werkgever.

Schrappen

Ongewijzigd

Werkingsfeer

1. Deze richtlijn is naar keuze van de lidstaten van toepassing:

- op ondernemingen die in een lidstaat ten minste 50 werknemers in dienst hebben, of
- op vestigingen die in een lidstaat ten minste 20 werknemers in dienst hebben.

De lidstaten bepalen op welke wijze de minimumaantallen werknemers worden berekend.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

1. De lidstaten kunnen de sociale partners op het geëigende niveau, met inbegrip van het niveau van de onderneming, machtigen om op ieder gewenst moment naar eigen goeddunken in een akkoord vast te leggen hoe de bepalingen in de artikelen 1, 2 en 4 van deze richtlijn in de praktijk zullen worden uitgevoerd.

2. De in het eerste lid van dit artikel bedoelde akkoorden kunnen, met inachtneming van de algemene doelstellingen van de richtlijn en binnen door de lidstaten vastgestelde voorwaarden en beperkingen, bepalingen bevatten die afwijken van de bepalingen als bedoeld in artikel 2, lid 1, onder d) en e), en in artikel 4 van deze richtlijn.

*Artikel 4***Inhoud en vorm van de informatie en de raadpleging**

1. Onverminderd eventuele geldende bepalingen en/of praktijken in de lidstaten die gunstiger zijn voor de werknemers, heeft de informatie en de raadpleging van de werknemers, bij gebreke van een akkoord tussen de sociale partners zoals bedoeld in artikel 3, betrekking op:

- a) informatie over de recente en redelijkerwijs te verwachten ontwikkeling van de activiteiten van de onderneming, en van haar economische en financiële toestand;
- b) informatie en raadpleging over de toestand, de structuur en de redelijkerwijs te verwachten ontwikkeling van de werkgelegenheid binnen de onderneming, alsmede, indien de evaluatie door de werkgever erop wijst dat de werkgelegenheid binnen de onderneming bedreigd zou kunnen worden, de geplande anticiperende maatregelen, met name in termen van opleiding en verbetering van de bekwaamheden van de werknemers, teneinde de negatieve effecten te voorkomen of de gevolgen ervan te verzachten, en om de inzetbaarheid en de kansen op de arbeidsmarkt van de door deze ontwikkeling bedreigde werknemers te verbeteren;

2. De lidstaten kunnen, met inachtneming van de in deze richtlijn aangegeven beginselen en doelstellingen, voorzien in bijzondere bepalingen betreffende ondernemingen die politieke, confessionele, caritatieve, educatieve, wetenschappelijke of kunstzinnige doeleinden nastreven, of doeleinden op het gebied van informatie of opinievorming, of die ten dienste staan van beroepsorganisaties, op voorwaarde dat dergelijke bijzondere bepalingen op de datum van goedkeuring van deze richtlijn reeds bestaan in de nationale wetgeving.

Schrappen

Ongewijzigd

Vorm van de informatie en de raadpleging

1. Met inachtneming van de beginselen van artikel 1 en onverminderd bepalingen en/of praktijken in de lidstaten die gunstiger zijn voor de werknemers, bepalen de lidstaten de regelingen voor de uitoefening van het recht op informatie en raadpleging van de werknemers op het passende niveau, overeenkomstig de leden 2, 3 en 4 hieronder.

2. De informatie en de raadpleging heeft betrekking op:

- a) informatie over de recente en vermoedelijke ontwikkeling van de activiteiten van de onderneming, en van haar economische en financiële toestand;
- b) informatie en raadpleging over de toestand, de structuur en de vermoedelijke ontwikkeling van de werkgelegenheid binnen de onderneming, alsmede over de eventuele geplande anticiperende maatregelen met name in geval van bedreiging van de werkgelegenheid;

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

c) informatie en raadpleging over beslissingen die zouden kunnen leiden tot ingrijpende veranderingen met betrekking tot de organisatie van het werk of de arbeidsovereenkomsten, met inbegrip van de beslissingen bedoeld in de in artikel 8, lid 1, genoemde bepalingen van het Gemeenschapsrecht.

2. De lidstaten verzekeren een doelmatige informatie en raadpleging, met een nuttig effect in de zin van artikel 1 en artikel 2, lid 1, onder d) en e). Daartoe bepalen zij op welke wijze de informatie en de raadpleging over de in lid 1 aangegeven onderwerpen dient plaats te vinden.

3. De lidstaten kunnen ondernemingen met minder dan 100 werknemers uitzonderen van de verplichtingen inzake informatie en raadpleging zoals bedoeld in punt b) van lid 1 van dit artikel.

GEWIJZIGD VOORSTEL

c) informatie en raadpleging over beslissingen die zouden kunnen leiden tot ingrijpende veranderingen met betrekking tot de organisatie van het werk of de arbeidsovereenkomsten, met inbegrip van de beslissingen bedoeld in de in artikel 9, lid 1, genoemde bepalingen van het Gemeenschapsrecht.

3. De informatie geschiedt op een tijdstip, op een wijze en met een inhoud die passend zijn om het de werknemersvertegenwoordigers met name mogelijk te maken een adequate studie te verrichten en in voorkomend geval de raadpleging voor te bereiden.

4. Raadpleging geschiedt:

- op een tijdstip, met middelen en met een inhoud die passend zijn;
- op het relevante niveau van directie en vertegenwoordiging, afhankelijk van het te bespreken onderwerp;
- op basis van de door de werkgever te verstrekken gegevens en het advies dat de werknemersvertegenwoordigers het recht hebben uit te brengen;
- op zodanige wijze dat de werknemersvertegenwoordigers met de werkgever kunnen vergaderen en een met redenen omkleed antwoord op hun eventuele advies kunnen krijgen;
- teneinde tot een akkoord te komen over de in lid 2, onder c), bedoelde beslissingen die tot de bevoegdheden van de werkgever behoren.

*Artikel 5***Uit een akkoord voortvloeiende informatie en raadpleging**

De lidstaten kunnen het de sociale partners op het passende niveau, met inbegrip van het niveau van de onderneming of de vestiging, toevertrouwen om vrijelijk, op eender welk tijdstip, via onderhandelingen de regelingen inzake de informatie en raadpleging van de werknemers in een akkoord vast te leggen. Onverminderd de in artikel 1 genoemde beginselen en binnen door de lidstaten vastgestelde voorwaarden en beperkingen, kunnen deze akkoorden bepalingen bevatten die afwijken van het bepaalde in artikel 4.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Artikel 5

Vertrouwelijke informatie

1. De lidstaten bepalen dat de werknemersvertegenwoordigers, alsmede de deskundigen die hen bijstaan, de informatie die hen nadrukkelijk als vertrouwelijk is verstrekt niet aan derden bekend mogen maken. Deze verplichting blijft ook gelden na verstrijking van hun mandaat, ongeacht waar zij zich bevinden.

2. De lidstaten bepalen dat, in specifieke gevallen en onder de bij of krachtens de nationale wetgeving vastgestelde voorwaarden en beperkingen, de werkgever niet verplicht is informatie bekend te maken, of raadplegingen te beginnen, indien de betreffende informatie van dien aard is dat op grond van objectieve criteria moet worden aangenomen dat het bekend worden ervan de betrokken onderneming ernstig in haar functioneren zou belemmeren, dan wel zou schaden.

Artikel 6

Bescherming van de werknemersvertegenwoordigers

De werknemersvertegenwoordigers genieten bij het verrichten van hun taak voldoende bescherming en waarborgen om de taken die hen zijn toevertrouwd naar behoren te kunnen vervullen.

Artikel 7

Bescherming van rechten

1. De lidstaten treffen passende maatregelen voor het geval deze richtlijn door werkgevers of de werknemersvertegenwoordigers niet wordt nageleefd; in het bijzonder zien zij erop toe dat er administratieve of gerechtelijke procedures bestaan om de in deze richtlijn opgenomen verplichtingen te doen naleven, met inbegrip van administratieve of gerechtelijke beroepsprocedures waarvan werkgevers of werknemersvertegenwoordigers gebruik kunnen maken indien zij menen dat de andere partij haar uit artikel 5 voortvloeiende verplichtingen niet nakomt.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Artikel 6

Ongewijzigd

1. De lidstaten bepalen dat, onder de bij of krachtens de nationale wetgeving vastgestelde voorwaarden en beperkingen, de werknemersvertegenwoordigers, alsmede de deskundigen die hen eventueel bijstaan, de informatie die hen nadrukkelijk als vertrouwelijk is verstrekt, in het legitieme belang van de onderneming niet aan derden bekend mogen maken, met uitzondering van werknemers die aan een geheimhoudingsplicht gebonden zijn. Deze verplichting blijft ook gelden na verstrijking van hun mandaat, ongeacht waar zij zich bevinden.

Ongewijzigd

3. Onverminderd de bestaande nationale procedures voorzien de lidstaten in administratieve of gerechtelijke beroepsprocedures wanneer de werkgever, conform de voorgaande leden, geheimhouding eist of de informatie niet verstrekt. Zij kunnen tevens voorzien in procedures om de vertrouwelijkheid van de betrokken informatie veilig te stellen.

Artikel 7

Ongewijzigd

Artikel 8

Ongewijzigd

1. De lidstaten treffen passende maatregelen voor het geval deze richtlijn door werkgevers of de werknemersvertegenwoordigers niet wordt nageleefd; in het bijzonder zien zij erop toe dat er administratieve of gerechtelijke procedures bestaan om de in deze richtlijn opgenomen verplichtingen te doen naleven.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

2. De lidstaten voorzien in passende sancties bij overtreding van de bepalingen van deze richtlijn door werkgevers of werknemersvertegenwoordigers; deze sancties dienen doelmatig en naar verhouding te zijn en een afschrikkende werking te hebben.

3. De lidstaten bepalen dat in geval van een ernstige schending door een werkgever van zijn verplichtingen inzake informatie en raadpleging over beslissingen als bedoeld in artikel 4, lid 1, punt c), die rechtstreekse en onmiddellijke gevolgen zouden hebben in de zin van ingrijpende wijzigingen of verbrekkingen van arbeidsovereenkomsten of arbeidsverhoudingen, deze beslissingen geen juridische gevolgen hebben voor deze arbeidsovereenkomsten en arbeidsverhoudingen van de betrokken werknemers. Dit blijft zo zolang de werkgever niet aan zijn verplichtingen heeft voldaan, of, indien dat niet meer mogelijk is, geen passende schadeloosstelling heeft plaatsgevonden overeenkomstig door de lidstaten te bepalen modaliteiten en procedures.

De bepalingen in de voorafgaande alinea zijn ook van toepassing op overeenkomstige verplichtingen uit hoofde van de in artikel 3 bedoelde akkoorden.

Als ernstige schending in de zin van de vorige alinea's worden beschouwd:

- a) het volledig achterwege laten van informatie en raadpleging van de werknemersvertegenwoordigers, voorafgaande aan het nemen of openbaar maken van de beslissing;
- b) het achterhouden van informatie of het verstrekken van onjuiste informatie, met als gevolg dat het recht op informatie en raadpleging in de praktijk wordt ontkracht.

Artikel 8

Verband van deze richtlijn met andere communautaire en nationale bepalingen

1. Deze richtlijn vormt het algemene kader voor de informatie en de raadpleging van de werknemers in de ondernemingen van de Europese Gemeenschap. De richtlijn is ook van toepassing in het kader van de procedures voor informatie en de raadpleging bedoeld in artikel 2 van Richtlijn 98/59/EG en artikel 6 van Richtlijn 77/187/EEG.

GEWIJZIGD VOORSTEL

2. De lidstaten voorzien in passende sancties bij overtreding van de bepalingen van deze richtlijn door werkgevers of werknemersvertegenwoordigers. Deze sancties dienen doelmatig en naar verhouding te zijn en een afschrikkende werking te hebben.

3. De lidstaten bepalen dat in geval van een ernstige schending door een werkgever van zijn verplichtingen inzake informatie en raadpleging over beslissingen als bedoeld in artikel 4, lid 2, punt c), die rechtstreekse en onmiddellijke gevolgen zouden hebben in de zin van ingrijpende wijzigingen of verbrekkingen van arbeidsovereenkomsten of arbeidsverhoudingen, deze beslissingen geen juridische gevolgen hebben voor deze arbeidsovereenkomsten en arbeidsverhoudingen van de betrokken werknemers. Dit blijft zo zolang de werkgever niet aan zijn verplichtingen heeft voldaan, of, indien dat niet meer mogelijk is, geen passende schadeloosstelling heeft plaatsgevonden overeenkomstig door de lidstaten te bepalen modaliteiten en procedures.

De bepalingen in de voorafgaande alinea zijn ook van toepassing op overeenkomstige verplichtingen uit hoofde van de in artikel 5 bedoelde akkoorden.

Ongewijzigd

Artikel 9

Ongewijzigd

1. Deze richtlijn vormt het algemene kader voor de informatie en de raadpleging van de werknemers in de ondernemingen van de Europese Gemeenschap. De richtlijn is ook van toepassing in het kader van de procedures voor informatie en de raadpleging bedoeld in artikel 2 van Richtlijn 98/59/EG en artikel 7 van Richtlijn 2001/23/EG van de Raad.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

2. Deze richtlijn laat de bepalingen die zijn genomen overeenkomstig Richtlijn 94/45/EG van de Raad van 24 september 1994 inzake de instelling van een Europese ondernemingsraad of van een procedure in ondernemingen of concerns met een communautaire dimensie ter informatie en raadpleging van de werknemers onverlet.

3. Deze richtlijn laat de krachtens de nationale wetgevingen bestaande rechten van de werknemers inzake informatieverstrekking, raadpleging en participatie onverlet.

*Artikel 9***Omzetting van de richtlijn**

1. De lidstaten stellen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen vast om uiterlijk op ... (twee jaar na goedkeuring van de richtlijn) aan deze richtlijn te voldoen, of dragen er zorg voor dat de sociale partners via overeenkomsten de nodige bepalingen in werking doen treden, waarbij de lidstaten alle nodige maatregelen dienen te treffen opdat de sociale partners te allen tijde voor de op grond van deze richtlijn vereiste resultaten kunnen instaan. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

2. Wanneer de lidstaten deze bepalingen vaststellen, wordt daarin naar deze richtlijn verwezen, dan wel wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

*Artikel 10***Heronderzoek door de Commissie**

Uiterlijk op ... (vijf jaar na goedkeuring van de richtlijn), onderwerpt de Commissie, in overleg met de lidstaten en de sociale partners op communautair niveau, de wijze van toepassing van de richtlijn aan een heronderzoek, teneinde zo nodig de Raad de nodige wijzigingen voor te stellen.

Artikel 11

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

GEWIJZIGD VOORSTEL

2. Deze richtlijn laat de bepalingen die zijn genomen overeenkomstig Richtlijn 94/45/EG van de Raad van 24 september 1994 inzake de instelling van een Europese ondernemingsraad of van een procedure in ondernemingen of concerns met een communautaire dimensie ter informatie en raadpleging van de werknemers onverlet, alsook Richtlijn 97/74/EG van de Raad van 15 december 1997 die deze richtlijn tot het Verenigd Koninkrijk uitbreidt.

Ongewijzigd

4. De toepassing van deze richtlijn vormt geen afdoende rechtvaardiging voor een achteruitgang ten opzichte van de bestaande situatie in de lidstaten of het algemene beschermingsniveau van de werknemers op de onder deze richtlijn vallende gebieden.

Artikel 10

Ongewijzigd

1. De lidstaten stellen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen vast om uiterlijk op ... (drie jaar na goedkeuring van de richtlijn) aan deze richtlijn te voldoen, of dragen er zorg voor dat de sociale partners via overeenkomsten de nodige bepalingen in werking doen treden, waarbij de lidstaten alle nodige maatregelen dienen te treffen opdat de sociale partners te allen tijde voor de op grond van deze richtlijn vereiste resultaten kunnen instaan. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Ongewijzigd

Artikel 11

Ongewijzigd

Artikel 12

Ongewijzigd

Gewijzigd voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 97/24/EG betreffende bepaalde onderdelen of eigenschappen van motorvoertuigen op twee of drie wielen ⁽¹⁾

(2001/C 240 E/22)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2001) 145 def. — 2000/0136(COD)

(Door de Commissie overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag ingediend op 28 mei 2001)

⁽¹⁾ PB C 337 E van 28.11.2000, blz. 140.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 95,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Overeenkomstig het vijfde milieuactieprogramma van de Europese Gemeenschap, dat de Raad in grote lijnen bij zijn resolutie van 1 februari 1993 ⁽¹⁾ heeft goedgekeurd, moeten extra inspanningen worden geleverd met het oog op een aanzienlijke verlaging van het huidige niveau van emissies van verontreinigende stoffen door motorvoertuigen.
- (2) Richtlijn 97/24/EG van het Europees Parlement en de Raad ⁽²⁾ is een van de bijzondere richtlijnen in het kader van de typegoedkeuringsprocedure van Richtlijn 92/61/EEG van de Raad van 30 juni 1992 betreffende de goedkeuring van twee- of driewielige voertuigen ⁽³⁾, als laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 2000/7/EG van het Europees Parlement en de Raad ⁽⁴⁾.
- (3) Krachtens artikel 5 van Richtlijn 97/24/EG is de Commissie gehouden om binnen 24 maanden na de datum van de genoemde richtlijn bij het Europees Parlement en de Raad op basis van het onderzoek naar en de beoordeling van de kosten en baten van de toepassing van aangescherpte grenswaarden een voorstel in te dienen waarmee

⁽¹⁾ PB C 138 van 17.5.1993, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 226 van 18.8.1997, blz. 1.

⁽³⁾ PB L 225 van 10.8.1992, blz. 72.

⁽⁴⁾ PB L 106 van 3.5.2000, blz. 1.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

een volgende fase wordt vastgelegd waarin maatregelen zullen worden genomen voor de aanscherping van de grenswaarden voor verontreiniging veroorzaakt door de betrokken voertuigen. Dergelijke maatregelen blijven beperkt tot motorfietsen, omdat bij Richtlijn 97/24/EG voor bromfietsen reeds een volgende fase is vastgesteld, waarbij met ingang van 17 juni 2002 strengere grenswaarden moeten worden toegepast.

- (4) Op basis van de beoordeling van de technische haalbaarheid en de kosteneffectiviteit is een enkele reeks grenswaarden voor de proef van type I vastgesteld die vanaf 2003 voor alle motorfietsen zal gelden en waarmee een verlaging van 60 % voor koolwaterstoffen en voor koolmonoxide bij viertaktmotoren en van 70 % voor koolwaterstoffen en 30 % voor koolmonoxide bij tweetaktmotoren zal worden bereikt. Voor motorfietsen met viertaktmotor werd een verdere verlaging van de stikstofoxidenemissie met de beoogde technologieën niet haalbaar geacht. Voor motorfietsen met tweetaktmotor is bij toepassing van geavanceerde directe-inspuitingstechnologie, waarmee de grootste verlaging van de koolmonoxide- en koolwaterstoffenemissie kan worden bereikt, een geringe verhoging van de grenswaarde voor stikstoffen ten opzichte van de huidige grens onvermijdelijk, waardoor deze even hoog als voor motorfietsen met viertaktmotor komt te liggen. Op grond van de emissieberekening, waaruit blijkt dat motorfietsen slechts een marginale bijdrage aan de totale emissies van stikstofoxiden door het wegverkeer leveren, wordt dit aanvaardbaar geacht.

- (5) Controle en onderhoud worden van wezenlijk belang geacht om te voorkomen dat de emissies van nieuwe voertuigen tijdens de gebruiksduur op een aanvaardbaar niveau blijven. In dit opzicht en naar analogie van de voorschriften voor personenauto's dienen de eisen ten aanzien van de proef van type II, in het bijzonder de grenswaarde van 4,5 % vol. voor het koolmonoxidegehalte, te worden vervangen door de verplichting om met het oog op de technische controle de nodige gegevens te meten en te registreren.

- (6) Driewielers en vierwielers zijn voorzien van een motor met hetzij elektrische ontsteking, hetzij compressieontsteking. Evenals bij personenauto's is voor beide categorieën een aparte reeks grenswaarden vereist.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (4a) Gezien de bijzondere eigenschappen en gebruiksomstandigheden van bepaalde welbekende categorieën voertuigen zoals trial-motorfietsen, en gezien de relatief lage bijdrage daarvan aan de totale emissies door het wegverkeer, als gevolg van het kleine aantal exemplaren dat hiervan jaarlijks in Europa wordt verkocht (minder dan 13 000), wordt het met inachtneming van de inwerkingtreding van de nieuwe grenswaarden in 2003 aanvaardbaar geacht een tijdelijke ontheffing toe te staan om de producenten van dergelijke voertuigen in staat te stellen de passende emissiebeheersingstechnologie in te voeren.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- (7) De eigenschappen van referentiebrandstoffen die bij de emissieproeven worden gebruikt, moeten worden afgestemd op die voor personenauto's, zodat zij de veranderingen in de specificaties van in de handel verkrijgbare brandstoffen weerspiegelen in overeenstemming met de communautaire wetgeving inzake benzine en dieselolie.
- (8) De lidstaten dient te worden toegestaan om door middel van fiscale stimuleringsmaatregelen het in de handel brengen van voertuigen die aan de in Gemeenschapsverband vastgestelde eisen voldoen te bespoedigen en geavanceerdere schone technologieën op grond van facultatieve emissiewaarden te bevorderen. Dergelijke stimuleringsmaatregelen moeten aan bepaalde voorwaarden voldoen om concurrentievervalsing op de interne markt te vermijden. Deze richtlijn doet geen afbreuk aan het recht van de lidstaten om emissies van verontreinigende en andere stoffen op te nemen in de berekeningsgrondslag voor de wegenbelasting op twee- en driewielige voertuigen.
- (9) Voor de typegoedkeuring dient een nieuwe proefcyclus te worden ingevoerd waardoor de representativiteit wordt verhoogd van de emissieprestaties onder omstandigheden die beter met in het verkeer zijnde voertuigen overeenstemmen en waarbij met de verschillen in rijgedrag tussen lichte en zware motorfietsen rekening wordt gehouden. Er worden aanvullende ontwikkelingswerkzaamheden uitgevoerd om de invoering van een nieuwe, wetenschappelijk verantwoorde proefcyclus mogelijk te maken.
- (10) Er dient een volgende fase van emissiegrenswaarden te worden vastgesteld, waarmee een aanzienlijke verdere verlaging ten opzichte van de grenswaarden voor 2003 worden bereikt. Dergelijke grenswaarden kunnen pas tot in de bijzonderheden worden uitgewerkt zodra de huidige proefcyclus is herzien en de technische haalbaarheid en de emissieverlagende mogelijkheden van deze technologie nader zijn bestudeerd.
- (11) Overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel, zoals bepaald in artikel 5 van het Verdrag, kan de doelstelling van deze richtlijn, namelijk de verlaging van het niveau van verontreinigende emissies van twee- en driewielige voertuigen, niet voldoende door de lidstaten worden verwezenlijkt en kan deze derhalve beter door de harmonisatie van de desbetreffende wetgevingen van de lidstaten worden verwezenlijkt. Deze richtlijn beperkt zich tot het vereiste minimum om deze doelstelling te bereiken en gaat niet verder dan wat hiertoe nodig is.
- (12) Richtlijn 97/24/EG moet dienovereenkomstig worden gewijzigd,

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (8a) De lidstaten mogen maatregelen nemen om de montage van emissiebeperkende inrichtingen en onderdelen op oudere twee- of driewielige voertuigen te bevorderen.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Hoofdstuk 5 van Richtlijn 97/24/EG wordt gewijzigd overeenkomstig de bijlage bij deze richtlijn.

Artikel 2

1. Met ingang van 1 januari 2002 mogen de lidstaten om redenen die verband houden met de maatregelen tegen luchtverontreiniging:

- noch de EG-typegoedkeuring als bedoeld in artikel 4, lid 1, van Richtlijn 92/61/EEG weigeren,
- noch de registratie, de verkoop of het in het verkeer brengen van voertuigen verbieden,

indien de maatregelen tegen luchtverontreiniging in overeenstemming zijn met Richtlijn 97/24/EG, als gewijzigd bij deze richtlijn.

2. Met ingang van 1 januari 2003 mogen de lidstaten om redenen die met de maatregelen tegen luchtverontreiniging verband houden, voor een type voertuig niet langer de in artikel 4, lid 1, van Richtlijn 92/61/EEG bedoelde EG-typegoedkeuring verlenen, indien dit type niet aan Richtlijn 97/24/EG, als gewijzigd bij deze richtlijn, voldoet.

Voor de proef van het type I zijn de grenswaarden van rij A van de tabel in hoofdstuk 5, bijlage II, bij Richtlijn 97/24/EG, als gewijzigd bij deze richtlijn, van toepassing.

3. Met ingang van 1 januari 2004 dienen de lidstaten:

- certificaten van overeenstemming waarvan nieuwe voertuigen overeenkomstig Richtlijn 92/61/EEG vergezeld gaan, als niet langer geldig te beschouwen, en
- de registratie, de verkoop en het in het verkeer brengen van nieuwe voertuigen die niet overeenkomstig Richtlijn 92/61/EEG van een certificaat van overeenstemming vergezeld gaan, te verbieden,

om redenen die verband houden met de maatregelen tegen luchtverontreiniging, indien deze voertuigen niet voldoen aan Richtlijn 97/24/EG, als gewijzigd bij deze richtlijn.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Voor de proef van het type I zijn de grenswaarden van rij A van de tabel in hoofdstuk 5, bijlage II, bij Richtlijn 97/24/EG, als gewijzigd bij deze richtlijn, van toepassing.

Artikel 3

1. De lidstaten mogen uitsluitend fiscale stimuleringsmaatregelen treffen voor voertuigen die voldoen aan Richtlijn 97/24/EG, als gewijzigd bij deze richtlijn. Dergelijke stimuleringsmaatregelen moeten voldoen aan een van de volgende voorwaarden:

- a) Zij gelden voor alle nieuwe voertuigen die in een lidstaat in de handel worden gebracht en vervroegd voldoen aan de verplichte grenswaarden van rij A van de tabel in hoofdstuk 5, bijlage II, bij Richtlijn 97/24/EG, als gewijzigd bij deze richtlijn. Zij vervallen zodra de in artikel 2, lid 3, bedoelde emissiegrenswaarden voor nieuwe voertuigen van toepassing zijn.
- b) Zij gelden voor alle nieuwe voertuigen die in een lidstaat in de handel worden gebracht en vervroegd voldoen aan de verplichte grenswaarden van rij B van de tabel in hoofdstuk 5, bijlage II, bij Richtlijn 97/24/EG, als gewijzigd bij deze richtlijn.

2. Voor elk type voertuig als bedoeld in lid 1 hebben de fiscale stimuleringsmaatregelen een waarde die lager ligt dan de bijkomende kosten voor het verkrijgen en op het voertuig monteren van de technische oplossingen die zijn toegepast om te voldoen aan de waarden van rij A of rij B van de tabel in hoofdstuk 5, bijlage II, bij Richtlijn 97/24/EG, als gewijzigd bij deze richtlijn.

3. De Commissie wordt tijdig in kennis gesteld van plannen tot invoering of wijziging van de in lid 1 bedoelde fiscale stimuleringsmaatregelen, zodat zij opmerkingen kan maken.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Voor trial-motorfietsen is de in artikel 2, lid 2, bepaalde datum 1 januari 2004 en de in artikel 2, lid 3, bepaalde datum 1 juli 2005.

Trial-motorfietsen worden gedefinieerd als voertuigen met de volgende eigenschappen:

maximale zithoogte 700 mm;

minimale vrije hoogte 280 mm;

maximale brandstoftankinhoud 4 l.

Minimale totale overbrengingsverhouding in de hoogste versnelling (primaire verhouding \times overbrengingsverhouding \times eindoverbrenging) 7,5.

Ongewijzigd

De lidstaten kunnen onder meer fiscale of financiële stimuleringsmaatregelen bieden voor de aanpassing van oudere twee- of driewielige voertuigen, indien deze daarmee voldoen aan de grenswaarden die zijn opgenomen in deze richtlijn of in de vroegere versie van Richtlijn 97/24/EG.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Artikel 4

1. De Commissie zal overwegen de emissienormen voor onder deze richtlijn vallende voertuigen verder aan te scherpen, met inachtneming van:

a) de technische ontwikkelingen op het gebied van de emissiebeheersingstechnologie en de technische en economische haalbaarheid daarvan voor motorfietsen;

b) maatregelen tot beperking van de economische gevolgen voor kleine producenten met een jaarlijkse productie van minder dan 5 000 stuks per goedgekeurd type;

c) de mogelijkheid van wereldwijde harmonisatie van de proefcyclus;

Ongewijzigd

d) de correlatie tussen de grenswaarden voor de huidige en voor de nieuwe proefcyclus;

e) passende typegoedkeuringsmaatregelen die de duurzaamheid bevestigen van uitlaatvoorzieningen tegen verontreiniging tijdens de normale levensduur van twee- of driewielige voertuigen onder normale gebruiksomstandigheden.

2. Over de in lid 1 genoemde elementen dient de Commissie zo nodig een voorstel in bij het Europees Parlement en de Raad, waarin onder meer zijn opgenomen:

Ongewijzigd

a) een nieuwe speciale proefcyclus die wordt gebruikt voor de meting van de -emissies bij de proef van het type I;

a) een nieuwe speciale proefcyclus die wordt gebruikt voor de meting van de uitlaat en CO₂-emissies bij de proef van het type I;

b) de vanaf 2006 verplichte emissiegrenswaarden;

Ongewijzigd

c) maatregelen om toezicht uit te oefenen op de duurzaamheid van emissiebeheersingsvoorzieningen;

d) maatregelen voor de opname van conformiteitseisen in de typegoedkeuringsprocedure voor in het verkeer zijnde twee- of driewielige voertuigen;

e) maatregelen die waarborgen dat inrichtingen waarmee de proefcyclustellingen en bijgevolg de voorzieningen ter beperking van verontreiniging worden uitgeschakeld of omzeild, verboden zijn.

Tegen 1 juli 2001 brengt de Commissie verslag uit over de stand van de onderhandelingen over een wereldwijd geharmoniseerde proefcyclus en tegen 1 juli 2003 stelt zij een nieuwe proefcyclus voor die voor de meting van emissies in de proef van het type I moet worden gebruikt.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Artikel 5

De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 31 december 2001 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Wanneer de lidstaten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar deze richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van de bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

Artikel 6

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar publicatie in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Artikel 7

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

3. De Commissie dient zo nodig bij het Europees Parlement en de Raad een passend voorstel in dat maatregelen bevat voor de invoering van controle- en onderhoudseisen voor motorfietsen en twee- of driewielige motorvoertuigen.

Ongewijzigd

BIJLAGE

Hoofdstuk 5 van Richtlijn 97/24/EG wordt als volgt gewijzigd:

1. Bijlage II wordt als volgt gewijzigd:

a) Punt 1.4 wordt vervangen door:

„1.4. „Verontreinigende gassen”, emissies van de uitlaatgassen koolmonoxide, stikstofoxiden, uitgedrukt in stikstofdioxide (NO₂)-equivalent, en koolwaterstoffen, uitgaande van een verhouding van:

— C₁H_{1,85} voor benzine;

— C₁H_{1,86} voor diesel.”

b) Punt 2.2.1.1. wordt vervangen door:

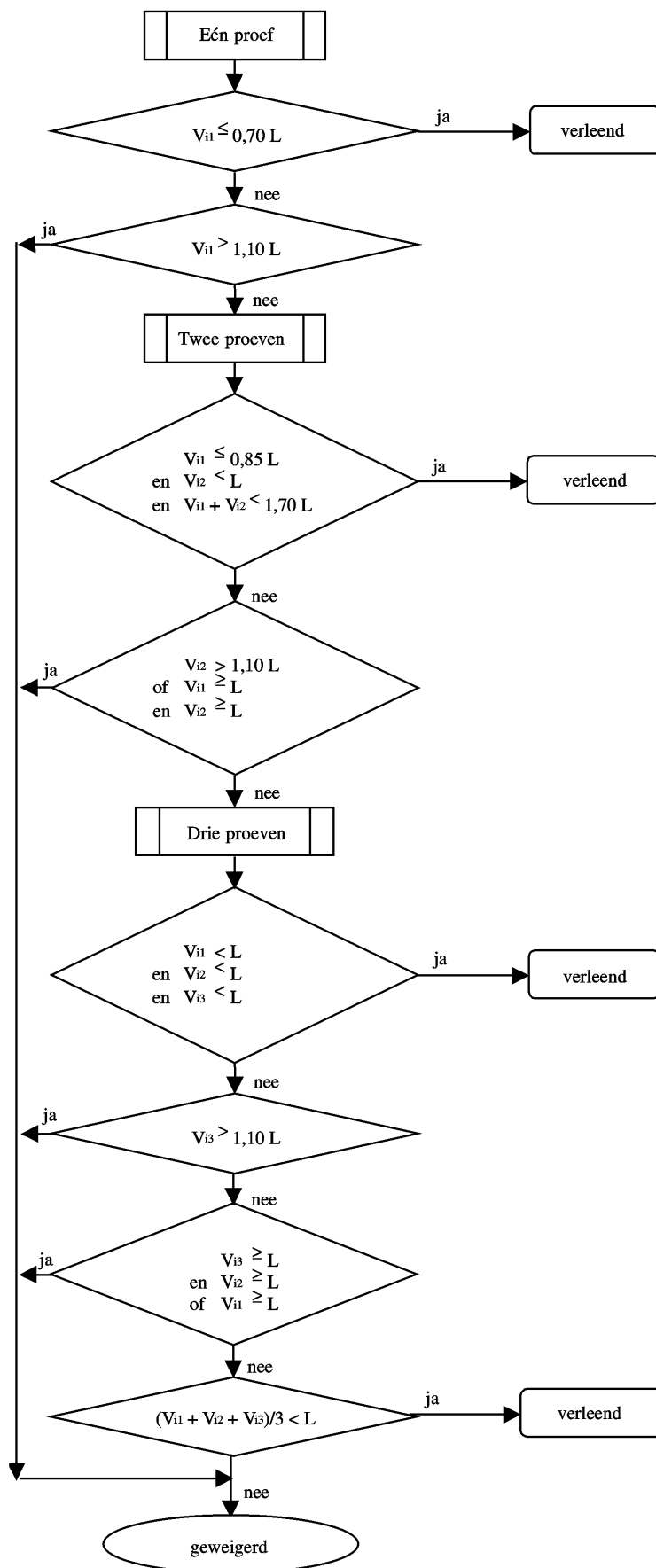
„2.2.1.1. **Proef van het type I** (bepaling van de gemiddelde emissie van de uitlaatpijp in een bebouwd gebied met druk verkeer)

2.2.1.1.1. De proef wordt uitgevoerd volgens de in aanhangsel 1 beschreven methode. De verontreinigende gassen worden volgens de voorgeschreven methoden opgevangen en geanalyseerd.

2.2.1.1.2. In figuur I.2.2 zijn de trajecten voor de proef van het type I schematisch weergegeven.

2.2.1.1.3. Het voertuig wordt op een rollenbank geplaatst die voorzien is van een belastings- en traagheids-simulator.

Figuur I.2.2. — Stroomdiagram voor de proef van het type I

- 2.2.1.1.4. Gedurende de proef worden de uitlaatgassen verdund en wordt in een of meer zakjes een proportioneel monster genomen. De uitlaatgassen van het beproefde voertuig worden verdund, bemonsterd en geanalyseerd volgens de hieronder beschreven procedure en het totale volume van het verdunde uitlaatgas wordt gemeten.
- 2.2.1.1.5. Met inachtneming van het bepaalde in punt 2.2.1.1.6 moet de proef drie maal worden herhaald. De resulterende massa van de bij elke proef gemeten gasvormige emissies dient lager te zijn dan de in de onderstaande tabel gegeven grenswaarde (rij A):

	Klasse	Massa koolmonoxide (CO)	Massa koolwaterstoffen (HC)	Massa stikstofdioxiden (NO _x)
		L ₁ (g/km)	L ₂ (g/km)	L ₃ (g/km)

Grenswaarden voor (tweewielige) motorfietsen ten behoeve van de typegoedkeuring en de overeenstemming van de productie

A (2003)	Alle types	5,5	1,2	0,3
B (¹)	I (≤ 150 cc)	2,0	0,8	0,2
	II (> 150 cc)	2,0	0,3	0,1

Grenswaarden voor drie- en vierwielers ten behoeve van de typegoedkeuring en de overeenstemming van de productie (elektrische ontsteking)

A (2003)	Alle types	7,0	1,5	0,4
----------	------------	-----	-----	-----

Grenswaarden voor drie- en vierwielers ten behoeve van de typegoedkeuring en de overeenstemming van de productie (compressieontsteking)

A (2003)	Alle types	2,0	1,0	0,65
----------	------------	-----	-----	------

(¹) De waarden in rij B zijn facultatief en gelden ten behoeve van artikel 3 van de richtlijn.

- 2.2.1.1.5.1. Onverminderd het bepaalde in punt 2.2.1.1.5 mag voor elke verontreinigende stof of combinatie van verontreinigende stoffen een van de drie resulterende waarden van de massa de voorgeschreven grenswaarde met ten hoogste 10 % overschrijden, mits het rekenkundig gemiddelde van de drie waarden onder de voorgeschreven grenswaarde ligt. Indien de voorgeschreven grenswaarde voor meer dan een verontreinigende stof wordt overschreden is het niet van belang of dit in eenzelfde of in verschillende proeven gebeurt.
- 2.2.1.1.6. Het in punt 2.2.1.1.5 voorgeschreven aantal proeven wordt onder de hieronder omschreven voorwaarden beperkt; hierbij is V₁ het resultaat van de eerste proef en V₂ het resultaat van de tweede proef voor elke verontreiniging.
- 2.2.1.1.6.1. Er hoeft slechts één proef te worden uitgevoerd indien het resultaat voor elke verontreiniging gelijk is aan of kleiner is dan 0,70 L (m.a.w. V₁ ≤ 0,70 L).
- 2.2.1.1.6.2. Indien niet is voldaan aan de voorwaarde van punt 2.2.1.1.6.1, hoeven slechts twee proeven te worden uitgevoerd indien voor elke verontreiniging aan de volgende voorwaarden is voldaan:
- V₁ ≤ 0,85 L en V₁ + V₂ ≤ 1,70 L en V₂ ≤ L."
- c) In punt 2.2 worden tabel I en tabel II geschrapt.
- d) Punt 2.2.1.2 wordt vervangen door:
- „2.2.1.2. Proef van het type II (meting van de koolmonoxide-emissie bij stationair draaiende motor) en emissiegegevens voor de technische controle.
- 2.2.1.2.1. Deze eis geldt voor alle voertuigen met een motor met elektrische ontsteking waarvoor overeenkomstig deze richtlijn de EG-typegoedkeuring wordt aangevraagd.
- 2.2.1.2.2. Bij beproefing overeenkomstig aanhangsel 2 (proef van het type II) bij normaal stationair toerental:
- wordt het koolmonoxidegehalte (in vol. %) van de uitlaatgassen geregistreerd;
 - wordt het motortoerental gedurende de proef geregistreerd, evenals de toleranties.

- 2.2.1.2.3. Bij beproeving bij een „hoog stationair toerental” (d.w.z. $> 2\ 000\ \text{min}^{-1}$):
- wordt het koolmonoxidegehalte (in vol. %) van de uitlaatgassen geregistreerd,
 - wordt het motortoerental gedurende de proef geregistreerd, evenals de toleranties.
- 2.2.1.2.4. De temperatuur van de motorolie tijdens de proef moet worden gemeten en geregistreerd.
- 2.2.1.2.5. De geregistreerde gegevens worden ingevuld in de relevante onderdelen van het in bijlage VII bij Richtlijn 92/61/EEG, als gewijzigd, bedoelde document.”
- e) Het volgende nieuwe punt 3.1.1 wordt toegevoegd:
- „3.1.1. Een voertuig wordt uit de serie genomen en aan de in punt 2.2.1.1 beschreven proef onderworpen. De grenswaarden voor de controle op de overeenstemming van de productie staan vermeld in de tabel van punt 2.2.1.1.5.”
- f) Het oude punt 3.1.1 krijgt het nummer 3.1.2 en wordt als volgt gewijzigd:
- De woorden „Tabellen I en II” worden vervangen door „de tabel in punt 2.2.1.1.5”.
 - De woorden „de in punt 2.2.1.1.2 genoemde tabellen” worden vervangen door „de tabel in punt 2.2.1.1.5”.
- g) Punt 3.1.3 van aanhangsel 1 wordt vervangen door:
- „3.1.3. De lekdichtheid van het inlaatsysteem kan worden gecontroleerd om na te gaan of de carburatie niet wordt beïnvloed door aanzuiging van valse lucht.”
- h) In punt 5.3.1 van aanhangsel 1 komt de laatste zin als volgt te luiden:
- „Voordat de uitlaatgassen worden opgevangen, dienen twee volledige voorbereidingscycli te worden doorlopen.”
- i) Punt 6.1.3 van aanhangsel 1 wordt vervangen door:
- „6.1.3. Vóór het begin van de eerste voorbereidingscyclus wordt op de motorfiets of de driewieler een luchtstroom met een veranderlijke snelheid gericht. Daarna volgen twee volledige cycli gedurende welke geen uitlaatgassen worden opgevangen. Het ventilatiesysteem moet een mechanisme omvatten dat door de snelheid van de rollenbank zodanig wordt geregeld dat in het gebied 10 km/h–50 km/h de lineaire luchtsnelheid aan de uitgang met een tolerantie van 10 % gelijk is aan de relatieve snelheid van de rol. Bij een rolsnelheid van minder dan 10 km/h mag de windsnelheid nul zijn. De einddoorsnede van de inrichting waaruit de lucht stroomt moet de volgende kenmerken hebben:
- i) oppervlakte ten minste $0,4\ \text{m}^2$;
 - ii) hoogte van de onderrand boven de grond tussen 0,15 en 0,20 m;
 - iii) afstand van het voorste uiteinde van de motorfiets of de driewieler tussen 0,3 en 0,45 m.”
- j) In punt 6.2.2 van aanhangsel 1 wordt de eerste zin geschrapt.
- k) Punt 7.2.1 van aanhangsel 1 wordt vervangen door:
- „7.2.1. Na twee voorbereidingscycli (begin van de eerste cyclus) worden de in de punten 7.2.2 tot en met 7.2.5 vermelde handelingen simultaan uitgevoerd.”

l) Punt 7.4 van aanhangsel 1 wordt vervangen door:

„7.4. Analyse

- 7.4.1. Zo spoedig mogelijk, doch in elk geval niet later dan 20 minuten na het einde van de proefcyclus, worden de uitlaatgassen in de zak geanalyseerd.
- 7.4.2. Voor de analyse van elk monster dient de aanwijzing van het analyseapparaat voor elke verontreiniging op nul te worden afgeregeld met een geschikt nulgas.
- 7.4.3. Vervolgens worden de analyseapparaten met behulp van kalibreergassen met een nominale concentratie van 70 % à 100 % van het bereik op de kalibratiecurves afgeregeld.
- 7.4.4. De nulwaarde van het analyseapparaat wordt vervolgens opnieuw gekalibreerd. Als de afgelezen waarde meer dan 2 % van de volleschaalwaarde afwijkt van de in punt 7.4.2 ingestelde waarde, wordt de procedure herhaald.
- 7.4.5. Vervolgens worden de monsters geanalyseerd.
- 7.4.6. Na de analyse worden de nulwaarde en de volleschaalwaarde opnieuw gecontroleerd met behulp van dezelfde gassen. Indien bij deze controles de afgelezen waarden binnen 2 % van die van punt 7.4.3 liggen, wordt het resultaat van de analyse aanvaard.
- 7.4.7. Tijdens alle onderdelen van deze procedure dienen de flow-rate en de druk van de diverse gassen dezelfde waarde te hebben als tijdens de kalibratie van de analyseapparaten.
- 7.4.8. De waarde voor de concentratie van elke gemeten verontreiniging in het uitlaatgas wordt pas afgelezen nadat de aanwijzing van het analyseapparaat is gestabiliseerd.”

2. Bijlage IV wordt vervangen door:

„BIJLAGE IV

SPECIFICATIES VAN DE REFERENTIEBRANDSTOF (BENZINE)

De gebruikte referentiebrandstof is gespecificeerd in bijlage IX, deel 1, van Richtlijn 70/220/EEG.

SPECIFICATIES VAN DE REFERENTIEBRANDSTOF (DIESEL)

De gebruikte referentiebrandstof is gespecificeerd in bijlage IX, deel 2, van Richtlijn 70/220/EEG.”

Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende een tweede financiële bijdrage van de Europese Gemeenschap aan de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling ten behoeve van het Fonds Inkapseling Tsjernobyl

(2001/C 240 E/23)

COM(2001) 251 def. — 2001/0113(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 29 mei 2001)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 308,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, inzonderheid op artikel 203,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) De Gemeenschap heeft in de uitvoering van een duidelijk beleid dat is gericht op het verlenen van bijstand aan Oekraïne bij de bestrijding van de gevolgen van het nucleaire ongeval van 26 april 1986 in de kerncentrale van Tsjernobyl, in de periode 1999-2000 overeenkomstig Besluit 98/381/EG, Euratom van de Raad⁽¹⁾ reeds 90,5 miljoen EUR bijgedragen aan het Fonds Inkapseling Tsjernobyl, dat is ingesteld bij de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBWO).

(2) De EBWO heeft als beheerder van het Fonds Inkapseling Tsjernobyl voorafgaand aan de donorconferentie van Berlijn van 5 juli 2000 bevestigd dat het oorspronkelijk geplande betalingsritme nog steeds gold en dat derhalve in de periode 2000-2001 een aanvulling van het fonds noodzakelijk was. Bijgevolg heeft de Gemeenschap op die conferentie een volgende financiële bijdrage van 100 miljoen EUR voor de jaren 2001-2004 toegezegd.

(3) Volgens artikel 2, lid 5, onder c), van Verordening (EG, Euratom) nr. 99/2000 van de Raad van 29 december 1999 betreffende bijstand aan de partnerstaten in Oost-Europa en Centraal-Azië⁽²⁾ vormen „bijdragen tot relevante, door de Europese Unie gesteunde internationale initiatieven, zoals het initiatief van G7/EU inzake de sluiting van Tsjernobyl” een van de prioriteiten op het gebied van de nucleaire veiligheid.

(4) Overeenkomstig de Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement van 6 september 2000⁽³⁾ dient financiële steun van de Gemeenschap voor nucleaire veiligheid in de Nieuwe Onafhankelijke Staten en Midden- en Oost-Europa te worden afgeboekt van de huidige Tacis-kredieten dan wel van een aparte begrotingslijn voor bijstand aan die partnerstaten.

(5) De aanbestedingsregels van de EBWO zijn van toepassing op giften uit de middelen van het Fonds Inkapseling Tsjernobyl, met dien verstande dat de aanbestedingen in beginsel beperkt zijn tot goederen en diensten die zijn geproduceerd in of worden geleverd door landen die contribuant zijn of landen waar de EBWO actief is. Deze regels zijn niet dezelfde als die welke worden toegepast op verrichtingen die rechtstreeks uit het Tacis-programma worden gefinancierd, waardoor dit programma niet voor de in dit besluit geregelde financiële bijdrage kan worden gebruikt.

(6) Er dient echter op te worden toegezien dat de verschillende lidstaten van de Europese Gemeenschap met betrekking tot aanbestedingsregelingen overeenkomstig het reglement van het Fonds Inkapseling Tsjernobyl gelijk worden behandeld, ongeacht of zij al dan niet individuele overeenkomsten met de EBWO hebben gesloten.

(7) De verdragen voorzien voor de vaststelling van dit besluit in geen andere bevoegdheden dan die van artikel 308 van het EG-Verdrag en artikel 203 van het Euratom-Verdrag,

BESLUIT:

Artikel 1

De Gemeenschap levert een bijdrage van 100 miljoen EUR, verspreid over de jaren 2001-2004, aan de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBWO) ten behoeve van het Fonds Inkapseling Tsjernobyl.

De jaarlijkse kredieten worden door de begrotingsautoriteit toegestaan binnen de grenzen van de financiële vooruitzichten.

Artikel 2

1. De Commissie beheert de bijdrage aan het Fonds Inkapseling Tsjernobyl in overeenstemming met het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen, met bijzondere aandacht voor de beginselen van goed en efficiënt beheer.

De Commissie zorgt ervoor dat de Rekenkamer over alle relevante informatie beschikt. Zij verzoekt de EBWO, wanneer de Rekenkamer een daartoe strekkend verzoek formuleert, om extra gegevens over de aspecten van het beheer van het Fonds Inkapseling Tsjernobyl die verband houden met de financiële bijdrage van de Gemeenschap.

⁽¹⁾ PB L 171 van 17.6.1998, blz. 31.

⁽²⁾ PB L 12 van 18.1.2000, blz. 1.

⁽³⁾ COM(2000) 493 def.

2. De Commissie ziet erop toe dat de lidstaten met betrekking tot de aanbestedingsregelingen terzake van giften uit de middelen van het Fonds gelijk worden behandeld.

Artikel 3

Overeenkomstig artikel II, punt 2.02, van het reglement van het Fonds Inkapseling Tsjernobyl wordt voor de bijdrage van de Gemeenschap een formele bijdrageovereenkomst gesloten in de vorm van een briefwisseling tussen de Commissie en de EBWO.

Het model van deze brieven is weergegeven in de bijlage.

Artikel 4

De Commissie dient jaarlijks bij het Europees Parlement en de Raad een voortgangsverslag in over de implementatie van het Fonds Inkapseling Tsjernobyl.

BIJLAGE

MODEL BRIEFWISSELING HOUDENDE DE BIJDRAGE OVEREENKOMST TUSSEN DE EUROPESE COMMISSIE EN DE EBWO**Brief van het bevoegde lid van de Europese Commissie aan de president van de EBWO**

Mijnheer de President,

Het doet mij genoegen namens de Europese Commissie te bevestigen dat de Europese Gemeenschap een nieuwe financiële bijdrage ter hoogte van 100 miljoen EUR zal leveren aan het Fonds Inkapseling Tsjernobyl (CSF), in overeenstemming met artikel II, punt 2.02, van het reglement van het CSF.

De nieuwe financiële bijdrage omvat, in principe, vier jaarlijkse bedragen van 25 miljoen EUR in de periode 2001-2004, onder voorbehoud van de benodigde toestemming van de begrotingsautoriteit.

Evenals het geval was voor de eerste bijdrageovereenkomst, zou ik de EBWO willen verzoeken haar instemming te bevestigen met de volgende bepalingen, die een integrerend deel vormen van deze bijdrageovereenkomst:

1. De Commissie zorgt ervoor dat de Rekenkamer over alle relevante informatie beschikt. Zij verzoekt de EBWO, wanneer de Rekenkamer een daartoe strekkend verzoek formuleert, om extra gegevens over de aspecten van het beheer van het Fonds Inkapseling Tsjernobyl die verband houden met de financiële bijdrage van de Gemeenschap.
2. De Rekenkamer kan ook worden toegestaan missies uit te voeren naar de EBWO om relevante gegevens te verifiëren die verband houden met de financiële bijdrage van de Gemeenschap, rekening houdende met de in de context van de nucleaireveiligheidsrekening tot stand gekomen praktijk.
3. Wat de aanbestedingsregelingen overeenkomstig het reglement van het CSF betreft, zijn de Commissie en de EBWO het erover eens dat de verschillende lidstaten van de Europese Gemeenschap, bij sluiting van de bijdrageovereenkomst, ongeacht of zij al dan niet individuele overeenkomsten hebben gesloten met de EBWO, gelijk dienen te worden behandeld bij de gunning van overheidsopdrachten voor diensten of leveringen gedurende de looptijd van het Fonds Inkapseling Tsjernobyl.

Ik bevestig dat de hier gebruikte termen de betekenis hebben die daaraan is toegekend in het reglement van het CSF. Ik bevestig dat deze brief en de bevestiging door de EBWO van de inhoud daarvan de bijdrageovereenkomst vormen overeenkomstig het reglement van het Fonds.

Lid van de Europese Commissie

Antwoord van de president van de EBWO

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij bevestig ik de ontvangst van uw brief van ... 2001 betreffende de financiële bijdrage van de Europese Gemeenschap van 100 miljoen EUR ten behoeve van het Fonds Inkapseling Tsjernobyl.

Ik bevestig dat de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling deze financiële bijdrage gaarne aanvaardt voor opname in het CSF overeenkomstig het reglement van het Fonds.

De Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling bevestigt tevens dat de EBWO alle in uw brief opgenomen bepalingen aanvaardt en dat deze deel uitmaken van deze bijdrageovereenkomst.

President van de EBWO

Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende het Europees Jaar van personen met een handicap 2003

(2001/C 240 E/24)

COM(2001) 271 def. — 2001/0116(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 29 mei 2001)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 13,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Het bevorderen van een hoog werkgelegenheidsniveau en sociale bescherming, en het verhogen van de levensstandaard en levenskwaliteit in de lidstaten zijn doelstellingen van de Europese Unie.
- (2) Het Gemeenschapshandvest van de sociale grondrechten van werkenden erkent de noodzaak om passende maatregelen te nemen voor de sociale en economische integratie van personen met een handicap.
- (3) De Resolutie van 20 december 1996 van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, betreffende gelijke kansen voor personen met een handicap ⁽¹⁾, en de Resolutie van 17 juni 1999 van de Raad over gelijke werkgelegenheidskansen voor personen met een handicap ⁽²⁾ bevestigen de fundamentele mensenrechten van personen met een handicap inzake gelijke toegang tot sociaal-economische mogelijkheden.
- (4) In de conclusies van de Europese Raad van Lissabon van 23 en 24 maart 2000 wordt de lidstaten verzocht om in hun werkgelegenheids-, onderwijs- en opleidings-, gezondheids- en huisvestingsbeleid meer met het aspect sociale uitsluiting rekening te houden en prioritaire acties te ontwikkelen voor specifieke doelgroepen, zoals personen met een handicap.
- (5) De tijdens de Europese Raad van Nice op 7, 8 en 9 december 2000 goedgekeurde Europese sociale agenda bepaalt dat de Europese Unie „maatregelen zal ontwikkelen, met name in het kader van het Europees Jaar van personen met een handicap 2003, om personen met een handicap beter te integreren op alle gebieden van het maatschappelijk leven”.
- (6) Dit besluit eerbiedigt de grondrechten en de beginselen die met name in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie zijn erkend als algemene beginselen van het Gemeenschapsrecht. Dit besluit streeft er met name naar de volledige eerbiediging van het recht van personen met een handicap op maatregelen die beogen hun zelfstandigheid, hun maatschappelijke en beroepsintegratie en hun deelname aan het gemeenschapsleven te bewerkstelligen, te garanderen en de toepassing van het non-discriminatiebeginsel te bevorderen (artikel 26 en artikel 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie ⁽³⁾).
- (7) Het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's hebben de Gemeenschap aangespoord om haar bijdrage aan de inspanningen in de lidstaten ter bevordering van gelijke kansen voor personen met een handicap te versterken.
- (8) Het algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep waarin Richtlijn 2000/78/EG van de Raad ⁽⁴⁾ voorziet, en het communautair programma ter ondersteuning en aanvulling van wetgevende maatregelen op het niveau van de Gemeenschap en de lidstaten, ingesteld bij Besluit 2000/750/EG van de Raad ⁽⁵⁾ hebben ten doel de praktijken en attitudes door middel van het mobiliseren van de betrokken actoren te wijzigen en de uitwisseling van informatie en goede praktijken te bevorderen.
- (9) Aangezien de uitsluiting van de arbeidsmarkt van personen met een handicap onlosmakelijk verbonden is met belemmeringen in de vorm van attitudes en een gebrek aan voorlichting over het verschijnsel „handicap”, moet het inzicht van de samenleving in de rechten, behoeften en het potentieel van personen met een handicap worden vergroot en is een gemeenschappelijke inspanning van alle betrokken partners nodig voor het ontwikkelen en verspreiden van voorlichtingsmateriaal.
- (10) Bewustmaking is in eerste instantie afhankelijk van doeltreffende maatregelen op het niveau van de lidstaten, aangevuld met gecoördineerde inspanningen op Europees niveau. Het Europees Jaar moet een katalyserende rol vervullen bij het bewustmakingsproces en het creëren van een momentum.

⁽¹⁾ PB C 12 van 13.1.1997.

⁽²⁾ PB C 186 van 2.7.1999, blz. 3.

⁽³⁾ PB C 364 van 18.12.2000, blz. 1.

⁽⁴⁾ PB L 303 van 2.12.2000, blz. 16.

⁽⁵⁾ PB L 303 van 2.12.2000, blz. 23.

(11) Er is behoefte aan samenhang en complementariteit met andere communautaire acties, in het bijzonder acties op het gebied van bestrijding van discriminatie en sociale uitsluiting, en ter bevordering van mensenrechten, onderwijs, opleiding en gelijkheid van vrouwen en mannen.

(12) De Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (EER-Overeenkomst) voorziet in grotere samenwerking op sociaal gebied tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds en de landen van de Europese Vrijhandelsassociatie die aan de Europese Economische Ruimte (EVA/EER) deelnemen anderzijds. Dit programma moet worden opengesteld voor deelneming van de kandidaat-lidstaten in Midden- en Oost-Europa, overeenkomstig de voorwaarden die zijn vastgesteld in de Europaovereenkomsten, in de aanvullende protocollen daarbij en in de besluiten van de onderscheiden associatieraden, voor de deelname van Cyprus en Malta, op basis van aanvullende kredieten volgens met deze landen overeen te komen procedures, alsmede voor de deelname van Turkije op basis van aanvullende kredieten overeenkomstig de met dat land overeen te komen procedures.

(13) Overeenkomstig de subsidiariteits- en evenredigheidsbeginselen van artikel 5 van het Verdrag, kunnen de doelstellingen van de voorgestelde actie, in verband met het vergroten van het bewustzijn van de rechten van personen met een handicap niet voldoende door de lidstaten zelf worden verwezenlijkt vanwege, onder andere, de communautaire dimensie van het onderwerp, de behoefte aan multilaterale partnerschappen, de transnationale uitwisseling van informatie en verspreiding van goede praktijken op het niveau van de Gemeenschap. Dit besluit reikt niet verder dan hetgeen nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.

(14) Overeenkomstig artikel 2 van Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden ⁽¹⁾, dienen de maatregelen voor de uitvoering van dit besluit genomen te worden met gebruikmaking van de raadplegingsprocedure als bedoeld in artikel 3 van dat besluit,

BESLUIT:

Artikel 1

Uitroeping van het Europees Jaar van personen met een handicap

Het jaar 2003 wordt uitgeroepen tot „Europees Jaar van personen met een handicap”.

⁽¹⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

Artikel 2

Doelstellingen

De doelstellingen van het Europees Jaar van personen met een handicap zijn:

- a) het vergroten van het bewustzijn van het recht van personen met een handicap op bescherming tegen discriminatie en het volledige en gelijkwaardige genot van hun rechten zoals die onder andere zijn neergelegd in de bepalingen van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie;
- b) het aanmoedigen van bezinning en discussie over de maatregelen die nodig zijn ter bevordering van gelijke kansen voor personen met een handicap in Europa;
- c) het bevorderen van de uitwisseling van ervaringen met goede praktijken en van op lokaal, nationaal en Europees niveau ontwikkelde doeltreffende strategieën;
- d) het versterken van de samenwerking tussen alle betrokken partijen, namelijk de overheden op alle niveaus, de privé-sector, gemeenschappen, organisaties voor vrijwilligerswerk, personen met een handicap en hun gezinnen;
- e) het onder de aandacht brengen van de positieve bijdrage van personen met een handicap aan de samenleving als geheel, in het bijzonder door belang toe te kennen aan verscheidenheid en door het creëren van een positieve en op aanpassing gerichte omgeving waarin verscheidenheid wordt gewaardeerd;
- f) het bewustmaken van de heterogeniteit van personen met een handicap en de meervoudige discriminatie waaraan personen met een handicap blootstaan.

Artikel 3

Inhoud van de maatregelen

1. De maatregelen voor het verwezenlijken van de in artikel 2 genoemde doelstellingen omvatten de ontwikkeling van of steun voor:

- a) bijeenkomsten en manifestaties;
- b) voorlichtings- en promotiecampagnes, met inbegrip van de productie van instrumenten en hulpmiddelen die in de gehele Gemeenschap voor personen met een handicap gemakkelijk toegankelijk zijn;
- c) samenwerking met omroep- en mediaorganisaties;
- d) enquêtes en studies op Europees niveau.

2. Nadere bijzonderheden met betrekking tot de in lid 1 genoemde maatregelen staan vermeld in de bijlage.

*Artikel 4***Tenuitvoerlegging op communautair niveau**

De Commissie zorgt voor de tenuitvoerlegging van de onder dit besluit vallende communautaire acties in overeenstemming met de bijlage.

Zij houdt regelmatig een gedachtewisseling met vertegenwoordigers van personen met een handicap op communautair niveau over de opzet, tenuitvoerlegging en follow-up van het Europees Jaar van personen met een handicap. Daartoe stelt ze deze vertegenwoordigers van alle relevante informatie in kennis. De Commissie stelt het uit hoofde van artikel 6, lid 1, opgerichte comité van hun advies op de hoogte.

*Artikel 5***Samenwerking en uitvoering op nationaal niveau**

1. Elke lidstaat is verantwoordelijk voor de coördinatie en de tenuitvoerlegging op nationaal niveau van de in dit besluit genoemde maatregelen, inclusief de selectie van projecten uit hoofde van deel B van de bijlage.

Hiertoe stelt elke lidstaat een nationaal coördinatieorgaan of een equivalent administratief orgaan in of wijst dat aan voor de organisatie van de deelname aan het Europees Jaar van personen met een handicap. Dit orgaan zorgt ervoor dat het representatief is voor een aantal organisaties die personen met een handicap en andere relevante betrokkenen vertegenwoordigen.

2. Overeenkomstig de procedure als bedoeld in artikel 6, lid 2, stelt de Commissie globale subsidies vast die aan de lidstaten worden toegewezen ter ondersteuning van acties op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau. Globale subsidies worden door de lidstaten alleen aan publiekrechtelijke organen of organen met een taak op het gebied van de openbare dienstverlening verleend.

3. Over de procedure voor de aanwending van de globale subsidies wordt een overeenkomst gesloten tussen de Commissie en de betrokken lidstaten.

In deze procedure worden, overeenkomstig het financiële reglement dat van toepassing is op de algemene begroting van de Gemeenschappen, met name beschreven:

- a) de uit te voeren maatregelen;
- b) de criteria voor de selectie van de begunstigden;
- c) de voorwaarden en de percentages van de bijstandsverlening;
- d) de regelingen voor het toezicht op, de evaluatie van en de financiële controle op de globale subsidie.

*Artikel 6***Comitologie**

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité, bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten en voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie.

2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is de raadplegingsprocedure van artikel 3 van Besluit 1999/468/EG van toepassing, overeenkomstig artikel 7 van dat besluit.

*Artikel 7***Financiële regels**

1. Acties op het niveau van de Gemeenschap, zoals beschreven in deel A van de bijlage, kunnen tot ten hoogste 80 % medefinanciering ontvangen of onderdeel uitmaken van overheidsopdrachten die met middelen van de algemene begroting van de Europese Gemeenschap worden gefinancierd.

2. Acties op lokaal, regionaal, nationaal en transnationaal niveau, zoals beschreven in deel B van de bijlage, kunnen medefinanciering ontvangen met middelen van de begroting van de Europese Gemeenschappen, tot ten hoogste 50 % van de totale kosten.

*Artikel 8***Aanvragen en selectieprocedure**

1. Besluiten betreffende de financiering en medefinanciering van maatregelen uit hoofde van artikel 7, lid 1, worden genomen door de Commissie, overeenkomstig de in artikel 6, lid 2, aangegeven procedure. De Commissie draagt zorg voor een evenwichtige verdeling tussen de lidstaten en tussen de diverse relevante activiteitengebieden.

2. Verzoeken om financiële steun voor acties uit hoofde van artikel 7, lid 2, worden ingediend bij de lidstaten. Aan de hand van het advies van de nationale coördinatieorganen voeren de lidstaten de selectie van de nationale coördinatieorganen uit en wijzen ze financiële bijstand aan de geselecteerde aanvragers toe overeenkomstig de uit hoofde van artikel 5, lid 3, vast te stellen procedures.

*Artikel 9***Samenhang en complementariteit**

De Commissie zorgt, in samenwerking met de lidstaten, voor samenhang tussen de in dit besluit opgenomen maatregelen en andere communautaire acties en initiatieven.

Zij draagt ook zorg voor de optimale complementariteit tussen het Europees Jaar van personen met een handicap en andere, reeds bestaande initiatieven en hulpbronnen op communautair, nationaal en regionaal niveau, daar waar deze een bijdrage aan de verwezenlijking van de doelstellingen van het Europees Jaar van personen met een handicap kunnen leveren.

Artikel 10

Deelname van EVA-/EER-landen, de geassocieerde landen van Midden- en Oost-Europa, Cyprus, Malta en Turkije

Het Europees Jaar van personen met een handicap staat open voor deelname door de EVA-/EER-landen, overeenkomstig de voorwaarden die zijn vastgesteld in de EER-Overeenkomst.

De kandidaat-lidstaten van Midden- en Oost-Europa nemen deel overeenkomstig de voorwaarden die zijn vastgesteld in de Europaovereenkomsten, in de aanvullende protocollen daarbij en in de besluiten van de onderscheiden associatieraden.

De deelname van Cyprus, Malta en Turkije wordt gefinancierd door middel van aanvullende toewijzingen overeenkomstig de met deze landen overeen te komen procedures.

Artikel 11

Begroting

Maatregelen ter voorbereiding van het Europees Jaar van personen met een handicap kunnen vanaf 1 januari 2002 worden gefinancierd.

Artikel 12

Internationale samenwerking

In het kader van het Europees Jaar kan de Commissie samenwerken met relevante internationale organisaties.

Artikel 13

Toezicht en evaluatie

De Commissie dient uiterlijk op 31 december 2004 een verslag in bij het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over de tenuitvoerlegging, de resultaten en de algehele beoordeling van de in dit besluit bedoelde maatregelen.

Artikel 14

Inwerkingtreding

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*. Het treedt in werking op de dag van publicatie.

BIJLAGE

AARD VAN DE IN ARTIKEL 3 GENOEMDE MAATREGELEN

A. Acties op communautair niveau

1. Bijeenkomsten en manifestaties:
 - a) organisatie van bijeenkomsten op communautair niveau;
 - b) organisatie van manifestaties die het bewustzijn van de rechten van personen met een handicap vergroten, inclusief een openings- en een slotmanifestatie van het Jaar.
2. Voorlichtings- en promotiecampagnes, onder meer bestaand uit:
 - a) ontwikkeling van een logo en/of slagzinnen voor het Europees Jaar van personen met een handicap, om te gebruiken in het kader van alle activiteiten die met het Jaar verband houden;
 - b) een voorlichtingscampagne op communautair niveau;
 - c) productie van in de gehele Gemeenschap voor personen met een handicap toegankelijke instrumenten en hulpmiddelen;
 - d) passende initiatieven van Europese NGO's die zich met gehandicaptenproblematiek bezighouden, gericht op het verspreiden van informatie over het Jaar die aansluit bij de behoeften van mensen met specifieke handicaps en/of personen met een handicap die met meervoudige discriminatie worden geconfronteerd;
 - e) organisatie van Europese wedstrijden voor het onder de aandacht brengen van de resultaten van en ervaringen met de thema's van het Europees Jaar.

3. Overige acties:

Samenwerking met omroep- en mediaorganisaties als partners voor de verspreiding van informatie over het Jaar, voor de gebruikmaking van nieuwe instrumenten die deze informatie en zo mogelijk andere programma's gemakkelijker toegankelijk maken (zoals ondertiteling van gesproken woord voor gehoorgestoorden en beeldbeschrijving voor gezichtsgestoorden), en de communicatie over mensen met een handicap verbeteren;

beoordelen van de invloed van het Europees Jaar van personen met een handicap, om in een Eurobarometer-enquête op te nemen, en een evaluatieverslag over de doeltreffendheid en de invloed van het Europees Jaar.

4. Deze financiering kan bestaan uit:

- het rechtstreeks aankopen van goederen en diensten, in het bijzonder op het gebied van communicatie, via openbare aanbestedingen en/of aanbestedingen met voorafgaande selectie;
- het rechtstreeks inhuren van adviesdiensten, via openbare aanbestedingen en/of aanbestedingen met voorafgaande selectie;
- subsidies voor uitgaven in verband met speciale manifestaties op Europees niveau, gericht op het onder de aandacht brengen van het Jaar en de bewustmaking van de gehandicaptenproblematiek; deze financiering betreft ten hoogste 80 % van de uitgaven.

B. Acties op nationaal niveau

Actie op lokaal, regionaal, nationaal en transnationaal niveau kan in aanmerking komen voor financiering met middelen van de communautaire begroting tot ten hoogste 50 % van de kosten, overeenkomstig de aard en de context van hetgeen wordt voorgesteld. Deze acties kunnen omvatten:

1. manifestaties die verband houden met de doelstellingen van het Europees Jaar van personen met een handicap, inclusief een openingsmanifestatie;
2. voorlichtingsacties en acties gericht op het verspreiden van goede praktijken, andere dan die beschreven in deel 1(A) van deze bijlage;
3. organisatie van prijzen of wedstrijden;
4. enquêtes en studies, andere dan genoemd onder 1(A) hierboven.

C. Acties die geen financiële steun met middelen van de communautaire begroting kunnen ontvangen

De Gemeenschap biedt morele ondersteuning, met inbegrip van de toestemming tot het gebruik van het logo en ander materiaal dat verband houdt met het Europees Jaar, aan initiatieven van overheids- of particuliere organisaties, wanneer die organisaties de Commissie ervan kunnen overtuigen dat de desbetreffende initiatieven naar verwachting een bijdrage leveren aan de verwezenlijking van de doelstellingen van het Europees Jaar.

Gewijzigd voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake de toegang van het publiek tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie ⁽¹⁾

(2001/C 240 E/25)

COM(2001) 299 def. — 2000/0032(COD)

(Door de Commissie overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag ingediend op 1 juni 2001)

1. VOORGESCHIEDENIS

Artikel 255 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, zoals gewijzigd door het Verdrag van Amsterdam, voert een recht op toegang tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie in voor iedere Europese burger en voor iedere natuurlijke of rechtspersoon die op het grondgebied van een lidstaat gevestigd is. Daarbij wordt de Raad ermee belast om binnen twee jaar na de inwerkingtreding van het Verdrag van Amsterdam, volgens de medebeslissingsprocedure, de algemene beginselen en de beperkingen betreffende dit recht op toegang te bepalen.

Met het oog op de verwezenlijking van het door het Verdrag verleende recht op toegang heeft de Commissie op 28 januari 2000 een voorstel voor een verordening ingediend bij het Europees Parlement en bij de Raad. Het Europees Parlement heeft op 16 november 2000 amendementen op dit voorstel aangenomen, die de Commissie voor het merendeel niet kon aanvaarden. Door de stemming over zijn wetgevingsresolutie uit te stellen heeft het Europees Parlement de mogelijkheid geopend om tussen de instellingen te onderhandelen voordat de eerste lezing formeel werd afgesloten. Die onderhandelingen hebben sinds 24 januari 2001 plaatsgevonden in het kader van een „informeel driehoeksoverleg” en hebben geleid tot een compromistekst, die op 25 april 2001 is goedgekeurd door de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken van het Europees Parlement, door het Comité van Permanente vertegenwoordigers van de lidstaten (tweede deel) en door de Europese Commissie.

In de plenaire vergadering van 2 en 3 mei 2001 heeft het Europees Parlement amendementen aangenomen die het voorstel van de Commissie wijzigen conform het tussen de drie instellingen bereikte compromis. De Commissie heeft ter zitting verklaard dat zij al die amendementen aanvaardde.

2. BESPREKING VAN DE AMEDEMEMENTEN

De Commissie gaat ermee akkoord om in haar gewijzigd voorstel de compromisamendementen nrs. 81 tot en met 119, die door het Europees Parlement in zijn vergadering van 3 mei 2001 zijn aangenomen, zonder meer over te nemen. De strekking van de amendementen 81 tot en met 118 wordt hieronder toegelicht; amendement 119 is een technisch amendement, waarmee de intrekking van bepaalde amendementen die op 16 november 2000 waren aangenomen, wordt bevestigd.

2.1. Overwegingen (amendementen 81 tot en met 97)

In het algemeen omschrijft de tekst van de overwegingen, zoals gewijzigd krachtens de amendementen, nauwkeuri-

ger de doelstellingen van de verordening. Sommige overwegingen zijn gewijzigd om rekening te houden met wijzigingen in de corresponderende artikelen.

2.2. Doel, begunstigen en toepassingsgebied (artikelen 1 en 2 — amendementen 98 en 99)

In het nieuwe artikel 1 worden de doelstellingen van de verordening vermeld. De mogelijkheid die aan de instellingen wordt gelaten om ook personen die niet in een lidstaat verblijven of die er niet hun zetel hebben toegang te verlenen tot hun documenten, bevestigt de bestaande praktijk.

2.3. Definities (artikel 3 — amendement 100)

Om de vrije ontwikkeling van ideeën bij de instellingen te beschermen, had de Commissie voorgesteld teksten voor intern gebruik, zoals overdenkings- en discussiestukken en adviezen van diensten, alsmede informele boodschappen, van het toepassingsgebied uit te sluiten. Deze beperking is niet behouden en dus blijft de thans geldende definitie van documenten van toepassing. Documenten voor intern gebruik worden echter beschermd door middel van specifieke uitzonderingen, zoals opgenomen in artikel 4, lid 3 (zie hieronder).

2.4. Beperkingen van het recht op toegang (artikel 4 — amendement 101)

Aard van de uitzonderingen

Met het oog op een grotere transparantie wordt een document, behalve in het geval van de uitzonderingen betreffende de bescherming van het openbaar belang of van de persoonlijke levenssfeer, vrijgegeven wanneer het belang van het publiek om er kennis van te nemen primeert op het te beschermen belang. Wanneer de schade die kan worden veroorzaakt door het vrijgeven echter zwaarder weegt dan het belang van de openbaarmaking, is de instelling ertoe gehouden de toegang tot het document te weigeren.

Lijst van de uitzonderingen

In haar ontwerp-verordening had de Commissie uitdrukkelijk het lopen van inbreukprocedures, met inbegrip van de voorbereidende fasen, vermeld als een van de verplichte uitzonderingen.

⁽¹⁾ PB C 177 E van 27.6.2000, blz. 70.

Bij wijze van compromis is de Commissie bereid te aanvaarden dat inbreukprocedures niet uitdrukkelijk onder de uitzonderingen van artikel 4, lid 2, van de verordening worden opgenomen, omdat zij van oordeel is dat de overeengekomen tekst impliceert dat de huidige praktijk in verband met de uitoefening van haar bevoegdheid inzake toezicht op de naleving van het Gemeenschapsrecht wordt voortgezet. Deze praktijk is gebaseerd op de uitlegging die door het Hof van Justitie aan diezelfde bepalingen is gegeven. Zij heeft besloten naar deze praktijk te verwijzen in een verklaring in de notulen van de Raad.

Bescherming van de vrije ontwikkeling van ideeën

Het nieuwe lid 3 van artikel 4 maakt het mogelijk vóór het nemen van het besluit bescherming te bieden aan documenten voor intern gebruik alsmede — in bepaalde omstandigheden zelfs na het nemen van het besluit — aan documenten die meningen bevatten die geuit zijn in het kader van beraadslagingen en inleidende raadplegingen binnen de instelling.

Documenten van derden

Bepaald wordt dat de instelling de derde partij raadpleegt om te beoordelen of het vrijgeven moet worden geweigerd op grond van een van de uitzonderingen (lid 4). Lid 5 neemt de tekst over van verklaring nr. 35 die aan het Verdrag van Amsterdam is gehecht.

Verstrijking van de geldigheidsduur van de uitzonderingen

De uitzonderingen zijn slechts van toepassing gedurende de periode waarin bescherming gerechtvaardigd is. Onder verwijzing naar de teksten inzake het voor het publiek toegankelijk maken van de historische archieven van de Europese Gemeenschappen⁽¹⁾, wordt bepaald dat de meeste uitzonderingen niet meer van toepassing zijn na het verstrijken van een termijn van dertig jaar na de datum van totstandkoming van het document.

2.5. Toepassing door de lidstaten (artikel 5 — amendement 102)

In het nieuwe artikel 5 krijgt het beginsel van loyale samenwerking, dat in de overwegingen (voorheen overweging 12, thans 15) is neergelegd, concreet gestalte. Het bepaalt dat de lidstaten, wanneer zij een verzoek ontvangen om toegang te krijgen tot een document dat van een instelling afkomstig is, overleg plegen met de betrokken instelling om de verwezenlijking van de doelstellingen van deze verordening niet in gevaar te brengen.

⁽¹⁾ Beschikking nr. 359/83/EGKS van de Commissie van 8 februari 1983. Verordening (EEG, Euratom) nr. 354/83 van de Raad van 1 februari 1983.

2.6. Behandeling van de verzoeken (artikelen 6 tot en met 8 en 10 — amendementen 103 tot en met 105 en 107)

De verkorting van de antwoordtermijn tot 15 werkdagen is in overeenstemming met de termijn waarin de gedragscode voor de ambtenaren van de Commissie voorziet.

2.7. Regeling voor gevoelige documenten (artikel 9 — amendement 106)

Alle bijzondere maatregelen betreffende de toegang tot gevoelige documenten zijn thans bijeengebracht in een specifiek artikel. De verzoeken worden uitsluitend behandeld door personen die het recht hebben van deze documenten kennis te nemen (lid 2). Gevoelige documenten worden uitsluitend in het register opgenomen of vrijgegeven met instemming van de oorspronkelijke verstrekker ervan (lid 3).

2.8. Registers, rechtstreekse toegang en bekendmaking (artikelen 11 tot en met 13 — amendementen 109 tot en met 111)

De bepalingen betreffende de registers zijn gedetailleerder dan in het oorspronkelijke voorstel van de Commissie. De bepalingen betreffende de rechtstreekse toegang tot documenten en de bekendmaking van bepaalde soorten documenten in het Publicatieblad gaan strikt genomen verder dan artikel 255 voorschrijft, maar komen in grote lijnen overeen met de huidige praktijk. De drie instellingen hebben trouwens het voornemen kenbaar gemaakt de verspreiding van hun documenten via elektronische weg verder te ontwikkelen.

2.9. Begeleidende maatregelen en follow-up (artikelen 14 tot en met 17 — amendementen 108 en 112 tot en met 115)

De geamendeerde tekst bevat preciezere bepalingen betreffende de coördinatie tussen instellingen, inzonderheid door het instellen van een comité, enerzijds en de evaluatie van de tenuitvoerlegging van de verordening anderzijds.

2.10. Inwerkingtreding — verenigbaarheid van de bestaande bepalingen met de verordening (artikelen 18 en 19 — amendementen 116 en 117)

De specifieke regels inzake toegang tot documenten, die in de bestaande wetgeving voorkomen, zullen aan de verordening worden getoetst. In dezelfde context dient te worden geverifieerd dat de teksten betreffende het voor het publiek toegankelijk maken van de historische archieven van de Europese Gemeenschappen (zie ook punt 2.4) geen bepalingen bevatten die strijdig zijn met de verordening inzake de toegang van het publiek tot documenten.

2.11. Toepasselijkheid op agentschappen — oproep tot instellingen en organen die niet onder de toepassing van de verordening vallen (gemeenschappelijke verklaring — amendement 118)

De regels inzake de toegang van het publiek tot documenten worden van toepassing verklaard op agentschappen die door de in de verordening bedoelde instellingen in het leven zijn geroepen. De gemeenschappelijke verklaring bepaalt dat daartoe passende maatregelen zullen worden genomen.

De drie instellingen doen een oproep tot communautaire instellingen en organen die niet onder de verordening vallen, om inzake toegang van het publiek tot hun documenten interne regels vast te stellen die verenigbaar zijn met de verordening.

3. CONCLUSIE

Overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag wijzigt de Commissie haar voorstel voor een verordening in de hierboven aangegeven zin.

Gewijzigd voorstel voor een beschikking van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een communautair actieprogramma op het gebied van de volksgezondheid (2001-2006) ⁽¹⁾

(2001/C 240 E/26)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2001) 302 def. — 2000/0119(COD)

(Door de Commissie overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag ingediend op 1 juni 2001)

⁽¹⁾ PB C 337 E van 28.11.2000, blz. 122.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 152,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's,

Volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Gemeenschap zet zich ervoor in de gezondheid te bevorderen en te verbeteren, vermijdbare sterfte en tot activiteitenbeperking leidende handicaps terug te dringen, ziekten te voorkomen en potentiële bedreigingen voor de gezondheid tegen te gaan. De Gemeenschap moet op gecoördineerde, samenhangende wijze tegemoetkomen aan de ongerustheid onder haar bewoners omtrent hun gezondheid en aan hun verwachtingen aangaande een hoog niveau van gezondheidsbescherming. Daarom moeten alle activiteiten van de Gemeenschap met betrekking tot de gezondheid een grote mate van zichtbaarheid en doorzichtbaarheid hebben en mogelijkheden bieden voor evenwichtige raadpleging en medewerking van alle betrokken partijen, om zo een betere kennisoverdracht en communicatie te bevorderen en de mensen meer bij de hun gezondheid rakende beslissingen te betrekken.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Ongewijzigd

- (1) De Gemeenschap zet zich ervoor in de gezondheid te bevorderen en te verbeteren, vermijdbare ziekten en voortijdige sterfte en tot activiteitenbeperking leidende handicaps terug te dringen, ziekten te voorkomen en potentiële bedreigingen voor de gezondheid tegen te gaan. De Gemeenschap moet op gecoördineerde, samenhangende wijze tegemoetkomen aan de ongerustheid onder haar bewoners omtrent hun gezondheid en aan hun verwachtingen aangaande een hoog niveau van genderspecifieke gezondheidsbescherming. Daarom moeten alle activiteiten van de Gemeenschap met betrekking tot de gezondheid een grote mate van zichtbaarheid en doorzichtbaarheid hebben en mogelijkheden bieden voor evenwichtige raadpleging en medewerking van alle betrokken partijen, om zo een betere kennisoverdracht en communicatie te bevorderen en de mensen meer bij de hun gezondheid rakende beslissingen te betrekken. De Gemeenschap dient op te komen voor het recht van mensen om op eenvoudige, heldere en wetenschappelijk verantwoorde wijze voorgelicht te worden over hun ziekte, de beschikbare therapieën en manieren om de kwaliteit van hun leven te verbeteren.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

(2) Binnen het actiekader voor de volksgezondheid dat is aangegeven in de mededeling van de Commissie van 24 november 1993 betreffende het actiekader op het gebied van de volksgezondheid ⁽¹⁾, zijn acht actieprogramma's vastgesteld. Het betreft hier:

- Besluit nr. 645/96/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 maart 1996 tot vaststelling van een communautair actieprogramma inzake gezondheidsbevordering, -voorlichting, -opvoeding en -opleiding in het kader van de actie op het gebied van de volksgezondheid (1996-2000) ⁽²⁾,
- Besluit nr. 646/96/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 29 maart 1996 tot vaststelling van een actieplan voor kankerbestrijding in het kader van de actie op het gebied van de volksgezondheid (1996-2000) ⁽³⁾,
- Besluit nr. 647/96/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 maart 1996 tot vaststelling van een communautair actieprogramma in verband met de preventie van aids en van bepaalde andere besmettelijke ziekten in het kader van de actie op het gebied van de volksgezondheid (1996-2000) ⁽⁴⁾,
- Besluit nr. 102/97/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 1996 tot vaststelling van een communautair actieprogramma inzake de preventie van drugsverslaving binnen het actiekader op het gebied van de volksgezondheid (1996-2000) ⁽⁵⁾,
- Besluit nr. 1400/97/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 1997 tot vaststelling van een communautair actieprogramma voor gezondheidsmonitoring in het kader van de actie op het gebied van de volksgezondheid (1997-2001) ⁽⁶⁾,

(2) De gezondheid dient een prioriteit te zijn die niet aan politieke of financiële compromissen onderhevig is. Overeenkomstig artikel 152 van het Verdrag dient de Gemeenschap een actieve rol op dit gebied te spelen door middel van maatregelen die de lidstaten individueel niet kunnen nemen, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel.

(3) Binnen het actiekader voor de volksgezondheid dat is aangegeven in de mededeling van de Commissie van 24 november 1993 betreffende het actiekader op het gebied van de volksgezondheid ⁽¹⁾, zijn acht actieprogramma's vastgesteld. Het betreft hier:

- Besluit nr. 645/96/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 maart 1996 tot vaststelling van een communautair actieprogramma inzake gezondheidsbevordering, -voorlichting, -opvoeding en -opleiding in het kader van de actie op het gebied van de volksgezondheid (1996-2000) ⁽²⁾,
- Besluit nr. 646/96/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 29 maart 1996 tot vaststelling van een actieplan voor kankerbestrijding in het kader van de actie op het gebied van de volksgezondheid (1996-2000) ⁽³⁾,
- Besluit nr. 647/96/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 maart 1996 tot vaststelling van een communautair actieprogramma in verband met de preventie van aids en van bepaalde andere besmettelijke ziekten in het kader van de actie op het gebied van de volksgezondheid (1996-2000) ⁽⁴⁾,
- Besluit nr. 102/97/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 1996 tot vaststelling van een communautair actieprogramma inzake de preventie van drugsverslaving binnen het actiekader op het gebied van de volksgezondheid (1996-2000) ⁽⁵⁾,
- Besluit nr. 1400/97/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 1997 tot vaststelling van een communautair actieprogramma voor gezondheidsmonitoring in het kader van de actie op het gebied van de volksgezondheid (1997-2001) ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ COM(93) 559 def. van 24 november 1993.

⁽²⁾ PB L 95 van 16.4.1996, blz. 1.

⁽³⁾ PB L 95 van 16.4.1996, blz. 9.

⁽⁴⁾ PB L 95 van 16.4.1996, blz. 16.

⁽⁵⁾ PB L 19 van 22.1.1997, blz. 25.

⁽⁶⁾ PB L 193 van 22.7.1997, blz. 1.

⁽¹⁾ COM(93) 559 def. van 24 november 1993.

⁽²⁾ PB L 95 van 16.4.1996, blz. 1.

⁽³⁾ PB L 95 van 16.4.1996, blz. 9.

⁽⁴⁾ PB L 95 van 16.4.1996, blz. 16.

⁽⁵⁾ PB L 19 van 22.1.1997, blz. 25.

⁽⁶⁾ PB L 193 van 22.7.1997, blz. 1.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- Besluit nr. 372/1999/EG van het Europees Parlement en de Raad van 8 februari 1999 tot vaststelling van een communautair actieprogramma inzake de voorkoming van letsel binnen het kader van de actie op het gebied van de volksgezondheid (1999-2003) ⁽¹⁾,

- Besluit nr. 1295/1999/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 1999 tot vaststelling van een communautair actieprogramma inzake zeldzame ziekten binnen het actiekader op het gebied van de volksgezondheid (1999-2003) ⁽²⁾ en

- Besluit nr. 1296/1999/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 1999 tot vaststelling van een communautair actieprogramma inzake met de milieuverontreiniging samenhangende ziekten binnen het actiekader op het gebied van de volksgezondheid (1999-2001) ⁽³⁾.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- Besluit nr. 372/1999/EG van het Europees Parlement en de Raad van 8 februari 1999 tot vaststelling van een communautair actieprogramma inzake de voorkoming van letsel binnen het kader van de actie op het gebied van de volksgezondheid (1999-2003) ⁽¹⁾,

- Besluit nr. 1295/1999/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 1999 tot vaststelling van een communautair actieprogramma inzake zeldzame ziekten binnen het actiekader op het gebied van de volksgezondheid (1999-2003) ⁽²⁾ en

- Besluit nr. 1296/1999/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 1999 tot vaststelling van een communautair actieprogramma inzake met de milieuverontreiniging samenhangende ziekten binnen het actiekader op het gebied van de volksgezondheid (1999-2001) ⁽³⁾.

(4) In het kader van de communautaire actie op het gebied van de volksgezondheid is Beschikking 2119/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 september 1998 tot oprichting van een netwerk voor epidemiologische surveillance en beheersing van overdraagbare ziekten in de Europese Gemeenschap ⁽⁴⁾ goedgekeurd.

(3) Andere activiteiten binnen het kader voor de volksgezondheid waren Aanbeveling 98/463/EG van de Raad van 29 juni 1998 inzake de geschiktheid van bloed- en plasmadonors en de screening van donorbloed in de Europese Gemeenschap ⁽⁴⁾, Beschikking 2119/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 september 1998 tot oprichting van een netwerk voor epidemiologische surveillance en beheersing van overdraagbare ziekten in de Europese Gemeenschap ⁽⁵⁾ en Aanbeveling 1999/519/EG van de Raad van 12 juli 1999 betreffende de beperking van blootstelling van de bevolking aan elektromagnetische velden van 0 Hz-300 GHz ⁽⁶⁾.

(5) Andere activiteiten binnen het kader voor de volksgezondheid waren Aanbeveling 98/463/EG van de Raad van 29 juni 1998 inzake de geschiktheid van bloed- en plasmadonors en de screening van donorbloed in de Europese Gemeenschap ⁽⁵⁾ en Aanbeveling 1999/519/EG van de Raad van 12 juli 1999 betreffende de beperking van blootstelling van de bevolking aan elektromagnetische velden van 0 Hz-300 GHz ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ PB L 46 van 20.2.1999, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 155 van 22.6.1999, blz. 1.

⁽³⁾ PB L 155 van 22.6.1999, blz. 7.

⁽⁴⁾ PB L 203 van 21.7.1998, blz. 14.

⁽⁵⁾ PB L 268 van 3.10.1998, blz. 1.

⁽⁶⁾ PB L 199 van 30.7.1999, blz. 59.

⁽¹⁾ PB L 46 van 20.2.1999, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 155 van 22.6.1999, blz. 1.

⁽³⁾ PB L 155 van 22.6.1999, blz. 7.

⁽⁴⁾ PB L 268 van 3.10.1998, blz. 1.

⁽⁵⁾ PB L 203 van 21.7.1998, blz. 14.

⁽⁶⁾ PB L 199 van 30.7.1999, blz. 59.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

(4) Het actiekader voor de volksgezondheid is geëvalueerd in de mededeling van de Commissie van 15 april 1998 betreffende de ontwikkeling van beleid op volksgezondheidsgebied in de Europese Gemeenschap ⁽¹⁾. Daarin wordt aangegeven dat er, gelet op de nieuwe verdragsbepalingen, de nieuwe uitdagingen en de tot dat moment opgedane ervaring, behoefte is aan een nieuwe gezondheidsstrategie en een nieuw programma.

(5) De Raad, in zijn conclusies van 26 november 1998 betreffende een toekomstig actiekader van de Gemeenschap op het gebied van de volksgezondheid ⁽²⁾ en zijn Resolutie van 8 juni 1999 ⁽³⁾, het Economisch en Sociaal Comité, in zijn advies van 9 september 1998 ⁽⁴⁾, het Comité van de Regio's, in zijn advies van 19 november 1998 ⁽⁵⁾, en het Europees Parlement, in Resolutie A4-0082/99 van 12 maart 1999 ⁽⁶⁾, hebben de mededeling van de Commissie van 15 april 1998 met instemming begroet en hebben zich achter het standpunt geschaard dat de acties op communautair vlak moeten worden gegroepeerd in één overkoepelend programma met een looptijd van minimaal vijf jaar en drie doelstellingen, namelijk de verbetering van informatie voor de ontwikkeling van de volksgezondheid, een snelle reactie op gezondheidsbedreigingen en de aanpak van gezondheidsdeterminanten door middel van gezondheidsbevordering en ziektepreventie, ondersteund door intersectorale acties en door de gebruikmaking van alle passende verdragsinstrumenten.

(6) Het actiekader voor de volksgezondheid is geëvalueerd in de mededeling van de Commissie van 15 april 1998 betreffende de ontwikkeling van beleid op volksgezondheidsgebied in de Europese Gemeenschap ⁽¹⁾. Daarin wordt aangegeven dat er, gelet op de nieuwe verdragsbepalingen, de nieuwe uitdagingen en de tot dat moment opgedane ervaring, behoefte is aan een nieuwe gezondheidsstrategie en een nieuw programma.

(7) De Raad, in zijn conclusies van 26 november 1998 betreffende een toekomstig actiekader van de Gemeenschap op het gebied van de volksgezondheid ⁽²⁾ en zijn Resolutie van 8 juni 1999 ⁽³⁾, het Economisch en Sociaal Comité, in zijn advies van 9 september 1998 ⁽⁴⁾, het Comité van de Regio's, in zijn advies van 19 november 1998 ⁽⁵⁾, en het Europees Parlement, in Resolutie A4-0082/99 van 12 maart 1999 ⁽⁶⁾, hebben de mededeling van de Commissie van 15 april 1998 met instemming begroet en hebben zich achter het standpunt geschaard dat de acties op communautair vlak moeten worden gegroepeerd in één overkoepelend programma met een looptijd van minimaal vijf jaar en drie doelstellingen, namelijk de verbetering van gezondheidsinformatie, een snelle reactie op gezondheidsbedreigingen en de aanpak van gezondheidsdeterminanten, ondersteund door intersectorale acties en door de gebruikmaking van alle passende verdragsinstrumenten. Hiertoe zijn objectieve, betrouwbare en vergelijkbare gegevens die het mogelijk maken de volksgezondheid op communautair niveau nauwlettend in het oog te houden, onontbeerlijk. Aangezien er in de lidstaten en in de Gemeenschap reeds mechanismen voor het verzamelen van dit soort gegevens bestaan, zijn nauwe coördinatie tussen de acties en initiatieven op Europees niveau, bevordering van de samenwerking tussen de lidstaten en efficiency van de bestaande en toekomstige netwerken op het gebied van de volksgezondheid nodig.

(8) De ernstigste ziektebelasting wordt in Europa veroorzaakt door neuropsychiatrische aandoeningen, hart- en vaatziekten, kwaadaardige gezwellen, onopzettelijke verwondingen en aandoeningen van de luchtwegen.

(9) Besmettelijke ziekten, met name seksueel overdraagbare ziekten, dreigen uit te groeien tot een gevaar voor de gezondheid van de gehele bevolking in Europa.

⁽¹⁾ COM(1998) 230 def.

⁽²⁾ PB C 390 van 15.12.1998, blz. 1.

⁽³⁾ PB C 200 van 15.7.1999, blz. 1.

⁽⁴⁾ PB C 407 van 28.12.1998, blz. 26.

⁽⁵⁾ PB C 51 van 22.2.1999, blz. 53.

⁽⁶⁾ PB C 175 van 21.6.1999, blz. 135.

⁽¹⁾ COM(1998) 230 def.

⁽²⁾ PB C 390 van 15.12.1998, blz. 1.

⁽³⁾ PB C 200 van 15.7.1999, blz. 1.

⁽⁴⁾ PB C 407 van 28.12.1998, blz. 26.

⁽⁵⁾ PB C 51 van 22.2.1999, blz. 53.

⁽⁶⁾ PB C 175 van 21.6.1999, blz. 135.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (10) De Raad heeft in zijn resolutie van 29 juni 2000 inzake maatregelen op het gebied van gezondheidsdeterminanten ⁽¹⁾ verklaard dat de groeiende verschillen in de gezondheidssituatie en de gezondheidsresultaten tussen en in de lidstaten nieuwe en gecoördineerde inspanningen vergen op nationaal en communautair niveau, de toezegging van de Commissie verwelkomt om een voorstel in te dienen voor een nieuw programma voor de volksgezondheid met een speciaal actieonderdeel voor het aanpakken van gezondheidsdeterminanten door middel van gezondheidsbevordering en ziektepreventie, ondersteund door intersectoraal beleid, en ermee ingestemd dat daarvoor goede basiskennis moet worden ontwikkeld en dat met het oog hierop een efficiënt systeem voor de gezondheidsmonitoring ingevoerd moet worden.
- (11) De Raad heeft op 18 november 1999 unaniem een resolutie aangenomen over de bevordering van de geestelijke gezondheid ⁽²⁾.
- (12) Het is noodzakelijk dat de gezondheidsgegevens op Gemeenschapsniveau worden verzameld, verwerkt en geanalyseerd, om hieruit objectieve, betrouwbare en vergelijkbare gegevens te kunnen halen die de Gemeenschap en de lidstaten in staat stellen de volksgezondheid te volgen en de noodzakelijke acties te ondernemen om een bescherming van de gezondheid op hoog niveau te verzekeren, de resultaten te evalueren en de voorlichting van het publiek te vergemakkelijken.
- (13) Er bestaan in de Gemeenschap en de lidstaten reeds middelen en mechanismen met betrekking tot informatie en surveillance. Daarom is coördinatie van de acties die door de Gemeenschap en de lidstaten met het oog op de verwezenlijking van het programma worden genomen onontbeerlijk.
- (14) Het is noodzakelijk dat de Commissie door middel van passende structurele voorzieningen zorgt voor de doeltreffendheid en de samenhang van de maatregelen en de acties van het programma en de samenwerking tussen de lidstaten bevordert.

⁽¹⁾ PB C 218 van 31.7.2000, blz. 8.

⁽²⁾ PB C 86 van 24.3.2000, blz. 1.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

(6) Het volksgezondheidsprogramma dient door middel van acties om de volksgezondheid te verbeteren, gezondheidsproblemen en ziekten bij de mens te voorkomen en bronnen van gevaar voor de gezondheid weg te nemen bij te dragen tot de verwezenlijking van een hoog niveau van gezondheidsbescherming. De acties moeten worden geleid door de noodzaak voortijdige sterfte te voorkomen, de gezonde levensverwachting te vergroten, de kwaliteit van leven en het lichamelijk en geestelijk welzijn te bevorderen en de economische en sociale consequenties van een slechte gezondheid zo klein mogelijk te maken, zodat de ongelijkheden op het gebied van de gezondheid kleiner worden.

(15) Het volksgezondheidsprogramma dient bij te dragen tot de verwezenlijking van een hoog niveau van lichamelijke en geestelijke gezondheid en welzijn en een grotere rechtvaardigheid inzake gezondheid in de hele Gemeenschap door middel van acties om de volksgezondheid te verbeteren, ziekte en voortijdige sterfte terug te dringen, ziekten en aandoeningen bij de mens te voorkomen en bronnen van gevaar voor de gezondheid weg te nemen, rekening houdend met geslacht en leeftijd. Om dit doel te bereiken dienen de acties te worden geleid door de noodzaak de gezonde levensverwachting te vergroten, de kwaliteit van leven en het lichamelijk en geestelijk welzijn te bevorderen en de economische en sociale consequenties van een slechte gezondheid zo klein mogelijk te maken, rekening houdend met de regionale gezondheidsdimensie, zodat de ongelijkheden op het gebied van de gezondheid kleiner worden.

(16) De algemene doelstellingen van het programma moeten zijn:

- de verbetering van de kennis en informatie ten behoeve van de ontwikkeling van de volksgezondheid;
- de vergroting van het vermogen op gezondheidsbedreigingen te reageren;
- de beïnvloeding van gezondheidsdeterminanten.

(17) Om deze doelstellingen te bereiken dient het programma het belang van onderwijs en opleiding, netwerken en de ondersteuning van de totstandkoming van speciale centra in aanmerking te nemen.

(7) De verwezenlijking van dit doel en van de algemene doelstellingen van het programma vereist daadwerkelijke medewerking van de lidstaten, hun volledige inzet bij de uitvoering van de communautaire acties alsmede de betrokkenheid van de actoren op gezondheidsgebied en van het grote publiek.

(18) De verwezenlijking van het doel en de algemene doelstellingen van het programma vereist daadwerkelijke medewerking van de lidstaten, hun volledige inzet bij de uitvoering van de communautaire acties alsmede de betrokkenheid van de instellingen, verenigingen, organisaties en organen op gezondheidsgebied en van het grote publiek. Ter waarborging van de duurzaamheid en het doelmatig gebruik van de bestaande communautaire investeringen en capaciteit dienen de gevestigde communautaire en nationale netwerken te worden gebruikt om de in de lidstaten opgedane deskundigheid en ervaring inzake effectieve methoden voor de tenuitvoerlegging van interventies, kwaliteitscriteria en ziektepreventieactiviteiten op het gebied van de volksgezondheid te bundelen.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (8) Overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag neergelegde subsidiariteitsbeginsel en evenredigheidsbeginsel mag de Gemeenschap op gebieden die niet onder de haar uitsluitende bevoegdheid vallen, zoals de volksgezondheid, slechts optreden indien en voorzover de doelstellingen van het overwogen optreden wegens de omvang of de gevolgen ervan beter door de Gemeenschap kunnen worden verwezenlijkt. De doelstellingen van het programma kunnen niet voldoende door de lidstaten worden verwezenlijkt wegens de complexiteit en het transnationale karakter van en het ontbreken van volledige controle door de lidstaten op de factoren die op de gezondheidstoestand en de gezondheidsstelsels van invloed zijn. Het volksgezondheidsprogramma zal de Gemeenschap helpen haar verdragsverplichtingen op het gebied van de volksgezondheid na te komen, onder volledige eerbiediging van de verantwoordelijkheden van de lidstaten voor de organisatie en verstrekking van gezondheidsdiensten en geneeskundige verzorging. Dit besluit gaat niet verder dan noodzakelijk is om die doelstellingen te verwezenlijken.
- (19) Voor een vlot en doeltreffend functioneren van het programma dient permanente samenwerking te worden verzekerd met de gezondheidsautoriteiten in de lidstaten en met instanties en non-gouvernementele organisaties die actief zijn op gezondheidsgebied.
- (20) Voor de volledigheid van het programma dienen gegevens uit de privé-sector op gezondheidsgebied eveneens in aanmerking te worden genomen.
- (21) De Gemeenschap heeft met een aantal landen toetredingsonderhandelingen geopend en de communautaire instellingen zijn zich aan het beraden over de gevolgen van de uitbreiding voor de gezondheidszorg. De kandidaat-lidstaten dienen actief te worden betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van het nieuwe programma.
- (22) Overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag neergelegde subsidiariteitsbeginsel en evenredigheidsbeginsel mag de Gemeenschap op gebieden die niet onder de haar uitsluitende bevoegdheid vallen, zoals de volksgezondheid, slechts optreden indien en voorzover de doelstellingen van het overwogen optreden wegens de omvang of de gevolgen ervan beter door de Gemeenschap kunnen worden verwezenlijkt. De doelstellingen van het programma kunnen niet voldoende door de lidstaten worden verwezenlijkt en bijgevolg dient het programma de acties en de maatregelen van de lidstaten te ondersteunen en te coördineren wegens de complexiteit en het transnationale karakter van en het ontbreken van volledige controle door de lidstaten op de factoren die op de gezondheidstoestand en de gezondheidsstelsels van invloed zijn. Het programma kan zorgen voor een significante meerwaarde voor de bevordering van de gezondheid in de Gemeenschap door ondersteuning van structuren en programma's die bevorderlijk zijn voor de capaciteiten van individuele personen, instellingen, verenigingen, organisaties en organen op het gebied van de gezondheidszorg, doordat de uitwisseling van de beste praktijken en van opleidingen wordt vergemakkelijkt en er een basis wordt verschaft voor een gemeenschappelijke analyse van de factoren die van invloed zijn op de volksgezondheid. Het programma kan eveneens toegevoegde waarde bieden bij bedreigingen van de volksgezondheid van transnationale aard, bijvoorbeeld besmettelijke ziekten, milieu- of voedselverontreiniging, waarbij gemeenschappelijke strategieën en acties aangewezen zijn. Het volksgezondheidsprogramma zal de Gemeenschap helpen haar verdragsverplichtingen op het gebied van de volksgezondheid na te komen, onder volledige eerbiediging van de verantwoordelijkheden van de lidstaten voor de organisatie en verstrekking van gezondheidsdiensten en geneeskundige verzorging. Dit besluit gaat niet verder dan noodzakelijk is om die doelstellingen te verwezenlijken.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (9) De maatregelen uit hoofde van het programma ondersteunen de gezondheidsstrategie van de Gemeenschap en dienen een communautaire meerwaarde op te leveren doordat zij tegemoetkomen aan de behoeften in het gezondheidsbeleid en de gezondheidsstelsels die voortvloeien uit de omstandigheden en structuren die door communautaire actie op andere gebieden tot stand gebracht zijn, doordat zij zich op nieuwe ontwikkelingen, nieuwe bedreigingen en nieuwe problemen richten die beter door de Gemeenschap kunnen worden aangepakt teneinde haar bevolking te beschermen, doordat zij activiteiten bundelen die relatief geïsoleerd en met een beperkt effect op nationaal vlak worden ondernomen en deze activiteiten aanvullen om tot positieve resultaten voor de mensen in de Gemeenschap te komen, en doordat zij bijdragen tot een grotere solidariteit en samenhang in de Gemeenschap.
- (10) Om te waarborgen dat met de acties verreikende gezondheidsvraagstukken en -bedreigingen in samenwerking met andere communautaire beleidsonderdelen en activiteiten doeltreffend kunnen worden aangepakt, dient het programma de mogelijkheid te bieden gezamenlijke acties met aanverwante programma's en acties van de Gemeenschap te ondernemen.
- (23) De maatregelen uit hoofde van het programma ondersteunen de gezondheidsstrategie van de Gemeenschap en dienen een communautaire meerwaarde op te leveren doordat zij tegemoetkomen aan de behoeften in het gezondheidsbeleid en de gezondheidsstelsels die voortvloeien uit de omstandigheden en structuren die door communautaire actie op andere gebieden tot stand gebracht zijn, doordat zij zich op nieuwe ontwikkelingen, nieuwe bedreigingen en nieuwe problemen richten die beter door de Gemeenschap kunnen worden aangepakt teneinde haar bevolking te beschermen, doordat zij activiteiten bundelen die relatief geïsoleerd en met een beperkt effect op nationaal vlak worden ondernomen en deze activiteiten aanvullen om tot positieve resultaten voor de mensen in de Gemeenschap te komen, en doordat zij bijdragen tot een grotere solidariteit en samenhang in de Gemeenschap. De nieuwe gezondheidsstrategie en het nieuwe actieprogramma voor de volksgezondheid zouden de gelegenheid moeten bieden om het aspect „burger” van het communautaire gezondheidsbeleid verder te ontwikkelen.
- (24) In dat verband dient het programma bij te dragen tot het vastleggen van minimumkwaliteitsnormen voor de gezondheid en minimumnormen voor de rechten van patiënten.
- (25) Om te waarborgen dat met de acties verreikende gezondheidsvraagstukken en -bedreigingen in samenwerking met andere communautaire beleidsonderdelen en activiteiten doeltreffend kunnen worden aangepakt, dient het programma de mogelijkheid te bieden gezamenlijke acties met aanverwante programma's en acties van de Gemeenschap te ondernemen. Een proactief gebruik van andere communautaire beleidsvormen, zoals de structuurfondsen en het sociaal beleid, kan op een positieve wijze van invloed zijn op de gezondheidsdeterminanten. Er dient een duidelijk verband te worden aangebracht tussen het industriebeleid van de Gemeenschap op gezondheidsrelevante gebieden (zoals farmaceutica en andere medicinale producten) en de communautaire strategie voor de volksgezondheid. Er zullen maatregelen worden getroffen om gezondheidsaspecten beter in alle communautaire beleidsmaatregelen te integreren.
- (26) Bij het ontwikkelen van de maatregelen van het programma en de gezamenlijke acties met aanverwante communautaire programma's en activiteiten dient ervoor te worden gezorgd dat de gezondheidseisen in de overige beleidsvormen en acties van de Gemeenschap worden geïntegreerd en worden ondersteund door intersectoraal beleid om bij de bepaling en uitvoering van elk beleid en elk optreden de Gemeenschap een hoog niveau van bescherming van de menselijke gezondheid te verzekeren.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (11) De resultaten van de communautaire onderzoeksprogramma's die steun verlenen aan onderzoek op door het programma bestreken gebieden, dienen bij de uitvoering van het programma volledig te worden benut.
- (12) Het programma dient een looptijd van zes jaar te krijgen, zodat bij de uitvoering van de maatregelen voldoende tijd voor de verwezenlijking van de doelstellingen beschikbaar is.
- (27) Voor een doeltreffende uitvoering van de maatregelen en acties in het kader van het programma en het sorteren van het gewenste effect is vergelijkbaarheid van de verzamelde gegevens en compatibiliteit en interoperabiliteit van de systemen en netwerken voor de uitwisseling van gegevens en informatie in verband met de gezondheid een vereiste. Het is van primordiaal belang dat de uitwisseling van informatie plaatsvindt op basis van vergelijkbare en compatibele gegevens.
- (28) In het algemeen dienen de maatregelen en acties van het programma rekening te houden met de ontwikkeling van nieuwe technologieën en de toepassingen van de informatietechnologie in de gezondheidssector.
- (29) Bij de uitvoering van de maatregelen en acties in het kader van het programma, met name op het gebied van informatietechnologie in de volksgezondheidssector, moeten overlappingen worden vermeden.
- (30) De ervaring die is verworven uit de diverse handvesten op het gebied van de volksgezondheid dient in aanmerking te worden genomen.
- (31) De Europese Raad heeft in juni 2000 in Feira zijn steun uitgesproken voor het actieplan eEurope 2002, waarvan het onderdeel Gezondheidszorg online er bij de lidstaten op aandringt een infrastructuur te ontwikkelen van gebruikersvriendelijke, gevalideerde en interoperabele systemen voor gezondheidsvoorlichting, ziektepreventie en medische verzorging, en het is dan ook van essentieel belang dat de nieuwe informatietechnologie zo wordt gebruikt dat de Europese burgers een actieve rol kunnen vervullen in hun eigen gezondheidszorg en dat de algehele kwaliteit van de gezondheidszorg wordt verbeterd, terwijl er tegelijkertijd wordt gezorgd voor een onbevoorrechte toegang tot de informatie op gezondheidsgebied.
- (32) De resultaten van de communautaire onderzoeksprogramma's die steun verlenen aan onderzoek op door het programma bestreken gebieden, dienen bij de uitvoering van het programma volledig te worden benut. Alle relevante statistische gegevens dienen naar geslacht te worden uitgesplitst.
- (33) Bij de uitvoering van het programma dienen alle wettelijke bepalingen op het gebied van de gegevensbescherming te worden nageleefd.
- (34) Het programma dient een looptijd van zes jaar te krijgen, zodat bij de uitvoering van de maatregelen voldoende tijd voor de verwezenlijking van de doelstellingen beschikbaar is.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- (13) Het is van wezenlijk belang dat de Commissie het programma in nauwe samenwerking met de lidstaten uitvoert. Voorts werkt de Commissie samen met comités van wetenschappelijke deskundigen op hoog niveau teneinde wetenschappelijke informatie en adviezen te krijgen.
- (14) Er dient te worden gezorgd voor samenhang en complementariteit tussen de acties in het kader van het programma en de uit hoofde van andere beleidsmaatregelen en activiteiten overwogen of uitgevoerde acties, in het bijzonder gezien de eis bij de bepaling en uitvoering van elk beleid en elk optreden van de Gemeenschap een hoog niveau van bescherming van de menselijke gezondheid te verzekeren.
- (15) Dit besluit stelt voor de hele looptijd van het actieplan de financiële middelen vast die voor de begrotingsautoriteit in het kader van de jaarlijkse begrotingsprocedure het voornaamste referentiepunt zijn in de zin van punt 33 van het Interinstitutionele Akkoord van 6 mei 1999 tussen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie over de begrotingsdiscipline en de verbetering van de begrotingsprocedure ⁽¹⁾.
- (16) Er dient voldoende flexibiliteit te zijn om de middelen te herverdelen en de activiteiten aan te passen, met inachtneming van de criteria voor de vaststelling en rangschikking van de prioriteiten al naar de grootte van het risico of de mogelijke gevolgen ervan, de verontrusting onder de bevolking, de beschikbaarheid van interventies of de mogelijkheden deze te ontwikkelen, de subsidiariteitsaspecten, de toegevoegde waarde en de gevolgen voor andere sectoren.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (35) Het is van wezenlijk belang dat de Commissie het programma in nauwe samenwerking met de lidstaten uitvoert. Samenwerking met comités op hoog niveau van wetenschappers en deskundigen van internationale faam, teneinde wetenschappelijke informatie en adviezen te krijgen voor de uitvoering van het programma, is wenselijk.
- (36) Om de efficiency te verbeteren dient de raadpleging van niet-gouvernementele organisaties via gezondheidsfora te verlopen.
- (37) Er dient te worden gezorgd voor samenhang en complementariteit tussen de acties in het kader van het programma en de uit hoofde van andere beleidsmaatregelen en activiteiten overwogen of uitgevoerde acties, in het bijzonder gezien de eis bij de bepaling en uitvoering van elk beleid en elk optreden van de Gemeenschap een hoog niveau van bescherming van de menselijke gezondheid te verzekeren.
- (38) Dit besluit stelt voor de hele looptijd van het actieprogramma de financiële middelen vast die voor de begrotingsautoriteit in het kader van de jaarlijkse begrotingsprocedure het voornaamste referentiepunt zijn in de zin van punt 33 van het Interinstitutionele Akkoord van 6 mei 1999 tussen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie over de begrotingsdiscipline en de verbetering van de begrotingsprocedure ⁽¹⁾.
- (39) Het actieprogramma schept de noodzakelijke transparantie voor de gezondheidsacties van de Gemeenschap en zorgt voor de nodige flexibiliteit om actuele prioriteiten te stellen. Op deze wijze kunnen de weliswaar beperkte middelen zinvol en doelgericht worden ingezet.
- (40) Voor het bereiken van de doelstellingen van het programma zijn praktische acties van doorslaggevend belang. Daarom moet bij de tenuitvoerlegging van het programma en bij de toewijzing van de bijbehorende middelen het belang van praktische acties worden benadrukt.
- (41) Er dient voldoende flexibiliteit te zijn om de middelen te herverdelen en de activiteiten aan te passen, met inachtneming van de criteria voor de vaststelling en rangschikking van de prioriteiten al naar de grootte van het risico of de mogelijke gevolgen ervan, de resultaten van de beoordelingen, de verontrusting onder de bevolking, de beschikbaarheid van interventies of de mogelijkheden deze te ontwikkelen, de subsidiariteitsaspecten, de toegevoegde waarde en de gevolgen voor andere sectoren.

⁽¹⁾ PB C 172 van 18.6.1999, blz. 1.

⁽¹⁾ PB C 172 van 18.6.1999, blz. 1.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- (17) Overeenkomstig artikel 2 van Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden⁽¹⁾ dienen de nodige maatregelen ter uitvoering van het onderhavige besluit volgens de raadplegingsprocedure van artikel 3 van eerstgenoemd besluit te worden vastgesteld.
- (18) De Overeenkomst inzake de Europese Economische Ruimte (EER-Overeenkomst) voorziet in ruimere samenwerking op het gebied van de volksgezondheid tussen de Europese Gemeenschap en de lidstaten ervan enerzijds, en de landen van de Europese Vrijhandelsassociatie die aan de Europese Economische Ruimte (EVA/EER-landen) deelnemen anderzijds. Ook moet worden voorzien in de mogelijkheid tot deelname aan dit programma door de geassocieerde landen van Midden- en Oost-Europa, overeenkomstig de in de Europa-Overeenkomsten, in de aanvullende Protocollen en in de besluiten van de respectieve Associatieraden vastgelegde voorwaarden door Cyprus, gefinancierd uit aanvullende kredieten overeenkomstig de met dat land overeen te komen procedures, alsmede door Malta en Turkije, gefinancierd uit aanvullende kredieten overeenkomstig de Verdragsbepalingen.
- (19) De samenwerking met derde landen en met de inzake volksgezondheid bevoegde internationale organisaties dient te worden bevorderd.
- (20) Ter vergroting van de waarde en de uitwerking van het programma moeten de genomen maatregelen worden gevolgd en beoordeeld. Het programma moet in het licht van die beoordelingen en van de eventuele ontwikkelingen in de algemene context van de communautaire actie inzake de gezondheid en aanverwante gebieden kunnen worden aangepast of gewijzigd.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- (42) De maatregelen ter uitvoering van dit besluit dienen te worden vastgesteld overeenkomstig Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden⁽¹⁾.
- (43) De Overeenkomst inzake de Europese Economische Ruimte (EER-Overeenkomst) voorziet in ruimere samenwerking op het gebied van de volksgezondheid tussen de Europese Gemeenschap en de lidstaten ervan enerzijds, en de landen van de Europese Vrijhandelsassociatie die aan de Europese Economische Ruimte (EVA/EER-landen) deelnemen anderzijds. Ook moet worden voorzien in de mogelijkheid tot deelname aan dit programma door de geassocieerde landen van Midden- en Oost-Europa, overeenkomstig de in de Europa-Overeenkomsten, in de aanvullende Protocollen en in de besluiten van de respectieve Associatieraden vastgelegde voorwaarden, door Cyprus, gefinancierd uit aanvullende kredieten overeenkomstig de met dat land overeen te komen procedures, alsmede door Malta en Turkije, gefinancierd uit aanvullende kredieten overeenkomstig de Verdragsbepalingen. De kandidaat-lidstaten dienen bij de ontwikkeling en uitvoering van dit programma te worden betrokken, maar daarnaast dient een strategische aanpak te worden vastgesteld voor de volksgezondheid in deze landen, die specifieke problemen kennen.
- (44) De samenwerking met derde landen en met de inzake volksgezondheid bevoegde internationale organisaties zoals de WHO en de OESO dient te worden bevorderd, niet alleen bij de verzameling en analyse van gegevens, maar ook op het punt van de intersectorale gezondheidsbevordering. Bijzondere aandacht dient te worden besteed aan de samenwerking met de WHO teneinde te zorgen voor kosteneffectiviteit, om overlapping van activiteiten en programma's te voorkomen en synergie en interactie te bevorderen.
- (45) Nauwe samenwerking en overleg met de communautaire organen die verantwoordelijk zijn voor risico-evaluatie, surveillance en onderzoek op het gebied van voedsel- en veevoederveiligheid, milieubescherming en productveiligheid moet worden bevorderd.
- (46) Ter vergroting van de waarde en de uitwerking van het programma moeten de genomen maatregelen periodiek worden gevolgd en beoordeeld. Het programma moet in het licht van die beoordelingen en van de eventuele ontwikkelingen in de algemene context van de communautaire actie inzake de gezondheid en aanverwante gebieden kunnen worden aangepast of gewijzigd. Het Europees Parlement ontvangt ter informatie de jaarlijkse werkprogramma's die de Commissie opstelt.

⁽¹⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

⁽¹⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

(21) Het communautaire actieprogramma op het gebied van de volksgezondheid bouwt voort op de activiteiten en programma's uit hoofde van het vroegere actiekader teneinde een soepele overgang daarvan te verzekeren terwijl het de acties op grond daarvan aanpast en uitbreidt. De besluiten betreffende die programma's moeten met ingang van de inwerkingtreding van dit besluit worden ingetrokken,

(47) Teneinde de maatregelen en acties van het programma te evalueren en conclusies te trekken dient het programma aan onafhankelijke externe beoordelingen te worden onderworpen.

(48) Het communautaire actieprogramma op het gebied van de volksgezondheid bouwt voort op de activiteiten en programma's uit hoofde van het vroegere actiekader, alsmede van het netwerk voor epidemiologische surveillance en beheersing van overdraagbare ziekten in de Gemeenschap, teneinde een soepele overgang daarvan te verzekeren terwijl het de acties op grond daarvan aanpast en uitbreidt. De besluiten betreffende die programma's moeten met ingang van de inwerkingtreding van dit besluit worden ingetrokken,

BESLUITEN:

Ongewijzigd

Artikel 1

Vaststelling van het programma

1. Bij dit besluit wordt een communautair actieprogramma op het gebied van de volksgezondheid vastgesteld, hierna „het programma” genoemd.

2. Het programma wordt uitgevoerd in de periode van 1 januari 2001 tot en met 31 december 2006.

2. Het programma wordt uitgevoerd in de periode van 1 januari [n] tot en met 31 december [n + 5].

Artikel 2

Doel en algemene doelstellingen

1. Het programma beoogt, door middel van acties om de volksgezondheid te verbeteren, gezondheidsproblemen en ziekten bij de mens te voorkomen en bronnen van gevaar voor de gezondheid weg te nemen bij te dragen tot de verwezenlijking van een hoog niveau van gezondheidsbescherming.

1. Het programma, dat een aanvulling vormt op het nationaal beleid, beoogt bij te dragen tot de verwezenlijking van een hoog niveau van lichamelijke en geestelijke gezondheid en welzijn en een grotere rechtvaardigheid inzake gezondheid in de hele Gemeenschap door middel van acties om de volksgezondheid te verbeteren, ziekten en vroegtijdige sterfte te bestrijden, stoornissen en aandoeningen bij de mens te voorkomen en bronnen van gevaar voor de gezondheid weg te nemen, rekening houdend met geslacht en leeftijd. Het programma ondersteunt de ontwikkeling van een geïntegreerde gezondheidsstrategie om te waarborgen dat de communautaire beleidsvormen en activiteiten bijdragen tot de bescherming en bevordering van de gezondheid.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

2. De algemene doelstellingen van het programma zijn:
- a) de verbetering van de kennis en informatie ten behoeve van de ontwikkeling van de volksgezondheid en de versterking en instandhouding van doeltreffende gezondheidsinterventies en doelmatige gezondheidsstelsels; door het opzetten en toepassen van een goedgestructureerd, veelomvattend systeem om informatie en kennis op gezondheidsgebied te verzamelen, te analyseren en te evalueren en aan de bevoegde autoriteiten, gezondheidswerkers en de bevolking beschikbaar te stellen, en door het evalueren en het uitbrengen van verslagen over de gezondheidstoestand alsmede het beleid en de stelsels en maatregelen met betrekking tot de gezondheid;
- b) het vergroten van het vermogen om snel en gecoördineerd te reageren op gezondheidsbedreigingen door het ontwikkelen, versterken en ondersteunen van de mogelijkheden, het functioneren en de onderlinge koppeling van de systemen voor surveillance, vroegtijdige waarschuwing en snelle maatregelen met betrekking tot gezondheidsgevaaren;
- c) de beïnvloeding van gezondheidsdeterminanten door middel van maatregelen voor gezondheidsbevordering en ziektepreventie, door de ondersteuning en ontwikkeling van breedgerichte gezondheidsbevorderende activiteiten en ziektepreventie alsmede van specifieke instrumenten ter beperking en wegneming van risico's.

Artikel 3

Communautaire acties

1. De in artikel 2 genoemde algemene doelstellingen van het programma worden nagestreefd door middel van de volgende categorieën acties, waarvan de doelstellingen en de operationele inhoud in de bijlage worden gepreciseerd:

GEWIJZIGD VOORSTEL

- Ongewijzigd
- a) de verbetering van de kennis en informatie ten behoeve van de ontwikkeling van de volksgezondheid, teneinde de gezondheid te optimaliseren, doelmatige gezondheidsstelsels te versterken, doeltreffende gezondheidsinterventies te verrichten en methoden te ontwikkelen om gezondheidsverschillen te bestrijden. Dit dient te gebeuren door het opzetten en toepassen van een goedgestructureerd, veelomvattend systeem om vergelijkbare en compatibele informatie en kennis op gezondheidsgebied te verzamelen, te volgen, te analyseren en te evalueren en beschikbaar te stellen aan alle belangrijke partners en actoren, door met hen een dialoog tot stand te brengen, door hun deskundigheid te gebruiken bij de verdere uitbouw van een doelmatige en transparante communautaire kennisdatabank op het gebied van de gezondheid en door het evalueren en het uitbrengen van verslagen over de gezondheidstoestand alsmede het beleid en de stelsels en maatregelen met betrekking tot de gezondheid;
- Ongewijzigd
- c) de beïnvloeding van gezondheidsdeterminanten door middel van maatregelen voor gezondheidsbevordering en ziektepreventie, door de ondersteuning en ontwikkeling van breedgerichte interdisciplinaire gezondheidsbevorderende activiteiten en ziektepreventie, bijvoorbeeld immunisatiecampagnes, en specifieke instrumenten ter beperking en wegneming van risico's, alsook door maatregelen om inzake gezondheid tot rechtvaardigheid te komen.
3. Het programma draagt derhalve bij aan:
- het bevorderen van een geïntegreerde strategie op het gebied van de volksgezondheid door middel van de ontwikkeling van intersectoraal beleid bij de bepaling en uitvoering van elk beleid en elk optreden van de Gemeenschap teneinde een hoog niveau van bescherming en bevordering van de menselijke gezondheid te waarborgen;
 - het wegwerken van gezondheidsverschillen tussen en in de lidstaten;
 - het aanmoedigen van samenwerking tussen de lidstaten inzake kwesties die in artikel 152 van het Verdrag worden genoemd.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

a) De verbetering van de gezondheidsinformatie door

- het opzetten en de toepassing van een systeem voor gezondheidsbewaking;
- de ontwikkeling en toepassing van mechanismen voor analyse, advisering, rapportage, informatie en raadpleging betreffende gezondheidsvraagstukken;

- het opzetten en het beheren van systemen voor gezondheidsmonitoring en surveillance waarin de werkzaamheden van de bestaande communautaire gezondheidsnetwerken, onder meer het netwerk voor epidemiologische surveillance en beheersing van overdraagbare ziekten, geïntegreerd worden;

- de ontwikkeling en toepassing van mechanismen voor analyse, advisering, rapportage, informatie en raadpleging betreffende gezondheidsvraagstukken, uit het oogpunt van „best practice”, teneinde de meest geschikte strategieën op het gebied van de volksgezondheid te kunnen vaststellen;

- de bevordering van het recht van mensen om voorlicht te worden over hun ziekte, therapieën en manieren om de kwaliteit van hun leven te verbeteren;

- het bevorderen van een geïntegreerde strategie op het gebied van de volksgezondheid door middel van de ontwikkeling van intersectoraal beleid door het leggen van banden tussen het kader voor de volksgezondheid en de overige beleidsterreinen en het ontwikkelen van criteria en methoden om de diverse beleidsvormen te beoordelen op hun gevolgen voor de gezondheid;

b) Een snelle reactie op gezondheidsbedreigingen door

- de vergroting van de mogelijkheden overdraagbare ziekten aan te pakken;
- de vergroting van de mogelijkheden andere bedreigingen voor de gezondheid aan te pakken;

Ongewijzigd

- de vergroting van de mogelijkheden overdraagbare ziekten aan te pakken, met name door immunisatieprogramma's aan te bevelen;
- de vergroting van de mogelijkheden genderspecifieke en andere bedreigingen voor de gezondheid aan te pakken;

c) De beïnvloeding van gezondheidsdeterminanten door

- de ontwikkeling van strategieën en maatregelen betreffende leefstijlgebonden gezondheidsdeterminanten;
- de ontwikkeling van strategieën en maatregelen betreffende sociaal-economische gezondheidsdeterminanten;
- de ontwikkeling van strategieën en maatregelen betreffende milieugebonden gezondheidsdeterminanten.

Ongewijzigd

- de ontwikkeling van strategieën en maatregelen betreffende sociale en economische gezondheidsdeterminanten;

Ongewijzigd

2. De in lid 1 genoemde acties worden uitgevoerd door middel van de volgende typen maatregelen, eventueel in combinatie en met medewerking van de in artikel 9 bedoelde landen:

2. De in lid 1 genoemde acties worden uitgevoerd door middel van de volgende typen maatregelen, eventueel in combinatie en met medewerking van de in artikel 11 bedoelde landen:

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- a) steun voor de opstelling van communautaire wetgeving en voor samenwerking betreffende het standpunt van de Gemeenschap en haar lidstaten in fora waarin de gezondheid rakende aangelegenheden worden besproken;
- b) steun voor de ontwikkeling van het statistische deel van de gezondheidsinformatie in het kader van het communautaire statistische programma en voor de opstelling en verspreiding van verslagen en mededelingen over de situatie betreffende specifieke gezondheidsonderwerpen in alle lidstaten en evaluaties en adviezen met betrekking tot zaken die voor de Gemeenschap en alle lidstaten van belang zijn;
- c) ontwikkeling en ondersteuning van informatie en raadpleging over de gezondheid en aanverwante vraagstukken op communautair niveau, met deelname van representatieve organisaties van patiënten, gezondheidswerkers en andere betrokkenen;
- d) steun voor het inzetten van middelen om gezondheidsbedreigingen tegen te gaan en op onverwachte gebeurtenissen te reageren, onderzoek te verrichten en de reacties op communautair vlak en door de lidstaten onderling te coördineren;
- e) steun voor het uitwisselen van ervaringen en informatie tussen de Gemeenschap en de autoriteiten en bevoegde organisaties in de lidstaten en voor het opbouwen van de mogelijkheden om op gezondheidsbedreigingen te anticiperen en te reageren en de nodige opleiding te bieden;
- f) bevordering van de beschikbaarheid van informatie voor de gezondheidswerkers en het publiek en waar van toepassing verstrekking van dergelijke informatie door de Gemeenschap en de autoriteiten en bevoegde organisaties in de lidstaten;

GEWIJZIGD VOORSTEL

Ongewijzigd

- b) steun voor de ontwikkeling van het statistische deel van de gezondheidsinformatie in het kader van het communautaire statistische programma, waaronder verzameling van gegevens die zijn gespecificeerd naar geslacht, leeftijd, geografische plaats en inkomensniveau, en voor de opstelling en verspreiding van verslagen en mededelingen over de situatie betreffende specifieke gezondheidsonderwerpen in alle lidstaten en evaluaties en adviezen met betrekking tot zaken die voor de Gemeenschap en alle lidstaten van belang zijn;
- c) ontwikkeling en ondersteuning van informatie en raadpleging over de gezondheid en aanverwante vraagstukken op communautair niveau, bijvoorbeeld consensusconferenties en fora, met deelname van representatieve organisaties van patiënten, gezondheidswerkers, niet-gouvernementele organisaties die op het gebied van gezondheid werkzaam zijn, de sector gezondheidszorg, de vakbonden, de sociale partners en andere betrokkenen. Deze conferenties en fora dienen flexibel te zijn om een juist beeld te geven van het gebied van de gezondheid dat op een gegeven moment ter discussie staat;
- d) ondersteuning en bevordering door de Gemeenschap en de lidstaten van activiteiten voor het definiëren en vaststellen van goede praktijken, richtsnoeren voor de gezondheid en kwaliteitsrichtsnoeren en minimumnormen voor geneeskunde die gebaseerd zijn op wetenschappelijke gegevens;
- e) steun voor het inzetten van middelen om gezondheidsbedreigingen tegen te gaan en op onverwachte gebeurtenissen te reageren, onderzoek te verrichten en de reacties op communautair vlak en door de lidstaten onderling te coördineren;
- f) steun voor het uitwisselen van ervaringen en informatie tussen de Gemeenschap en de autoriteiten en bevoegde organisaties in de lidstaten en voor het opbouwen van de mogelijkheden om op gezondheidsbedreigingen te anticiperen en te reageren en de nodige opleiding te bieden;
- g) bevordering van de beschikbaarheid van informatie voor de gezondheidswerkers en het publiek en waar van toepassing verstrekking van dergelijke informatie door de Gemeenschap en de autoriteiten en bevoegde organisaties in de lidstaten;

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- g) steun voor de ontwikkeling en uitvoering van activiteiten voor ziektepreventie en gezondheidsbevordering door de Gemeenschap en de lidstaten, waar van toepassing met medewerking van de betrokken niet-gouvernementele organisaties, en voor innoverende of proefprojecten die voor alle lidstaten van nut zijn.

Artikel 4

Gezamenlijke acties

In het kader van het streven naar een hoog niveau van gezondheidsbescherming bij de bepaling en uitvoering van elk beleid en elk optreden van de Gemeenschap kunnen de maatregelen van het programma worden uitgevoerd als gezamenlijke acties met aanverwante communautaire programma's en acties, met name op het gebied van consumentenbescherming, sociale bescherming, onderzoek en technologische ontwikkeling, telematische gegevensuitwisseling tussen overheidsdiensten (IDA), statistiek, onderwijs en milieu, en met acties van het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek en de communautaire organen.

Artikel 5

Uitvoering

1. De Commissie draagt zorg voor de uitvoering van de in artikel 3 genoemde acties. Daartoe stelt zij overeenkomstig artikel 8, lid 2, maatregelen vast betreffende het jaarlijks werkprogramma en de opvolging.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- h) steun voor de ontwikkeling en uitvoering van activiteiten voor ziektepreventie en gezondheidsbevordering door de Gemeenschap en de lidstaten, waar van toepassing met medewerking van de betrokken niet-gouvernementele organisaties en sociale partners, en voor innoverende of proefprojecten die voor alle lidstaten van nut zijn, met bijzondere aandacht voor de ernstigste gezondheidsproblemen.
- i) bevordering van onderwijs en beroepsopleiding op het gebied van de volksgezondheid;
- j) ondersteuning van het verzamelen van wetenschappelijke informatie en advies voor de verwezenlijking van de doelstellingen van het programma door een beroep op wetenschappers en deskundigen van hoog niveau.

Ongewijzigd

In het kader van het streven naar een hoog niveau van gezondheidsbescherming bij de bepaling en uitvoering van elk beleid en elk optreden van de Gemeenschap kunnen de acties en maatregelen van het programma het noodzakelijk maken dat zij worden uitgevoerd als gezamenlijke acties met aanverwante communautaire programma's en acties, met name op het gebied van consumentenbescherming, sociale bescherming, gezondheid en veiligheid op het werk, vervoer, landbouw, industrie, economische en sociale cohesie, onderzoek en technologische ontwikkeling, telematische gegevensuitwisseling tussen overheidsdiensten (IDA), statistiek, informatiemaatschappij en informatietechnologie (bijvoorbeeld eEurope), onderwijs en milieu, en met acties van het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek en de communautaire organen, zoals het Europees Milieugentschap.

Artikel 5

Vergelijkbaarheid, compatibiliteit en interoperabiliteit

Bij de uitvoering van de acties en maatregelen in het kader van het programma wordt waar mogelijk gezorgd voor vergelijkbaarheid van de gegevens en informatie, alsmede voor de compatibiliteit en interoperabiliteit van de systemen en netwerken voor de uitwisseling van gegevens en informatie in verband met de gezondheid.

Artikel 6

Uitvoering van het programma en samenwerking met de lidstaten

1. De Commissie draagt in nauwe samenwerking met de lidstaten zorg voor de uitvoering van de in artikel 3 genoemde communautaire acties. Daartoe stelt zij overeenkomstig artikel 10 maatregelen vast betreffende het jaarlijks werkprogramma en de opvolging.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

2. De lidstaten nemen passende maatregelen ten behoeve van de benodigde coördinatie, organisatie en de opvolging op nationaal vlak om de doelstellingen van het programma te verwezenlijken, met inschakeling van alle partijen die overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk bij de volksgezondheid betrokken zijn. Zij trachten de nodige stappen te ondernemen om het programma doelmatig te laten verlopen.

De Commissie en de lidstaten nemen passende maatregelen om mechanismen op communautair en nationaal vlak te scheppen, teneinde de doelstellingen van het programma te verwezenlijken. Zij zorgen voor passende informatieverstrekking over de door het programma gesteunde acties en voor een zo breed mogelijke deelname aan acties die via plaatselijke en gewestelijke overheden en niet-gouvernementele organisaties moeten worden uitgevoerd.

3. De Commissie draagt in samenwerking met de lidstaten zorg voor de overgang tussen de acties die uit hoofde van de in artikel 12 bedoelde volksgezondheidsprogramma's zijn ondernomen en de acties die uit hoofde van het programma worden uitgevoerd.

*Artikel 6***Samenhang en complementariteit**

De Commissie draagt zorg voor de samenhang en complementariteit tussen de krachtens dit programma uit te voeren acties en de acties die krachtens andere relevante communautaire beleidsonderdelen en activiteiten worden uitgevoerd. In het bijzonder gaat de Commissie na welke voorstellen voor de doelstellingen en acties van het programma relevant zijn en stelt zij het in artikel 8, lid 1, bedoelde comité daarvan in kennis.

*Artikel 7***Financiering**

1. De financiële middelen voor de uitvoering van het programma worden voor de in artikel 1 genoemde periode vastgesteld op 300 miljoen EUR.

2. De jaarlijkse kredieten worden door de begrotingsautoriteit goedgekeurd binnen de grenzen van de financiële vooruitzichten.

GEWIJZIGD VOORSTEL

2. De Commissie zorgt door middel van passende structurele voorzieningen, waarbij de lidstaten nauw worden betrokken, voor de coördinatie en integratie van de netwerken voor gezondheidsmonitoring en snelle maatregelen bij gezondheidsbedreigingen.

3. De lidstaten nemen passende maatregelen ten behoeve van de benodigde coördinatie, organisatie en de opvolging op nationaal vlak om de doelstellingen van het programma te verwezenlijken, met inschakeling van alle partijen die overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk bij de volksgezondheid betrokken zijn. Zij trachten de nodige stappen te ondernemen om het programma doelmatig te laten verlopen.

De Commissie en de lidstaten nemen passende maatregelen om mechanismen op communautair en nationaal vlak te scheppen, teneinde de doelstellingen van het programma te verwezenlijken. Zij zorgen voor passende informatieverstrekking over de door het programma gesteunde acties en voor een zo breed mogelijke deelname aan acties die via plaatselijke en gewestelijke overheden en niet-gouvernementele organisaties moeten worden uitgevoerd.

4. De Commissie draagt in samenwerking met de lidstaten zorg voor de overgang tussen de acties die uit hoofde van de in artikel 15 bedoelde volksgezondheidsprogramma's zijn ondernomen en de acties die uit hoofde van het programma worden uitgevoerd.

Artikel 7

Ongewijzigd

De Commissie draagt zorg voor de samenhang en complementariteit tussen de krachtens dit programma uit te voeren acties en de acties die krachtens andere relevante communautaire beleidsonderdelen en activiteiten worden uitgevoerd. In het bijzonder gaat de Commissie na welke voorstellen voor de doelstellingen en acties van het programma relevant zijn en stelt zij het in artikel 9 bedoelde comité daarvan in kennis.

Artikel 8

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

*Artikel 8***Comité**

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten en voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie.

2. In de gevallen waarin naar dit lid wordt verwezen, is de raadplegingsprocedure van artikel 3 van Besluit 1999/468/EG, met inachtneming van artikel 7, lid 3, en van artikel 8 van dat besluit van toepassing.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Artikel 9

Ongewijzigd

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten en voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie, hierna „het comité” genoemd.

2. In de gevallen waarin naar dit lid wordt verwezen, is de beheersprocedure van artikel 4 van Besluit 1999/468/EG van toepassing, met inachtneming van de artikelen 7 en 8 van dat besluit. De in artikel 4, lid 3, van Besluit 1999/468/EG bedoelde termijn wordt vastgesteld op twee maanden.

3. In de gevallen waarin naar dit lid wordt verwezen, is de raadplegingsprocedure van artikel 3 van Besluit 1999/468/EG van toepassing, met inachtneming van de artikelen 7 en 8 van dat besluit.

4. Het comité stelt zijn reglement van orde vast.

*Artikel 10***Uitvoeringsmaatregelen**

1. De maatregelen ter uitvoering van dit besluit die betrekking hebben op de hierna genoemde onderwerpen worden vastgesteld volgens de in artikel 9, lid 2, bedoelde beheersprocedure:

- a) het jaarlijks werkprogramma voor de uitvoering van het programma, waarin de prioriteiten en de te ondernemen acties worden aangegeven en de toewijzing van de middelen wordt vermeld;
- b) de regelingen, criteria en procedures voor de selectie van de acties van het programma;
- c) de regelingen voor de uitvoering van de in artikel 4 bedoelde gezamenlijke strategieën en acties;
- d) de regelingen voor de in artikel 14 bedoelde beoordeling.

2. De maatregelen ter uitvoering van dit besluit die betrekking hebben op andere onderwerpen worden vastgesteld volgens de in artikel 9, lid 3, bedoelde raadplegingsprocedure.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

*Artikel 9***Deelname van de EVA/EER-landen, de geassocieerde landen van Midden- en Oost-Europa, Cyprus, Malta en Turkije**

Aan het programma staat open voor deelneming van:

- a) de EVA/EER-landen, overeenkomstig de voorwaarden van de EER-Overeenkomst;
- b) de geassocieerde landen van Midden- en Oost-Europa, overeenkomstig de voorwaarden die zijn vastgelegd in de Europa-Overeenkomsten, in de aanvullende protocollen daarbij en in de besluiten van de respectieve Associatieraden;
- c) Cyprus, op basis van aanvullende kredieten volgens met dat land overeen te komen procedures;
- d) Malta en Turkije, op basis van aanvullende kredieten overeenkomstig de bepalingen van het Verdrag.

*Artikel 10***Internationale samenwerking**

Bij de uitvoering van het programma wordt de samenwerking met derde landen en met de inzake volksgezondheid bevoegde internationale organisaties, met name de Wereldgezondheidsorganisatie, de Raad van Europa en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling bevorderd.

*Artikel 11***Volging, beoordeling en verspreiding van resultaten**

1. De Commissie stelt prestatie-indicatoren vast, volgt de behaalde resultaten en laat onafhankelijke beoordelingen verrichten in het derde (tussentijdse beoordeling) en laatste jaar (beoordeling achteraf) van het programma. De beoordelingen gaan in het bijzonder na welke effecten zijn bereikt en in hoeverre de middelen doelmatig zijn ingezet.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Artikel 11

Ongewijzigd

Het programma staat open voor deelneming van:

Ongewijzigd

Artikel 12

Ongewijzigd

Bij de uitvoering van het programma wordt de samenwerking met derde landen en met de inzake volksgezondheid bevoegde internationale organisaties, met name de Wereldgezondheidsorganisatie, de Raad van Europa en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, alsmede met andere internationale organisaties, zoals de Voedsel- en Landbouworganisatie en de Wereldhandelsorganisatie, bevorderd.

*Artikel 13***Samenwerking met relevante communautaire organen**

De samenwerking met communautaire organen op relevante werkerreinen, met name met de organen die verantwoordelijk zijn voor voedsel- en veevoederveiligheid, milieubescherming en productveiligheid, wordt bevorderd.

Artikel 14

Ongewijzigd

1. De Commissie stelt prestatie-indicatoren vast en volgt in samenwerking met de lidstaten regelmatig de uitvoering van het programma in het licht van de doelstellingen, waar nodig met hulp van deskundigen; zij brengt regelmatig verslag uit aan het comité. De beoordelingen gaan in het bijzonder na welke effecten zijn bereikt en in hoeverre de middelen doelmatig zijn ingezet.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

2. De Commissie maakt de resultaten van de ondernomen acties en de evaluatieverslagen openbaar.

3. De Commissie dient bij het Europees Parlement en de Raad in het derde jaar van het programma een tussentijds verslag en na afloop van het programma een eindverslag in. In deze verslagen neemt zij informatie op over de communautaire financiering in het kader van het programma en over de samenhang en complementariteit met andere relevante programma's, acties en initiatieven, alsmede de relevante resultaten van de beoordelingen. Zij doet deze verslagen ook het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's toekomen.

*Artikel 12***Intrekking**

De volgende besluiten worden met ingang van de datum van inwerkingtreding van dit besluit ingetrokken:

Besluit nr. 645/96/EG,

Besluit nr. 646/96/EG,

Besluit nr. 647/96/EG,

Besluit nr. 102/97/EG,

Besluit nr. 1400/97/EG,

Besluit nr. 372/1999/EG,

Besluit nr. 1295/1999/EG,

Besluit nr. 1296/1999/EG.

2. De Commissie verricht in het vierde jaar van het programma met medewerking van onafhankelijke deskundigen een tussentijdse beoordeling. Deze beoordeling heeft betrekking op het effect van het programma en de doelmatigheid van het gebruik van de middelen, alsmede de samenhang en complementariteit met relevante programma's, acties en initiatieven die uit hoofde van andere beleidsonderdelen en activiteiten van de Gemeenschap worden uitgevoerd. Op verzoek van de Commissie dienen de lidstaten verslagen in over de uitvoering en het effect van het programma. De Commissie doet de conclusies van de beoordeling aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's toekomen. Voorts legt de Commissie één jaar na afloop van het programma aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's een eindverslag over de uitvoering van het programma voor.

3. De Commissie maakt de resultaten van de ondernomen acties en de evaluatieverslagen openbaar.

Schrappen

Artikel 15

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

Artikel 13

Artikel 16

Inwerkingtreding

Ongewijzigd

Dit besluit treedt in werking op de dag van zijn bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

BIJLAGE

SPECIFIEKE DOELSTELLINGEN EN ACTIES

1. De verbetering van informatie en kennis over de gezondheid

Ongewijzigd

1.1. Het opzetten en de toepassing van een systeem voor gezondheidsbewaking

Eerste doelstelling: het vaststellen van communautaire indicatoren voor de gezondheidstoestand, ziekten en gezondheidsdeterminanten, en van methoden voor gegevensverzameling met het oog op monitoring en analyse, alsmede het opzetten van gegevensbanken hiervoor

Eerste doelstelling: het vaststellen van kwalitatieve en kwantitatieve communautaire indicatoren voor de gezondheidstoestand, ziekten en gezondheidsdeterminanten, en van methoden voor gegevensverzameling met het oog op monitoring en analyse, alsmede het opzetten van leeftijd- en geslachtsspecifieke gegevensbanken hiervoor

1. Aanvullen van het kader voor de geleidelijke vaststelling van gezondheidsindicatoren die een volledig beeld geven van de gezondheidstoestand, ziekten, de middelen en interventies op gezondheidsgebied, alsmede gezondheidsdeterminanten, en verzamelen van relevante gegevens met behulp van overeen te komen methoden.

1. Aanvullen van het kader voor de geleidelijke vaststelling van geslachtsspecifieke gezondheidsindicatoren die een volledig beeld geven van de gezondheidstoestand, ziekten, de middelen en interventies op gezondheidsgebied, alsmede gezondheidsdeterminanten, en verzamelen van relevante gegevens met behulp van overeen te komen methoden.

2. Toepassen van het kader voor het vaststellen van indicatoren, het verzamelen van gegevens en het opnemen van die gegevens in gegevensbanken, en ontwikkelen van versies van de gegevensbanken die door gezondheidswerkers en door het publiek kunnen worden gebruikt.

Ongewijzigd

Het statistische gedeelte van deze werkzaamheden wordt opgezet als onderdeel van het communautair statistisch programma.

Tweede doelstelling: verbeteren van het systeem voor overdracht en gemeenschappelijk gebruik van gezondheidsgegevens

1. Onderzoeken en verbeteren van het systeem dat de Commissie en de gezondheidsautoriteiten van de lidstaten via internet of op andere wijze met elkaar verbindt met het oog op de overdracht en het gemeenschappelijk gebruik van communautaire indicatoren en gegevens.

1. Onderzoeken en verbeteren van het systeem dat de Commissie en de gezondheidsautoriteiten van de lidstaten via internet of op andere interfunctionele wijze met elkaar verbindt met het oog op de overdracht en het gemeenschappelijk gebruik van communautaire indicatoren en gegevens.

2. De in het informatiesysteem verzamelde gezondheidsgegevens op de websites van de Commissie en de lidstaten beschikbaar stellen en regelmatig bijwerken ten behoeve van overheidsdiensten, gezondheidswerkers en het publiek.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

1.2. Ontwikkelen en toepassen van mechanismen voor analyse, advisering, rapportage, informatieverstrekking en raadpleging betreffende gezondheidsvraagstukken

Eerste doelstelling: ontwikkelen van mechanismen voor analyse en advisering betreffende gezondheidsvraagstukken

1. Ontwikkelen en toepassen van een communautair netwerk

voor het verrichten van analyses en het opstellen van verslagen over de gezondheidstoestand en over het effect van gezondheidsdeterminanten en beleidsmaatregelen op gezondheidsgebied, identificeren van risicofactoren en leemten in de kennis en voorspellen van trends ten behoeve van de beleidsformulering, de prioriteitenstelling en de toewijzing van middelen.

2. Ontwikkelen en exploiteren van een communautair netwerk voor monitoring, analyse en advisering met betrekking tot gezondheidstechnologieën.

3. Ontwikkelen en toepassen van een benchmarkingsysteem voor communautaire strategieën en nationale beleidsmaatregelen en activiteiten inzake ziektepreventie, gezondheidsbevordering en gezondheidsbescherming, met geschikt gekozen parameters en gegevensverzamelingen.

4. Ontwikkelen en toepassen van een communautair netwerk voor monitoring, analyse en advisering met betrekking tot klinische richtsnoeren alsmede kwaliteitsvraagstukken en goede praktijken voor interventies in de gezondheidszorg.

Tweede doelstelling: rapportage over gezondheidsvraagstukken

1. Uitbrengen van verslagen over de gezondheidstoestand in de Gemeenschap en signaleren van verontrustende trends. Uitbrengen van verslagen over het effect van geselecteerde activiteiten, beleidsonderdelen en maatregelen en van gezondheidsdeterminanten.

2. Opstellen van evaluaties, adviezen en richtsnoeren met betrekking tot gezondheidstechnologieën, gezondheidsinterventies alsmede kwaliteitsvraagstukken en goede praktijken.

GEWIJZIGD VOORSTEL

1. Ontwikkelen en toepassen van een of meer communautaire netwerken:

a) voor het verrichten van analyses en het opstellen van verslagen over de gezondheidstoestand en over het effect van gezondheidsdeterminanten en beleidsmaatregelen op gezondheidsgebied, met inbegrip van de preventie en behandeling van ziekten, identificeren van risicofactoren en leemten in de kennis en voorspellen van trends ten behoeve van de beleidsformulering, de prioriteitenstelling en de toewijzing van middelen;

b) voor monitoring, analyse en advisering met betrekking tot gezondheidstechnologieën;

c) voor monitoring, analyse en advisering met betrekking tot klinische richtsnoeren alsmede kwaliteitsvraagstukken en goede praktijken voor interventies in de gezondheidszorg, met inbegrip van aanbevelingen voor preventieve maatregelen;

d) voor monitoring en analyse met betrekking tot netwerken tussen zorgaanbieders.

2. Ontwikkelen en toepassen van een benchmarkingsysteem voor communautaire strategieën en nationale beleidsmaatregelen en activiteiten inzake ziektepreventie, gezondheidsbevordering en gezondheidsbescherming, met geschikt gekozen parameters en gegevensverzamelingen.

Schrappen

3. Samen met de plannen voor eEurope een gezamenlijke actie uitwerken en uitvoeren om de informatie van het publiek over geneesmiddelen op internet te verbeteren, door kritisch onderzoek van de beschikbare bronnen voor medische informatie en door na te gaan of er mogelijkheden bestaan om een systeem van communautaire labels in te voeren die de betrouwbaarheid van bepaalde sites waarborgen.

Ongewijzigd

2. Opstellen van evaluaties, adviezen en richtsnoeren met betrekking tot gezondheidstechnologieën, gezondheidsinterventies alsmede kwaliteitsvraagstukken en de beste praktijken.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Derde doelstelling: raadpleging en informatieverstrekking, verspreiding van verslagen, adviezen en aanbevelingen

1. Beschikbaar stellen van de onder punt 1.2 van deze bijlage bedoelde verslagen, evaluaties, adviezen en richtsnoeren op de websites van de Commissie en de lidstaten en via andere geschikte middelen.
2. Ontwikkelen en toepassen van mechanismen voor informatieverstrekking aan en raadpleging van representatieve organisaties van patiënten, gezondheidswerkers en andere betrokkenen over gezondheids- en aanverwante vraagstukken op communautair niveau.
3. Opsporen van essentiële informatie over de gezondheid en de gezondheidszorg, onder meer over de toegang daartoe en de rechten daarop, en deze waar nodig beschikbaar stellen, met name aan personen die naar een andere lidstaat gaan.

2. Een snelle reactie op gezondheidsbedreigingen

2.1. De vergroting van de mogelijkheden overdraagbare ziekten aan te pakken

Eerste doelstelling: ondersteunen van de verdere tenuitvoerlegging van Beschikking nr. 2119/98/EG tot oprichting van een netwerk voor epidemiologische surveillance en beheersing van overdraagbare ziekten in de Gemeenschap

1. Ontwikkelen van:

- a) definities van gevallen, epidemiologische en surveillancemethoden, technische middelen en procedures, en vaststellen van de aard en het type gegevens dat moet worden verzameld en doorgezonden over prioritaire ziekten of speciale vraagstukken;
- b) procedures voor informatieverstrekking, raadpleging en coördinatie tussen de lidstaten met het oog op de preventie en beheersing van overdraagbare ziekten, met inbegrip van voorzieningen voor een communautair team voor het onderzoeken van incidenten;
- c) richtsnoeren over de beschermingsmaatregelen die in het bijzonder aan de buitengrenzen en in noodgevallen, moeten worden genomen; verbindingen met kandidaat-lidstaten en andere derde landen.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Ongewijzigd

Vierde doelstelling: bijdragen tot de verwezenlijking van een geïntegreerde gezondheidsstrategie

1. Aanwijzen en op hun bruikbaarheid onderzoeken van mogelijkheden voor gezamenlijk optreden met programma's en instanties van de Gemeenschap om te komen tot intersectorale benaderingen van de voornaamste factoren die invloed op de gezondheid uitoefenen.
2. Ondersteunen van de ontwikkeling van methoden en andere relevante hulpmiddelen voor gezondheidseffectmeting.
3. Ondersteunen van proefprojecten betreffende het gezondheidseffect van communautaire beleidsmaatregelen en acties.

Ongewijzigd

Eerste doelstelling: integreren van de werkzaamheden en ondersteunen van de verdere tenuitvoerlegging van Beschikking nr. 2119/98/EG tot oprichting van een netwerk voor epidemiologische surveillance en beheersing van overdraagbare ziekten in de Gemeenschap om te kunnen ingrijpen tegen ziekten, onder meer ziekten die voorkomen kunnen worden

Ongewijzigd

- a) definities van gevallen, epidemiologische en surveillancemethoden, technische middelen en procedures, en vaststellen van de aard en het type gegevens dat moet worden verzameld en doorgezonden over prioritaire ziekten (bijvoorbeeld aids) of speciale vraagstukken;
- b) procedures voor informatieverstrekking, raadpleging en coördinatie tussen de lidstaten en met de kandidaat-lidstaten met het oog op de preventie en beheersing van overdraagbare ziekten, met inbegrip van voorzieningen voor een communautair team voor het onderzoeken van incidenten;
- c) richtsnoeren over de beschermingsmaatregelen die in het bijzonder aan de buitengrenzen en in noodgevallen, waaronder epidemieën of pandemieën van ziekten die voorkomen kunnen worden, moeten worden genomen; verbindingen met kandidaat-lidstaten en andere derde landen.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

2. Bundelen van surveillancegegevens en netwerkinventarissen die zijn opgenomen in bestaande gegevensbanken.

3. Ondersteunen van netwerking, met name met betrekking tot gemeenschappelijk onderzoek, opleiding, continue beoordeling en kwaliteitsborging.

Tweede doelstelling: verbeteren van de veiligheid en kwaliteit van menselijk bloed

1. Aanvullen en ten uitvoer leggen van het kader voor hoge kwaliteits- en veiligheidsnormen voor de inzameling, bewerking, opslag en distributie en het gebruik van volbloed, bloedbestanddelen en voorlopercellen van bloed.

2. Opzetten en exploiteren van een hemovigilantienetwerk en opstellen van richtsnoeren voor optimaal gebruik van bloed.

Derde doelstelling: verbeteren van de veiligheid en kwaliteit van organen en stoffen van menselijke oorsprong

1. Opzetten en uitvoeren van een communautaire strategie voor organen en stoffen van menselijke oorsprong.

2. Opzetten en exploiteren van een communautair netwerk voor organen en stoffen van menselijke oorsprong.

2. Bundelen en analyseren van surveillancegegevens en netwerkinventarissen die zijn opgenomen in bestaande gegevensbanken en organisaties, om te kunnen uitmaken wat de doeltreffendste strategieën zijn op het gebied van volksgezondheid.

Ongewijzigd

Vierde doelstelling: opstellen van een communautaire inentingsstrategie

2.2. *De vergroting van de mogelijkheden andere bedreigingen voor de gezondheid aan te pakken*

Eerste doelstelling: ontwikkelen van strategieën en mechanismen voor het reageren op bedreigingen door niet-overdraagbare ziekten

Evalueren en ontwikkelen van strategieën voor het reageren op bedreigingen door niet-overdraagbare ziekten en zo nodig opzetten van een communautair netwerk met verbindingen naar de systemen voor surveillance, kennisgeving en waarschuwing.

Tweede doelstelling: bevorderen van de opstelling van richtsnoeren en maatregelen betreffende elektromagnetische velden en andere fysische agentia

Evalueren en verder ontwikkelen van richtsnoeren en adviezen inzake beschermende en preventieve maatregelen betreffende blootstelling aan:

1. elektromagnetische velden;

2. andere fysische agentia, zoals optische en ultraviolette straling, laserstraling, druk, geluid en trillingen.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

3. De beïnvloeding van gezondheidsdeterminanten**3.1. De ontwikkeling van strategieën en maatregelen betreffende leefstijlgebonden gezondheidsdeterminanten**

Doelstelling: in nauwe samenwerking met de lidstaten ontwikkelen en uitvoeren van strategieën en maatregelen betreffende leefstijlgebonden gezondheidsdeterminanten en met name ondersteunen dat zij in het algemene beleid voor gezondheidsbevordering en ziektepreventie worden opgenomen

Verder ontwikkelen en uitvoeren van communautaire strategieën, waaronder benchmarking en analyse van beleid en maatregelen, opstelling van verslagen en richtsnoeren, opzetten van netwerken, bepaling van de reikwijdte en doelstellingen van verdere communautaire actie en opstelling van communautaire instrumenten betreffende leefstijlgebonden gezondheidsdeterminanten.

3.2. De ontwikkeling van strategieën en maatregelen betreffende sociaal-economische gezondheidsdeterminanten

Doelstelling: bijdragen tot de opstelling en uitvoering van strategieën en maatregelen betreffende sociaal-economische determinanten

1. Ontwikkelen van een methodiek voor benchmarking en onderlinge koppeling van strategieën voor het signaleren van ongelijkheden op gezondheidsgebied met behulp van gegevens van het communautaire gezondheidsinformatiesysteem, en zo nodig ontwikkelen van communautaire instrumenten betreffende de gezondheidszorg en verzekeringsstelsels alsmede de invloed daarvan op het beleid en de activiteiten van de Gemeenschap. De acties hebben ook betrekking op vraagstukken in verband met de consumptie en kosteneffectiviteit van en de uitgaven voor geneesmiddelen.

2. Onderzoeken en identificeren van belemmeringen voor de toegang tot gezondheidszorg in een andere lidstaat dan de eigen en zo nodig opstellen van richtsnoeren hiervoor.

3.3. De ontwikkeling van strategieën en maatregelen betreffende milieugebonden gezondheidsdeterminanten

Doelstelling: bijdragen tot de opstelling en uitvoering van strategieën en maatregelen betreffende milieugebonden determinanten

1. Bijdragen aan de verdere ontwikkeling en toepassing van richtsnoeren en aanbevelingen van de Europese Ministersconferentie over milieu en gezondheid en aan het toezicht op de doeltreffendheid van de nationale strategieën en maatregelen.

3.2. De ontwikkeling van strategieën en maatregelen betreffende sociale en economische gezondheidsdeterminanten

Doelstelling: bijdragen tot de opstelling en uitvoering van strategieën en maatregelen betreffende sociale en economische determinanten

Ongewijzigd

3. Uitwerken van een strategie voor de analyse en evaluatie van de weerslag van sociale en economische factoren (zoals de arbeids- en woonomstandigheden, enz.) op de gezondheid.

4. Goede werkwijzen vastleggen en bekendmaken voor maatregelen en beleid in verband met de sociale en economische determinanten van de gezondheid, en de gezondheidsverschillen terugdringen.

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

2. Identificeren en opstellen van rapporten over goede praktijken met betrekking tot monitoring, systemen voor vroegtijdige waarschuwing en maatregelen in verband met verontreinigende stoffen en daarmee samenhangende ziekten, en zo nodig opstellen van richtsnoeren.

4. Uitvoering van de acties

1. De te ondernemen acties kunnen worden gefinancierd op basis van dienstverleningscontracten na aanbesteding of door subsidies voor gezamenlijke financiering met andere bronnen. In het laatste geval bedraagt de financiële steun van de Commissie in de regel niet meer dan 50 % van de feitelijk door de ontvanger gedane uitgaven.
2. Bij de uitvoering van het programma kan de Commissie extra middelen nodig hebben, onder meer voor het inschakelen van deskundigen. Hierover wordt besloten in het kader van de continue beoordeling van de toewijzing van de middelen die de Commissie uitvoert.
3. De Commissie kan tevens activiteiten op het gebied van informatie, publicatie en verspreiding ontplooiën. Ook kan zij evaluatiestudies verrichten en seminars, colloquia of andere bijeenkomsten van deskundigen organiseren.
4. De Commissie stelt jaarlijkse werkprogramma's op waarin de prioriteiten en de te ondernemen acties worden aangegeven. Ook staan hierin de regelingen en criteria voor de selectie en financiering van acties uit hoofde van het programma vermeld. Daarbij wint de Commissie het advies in van het in artikel 8 genoemde comité.
5. Bij de ondernomen acties worden de beginselen inzake gegevensbescherming volledig geëerbiedigd.

GEWIJZIGD VOORSTEL

3. Bevorderen van het opstellen van richtsnoeren en maatregelen inzake de verschillende vormen van milieuvervuiling die gevolgen hebben voor de gezondheid. Analyseren en uitwerken van maatregelen inzake de informatie over, de preventie van en de bescherming tegen alle vormen van vervuiling (geluidsoverlast, chemische verontreiniging, voedselverontreiniging, enz.) die gevolgen hebben voor het milieu en de gezondheid.

4. Opstellen van strategieën om antibioticaresistentie terug te dringen.

Ongewijzigd

1. De te ondernemen acties kunnen worden gefinancierd op basis van dienstverleningscontracten na aanbesteding of door subsidies voor gezamenlijke financiering met andere bronnen. In het laatste geval bedraagt de financiële steun van de Commissie in de regel niet meer dan 70 % van de feitelijk door de ontvanger gedane uitgaven.

Ongewijzigd

4. De Commissie stelt jaarlijkse werkprogramma's op waarin de prioriteiten en de te ondernemen acties worden aangegeven. Ook staan hierin de regelingen en criteria voor de selectie en financiering van acties uit hoofde van het programma vermeld. Daarbij wint de Commissie het advies in van het in artikel 9 genoemde comité.

Ongewijzigd

Voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een specifiek programma 2002-2006 voor onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie, ter bevordering van de integratie en versterking van de Europese onderzoekruimte

(2001/C 240 E/27)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2001) 279 def. — 2001/0122(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 1 juni 2001)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 166,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Overeenkomstig artikel 166, lid 3, van het Verdrag, moet Besluit nr. .../.../EG van het Europees Parlement en de Raad van [...] betreffende het meerjarenkaderprogramma 2002-2006 van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese onderzoekruimte (hierna „het kaderprogramma” genoemd), worden uitgevoerd door specifieke programma's waarin de nadere bepalingen voor de uitvoering ervan, de looptijd en de noodzakelijk geachte middelen worden vastgesteld.
- (2) Het kaderprogramma is opgebouwd uit drie hoofdgroepen van activiteiten, „Integratie van het onderzoek”, „Structureren van de Europese onderzoekruimte” en „Versterking van de grondslagen van de Europese onderzoekruimte”, waarvan de eerste en de derde, wat de werkzaamheden onder contract betreft, moeten worden uitgevoerd door dit specifiek programma.
- (3) De regels inzake de deelneming van ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten, en inzake de verspreiding van de onderzoeksresultaten voor het kaderprogramma, die bij Besluit nr. .../.../EG zijn vastgesteld door het Europees Parlement en de Raad (hierna „regels voor deelneming en verspreiding” genoemd), zijn op dit specifiek programma van toepassing.
- (4) Door in dit programma ten volle gebruik te maken van nieuwe instrumenten, waarbij het beheer wordt vereenvoudigd en gedecentraliseerd, en externe technische ondersteuning, moeten de personeelskosten en de admini-

stratieve uitgaven tot maximaal 5,5 % van het totale voor de uitvoering van het programma nodig geachte bedrag kunnen worden verlaagd.

- (5) Bij de uitvoering van dit programma moet de nadruk worden gelegd op de bevordering van de mobiliteit van onderzoekers, en innovatie, in de Gemeenschap en op het stimuleren van de deelname van het MKB, alsmede op internationale samenwerkingsactiviteiten met derde landen en internationale organisaties. Bijzondere aandacht moet worden gegeven aan kandidaat-lidstaten.
- (6) De onderzoekactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten worden uitgevoerd met inachtneming van de fundamentele ethische beginselen, met name die welke zijn genoemd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.
- (7) Overeenkomstig de mededeling van de Commissie „Vrouwen en wetenschap” ⁽¹⁾ en de resoluties van de Raad ⁽²⁾ en het Europees Parlement ⁽³⁾ over dit thema, wordt een actieplan uitgevoerd dat gericht is op de versterking en de bevordering van de plaats en de rol van vrouwen in wetenschap en onderzoek. Bij de uitvoering van dit programma wordt rekening gehouden met genderspecten in het onderzoek.
- (8) Om de mogelijkheden van dit programma optimaal te benutten, moet actieve betrokkenheid van alle belanghebbende partijen, met name de lidstaten en de geassocieerde landen, worden aangemoedigd in een gemeenschappelijk streven om de coördinatie van de onderzoekactiviteiten in Europa te intensiveren, onder andere door het openstellen en netwerken van nationale programma's en het vrije verkeer van informatie met betrekking tot onderzoekactiviteiten op alle niveaus.
- (9) Dit programma moet worden uitgevoerd op flexibele, doelmatige en transparante wijze, rekening houdend met de relevante belangen, met name van de wetenschappelijke, industriële, gebruikers- en beleidsgemeenschappen; de onderzoekactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten zo nodig worden aangepast aan de behoeften van het Gemeenschapsbeleid en aan wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen.

⁽¹⁾ COM(1999) 76.

⁽²⁾ Resolutie van 20 mei 1999 (PB C 201 van 16.7.1999).

⁽³⁾ Resolutie van 3 februari 2000, EP 284.656.

(10) Aangezien de voor de uitvoering van deze beschikking vereiste maatregelen beheersmaatregelen zijn in de zin van artikel 2 van Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden ⁽¹⁾, moeten zij worden vastgesteld volgens de beheersprocedure van artikel 4 van genoemd besluit.

(11) De Commissie dient er te zijner tijd voor te zorgen dat een onafhankelijke beoordeling plaatsvindt van de uitgevoerde activiteiten op de onder dit programma vallende gebieden.

(12) In het kader van dit programma worden de thematische prioritaire onderzoeksgebieden uitsluitend ten uitvoer gelegd via drie typen instrumenten: topnetwerken, geïntegreerde projecten en deelname van de Gemeenschap aan nationale onderzoekactiviteiten die gezamenlijk worden ondernomen uit hoofde van artikel 169 van het Verdrag,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Overeenkomstig het kaderprogramma wordt hierbij een specifiek programma op het gebied van „Integratie en versterking van de Europese onderzoekruimte” (hierna „specifiek programma” genoemd) vastgesteld voor de periode van [...] tot 31 december 2006.

2. De doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten voor het specifiek programma zijn opgenomen in bijlage I.

Artikel 2

Overeenkomstig bijlage II van het kaderprogramma belooft het bedrag dat voor de uitvoering van het specifiek programma noodzakelijk wordt geacht 12 505 miljoen EUR, inclusief een maximum van 5,5 % voor de administratieve uitgaven van de Commissie. Een indicatieve verdeling van dit bedrag is opgenomen in bijlage II.

Artikel 3

1. De nadere bepalingen voor de financiële deelneming van de Gemeenschap aan het specifieke programma zijn die bedoeld in artikel 2, lid 2, van het kaderprogramma.

2. Het specifiek programma wordt uitgevoerd met de instrumenten die zijn gedefinieerd in de bijlagen I en III van het kaderprogramma en zijn beschreven in bijlage III bij deze beschikking.

3. De regels voor deelneming en verspreiding zijn van toepassing op het specifiek programma.

Artikel 4

1. De Commissie stelt een werkprogramma op voor de uitvoering van het specifiek programma, waarin de in bijlage I genoemde doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten alsmede het tijdschema voor de uitvoering nader zijn omschreven.

2. In het werkprogramma wordt rekening gehouden met de onderzoekactiviteiten die door de lidstaten, geassocieerde landen en Europese en internationale organisaties worden uitgevoerd. Indien nodig wordt het werkprogramma bijgewerkt.

Artikel 5

1. De Commissie is belast met de uitvoering van dit specifiek programma.

2. Voor de aanneming van de volgende maatregelen geldt de procedure van artikel 6:

— de opstelling en bijwerking van het werkprogramma als bedoeld in artikel 4, lid 1,

— iedere aanpassing van de in bijlage II genoemde indicatieve verdeling van het bedrag.

Artikel 6

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten en voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie.

2. In gevallen waarin verwezen wordt naar dit lid, is de beheersprocedure van artikel 4 van Besluit 1999/468/EG ⁽²⁾ van toepassing, overeenkomstig artikel 7, lid 3, van dat besluit.

3. De in artikel 4, lid 3, van Besluit 1999/468/EG genoemde termijn bedraagt twee maanden.

Artikel 7

1. De Commissie brengt op gezette tijden verslag uit over het verloop van de uitvoering van het specifiek programma, overeenkomstig artikel 4 van het kaderprogramma.

2. De Commissie zorgt ervoor dat de in artikel 5 van het kaderprogramma bedoelde onafhankelijke beoordeling plaatsvindt met betrekking tot de activiteiten die worden uitgevoerd op de onder het specifiek programma vallende gebieden.

Artikel 8

Deze beschikking is gericht tot de lidstaten.

⁽¹⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

⁽²⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

BIJLAGE I

WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNOLOGISCHE DOELSTELLINGEN EN GROTE LIJNEN VAN DE ACTIVITEITEN**Inleiding**

Dit programma dient ter bevordering van onderzoek op wereldniveau op strategische prioritaire gebieden van buitengewoon belang en toegevoegde waarde voor Europa en voor het concurrentievermogen van de industrie, die zijn aangewezen in het kaderprogramma 2002-2006, en onderzoek met betrekking tot thema's die in de loop van de uitvoering van het kaderprogramma worden aangewezen als thema's van groot belang, met het oog op de beleidsbehoeften van de EU en de mogelijkheden die zich voordoen in nieuwe, geavanceerde onderzoekgebieden.

Het programma is gericht op een sterkere integratie van het onderzoek in Europa, door:

- geconcentreerde maatregelen op prioritaire thematische onderzoekgebieden, met gebruikmaking van krachtige financieringsinstrumenten (geïntegreerde projecten en topnetwerken) waarin de onderzoekactoren in adequate samenwerkingsvormen en in een kritische massa worden samengebracht voor de nieuwe uitdagingen van deze prioritaire onderzoekgebieden;
- bevordering van netwerken en gezamenlijke activiteiten van nationale en Europese kaders voor onderzoek en innovatie, en de openstelling van nationale programma's op deze prioritaire gebieden, eventueel door middel van maatregelen op grond van artikel 169 van het Verdrag, en op andere gebieden waar dergelijke activiteiten de prestaties van de Europese onderzoekbasis kunnen verbeteren;

Het programma is complementair met het programma „Structureren van de Europese onderzoekruimte” en het specifiek programma voor het GCO, en de uitvoering ervan wordt met deze programma's gecoördineerd.

1. INTEGRATIE VAN HET ONDERZOEK**1.1. Prioritaire thematische onderzoekgebieden**

De prioritaire thematische gebieden vertegenwoordigen het grootste deel van de uitgaven uit hoofde van het kaderprogramma 2002-2006. Er wordt naar gestreefd om door een sterk geconcentreerde communautaire onderzoekinspanning een belangrijk hefboomeffect te veroorzaken dat, in combinatie met andere delen van het kaderprogramma 2002-2006 en via open coördinatie met andere — regionale, nationale, Europese en internationale — kaders, resulteert in een samenhangende en zeer doelmatige gemeenschappelijke inspanning voor de verwezenlijking van de globale doelstellingen daarvan.

De prioritaire thematische onderzoekgebieden zijn:

- Genomica en biotechnologie voor de gezondheid
- Technologieën voor de informatiemaatschappij
- Nanotechnologieën, intelligente materialen, nieuwe productieprocedures
- Lucht- en ruimtevaart
- Voedselveiligheid en risico's voor de gezondheid
- Duurzame ontwikkeling en veranderingen in het aardsysteem
- Burgers en governance in de Europese kennismaatschappij

De activiteiten zijn daarom omschreven in termen van:

- de globale doelstellingen en verwachte resultaten op elk prioritair gebied;
- de onderzoekprioriteiten die door communautaire maatregelen moeten worden verwezenlijkt.

De prioritaire thematische onderzoekgebieden worden beschreven in termen van hun globale doelstellingen en zwaartepunten. In het werkprogramma zal de inhoud van het onderzoek verder worden uitgewerkt.

De Gemeenschap onderneemt op elk prioritair gebied actie door middel van geïntegreerde projecten en topnetwerken die, naast onderzoek en technologische ontwikkeling, de volgende typen activiteiten kunnen omvatten, waar deze van specifiek belang zijn voor de beoogde doelstellingen: demonstratie, verspreiding en exploitatie; samenwerking met onderzoekers en onderzoeksteams van derde landen; ontwikkeling van menselijk potentieel, met inbegrip van de bevordering van de opleiding van onderzoekers; ontwikkeling van onderzoekfaciliteiten en -infrastructuur van specifiek belang voor het onderzoek dat wordt verricht; bevordering van betere verhoudingen tussen wetenschap en samenleving, met inbegrip van vrouwen in de wetenschap.

Voor de verwezenlijking van de doelstellingen van één of meerdere prioritaire thematische gebieden, kunnen zo nodig onderzoekactiviteiten worden uitgevoerd in het kader van artikel 169 van het Verdrag.

Deelname van het midden- en kleinbedrijf (MKB) wordt aangemoedigd en bij de uitvoering van de activiteiten wordt gelet op een gelijkwaardige behandeling van mannen en vrouwen.

Innovatie vormt een belangrijk aspect waarmee rekening moet worden gehouden bij de opzet en de uitvoering van OTO-activiteiten. Met name de topnetwerken en de geïntegreerde projecten zullen activiteiten omvatten voor de verspreiding en exploitatie van kennis en, waar nodig, ten behoeve van technologieoverdracht en bevordering van de exploitatie van resultaten. Waar nodig zal speciale aandacht worden besteed aan de technologieoverdracht naar het MKB en naar de oprichting van op onderzoek gebaseerde ondernemingen, als middel om onderzoekresultaten te exploiteren.

Internationale samenwerking vormt een belangrijke dimensie van het kaderprogramma. In het specifiek programma „Integratie van het onderzoek” worden internationale activiteiten ondernomen in twee vormen:

- Deelname van onderzoekers, teams en instellingen van derde landen aan topnetwerken en geïntegreerde projecten, met name bij thema's, binnen de verschillende thematische gebieden, die in verband staan met problemen die op mondiaal niveau spelen en waarvoor internationale inspanningen worden ondernomen;
- Specifieke internationale samenwerkingsactiviteiten met bepaalde groepen van landen, als ondersteuning van het beleid van de Gemeenschap inzake externe betrekkingen en ontwikkelingsamenwerking.

De doelstellingen en de vormen van internationale samenwerkingsactiviteiten zijn omschreven onder „Anticiperen op de wetenschappelijke en technologische behoeften van de EU”.

De prioritaire onderzoekgebieden omvatten, in bepaalde gevallen, onderzoek op de grenzen van traditionele disciplines, waarbij een interdisciplinaire en multidisciplinaire inspanning nodig is om vooruitgang te boeken. In dergelijke gevallen zal tijdens de uitvoering van het programma bijzondere aandacht worden gegeven aan de coördinatie tussen de verschillende prioritaire gebieden, en tussen deze gebieden en activiteiten in het kader van „Anticiperen op de wetenschappelijke en technologische behoeften van de EU”.

In dit verband zal zo nodig ook aandacht worden besteed aan de ethisch-sociale en juridische aspecten van het onderzoek en de potentiële toepassingen ervan, en aan de sociaal-economische effecten van wetenschappelijke en technologische ontwikkeling en prognose. In het programma „Structureren van de Europese onderzoeksruimte” zal onderzoek worden gedaan naar ethische aspecten in verband met wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen.

Bij de uitvoering van dit programma en de daaruit voortvloeiende onderzoekactiviteiten dienen de fundamentele ethische beginselen in acht te worden genomen, met name: de bescherming van de menselijke waardigheid, gegevens en privacy, en de bescherming van dieren en het milieu, overeenkomstig het Gemeenschapsrecht; toepasselijke internationale overeenkomsten en gedragscodes, zoals de Verklaring van Helsinki, het Verdrag van de Raad van Europa inzake de rechten van de mens en de biogeneeskunde, de Universele verklaring van de UNESCO inzake het menselijk genoom en de mensenrechten; de bestaande wet- en regelgeving in de landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd. Voordat zij aan de OTO-activiteiten kunnen beginnen, moeten de deelnemers aan onderzoekprojecten in voorkomend geval toestemming vragen aan de bevoegde ethische comités. Bij voorstellen waarin gevoelige onderwerpen een rol spelen, vindt systematisch een ethische evaluatie plaats. In bepaalde gevallen kan tijdens de uitvoering van een project een ethische evaluatie worden uitgevoerd.

1.1.1. *Genomica en biotechnologie voor de gezondheid* ⁽¹⁾

De bepaling van de sequentie van het menselijk genoom en van talrijke andere genomen luidt een nieuw tijdperk in voor de menselijke biologie. Hierdoor worden ongekende kansen geboden om de menselijke gezondheid te verbeteren en de industriële en economische activiteit te bevorderen. Dit prioritair thematisch gebied wil ertoe bijdragen dat deze beloften worden gerealiseerd. Daarbij wordt er vooral naar gestreefd om het „post-genoom-onderzoek” in de meer traditionele biomedische en biotechnologische disciplines te integreren en de integratie van de onderzoekscapaciteit (zowel van de openbare als van de particuliere sector) in heel Europa te vergemakkelijken teneinde een grotere interne coherentie en de totstandkoming van een kritische massa te garanderen. Geïntegreerd multidisciplinair onderzoek, waarbij een intense wisselwerking tussen technologie en biologie tot stand komt, is op dit gebied van cruciaal belang, wil men de gegevens van het genomonderzoek in praktische toepassingen kunnen vertalen. Van essentieel belang is ook dat de voornaamste belanghebbenden, en met name het bedrijfsleven, de beoefenaren van de geneeskunde en aanbieders van gezondheidszorg, de beleidsmakers, de regelgevende instanties en de patiëntenverenigingen, bij de implementatie van de activiteiten in het kader van dit thema worden betrokken. Bij het onderzoek zal ook de gelijkwaardige behandeling van vrouwen en mannen worden gegarandeerd ⁽²⁾.

Door de bevordering en ondersteuning van multidisciplinair fundamenteel onderzoek zal dit prioritair thematisch gebied ertoe bijdragen dat bij de ontwikkeling van medische toepassingen optimaal gebruik wordt gemaakt van de informatie die vanuit het genomonderzoek ter beschikking komt.

Dit thema maakt integrerend deel uit van de inspanningen die de Europese Gemeenschap — conform de conclusies van de Europese Raad van Stockholm — ontplooit om de positie van de Europese biotechnologische industrie te versterken. Er zal worden gestreefd naar het tot stand brengen van sterke koppelingen met alle andere activiteiten die een beter kader kunnen garanderen voor innovatie in de sector gezondheid van de biotechnologische industrie in het algemeen en het MKB in het bijzonder, met name door het bevorderen van ondernemersinitiatieven en investeringskansen voor risicodragend kapitaal en door de actieve betrokkenheid van de Europese investeringsbank. Voorts zal aandacht worden besteed aan het in kaart brengen van knelpunten in de regelgeving ten aanzien van de ontwikkeling van nieuwe toepassingen van de genomica, het zo vroeg mogelijk signaleren van eventuele ethische consequenties en het inspelen op de algemene gevolgen van ontwikkelingen in de genomica voor de samenleving en de individuele burger.

Dit prioritair thematisch gebied moet ook de tenuitvoerlegging en ontwikkeling van de gezondheidsstrategie van de Europese Gemeenschap ten goede komen.

In alle sectoren van dit prioritair thematisch gebied zal internationale samenwerking worden aangemoedigd. Waar zulks relevant is, zullen de activiteiten worden afgestemd op het engagement dat de Europese Gemeenschap is aangegaan om de armoede in de ontwikkelingslanden te bestrijden en met name op de belangrijke rol van een verbeterde volksgezondheidssituatie daarbij — conform artikel 177 van het Verdrag en de geïntensiverde EU-acties ter bestrijding van HIV/AIDS, malaria en tuberculose.

Onderzoeksprioriteiten

i) *Fundamentele kennis en basisinstrumenten op het gebied van functionele genomica*

Het strategische doel van dit type onderzoek is de vergroting van de fundamentele kennis van de informatie die in het genoom besloten ligt. Dit doel wordt nagestreefd door de ontwikkeling van het kennisbestand, het instrumentarium en de middelen die nodig zijn om de functies te bepalen van genen en genproducten die voor de menselijke gezondheid relevant kunnen zijn (met inbegrip van de genomen van plantaardige en dierlijke modelorganismen en genomen van micro-organismen) en om de onderlinge relaties en de interacties met het milieu daarvan te onderzoeken. De onderzoekactiviteiten betreffen:

- Genexpressie en proteomica: doel is, wetenschappers beter in staat te stellen om de functies van genen en genproducten te ontsluiten en vat te krijgen op de complexe regelnetwerken die fundamentele biologische processen sturen (biocomplexiteit).

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de ontwikkeling van instrumenten en procédés voor de grootschalige monitoring van genexpressie en de bepaling van eiwitprofielen alsook voor de bepaling van de functies van en interacties tussen proteïnen.

⁽¹⁾ In dit en andere activiteitsgebieden van het kaderprogramma wordt geen steun verleend voor het klonen van mensen met het oog op reproductie, worden geen onderzoekactiviteiten ondersteund waarbij het genetisch erfgoed van menselijke wezens wordt gewijzigd of die erop gericht zijn, dat erfgoed te wijzigen, en zal evenmin enige onderzoekactiviteit worden ontplooid waarbij menselijke embryo's worden gemaakt voor onderzoeks- of therapeutische doeleinden. Voorzover mogelijk dienen proeven met en op dieren te worden vervangen door proeven in vitro of alternatieve methoden. Dierenleed moet worden vermeden of tot een minimum worden beperkt; daarbij moet in het bijzonder aandacht worden besteed aan dierproeven op diersoorten die het dichtst bij de mens staan (conform Richtlijn 86/609/EEG). De wijziging van het genetisch erfgoed van dieren en het klonen van dieren komen alleen in aanmerking wanneer doelstellingen worden nagestreefd die ethisch verantwoord zijn en voorzover deze ingrepen plaatsvinden in omstandigheden waarbij het dierenwelzijn en de genetische diversiteit niet in het gedrang komen.

⁽²⁾ De oorzaken, klinische verschijningsvorm, gevolgen en behandeling van ziekten en aandoeningen zijn vaak verschillend bij vrouwen en mannen. Daarom moet bij alle activiteiten die in het kader van dit prioritair thema worden gefinancierd, in de onderzoeksprotocollen en -methoden en bij de analyse van de resultaten rekening worden gehouden met het eventuele bestaan van geslachtsverschillen.

- Structurele genomica: doel is, wetenschappers in staat te stellen om — doeltreffender en sneller dan momenteel mogelijk is — de driedimensionale structuur van eiwitten en andere macromoleculen te bepalen, wat belangrijk is voor het ophelderen van de functies van eiwitten en cruciaal voor het ontwerpen van nieuwe geneesmiddelen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de ontwikkeling van systemen met een hoge verwerkingscapaciteit voor het bepalen met hoge resolutie van de driedimensionale structuur van macromoleculen.

- Vergelijkende genomica en populatiegenetica: doel is, wetenschappers de beschikking te geven over goed gekarakteriseerde modelorganismen voor het voorspellen en testen van genfuncties en hen in staat te stellen om ter bepaling van het verband tussen genfunctie en gezondheids- of ziekte-toestand optimaal gebruik te maken van het studiemateriaal dat specifieke cohorten van de Europese bevolking bieden.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de ontwikkeling van modelorganismen en transgeen materiaal; de ontwikkeling van een instrumentarium voor genetische epidemiologie en gestandaardiseerde genotyperingsprotocollen.

- Bio-informatica: doel is, wetenschappers de beschikking te geven over efficiënte instrumenten die het mogelijk maken, de steeds groter wordende massa gegevens betreffende het genoom te beheren en te interpreteren en deze gegevens in een toegankelijke en bruikbare vorm aan andere onderzoekers beschikbaar te stellen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de ontwikkeling van een bio-informatica-instrumentarium en hulpmiddelen voor de opslag, exploratie en verwerking van gegevens; de ontwikkeling van computer-ondersteund biologisch onderzoek („computational biology”) voor het in silico voorspellen van genfuncties en het simuleren van complexe regelnetwerken.

ii) Toepassingen van de genomica en de medische biotechnologie

Het strategische doel van dit type onderzoek is, de concurrentiekracht van de Europese biotechnologische industrie te bevorderen door het exploiteren van de schat aan biologische gegevens die het genoomonderzoek en de biotechnologie opleveren. De onderzoekactiviteiten hebben betrekking op:

- Technologische platforms voor de ontwikkeling van nieuwe diagnostische, preventie- en therapeutische instrumenten: doel is, academische en industriële samenwerking te bevorderen door middel van technologische platforms die — door toepassing van een multidisciplinaire benadering en de grensverleggende technieken die dankzij het genoomonderzoek worden ontwikkeld (bv. farmacogenomica) — kunnen bijdragen tot een betere en goedkopere gezondheidszorg dankzij preciezere diagnoses, geïndividualiseerde behandeling en een doeltreffender ontwikkelingstraject voor nieuwe geneesmiddelen en therapieën, en andere nieuwe producten van de nieuwe technologieën.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de planmatige en versnelde ontwikkeling van nieuwe, veiligere en meer doeltreffende geneesmiddelen; de ontwikkeling van nieuwe diagnostica; de ontwikkeling van nieuwe in vitro tests ter vervanging van dierproeven; de ontwikkeling en beproeving van nieuwe preventie-instrumenten en therapieën zoals somatische gentherapie, celtherapie (met inbegrip van stamceltherapie) en immuuntherapie.

- Steun voor innovierend onderzoek in startende genomica-bedrijven: doel is, de totstandkoming van op wetenschappelijk onderzoek georiënteerde start-up-bedrijven in Europa te vergemakkelijken, deze bedrijven in hun eerste groeifase bij te staan en de verdere ontwikkeling ervan in een multinationale context te bevorderen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: innovatieve onderzoeksgebieden die gebaseerd zijn op genomica en solide perspectieven bieden voor toepassingen in de gezondheidszorg en waarvan mag worden verwacht dat zij in startende bedrijven tot ondernemersinitiatieven zullen leiden.

Wil men sociaal verantwoorde keuzes een brede acceptatie door de bevolking en een doeltreffend ontwikkelingstraject voor deze nieuwe technologieën kunnen garanderen, dan is een actieve en vroegtijdige participatie van de regelgevende instanties, patiënten en de samenleving als geheel vereist.

iii) Toepassingen in geneeskunde en gezondheidszorg

Het strategische doel van dit type onderzoek is de ontwikkeling van betere preventie- en beheerstrategieën ten aanzien van ziekten van de mens en ter bevordering van een gezonde levenswijze en een gezonde oude dag. Deze activiteiten zullen uitsluitend betrekking hebben op het integreren van de genomica-benadering in de traditionele medische benadering van het onderzoek naar de factoren die bepalend zijn voor ziekte of gezondheid. De onderzoekactiviteiten worden geconcentreerd op:

- Strijd tegen kanker, hart- en vaatziekten en zeldzame ziekten: doel is, de preventie en het beheer van de twee belangrijkste ziekte- en doodsoorzaken in Europa te verbeteren en de middelen die Europa inzet bij het onderzoek aan zeldzame ziekten te bundelen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: integratie van de klinische knowhow en het klinisch onderzoekspotentieel in relevante modelsystemen en een geavanceerd, aan de functionele genomica ontleend instrumentarium, teneinde resultaten te boeken die een beslissende doorbraak betekenen op het stuk van preventie en beheer van deze ziekten.

- Bestrijding van resistentie tegen geneesmiddelen: doel is, de enorme uitdaging voor de volksgezondheid welke wordt gevormd door ziekteverwekkers die resistent zijn geworden tegen geneesmiddelen, het hoofd te bieden.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: toepassing van de kennis van de genomen van micro-organismen en van de interacties tussen gastheer en ziekteverwekker bij de ontwikkeling van vaccins en alternatieve therapeutische strategieën die het probleem van de resistentie van pathogene micro-organismen tegen geneesmiddelen omzeilen; ontwikkeling van strategieën voor het optimaal gebruik van antimicrobiële middelen; ondersteuning van het EG-netwerk voor epidemiologische surveillance en beheersing van overdraagbare ziekten.

- Studie van de hersenen en strijd tegen ziekten van het zenuwstelsel: doel is, de gegevens van de genomica te benutten om het goed/slecht functioneren van de hersenen beter te begrijpen, nieuwe inzichten te verwerven in mentale processen, de strijd aan te binden tegen neurologische stoornissen en ziekten, en herstelmechanismen in de hersenen te bevorderen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: een beter begrip van de moleculaire en cellulaire basis van hersenfuncties, hersenschade, plasticiteit en herstel, leervermogen, geheugen en cognitie; ontwikkeling van strategieën inzake preventie en beheersing van neurologische aandoeningen en ziekten van het zenuwstelsel.

- Studie van de menselijke ontwikkeling en het verouderingsproces: doel is, de menselijke ontwikkelingsprocessen en met name het verouderingsproces beter te begrijpen met het oog op de totstandkoming van een kennisbestand dat de basis kan vormen voor betere strategieën ter bevordering van de volksgezondheid, een gezonde levenswijze en een gezonde oude dag.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: meer inzicht in de menselijke ontwikkeling vanaf het moment van de conceptie tot en met de adolescentie; onderzoek van de factoren op molecuul- en celniveau die bepalend zijn voor een gezond verouderingsproces, met inbegrip van de interacties daarvan met gedrags- en milieufactoren en met het geslacht.

iv) *Bestrijding van de belangrijkste met armoede samenhangende besmettelijke ziekten*

Het strategische doel van dit type onderzoek is, de mondiale noodsituatie die door drie belangrijke overdraagbare ziekten (HIV/AIDS, malaria en tuberculose) wordt veroorzaakt, aan te pakken door de ontwikkeling van doeltreffende interventietechnieken, met name met het oog op toepassing in ontwikkelingslanden. Van de ontwikkelingslanden wordt verwacht dat zij als partners bij de tenuitvoerlegging van deze acties een substantiële bijdrage zullen leveren, met name in het kader van het Europees platform voor klinische proeven.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: de ontwikkeling van veelbelovende interventiemogelijkheden (vaccins, therapieën en geneesmiddelen tegen het HIV) ter bestrijding van de doelziekten door middel van financiering van wetenschappelijk onderzoek dat het hele spectrum van mogelijke benaderingen omvat: van fundamenteel moleculair onderzoek op basis van de genomica van micro-organismen tot en met preklinisch onderzoek en het aantonen van de principiële bruikbaarheid van nieuwe technieken; instelling van een Europees platform voor klinische proeven, teneinde de Europese activiteiten inzake klinische proeven die specifiek met het oog op toepassingen in ontwikkelingslanden worden ontplooid, te bundelen en te steunen; totstandbrenging van een netwerk voor de beproeving van AIDS-therapieën in Europa, ter verbetering van de onderlinge samenhang en complementariteit van klinische proeven met betrekking tot AIDS-therapieën die voor toepassing in Europa zijn bestemd.

1.1.2. **Technologieën van de informatiemaatschappij**

Door de technologieën van de informatiemaatschappij (IST) ondergaan economie en samenleving ingrijpende veranderingen. Niet alleen leiden zij tot nieuwe werkmethode en bedrijfstypes, maar zij bieden ook oplossingen voor grote maatschappelijke uitdagingen op het gebied van gezondheidszorg, milieu, veiligheid, mobiliteit en werkgelegenheid en hebben verstrekende gevolgen voor het gewone leven. De IST-sector is met een jaaromzet van 2.000 miljard euro inmiddels uitgegroeid tot een van de belangrijkste sectoren van de economie, die aan meer dan 12 miljoen mensen in Europa werkgelegenheid biedt.

Het prioritair thematisch onderzoekgebied IST zal een rechtstreekse bijdrage leveren aan de tenuitvoerlegging van het Europees beleid ten aanzien van de kennismaatschappij, zoals dat op de Europese Raad van Lissabon in 2000 en die van Stockholm in 2001 is afgesproken en in het eEurope-actieplan is weerspiegeld. Het zal een garantie bieden voor Europees leiderschap wat betreft generieke en toegepaste technologieën die een centrale rol spelen in de kenniseconomie. Het is gericht op een verhoging van de innovatie en het concurrentievermogen van het Europees bedrijfsleven en de industrie, en moet alle Europese burgers grotere voordelen brengen.

Successen zoals Europa die op het gebied van de mobiele communicatie en de consumentenelektronica heeft geboekt, kunnen alleen worden herhaald als een serieuze inspanning wordt gedaan om de benodigde kritische massa te bereiken op sleutelgebieden van het IST-onderzoek. De activiteiten zullen daarom de gemeenschap van onderzoekers mobiliseren rond middellange- en langetermijndoelstellingen die de integratie van de inspanningen van de overheid en de particuliere sector op Europese schaal bevorderen teneinde essentiële vaardigheden te kweken en het innovatievermogen te verhogen. Dit omvat langetermijn-OTO met een hoog risico, zoals de ontwikkeling op het gebied van de generatie van mobiele en draadloze systemen die in de plaats van 3G moet komen, en basisactiviteiten in het kader waarvan onderzoek zal worden gedaan naar en experimenten worden verricht met toekomstige en opkomende technologieën binnen de specifieke context van de aangegeven prioritaire onderzoekgebieden.

Ofschoon aanmerkelijke vooruitgang is geboekt, profiteren wij in de praktijk van alledag nog lang niet volledig van de mogelijkheden van de kennisgebaseerde diensten. Producten en diensten zijn nog moeilijk te gebruiken en zijn voor velen ontoegankelijk; de „digitale kloof” wordt zowel in Europa als in de rest van de wereld steeds dieper. Het onderzoek zal zich toespitsen op de toekomstige generatie van technologieën waarbij computers en netwerken in de dagelijkse omgeving zullen worden geïntegreerd, waardoor een brede scala van diensten en toepassingen via gebruikersvriendelijke bedieningsinterfaces toegankelijk zal worden gemaakt. Deze visie op het begrip „intelligente omgeving” plaatst de gebruiker, het individu, centraal bij de toekomstige ontwikkelingen die op een kennismaatschappij voor iedereen zijn gericht.

Het prioritaire onderzoekgebied IST, waarmee het eEurope-actieplan wordt ondersteund, zal bijdragen tot de realisatie van een op informatie en kennis gebaseerde samenleving in geheel Europa, waarbij de deelname van de minst ontwikkelde regio's wordt aangemoedigd. Het zal tevens activiteiten omvatten waarbij de inspanning van de EU in een internationale context wordt geplaatst. Doel is waar nodig een algehele consensus voor het thematische gebied te bereiken, bijvoorbeeld door middel van het initiatief voor intelligente fabricagesystemen (IMS) of de dialoog over afhankelijkheidsvraagstukken, het onderzoek van de nieuwe geassocieerde staten verder te integreren in de inspanning van de EU en de samenwerking met de ontwikkelingslanden te bevorderen.

Onderzoekprioriteiten

i) Toegepast IST-onderzoek ten behoeve van de grote maatschappelijke en economische uitdagingen

Doel is de inzetbaarheid en doeltreffendheid van op IST gebaseerde oplossingen voor de grote maatschappelijke en economische uitdagingen te verhogen en deze op de meest vertrouwde en natuurlijke wijze toegankelijk te maken voor burgers, bedrijven en organisaties, ongeacht waar en wanneer.

- Onderzoek naar vertrouwen verhogende technologieën: Doel is technologieën te ontwikkelen die een antwoord bieden op de grote uitdagingen die door de „volledig digitale” wereld worden gesteld wat betreft de veiligheid en door de noodzaak om de rechten van individuen en gemeenschappen te beschermen.

Het onderzoek zal worden toegespitst op fundamentele beveiligingsmechanismen en de interoperabiliteit daarvan, dynamische beveiligingsprocessen, geavanceerde cryptografie, technologieën ter bescherming van de privacy, behandelingstechnologieën voor digitale activa en betrouwbaarheidstechnologieën ter ondersteuning van bedrijfs- en organisatiefuncties in dynamische en mobiele systemen.

- Onderzoek gericht op maatschappelijke uitdagingen: De nadruk ligt op „intelligente omgevingen”, waarmee een groter aantal burgers bij de informatiemaatschappij moet worden betrokken, de doeltreffendheid van beheer- ondersteuningsystemen ten behoeve van volksgezondheid, veiligheid, mobiliteit en milieu dient te worden verbeterd en het behoud van het cultureel erfgoed moet worden gestimuleerd. Tevens zal steun worden verleend aan de integratie van diverse functies uit verschillende van deze gebieden.

Onderzoekactiviteiten in het kader van „de informatiemaatschappij voor iedereen” zullen worden gericht op systemen die iedereen toegang kunnen bieden, op technologieën voor onbelemmerde deelname aan de informatiemaatschappij en op hulpsystemen waarmee bij handicaps functies worden hersteld of gecompenseerd waardoor de kwaliteit van het bestaan van mensen met bijzondere noden en hun verzorgers wordt verbeterd. Wat de gezondheidszorg betreft zullen de werkzaamheden worden toegespitst op intelligente systemen voor de ondersteuning van zorgmedewerkers, de afstemming van de zorg en de voorlichting op de patiënt, en het stimuleren van gezondheidsbevordering en ziektepreventie onder het brede publiek. Er zal ook onderzoek worden gedaan naar intelligente systemen ter verbetering van de beveiliging van personen en goederen en naar de bescherming en beveiliging van de civiele infrastructuur.

Op het terrein van de mobiliteit zal het onderzoek naar voertuiginfrastructuursystemen en draagbare apparatuur worden geconcentreerd op de integratie van veiligheid, comfort en efficiency en de beschikbaarstelling van geavanceerde logistieke informatiemobiliteits- en lokatiegebaseerde diensten. Bij het onderzoek op milieugebied zal de nadruk worden gelegd op kennisystemen ten behoeve van het beheer van de natuurlijke hulpbronnen en voor risicopreventie en crisisbeheer. Op het gebied van vrijetijdsbesteding zal het onderzoek worden gericht op intelligente en mobiele systemen en toepassingen ten behoeve van amusement en toerisme. Wat het cultureel erfgoed betreft zullen de inspanningen worden gericht op intelligente systemen voor dynamische toegang tot en behoud van tastbare en niet-tastbare culturele en wetenschappelijke hulpbronnen.

- Onderzoek naar de uitdagingen op het gebied van werk en bedrijfsleven: Het doel is bedrijven, individuen, overheden en andere organisaties te voorzien van de middelen waarmee zij volledig kunnen bijdragen tot en profiteren van de ontwikkeling van een kenniseconomie waarin zij vertrouwen stellen, terwijl tegelijkertijd de kwaliteit van het werk en het werkende bestaan wordt verhoogd en het permanent leren wordt ondersteund om de beroepsvaardigheden te verbeteren. Het onderzoek wordt ook gericht op de verhoging van het inzicht in de drijvende sociaal-economische factoren en de effecten van IST-ontwikkeling.

De bedoeling van het onderzoek op het gebied van het elektronische zaken doen en de elektronische overheid is Europese, zowel particuliere als openbare organisaties, met name in het MKB, interoperabele systemen en diensten te bieden die gericht zijn op de verhoging van het innovatievermogen, de toegevoegde waarde en de concurrentieprestaties binnen de kenniseconomie, alsmede nieuwe bedrijfs-ecosystemen te ondersteunen. Het onderzoek op het terrein van het beheer van organisatiekennis zal worden gericht op de ondersteuning van organisatorische innovatie en flexibiliteit door middel van het verwerven, delen, verkopen en overdragen van kennis. Bij werkzaamheden op het gebied van elektronische en mobiele handel zal aandacht worden besteed aan interoperabele, multimodale toepassingen en diensten die via heterogene netwerken worden aangeboden. Het gaat onder meer om „anytime-anywhere trading”, samenwerking, workflow en elektronische diensten die de gehele waardeketen van aanvullende producten en diensten omvatten.

Bij onderzoek naar de elektronische werkplek zal het accent worden gelegd op nieuwe ontwerpen voor de werkplek waarbij van innovatieve technologieën gebruik wordt gemaakt om de creativiteit en samenwerking te bevorderen, op een efficiënter gebruik van de middelen en op de verruiming van de kans op werk voor iedereen in lokale gemeenschappen. De werkzaamheden op het gebied van elektronisch leren zullen worden gericht op persoonlijke toegang tot en verstrekking van leerstof, alsmede op geavanceerde leeromgevingen voor school, universiteit en werk te realiseren waarbij wordt geput uit de ontwikkeling op het gebied van intelligente omgevingen.

- Oplossen van complexe problemen in wetenschap, techniek, handel en samenleving: Het doel is technologieën te ontwikkelen om computer- en opslagfaciliteiten die zich op geografisch verspreide lokaties bevinden inzetbaar te maken en deze op naadloze wijze toegankelijk te maken voor het oplossen van complexe problemen in de wetenschap, de industrie, het bedrijfsleven en de samenleving. De toepassingen liggen op de gebieden milieu, energie, gezondheid, vervoer, industriële techniek, financiën en nieuwe media.

Het onderzoek zal zich toespitsen op nieuwe computermodellen, waaronder computer- en informatie-GRID's, peer-to-peer technologieën en de bijbehorende middleware om gebruik te maken van grootschalige, sterk gedistribueerde computer- en opslagfaciliteiten en om schaalbare betrouwbare en veilige platforms te ontwikkelen. Dit omvat onder meer nieuwe samenwerkingshulpmiddelen en programmeermethoden die de interoperabiliteit van applicaties en nieuwe generaties simulatie-, visualiserings- en dataminingshulpmiddelen ondersteunen.

ii) *Communicatie- en computerinfrastructuur*

Doel is de Europese voorsprong op gebieden zoals mobiele communicatie, consumentenelektronica en embedded software te consolideren en verder uit te bouwen, en de prestaties, kostenefficiëntie, functionaliteit en aanpasbaarheid van communicatie- en computertechnologie te verbeteren.

- Communicatie en netwerktechnologie: Doel is de ontwikkeling van de nieuwe generatie mobiele en draadloze systemen en netwerken waarmee een optimale dienstverlening kan worden bereikt, alsmede van geheel optische netwerken die de transparantie en capaciteit van het netwerk moeten verhogen, oplossingen die de interoperabiliteit en aanpasbaarheid van netwerken moeten verbeteren en technologieën voor gepersonaliseerde toegang tot netwerken van audiovisuele systemen.

Bij werkzaamheden op het gebied van terrestrische en satellietgebaseerde⁽¹⁾ mobiele en draadloze systemen en netwerken (de opvolgers van 3G) zal de nadruk worden gelegd op de volgende generatie technologieën, waarbij gezorgd wordt voor samenwerking en naadloze interworking op diensten- en besturingsniveau van meervoudige draadloze technologieën via een gewoon IP (Internet Protocol) platform, alsmede nieuwe spectrumefficiënte protocollen, hulpmiddelen en technologieën om draadloze herconfigureerbare IP-gebaseerde apparaten, systemen en netwerken te bouwen.

Bij het onderzoek naar geheel optische netwerken zal de nadruk worden gelegd op het beheer van optische golfengtekanalen waarmee flexibiliteit en snelheid bij de introductie en levering van de dienst mogelijk is en op glasvezeloplossingen voor LAN's. Het onderzoek naar interoperabele netwerkoplossingen, waaronder end-to-end netwerkbeheer, dient ter ondersteuning van de levering en de interworking van generieke diensten en de interoperabiliteit van heterogene netwerken en platforms. Onder meer zal aandacht worden besteed aan programmeerbare netwerken die een adaptieve en real-time toewijzing van netwerkbronnen en een verbeterd servicebeheer voor de klant mogelijk moeten maken.

Er zal ook onderzoek worden gedaan naar de basistechnologieën die gepersonaliseerde toegang tot netwerken van audiovisuele systemen en toepassingen mogelijk moeten maken, alsmede naar voor diverse media geschikte platforms en netwerken, digitale „trusted” tv-architecturen en apparatuur waarmee hybride 3D-multimediasignalen en -objecten kunnen worden bewerkt, geëncodeerd, opgeslagen, gedetecteerd en afgebeeld.

- Softwaretechnologieën, diensten en gedistribueerde systemen: Doel is de ontwikkeling van nieuwe softwaretechnologieën, multifunctionele dienstomgevingen en hulpmiddelen om complexe gedistribueerde systemen voor de realisatie van intelligente omgevingen te besturen en de verwachte groei en verspreiding van toepassingen en diensten op te vangen.

Het onderzoek zal zich toespitsen op nieuwe technologieën voor programmering, systemen en diensten, waarmee combineerbaarheid, schaalbaarheid, betrouwbaarheid, robuustheid en autonoom aanpassingsvermogen worden bevorderd. Er zal aandacht worden besteed aan middleware voor het beheer, de besturing en het gebruik van volledig gedistribueerde hulpbronnen. Werkzaamheden op het gebied van multifunctionele omgevingen voor de realisatie van diensten en nieuwe raamwerken voor componenten zullen worden gericht op de ontwikkeling van de functionaliteit van diensten, waaronder metagegevens, semantiek en taxonomie van bouwstenen. Nieuwe strategieën, algoritmen en gereedschappen voor het systematisch en accuraat ontwerpen, de prototype-ontwikkeling en de besturing van complexe gedistribueerde systemen, bijvoorbeeld met ingebelde besturingsprocessoren en systeemelementen voor „ubiquitous computing”. De werkzaamheden omvatten onder meer cognitieve technieken voor de herkenning van generieke objecten en gebeurtenissen.

iii) Componenten en microsystemen

- Micro-, nano- en opto-elektronica: Doel is de kosten te verlagen, de prestaties te verhogen en de herconfigureerbaarheid, schaalbaarheid, aanpasbaarheid en het zelfaanpassingsvermogen van micro-, nano- en opto-elektronische componenten en systeemchips te verbeteren.

Het onderzoek zal worden toegespitst op het verleggen van de grenzen van CMOS-processen en apparatuurtechnologieën en de verbetering van de functionaliteit, prestaties en functionele integratie van componenten. Ook zal aandacht worden besteed aan alternatieve procesttechnologieën, componenttypes, materialen en architecturen waarmee aan de behoeften van de communicatie- en computerindustrie kan worden voldaan. Bijzondere nadruk zal worden gelegd op RF-, gemengde A/D- en energiezuinige ontwerpen. In het kader van werkzaamheden op het gebied van optische, opto-elektronische en fotonische functionele componenten zal onderzoek worden gedaan naar bouwstenen en systemen voor informatieverwerking, communicatie, schakeltechniek, opslag, detectie en beeldvorming. Bij het onderzoek naar elektronagebaseerde nanobouwstenen, evenals naar moleculaire-elektronicabouwstenen en -technologieën zal het accent worden gelegd op die bouwstenen en technologieën waarvan verwacht wordt dat zij een brede inzetbaarheid en een hoog integratie- en massafabricagepotentieel zullen hebben.

- Micro- en nanotechnologieën, microsystemen en displays: Doel is de kostenefficiëntie, prestaties en functionaliteit van subsystemen en microsystemen te verbeteren en het integratie- en miniaturisatieniveau te verhogen waardoor de interface met de omgeving en met netwerken van diensten en systemen kan worden verbeterd.

Het onderzoek zal worden geconcentreerd op nieuwe toepassingen en functies waarbij profijt wordt getrokken van multidisciplinaire interactie (elektronica, mechanica, chemie, biologie, enz.) in combinatie met het gebruik van micro- en nanostructuren en nieuwe materialen. Het doel is innovatieve, kosteneffectieve en betrouwbare microsystemen en herconfigureerbare, geminiaturiseerde subsysteemmodules te ontwikkelen. De werkzaamheden zullen ook betrekking hebben op goedkope displays met hoge informatiedichtheid en resolutie, evenals geavanceerde sensoren, waaronder goedkope visuele en biometrische sensoren en tastsensoren. Bij werkzaamheden op het gebied van nanobouwstenen en nanosystemen zal aandacht worden besteed aan de benutting van fundamentele verschijnselen, processen en structuren die nieuwe of betere functies van sensoren of actuatoren bieden, alsmede aan de integratie en fabricage daarvan.

⁽¹⁾ De werkzaamheden op het gebied van satellietcommunicatie worden gecoördineerd met de activiteiten van prioriteit 4, „lucht- en ruimtevaart”.

iv) *Kennis- en interfacetechnologieën*

Doel is de bruikbaarheid van IST-toepassingen en -diensten en de kennis die zij belichamen te verbeteren, teneinde een bredere verspreiding en snellere introductie te stimuleren.

- Kennistechnologieën en digitale inhoud: Doel is de geautomatiseerde oplossingen te bieden voor de creatie en organisatie van virtuele kennisruimtes (bijvoorbeeld collectieve geheugens) teneinde radicaal nieuwe inhoud- en mediadiensten en -applicaties te stimuleren.

De werkzaamheden zullen worden geconcentreerd op technologieën ter ondersteuning van het proces van verwerving en modellering, representatie en visualisering, interpretatie en gezamenlijk gebruik van kennis. Deze functies zullen worden geïntegreerd in nieuwe, op semantiek gebaseerde en contextbewuste systemen, waaronder cognitieve en op intelligente agenten gebaseerde hulpmiddelen. Voorts gaat de aandacht uit naar uitbreidbare kennisverzamelingen en ontologieën die de interoperabiliteit van de dienst moeten bevorderen en de volgende generatie van semantische webapplicaties mogelijk dienen te maken. Bij het onderzoek zal ook worden ingegaan op technologieën ter ondersteuning van ontwerp, creatie, beheer en publicatie van multimedia-inhoud over vaste en mobiele netwerken en apparatuur die zichzelf kan aanpassen aan de verwachtingen van de gebruiker. Het doel is de creatie van een rijke, interactieve inhoud te stimuleren voor gepersonaliseerde omroep en geavanceerde „trusted” media- en amusementstoepassingen.

- Intelligente interfaces en oppervlakken: Doel is doeltreffender manieren te verschaffen om toegang te bieden tot alomtegenwoordige informatie, alsmede eenvoudiger en natuurlijke interactiemethoden in intelligente omgevingen.

Het onderzoek zal zich toespitsen op interfaces en interactieve oppervlakken die natuurlijk, zelfaanpassend en multisensorieel zijn, ten behoeve van een omgeving die zich bewust is van onze aanwezigheid, persoonlijkheid en behoeften en die in staat is op intelligente wijze te reageren op spraak en gebaar. Het doel is de complexiteit van de technologie te verbergen door te zorgen voor een naadloze interactie van de mens enerzijds en apparaten, virtuele en reële objecten in uiteenlopende omgevingen en de in de dagelijkse omgeving geïntegreerde kennis anderzijds.

De werkzaamheden strekken zich ook uit tot technologieën voor meertalige en multiculturele toegang en communicatie ter ondersteuning van tijdige en kostenefficiënte levering van interactieve diensten met een rijke informatie-inhoud waarmee tegemoet wordt gekomen aan de persoonlijke, beroepsmatige en zakelijke behoeften van alle leden van verschillende taal- en cultuurgemeenschappen.

1.1.3. ***Nanotechnologieën, intelligente materialen en nieuwe productieprocedures***

De tweeledige overgang op een enerzijds op kennis en anderzijds op duurzame ontwikkeling gebaseerde samenleving vereist nieuwe productieparadigma's en nieuwe product- en dienstconcepten. De Europese productindustrie dient in haar geheel over te schakelen van een op grondstoffen gebaseerde naar een op kennis-gebaseerde benadering, van kwantiteit naar kwaliteit, van in massa vervaardigde wegwerpartikelen naar op bestelling gemaakte, voor hergebruik en opwaardering geschikte productdiensten; van producten, processen en diensten met een „materiële en tastbare” toegevoegde waarde naar producten, processen en diensten met een „immateriële” toegevoegde waarde.

Deze veranderingen hangen samen met radicale verschuivingen in industriële structuren waarbij een nadrukkelijker rol is weggelegd voor innovatieve ondernemingen die bedreven zijn in netwerktechnologie en die zich nieuwe hybride technologieën eigen maken waarbij nanotechnologie wordt gecombineerd met materiaalwetenschappen, techniek, informatietechnologie, biowetenschappen en milieukunde. Een dergelijke ontwikkeling impliceert een krachtige samenwerking dwars over traditionele wetenschappelijke grenzen heen. Voor trendsettende ontwikkelingen in de industrie is tevens een krachtige synergie nodig tussen technologie en organisatie, aangezien de prestaties van beide sterk afhankelijk zijn van nieuwe vaardigheden.

Succesvolle technologische ontwikkelingen moeten meer en meer in het beginstadium van het ontwerp- en productieproces worden gezocht. Voor nieuwe materialen en nanotechnologieën is in dit verband als aanjagers van de innovatie een cruciale rol weggelegd. Daarvoor moet het accent bij de onderzoekactiviteiten van de Gemeenschap worden verschoven van de korte naar de lange termijn en bij de innovatie van incrementele naar doorbraakstrategieën. Het onderzoek in de Gemeenschap zal veel baat hebben bij een internationale dimensie.

Onderzoekprioriteiten

i) Nanotechnologieën

Nanotechnologieën vertegenwoordigen een nieuwe aanpak van de materiaalwetenschap en -techniek. Europa bekleedt een sterke positie binnen de nanowetenschappen, die evenwel nog moet worden vertaald in een echte voorsprong van de Europese industrie op de concurrentie. Het doel is tweeledig: bevordering van de creatie van een OTO-intensieve Europese industrie die actief is in de nanotechnologie en bevordering van de introductie van nanotechnologie in bestaande sectoren van de industrie. Het onderzoek draagt een langetermijnkarakter en is risicovol, maar zal niettemin op toepassing in de industrie zijn gericht. Gestreefd wordt naar een actief beleid dat industriële bedrijven en het MKB, waaronder startende bedrijven, moet stimuleren, onder meer door het bevorderen van een krachtige wisselwerking tussen industrie en onderzoekinstellingen in het kader van consortia die projecten met een aanzienlijke kritische massa uitvoeren.

- Interdisciplinair langetermijnonderzoek gericht op de verbetering van het inzicht in verschijnselen, de toepassing van processen en de ontwikkeling van onderzoekgereedschappen: De doelstellingen zijn het uitbreiden van de onderliggende kennisbasis van applicatiegeoriënteerde nanowetenschappen en nanotechnologie en het ontwikkelen van trendsettende onderzoekgereedschappen en -technieken.

Het onderzoek zal worden geconcentreerd op verschijnselen op moleculaire en mesoscopische schaal: zelfassemblerende materialen en structuren; moleculaire en biomoleculaire mechanismen en machines; multidisciplinaire en nieuwe benaderingen voor de integratie van ontwikkelingen op het gebied van anorganische, organische en biologische materialen en processen.

- Nanobiotechnologie: Doel is de ondersteuning van onderzoek naar de integratie van biologische en niet-biologische entiteiten waarmee in een groot aantal applicaties, bijvoorbeeld op het gebied van gegevensverwerking en medische en milieu-analysesystemen, de horizon wordt verruimd.

Het onderzoek zal worden toegespitst op „lab-on-chip”, interfaces met biologische entiteiten, oppervlaktegewijzigde nanopartikels, geavanceerde toediening van medicijnen en andere gebieden van integratie van nanosystemen of nano-elektronica met biologische entiteiten; behandeling, manipulatie en detectie van biologische moleculen of complexen, elektronische detectie van biologische entiteiten, microfluidica, bevordering en regeling van celtgroei op substraten.

- Nanoschaaltechnieken voor de vervaardiging van materialen en componenten: Doel is de ontwikkeling van nieuwe functionele en constructiematerialen met superieure prestaties door beïnvloeding van hun nanostructuur. Daarbij zal ook aandacht worden besteed aan de technologieën voor de vervaardiging en verwerking ervan.

Het onderzoek zal worden toegespitst op legeringen en composietmaterialen met nanostructuren, geavanceerde functionele polymere materialen en functionele materialen met nanostructuren.

- Ontwikkeling van bewerkings- en controle-toestellen en -instrumenten: Doel is een nieuwe generatie van instrumenten voor de analyse en vervaardiging op nanoschaal te ontwikkelen. Als richtsnoer dient een kenmerksgrootte of resolutie in de orde van 10 nm.

Het accent bij het onderzoek zal komen te liggen op uiteenlopende geavanceerde technieken voor vervaardiging op nanoschaal (met behulp van lithografie of microscopie); doorbraaktechnologieën, -methodologieën en -instrumenten waarbij de zelfassemblerende eigenschappen van de materie worden benut en die voor de ontwikkeling van nanoschaalmachines worden gebruikt.

- Applicaties op gebieden zoals gezondheid, chemie, energie, optica en milieu: Doel is het potentieel van de nanotechnologieën voor doorbraaktoepassingen te stimuleren door de ontwikkelingen op het gebied van onderzoek naar materialen en technologische bouwstenen in de industriële context te integreren.

Het onderzoek wordt toegespitst op de ontwikkeling van computermodellen en geavanceerde productietechnologieën en op de ontwikkeling van innovatieve materialen met betere eigenschappen.

ii) Intelligente materialen

Nieuwe materialen met een hoog kennisgehalte die nieuwe functies en betere eigenschappen bieden, zullen essentieel blijken voor de innovatie op het gebied van technologieën, bouwstenen en systemen die de duurzame ontwikkeling en het concurrentievermogen in sectoren zoals vervoer, energie, geneeskunde, elektronica en bouw ten goede zal komen. Om de sterke positie van Europa op nieuwe technologie-markten, die in het komende decennium met één of twee ordes van grootte zullen groeien, veilig te stellen, dienen de diverse partners te worden betrokken bij toonaangevende OTO-partnerschappen die zich onder meer moeten bezighouden met onderzoek met geringe kans van slagen, en bij de integratie van het onderzoek naar materialen en industriële toepassingen.

- Ontwikkeling van fundamentele kennis: Doel is inzicht te verwerven in de complexe fysisch-chemische en biologische verschijnselen die relevant zijn voor de beheersing en behandeling van intelligente materialen met behulp van experimentele, theoretische en modelleringshulpmiddelen. Hiermee wordt de grondslag gelegd voor de synthese van grotere complexe of zelfassemblerende structuren met gedefinieerde fysische, chemische of biologische eigenschappen.

Het onderzoek zal zich toespitsen op interdisciplinaire langetermijnactiviteiten met een hoog industrieel risico gericht op het ontwerpen en ontwikkelen van nieuwe structuren met gedefinieerde eigenschappen; ontwikkeling van supramoleculaire en macromoleculaire technieken, waarbij de aandacht uitgaat naar de synthese, benutting en toepassingsmogelijkheden van nieuwe, uiterst complexe moleculen en verbindingen daarvan.

- Technologieën die verband houden met de productie en transformatie van nieuwe materialen: Doel is de duurzame productie van nieuwe „slimme” materialen met op de toepassing afgestemde eigenschappen voor de bouw van macrostructuren. Deze nieuwe materialen, die geschikt zijn voor multisectoriële toepassingen, moeten over ingebouwde eigenschappen beschikken die onder vooraf bepaalde omstandigheden kunnen worden benut, alsmede over verbeterde „bulk”-eigenschappen of grenslaag- en oppervlakte-eigenschappen met het oog op betere prestaties.

De nadruk bij het onderzoek zal komen te liggen op nieuwe materialen; technisch samengestelde en zelfherstellende materialen; „crosscutting”-technologieën, waaronder oppervlaktekunde en -techniek.

- Technische ondersteuning van de materiaalontwikkeling: Doel is de kloof tussen „kennisproductie” en „kennisbenutting” te overbruggen, waardoor de zwakke plekken van de EU-industrie bij de integratie van materialen en fabricage kunnen worden verholpen. Dit zal worden bereikt door nieuwe gereedschappen te ontwikkelen die de productie van nieuwe materialen mogelijk maken in een klimaat van duurzame concurrentie.

Het onderzoek zal zich toespitsen op de inherente aspecten van de optimalisatie van materiaalontwerp, -bewerking en -gereedschappen; mechanische beproeving, validatie en opschaling; toepassing van levenscyclusbenaderingen, veroudering, biocompatibiliteit en milieu-efficiëntie.

iii) *Nieuwe productieprocedures*

Nieuwe productieconcepten die flexibeler, beter geïntegreerd, veiliger en schoner zijn, zijn afhankelijk van doorbraken op organisatorisch en technologisch gebied die nieuwe producten, processen en diensten mogelijk maken en tegelijkertijd de (interne en externe) kosten verlagen. Doel is de industriële systemen van de toekomst te voorzien van de nodige gereedschappen voor efficiënt levenscyclusontwerp, productie, gebruik en terugwinning, alsmede de bijbehorende organisatie modellen en een beter kennisbeheer.

- Ontwikkeling van flexibele en intelligente productiesystemen: Doel is de overgang van de industrie op een meer kennisgebaseerde productie en systeemorganisatie te stimuleren en de productie vanuit een meer holistisch georiënteerd standpunt te bekijken waarbij niet alleen op hardware en software wordt gelet, maar ook op de mensen en de manier waarop zij leren en kennis uitwisselen.

Het onderzoek zal worden toegespitst op innovatieve, betrouwbare, slimme en kosteneffectieve productieprocessen en systemen en de opname daarvan in de fabriek van de toekomst: integratie van hybride technologieën op basis van nieuwe materialen en de verwerking daarvan, microsystemen en automatisering, productieapparatuur met hoge precisie, alsmede integratie van ICT, sensor- en regeltechnologie.

- Onderzoek naar systeemrisicobeperking: Doel is de verhoging van de duurzaamheid van industriële systemen en een substantiële en meetbare beperking van de milieu- en gezondheidseffecten door middel van nieuwe industriële concepten, alsmede door een betere benutting en zuiniger gebruik van grondstoffen.

Het onderzoek zal zich richten op ontwikkeling van nieuwe bouwstenen en systemen voor een schonere, veiligere en minder koolstofintensieve productie; uitbreiding van de aansprakelijkheid van bedrijven voor hun producten, grondstoffenverbruik en industrieel afvalbeheer; studie van „productiegebruik-consumptie”-interacties, alsmede van de sociaal-economische implicaties daarvan.

- Optimalisering van de levenscyclus van industriële systemen, producten en diensten: Bij productontwerp en productie moet niet alleen van de eisen ten aanzien van intelligentie, kosteneffectiviteit, veiligheid en milieuvriendelijkheid worden uitgegaan, maar dient ook steeds meer rekening te worden gehouden met de levenscyclus en dienstverlening. De belangrijkste uitdaging is daarom op basis van levenscyclusbenaderingen nieuwe industriële concepten te ontwikkelen die nieuwe producten, organisatorische innovatie en efficiënt beheer van informatie mogelijk maken en de omzetting daarvan in nuttige kennis binnen de waardeketen.

Het onderzoek omvat innovatieve productdienstensystemen die de waardeketen „ontwerp-productie-gebruik-buitendienststelling” door middel van de ontwikkeling en de toepassing van hybride technologieën en nieuwe organisatiestructuren optimaliseert.

1.1.4. **Lucht- en ruimtevaart**

In de afgelopen decennia heeft Europa dankzij haar hoogwaardige technologische en industriële capaciteit op het gebied van de luchtvaart en de exploitatie van de ruimte een groot aantal bijdragen van uiteenlopende aard geleverd aan de verbetering van de levensstandaard van haar burgers en de ontwikkeling en groei van haar economie, alsook van de economieën van derde landen. De economische voordelen die daaraan verbonden zijn komen tot uiting in werkgelegenheid voor hooggekwalificeerd personeel en een overschot op de handelsbalans en kunnen een sterk hefboomeffect hebben op het concurrentievermogen van aanverwante economische sectoren.

Hoewel de luchtvaart en de ruimtevaart duidelijk gescheiden gebieden zijn, hebben zij gemeenschappelijke kenmerken, namelijk een grote behoefte aan intensieve O&O, lange ontwikkelingstijden en zeer hoge investeringsbehoeften. Door het gecombineerde effect van een hevige concurrentie, het strategische belang van deze sectoren en steeds strengere milieueisen moet voortdurend naar een nog hoger technologisch niveau worden gestreefd door de OTO-inspanningen in Europa te consolideren en te concentreren, met een betere dienstverlening aan de samenleving als uiteindelijke doelstelling.

De planning van het luchtvaartonderzoek zal plaatsvinden op basis van een strategische onderzoekagenda (Strategic Research Agenda — SRA) die door alle belanghebbenden op Europees niveau wordt overeengekomen in het kader van de nieuwe Adviesraad voor luchtvaartonderzoek in Europa; deze agenda zal ook de basis vormen voor de planning van nationale programma's. Deze aanpak moet leiden tot meer complementariteit en samenwerking tussen de nationale en communautaire initiatieven op dit gebied. De Europese Ruimtevaartstrategie zal dienen als ijkpunt voor de planning van het ruimtevaartonderzoek, met als doel de belangrijkste spelers te betrekken bij projecten van gemeenschappelijk belang; er zal worden gezorgd voor nauw overleg met andere actoren die OTO-activiteiten ontplooiën, zoals ruimtevaartagentschappen, Eurocontrol en de industrie. Voorts zal worden nagegaan op welke wijze de desbetreffende artikelen van het Verdrag optimaal kunnen worden toegepast ter ondersteuning van deze initiatieven.

Onderzoekprioriteiten

i) *Luchtvaart*

In hun verslag „Vision 2020” hebben vooraanstaande Europese industriëlen in deze sector met nadruk gewezen op de noodzaak de communautaire en nationale onderzoekinspanningen optimaal vorm te geven rond een gemeenschappelijke visie en een strategische onderzoekagenda. Met deze aanpak als uitgangspunt zal het onderzoek worden toegespitst op de volgende vier hoofdstromen. Het onderzoekgebied zal middelgrote en grote commerciële vliegtuigen omvatten, met inbegrip van de systemen en componenten daarvan, alsook de aan boord geïnstalleerde en op de grond opererende onderdelen van luchtverkeersbeheersystemen.

- Versterking van de concurrentiepositie: Het is de bedoeling de drie sectoren van de vliegtuigbouw, namelijk de fabricage van casco's, motoren en uitrusting, in staat te stellen hun concurrentiepositie te verbeteren door de ontwikkelingskosten en de directe exploitatiekosten van vliegtuigen op korte termijn met 20 % en op lange termijn met 50 % terug te dringen, en tevens het comfort van de passagiers te verbeteren.

Het onderzoek zal worden geconcentreerd op: Geïntegreerde ontwerpsystemen en processen voor de realisering van het verruimde concept van op verschillende locaties gevestigde ondernemingen, alsook voor intelligenter productietechnologieën; nieuwe vliegtuigconfiguraties, geavanceerde aërodynamica, materialen en structuren, motortechnologieën; mechanische, elektrische en hydraulische systemen; verbeterde omgevingsfactoren in de cabine en gebruik van multimediadiensten ter verbetering van het comfort van de passagiers.

- Beperking van het milieueffect van motoremissies en lawaai: Wat emissies betreft, wordt ernaar gestreefd de doelstellingen van Kyoto te halen en de toekomstige toename van het luchtverkeer te compenseren door de CO₂-uitstoot op lange termijn met 50 % en de NO_x-uitstoot op korte termijn met 20 % en op lange termijn met 80 % terug te dringen. Wat lawaai betreft, is het de bedoeling om ter beperking van de lawaaihinder rond luchthavens de geluidsniveaus op korte termijn met 4 à 5 dB en op lange termijn met 10 dB terug te dringen.

Bij het onderzoek zal het accent komen te liggen op ontwerpen voor verbrandings- en aandrijvings-systemen met lage emissies, motortechnologie en daarmee samenhangende regelsystemen, aërodynamische ontwerpen met een lage luchtweerstand, lichtgewicht vliegtuigstructuren en hittebestendige materialen, alsook verbeterde operationele vliegprocedures; motor- en krachtbrontechnologieën, op beperking van vliegtuiglawaai gerichte akoestiektoepassingen, geavanceerde lawaai-beheersingsystemen, alsook nieuwe operationele vliegprocedures die moeten worden gevolgd in de nabijheid van luchthavens.

- Verbetering van de veiligheid van vliegtuigen: De doelstelling is het percentage ongevallen op korte termijn tot de helft en op lange termijn tot een vijfde terug te brengen, als compensatie voor het effect van de groei van het luchtverkeer.

Wat preventieve veiligheidsmaatregelen betreft, zal het onderzoek worden toegespitst op: Onderzoek naar systemische veiligheidsmodellen, verbetering van fouttolerante systemen en een ergonomisch stuurcabineontwerp die bij de bemanning het gevoel moeten versterken dat zij de situatie onder controle heeft. Bij het onderzoek naar beperking van de gevolgen van ongevallen zal het accent liggen op verbeterde materialen en structuren, alsook geavanceerde veiligheidssystemen.

- Vergroting van de operationele capaciteit en de veiligheid van het luchtvervoersysteem: Het doel is het gebruik van het luchtruim en luchthavens te optimaliseren en bijgevolg vertragingen bij vluchten te beperken door middel van een naadloos geïntegreerd Europees luchtverkeersbeheersysteem dat het gemakkelijker moet maken het initiatief voor de totstandbrenging van een gemeenschappelijk Europees luchtruim tot een goed einde te brengen.

Het onderzoek zal worden toegespitst op geautomatiseerde hulpmiddelen, communicatie-, navigatie- en toezichtssystemen aan boord en op de grond, alsook op operationele vliegprocedures die de invoering van nieuwe begrippen waaronder het begrip „vrije vlucht” in het toekomstige Europese vliegverkeersbeheersysteem mogelijk moeten maken.

ii) *Ruimtevaart*

Het is de bedoeling een bijdrage te leveren aan de tenuitvoerlegging van de Europese Ruimtevaartstrategie, met name door in samenwerking met de ESA en de lidstaten de inspanningen te bundelen en te concentreren op een klein aantal gezamenlijke activiteiten van gemeenschappelijk belang. De nadruk zal daarbij komen te liggen op activiteiten die een aanvulling vormen op die van de ruimtevaartagentschappen (integratie van terrestrische en ruimtesystemen/diensten en demonstratie van end-to-end-diensten). De volgende onderzoekinitiatieven en -gebieden zullen hierbij aan bod komen:

- Galileo: Het Europees satellietnavigatiesysteem Galileo, dat door de Gemeenschappelijke Onderneming in nauwe samenwerking met het Europees Ruimteagentschap is ontwikkeld, zal in 2008 volledig operationeel zijn. Van de door deze infrastructuur geleverde diensten zal bij een breed scala aan activiteiten binnen de Europese samenleving gebruik worden gemaakt. De beschikbaarheid van nauwkeurige navigatie- en tijdsbepalingsdiensten zal ingrijpende effecten hebben op een groot aantal gebieden.

Het is van belang in Europa de nodige kennis en deskundigheid op te bouwen om deze opkomende technologie zo efficiënt mogelijk te benutten.

Het onderzoek zal worden toegespitst op de ontwikkeling van multisectorale concepten, systemen en instrumenten die steunen op nauwkeurige navigatie- en tijdsbepalingsdiensten; de verbreiding van samenhangende en naadloos geïntegreerde diensten van hoge kwaliteit in alle omgevingen (steden, het binnen- en buitenmilieu, land, zee, lucht, enz.) in synergie met de verstrekking van andere diensten (telecommunicatie, surveillance, observatie, enz.).

- GMES: Het doel is de markt voor satellietgebaseerde informatiediensten te stimuleren door de ontwikkeling van technologieën die de kloof tussen vraag en aanbod moeten overbruggen.

Het onderzoek zal worden toegespitst op sensoren, data en informatiemodellen, al dan niet in Europa ontwikkeld, alsook op de ontwikkeling van prototypes van operationele diensten waarvoor een specifieke vraag bestaat (bijvoorbeeld in de sfeer van mondiaal milieu, landgebruik, verwoestijning, rampenbeheer). Voor het onderzoek, dat onder andere betrekking zou hebben op dataverwerking voor en samenstelling en kwalificatie van modellen waarbij in de ruimte en op aarde verkregen gegevens worden gecombineerd binnen een geïntegreerd operationeel informatiesysteem, zou gebruik worden gemaakt van bestaande satellietgegevens, bijvoorbeeld die welke worden geleverd door Envisat, toekomstige Earth Watch-projecten en andere systemen.

- Satelliet-telecommunicatie: Satellietcommunicatie dient te worden geïntegreerd in het bredere gebied van telecommunicatiesystemen, met name terrestrische systemen ⁽¹⁾.

1.1.5. **Voedselveiligheid en gezondheidsrisico's**

Dit prioritair thematisch gebied is erop gericht, gezondheid en welzijn van de Europese burger te garanderen door een beter inzicht in de manier waarop de samenstelling van het voedselpakket alsook milieufactoren de menselijke gezondheid beïnvloeden, en de burger te voorzien van veiligere en gezondheidsbevorderende levensmiddelen, met inbegrip van vis, schelp- en schaaldieren, die worden toegeleverd vanuit geïntegreerde productiesystemen in de landbouw en de visserij waarop een sluitende controle wordt uitgeoefend. Door de klassieke „van grond tot mond”-benadering om te keren, moet dit prioritair thematisch gebied ervoor zorgen dat de bescherming van de consument de belangrijkste drijfveer wordt voor de totstandbrenging van nieuwe en veiligere voedingsmiddelen- en diervoederproductieketens.

Deze benadering, waarbij wordt uitgegaan van het perspectief van de eindverbruiker, komt duidelijk tot uiting in de zeven specifieke onderzoekdoelstellingen. Er zal prioriteit worden gegeven aan een geïntegreerde aanpak van het onderzoek dat de grenzen tussen de specifieke doelstellingen overschrijdt.

Onderzoekprioriteiten

- Epidemiologie van aandoeningen in verband met de voeding en genetische aanleg: Doel is, de complexe interacties tussen omvang en samenstelling van het voedselpakket en metabolisme, immuunsysteem, genetische achtergrond en milieufactoren te onderzoeken teneinde de belangrijkste risicofactoren in kaart te brengen en gemeenschappelijke Europese databanken op te zetten.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: Epidemiologische studies van de effecten van voedingspatroon, samenstelling van het voedselpakket en leefgewoonten op de gezondheid en het al dan niet tot ontwikkeling komen van specifieke ziekten, allergieën en stoornissen; methoden voor het bepalen en analyseren van de samenstelling van het voedsel en de voedselopname, risico-evaluatie, epidemiologische modellen en interventiemodellen; onderzoek van de invloed van de genetische variabiliteit met behulp van nieuwe gegevens uit de functionele genetica.

- Effect van de voeding, met name van producten die genetisch gemodificeerde organismen bevatten, op de gezondheid: Doel is, de wetenschappelijke basis te leggen voor een verbetering van de gezondheid via het voedingspatroon en nieuwe gezondheidsbevorderende voedingsmiddelen te ontwikkelen op basis van een beter inzicht in het voedingsmetabolisme, daarbij gebruik makend van de mogelijkheden die thans door de proteomica en de biotechnologie worden geboden.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: Het geheel van de relaties tussen voedingspatroon en gezondheid, samenstelling van de voeding, effecten van ziekteverwekkers, chemische verontreinigingen en prionen op de lichaamsfuncties; ziektepreventie; behoeften aan voedingsstoffen en gezondheidsbevorderende interventiestrategieën; factoren die de attitudes van de consument ten aanzien van voedingsmiddelen en de productie daarvan bepalen; gezondheidsbevorderende eigenschappen van voedingsmiddelen; methodologieën voor het afwegen van de risico's en voordelen van voedingsstoffen en biologisch actieve substanties; specifieke kenmerken van verschillende leeftijdscategorieën en met name van de oudere consumenten.

- Procédés voor „traceerbaarheid”, met name van genetisch gemodificeerde organismen, met inbegrip van systemen op basis van recente ontwikkelingen in de biotechnologie: Doel is, een solide wetenschappelijke en technologische basis te verschaffen voor de volledige traceerbaarheid van levensmiddelen, vanaf het stadium van het onbewerkte uitgangsmateriaal tot dat van het voedingsmiddel in het winkelrek, en aldus het vertrouwen van de consument in de voedselvoorziening te vergroten.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: Ontwikkeling, validering en harmonisatie van technieken en methoden om de volledige traceerbaarheid in alle stadia van de agro-voedingsketen te garanderen; opschaaling, implementatie en validering van methoden in complete voedingsketens; waarborging van authenticiteit; juistheid van etikettering en nieuwe HACCP-criteria.

- Methoden voor de analyse en de opsporing van chemische verontreinigingen en pathogene micro-organismen (virussen, bacteriën, parasieten en prionen): Doel is, bij te dragen tot de ontwikkeling, verfijning, validering en harmonisatie van betrouwbare en kosteneffectieve bemonsterings- en beproevingsstrategieën die het mogelijk maken om de veiligheid van de in de handel verkrijgbare voedingsmiddelen en diervoeders te controleren en te garanderen dat correcte gegevens beschikbaar zijn voor de risicoanalyse.

⁽¹⁾ Gezien de nauwe banden tussen communicatiesatellieten en terrestrische technologie worden de desbetreffende werkzaamheden behandeld binnen de context van de activiteiten van het prioritaire thematische onderzoeksgebied „Technologieën voor de informatiemaatschappij”.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: Analyse- en detectiemethoden en normen voor de aanwezigheid van ziekteverwekkers en chemische ongerechtigheden in levensmiddelen, met inbegrip van prenormatieve aspecten; modellering en ontwikkeling van manieren om de bestaande preventie-, beproevings- en beheersingsstrategieën te verbeteren; detectietests en geografische kartering van prionen; materiële overdracht van prionen en milieu-invloeden.

- Methoden voor een veiligere productie van gezondere levensmiddelen, onder andere op basis van biotechnologie en procédés uit de biologische landbouw: Doel is, minder inputs vereisende landbouwsystemen en betere verwerkingsprocessen te ontwikkelen met het oog op de productie van veiligere en gezondheidsbevorderende voedingsmiddelen en diervoeders, en de kwaliteit van die voedingsmiddelen en diervoeders met behulp van innovatieve technologieën te verbeteren.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: Separate en vergelijkende evaluaties van de veiligheid, kwaliteit en concurrerendheid van traditionele, biologische en op GGO's gebaseerde productie- en verwerkingsprocédés en de levensmiddelen welke deze opleveren, en de verbetering daarvan middels een verhoogd dierenwelzijn en verbeteringen qua veehouderij en afvalbeheer; aangepaste productiemethoden en innovatieve technologieën.

- Effecten van diervoeders en van het gebruik van bijproducten in diervoeders op de menselijke gezondheid: Doel is, een beter inzicht te krijgen in de rol die diervoeders spelen in de voedselveiligheid, de toepassing van onwenselijke uitgangsmaterialen te verminderen en nieuwe alternatieve grondstoffen voor diervoeders te ontwikkelen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: Epidemiologische studies van via levensmiddelen overgedragen ziekten die hun oorsprong vinden in diervoeders; invloed van uitgangsmaterialen, met inbegrip van afvalstoffen en bijproducten van diverse herkomst, verwerkingsprocédés, additieven en aan diervoeders toegevoegde diergeneesmiddelen op de gezondheid van mensen en dieren; verbeterd afvalbeheer, teneinde te garanderen dat specifiek afgekeurd materiaal en materiaal waaraan een hoog risico is verbonden, buiten de voedselketen worden gehouden; nieuwe eiwit-, vet- en energiebronnen (alternatieven voor vleesbeendermeel) voor de optimale groei en reproductie van landbouwhuisdieren en voor een optimale levensmiddelenkwaliteit.

- Milieurisico's voor de gezondheid: Doel is, de milieufactoren in kaart te brengen die de gezondheid ongunstig kunnen beïnvloeden, een beter inzicht te verwerven in de betrokken mechanismen en te bepalen hoe de betrokken effecten en risico's kunnen worden voorkomen of geminimaliseerd.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: Identificatie van de causale factoren — met inbegrip van verontreinigende stoffen — en de fysiologische mechanismen van door het milieu veroorzaakte gezondheidseffecten; inzicht in de blootstellingsmechanismen en kwantitatieve studie van cumulatieve, sub-acute en gecombineerde blootstelling; langetermijneffecten; omschrijving en bescherming van vatbare bevolkingsgroepen; milieufactoren en mechanismen die verantwoordelijk zijn voor de toename van allergieën; effecten van stoffen die de hormoonhuishouding verstoren; chronische chemische verontreiniging en blootstelling aan combinaties van milieufactoren; ziekteoverdracht via water (parasieten, virussen, bacteriën, enz.).

1.1.6. **Duurzame ontwikkeling en veranderingen in het aardsysteem**

Het Verdrag bepaalt dat duurzame ontwikkeling een van de kerndoelstellingen van de Europese Gemeenschap is. Klimaatverandering, veiligheid van de energievoorziening, duurzaam vervoer, natuurbescherming en de wisselwerking van een en ander met menselijke activiteiten vormen de aandachtspunten in deze onderzoeksactie. De activiteiten op dit prioritair gebied zijn erop gericht, de wetenschappelijke en technologische capaciteit die Europa nodig heeft om een duurzame-ontwikkelingsmodel in de praktijk te kunnen brengen, te versterken en een belangrijke bijdrage te leveren aan de inspanningen op internationaal niveau om de veranderingen in het aardsysteem te begrijpen en te beheersen en het evenwicht in de ecosystemen te bewaren.

1.1.6.1. **Technologieën voor duurzame ontwikkeling**

Als strategische doelstellingen gelden de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen en verontreinigende stoffen, het veilig stellen van de energievoorziening en de totstandbrenging van een evenwichtige mix van vervoersvormen, dit alles in combinatie met het vergroten van het concurrentievermogen van de Europese industrie. De verwezenlijking van deze korte-termijndoelstellingen vereist een grootschalige onderzoekinspanning die de ontplooiing van de technologieën die momenteel reeds worden ontwikkeld, bevordert en ervoor zorgt dat het energieconsumptiepatroon en de vraag naar vervoer worden bijgesteld. Op langere termijn vereist de totstandbrenging van duurzame ontwikkeling een niet minder grote OTO-inspanning, wil men kunnen garanderen dat duurzame energiebronnen, waterstoftechnologie en intrinsiek schone brandstofcellen beschikbaar komen onder economisch aantrekkelijke voorwaarden en dat eventuele belemmeringen voor de toepassing ervan uit de weg worden geruimd.

Onderzoekprioriteiten

i) *Onderzoekactiviteiten met effecten op korte en middellange termijn*

De communautaire OTO-activiteit kan een van de belangrijkste hefbomen zijn voor het tweevleugelen van een substantiële verandering in het huidige niet-duurzame ontwikkelingspatroon, dat wordt gekenmerkt door toenemende afhankelijkheid van ingevoerde fossiele brandstoffen, een gestaag groeiende vraag naar energie, een alsnak acuter wordende oververzadiging van het vervoersysteem en toename van de CO₂-uitstoot. Het communautaire OTO kan namelijk nieuwe technologische oplossingen aanbrengen die op korte en middellange termijn gunstige effecten hebben op het gedrag van de consument en de gebruiker. Verwacht wordt dat voorstellen voor technologische oplossingen zullen voortkomen uit, en worden gedemonstreerd in het kader van, proefprojecten waarbij ook de consumenten/gebruikers worden betrokken en waarin niet alleen aan technische, maar ook aan organisatorische, institutionele, financiële en maatschappelijke aspecten aandacht wordt besteed.

- Duurzame energiebronnen, efficiënter en schoner gebruik van energie, vooral in stedelijke gebieden, nieuwe concepten voor energie-efficiënt en schoner vervoer: Doel is, energie-efficiënte technologieën te ontwikkelen die de vraag naar fossiele brandstoffen doen dalen, zulks door middel van het stimuleren van energiezuinig gedrag bij uiteenlopende gebruikersdoelgroepen, zodat tegen 2010 een energiebesparing van 12 % wordt gerealiseerd, en voorts een verschuiving in de samenstelling van het energiebronnenpakket teweeg te brengen ten gunste van duurzamere energiesystemen, bijvoorbeeld warmte/kracht-systemen en systemen die gebruik maken van nieuwe en hernieuwbare energiebronnen, zodat het aandeel van duurzame energiesystemen van 6 % wordt verhoogd tot 12 % in 2010.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: De verhoging van rendabiliteit en betrouwbaarheid van de belangrijkste nieuwe en duurzame energiebronnen en de combinatie daarvan met traditionele grootschalige en decentrale energieopwekking; energie-efficiënte gebouwen, stadsverwarmingssystemen en warmte/kracht-koppeling; op de vraagzijde gerichte acties ter vermindering van het gas- en elektriciteitsverbruik; nieuwe vormen van schoon stedelijk vervoer; rationalisering van het gebruik van de particuliere auto; integratie van nieuwe concepten voor energie-efficiënte voertuigen en nieuwe/alternatieve brandstoffen.

- Duurzaam vervoer: In het gemeenschappelijk vervoerbeleid wordt ervan uitgegaan dat de vraag naar goederen- en personenvervoer in de Europese Unie tegen 2010 respectievelijk met 38 % en 24 % zal toenemen (ten opzichte van het referentiejaar 1998). Deze toename zal door de nu reeds oververzadigde vervoernetwerken moeten worden opgevangen, waarbij — als men de huidige trends mag extrapoleren — het aandeel van de minder duurzame vormen van vervoer nog dreigt toe te nemen. Het doel is dan ook tweërlei: enerzijds de verkeerscongestie bestrijden, en anderzijds de voortzetting van bedoelde onduurzame trends vertragen of zelfs ombuigen door middel van een bijstelling van het evenwicht tussen de diverse vervoersvormen. Via acties op korte en middellange termijn zullen nieuwe concepten en technieken worden ontwikkeld en in het vervoersysteem worden geïntegreerd.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: Veiliger en milieuvriendelijker vervoer, in het bijzonder over de weg en over zee; integratie van intelligente vervoersystemen met het oog op een doeltreffend beheer van de infrastructuur; totstandbrenging van de voorwaarden waaronder interoperabiliteit van spoorwegnetten mogelijk wordt; ontwikkeling van intermodaal vervoer van goederen en personen, met name door een beter beheer van de logistieke aspecten en door standaardisering van de laa eenheden.

ii) *Onderzoekactiviteiten met effecten op langere termijn*

Het doel op langere termijn is de ontwikkeling van duurzame energiebronnen, waterstoftechnologieën en — intrinsiek schone — brandstofcellen die zich goed laten integreren in een duurzame mix van energiebronnen voor zowel stationaire toepassingen als toepassingen in het vervoer. Een en ander moet resulteren in een verdere vermindering van de uitstoot van broeikasgassen na de Kyoto-deadline van 2010. Opdat deze technologieën in de toekomst op grote schaal kunnen worden ontplooid, zijn een significante verlaging van de daaraan verbonden kosten en een algehele verbetering van hun concurrerendheid ten opzichte van traditionele energiebronnen vereist.

- Brandstofcellen: Het betreft een opkomende technologie waarvan wordt aangenomen dat zij op langere termijn in ruime mate de stookinstallaties zal vervangen die thans in de industrie, voor de verwarming van gebouwen en in het wegvervoer worden toegepast. Brandstofcellen hebben namelijk een beter energetisch rendement, veroorzaken minder verontreiniging en zijn potentieel goedkoper. Op langere termijn wordt gestreefd naar een kostprijs van 50 euro/kW voor het wegvervoer en 300 euro/kW voor zeer duurzame stationaire toepassingen en brandstofcellen/elektrolytische cellen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: Kostprijsverlaging van de productie van brandstofcellen en toepassingen in gebouwen, vervoer en decentrale elektriciteitsproductie; geavanceerde materialen voor brandstofcellen voor de genoemde toepassingen die bij hoge en lage temperaturen functioneren.

- Waterstof: Ervoor zorgen dat waterstof een vaste plaats verovert in het energielandschap is een kern-element van de totstandbrenging van de toekomstige duurzame energie-economie. Op lange termijn wordt gestreefd naar een situatie waarin de energiekostprijs van waterstof vergelijkbaar is met die van traditionele brandstoffen exclusief accijnzen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: Schone en rendabele productie van waterstof uit fossiele brandstoffen (met inbegrip van het afvangen en ondergronds opslaan van CO₂); economisch rendabele waterstofproductie door elektrolyse op basis van duurzame energie en kernenergie; infrastructuur voor de waterstoftechnologie, met inbegrip van vervoer, distributie, opslag en gebruik.

- Fotovoltaïsche zonne-energie-technologieën en gebruik van biomassa: Zonnecellen kunnen op langere termijn wellicht een belangrijke bijdrage leveren tot de communautaire en mondiale energievoorziening. Thans is het zaak, de belangrijke hinderpaal uit de weg te ruimen die wordt gevormd door de hoge investeringskosten. Die kosten moeten tot een kwart worden teruggebracht. Wat de toepassing van biomassa betreft, is het algemene doel ervoor te zorgen dat bio-energie met traditionele brandstoffen kan concurreren.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: (zonnecellen:) de hele productieketen van uitgangsmateriaal tot fotovoltaïsch systeem alsmede de integratie van zonnecellen in de leefomgeving en in grootschalige fotovoltaïsche systemen (in de orde van megawatts) voor de opwekking van elektriciteit; (biomassa:) het wegnemen van de barrières die het goed functioneren van de biomassatoeleverings- en -toepassingsketen in de weg staan, en wel op de volgende gebieden: stooktechnologieën, vergassingstechnologieën voor de productie van elektriciteit en H₂/synthesegas en biobrandstoffen voor het vervoer.

1.1.6.2. *Veranderingen in het aardsysteem*

Het „Global Change“-thema betreft de complexe dynamische veranderingen die de fysische, chemische en biologische componenten van het aardsysteem (met inbegrip van de atmosfeer, de oceanen en het land) op diverse tijdschalen ondergaan, met name onder de invloed van menselijke activiteiten. Dit prioritair thematisch gebied heeft ten doel, bij te dragen tot ons vermogen om de veranderingen van het aardsysteem te observeren, te begrijpen en te voorspellen en — met name ten aanzien van de diverse types broeikasgassen — preventie-, schadebeperkings- en aanpassingsstrategieën te ontwikkelen in nauwe samenwerking met de desbetreffende internationale onderzoekprogramma's en in het kader van relevante internationale verdragen zoals het protocol van Kyoto. Om dit doel te bereiken kunnen het best activiteiten worden ontplooid die gericht zijn op de ontwikkeling van de gemeenschappelijke en geïntegreerde initiatieven die noodzakelijk zijn om duurzame ontwikkeling in de praktijk te brengen, rekening houdend met alle ecologische, economische en sociale aspecten en met de effecten van de veranderingen van het aardsysteem op alle landen en regio's van de wereld. Er wordt gestreefd naar convergentie van de Europese en nationale onderzoekspanningen die moeten resulteren in onderling overeengekomen, wetenschappelijk onderbouwde duurzaamheidsdrempels en ramingsmethodieken; voorts zal internationale samenwerking worden aangemoedigd met het oog op de totstandkoming van gemeenschappelijke strategieën ten aanzien van „Global Change“-vraagstukken.

Onderzoekprioriteiten

- Effect en mechanismen van broeikasgasemissies op het klimaat en koolstofputten (oceanen, bossen, bodem): Doel is, de veranderingen in het aardsysteem te observeren en te beschrijven, de voorspelling van de mondiale en regionale effecten daarvan te verfijnen, de mogelijkheden om de schade te beperken te evalueren en Europese wetenschappers een betere toegang te verschaffen tot de infrastructuur en samenwerkingsverbanden die bij het „Global Change“-onderzoek worden ingezet.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: Inzicht in en kwantificering van veranderingen in de koolstof- en de stikstofcyclus, de rol van bronnen van de diverse broeikasgassen en van terrestrische en oceanische „putten“; invloeden van en op klimaatschommelingen en -trends, chemische processen in de oceaan en de atmosfeer, en wisselwerkingen daartussen; studie en voorspelling van mondiale klimaatveranderingen; met genoemde processen samenhangende verschijnselen zoals El Niño, de afbraak van ozon in de stratosfeer en veranderingen van het zeeniveau en de oceaanstromingen; consequenties.

- Watercyclus: Doel is, de gevolgen van de veranderingen in het aardsysteem en met name de klimaatverandering op de watercyclus, de waterkwaliteit en de beschikbaarheid van water te analyseren en zo de basis te leggen voor de ontwikkeling van een beheersinstrumentarium dat de gevolgen van deze veranderingen kan helpen temperen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: De effecten van klimaatverandering op hydrologische variabelen, de verspreiding van grondwater en oppervlaktewater, zoetwater- en wetland-ecosystemen en waterkwaliteit; de oceanen als motor van de mondiale watercyclus; beheerstrategieën en de effecten daarvan; scenario's met betrekking tot de toekomstige vraag naar en beschikbaarheid van water.

- Biodiversiteit, bescherming van genetische hulpbronnen, de werking van terrestrische en mariene ecosystemen en de interacties met menselijke activiteiten: Doel is, te komen tot een beter inzicht in het functioneren van mariene en terrestrische ecosystemen en de daar voorhanden biodiversiteit, de effecten van menselijke activiteiten daarop beter te begrijpen en zoveel mogelijk te beperken en de duurzame beschikbaarheid van de natuurlijke hulpbronnen te garanderen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: De bepaling en voorspelling van veranderingen in de biodiversiteit, structuur, werking en dynamiek van ecosystemen en ecosysteemfuncties; wisselwerkingen tussen samenleving, economie, biodiversiteit en habitats; geïntegreerd onderzoek van de factoren die bepalend zijn voor de biodiversiteit en tempering van biodiversiteitsverliezen; mogelijkheden inzake risicoevaluatie, beheer, behoud en herstel.

- Mechanismen van woestijnvorming en natuurrampen in verband met de klimaatverandering: Doel is, de verbanden te verduidelijken tussen klimaatverandering enerzijds en de mechanismen van woestijnvorming en natuurrampen anderzijds, teneinde verbeteringen tot stand te brengen op het stuk van risico- en effectevaluatie en -voorspelling, beslissingsondersteunende methodologieën en strategieën voor duurzaam bodembeheer en beheer van kustgebieden.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: Grootschalig geïntegreerd onderzoek van bodemverval en woestijnvorming in Europa en strategieën voor het voorkomen en bestrijden van deze processen; langetermijnprognoses voor de hydrogeologische risico's die samenhangen met de mondiale klimaatverandering; strategieën inzake monitoring, kartering en beheer van natuurlijke risico's; grotere paraatheid ten aanzien van natuurrampen en ruimere mogelijkheden om de effecten daarvan te verzachten.

- Observatiesystemen voor de mondiale klimaatverandering: Doel is, systematische metingen van klimaatvariabelen te verrichten en aldus bij te dragen tot het onderzoek van de klimaatverandering, te zorgen voor betrouwbare, lange tijdreeksen van waarnemingen ten behoeve van de modellering en voorspelling van de mariene, terrestrische en atmosferische componenten van het aardecosysteem, gemeenschappelijke Europese databanken op te zetten en een bijdrage te leveren tot internationale programma's.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: Bepalingen van de fundamentele parameters van het mariene, terrestrische en atmosferische systeem die noodzakelijk zijn voor het onderzoek van de mondiale klimaatverandering en het uitwerken van beheerstrategieën, alsook waarnemingen aan extreme fenomenen; grootschalige netwerken voor waarneming/bewaking/kartering/modellering (die worden afgestemd op de ontwikkelingen inzake GMES en het Europese onderdeel vormen van G3OS).

1.1.7. **Burgers en governance in de Europese kennismaatschappij**

De Europese Raad van Lissabon heeft erkend dat de overgang naar een Europese op kennis gebaseerde maatschappij van invloed zal zijn op alle aspecten van het dagelijkse leven. De globale doelstelling is te voorzien in een betrouwbare kennisbasis voor het beheer van deze overgang, die concreet gestalte zal krijgen door beleid, programma's en maatregelen op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau, en individuele burgers, gezinnen en andere maatschappelijke kernen in staat te stellen om met kennis van zaken beslissingen te nemen.

Gezien de complexiteit, de omvang en de onderlinge samenhang van de problemen en vraagstukken op dit gebied, moet de gekozen onderzoekbenadering gebaseerd zijn op een sterk verbeterde onderzoekintegratie, multi- en transdisciplinaire samenwerking en op een actieve rol van de Europese onderzoeksgemeenschap op het gebied van sociale- en menswetenschappen bij het zoeken naar mogelijke oplossingen. Tevens zullen de activiteiten de identificatie vergemakkelijken van maatschappelijke uitdagingen op middellange tot lange termijn, die voortvloeien uit onderzoek op het gebied van sociale en menswetenschappen. Daarnaast zorgen zij voor de actieve deelname van de belangrijkste maatschappelijke betrokkenen en voor de gerichte verspreiding van de uitgevoerde werkzaamheden. Teneinde de ontwikkeling van vergelijkend transnationaal en interdisciplinair onderzoek te ondersteunen en tegelijkertijd de diversiteit van de onderzoeksmethodologieën in Europa te bewaren, is het verzamelen en analyseren van betrouwbaarder en beter vergelijkbare gegevens en de gecoördineerde ontwikkeling van statistieken en kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren — met name in de context van de nieuwe kennismaatschappij — op Europees niveau van essentieel belang.

Bij alle prioriteiten van dit programma zal worden gezorgd voor adequate coördinatie van de aspecten in verband met sociaal-economisch onderzoek en prognose.

Onderzoekprioriteiten

i) *De Europese kennismaatschappij*

De totstandbrenging van een Europese kennismaatschappij is voor de Europese Gemeenschap een duidelijke beleidsdoelstelling. Het onderzoek moet de noodzakelijke inzichten opleveren, op basis waarvan dit kan worden gerealiseerd op een wijze die aansluit bij specifieke Europese eisen en ambities.

- Verbetering van het genereren, verspreiden en gebruiken van kennis en de effecten daarvan op de economische en sociale ontwikkeling: Doelstelling is een duidelijker inzicht te krijgen in de kenmerken van kennis en het functioneren van kennis als openbaar en particulier goed, en de basis te leggen voor beleidsformulering en besluitvorming.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: De kenmerken van kennis en het functioneren van kennis in relatie tot de economie, de maatschappij en innovatie; en de transformatie van economische en sociale instellingen; de dynamiek van productie, verspreiding en gebruik van kennis, de rol van kenniscodificatie en de effecten van ICT's; het belang van territoriale structuren en sociale netwerken in deze processen.

- Opties en keuzes voor de ontwikkeling van een op kennis gebaseerde maatschappij, ten dienste van de door de Top van Lissabon geformuleerde EU-doelstellingen: Doelstelling is te komen tot een geïntegreerd inzicht van de wijze waarop een kennisgebaseerde maatschappij de maatschappelijke doelstellingen van duurzame ontwikkeling, sociale en territoriale samenhang en betere kwaliteit van leven kan bevorderen, rekening houdend met de verscheidenheid aan sociale modellen in Europa.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: Kenmerken van een kennisgebaseerde maatschappij die aansluit bij Europese sociale modellen en de noodzaak om de kwaliteit van leven te verbeteren; sociale en territoriale samenhang, gender en verhoudingen tussen de generaties, en sociale netwerken; gevolgen van veranderingen voor werk en werkgelegenheid; toegang tot onderwijs en opleiding en permanente educatie.

- De verschillende wegen naar een kennismaatschappij: Doelstelling is een onderlinge vergelijking te maken van de in Europa gehanteerde benaderingen, om zodoende een betere basis te leggen voor het formuleren en uitvoeren van overgangsstrategieën naar een kennismaatschappij op nationaal en regionaal niveau.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: Globalisering in relatie tot de drang naar convergentie; de implicaties voor regionale variatie; uitdagingen voor Europese samenlevingen als gevolg van de diversiteit van culturen en de toename van kennisbronnen; de rol van de media in deze context.

ii) *Burgers, democratie en nieuwe vormen van governance*

De werkzaamheden zijn gericht op de identificatie van de belangrijkste factoren die van invloed zijn op veranderingen in governance en burgerschap, en van de effecten van deze veranderingen en de mogelijke opties om het democratisch gehalte van governance te verbeteren, conflicten op te lossen, mensenrechten te beschermen en rekening te houden met verschillen in culturele achtergrond en identiteit.

- De gevolgen van de Europese integratie en de uitbreiding voor governance en burgerschap: Doelstelling is een duidelijk beeld te verkrijgen van de belangrijkste wisselwerkingen tussen Europese integratie en uitbreiding, en vraagstukken in verband met democratie, institutionele regelingen en het welzijn van de burger.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: De verhoudingen tussen integratie, uitbreiding en institutionele verandering in historisch en vergelijkend perspectief; de gevolgen van een veranderende mondiale context en de rol van Europa; de consequenties van een uitgebreide Europese Unie voor het welzijn van haar burgers.

- Afbakening van gebieden van verantwoordelijkheid en nieuwe vormen van governance: Doelstelling is de ontwikkeling te ondersteunen van nieuwe vormen van governance op meerdere niveaus, waarin de verantwoordingsplicht en de legitimiteit centraal staan, en die voldoende robuust en flexibel zijn om de maatschappelijke veranderingen, bijvoorbeeld in verband met integratie en uitbreiding, te begeleiden en de doelmatigheid en de legitimiteit van het beleidproces te waarborgen.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: De verdeling van verantwoordelijkheden tussen de diverse territoriale niveaus en tussen publieke en private sectoren; democratische governance, representatieve instellingen en de rol van maatschappelijke organisaties; privatisering, algemeen belang, nieuwe benaderingen van regelgeving, corporate governance; implicaties voor juridische systemen.

- Veiligheidsvraagstukken in verband met conflictoplossing en het herstel van vrede en recht: Doelstellingen zijn de ontwikkeling te ondersteunen van institutionele en maatschappelijke capaciteit op het vlak van conflictoplossing, factoren te identificeren die bepalend zijn voor het succes of het mislukken van conflictpreventie, en betere mogelijkheden te ontwikkelen voor bemiddeling bij conflicten.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: Vroegtijdige identificatie van factoren die tot conflicten in of tussen landen kunnen leiden; vergelijkende analyse van procedures voor de preventie van en bemiddeling bij conflicten en het bereiken van rechtvaardige oplossingen op verschillende gebieden; de rol van Europa in dit opzicht in regionale en internationale arena's.

- Nieuwe vormen van burgerschap en identiteiten: Doelstellingen zijn de betrokkenheid en participatie van de burgers in het Europese beleidsvormingsproces te bevorderen, en tot een beter begrip te komen van de percepties en de effecten van bepalingen met betrekking tot Europees burgerschap en mensenrechten en factoren die mobiliteit en coëxistentie van meerdere identiteiten mogelijk maken.

Het onderzoek wordt geconcentreerd op: Relaties tussen nieuwe vormen van burgerschap, met inbegrip van de rechten van niet-burgers; tolerantie, mensenrechten, racisme en xenofobie; de rol van de media bij de ontwikkeling van een Europese publieke ruimte; de ontwikkeling van burgerschap en identiteiten in een context van culturele en andersoortige diversiteit en toenemende bevolkingsstromen; implicaties voor de ontwikkeling van een Europese op kennis gebaseerde maatschappij.

1.2. Anticiperen op de wetenschappelijke en technologische behoeften van de EU

De activiteiten in dit kader hebben de volgende globale doelstellingen:

- Ondersteuning bieden voor het beleid op gebieden van groot belang voor de EU, en waar specifiek onderzoek, dan wel onderzoek dat dient ter aanvulling van het onderzoek in het kader van de prioritaire thematische gebieden, noodzakelijk is.
- Verkennen van nieuwe en actuele wetenschappelijke en technische problemen en mogelijkheden, met name binnen bepaalde interdisciplinaire en multidisciplinaire onderzoekgebieden, waar Europese maatregelen nuttig zijn met het oog op de mogelijkheden om strategische posities in grensverleggend onderzoek en nieuwe markten op te bouwen, of te anticiperen op belangrijke problemen waar de Europese samenleving mee wordt geconfronteerd.

Een gemeenschappelijk kenmerk van deze activiteiten is dat ze in een meerjarenperspectief worden uitgevoerd, waarbij rekening wordt gehouden met de behoeften en standpunten van de belangrijkste betrokkenen (beleidsmakers, industriële gebruikersgroepen, groepen die zich met grensverleggend onderzoek bezighouden, enz.).

Het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek zal uit hoofde van zijn eigen programma een bijdrage leveren aan de doelstellingen van dit onderdeel van het specifieke programma, overeenkomstig zijn opdracht om de ontwikkeling van EU-beleid te ondersteunen.

i) *Beleidsgeoriënteerd onderzoek en actuele thema's*

Deze activiteiten hebben betrekking op twee categorieën van onderzoek:

- Onderzoek dat nodig is voor het ontwerp, de uitvoering en de follow-up van de toepassing van het beleid van de Gemeenschap, waarbij de belangen van mogelijke toekomstige leden van de Unie en die van de huidige lidstaten centraal staan; dit onderzoek kan onder andere omvatten:
 - onderzoek ter ondersteuning van de uitvoering van gemeenschappelijk beleid, met inbegrip van onderzoek ten behoeve van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en het gemeenschappelijk visserijbeleid;
 - onderzoek ter ondersteuning van beleidsdoelstellingen van de Gemeenschap, onder andere in het kader van het zesde milieuactieprogramma ⁽¹⁾ of het Groenboek „Op weg naar een Europese strategie voor een continue energievoorziening” ⁽²⁾ en de doelstellingen van het gemeenschappelijk vervoerbeleid;
 - onderzoek ter ondersteuning van belangrijke doelstellingen van de Gemeenschap, zoals die welke de Commissie heeft vastgesteld voor haar vijfjarige mandaat, en die welke zijn afgeleid van de beleidsoriëntaties van de Europese Raad, bijvoorbeeld in het kader van de Lissabon-strategie, met betrekking tot het economisch beleid, de informatiemaatschappij en eEurope, het ondernemingsbeleid, het sociaal en werkgelegenheidsbeleid, onderwijs en cultuur, met inbegrip van de nodige statistische instrumenten en methodes;
 - onderzoek ten behoeve van ander beleid van de Gemeenschap, met inbegrip van gebieden als gezondheid, met name volksgezondheid, regionale ontwikkeling, handel, externe betrekkingen en ontwikkelingssamenwerking, en justitie en binnenlandse zaken.

⁽¹⁾ COM(2001) 31.

⁽²⁾ COM(2000) 769.

- Onderzoek dat voorziet in de behoeften op bepaalde nieuwe interdisciplinaire en multidisciplinaire gebieden, of geavanceerde kennisgebieden, teneinde het Europese onderzoek te helpen om in te spelen op bepaalde belangrijke en onvoorziene ontwikkelingen, onder andere op terreinen die in verband staan met de prioritaire gebieden.

De activiteiten worden uitgevoerd op basis van een meerjarenprogrammering voor elk beleidsterrein en elk actueel thema dat als prioriteit is aangemerkt. Voor onderzoekbehoeften waarop reeds kan worden geanticipeerd, wordt in het begin reeds een meerjarenprogrammering vastgesteld, aangevuld met jaarlijkse evaluaties, met name voor die behoeften (voor zover relevant voor een onderzoekscategorie) waarop nog niet kan worden geanticipeerd.

- Voor activiteiten ter ondersteuning van communautair beleid wordt de evaluatie verricht door een gebruikersgroep waarin verschillende diensten van de Commissie vertegenwoordigd zijn, op basis van het advies van wetenschappelijke comités op de betrokken gebieden en van een onafhankelijke overlegstructuur, bestaande uit vooraanstaande wetenschappelijke en industriële deskundigen. Voor de identificatie van de behoeften vindt tevens ondersteuning plaats via een brede raadpleging van belanghebbende kringen in de EU en de met het kaderprogramma geassocieerde landen.
- De evaluatie door de gebruikersgroep gebeurt op grond van de bijdrage van de voorgestelde onderzoekthema's aan beleidsformulering en -ontwikkeling (bijvoorbeeld in verband met de voorbereiding van wetgevingsvoorstellen of belangrijke mijlpalen op het gebied) en van de hieronder genoemde algemene criteria.
- Voor activiteiten betreffende actuele thema's wordt de evaluatie verricht met ondersteuning door een onafhankelijke overlegstructuur, bestaande uit vooraanstaande wetenschappelijke en industriële deskundigen.
- Voor beide typen activiteiten is de beoordeling gebaseerd op de volgende criteria:
 - de potentiële bijdrage van de voorgestelde onderzoekthema's aan het concurrentievermogen van de EU, de versterking van haar wetenschappelijke en technologische grondslagen en de totstandbrenging van de Europese Onderzoekruimte;
 - de wetenschappelijke relevantie en de haalbaarheid van de voorgestelde onderzoekthema's en benaderingen.

In het geval van een crisis, waardoor dringende en onverwachte onderzoekbehoeften ontstaan, kan de programmering worden gewijzigd via een spoedprocedure, waarbij dezelfde evaluatiecriteria worden toegepast.

De geprogrammeerde activiteiten worden uitgevoerd door middel van uitnodigingen tot het indienen van voorstellen. Ze hebben hoofdzakelijk de vorm van:

- gerichte specifieke projecten, in het algemeen van beperkte omvang, uitgevoerd in partnerschappen die qua omvang zijn afgestemd op de behoeften waarin moet worden voorzien;
- genetwerkte onderzoekactiviteiten op nationaal niveau, waar het beschikbaar maken van de bestaande capaciteiten in de lidstaten noodzakelijk is om de beoogde doelstellingen te verwezenlijken.

Voor zover de beoogde doelstellingen het best langs deze weg kunnen worden verwezenlijkt, kan in bepaalde goed gemotiveerde gevallen in beperkte mate gebruik worden gemaakt van de instrumenten die op de prioritaire thematische gebieden worden gebruikt.

De voorstellen worden door de Commissie geselecteerd na een evaluatie door onafhankelijke deskundigen.

ii) Specifieke onderzoekactiviteiten voor het MKB

Doelstellingen

Kleine en middelgrote bedrijven (MKB's) zijn van cruciaal belang voor het Europese concurrentievermogen en de schepping van werkgelegenheid, niet alleen omdat ze de overgrote meerderheid van de ondernemingen in Europa vertegenwoordigen, maar ook omdat ze een bron van dynamiek en verandering in nieuwe markten zijn, met name waar het grensverleggende technologie betreft. Hoewel het MKB een heterogene gemeenschap is, worden alle kleine en middelgrote bedrijven geconfronteerd met toenemende concurrentie, als gevolg van de voltooiing van de Europese interne markt, en de noodzaak om voortdurend te innoveren en mee te gaan met de technologische vooruitgang. Afgezien daarvan is een toenemend aantal MKB's genoodzaakt en bereid om internationaal te gaan werken, op zoek naar nieuwe markten en commerciële mogelijkheden.

De deelname van het MKB vindt hoofdzakelijk plaats binnen de activiteiten die op de prioritaire thematische gebieden worden uitgevoerd in topnetwerken en geïntegreerde projecten. Daarnaast worden specifieke regelingen voor het MKB opgezet in de vorm van activiteiten voor collectief en coöperatief onderzoek. Deze zijn in de eerste plaats gericht op de grote groep MKB's die ruimte voor innovatie hebben maar over beperkte onderzoeksmogelijkheden beschikken. De regeling voor coöperatief onderzoek zal echter worden uitgebreid om steun te kunnen bieden aan nieuwe, high-tech-MKB's, door middel van voorzieningen die speciaal op hun behoeften zijn toegesneden.

In totaal wordt ten minste 15 % van de begroting voor het gedeelte „Integratie van het onderzoek” van dit programma toegewezen aan het MKB.

Collectief onderzoek

Collectief onderzoek is een vorm van onderzoek door OTO-actoren namens industriële associaties of groepen van bedrijven, ten behoeve van de uitbreiding van de kennisbasis van grote gemeenschappen van MKB's, om zodoende het algehele niveau van het concurrentievermogen te verbeteren. Uitgevoerd op Europese schaal, via substantiële projecten met een looptijd van verscheidene jaren, is dit een doelmatige manier om in te spelen op de technologische behoeften van belangrijke onderdelen van de industriële gemeenschap.

Deze maatregel, die gebaseerd is op regelingen die al in veel lidstaten bestaan, heeft ten doel de industriële groeperingen in staat te stellen onderzoekbehoeften te identificeren en te formuleren die een groot aantal MKB's op Europees niveau gemeenschappelijk hebben. Hierdoor moet de algehele Europese technologische grondslag van integrale industriële sectoren kunnen worden verbeterd. Door industriële groepen in verschillende landen onderling te koppelen en grotere projecten met een zwaardere verantwoordelijkheid voor projectcoördinatoren te financieren, zal dit bijdragen aan de structurering van het gehele collectief onderzoek, overeenkomstig de doelstellingen van de Europese Onderzoekruimte.

Collectieve onderzoekprojecten kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op:

- Onderzoek dat is toegespitst op gemeenschappelijke problemen/uitdagingen (bv. om aan regelgevingseisen te voldoen, milieuprestaties)
- Pre-normatief onderzoek (onderzoek dat de wetenschappelijke basis voor Europese normen en standaarden moet leggen)
- Onderzoek dat is gericht op de versterking van de technologische basis van specifieke sectoren
- Ontwikkeling van „technologische instrumenten” (bv. diagnose, veiligheidsapparatuur)

De projecten worden op basis van duidelijke richtlijnen beheerd door in Europa gevestigde industriële associaties of andere groepen, of door ten minste twee in verschillende Europese landen gevestigde nationale industriële associaties/groepen. Europese economische belangengroepen die de belangen van het MKB vertegenwoordigen komen eveneens in aanmerking. Een aan elk project verbonden „kerngroep” van MKB's zal toezicht houden op de voortgang van de definitiefase van het onderzoek na de verspreiding van de verkregen resultaten.

Er wordt een tweefasenbenadering overwogen voor de identificatie van de thema's en het selecteren van voorstellen (uitnodiging tot het indienen van conceptvoorstellen en, nadat de bij een eerste evaluatie geselecteerde voorstellen zijn uitgewerkt tot volledige voorstellen, evaluatie en selectie daaruit). De hoogte van de financiering en de contractuele regelingen met betrekking tot projecten voor collectief onderzoek, hangen af van de doelstellingen daarvan:

- Projecten ter versterking van het concurrentievermogen van een specifieke industriële sector, komen in aanmerking voor een bijdrage van de Gemeenschap van maximaal 50 % van de totale voor vergoeding in aanmerking komende kosten. In dergelijke gevallen is de contractpartij (de industriële groep) eigenaar van de resultaten.
- Projecten die een sterk wetgevende of op het openbaar welzijn gerichte inhoud hebben (bv. op het gebied van milieubescherming, verbetering van de volksgezondheid) komen in aanmerking voor een hogere financiering. In dergelijke gevallen ligt de nadruk op verspreiding van de onderzoekresultaten op Europese schaal.

In al deze gevallen is het de bedoeling dat de verspreiding van de resultaten binnen het MKB gebeurt via bijvoorbeeld speciale opleidings- en demonstratieactiviteiten („take-up”).

Coöperatief onderzoek

Coöperatief onderzoek is een constructie waarin een beperkt aantal in verschillende landen gevestigde MKB's, die specifieke problemen of behoeften hebben, het nodige onderzoek uitbesteden aan een OTO-uitvoerder, en daarbij eigenaar blijven van de verkregen resultaten. De projecten hebben een vrij korte looptijd en kunnen betrekking hebben op elk onderzoekthema of -gebied, afhankelijk van de specifieke behoeften en problemen van de betrokken MKB's. Andere (niet-MKB) ondernemingen en eindgebruikers kunnen ook deelnemen aan coöperatieve onderzoeksprojecten, maar daarbij geldt wel de voorwaarde dat ze geen overheersende rol spelen en slechts beperkt toegang hebben tot de resultaten.

Jonge hightech MKB's, met inbegrip van „start-ups”, kunnen genoodzaakt zijn om specifiek basisonderzoek uit te besteden om de kennisbasis van hun eigen onderzoekactiviteiten uit te breiden of te actualiseren. In dat geval kan een coöperatieve onderzoekconstructie worden gebruikt door één MKB-onderneming die samenwerkt met een OTO-uitvoerder uit een ander land die over de vereiste specialistische deskundigheid beschikt. In dergelijke gevallen zijn speciale bepalingen inzake de toegang tot de resultaten van toepassing.

Coöperatief onderzoek wordt uitgevoerd door middel van een open uitnodiging tot het indienen van voorstellen. Onder deze activiteit valt ook de coördinatie van een specifiek netwerk van nationale contactpunten voor het MKB in de lidstaten en de geassocieerde landen, die MKB's op regionaal en nationaal niveau moeten voorzien van informatie en bijstand met betrekking tot hun deelname aan het kaderprogramma, met inbegrip van topnetwerken en geïntegreerde projecten. Een hechte coördinatie met de activiteiten op het gebied van economische en technologische informatieverzameling en met de innovatie-ondersteunende diensten, in het kader van „Onderzoek en innovatie”, moet ervoor zorgen dat MKB's van al de geplande instrumenten en activiteiten gebruik kunnen maken.

iii) *Specifieke activiteiten voor internationale samenwerking*

De algemene doelstelling van de activiteiten voor internationale samenwerking uit hoofde van het kaderprogramma, is bij te dragen aan de opening van de Europese Onderzoekruimte op de rest van de wereld. Deze activiteiten vormen de specifieke bijdrage van het kaderprogramma aan deze opening, waarvoor de Gemeenschap en de lidstaten hun gezamenlijke inspanning moeten leveren.

De specifieke doelstellingen van deze activiteiten zijn:

- Europese onderzoekers en ondernemingen en onderzoekorganisaties uit de Unie en de met het kaderprogramma geassocieerde landen te helpen om toegang te krijgen tot kennis en deskundigheid elders in de wereld;
- een sterke en samenhangende Europese deelname mogelijk te maken aan onderzoekinitiatieven op internationaal niveau, om nieuwe kennis te verwerven of bij te dragen aan de oplossing van de grote mondiale problemen, bijvoorbeeld op het gebied van volksgezondheid of milieu;
- wetenschappelijke en technologische ondersteuning te bieden voor de uitvoering van het buitenlands beleid en het ontwikkelingsbeleid van de Gemeenschap.

Naast de openstelling van de topnetwerken en de geïntegreerde projecten voor deelname van onderzoekers en instellingen uit derde landen, hebben de activiteiten voor internationale samenwerking de vorm van specifieke activiteiten.

Als ondersteuning voor het buitenlands beleid en het ontwikkelingsbeleid van de Gemeenschap, hebben deze specifieke activiteiten betrekking op drie groepen landen: de derde landen rond de Middellandse Zee, Rusland en het GOS en de ontwikkelingslanden.

Ze worden ondernomen als aanvulling op de deelname van onderzoekers en entiteiten uit deze landen aan de topnetwerken en de geïntegreerde projecten, die voor hen openstaan en waaraan ze op verschillende manieren, afhankelijk van de thema's en de betrokken landen, kunnen deelnemen.

De onderzoeksprioriteiten van deze categorie van activiteiten zijn gedefinieerd op basis van de belangen en de doelstellingen van het politieke partnerschap van de Gemeenschap met de verschillende groepen landen, en de speciale economische en sociale behoeften van die landen.

De prioriteiten betreffen meer in het bijzonder:

- voor de mediterrane derde landen, als ondersteuning bij de ontwikkeling van het Euro-mediterrane partnerschap, problemen op het gebied van milieu, gezondheid, waterbeheer, en bescherming van het culturele erfgoed;
- voor Rusland en de landen van het GOS, stabilisering van het O&O-potentieel, vraagstukken in verband met veranderingen in het industriële productiesysteem, de bescherming van milieu en gezondheid en diverse veiligheidsaspecten;
- voor de ontwikkelingslanden, problemen op het gebied van gezondheid en volksgezondheid, voedselveiligheid en rationeel gebruik van hulpbronnen.

Deze activiteiten worden uitgevoerd door middel van projecten voor onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie van beperkte omvang, maatregelen om de nationale inspanningen te coördineren en, waar nodig, specifieke ondersteunende maatregelen.

De samenwerkingsactiviteiten met Rusland en het GOS zullen met name worden ondernomen in het kader van de INTAS-structuur die door de Gemeenschap en de lidstaten gezamenlijk is opgezet.

In deze drie gevallen is één van de belangrijkste doelstellingen de versterking, stabilisering, ontwikkeling en aanpassing van de plaatselijke onderzoekssystemen.

De activiteiten uit hoofde van het kaderprogramma zijn dan ook gericht op de versterking van de coördinatie en de complementariteit met activiteiten die door middel van andere financiële instrumenten worden uitgevoerd, zoals het MEDA-programma voor de mediterrane derde landen, het Tacis-programma voor Rusland en de landen van het GOS, en het EOF (Europees ontwikkelingsfonds) en het ALA-fonds (Latijns-Amerika/Azië) voor de ontwikkelingslanden. Deze maatregelen kunnen daadwerkelijk bijdragen tot de ontwikkeling in deze landen van menselijk onderzoekspotentieel, onderzoekinfrastructuur en mogelijkheden voor innovatie en exploitatie van onderzoekresultaten.

2. VERSTERKING VAN DE GRONDSLAGEN VAN DE EUROPESE ONDERZOEKRUIJMTTE

De totstandbrenging van de Europese Onderzoekruimte is afhankelijk van de verbetering van de samenhang en de coördinatie van onderzoek- en innovatieactiviteiten en -beleid op nationaal, regionaal en Europees niveau.

De doelstellingen van de communautaire maatregelen op dit gebied zijn het stimuleren en ondersteunen van de programmacoördinatie en gezamenlijke activiteiten van lidstaten en Europese organisaties, en het ontwikkelen van een gemeenschappelijke kennisbasis die noodzakelijk is voor een samenhangende ontwikkeling van het beleid. De activiteiten kunnen worden uitgevoerd op elk wetenschappelijk en technologisch gebied, met inbegrip van de thematische prioritaire gebieden.

2.1. Coördinatie van onderzoekactiviteiten

Coördinatie van nationale activiteiten

Doelstelling is het aanmoedigen en ondersteunen van door verscheidene landen ondernomen initiatieven, op gebieden van gemeenschappelijk strategisch belang, om tussen de bestaande activiteiten synergie te ontwikkelen door coördinatie van de tenuitvoerlegging, wederzijdse openstelling en wederzijdse toegang tot onderzoekresultaten, en om gezamenlijke activiteiten te definiëren en uit te voeren.

Bij deze activiteiten gaat het om programma's of onderdelen van programma's, instrumenten, plannen of andere initiatieven op nationaal of regionaal niveau en met publieke financiering ter ondersteuning van OTO-werkzaamheden, de ontwikkeling van onderzoeksmogelijkheden en de bevordering van innovatie. De activiteiten kunnen rechtstreeks worden uitgevoerd door overheidsinstanties of onderzoeksgeschappen op nationaal of regionaal niveau of door middel van Europese samenwerkingsverbanden zoals de Europese Stichting voor Wetenschap (bv. in het kader van Eurocores).

De Gemeenschap zal initiatieven aanmoedigen en ondersteunen die gericht zijn op het netwerken van nationale en regionale activiteiten en programma's, door ondersteuning van:

- de coördinatie van onafhankelijke activiteiten, met inbegrip van de wederzijdse openstelling daarvan;
- de voorbereiding en het beheer van gezamenlijke activiteiten.

Hiertoe zal de Commissie:

- Steun geven aan voorstellen die zijn geselecteerd na indiening in het kader van een open uitnodiging tot het indienen van voorstellen (2 beoordelingen per jaar). Zo nodig kunnen oproepen tot het indienen van blikken van belangstelling worden gepubliceerd, gevolgd door specifieke uitnodigingen.

De voorstellen kunnen betrekking hebben op bijvoorbeeld strategische studies en planning, raadpleging van de onderzoek- en innovatiegemeenschap, gezamenlijke uitnodigingen tot het indienen van voorstellen en „peer review panels”, uitwisseling en verspreiding van informatie en resultaten, programma-monitoring en -evaluatie, uitwisseling van personeel.

Bij de beoordeling van de voorstellen wordt in het bijzonder rekening gehouden met de volgende aspecten: de omvang van de beschikbaar gemaakte middelen, de wetenschappelijke en technologische relevantie en effecten, de verwachte verbetering in het gebruik van onderzoeksmiddelen op Europees niveau en, in voorkomend geval, hun bijdrage aan de bevordering van innovatie.

- Een geïntegreerd informatiesysteem ontwikkelen, dat gemakkelijk toegankelijk en gebruiksvriendelijk is en regelmatig zal worden bijgewerkt, en dat relevante informatie biedt ten behoeve van:
 - beleidsmakers en programmabeheerders: informatie over nationale onderzoekprogramma's, instrumenten, uitgevoerde en geplande onderzoekactiviteiten voor het identificeren van mogelijkheden voor coördinatie, netwerken en gezamenlijke initiatieven;
 - de onderzoeksgemeenschap: informatie over nationale of gezamenlijke programma's waaraan zij kunnen deelnemen.

Coördinatie op Europees niveau

Doelstelling is de complementariteit en synergie tussen activiteiten van de Gemeenschap uit hoofde van het kaderprogramma en die van andere Europese wetenschappelijke samenwerkingsorganisaties, alsmede tussen deze organisaties onderling, te verbeteren. Door betere coördinatie en samenwerking kunnen de Europese samenwerkingskaders een doelmatiger bijdrage leveren tot de algehele samenhang van de Europese onderzoek-inspanningen en de totstandbrenging van een Europese Onderzoekruimte. Deelname van de Gemeenschap aan internationale activiteiten kan in goed gemotiveerde gevallen worden ondersteund.

- Activiteiten voor wetenschappelijke en technologische samenwerking in andere Europese samenwerkingskaders

COST is een al lang bestaand bottom-up-mechanisme dat de coördinatie en de uitwisseling tussen op nationaal niveau gesubsidieerde wetenschappers en onderzoeksteams op verschillende gebieden vergemakkelijkt. COST kan alleen een kosteneffectieve bijdrage aan de onderzoekcoördinatie in de Europese onderzoekruimte blijven leveren, als de beheerregelingen aan de nieuwe context worden aangepast. Hiertoe moeten de aan COST deelnemende lidstaten een geschikte organisatie opzetten, waaraan uit hoofde van dit programma financiële steun kan worden verleend.

De coördinatie met EUREKA zal worden versterkt om de strategische samenhang en de complementariteit van de financiering te verbeteren, met name op de prioritaire thematische gebieden. Zo nodig worden er ook gezamenlijke informatie- en communicatieactiviteiten georganiseerd.

- Samenwerking en gezamenlijke initiatieven van gespecialiseerde Europese wetenschappelijke samenwerkingsorganisaties

Ten aanzien van thematische Europese organisaties, zoals CERN, ESA, ESO, EMBL, ESRF, ILL, zal de Gemeenschap specifieke initiatieven aanmoedigen en ondersteunen, ter verbetering van de samenhang en de synergie tussen de door deze organisaties ondernomen activiteiten onderling en met activiteiten van de Gemeenschap, met name door de ontwikkeling van gezamenlijke benaderingen en activiteiten met betrekking tot onderwerpen van gemeenschappelijk belang.

2.2. Samenhangende ontwikkeling van onderzoek- en innovatiebeleid

Doelstelling van de activiteiten op dit gebied is een samenhangende ontwikkeling van onderzoek- en innovatiebeleid in Europa te bevorderen door een vroegtijdige identificatie van uitdagingen en gebieden van gemeenschappelijk belang, en beleidsmakers op nationaal en communautair niveau te voorzien van kennis en besluitvormingsondersteunende instrumenten, die hun kunnen helpen bij het formuleren van beleid.

Hiertoe worden op de volgende gebieden activiteiten ondernomen:

- Analyses en studies; werkzaamheden met betrekking tot prognose, statistieken en wetenschap- en technologie-indicatoren
Deze activiteiten omvatten studies, analyses en prognoses met betrekking tot de wetenschappelijke en technologische activiteiten en het onderzoek- en innovatiebeleid in de context van de totstandbrenging van de Europese Onderzoekruimte.
De activiteiten op het gebied van prognose omvatten met name de ontwikkeling van thematische dialoogplatforms en een kennisbasis voor gebruikers en producenten van prospectieve analyses, de toepassing van goede praktijken inzake methodologie en het voorbereiden van scenario's op middellange en lange termijn voor wetenschap en technologie in Europa.
De werkzaamheden met betrekking tot indicatoren omvatten onder andere de verdere ontwikkeling van relevante en geharmoniseerde indicatoren, waarbij rekening wordt gehouden met de verschillende dimensies van onderzoek en innovatie en hun effecten op de economie en de samenleving, bijvoorbeeld voor het vergelijken van de wetenschappelijke en technologische prestaties van lidstaten en regio's.
 - Benchmarking van onderzoek- en innovatiebeleid op nationaal, regionaal en Europees niveau
De eerste benchmarkoefening van het OTO-beleid van de lidstaten, die in 2000 begon, zal medio 2002 worden afgerond. In het licht van deze oefening zal de methodologie van volgende benchmarkingrondes, met inbegrip van de indicatoren, worden aangepast; volgende benchmarkingrondes zullen een groter geografisch bereik hebben zodat ook de landen in het toetredingsproces en de geassocieerde landen kunnen meedoen, terwijl ook andere thema's aan de orde zullen komen. Speciale aandacht wordt gegeven aan de verspreiding en monitoring van de toepassing van de beste praktijken, in nauwe samenwerking met de lidstaten en de onderzoekactoren.
De lopende benchmarkingwerkzaamheden op het gebied van innovatie (het verzamelen van informatie over innovatiebeleid in Europa, ontwikkeling van het „innovatie-scorebord” en de organisatie van „peer reviews” van het innovatiebeleid door „themaclubs” van beleidsmakers) zullen worden uitgebreid in geografisch, sociaal — doordat de innovatie-stakeholders erbij worden betrokken — en regionaal opzicht.
 - Het in kaart brengen van de wetenschappelijke en technologische topkwaliteit in Europa
De activiteiten voor het in kaart brengen van topkwaliteit in Europa zullen volgens de twee richtsnoeren worden uitgebreid, waarbij meer thema's aan de orde komen en de resultaten regelmatig worden bijgewerkt.
Speciale aandacht wordt gegeven aan een zeer brede verspreiding van de beschikbare informatie en aan de coördinatie op dit gebied met de activiteiten ter bevordering van de integratie van de onderzoekinspanningen in Europa.
 - Verbetering van de regelgevings- en administratieve omgeving voor onderzoek en innovatie in Europa
Doelstelling is de regelgevings- en administratieve belemmeringen te onderzoeken en analyseren, teneinde goede beheerpraktijken te identificeren en te verspreiden en het formuleren van nieuwe benaderingen te bevorderen. Dit betreft onder andere de volgende gebieden: intellectuele en industriële eigendom; publiek-private verhoudingen met betrekking tot onderzoek en innovatie; de exploitatie en de verspreiding van kennis; regels inzake toegang tot nieuwe producten en diensten op de markt; mechanismen voor financiering van onderzoek en innovatie en aanmoediging van investeringen, met name door de private sector.
-

BIJLAGE II

INDICATIEVE VERDELING VAN HET BEDRAG

Soort activiteit	Bedrag (miljoen euro)
Integratie van het onderzoek ⁽¹⁾	12 055 ⁽²⁾
<i>Prioritaire thematische onderzoekgebieden</i>	10 425
Genomica en biotechnologie voor de gezondheid	2 000
Technologieën voor de informatiemaatschappij	3 600
Nanotechnologieën, intelligente materialen, nieuwe productieprocedures	1 300
Lucht- en ruimtevaart	1 000
Voedselveiligheid en risico's voor de gezondheid	600
Duurzame ontwikkeling en veranderingen in het aardsysteem	1 700
Burgers en governance in de Europese kennismaatschappij	225
<i>Anticiperen op de wetenschappelijke en technologische behoeften van de Unie</i>	1 630
Beleidsgeoriënteerd onderzoek en actuele thema's	880
Specifieke onderzoekactiviteiten voor het MKB	450
Specifieke internationale samenwerkingsactiviteiten	300
Versterking van de grondslagen van de Europese Onderzoekruimte	450
Steun voor de coördinatie van de activiteiten	400
Steun voor een samenhangende ontwikkeling van het beleid	50
Totaal	12 505

⁽¹⁾ Het is de bedoeling om ten minste 15 % van de hieraan toegewezen financiële middelen uit te trekken voor het MKB.

⁽²⁾ Waarvan 600 miljoen euro voor de internationale samenwerkingsactiviteiten, en andere bedragen krachtens besluiten van het Europees Parlement en de Raad, overeenkomstig artikel 169 van het Verdrag.

BIJLAGE III

MIDDELEN VOOR DE UITVOERING VAN HET PROGRAMMA

Teneinde de specifieke programma's uit te voeren, en overeenkomstig de besluiten van het Europees Parlement en de Raad betreffende het meerjarenkaderprogramma 2002-2006 van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese Onderzoekruimte (2002/. . ./EG) en de regels voor deelname van ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten voor de verspreiding van onderzoekresultaten (2002/. . ./EG), zal de Commissie gebruik maken van diverse instrumenten.

De Commissie beoordeelt de voorstellen aan de hand van de in bovengenoemde besluiten opgenomen beoordelingscriteria, op hun relevantie voor de doelstellingen van het programma, hun wetenschappelijke en technologische topkwaliteit, hun meerwaarde voor de Gemeenschap en de beheercapaciteit van de deelnemers.

De communautaire bijdrage wordt toegekend overeenkomstig de bovengenoemde besluiten. Bij deelname van organisaties uit regio's met een ontwikkelingsachterstand bestaat de mogelijkheid dat aanvullende financiering uit de structuurfondsen wordt verleend binnen de grenzen van het communautaire kader voor staatssteun ten behoeve van onderzoek.

A. Nieuwe instrumenten ⁽¹⁾**A.1. Topnetwerken**

Op de zeven prioritaire thematische gebieden van het kaderprogramma en, in goed gemotiveerde gevallen, op onderzoekgebieden die beantwoorden aan behoeften van het communautair beleid en op nieuwe geavanceerde gebieden, worden topnetwerken gevormd.

Doelstelling van dit instrument is de Europese wetenschappelijke en technologische topkwaliteit te versterken door middel van een geleidelijke en duurzame integratie van bestaande of nieuwe onderzoekcapaciteiten in Europa, zowel op nationaal als op regionaal niveau. Elk netwerk is gericht op het verwerven van nieuwe kennis op een bepaald gebied, door bundeling van een kritische massa aan deskundigheid.

In het algemeen worden de netwerken opgezet rond een kerngroep van deelnemers, waar andere deelnemers aan kunnen worden toegevoegd. Deze zullen een aanzienlijk deel of zelfs hun gehele onderzoekactiviteit op het betrokken gebied integreren, om te komen tot een virtueel topcentrum. De activiteiten hebben vaak een multidisciplinair karakter, en zijn gericht op langetermijndoelstellingen en vooraf niet exact omschreven resultaten in termen van producten, procédés of diensten.

Naast deze geïntegreerde onderzoekactiviteiten, omvat het gezamenlijk activiteitenprogramma van het netwerk eveneens integratieactiviteiten alsmede activiteiten in verband met het verspreiden van topkwaliteit buiten het netwerk.

Met het oog op deze doelstellingen wordt in het netwerk het volgende uitgevoerd:

- Onderzoekactiviteiten die door de deelnemers worden geïntegreerd.
- Integratieactiviteiten die met name omvatten:
 - aanpassing van de onderzoekactiviteiten van de deelnemers, teneinde de complementariteit daarvan te verbeteren;
 - ontwikkeling en gebruik van elektronische informatie- en communicatiemiddelen en ontwikkeling van virtuele en interactieve werkmethodes;
 - uitwisseling van personeel op korte, middellange en lange termijn, beschikbaar maken van plaatsen voor wetenschappers van andere leden van het netwerk, of hun opleiding;
 - ontwikkeling en gebruik van gezamenlijke onderzoekinfrastructuur, en aanpassing van de bestaande faciliteiten met het oog op gemeenschappelijk gebruik;
 - gezamenlijk beheer en exploitatie van de gegenereerde kennis, en maatregelen om innovatie te bevorderen.

⁽¹⁾ Alsmede de financiering van nationale programma's door verscheidene lidstaten, overeenkomstig artikel 169 van het Verdrag.

- Activiteiten voor het verspreiden van topkwaliteit, die onder andere het volgende kunnen behelzen:
 - opleiding van onderzoekers;
 - communicatie over de resultaten van het netwerk en de verspreiding van kennis;
 - diensten ter ondersteuning van technologische innovatie in het MKB, met name gericht op de acceptatie van nieuwe technologieën;
 - analyses van wetenschappelijke/maatschappelijke onderwerpen in het verband met het onderzoek dat door het netwerk wordt uitgevoerd.

Bij het uitvoeren van een aantal van deze activiteiten (bv. de opleiding van onderzoekers), streeft het netwerk naar publiciteit door uitnodigingen tot het indienen van voorstellen te publiceren.

De grootte van het netwerk kan variëren afhankelijk van de betrokken gebieden en onderwerpen. In de regel zijn er ten minste zes deelnemers. De financiële bijdrage van de Gemeenschap aan een topnetwerk kan gemiddeld verscheidene miljoenen euro per jaar bedragen.

Voorstellen voor netwerken moeten de volgende elementen bevatten:

- een algemeen overzicht van het gezamenlijke activiteitenprogramma en de inhoud daarvan voor het eerste jaar, onderverdeeld in onderzoekactiviteiten, integratieactiviteiten en activiteiten voor het verspreiden van topkwaliteit;
- de rol van de deelnemers, waarbij wordt aangegeven welke activiteiten en middelen zij zullen integreren;
- de werking van het netwerk (coördinatie en beheer van activiteiten);
- het plan voor de verspreiding van kennis en perspectieven voor de exploitatie van de resultaten.

Het partnerschap kan zich binnen de grenzen van de oorspronkelijke communautaire bijdrage eventueel ontwikkelen door vervanging van deelnemers of toevoeging van nieuwe deelnemers. In de meeste gevallen gebeurt dit door publicatie van een uitnodiging tot het indienen van voorstellen.

Het activiteitenprogramma kan jaarlijks worden bijgewerkt en een heroriëntatie van bepaalde activiteiten dan wel het initiëren van nieuwe, aanvankelijk niet geplande activiteiten behelzen, waarbij nieuwe deelnemers betrokken zijn. De Commissie kan uitnodigingen tot het indienen van voorstellen publiceren voor de toewijzing van aanvullende bijdragen voor de dekking van, bijvoorbeeld, een uitbreiding van de geïntegreerde activiteiten van het bestaande netwerk of de integratie van nieuwe deelnemers.

De financiële bijdrage van de Gemeenschap bestaat uit een bepaald bedrag dat gekoppeld is aan de uitvoering van een pakket van werkzaamheden en dat oorspronkelijk wordt berekend op basis van de middelen die bestemd zijn voor de uitvoering van het gezamenlijk activiteitenprogramma en dat jaarlijks wordt uitgekeerd, afhankelijk van de werkzaamheden en de financiële verslagen. Als aanvulling op de middelen van de deelnemers, moet dit bedrag voldoende zijn om de integratie te stimuleren, zonder dat daardoor een financiële afhankelijkheid ontstaat die de blijvende samenwerking binnen het netwerk in gevaar kan brengen.

A.2. Geïntegreerde projecten

Op de zeven prioritaire thematische gebieden van het kaderprogramma, en in goed gemotiveerde gevallen op onderzoekgebieden die beantwoorden aan de behoeften in verband met de uitvoering van het communautaire beleid en de behoeften op nieuwe en geavanceerde gebieden, worden geïntegreerde projecten uitgevoerd.

Doelstelling van dit instrument is een bijdrage te leveren aan het Europese concurrentievermogen of belangrijke maatschappelijke problemen op te lossen door de inzet van een kritische massa van OTO-middelen en -deskundigheid in Europa.

Elke geïntegreerd project zal dan ook gericht zijn op het verkrijgen van definieerbare wetenschappelijke en technologische resultaten die kunnen worden toegepast voor producten, procédés en diensten. De in het kader van een geïntegreerd project ondernomen activiteiten hebben per definitie duidelijk omschreven doelstellingen, ook in het geval van onderzoek waarvan de uitkomst onzeker is.

Als regel geldt dat de projectdeelnemers worden ingedeeld rond een kerngroep die bestaat uit de hoofddeelnemers. Alle activiteiten in het kader van een geïntegreerd project worden omschreven in het algemene raamwerk van een „uitvoeringsplan”, dat activiteiten omvat met betrekking tot:

- onderzoek, technologische ontwikkeling en/of demonstratie;
- beheer, verspreiding en overdracht van kennis met het oog op de bevordering van innovatie;
- analyse en beoordeling van de betrokken technologieën en factoren in verband met de exploitatie daarvan.

Ter verwezenlijking van de doelstellingen kan het ook activiteiten omvatten met betrekking tot:

- de opleiding van onderzoekers, studenten, technici en leidinggevenden in het bedrijfsleven, met name voor het MKB;
- ondersteuning voor de acceptatie van nieuwe technologieën, in het bijzonder door het MKB;
- informatie en communicatie, en dialoog met het publiek over de wetenschap/maatschappij-aspecten van het onderzoek in het kader van het project.

De omvang van een geïntegreerd project kan variëren naar gelang van de thema's en onderwerpen, afhankelijk van de kritische massa die nodig is om de verwachte resultaten onder optimale omstandigheden te bereiken.

Met de gecombineerde activiteiten van een geïntegreerd project kan een bedrag van verscheidene miljoenen euro tot verscheidene tientallen miljoenen euro gemoeid zijn.

Meestal omvat een geïntegreerd project een reeks specifieke activiteiten met betrekking tot bepaalde aspecten van het onderzoek dat nodig is om de beoogde doelstellingen te verwezenlijken; deze activiteiten kunnen verschillen qua omvang en structuur, afhankelijk van de uit te voeren taken, en worden op sterk gecoördineerde wijze uitgevoerd. In bepaalde gevallen kan een geïntegreerd project echter ook de vorm hebben van één groot project met één enkele component.

Voorstellen voor geïntegreerde projecten behoren de volgende elementen te omvatten:

- de wetenschappelijke en technologische doelstellingen van het project;
- de grote lijnen en het tijdschema van het uitvoeringsplan, met bijzondere aandacht voor de afbakening van de diverse onderdelen;
- de uitvoeringsfasen en de daarvan verwachte resultaten;
- de rol van de deelnemers in het consortium en de specifieke deskundigheid van elk van de deelnemers;
- organisatie en beheer van het project;
- plan voor de verspreiding van kennis en de exploitatie van de resultaten;
- de raming van de totale begroting en de begroting voor de verschillende activiteiten, met inbegrip van een financieel plan waarin de verschillende bijdragen en de herkomst daarvan zijn aangegeven.

Binnen de grenzen van de aanvankelijke communautaire bijdrage kan het partnerschap zich eventueel ontwikkelen doordat deelnemers worden vervangen of nieuwe deelnemers worden toegevoegd. Meestal zal dit gebeuren via een publicatie van een uitnodiging tot het indienen van voorstellen.

Het uitvoeringsplan wordt jaarlijks bijgewerkt. Deze bijwerking kan een heroriëntatie van bepaalde activiteiten en het initiëren van nieuwe activiteiten inhouden. Wanneer er in dat laatste geval een aanvullende bijdrage van de Gemeenschap vereist is, wijst de Commissie deze activiteiten en de deelnemers die deze zullen uitvoeren aan via een uitnodiging tot het indienen van voorstellen.

De bijdrage van de Gemeenschap maakt deel uit van een financieringsplan, in het kader waarvan een beroep kan worden gedaan op andere financieringsregelingen, met name Eureka en de instrumenten van de EIB en het EIF. De bijdrage kan maximaal 50 % van de totale projectbegroting bedragen, onderverdeeld in begrotingen per activiteit. De bijdrage wordt jaarlijks betaald op basis van het voorgestelde uitvoeringsplan en wordt bijgesteld afhankelijk van de werkzaamheden en de financiële verslagen.

A.3. *Projecten voor collectief onderzoek*

Deze projecten, die worden ondernomen op het gehele gebied van wetenschap en technologie, worden uitgevoerd door onderzoekorganisaties ten behoeve van industriële associaties of groeperingen, op gebieden en onderwerpen die van belang zijn voor een groot aantal MKB's die met gemeenschappelijke problemen te maken hebben.

B. **Andere instrumenten**

Voor de uitvoering van het programma kan de Commissie tevens gebruik maken van:

- specifieke gerichte projecten, voor onderzoek en demonstratieactiviteiten op gebieden die beantwoorden aan de behoeften van het communautair beleid, nieuwe behoeften en specifieke internationale samenwerkingsactiviteiten;
 - projecten voor coöperatief onderzoek, in het hele veld van wetenschap en technologie, om MKB's toegang te geven tot organisaties met de nodige onderzoekcapaciteiten voor het uitvoeren van specifieke onderzoeksactiviteiten;
 - coördinatie en specifieke ondersteunende activiteiten, voor de verwezenlijking van de in het programma aangegeven doelstellingen en met betrekking tot de behoefte van het communautair beleid, nieuwe behoeften, specifieke internationale samenwerkingsactiviteiten en de versterking van de grondslagen van de Europese onderzoekruimte;
 - begeleidende maatregelen, door middel van aanvullende maatregelen ter verwezenlijking van de doelstellingen van het programma of ter voorbereiding van toekomstige activiteiten in het kader van het communautaire beleid inzake onderzoek en technologische ontwikkeling.
-

Voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een specifiek programma 2002-2006 voor onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie ter bevordering van het structureren van de Europese onderzoekruimte

(2001/C 240 E/28)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2001) 279 def. — 2001/0123(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 1 juni 2001)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 166,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Overeenkomstig artikel 166, lid 3, van het Verdrag, moet Besluit nr. .../.../EG van het Europees Parlement en de Raad van [...] betreffende het meerjarenkaderprogramma 2002-2006 van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese onderzoekruimte (hierna „het kaderprogramma” genoemd), worden uitgevoerd door specifieke programma's waarin de nadere bepalingen voor de uitvoering ervan, de looptijd en de noodzakelijk geachte middelen worden vastgesteld.
- (2) Het kaderprogramma is opgebouwd uit drie hoofdgroepen van activiteiten, „Integratie van het onderzoek”, „Structureren van de Europese onderzoekruimte” en „Versterking van de grondslagen van de Europese onderzoekruimte”, waarvan de tweede moet worden uitgevoerd door dit specifiek programma.
- (3) De regels inzake de deelneming van ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten, en inzake de verspreiding van de onderzoeksresultaten voor het kaderprogramma, die bij Besluit nr. .../.../EG zijn vastgesteld door het Europees Parlement en de Raad (hierna „regels voor deelneming en verspreiding” genoemd), zijn op dit specifieke programma van toepassing.
- (4) Door in dit programma ten volle gebruik te maken van nieuwe instrumenten, waarbij het beheer wordt vereenvoudigd en gedecentraliseerd, en externe technische ondersteuning, moeten de personeelskosten en de administratieve uitgaven tot maximaal 5,5 % van het totale voor de uitvoering van het programma nodig geachte bedrag kunnen worden verlaagd.
- (5) Bij de uitvoering van dit programma moet de nadruk worden gelegd op de deelname van het MKB, terwijl het tevens nuttig kan zijn internationale samenwerkingsactivi-

teiten met derde landen en internationale organisaties te ondernemen. Bijzondere aandacht moet worden gegeven aan kandidaat-lidstaten.

- (6) De onderzoekactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten worden uitgevoerd met inachtneming van de fundamentele ethische beginselen, met name die welke zijn genoemd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.
- (7) Overeenkomstig de mededeling van de Commissie „Vrouwen en wetenschap” ⁽¹⁾ en de resoluties van de Raad ⁽²⁾ en het Europees Parlement ⁽³⁾ over dit thema, wordt een actieplan uitgevoerd dat gericht is op de versterking en de bevordering van de plaats en de rol van vrouwen in wetenschap en onderzoek.
- (8) Dit programma moet worden uitgevoerd op flexibele, doelmatige en transparante wijze, rekening houdend met de relevante belangen, met name van de wetenschappelijke, industriële, gebruikers- en beleidsgemeenschappen; de onderzoekactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten zo nodig worden aangepast aan de behoeften van het Gemeenschapsbeleid en aan wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen.
- (9) Aangezien de voor de uitvoering van deze beschikking vereiste maatregelen beheersmaatregelen zijn in de zin van artikel 2 van Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie ⁽⁴⁾ verleende uitvoeringsbevoegdheden, moeten zij worden vastgesteld volgens de beheersprocedure van artikel 4 van genoemd besluit.
- (10) De Commissie dient er te zijner tijd voor te zorgen dat een onafhankelijke beoordeling plaatsvindt van de uitgevoerde activiteiten op de onder dit programma vallende gebieden,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Overeenkomstig het kaderprogramma wordt hierbij een specifiek programma met betrekking tot het structureren van de Europese onderzoekruimte (hierna „specifiek programma” genoemd) vastgesteld voor de periode van [...] tot 31 december 2006.

⁽¹⁾ COM(1999) 76.

⁽²⁾ Resolutie van 20 mei 1999 (PB C 201 van 16.7.1999).

⁽³⁾ Resolutie van 3 februari 2000, EP 284.656.

⁽⁴⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

2. De doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten voor het specifiek programma zijn opgenomen in bijlage I.

Artikel 2

Overeenkomstig bijlage II van het kaderprogramma belooft het bedrag dat voor de uitvoering van het specifiek programma noodzakelijk wordt geacht 3 050 miljoen EUR, inclusief een maximum van 5,5 % voor de administratieve uitgaven van de Commissie. Een indicatieve verdeling van dit bedrag is opgenomen in bijlage II.

Artikel 3

1. De nadere bepalingen voor de financiële deelneming van de Gemeenschap aan het specifiek programma zijn die bedoeld in artikel 2, lid 2, van het kaderprogramma.

2. Het specifiek programma wordt uitgevoerd met de instrumenten die zijn gedefinieerd in de bijlagen I en III van het kaderprogramma en zijn beschreven in bijlage III bij deze beschikking.

3. De regels voor deelneming en verspreiding zijn van toepassing op het specifiek programma.

Artikel 4

1. De Commissie stelt een werkprogramma op voor de uitvoering van het specifiek programma, waarin de in bijlage I genoemde doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten alsmede het tijdschema voor de uitvoering nader zijn omschreven.

2. In het werkprogramma wordt rekening gehouden met de onderzoekactiviteiten die door de lidstaten, geassocieerde landen en Europese en internationale organisaties worden uitgevoerd. Indien nodig wordt het werkprogramma bijgewerkt.

Artikel 5

1. De Commissie is belast met de uitvoering van dit specifiek programma.

2. Voor de aanneming van de volgende maatregelen geldt de procedure van artikel 6:

- de opstelling en bijwerking van het werkprogramma als bedoeld in artikel 4, lid 1,
- iedere aanpassing van de in bijlage II genoemde indicatieve verdeling van het bedrag.

Artikel 6

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten en voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie.

2. In gevallen waarin verwezen wordt naar dit lid, is de beheersprocedure van artikel 4 van Besluit 1999/468/EG ⁽¹⁾ van toepassing, overeenkomstig artikel 7, lid 3, van dat besluit.

3. De in artikel 4, lid 3, van Besluit 1999/468/EG genoemde termijn bedraagt twee maanden.

Artikel 7

1. De Commissie brengt op gezette tijden verslag uit over het verloop van de uitvoering van het specifiek programma, overeenkomstig artikel 4 van het kaderprogramma.

2. De Commissie zorgt ervoor dat de in artikel 5 van het kaderprogramma bedoelde onafhankelijke beoordeling plaatsvindt met betrekking tot de activiteiten die worden uitgevoerd op de onder het specifiek programma vallende gebieden.

Artikel 8

Deze beschikking is gericht tot de lidstaten.

⁽¹⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

BIJLAGE I

WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNOLOGISCHE DOELSTELLINGEN EN GROTE LIJNEN VAN DE ACTIVITEITEN

Inleiding

Dit programma is gericht op een aantal fundamentele structurele zwakten die aan het licht treden op alle gebieden van het Europese onderzoek en die, naar mate de economie en de samenlevingen in de EU-landen in toenemende mate kennisgebaseerd worden, steeds duidelijker effecten hebben op het vermogen van de EU om tegemoet te komen aan de verlangens van haar burgers. Het programma zal:

- de geneigdheid versterken om, op alle niveaus, onderzoek te vertalen in nuttige en commercieel waardevolle innovaties;
- de ontwikkeling bevorderen van menselijke hulpbronnen, die de voedingsbodem vormen waarop onderzoekvermogens moeten groeien, en van de mobiliteit van onderzoekers — en hun kennis en deskundigheid — tussen Europese landen en vanuit derde landen naar Europa;
- de ontwikkeling en verbetering stimuleren van onderzoekinfrastructuur van de hoogste kwaliteit, op een meer rationele en kosteneffectieve basis, en faciliteiten en aanverwante hulpbronnen algemener beschikbaar maken voor onderzoekers in heel Europa die daarvan kunnen profiteren;
- de middelen ontwikkelen voor een constructievere en doelmatigere gedachtewisseling tussen het onderzoek en de burgers in het algemeen, zodat de samenleving in haar geheel een beter geïnformeerde en constructievere invloed kan hebben op de toekomstige ontwikkeling en governance met betrekking tot wetenschap, technologie en innovatie.

Door hun karakter en de uitvoeringsmiddelen, zijn de activiteiten in het kader van dit programma van toepassing op alle gebieden van onderzoek en technologie. Zij hebben specifieke doelen, die duidelijk gescheiden zijn van en complementair zijn met de activiteiten die in andere delen van het kaderprogramma worden uitgevoerd, met name die uit hoofde van het programma „Integratie en versterking van de Europese onderzoekruimte” op de prioritaire thematische gebieden die voor het EU-onderzoek in dat programma zijn gedefinieerd, en er zal worden gestreefd naar samenhang daarmee.

Deze complementaire relatie komt tot uiting in:

- verbeterde voorzieningen voor de ontwikkeling van menselijk potentieel en kennisoverdracht, voortvloeiend uit de uitvoering van de onder dit programma vallende activiteiten, onder andere met betrekking tot de prioritaire thematische onderzoekgebieden en breed toepasbare onderzoekinfrastructuren, inclusief die welke de grenzen tussen prioritaire gebieden overschrijden;
- het gebruik, in voorkomend geval, van samenhangende methodes en instrumenten om innovatie door onderzoek te bevorderen en het onderzoek beter in overeenstemming te brengen met de behoefte van de maatschappij, en samenhangende kaders voor de uitvoering van maatregelen met betrekking tot menselijk potentieel, infrastructuurondersteuning, en de zorg voor ethisch verantwoord onderzoek, die onder andere kunnen worden uitgevoerd in het kader van geïntegreerde projecten en topnetwerken.

Deelname van de kandidaat-lidstaten wordt aangemoedigd.

1. ONDERZOEK EN INNOVATIE**Doelstellingen**

De algemene doelstelling is een tastbare verbetering van de Europese innovatieprestaties, op korte, middellange en lange termijn, door een betere integratie tussen onderzoek en innovatie te stimuleren en toe te werken naar een meer samenhangend en innovatievriendelijk beleid en regelgevingsomgeving in de Europese Unie.

Met dit doel, en overeenkomstig de doelstellingen van de mededeling ⁽¹⁾ „Innovatie in een kennisgestuurde economie”, worden activiteiten uitgevoerd op een aantal specifieke gebieden die complementair zijn en elkaar ondersteunen, zowel onderling als met de acties uit hoofde van „integratie en versterking van de Europese onderzoekruimte”. Deze zijn gericht op verbetering van kennis, begrip en mogelijkheden van de betrokken actoren — onderzoekers, industriëlen, investeerders, overheidsinstanties op Europees, nationaal en regionaal niveau, en anderen — door het aanbieden van intensievere en vruchtbaardere interacties tussen hen, en door strategische informatie en diensten aan te bieden, en nieuwe methodes en instrumenten te ontwikkelen om hen bij hun specifieke ondernemingen bij te staan. Een algemeen uitgangspunt van deze activiteiten is dat innovatie niet los kan worden gezien van onderzoek; de maatregelen hebben ten doel de verbanden tussen onderzoek en innovatie te versterken, vanaf het opzetten van onderzoekactiviteiten tot het tijdstip van de realisering daarvan.

⁽¹⁾ COM(2000) 567 van 20.9.2000.

Om het structurerende effect van deze activiteiten in Europa te versterken, zullen deze in voorkomend geval worden uitgevoerd in samenwerking met andere forums of organisaties op regionaal, nationaal of Europees niveau, zoals de Structuurfondsen of de EIB en het EIF, in het kader van het „Innovatie 2000-initiatief”.

O v e r w o g e n a c t i v i t e i t e n

i) *Netwerken van spelers en bevorderen van interacties tussen hen*

De effectiviteit van innovatiesystemen hangt af van de intensiteit van de interacties en uitwisselingen tussen de betrokken spelers. De Europese netwerken die bij deze activiteit zijn betrokken, hebben onder andere ten doel de totstandkoming van de raakvlakken tussen onderzoek en industrie en tussen het bedrijfsleven en financiering te bevorderen. De activiteiten hebben betrekking op het bevorderen en valideren van plaatselijke en regionale initiatieven ter bevordering van de totstandbrenging en ontwikkeling van innovatieve bedrijven; uitwisseling van goede praktijken en de uitvoering van transnationale samenwerking waarbij universiteiten, starterscentra, risicokapitaalfondsen, enz., betrokken zijn; en de optimalisering van praktijken met betrekking tot communicatie, opleiding, overdracht en het delen van kennis tussen universiteiten, bedrijven en de financiële wereld.

ii) *Bevordering van transregionale samenwerking*

Het regionale niveau is het meest geschikt om innovatiestrategieën en -programma's uit te voeren waarbij de belangrijkste plaatselijke spelers betrokken zijn. Doel van deze activiteit, die moet worden uitgevoerd in nauwe samenwerking met de activiteiten in het kader van regionaal beleid en de Structuurfondsen, is het bevorderen van uitwisseling van informatie over specifieke innovatiegerelateerde thema's; het vergemakkelijken van de overdracht van goede praktijken en het invoeren van innovatiestrategieën in de regio's in landen die kandidaat zijn voor toetreding tot de EU; en het bevorderen van de uitvoering op regionaal niveau van systemen of maatregelen die op Europees niveau succesvol zijn gebleken.

iii) *Experimenteren met nieuwe instrumenten en benaderingen*

Doel van deze activiteiten is te experimenteren met nieuwe innovatieconcepten en -methodes. Deze activiteiten betreffen experimenten op Europese schaal met nieuwe concepten die worden toegepast in een nationale of regionale omgeving, ter bevordering van innovatie en het opzetten van innovatieve bedrijven; analyse van de mogelijkheden voor het reproduceren en/of toepassen van beproefde methodes, instrumenten of resultaten in nieuwe situaties; en het opzetten van geïntegreerde platforms die de input en verspreiding van kennis en knowhow met betrekking tot sociaal-technische processen in verband met innovatie mogelijk maken.

iv) *Opzetten van diensten en consolidatie daarvan*

Voor de totstandbrenging van de Europese onderzoekruimte en de geleidelijke integratie van innovatiesystemen in Europa, is een aanbod van informatie en diensten noodzakelijk dat niet wordt belemmerd door de bestaande nationale versnippering. De uit te voeren activiteiten betreffen de CORDIS-informatiedienst inzake onderzoek en innovatie, die zal worden aangevuld door andere media teneinde diverse doelgroepen te kunnen bereiken; het netwerk van innovatie-informatiecentra, waarvan de geografische dekking verder zal worden uitgebreid, en dat zal worden aangevuld door instrumenten ter bevordering van transnationale overdracht van kennis en technologieën; en informatie- en ondersteuningsdiensten op gebieden zoals intellectuele en industriële eigendom en toegang tot innovatiefinanciering.

v) *Verbetering van economische en technologische informatiediensten*

In de kennisgebaseerde economie is economische en technologische informatie van essentieel belang voor concurrerend onderzoek en innovatiestrategieën. De uit te voeren activiteiten zijn gericht op de innovatiespelers: het MKB, onderzoeker-ondernemers en investeerders. Er zijn hoofdzakelijk tussenpersonen bij betrokken die met/voor deze spelers werken, alsmede organisaties met deskundigheid op het gebied van economische en technologische informatie. De activiteiten zijn geconcentreerd op specifieke W&T-thema's of industriële sectoren en kunnen betrekking hebben op: bevordering van innovatie in MKB's, in het bijzonder via activiteiten die deelname van het MKB aan de communautaire onderzoeksprogramma's vergemakkelijken; steun voor activiteiten voor het verzamelen, analyseren en verspreiden van informatie over W&T-ontwikkelingen; -toepassingen en -markten, die nuttig kan zijn voor de belanghebbenden; en identificatie en verspreiding van de beste praktijken met betrekking tot economische en technologische informatie.

vi) *Analyseren en evalueren van innovatie in communautaire onderzoeksprojecten*

De onderzoek- en innovatieactiviteiten die in het kader van de communautaire projecten, in het bijzonder de topnetwerken en de geïntegreerde projecten, worden uitgevoerd, vertegenwoordigen een rijke bron van informatie over belemmeringen voor innovatie en de praktijken om die belemmeringen te overwinnen. De analyse achteraf van deze praktijken betreft het verzamelen en analyseren van informatie over innovatiebevorderende maatregelen in communautaire projecten, en van de eventuele belemmeringen en de maatregelen waarmee die moeten worden opgeheven; het vergelijken van de ervaringen uit communautaire projecten met de lessen die uit andere nationale of intergouvernementele programma's kunnen worden getrokken, en de validering van de verkregen informatie; en de actieve verspreiding van deze informatie onder de bedrijven en andere deelnemers bij het genereren en exploiteren van kennis.

2. MENSELIJK POTENTIEEL EN MOBILITEIT

De huidige kennisgebaseerde samenlevingen zijn sterk afhankelijk van hun vermogen om kennis te produceren, over te dragen en te gebruiken. Hiervoor moeten cognitieve hulpbronnen worden gebruikt, te beginnen met de onderzoeksgemeenschap. De algemene strategische doelstelling van de activiteit op het gebied van menselijk potentieel en mobiliteit, is brede ondersteuning te bieden voor de ontwikkeling van een rijk en dynamisch menselijk potentieel van wereldklasse in het Europese onderzoekstelsel, rekening houdend met de internationale dimensie van het onderzoek die er onlosmakelijk mee verbonden is.

Hiervoor wordt een samenhangende reeks maatregelen genomen, hoofdzakelijk op basis van de financiering van mobiliteitssystemen voor onderzoekers. Deze zullen vooral gericht zijn op de ontwikkeling en de overdracht van onderzoekdeskundigheid, het consolideren en vergroten van de carrièremogelijkheden van de onderzoekers en de bevordering van topkwaliteit in het Europese onderzoek. Aan de betrokken maatregelen is de naam verbonden van Marie Curie.

De activiteit staat open voor alle velden van wetenschappelijk en technologisch onderzoek die bij kunnen dragen aan de communautaire OTO-doelstellingen. De mogelijkheid om prioriteiten te verfijnen, bijvoorbeeld wat betreft wetenschappelijke disciplines, de deelnemende regio's, soorten onderzoekorganisaties en de mate van ervaring van de beoogde groepen van onderzoekers, blijft echter behouden, zodat kan worden ingespeeld op de ontwikkeling van de Europese behoeften op dit gebied.

Aandacht wordt besteed aan:

- de deelname van vrouwen aan alle activiteiten, en maatregelen ter bevordering van een beter evenwicht tussen mannen en vrouwen in het onderzoek;
- de persoonlijke omstandigheden in verband met mobiliteit, met name wat betreft familie, carrièreontwikkeling en talen;
- de ontwikkeling van onderzoekactiviteiten in minder begunstigde regio's van de EU en de geassocieerde landen en de behoefte aan intensievere en effectievere samenwerking tussen onderzoekdisciplines en tussen de academische wereld en het bedrijfsleven, inclusief het MKB.

Met het oog op de verdere versterking van het menselijk potentieel voor het Europese onderzoek, is deze activiteit ook gericht op het aantrekken van de beste en meestbelovende onderzoekers uit derde landen ⁽¹⁾, het bevorderen van de opleiding van Europese onderzoekers in het buitenland en het stimuleren van de terugkeer van buiten Europa gevestigde Europese wetenschappers.

T e o n d e r n e m e n a c t i v i t e i t e n

Er vinden drie soorten activiteiten plaats.

i) Door gastinstellingen gestuurde activiteiten

Dit type activiteit is gericht op het ondersteunen van onderzoeknetwerken, onderzoekorganisaties en -bedrijven, door te voorzien in gestructureerde algemene regelingen voor de opleiding en mobiliteit van onderzoekers en de ontwikkeling en overdracht van deskundigheid op onderzoekgebied. De betrokken activiteiten moeten een sterk structurend effect op het Europese onderzoekstelsel hebben, met name door jonge onderzoekers aan te moedigen om te kiezen voor een onderzoekloopbaan. De opleidingsonderdelen in dit verband zijn gericht op onderzoekers in de eerste fasen (meestal de eerste vier jaar) van hun onderzoekloopbaan, zoals onderzoekers die aan hun proefschrift werken, terwijl de overdracht van deskundigheid en kennis meer ervaren onderzoekers is gericht.

- Marie Curie-netwerken voor opleiding door onderzoek: Deze moeten onderzoeksteams van internationale bekendheid de middelen geven om in het kader van een duidelijk gedefinieerd onderzoeksamenwerkingsproject met elkaar samen te werken om een gestructureerd opleidingsprogramma voor onderzoekers te formuleren en uit te voeren op een specifiek onderzoekgebied. De netwerken bieden een samenhangend maar flexibel kader voor de opleiding en de professionele ontwikkeling van onderzoekers, met name in de vroege fase van hun onderzoekloopbaan. Het is ook de bedoeling dat de netwerken een kritische massa van gekwalificeerde onderzoekers bereiken, met name op gebieden die sterk gespecialiseerd en/of gefragmenteerd zijn; en bijdragen aan het overwinnen van institutionele grenzen en grenzen tussen vakgebieden, met name door het bevorderen van multidisciplinair onderzoek. De activiteiten moeten tevens voorzien in een direct en effectief middel om de minder begunstigde regio's van de EU en de geassocieerde landen te betrekken bij internationaal erkende Europese onderzoeksamenwerking. De partners zullen een grote mate van zelfstandigheid en flexibiliteit krijgen wat betreft het praktische functioneren van de netwerken. De looptijd van een netwerk bedraagt normaliter vier jaar, met bijbehorende beurzen van maximaal drie jaar, met inbegrip van verblijven voor korte tijd.

⁽¹⁾ Deelname van onderzoekers uit derde landen maakt deel uit van alle door de gastinstelling gestuurde mobiliteitssystemen (sectie i) en van een van de op individuele onderzoekers gerichte systemen (sectie ii). In dergelijke gevallen wordt rekening gehouden met eventuele toepasselijke regelingen tussen de EU en die landen — of groepen van landen, en met de regels inzake deelname en financiering van het kaderprogramma.

- Marie Curie-gastbeurzen voor initiële onderzoekopleiding: Deze zijn gericht op instellingen voor hoger onderwijs en onderzoekinstellingen, opleidingscentra en ondernemingen, met het oog op de versterking van hun opleidingsmogelijkheden. Het systeem is gericht op onderzoekers in de eerste fasen van hun professionele loopbaan. Centraal staat de verwerving van specifieke wetenschappelijke en technologische deskundigheid op onderzoekgebied, en het verwerven van aanvullende kennis bijvoorbeeld in verband met onderzoekmanagement en ethische aspecten. Gastinstellingen worden geselecteerd op basis van hun specialisatiegebied in onderzoekopleiding. De hieraan verbonden beurzen geven dus samen de mogelijkheid van een verblijf van maximaal drie jaar. Het systeem is ook gericht op meer gecoördineerde benaderingen van opleiding van de betrokken organisaties, met name tussen de organisaties die bij internationale promotieonderzoeken betrokken zijn.
- Marie Curie-gastbeurzen voor kennisoverdracht: Deze zijn bestemd voor Europese organisaties (universiteiten, onderzoekcentra, ondernemingen, enz.) die nieuwe deskundigheidsgebieden moeten ontwikkelen, en op de bevordering van de ontwikkeling van onderzoekmogelijkheden in minder begunstigde regio's van de EU en de geassocieerde landen. Beurzen voor kennisoverdracht maken een verblijf van ervaren onderzoekers mogelijk bij dergelijke organisaties, met het oog op de overdracht van kennis, onderzoekdeskundigheid en technologie. De beurzen hebben een looptijd van maximaal twee jaar.
- Marie Curie-conferenties en cursussen: Deze stellen jonge onderzoekers in staat te profiteren van de ervaring van de vooraanstaande onderzoekers. Er wordt ondersteuning gegeven voor specifieke opleidingsactiviteiten (inclusief virtuele activiteiten) waarin bepaalde Europese successen en belangen centraal staan. Hiervoor zijn twee soorten maatregelen gepland: de eerste betreft steun voor een samenhangende reeks van conferenties en/of cursussen op hoog niveau (zomercursussen, practica, enz.), die door een enkele organisator worden voorgesteld en betrekking hebben op een specifieke thema of diverse met elkaar verband houdende thema's: de tweede behelst steun voor de deelname van jonge onderzoekers aan grote conferenties, die zijn uitgezocht vanwege hun specifieke belang voor de opleiding. Dergelijke activiteiten duren normaliter enkele dagen, maar kunnen tot enkele weken worden uitgebreid, bijvoorbeeld in het geval van zomercursussen.

ii) *Door individuele onderzoekers gestuurde activiteiten*

De tweede soort actie betreft de ondersteuning van individuele onderzoekers, als antwoord op de specifieke behoefte van Europa wat betreft het verwerven en de overdracht van deskundigheid op onderzoekgebied. Deze activiteiten behelzen tevens de professionele reïntegratie van Europese onderzoekers die gebruik hebben gemaakt van het Marie Curie beurzenstelsel, alsmede de terugkeer naar Europa van Europese onderzoekers die langere tijd in het buitenland hebben verbleven. Het betreft een aantal regelingen die zijn opgezet naar gelang van de geografische herkomst en de bestemming van de onderzoeker. Onderzoekers met ten minste vier jaar onderzoekervaring, inclusief onderzoekers met een doctorsgraad, kunnen van deze regelingen gebruik maken.

- Marie Curie-beurzen voor Europese wetenschappers in Europa: Deze stellen de meestbelovende onderzoekers uit de EU en geassocieerde landen in staat om een opleiding door onderzoek te krijgen in de Europese organisaties die het best bij hun individuele behoeften aansluiten. De aanvraag wordt gedaan door de kandidaat-bursaal in combinatie met de gastinstelling. Het onderwerp kan vrij worden gekozen door de onderzoeker, in samenwerking met de gastinstelling, met het oog op de voltooiing of de verrijking van zijn/haar deskundigheid. Deze beurzen hebben een looptijd van één tot twee jaar.
- Marie Curie-beurzen voor Europese wetenschappers voor werkzaamheden buiten Europa: Deze worden toegekend aan onderzoekers uit de EU en geassocieerde landen om te gaan werken in onderzoekcentra die in derde landen zijn gevestigd, en zodoende hun internationale onderzoekervaring te verbreden. Voor dit type beurs moet een samenhangend individueel opleidingsprogramma worden ingediend, dat een eerste fase in het buitenland, gevolgd door een verplichte tweede fase in Europa omvat.
- Marie Curie-beurzen voor werkzaamheden van wetenschappers uit derde landen in Europa: Deze zijn gericht op het aantrekken van onderzoekers van hoog niveau en veelbelovende jonge onderzoekers uit derde landen, om hen in staat te stellen in Europa te werken en een onderzoekopleiding te volgen, met het oog op de ontwikkeling van een wederzijds bevorderlijke onderzoeksamenwerking tussen Europa en derde landen. In het geval van opkomende economieën en ontwikkelingslanden, kan hierbij ook worden gedacht aan het verlenen van bijstand aan bursalen bij de terugkeer naar hun land van herkomst.
- Marie Curie-toelagen voor reïntegratie: Deze zijn bestemd voor onderzoekers uit de EU en geassocieerde landen die een Marie Curie-beurs van ten minste twee jaar hebben afgesloten. De subsidie bestaat uit een vast bedrag in de vorm van een persoonlijke subsidie die binnen één jaar moet worden gebruikt. Het bedrag wordt toegekend aan de bursaal op basis van de indiening van een duidelijk omschreven project, dat op eigen merites zal worden beoordeeld. De reïntegratie behoeft niet beperkt te blijven tot het land van herkomst van de onderzoeker. Een soortgelijk mechanisme (maar voor een reïntegratieperiode van maximaal twee jaar) zal gelden voor Europese wetenschappers die onderzoek hebben verricht buiten Europa, gedurende ten minste vijf jaar.

iii) Bevordering en erkenning van topkwaliteit

Dit type activiteiten heeft betrekking op de bevordering en erkenning van topkwaliteit in het Europese onderzoek, en moet zodoende de zichtbaarheid en aantrekkelijkheid daarvan vergroten. Hiertoe moeten Europese onderzoeksteams worden gepromoot, met name op nieuwe gebieden van onderzoek, en de aandacht worden gevestigd op persoonlijke successen van Europese onderzoekers, om deze te helpen in hun verdere ontwikkeling en bij het verkrijgen van internationale erkenning, en om de verspreiding van hun werk te bevorderen ten behoeve van de wetenschappelijke gemeenschap.

- Marie Curie-toelagen voor topkwaliteit: Deze zijn bedoeld om individuele onderzoekers of onderzoeksteams van de allerhoogste kwaliteit te ondersteunen bij de vorming of de uitbreiding van hun teams, met name ten behoeve van grensverleggende of interdisciplinaire onderzoekwerkzaamheden. De subsidie bestrijkt een periode van maximaal vier jaar en wordt toegekend op basis van een duidelijk omschreven onderzoeksprogramma.
- Marie Curie-prijzen voor topkwaliteit: Deze beogen publieke erkenning te verkrijgen van de topkwaliteit van onderzoekers die in het verleden gebruik hebben gemaakt van opleidings- en mobiliteitsondersteuning door de Gemeenschap. Het prijzengeld wordt toegekend als subsidie die voor professionele vooruitgang moet worden gebruikt, met de verplichting dat binnen twee jaar verslag moet worden uitgebracht over het gebruik dat van de subsidie gemaakt is. Kandidaten kunnen zichzelf voorstellen of door anderen worden voorgesteld.
- Marie Curie-leerstoelen: Deze worden toegekend om topaanstellingen mogelijk te maken, met name om onderzoekers van wereldniveau aan te trekken en hen aan te moedigen hun loopbaan voort te zetten in Europa. De ondersteuning duurt normaliter drie jaar. Deze maatregel kan worden ontwikkeld in synergie met de door de gastinstellingen gestuurde activiteiten.

S a m e n w e r k i n g m e t l i d s t a t e n e n g e a s s o c i e e r d e l a n d e n

De activiteit Menselijk potentieel en mobiliteit beoogt initiatieven mede te financieren die samenwerking bevorderen en synergieën creëren met nationale en regionale programma's, waar deze aansluiten bij de specifieke doelstellingen van de bovenomschreven regelingen. Deze samenwerking is gebaseerd op de toepasselijke communautaire criteria, zodat alle onderzoekers uit de EU en de geassocieerde landen werkelijk toegang krijgen tot deze initiatieven en de toepassing van wederzijds erkende normen inzake onderzoekopleiding wordt bevorderd.

Voor het beheer van de activiteit worden, naast het grotere belang van de door de gastinstelling gestuurde activiteiten, initiatieven ondernomen om de samenwerking met lidstaten en de geassocieerde landen te intensiveren om onderzoekers te voorzien van „nabijheidsondersteuning”, die een essentieel onderdeel vormt van elke mobiliteitsregeling voor onderzoekers die binnen Europa in gastinstellingen werken of naar Europa terugkeren. Dit kan gebeuren door medefinanciering van bestaande en nieuwe structuren op nationaal of regionaal niveau, met het doel praktische bijstand te geven aan buitenlandse onderzoekers in zaken die met hun mobiliteit te maken hebben (juridisch, administratief, familiaal of cultureel).

Een ander aspect van deze samenwerking betreft een aantal taken in verband met het beheer en de follow-up van individuele beurscontracten. Dit vereist een duidelijke afbakening van taken en verantwoordelijkheden overeenkomstig de financiële voorschriften en regels van de Gemeenschap, alsmede toepasselijke kosten-batenanalyses.

S a m e n w e r k i n g b i n n e n h e t k a d e r p r o g r a m m a

De rol van de activiteit Menselijk potentieel en mobiliteit is de ondersteuning van onderzoekopleiding en de ontwikkeling van onderzoekdeskundigheid. Dit sluit niet uit dat andere activiteiten in het nieuwe kaderprogramma soortgelijke elementen in zich hebben. De activiteit Menselijk potentieel en mobiliteit biedt ondersteuning met betrekking tot de vaststelling van samenhangende criteria in relatie tot de evaluatie, selectie en monitoring van dergelijke activiteiten alsmede de bevordering van gemeenschappelijke benaderingen tussen de activiteiten, ten einde voor samenhang te zorgen en waar mogelijk synergieën tot stand te brengen en een rechtvaardig evenwicht te garanderen in de deelname van mannen en vrouwen.

3. ONDERZOEKINFRASTRUCTUUR

Om een vooraanstaande positie te behouden op alle gebieden van wetenschap en technologie, moeten de Europese onderzoeksteams kunnen beschikken over moderne infrastructuur. De term „onderzoekinfrastructuur” heeft betrekking op faciliteiten en hulpbronnen die voorzien in essentiële diensten ten behoeve van universitair en industrieel onderzoek. Onderzoekinfrastructuur kan zich op één enkele plaats bevinden (één faciliteit op één locatie), verdeeld zijn over meerdere plaatsen (een netwerk van verspreide faciliteiten, met inbegrip van infrastructuur op basis van Grid-architectuur) of een virtueel karakter hebben (de dienst wordt elektronisch verstrekt).

De algemene doelstelling van deze activiteit is de bevordering van de ontwikkeling van een samenhangend geheel van onderzoekinfrastructuren met de hoogste kwaliteit en de beste prestaties in Europa en het optimaal gebruik daarvan op Europese schaal, afgestemd op de behoeften van de onderzoeksgemeenschap. Het is met name de bedoeling dat:

- Europese onderzoekers toegang kunnen krijgen tot de infrastructuur die zij nodig hebben voor hun onderzoek, ongeacht de lokatie daarvan;
- steun wordt verleend voor een gecoördineerde benadering van de ontwikkeling van nieuwe onderzoekinfrastructuur en voor het functioneren en de verbetering van bestaande infrastructuren, ook wanneer in Europa geen geschikte faciliteiten van wereldniveau bestaan.

In voorkomend geval wordt steun voor onderzoekinfrastructuur in dit programma verleend in samenhang met de thematische prioriteit van het kaderprogramma en met de andere beschikbare vormen van ondersteuning.

Er zijn vijf steunmechanismen gepland:

- Geïntegreerde initiatieven: Doel is de verstrekking van essentiële diensten voor de onderzoeksgemeenschap op Europees niveau te ondersteunen. Voor dit doel worden de samenwerkingsnetwerken in het kader van deze initiatieven gecombineerd met één of meer andere specifieke activiteiten, bijvoorbeeld voor transnationale toegang en onderzoekactiviteiten ter verbetering van de prestaties van infrastructuur. De geïntegreerde initiatieven moeten er tevens toe bijdragen dat de belemmeringen voor de exploitatie van onderzoekresultaten door bedrijven, met name het MKB, worden verkleind. Geïntegreerde initiatieven worden geselecteerd op basis van een grootschalig maar flexibel wetenschappelijk en technologisch programma met een Europese dimensie die eventueel de duurzaamheid op lange termijn van het programma garandeert.
- Ontwikkeling van communicatienetwerken: Doel van deze maatregel ter ondersteuning van bestaande onderzoekinfrastructuur, is de vorming van een dichter netwerk tussen verwante initiatieven, met name door het opzetten van een breedbandcommunicatienetwerk voor alle onderzoekers in Europa en speciale hoogwaardige Grids en proefnetwerken.
- Transnationale toegang: Doel is de bevordering van nieuwe mogelijkheden voor onderzoeksteams (inclusief individuele onderzoekers) om toegang te krijgen tot belangrijke individuele onderzoekinfrastructuren die het best voor hun werkzaamheden geschikt zijn. De communautaire financiering dient ter dekking van de kosten die nodig zijn om onderzoeksteams daadwerkelijk toegang tot deze infrastructuur te geven, voorzover deze onderzoeksteams werken in andere lidstaten en andere geassocieerde landen dan die waar de exploitant van de betrokken infrastructuur is gevestigd.
- Ontwerpstudies: Doel is van geval tot geval een bijdrage te leveren aan haalbaarheidsstudies en voorbereidende technische werkzaamheden voor nieuwe infrastructuur die worden uitgevoerd door één of een aantal lidstaten, en die een duidelijke Europese dimensie hebben en een Europees belang dienen.
- Ontwikkeling van nieuwe infrastructuur: In bepaalde omstandigheden kan deze regeling bijdragen aan de ontwikkeling van nieuwe infrastructuur, in combinatie met andere financiers.

In het algemeen geldt dat de financiering voor nieuwe of verbeterde infrastructuur beperkt is tot het minimum dat noodzakelijk is om de activiteit op gang te brengen; het grootste deel van de bouw en de exploitatie en de duurzaamheid op lange termijn van de betrokken infrastructuur moet door nationale en/of andere financieringsbronnen mogelijk worden gemaakt. Deze financiering wordt alleen verstrekt op grond van een gedetailleerde motivering, waarin de Europese meerwaarde wordt aangetoond en de wetenschappelijke, juridische en financiële dimensies van de voorgestelde ontwikkeling worden aangegeven. Bij de uitvoerbaarheidsstudies en voorbereidende technische werkzaamheden moeten de mogelijkheden van gecombineerde financiering met andere financieringsbronnen uit de Europese Unie (bv. de Europese Investeringsbank en de Structuurfondsen) worden onderzocht.

Breedbandcommunicatienetwerken, die van grote betekenis zijn voor de beleidsdoelstellingen van de Europese Onderzoekruimte en het eEurope-initiatief, moeten tevens worden gebruikt als middel om de wetenschappelijke samenwerking met derde landen te verbeteren.

Bij steunverlening aan onderzoekinfrastructuur uit hoofde van dit programma moet in voorkomend geval rekening worden gehouden met bestaande of toekomstige mechanismen voor een gecoördineerde benadering van onderzoekinfrastructuur in Europa, en met het wetenschappelijk advies van bestaande Europese en internationale organisaties (bv. de ESF). Eventueel kunnen begeleidende maatregelen uit hoofde van dit programma worden uitgevoerd ter ondersteuning van deze mechanismen.

4. WETENSCHAP EN SAMENLEVING

Wetenschap en technologie zijn vandaag de dag niet meer weg te denken uit de economie en de dagelijkse werkelijkheid, en in de kennisgebaseerde maatschappij van morgen zal dat in nog sterkere mate het geval zijn. Om de mogelijkheden van wetenschap en technologie ten volle te benutten om de kwaliteit van leven — in de breedste zin — van de Europese burgers steeds verder te verbeteren, zijn nieuwe verhoudingen en een productievere dialoog tussen de wetenschappelijke gemeenschap, de industrie, beleidsmakers en de maatschappij als geheel noodzakelijk.

Een dergelijke dialoog kan niet beperkt blijven tot de EU alleen, maar moet in internationaal verband worden gevoerd, waarbij ten volle rekening wordt gehouden met de vooruitzichten met betrekking tot de uitbreiding van de EU en de mondiale context. Gelet op het grote aantal aspecten en interacties die een rol spelen in de verhoudingen tussen wetenschap en technologie enerzijds, en de bredere gemeenschap anderzijds, moeten deze overwegingen worden geïntegreerd in alle activiteitengebieden van het kaderprogramma. De functie van deze specifieke activiteit is het ontwikkelen van structurele verbanden tussen de instellingen en de betrokken activiteiten, en het geven van een centrale leidraad, door middel van gemeenschappelijke referentiekaders en de ontwikkeling van geschikte instrumenten en benaderingen, om richting te geven aan de activiteiten op dit gebied die onder de verschillende delen van het kaderprogramma vallen.

De activiteit wordt uitgevoerd door middel van netwerken, benchmarking, uitwisseling van beste praktijken, de ontwikkeling en verspreiding van methodologieën, studies en het bundelen van de nationale inspanningen. In bepaalde gevallen kan eventueel specifiek onderzoek worden gesteund.

i) *Wetenschap en samenleving dichter bij elkaar brengen*

Doel is de verschillende aspecten van de problematiek „wetenschap en governance” systematisch te onderzoeken, om de voorwaarden te creëren waaronder beleidsbeslissingen beter beantwoorden aan maatschappelijke behoeften en beter wetenschappelijk gefundeerd zijn, en tegelijkertijd rekening houden met de bezorgdheid die leeft in de burgermaatschappij. Daarom moet aandacht worden gegeven aan een doelmatige dialoog over nieuwe wetenschappelijke en technologische onderwerpen die uiteindelijk consequenties hebben voor prospectieve beleidsontwikkeling; het ontwikkelen van geschikte middelen om wetenschappelijke referenties te creëren en ervoor te zorgen dat wetenschappelijk advies de beleidsmakers bereikt; en beleidsmakers voorzien van de instrumenten waarmee zij wetenschappelijke onzekerheid, risico's en voorzorgsmaatregelen kunnen beoordelen en beheren.

— Wetenschap en governance: Analyseren en ondersteunen van beste praktijken; ontwikkelen van nieuwe overlegmechanismen ter bevordering van een productievere betrokkenheid van de burgermaatschappij en relevante belanghebbenden bij beleidsformulering en -uitvoering, met inbegrip van het meedelen van voor beslissingen noodzakelijke wetenschappelijke bevindingen in een vorm die voor de burgermaatschappij en andere belanghebbenden begrijpelijk is; bewaking van het functioneren van het beleidsvormingsproces, om de interactie tussen deskundigen, de industrie, de burgermaatschappij en beleidsmakers te beoordelen.

— Wetenschappelijk advies en referentiesystemen: Uitwisseling van ervaring en goede praktijken; monitoring van de totstandkoming van wetenschappelijk advies wereldwijd en van de wijze waarop dit advies wordt ingebracht bij het nemen van beslissingen; ontwikkeling van nieuwe en betere methodes voor betrouwbare en erkende referentiesystemen; zorgen voor een soepel functionerend en doelmatig gebruik van het Europees onderzoekadviesorgaan en de subcomités daarvan, die wetenschappelijk advies uitbrengen met betrekking tot de ontwikkeling van de Europese onderzoekruimte.

ii) *Verantwoord onderzoek en toepassing van wetenschap en technologie*

Doel is ervoor te zorgen dat de snelle wetenschappelijke vooruitgang verenigbaar is met de ethische waarden van alle Europeanen. De activiteiten zijn gericht op de bevordering van „verantwoord onderzoek” in Europa, waarin de eisen van onderzoeksvrijheid beter in overeenstemming zijn gebracht met de verantwoordelijkheid op maatschappelijk en milieugebied in verband met de ontwikkeling en de toepassing van wetenschap en technologie, alsmede de maatschappelijke dialoog, de bewaking van ethische en maatschappelijke problemen — en vroegtijdige waarschuwing in dit verband — en de risico's van nieuwe technologische ontwikkelingen, ten behoeve van nationale en internationale beleidsmakers en andere belanghebbende groeperingen.

— Ethiek: Netwerken tussen bestaande organisaties en activiteiten op ethisch gebied in Europa, en bevordering van de dialoog over ethiek in onderzoek met andere regio's wereldwijd; bewustmaking en opleidingsactiviteiten op het gebied van ethiek; coördinatie en ontwikkeling van gedragscodes voor onderzoeksactiviteiten en technologische ontwikkelingen; onderzoek inzake ethiek in relatie tot wetenschap, technologische ontwikkelingen en de toepassing daarvan, bijvoorbeeld ten aanzien van de informatiemaatschappij, nanotechnologieën, menselijke genetica en biomedisch onderzoek en in voedseltechnologieën.

— Onzekerheid, risico's en toepassing van het voorzorgsbeginsel: Analyse en ondersteuning van de beste praktijken bij de toepassing van het voorzorgsbeginsel op diverse gebieden van beleidsvorming en bij de beoordeling, het beheer en het bekendmaken van onzekerheid en risico's.

iii) *Intensivering van de dialoog wetenschap/maatschappij en vrouwen in de wetenschap*

Voor de ondersteuning van een verantwoorde ontwikkeling van wetenschap en technologie is niet alleen een permanente dialoog tussen de relevante belanghebbenden noodzakelijk, maar ook een beter publiek bewustzijn van wetenschappelijke en technologische vooruitgang en de mogelijke implicaties daarvan, naast een ruimer begrip van wetenschappelijke en innovatiecultuur. Verder bestaan er ook specifieke behoeften om de wetenschappelijke belangstelling van jonge mensen te stimuleren, de aantrekkelijkheid van een wetenschappelijke loopbaan te vergroten en vorderingen te maken op weg naar gendergelijkheid in het onderzoek, die tevens zal leiden tot vergroting van het menselijk potentieel en verbetering van het kwaliteitsniveau in het Europese onderzoek.

- Begrip bij het publiek: Ondersteuning van bewustmakingsinitiatieven en de erkenning van resultaten van het Europese onderzoek; analyse van de factoren die de publieke opinie beïnvloeden, met inbegrip van de rol van de media en personen die informatie over wetenschap verspreiden; ontwikkeling van nieuwe manieren om het bewustzijn en de kennis bij het publiek te vergroten; aanmoedigen van diepgaande discussies tussen alle belanghebbenden en stimuleren van het innovatiebewustzijn in de samenleving.
- Belangstelling van jonge mensen voor wetenschappelijke loopbaan: Initiatieven om de jongere generatie te laten deelnemen aan de discussie over wetenschap en technologie en de maatschappelijke effecten daarvan en om het W&T-bewustzijn onder de jeugd te vergroten; ondersteuning voor de ontwikkeling van betere benaderingen van wetenschap voor jongens en meisjes in en buiten het officiële onderwijsstelsel, en voor maatregelen met betrekking tot een beter begrip van de relatieve aantrekkelijkheid en de sociale aspecten van een wetenschappelijke loopbaan.
- Vrouwen en wetenschap: Maatregelen om de beleidsdiscussie op nationaal en regionaal niveau te stimuleren, om vrouwelijke wetenschappers te mobiliseren en deelname van de particuliere sector te bevorderen; verbetering van het Gender Watch System en aanverwante activiteiten, om gendergelijkheid te bevorderen via het kaderprogramma; specifieke maatregelen om een beter begrip te kweken van het gendervraagstuk in de wetenschap.

BIJLAGE II

INDICATIEVE VERDELING VAN HET BEDRAG

Soort activiteit	Bedrag (miljoen EURO)
Onderzoek en innovatie	300
Menselijk potentieel	1 800
Onderzoekinfrastructuren	900
Wetenschap/samenleving	50
Totaal	3 050

BIJLAGE III

MIDDELEN VOOR DE UITVOERING VAN HET PROGRAMMA

Voor de uitvoering van het specifiek programma en overeenkomstig het besluit van het Europees Parlement en de Raad betreffende het meerjarenkaderprogramma 2002-2006 van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese Onderzoekruimte (2002/. . ./EG) en met de regels inzake de deelneming van ondernemingen, onderzoekcentra en universiteiten en inzake de verspreiding van de onderzoeksresultaten (2002/. . ./EG), kan de Commissie op het gehele gebied van wetenschap en technologie gebruik maken van:

- experimentele projecten met betrekking tot innovatie, die gericht zijn op het experimenteren, valideren en verspreiden op Europese schaal van nieuwe innovatieconcepten en -methodes, op het gebied van „onderzoek en innovatie”;
- specifieke gerichte projecten, om onderzoek en demonstratieactiviteiten uit te voeren op het gebied van „wetenschap en maatschappij”;
- geïntegreerde initiatieven met betrekking tot infrastructuur, waarin activiteiten worden gecombineerd die van essentieel belang zijn voor de versterking en de ontwikkeling van onderzoekinfrastructuren die diensten op Europese schaal moeten aanbieden, op het gebied van „onderzoekinfrastructuren”;
- activiteiten voor mobiliteit en opleiding, waarmee bepaalde Marie Curie-activiteiten worden uitgevoerd, zoals de onderzoek-opleidingsnetwerken, conferenties en cursussen en individuele opleidingsbeurzen op het gebied van „menselijk potentieel en mobiliteit”;
- specifieke coördinatie- en ondersteunende activiteiten, ter verwezenlijking van de doelstellingen op alle programmagebieden;
- begeleidende maatregelen, door middel van aanvullende maatregelen ter verwezenlijking van de doelstellingen van het programma of ter voorbereiding van toekomstige activiteiten in het kader van het beleid van de Gemeenschap inzake onderzoek en technologische ontwikkeling.

De Commissie beoordeelt de voorstellen aan de hand van de beoordelingscriteria die in bovengenoemde besluiten worden vermeld, om na te gaan in hoeverre zij relevant zijn voor de doelstellingen van het programma, en om de wetenschappelijke en technologische kwaliteit, de meerwaarde voor de Gemeenschap en de beheercapaciteit van de deelnemers te beoordelen.

De bijdrage van de Gemeenschap wordt toegekend overeenkomstig de bovengenoemde besluiten. Bij deelname van organisaties uit regio's met een ontwikkelingsachterstand, is aanvullende financiering uit de Structuurfondsen mogelijk binnen de grenzen die nader zijn aangegeven in het communautaire kader voor staatssteun aan onderzoek.

Voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een specifiek programma 2002-2006 voor onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie, uit te voeren door middel van eigen werkzaamheden door het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek

(2001/C 240 E/29)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2001) 279 def. — 2001/0124(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 1 juni 2001)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 166, lid 4,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Overeenkomstig artikel 166, lid 3, van het Verdrag, moet Besluit nr. .../.../EG van het Europees Parlement en de Raad van [...] betreffende het meerjarenkaderprogramma 2002-2006 van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese onderzoekruimte (hierna „het kaderprogramma” genoemd), worden uitgevoerd door specifieke programma's waarin de nadere bepalingen voor de uitvoering ervan, de looptijd en de noodzakelijk geachte middelen worden vastgesteld.
- (2) Het kaderprogramma is opgebouwd uit drie hoofdgroepen van activiteiten, „Integratie van het onderzoek”, „Structureren van de Europese onderzoekruimte” en „Versterking van de grondslagen van de Europese onderzoekruimte”, waarvan de eerste het kader vormt waarbinnen de eigen werkzaamheden van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek moeten worden uitgevoerd door dit specifiek programma, waardoor ten dele wordt bijgedragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van de andere twee.
- (3) De regels inzake de deelneming van ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten, en inzake de verspreiding van de onderzoeksresultaten voor het kaderprogramma, die bij Besluit nr. .../.../EG zijn vastgesteld door het Europees Parlement en de Raad (hierna „regels voor deelneming en verspreiding” genoemd), zijn op dit specifieke programma van toepassing wat betreft de verspreiding van de onderzoekresultaten.
- (4) Bij de uitvoering van dit programma moet de nadruk worden gelegd op de bevordering van de mobiliteit en de opleiding van onderzoekers, en innovatie, in de Gemeenschap.

- (5) Voor de uitvoering van dit programma kunnen, naast samenwerking in het kader van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte of een associatieovereenkomst, in voorkomend geval internationale samenwerkingsactiviteiten worden ondernomen, met name op grond van artikel 170 van het Verdrag, met derde landen en internationale organisaties. Speciale aandacht moet worden gegeven aan kandidaat-lidstaten.
- (6) De onderzoekactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten worden uitgevoerd met inachtneming van de fundamentele ethische beginselen, met name die welke zijn genoemd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.
- (7) Overeenkomstig de mededeling van de Commissie „Vrouwen en wetenschap” ⁽¹⁾ en de resoluties van de Raad ⁽²⁾ en het Europees Parlement ⁽³⁾ over dit thema, wordt een actieplan uitgevoerd dat gericht is op de versterking en de bevordering van de plaats en de rol van vrouwen in wetenschap en onderzoek.
- (8) Dit programma moet worden uitgevoerd op flexibele, doelmatige en transparante wijze, rekening houdend met de relevante belangen van de gebruikers van het GCO en het communautair beleid, en met inachtneming van de doelstelling en bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap. De uit hoofde van dit programma verrichte onderzoekactiviteiten moeten waar nodig aan deze behoeften en aan wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen worden aangepast.
- (9) Het GCO moet zijn activiteiten inzake innovatie en technologieoverdracht voortzetten.
- (10) Bij de uitvoering van dit programma wordt de raad van beheer van het GCO door de Commissie geraadpleegd overeenkomstig de desbetreffende bepalingen van Besluit 96/282/Euratom van de Commissie van 10 april 1996 tot reorganisatie van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek ⁽⁴⁾.
- (11) De Commissie dient er te zijner tijd voor te zorgen dat een onafhankelijke beoordeling plaatsvindt van de uitgevoerde activiteiten op de onder dit programma vallende gebieden.
- (12) De raad van beheer van het GCO is geraadpleegd over de wetenschappelijke en technologische inhoud van dit specifiek programma,

⁽¹⁾ COM(1999) 76.

⁽²⁾ Resolutie van 20 mei 1999 (PB C 201 van 16.7.1999).

⁽³⁾ Resolutie van 3 februari 2000, EP 284.656.

⁽⁴⁾ PB L 107 van 30.4.1996, blz. 12.

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Overeenkomstig het Besluit [...] betreffende het kaderprogramma 2002-2006 (hierna „het kaderprogramma” genoemd), wordt hierbij een specifiek programma met betrekking tot eigen werkzaamheden op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie, uit te voeren door het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (hierna „het specifiek programma” genoemd), vastgesteld voor de periode van [...] tot 31 december 2006.

2. De doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten voor het specifiek programma zijn opgenomen in bijlage I.

Artikel 2

Overeenkomstig bijlage II van [Besluit [...]/...]/het kaderprogramma], belooft het bedrag dat voor de uitvoering van het specifiek programma noodzakelijk wordt geacht 715 miljoen EUR. Een indicatieve verdeling van dit bedrag is opgenomen in bijlage II.

Artikel 3

1. De Commissie is belast met de uitvoering van het specifiek programma.

2. Het specifiek programma wordt uitgevoerd met de instrumenten die zijn gedefinieerd in de bijlagen I en III van het kaderprogramma en zijn beschreven in bijlage III bij deze beschikking.

3. De regels inzake de deelneming van ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten, en inzake de verspreiding van de onderzoeksresultaten (hierna „regels voor deelneming en verspreiding” genoemd), die zijn vastgesteld bij Besluit [...], zijn op het specifiek programma van toepassing wat betreft de verspreiding van de onderzoeksresultaten.

Artikel 4

1. De Commissie stelt voor de uitvoering van het specifiek programma een werkprogramma op, dat beschikbaar wordt gemaakt voor alle belanghebbende partijen, en waarin de in bijlage I genoemde doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten alsmede het tijdschema voor de uitvoering en de uitvoeringsregelingen nader zijn omschreven.

2. In het werkprogramma wordt rekening gehouden met de onderzoekactiviteiten die door de lidstaten, geassocieerde landen en Europese en internationale organisaties worden uitgevoerd. Indien nodig wordt het werkprogramma bijgewerkt.

Artikel 5

Bij de uitvoering van het specifiek programma wordt de raad van beheer van het GCO door de Commissie geraadpleegd overeenkomstig Besluit 96/282/Euratom van de Commissie.

De Commissie stelt de raad van beheer van het GCO regelmatig op de hoogte van de uitvoering van het specifiek programma.

Artikel 6

1. De Commissie brengt op gezette tijden verslag uit over het verloop van de uitvoering van het specifiek programma, overeenkomstig artikel 4 van het kaderprogramma.

2. De Commissie zorgt ervoor dat de in artikel 5 van het kaderprogramma bedoelde onafhankelijke beoordeling plaatsvindt met betrekking tot de activiteiten die worden uitgevoerd op de onder het specifiek programma vallende gebieden.

Artikel 7

Deze beschikking is gericht tot de lidstaten.

BIJLAGE I

WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNOLOGISCHE DOELSTELLINGEN EN GROTE LIJNEN VAN DE ACTIVITEITEN

1. INLEIDING

Bij de uitvoering van zijn werkprogramma heeft het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek tot taak door de klant aangestuurde wetenschappelijke en technische ondersteuning te verstrekken voor de vormgeving, tenuitvoerlegging en bewaking van het beleid van de Europese Unie. Het GCO dient het gezamenlijke belang van de lidstaten, maar is onafhankelijk en laat zich dus niet leiden door specifieke particuliere of nationale belangen; het verleent bijgevolg alleen ondersteuning wanneer er behoefte is aan een optreden op Europees niveau.

In de bijdrage van het GCO aan het kaderprogramma zijn aanbevelingen verwerkt die zijn gedaan naar aanleiding van de recente evaluaties van het GCO ⁽¹⁾ alsook de uit de hervorming van de Commissie voortvloeiende eisen. Zij voorziet met name in:

- een sterkere aansturing door de gebruikers;
- activiteiten in netwerkverband met het oog op de totstandbrenging van een brede kennisbasis en, in de geest van de Europese onderzoekruimte, het nauwer betrekken van laboratoria, ondernemingen en regelgevende instanties in de lidstaten en kandidaat-landen bij de ter ondersteuning van het EU-beleid uitgevoerde wetenschappelijke en technische onderzoekactiviteiten;
- het concentreren van activiteiten op geselecteerde thema's, inclusief de opleiding van onderzoekers.

De GCO-bijdrage beantwoordt aan uitdrukkelijk geformuleerde behoeften en eisen, met name door de diensten van de Commissie, die zijn geïnventariseerd en worden bijgewerkt via systematische en regelmatige contacten ⁽²⁾.

Op de gebieden waarop het GCO bevoegd is zal zijn bijdrage erop gericht zijn synergieën tot stand te brengen met de relevante thematische prioriteiten in de overige specifieke programma's, met name door deelname aan de desbetreffende werkzaamheden onder contract met het doel, waar mogelijk, deze een toegevoegde waarde mee te geven (b.v. door vergelijking en validering van tests en methoden of de integratie van resultaten met het oog op beleidsvorming).

De politieke en institutionele context waarbinnen het GCO opereert is de afgelopen jaren sterk veranderd. Door de snelle technologische ontwikkelingen, met name op het gebied van biotechnologie en informatietechnologie, maakt onze samenleving een ommekeer door en dit stelt nieuwe eisen aan de beleidsmakers, zowel wat betreft de bescherming van de burgers als het creëren van het noodzakelijke concurrentievermogen binnen een mondiale economie. De vertrouwenscrisis bij de consumenten en de groeiende invloed van de technologie op het dagelijkse leven dwingen beleidsmakers in Europa en in de hele wereld om tijdens het hele beleidsvormingsproces gebruik te maken van betrouwbare wetenschappelijke informatie. Daarbij moeten zij snel op onvoorziene omstandigheden kunnen reageren en moeten zij in staat zijn het potentiële langetermijneffect van wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen op een verantwoorde wijze in te schatten. De ontwikkeling van gemeenschappelijke Europese wetenschappelijke en technische referentiesystemen, die zijn gepland als onderdeel van de Europese onderzoekruimte, is een belangrijke stap in deze richting.

Door de nieuwe invulling die wordt gegeven aan de opdracht van het GCO het EU-beleid ⁽³⁾ te ondersteunen, luidt het kaderprogramma 2002-2006 een nieuwe fase in de door het GCO gevolgde aanpak in. Van het GCO kan niet worden verwacht dat het het hele spectrum van de in dit verband vereiste wetenschappelijke en technische ondersteuning alleen kan bestrijken. Aan het voorgestelde werkprogramma liggen dan ook de volgende drie uitgangspunten ten grondslag: i) concentratie, ii) openheid en werken in netwerkverband en iii) klantgerichte benadering. Om deze doelstellingen te bereiken zullen passende instrumenten worden ontwikkeld waarbij met name aandacht zal worden besteed aan het bundelen van projecten die beleidsonderdelen moeten helpen vormgeven (zie bijlage III).

Het GCO zal als eigen OTO-dienst van de Commissie de volgende taken vervullen:

- door de vraag aangestuurde wetenschappelijke en technische ondersteuning verschaffen bij de formulering, ontwikkeling, uitvoering en bewaking van het Europese beleid op de gebieden waarop het GCO bevoegd is;
- gemeenschappelijke wetenschappelijke en technische referentiesystemen binnen de Europese Onderzoekruimte tot stand helpen brengen.

⁽¹⁾ Verslag Davignon (2000), vijfjaarlijkse evaluatie in verband met het GCO (2000), GCO Wetenschappelijke audit 1999, Prioriteitenaudit 2001.

⁽²⁾ Jaarlijkse workshops van gebruikers, interne overleggroep van de DG's die gebruik maken van GCO-diensten, bilaterale overeenkomsten, enz.

⁽³⁾ Uitvoering van de taak van het GCO in de Europese Onderzoekruimte. Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement, COM/2001/215 van 22 april 2001.

Binnen de activiteiten van het GCO ter ondersteuning van het EU-beleid ligt het zwaartepunt bij het verstrekken van technische steun met betrekking tot vraagstukken op het gebied van milieubescherming, veiligheid en beveiliging van de burgers en duurzame ontwikkeling. Deze steun omvat risicobeoordeling en het testen, valideren en verfijnen van methodes, materialen en technologieën ten behoeve van een reeks beleidsonderdelen, gaande van veiligheid van levensmiddelen, chemische producten, luchtkwaliteit, waterkwaliteit en nucleaire veiligheid tot bescherming tegen fraude. Voor bijna al deze ondersteuningsactiviteiten wordt nauw samengewerkt met laboratoria en onderzoekscentra in de lidstaten en elders. Om dit mogelijk te maken heeft het GCO zijn niet-nucleaire activiteiten heringedeeld in twee kerngebieden, die worden ondersteund door horizontale competenties:

- Voeding, chemische producten en gezondheid
- Milieu en duurzame ontwikkeling

De werkzaamheden op deze kerngebieden zullen worden aangevuld door horizontale activiteiten:

- Technologische prognose
- Referentiematerialen en metingen
- Openbare veiligheid en fraudebestrijding

2. INHOUD VAN HET PROGRAMMA

2.1. Voeding, chemische producten en gezondheid

Bescherming van de gezondheid van de consumenten, met name tegen de potentieel schadelijke effecten van verontreinigende stoffen in levensmiddelen en van chemische producten, is een kernelement van het Europees beleid. Het belang dat aan dit aspect gehecht wordt blijkt uit de oprichting van een Europese voedselautoriteit en de ontwikkeling van een nieuw communautair beleid inzake chemicaliën.

Binnen het kaderprogramma 2002-2006 zal het GCO inspelen op een reeks specifieke eisen die samenhangen met het zich snel ontwikkelende communautaire beleid op het gebied van voedsel en chemicaliën. Het zal zich verder ontwikkelen als een wetenschappelijk referentie- en valideringscentrum op geselecteerde gebieden die te maken hebben met de kwaliteit en veiligheid van voedsel, de veiligheid van chemische producten, de communautaire aspecten van meet/metrologie-infrastructuur voor chemische doeleinden en informatie over gezondheidsonderwerpen. De strategie van het GCO steunt in sterke mate op intensieve samenwerking in netwerkverband met laboratoria in de lidstaten, de instandhouding van geavanceerde analytische faciliteiten, referentiemetingen en de productie van referentiematerialen, alsook op een uitgebreide kennis van de biowetenschappen, met inbegrip van proteomica en bio-informatica. Voorzieningen zoals informatiesystemen en databanken (bijvoorbeeld een moleculair register) zullen beschikbaar worden gesteld ter ondersteuning van de desbetreffende takken van het EU-beleid. Aangezien veel onderwerpen nieuw zijn en de regelgeving uiterst complex zal ook opleiding een prioriteit zijn. De werkzaamheden zullen worden toegespitst op de volgende prioriteiten:

- Voedselveiligheid en -kwaliteit
- Genetisch gemodificeerde organismen (GGO)
- Chemische producten
- Biomedische toepassingen

Voedselveiligheid en -kwaliteit

Het accent zal liggen op de ontwikkeling en validering van betrouwbare methodes en referentiematerialen voor het opsporen van verontreinigende stoffen (natuurlijke zoals mycotoxines en door de mens geproduceerde zoals PCB's), residuen (o.a. van bestrijdingsmiddelen, groeihormonen en diergeneesmiddelen) en ingrediënten van en additieven in zowel levensmiddelen als diervoeders. De belangrijkste taak van het GCO in dezen zal erin bestaan het testen van methodes en materialen te coördineren en de goedgekeurde resultaten in te dienen ter ondersteuning van risicobeoordeling en -beheer (met name ten behoeve van de referentielaboratoria voor veterinaire residuen van de Europese Gemeenschap). Aangezien de meeste via het voedsel overgedragen ziekten veroorzaakt worden door microbiologische inclusief virale besmetting, zal de nadruk komen te liggen op de beoordeling van nieuwe benaderingen voor snelle identificatie en bewaking. Door middel van onderzoek op het gebied van genomica en proteomica zal de oorzaak worden achterhaald van een groot aantal met voedsel samenhangende problemen zoals allergene werking, alsook de aard van TSE-ziekten. Het GCO zal ervoor zorgen voldoende flexibel te blijven om het hoofd te kunnen bieden aan nieuwe problemen op het gebied van de volksgezondheid wanneer deze zich voordoen en zal een extra inspanning leveren op het gebied van de microbiologie.

Bij de normalisatie van tests en evaluaties van nieuwe gevoelige methodes voor het opsporen van BSE en TSE zal een systeem moeten worden opgezet voor de kwaliteitscontrole van grootschalige post-mortem-tests in slachthuizen, zulks in samenwerking met de desbetreffende DG's, het wetenschappelijk comité ad hoc voor TSE en vooraanstaande onderzoekslaboratoria die zich met TSE bezighouden. Het GCO zal onderzoeken hoe wordt omgegaan met specifieke risicomaterialen (controle van levensmiddelen op de aanwezigheid van weefsel uit het centrale zenuwstelsel, recycling en veilig hanteren van diermeel). Speciale aandacht zal worden besteed aan de veiligheidsaspecten van diervoeders, omdat deze de hoofdroute zijn naar de voedselketen.

Voedselkwaliteit zal een belangrijker aspect worden vanwege de relatie tussen gezondheid en voedsel. Niet alleen moet worden beoordeeld in hoeverre de etiketteringsvoorschriften worden nageleefd (opsporing van fraude en vervalsing van eetwaren), maar moet ook dringend worden gekeken naar de doeltreffendheid en/of de neveneffecten van voedingssupplementen en functionele voedingsmiddelen. Gezien de toenemende populariteit van biologisch voedsel dienen passende methodes beschikbaar te zijn om de echtheid daarvan te controleren. Het GCO zal zijn kennis op het gebied van de echtheid van levensmiddelen hoofdzakelijk aanwenden voor de controle van „nutraceuticals” en de werkzaamheid daarvan.

Prospectief technologisch onderzoek zal worden verricht naar de ontwikkeling van levensmiddelen en voedselproductieprocessen, alsook naar het effect van het voedselveiligheidsbeleid op de agrovoedingssector.

Genetisch gemodificeerde organismen (GGO)

Wat betreft de aanwezigheid van GGO in levensmiddelen en in het milieu zal het GCO voor een omvangrijke wetenschappelijke en technische ondersteuning op dit gebied zorgen. De werkzaamheden in dit verband zullen plaatsvinden in het kader van het Europese netwerk van GGO-laboratoria, dat op verzoek van de EU-lidstaten door het GCO wordt gecoördineerd. Het takenpakket omvat de ontwikkeling en validering van methodes voor het opsporen, identificeren en kwantificeren van GGO, uitbreiding van de scala aan gecertificeerde referentiematerialen (nieuwe soorten, verwerkt voedsel), ontwikkeling van biomoleculaire databanken en opleiding. Daarnaast zullen onderzoeksactiviteiten (bv. met betrekking tot bemonstering en traceerbaarheid) die specifiek gericht zijn op nieuwe soorten levensmiddelen en diervoeders of op het aanpakken van het probleem van niet voor gebruik in de EU toegestane soorten worden uitgevoerd als grondslag voor de noodzakelijke regelgeving en ter bevordering van een pan-Europese harmonisatie.

Voor de bestudering van GGO in het milieu zal een nieuwe kennisbasis moeten worden opgebouwd om de genetische, agronomische en biodiversiteitsaspecten van de introductie van nieuwe organismen in het milieu te kunnen onderzoeken.

Chemische producten

Het nieuwe communautaire beleid wat betreft chemische producten zal een aanzienlijke invloed hebben op de ondersteuning die in de loop van dit kaderprogramma van het GCO zal worden verlangd. Het GCO⁽¹⁾ heeft in dit verband tot taak een verruimde regeling voor de ontwikkeling van regelgeving inzake chemicaliën toe te passen; daarbij zullen de reeds nauwe banden met de bevoegde instanties van de lidstaten, de betrokken bedrijfstakken en internationale organisaties zoals de OESO nog worden versterkt. De ervaring en deskundigheid van het ECB op het gebied van risicobeoordeling zal ook een solide grondslag verschaffen voor belangrijk onderzoek op dit gebied.

De validering van alternatieve methodes zal aan belang winnen bij de ondersteuning van het nieuwe testprogramma ten behoeve van het nieuwe chemicaliënbeleid. Ook zal onderzoek plaatsvinden met betrekking tot de veiligheid van vaccins en de langetermijneffecten van herhaalde lage doses van potentieel gevaarlijke stoffen; het onderzoek op deze gebieden is een belangrijke wetenschappelijke uitdaging.

Tevens wordt ernaar gestreefd om via telematica gevalideerde informatie over gezondheid en geneesmiddelen uit te wisselen tussen regelgevende instanties in kandidaat-landen voor toetreding tot de EU en deze informatie tevens ter beschikking te stellen van alle gebruikersgroepen, inclusief consumenten en patiënten.

Het GCO zal een bijdrage leveren aan de risicobeoordeling van bestaande gevaarlijke stoffen, waarbij aandacht zal worden besteed aan de migratie van schadelijke verbindingen vanuit materialen die in aanraking komen met mensen en levensmiddelen, onder andere weekmakers in speelgoed, alsook aan de schadelijke effecten van cosmetica. Ook zullen prospectieve analyses worden uitgevoerd van de relatie tussen communautaire beleidsonderdelen en de mate van innovatie binnen en het concurrentievermogen van de Europese chemische industrie.

Biomedische toepassingen

Door de vergrijzing zullen de eisen die aan de gezondheidszorgsystemen in de EU worden gesteld onvermijdelijk veranderen. Het GCO is voornemens zijn kennis van materialen en van de biowetenschappen in te zetten op het gebied van biocompatibiliteit en duurzaamheid van implants en met het oog op de toepassing van optische technieken bij minimaal invasieve medische systemen. Voor deze taak moet in netwerkverband worden samengewerkt met onderzoekslaboratoria, ziekenhuizen, ondernemingen en regelgevende instanties. In dit verband zal het GCO ook werken aan een globaal aanvaard systeem voor klinische diagnostische metingen in samenwerking met de internationale federatie voor klinische chemie (richtlijnen inzake in-vitro-diagnostiek en inzake medische hulpmiddelen).

De nucleaire installaties en de voorzieningen om isotopen te produceren alsmede de deskundigheid op het gebied van de productie en het gebruik van radioactieve en stabiele isotopen zullen ook worden gebruikt voor medische doeleinden, onder andere bij nieuwe soorten kankertherapieën [α -immunotherapie, boornutronenvangsttherapie (BNCT)] en daarnaast in klinische referentiematerialen.

(1) Hieronder vallen ook de werkzaamheden van het Europees Bureau voor chemische stoffen (ECB) van het GCO.

2.2. Milieu en duurzame ontwikkeling

De kwaliteit en het gebruik van water, lucht en bodem, duurzaam energiegebruik en de dreigende opwarming van de aarde zijn aspecten die steeds meer aandacht krijgen vanuit de politiek. De ontwikkeling van een communautair beleid op deze gebieden vereist een adequate kennis van oorzaken, processen, effecten en tendensen. Het GCO houdt bij de vaststelling van zijn programma rekening met deze eis en zal zo zijn rol als kennis- en referentiecentrum op het gebied van milieukwesties van Europese omvang consolideren. Daartoe zal het in toenemende mate actief worden binnen referentienetwerken met lidstaten en op internationaal niveau met name met de kandidaatlanden voor toetreding. Zijn inbreng in het beleidsvormingsproces zal worden versterkt door de ontwikkeling van een hechter partnerschap met de bevoegde diensten van de Commissie en de uitvoering van technisch-economisch prospectief onderzoek over de grenzen van de verschillende beleidstakken heen. Ook zal aandacht worden besteed aan versterking van de synergie met het Europees Milieuagentschap, waarbij het accent zal liggen op de verspreiding van wetenschappelijke resultaten. Het programma zal de volgende gebieden bestrijken:

- evaluatie en voorkoming van wereldwijde klimaatverandering;
- bescherming van het Europese milieu (lucht, water en bodem);
- bijdragen aan duurzame ontwikkeling (nieuwe en hernieuwbare energiebronnen, milieueffectrapportage);
- ondersteuning van GMES (Global Monitoring for Environment and Security — wereldwijde monitoring voor milieu en veiligheid).

Evaluatie en voorkoming van een ongunstige wereldwijde klimaatverandering

Het GCO zal de ontwikkeling van een EU-strategie ter bestrijding van de aardopwarming ondersteunen, en zal daarbij gebruik maken van haar gecombineerde technische en sociaal-economische kennis en haar expertise op het gebied van modellering en onderzoek. Voor de uitvoering van het Kyoto-protocol is een goed inzicht vereist in de factoren en processen die de broeikasgascycli bepalen. Een prioriteit voor het GCO is daarbij het verlenen van directe ondersteuning aan het bewakingssysteem van de EU voor de uitstoot van broeikasgassen (Beschikking 99/296 van de Raad). Het opvullen van leemten in de kennis door specifieke onderzoekbijdragen vormt een belangrijk onderdeel van de taak van het GCO in dit verband. De werkzaamheden zullen zich toespitsen op de totstandbrenging van een referentiesysteem dat de kwaliteit van gegevens moet verbeteren en onzekerheid beperken. Een kritisch aspect is de bewaking van veranderingen in vegetatiedek, landgebruik en bosbouw op verschillende schalen (zie ook GMES). Van essentieel belang voor de uitvoering van de desbetreffende maatregelen zijn daarbij ook energiemilieuscenario's voor de toekomst alsook koolstofemissieprognoses. Beleidsalternatieven om emissies op een kosteneffectieve wijze terug te dringen zullen ook worden onderzocht. Om met zijn inspanningen een maximaal effect te bereiken zal het GCO zijn activiteiten met betrekking tot de wereldwijde klimaatverandering uitvoeren binnen een gerichte integrale opzet. Onderwerpen in verband met de uitvoering van het klimaatbeleid, vastleggen van koolstof, metingen van de luchtkwaliteit, de ozonodynamiek en UV-straling in Europa kunnen eveneens worden bestudeerd.

Bescherming van het Europese milieu

— Bescherming van de luchtkwaliteit

Luchtverontreiniging is een belangrijke bron van zorg voor de Europese burgers en is ook het onderwerp van een omvangrijk corpus aan regelgevingsinstrumenten (bv. CAFE). De werkzaamheden van het GCO in dit verband zullen steunen op de volgende pijlers: a) evaluatie van de emissies van voertuigen en stationaire bronnen (nieuwe emissierichtlijnen, normen voor diesel/benzine, nieuwe brandstoffen, deeltjes- en dioxine-emissies; harmonisatie/normalisatie van wereldwijd toegepaste referentietestcycli en van meetmethodes voor industriële uitstoot) en b) het produceren van referenties voor de tenuitvoerlegging en de ontwikkeling van richtlijnen op het gebied van luchtkwaliteit (analytische kwantificering van luchtverontreiniging, monitoring, technieken, normvoorbereidende werkzaamheden, methodes voor de evaluatie van het effect van het luchtkwaliteitsbeleid op de blootstelling van mensen en verontreiniging en modelleringsinstrumenten voor gegevensanalyse en vergelijkingen van scenario's voor het terugdringen van luchtverontreiniging).

Er zullen geïntegreerde intersectorale analyses van het vervoer-, energie-, gezondheids- en ondernemingsbeleid worden uitgevoerd om het effect daarvan op de omvang van emissies en omgevingsverontreiniging te bepalen. Deze werkzaamheden zullen worden verricht in het kader van uitgebreide netwerken van deskundigen, onder andere vertegenwoordigers van de auto-industrie en de energiesector.

— Waterkwaliteit

Water zal in de toekomst een essentiële grondstof zijn; de instandhouding van natuurlijke waterbronnen en het veiligstellen van drinkwater van goede kwaliteit zijn in dit verband van bijzonder belang. De kaderrichtlijn inzake water zal in de komende zes jaar dwingen tot coördinatie en harmonisatie van de bewakings- en verslagleggingsprocedures van alle bestaande communautaire regelgevingsinstrumenten ter zake. Er zal onderzoek worden uitgevoerd dat moet leiden tot een geharmoniseerde gemeenschappelijke databank over de verslagen van de lidstaten inzake de tenuitvoerlegging van de diverse met de waterkwaliteit samenhangende richtlijnen (b.v. stedelijk afvalwater, nitraten, oppervlaktewater, enz.). Het GCO zal zich concentreren op de vaststelling van ecologische parameters voor de waterkwaliteit (ook in het kader van de ondersteuning van bestaande generieke Europese metrologische infrastructuur), de inventarisatie van belangrijke verontreinigende stoffen, kwaliteitsindicatoren voor binnen- en kustwateren en de inventarisatie van microbiologische risico's, met name in afvalwater, alsook op de sociaal-economische implicaties van het nieuwe regelgevingskader. Aan de gezondheidsaspecten wordt aandacht besteed in het kader van het hoofdstuk „Voedselveiligheid en -kwaliteit” van dit programma. Er zal onderzoek naar een geïntegreerd kustbeheer worden verricht met het oog op de ontwikkeling van communautaire referentiepraktijken.

— Bodem en landschap

Bodem en landschap zijn het toneel van de meeste menselijke activiteiten en de kenmerken ervan worden bepaald door de beheerspraktijk. De milieucomponent van het landbouwbeleid, alsook verschillende onderdelen van de EU-wetgeving (bv. de waterrichtlijn, de perspectieven voor de ruimtelijke ontwikkeling, Urban Agenda, Climate Change en andere) hebben betrekking op een reeks kwesties in dit verband. Het GCO zal de ontwikkeling van een gemeenschappelijk platform voor geïntegreerde ruimtelijke analyse ten behoeve van beleidsvorming en -beoordeling ondersteunen. Stroomgebieden zullen worden gebruikt als studieobjecten voor de evaluatie van diverse processen en effecten. De omvangrijke databank die wordt beheerd door het Europees Bodembureau zal nog worden uitgebreid door het opzetten van netwerken; de lopende samenwerking met Eurostat zal eveneens worden versterkt. De nodige aandacht zal worden besteed aan de ontwikkeling van instrumenten en aan het verschaffen van informatie over natuurlijke landschappen binnen de context van bosbouw, landgebruik en instandhouding van de biodiversiteit. De milieucomponent van het gemeenschappelijk landbouwbeleid zal worden ondersteund wat landschapsanalyse en het gebruik van indicatoren betreft. Er zal informatie worden geproduceerd over de toestand van en veranderingen in het stedelijke en regionale milieu. Bij deze werkzaamheden zal gebruik worden gemaakt van geavanceerde teledelectietechnieken, geografische informatiesystemen en modellen van ruimtelijke processen.

Bijdragen aan duurzame ontwikkeling

Het hele GCO-programma staat in het teken van duurzame ontwikkeling en er wordt aandacht besteed aan de integratie van de economische, sociale en milieudimensie.

— Energie

Door het Kyoto-protocol is het energiedebat van doorslaggevend belang geworden, aangezien het energiegebruik en het vervoer, twee pijlers van het economische leven, belangrijke effecten hebben op de uitstoot van broeikasgassen. Het belang van nieuwe en hernieuwbare energiebronnen, alsook van energie-efficiëntie en technologie voor het handhaven van de continuïteit van de voorziening is nog eens benadrukt in een recent Groenboek en in een mededeling over duurzame energiebronnen.

De ervaring van het GCO op het gebied van duurzame energiebronnen, energiebeleid en energietechnologie zal worden benut voor ondersteuning bij het beheer van de communautaire vraagstukken die zich aandienen binnen een gedereguleerde markt; naar verwachting zullen de werkzaamheden zich concentreren op de volgende gebieden:

- ontwikkeling van referentiesystemen — door middel van geaccrediteerde laboratoria en certificeringsregelingen — op het gebied van de productie van duurzame energie (met elektriciteit uit zonne-energie als prioriteit), energieopslag en energiegebruik in gebouwen;
- evaluatie-, validerings- en modelleringsactiviteiten met betrekking tot nieuwe en conventionele energietechnologieën, met de nadruk op veiligheid, efficiëntie, winning van elektriciteit uit afval en biomassa, alsook prestaties bij de afvalverbranding;
- energiescenario's en -prognoses binnen de context van de uitstoot van broeikasgassen en evaluatie van het marktpotentieel voor technologieën op het gebied van nieuwe en hernieuwbare energiebronnen binnen een concurrentiegerichte energie-economie.

— Evaluatie van de milieukwaliteit

In toenemende mate wordt de behoefte aan een geïntegreerde evaluatie van de milieukwaliteit onderkend. Het GCO zal de op duurzame ontwikkeling gerichte strategie van de EU ondersteunen via de ontwikkeling van adequate geïntegreerde instrumenten voor beleidsevaluatie en door middel van activiteiten die ertoe moeten leiden dat de zorg voor het milieu een integrerend onderdeel van de verschillende takken van het EU-beleid wordt. Het Europees Bureau voor geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (IPPC) zal haar op de ontwikkeling van richtlijnen gerichte werkzaamheden op het gebied van de evaluatie van de beste beschikbare technologieën met het oog op het terugdringen van de verontreiniging in geselecteerde industriële sectoren voortzetten. Er is behoefte aan complexe emissiescenario's om luchtverontreiniging en wereldwijde klimaatverandering met elkaar in verband te brengen. Het afvalbeheer is een belangrijk gebied ten aanzien waarvan een geïntegreerde analyse van ontstaan tot behandeling en verwijdering van afval moet worden uitgevoerd. De integriteit van het milieu en de menselijke gezondheid is een andere gebied voor geïntegreerde studies waaraan het GCO een bijdrage zal leveren. Nieuwe evaluatie-instrumenten voor en benaderingen van het aspect ecotoxicologie zullen worden ontwikkeld om onderwerpen zoals luchtverontreiniging en verontreinigende stoffen in water (hormoonontregelende stoffen, biociden en farmaceutische producten) te kunnen bestuderen. Het GCO zal ook methodologische ondersteuning verstrekken aan de integratie van milieuoverwegingen in het beleid op het gebied van ontwikkelingshulp.

Het GCO zal de EG-wetgeving inzake de uitwisseling van milieumonitoringgegevens (ook inzake radioactiviteit) en informatie (via onderlinge vergelijking van modellen) onder normale omstandigheden en in noodsituaties helpen vormgeven.

Het GCO zal zich blijven concentreren op beleidskoppelingen en de grenzen van beleidsonderdelen overschrijdende effecten en wil hiermee een specifieke bijdrage leveren aan de totstandbrenging van een op duurzame ontwikkeling gerichte praktijk op communautair niveau.

Ondersteuning van GMES

In toenemende mate wordt de behoefte aan onpartijdige informatie over fundamentele vraagstukken die van invloed zijn op het mondiale milieu en de veiligheid van de burgers onderkend. GMES is een Europees initiatief dat gericht is op het opzetten van operationele diensten voor het verzamelen, analyseren en verspreiden van een reeks informatiecategorieën met betrekking tot veranderingen in de milieukwaliteit, beschikbaarheid en beheer van hulpbronnen, natuurlijke risico's en gevaren. Het GMES wordt opgezet vanuit het dubbele streven enerzijds het mondiale milieu in stand te houden en anderzijds de bedreigingen voor de veiligheid van de burgers te beperken of daarop te anticiperen. Het accent ligt in de eerste plaats op het gebruik van aardobservatietechnieken voor de instandhouding van een adequate langetermijnbewaking van essentiële landschapsparameters (zoals vegetatiedek, grondgebruik, aantasting of uitputting van hulpbronnen, enz.) op diverse geografische niveaus. Daarbij zal ook een beroep worden gedaan op technieken ter ondersteuning van de evaluatie van natuurlijke risico's en rampenbeheer. Het GCO zal in dit verband zijn aandacht toespitsen op de ontwikkeling van voor het EU-beleid relevante toepassingen die een bijdrage leveren aan het GMES-initiatief op de volgende drie gebieden: ondersteuning van internationale milieu-overeenkomsten, evaluatie van risico's en gevaren en evaluatie van milieustress.

2.3. Technologische prognose

De uitstippeling van het EU-beleid is in toenemende mate afhankelijk van het tijdig anticiperen op en inzicht verwerven in de ontwikkelingen op het gebied van wetenschap en technologie en in de sociaal-economische omgeving. De ervaring van het GCO met het analyseren van onderlinge relaties tussen technologie en samenleving en met het coördineren van intersectoraal en multidisciplinair prognostisch onderzoek op internationale schaal zal de doelstellingen van de Europese Onderzoekruimte (ERA) helpen verwezenlijken. Tijdens de hele looptijd van het kaderprogramma 2002-2006 zullen de activiteiten van het GCO op dit gebied gebaseerd zijn op een nauwe samenwerking met DG RTD en andere DG's die van de diensten van het GCO gebruik maken. Deze activiteiten zullen zich toespitsen op:

- Technisch-economische prognose
- Het Internationaal forum voor samenwerking op het gebied van prognoses

Technisch-economische prognose

Het GCO zal prospectieve studies op middellange tot lange termijn ondernemen met betrekking tot cruciale technologische ontwikkelingen die van invloed zijn op de EU en de daarmee samenhangende effecten op groei, duurzame ontwikkeling, werkgelegenheid, sociale cohesie en concurrentievermogen. Deze studies moeten ook achtergrondanalyses en -informatie opleveren die het GCO goed van pas zullen komen bij zijn activiteiten op zijn specifieke werkerreinen. In dit verband zullen ook prospectieve analyses worden uitgevoerd om technologische knelpunten en kansen te inventariseren, onder andere in de vorm van kwantitatieve ramingen; tevens zullen veelbelovende technologieën en de voor de inschakeling daarvan vereiste voorwaarden in kaart worden gebracht.

Het Internationaal forum voor samenwerking op het gebied van prognoses

Het GCO zal zijn werkrelatie met internationale denktanks en vooraanstaande adviseurs intensiveren door bestaande succesvolle experimenten voort te zetten (bv. het netwerk van de Europese waarnemingspost voor wetenschap en technologie (ESTO), de Groep van prominente economen) en voort te werken aan de totstandbrenging van een internationaal samenwerkingsverband voor prognoses. De beschikbaarheid van een mechanisme voor het uitwisselen van analyses met betrekking tot de belangrijkste zich aandienende uitdagingen zal met name nuttig zijn voor het promoten van de rol van Europa binnen het internationale debat over wetenschap en governance. Een gemeenschappelijk referentiesysteem voor beleidsgerichte prognostische analyses zal worden opgezet in het kader van regionale initiatieven waarbij met name aandacht zal worden besteed aan de kandidaat-landen.

2.4. Referentiematerialen en metingen

De erkenning van normen en metingen met betrekking tot producten is een belangrijk onderdeel van de uitvoering van het communautaire beleid inzake consumentenveiligheid, vrije handel, concurrentievermogen van de Europese industrie en buitenlandse betrekkingen. Het GCO zal de bestaande of in ontwikkeling zijnde Europese metrologische infrastructuur blijven ondersteunen met het oog op de productie van resultaten van bewezen kwaliteit, de ontwikkeling van specifieke referentiemetingen, de productie van gecertificeerde referentiematerialen (CRM's) ter verbetering van de mondiale acceptatie daarvan en de organisatie van internationale programma's voor de evaluatie van metingen; voorts zal het GCO grensoverschrijdende databanken opzetten ter ondersteuning van het EU-beleid. Voor alle onderdelen van het werkprogramma van het GCO zijn overeengekomen referentiemethoden en -materialen vereist, zowel wat milieu, voedselveiligheid en volksgezondheid als de nucleaire sector betreft. Naast de in de vorige punten omschreven werkzaamheden overweegt het GCO de totstandbrenging van een Europees systeem van gecertificeerde referentiematerialen te ondersteunen. Dit systeem moet het GCO in staat stellen de diensten van de Commissie deugdelijke adviezen te verstrekken wanneer daartoe in het kader van de EU-wetgeving en -praktijk aanleiding bestaat:

- BCR ⁽¹⁾ en gecertificeerde industriële referentiematerialen
- Methodes voor chemische metingen

BCR en gecertificeerde referentiematerialen (CRM's)

Deze activiteit betreft de ontwikkeling van concepten en technieken voor de productie en certificering van referentiematerialen met het oog op de mondiale acceptatie daarvan in het kader van de overeenkomst inzake wederzijdse erkenning tussen de EU en de VS, waarbij het GCO het DG TRADE adviseert. Het GCO zal zich concentreren op de productie van CRM's en nieuwe CRM's voor de toetsing van industriële processen en producten. Bij wijze van ondersteuning ten behoeve van DG OTO zal het GCO waar dit haalbaar is zich op het gebied van de opslag en distributie in het kader van het BCR ook bezighouden met het beheer van de productie en certificering van nieuwe CRM's via indirecte acties. Nucleaire referentiematerialen die worden gebruikt voor veiligheidscontrole en kernmateriaalboekhouding zullen ook voor milieutoepassingen worden ingezet.

Chemische metingen

Het GCO zal de Commissie blijven vertegenwoordigen bij internationale instanties die verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling van een wereldwijd systeem voor chemische metingen. Strategische taken in dit verband zijn onder andere de ontwikkeling van primaire meettechnieken, de productie en certificering van isotopische referentiematerialen en het opzetten van internationale programma's voor de evaluatie van metingen. De onderwerpen zijn afhankelijk van de door het EU-beleid gestelde eisen en bij de evaluaties wordt een intensief beroep gedaan op een groot aantal laboratoria, met name die welke binnen een sector of regio als referentie fungeren. Door de totstandbrenging van netwerken (het PECOMet-netwerk en MetMED) zal aan kandidaat-landen voor toetreding tot de EU en aan mediterrane landen ondersteuning worden geboden bij het opbouwen van een gestructureerd systeem voor chemische metingen.

2.5. Openbare veiligheid en fraudebestrijding

Vraagstukken in de sfeer van de openbare veiligheid — proliferatie van massavernietigingswapens, mondialisering van de economie, inbreuken op de particuliere levenssfeer en kwetsbaarheid van het internet alsook natuurlijke en technologische risico's — vereisen een gecoördineerde internationale benadering. De EU biedt via een aantal mechanismen een passend kader aan en heeft verklaard fraude zonder enige tolerantie te zullen aanpakken. Deze politieke initiatieven en verplichtingen vereisen een solide wetenschappelijke en technische grondslag en het GCO richt zijn programma zo in dat het rechtstreeks op een aantal van de daardoor gestelde specifieke eisen kan inspelen.

In de loop van de jaren heeft het GCO een ruime en algemeen naar waarde geschatte deskundigheid opgebouwd op het gebied van veiligheid en fraudebestrijding in het algemeen, het beheer van grootschalige informatie-infrastructuur en het omgaan met complexe systemen. Binnen het kaderprogramma 2002-2006 zal deze deskundigheid ter beschikking worden gesteld van Europese instellingen die daarvan gebruik willen maken, afhankelijk van hun prioriteiten en behoeften. De nadruk zal in sterkere mate komen te liggen op de gezamenlijke exploitatie van netwerken met andere onderzoekinstellingen en actoren, teneinde deze vorm van ondersteuning te intensiveren en te verruimen. Het GCO zal zich concentreren op de volgende onderwerpen:

- Internationale veiligheid op humanitaire grondslag
- Natuurlijke en technologische gevaren, risico's en noodsituaties
- Cyberveiligheid
- Toezicht op de naleving van EU-regelgeving en fraudebestrijding

Internationale veiligheid op humanitaire grondslag

Het GCO zal zich gericht blijven bezighouden met de technische aspecten van EU-initiatieven op het gebied van de opruiming van mijnen voor humanitaire doeleinden, in de eerste plaats om de kennis van de bestaande technologie voor het opsporen en verkennen van mijnenvelden te verbeteren door middel van tests en benchmarking, in de tweede plaats om nieuwe technologieën te evalueren en in de derde plaats om EU-operaties op het gebied van mijnenopruiming transparanter en efficiënter te maken alsook sterker te profileren.

Het GCO zal via het GMES-initiatief tevens een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van een Europese capaciteit die het mogelijk moet maken geïntegreerde vanuit de ruimte verkregen gegevens, milieugegevens en sociaal-economische gegevens op het juiste moment beschikbaar te stellen ten behoeve van het Europese veiligheidsbeleid. Desgewenst is het GCO bereid om zich op basis van zijn op het gebied van nucleaire veiligheidscontrole opgedane ervaring bezig te houden met de technische vraagstukken in verband met non-proliferatie en ontmanteling van massavernietigingswapens.

⁽¹⁾ Bureau Communautaire de Référence — Communautair Referentiebureau.

Natuurlijke en technologische gevaren, risico's en noodsituaties

Het GCO zal ondersteuning blijven verlenen aan initiatieven voor de ontwikkeling van een Europees kader voor prognose, evaluatie, beheer en beperking van risico's in de Gemeenschap. Binnen het kaderprogramma 2002-2006 zal het GCO voorts een systematische aanpak ontwikkelen voor het beheer van natuurlijke en technologische gevaren. Wat technologische risico's betreft — incidenten in de luchtvaart en industriële gevaren — zal het GCO zich toespitsen op de toepassing en verbetering van geharmoniseerde Europese bewakingssystemen (EC-CAIRS ⁽¹⁾ MAHB ⁽²⁾, EPERC ⁽³⁾) die zullen worden uitgebreid tot de kandidaat-landen. Wat natuurlijke risico's betreft, zal het GCO ernaar streven een vergelijkbare capaciteit ten behoeve van Europa op te bouwen. Tevens zullen de inspanningen worden voortgezet om te komen tot een gemeenschappelijke Europese aanpak van overstromingen en bosbranden, met het accent op de integratie van geavanceerde modellering, conventionele en vanuit de ruimte verkregen gegevens. Ook zal een koppeling met het GMES-initiatief tot stand worden gebracht. Verschillende netwerken, onder andere het Europees netwerk van in aardbevingen gespecialiseerde technische laboratoria zullen worden opgeschaald tot het internationale niveau. Tevens zal het GCO in samenwerking met de Europese partners een netwerk van experimentele faciliteiten opzetten met het doel een gezamenlijk geïntegreerd initiatief ter bevordering van structurele veiligheid te ontwikkelen.

Cyberveiligheid

Het GCO zal voortbouwen op de ervaring die het heeft opgedaan bij de ondersteuning van het betrouwbaarheidsinitiatief van de EU, systemen voor buitengerechtelijke geschillenregeling alsook van de waarnemingspost voor elektronische betalingssystemen. In nauwe samenwerking met de bevoegde diensten van de Commissie en instanties van de lidstaten voor de ontwikkeling van een passende reactie van de EU op risico's met betrekking tot cybercriminaliteit, schending van de privacy en kwetsbaarheid van het internet ondersteunen. De werkzaamheden zullen worden geconcentreerd op het ontwerpen van methodes voor een betere risico-omschrijving, criteria voor de evaluatie van technische tegenmaatregelen en het testen daarvan in faciliteiten van het GCO, alsook op het ontwikkelen van passende geharmoniseerde maatregelen, indicaties en statistieken in overleg met andere belanghebbende partijen, waaronder Europol. Ook zal het GCO een website over cybercriminaliteit verzorgen en over zijn vorderingen rapporteren aan het EU-forum dat is opgericht in het kader van de mededeling van de Commissie „De informatiemaatschappij veiliger maken door de informatie-infrastructuur beter te beveiligen en computercriminaliteit te bestrijden” [COM(2000) 890 def.].

Toezicht op de naleving van EU-regelgeving en fraudebestrijding

Het GCO ondersteunt de inspanningen van de Commissie om de doeltreffendheid van fraudebestrijdingsmaatregelen te verhogen, zowel door geavanceerde technologie ter beschikking te stellen van instanties die op EU-niveau opereren, als door de lidstaten te helpen met de toepassing van de recentste technologieën. Het GCO zal in nauwe samenwerking met de betrokken diensten van de Commissie de steun ten behoeve van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, het gemeenschappelijk visserijbeleid en het Europees fraudebestrijdingsbureau OLAF op een adequaat peil handhaven. Naast zijn verkennende werkzaamheden op het gebied van nieuwe technologische toepassingen — DNA-analyse voor vee-identificatie, interpretatie van satellietbeelden voor bewaking van het akkerbouwareaal of identificatie van vissersvaartuigen, kruiscorrelatie van isotopenanalyses van dranken en eetwaren om de inhoud en de herkomst te bepalen, het verzamelen van inlichtingen uit openbare bronnen, taaltechnologie voor de analyse van meertalige documenten — zal het GCO zijn klanten blijven voorzien van geïntegreerde kennis; deze omvat de volledige cyclus van gegevensverzameling via koppeling en exploitatie tot weergave en daarop gebaseerde ramingen.

Tevens zal het GCO zijn methodologische ervaring verder ontwikkelen teneinde op het juiste moment betrouwbare en maatschappelijk relevantere informatie ten behoeve van het beleidsvormingsproces te kunnen leveren. Voor de opstelling van officiële statistieken zal dit worden gerealiseerd via de coördinatie met Eurostat van thematische onderzoeknetwerken, waarbij het accent zal komen te liggen op kortetermijnindicatoren en de analyse van zaken-cycli en financiële tendensen, alsook via de ontwikkeling van een kwaliteitsborgingsmethode voor de wetenschappelijke inbreng in het governance-proces.

In toenemende mate zal belang worden gehecht aan systemen voor vroegtijdige waarschuwing en trendherkenning, voorlichting, bewustmaking en kennisuitwisseling met partnerlaboratoria in de lidstaten. Het fraudeprobleem zal niet per geval worden aangepakt maar systematisch, door de ontwikkeling van procedures en regelgeving die minder bureaucratisch zijn en intrinsiek minder fraudegevoelig.

⁽¹⁾ European Coordination Centre for Aircraft mandatory accident Reporting Systems.

⁽²⁾ Major Accidents Hazard Bureau.

⁽³⁾ European Pressure Equipment Research Council.

BIJLAGE II

INDICATIEVE VERDELING VAN HET BEDRAG

Activiteit	Bedrag (miljoen EUR)
Voeding, chemische producten en gezondheid	207
Milieu en duurzaamheid	286
Horizontale activiteiten (Technologische prognose; Referentiematerialen en -metingen; Openbare veiligheid en fraudebestrijding)	222
Totaal	715 ⁽¹⁾ ⁽²⁾

⁽¹⁾ Waarvan ongeveer 6 % mag worden bestemd voor verkennend onderzoek en maximaal 2 % voor de exploitatie van de eigen GCO-resultaten en technologieoverdracht.

⁽²⁾ Dit totaal omvat de begrotingsbijdrage van het GCO die nodig is voor zijn deelname aan werkzaamheden onder contract.

BIJLAGE III

SPECIFIEKE REGELS VOOR HET TENUITVOERLEGGEN VAN HET PROGRAMMA

1. De Commissie, na raadpleging van de Raad van Beheer van het GCO, voert de eigen werkzaamheden uit op basis van de in bijlage I beschreven wetenschappelijke doelstellingen en inhoud. De activiteiten in verband met deze actie worden uitgevoerd in de desbetreffende instituten van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (GCO).
2. Bij de uitvoering van zijn activiteiten neemt het GCO, ter ondersteuning van het Europese beleidvormingsproces, waar dat nodig en haalbaar is, deel aan of organiseert netwerken van openbare en particuliere laboratoria in de lidstaten of Europese onderzoekconsortia. Bijzondere aandacht wordt geschonken aan samenwerking met de industrie, met name met kleine en middelgrote ondernemingen. In derde landen gevestigde onderzoeksinstituten kunnen eveneens, in overeenstemming met de desbetreffende bepalingen van artikel 6 van het kaderprogramma en, voor zover van toepassing, van overeenkomsten voor wetenschappelijke en technologische samenwerking tussen de Gemeenschap en de betrokken derde landen, aan projecten samenwerken. Bijzondere aandacht wordt geschonken aan samenwerking met onderzoekslaboratoria en -instellingen in de kandidaat-lidstaten en de landen van Midden- en Oost-Europa en de voormalige Sovjet-Unie.

Het GCO zal ook adequate mechanismen gebruiken om ononderbroken de eisen en behoeften van zijn klanten en gebruikers vast te stellen en hen bij de desbetreffende activiteiten te betrekken.

De bij de uitvoering van de projecten verworven kennis wordt door het GCO zelf verspreid (rekening houdend met eventuele beperkingen in verband met de vertrouwelijkheid).

3. De begeleidende maatregelen omvatten:
 - de organisatie van bezoeken van GCO-personeel van nationale laboratoria, industriële laboratoria en universiteiten;
 - de bevordering van de mobiliteit van jonge wetenschappers, met name uit de kandidaat-lidstaten, waarbij in het bijzonder aandacht wordt besteed aan het stimuleren van de deelname van vrouwen;
 - specialistische opleiding ter ondersteuning van het ontwikkelen en/of uitvoeren van Europees beleid, met de nadruk op multidisciplinaire aspecten;
 - de organisatie van bezoeken aan de instituten van het GCO van gastwetenschappers en gedetacheerde nationale deskundigen, met name uit de kandidaat-lidstaten, waarbij in het bijzonder aandacht wordt besteed aan het stimuleren van de deelname van vrouwen;
 - de systematische uitwisseling van informatie door onder meer het organiseren van wetenschappelijke seminars, workshops en colloquia en wetenschappelijke publicaties;
 - de onafhankelijke wetenschappelijke en strategische beoordeling van de project- en programmaresultaten.

Voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een specifiek programma 2002-2006 (Euratom) voor onderzoek en opleiding op het gebied van kernenergie

(2001/C 240 E/30)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2001) 279 def. — 2001/0125(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 1 juni 2001)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, en met name op artikel 7, lid 1,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Bij Besluit nr. .../.../Euratom heeft de Raad het meerjarenkaderprogramma 2002-2006 van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie voor activiteiten op het gebied van onderzoek en opleiding ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese onderzoeksruimte (hierna „het kaderprogramma” genoemd) vastgesteld, dat moet worden uitgevoerd door overeenkomstig artikel 7 van het Euratom-verdrag opgestelde onderzoeks- en onderwijsprogramma's, waarin de nadere bepalingen voor de uitvoering ervan, de looptijd en de noodzakelijk geachte middelen worden vastgesteld.

(2) De regels inzake de deelneming van ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten voor de uitvoering van het kaderprogramma, die bij Besluit nr. .../.../ Euratom zijn vastgesteld door de Raad (hierna „regels voor deelneming” genoemd), zijn op dit programma van toepassing.

(3) In de administratieve uitgaven van de Commissie voor de uitvoering van dit programma is rekening gehouden met het grote aantal personeelsleden dat in laboratoria in de lidstaten en in het ITER-project is gedetacheerd.

(4) Bij de uitvoering van dit programma moet de nadruk worden gelegd op de bevordering van de mobiliteit van onderzoekers, en innovatie, in de Gemeenschap en op internationale samenwerkingsactiviteiten met derde landen en internationale organisaties. Bijzondere aandacht moet worden gegeven aan kandidaat-lidstaten.

(5) De onderzoeksactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten worden uitgevoerd met inachtneming van de fundamentele ethische beginselen, met name die welke zijn genoemd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

(6) Overeenkomstig de mededeling van de Commissie „Vrouwen en wetenschap” ⁽¹⁾ en de resoluties van de Raad ⁽²⁾ en het Europees Parlement ⁽³⁾ over dit thema, wordt een actieplan uitgevoerd dat gericht is op de versterking en de bevordering van de plaats en de rol van vrouwen in wetenschap en onderzoek.

(7) Dit programma moet worden uitgevoerd op flexibele, doelmatige en transparante wijze, rekening houdend met de relevante belangen, met name van de wetenschappelijke, industriële, gebruikers- en beleidsgemeenschappen. De onderzoeksactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten zo nodig worden aangepast aan de behoeften van het Gemeenschapsbeleid en aan wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen.

(8) De Commissie dient er te zijner tijd voor te zorgen dat een onafhankelijke beoordeling plaatsvindt van de uitgevoerde activiteiten op de onder dit programma vallende gebieden.

(9) Het Comité voor wetenschappelijk en technisch onderzoek is geraadpleegd,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Overeenkomstig het kaderprogramma wordt hierbij een specifiek programma voor onderzoek en opleiding op het gebied van kernenergie (hierna „specifiek programma” genoemd) vastgesteld voor de periode van [...] tot 31 december 2006.

2. De doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten voor het specifiek programma zijn opgenomen in bijlage I.

Artikel 2

Overeenkomstig bijlage II van het kaderprogramma belooft het bedrag dat voor de uitvoering van het specifiek programma noodzakelijk wordt geacht 900 miljoen euro, inclusief een maximum van 16,5 % voor de administratieve uitgaven van de Commissie. Een indicatieve verdeling van dit bedrag is opgenomen in bijlage II.

⁽¹⁾ COM(1999) 76.

⁽²⁾ Resolutie van 20 mei 1999 (PB C 201 van 16.7.1999).

⁽³⁾ Resolutie van 3 februari 2000, EP 284.656.

Artikel 3

1. De nadere bepalingen voor de financiële deelneming van de Gemeenschap aan het specifieke programma zijn die bedoeld in artikel 2, lid 2, van het kaderprogramma.
2. Het specifiek programma wordt uitgevoerd met de instrumenten die zijn gedefinieerd in bijlage III bij deze beschikking.
3. De regels voor deelneming zijn van toepassing op het specifiek programma.

Artikel 4

1. De Commissie stelt een werkprogramma op voor de uitvoering van het specifiek programma, waarin de in bijlage I genoemde doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten alsmede het tijdschema voor de uitvoering nader zijn omschreven.
2. In het werkprogramma wordt rekening gehouden met de onderzoeksactiviteiten die door de lidstaten, geassocieerde landen en Europese en internationale organisaties worden uitgevoerd. Indien nodig wordt het werkprogramma bijgewerkt.

Artikel 5

1. De Commissie is belast met de uitvoering van dit specifiek programma.

2. Voor de uitvoering van het specifiek programma wordt de Commissie bijgestaan door een raadgevend comité. De samenstelling van het comité kan variëren, afhankelijk van de onderwerpen die op de agenda van het comité staan. Wat de aspecten in verband met kernsplijting betreft, zijn de samenstelling en de interne regels en procedures van dit comité, die welke zijn vastgelegd in Besluit 84/338/Euratom, EGKS, EEG ⁽¹⁾ van de Raad inzake raadgevende comités voor beheer en coördinatie. Wat de aspecten in verband met kernfusie betreft, zijn het die welke zijn vastgesteld bij het besluit van de Raad van 16 december 1980 inzake het raadgevend comité voor het fusieprogramma.

Artikel 6

1. De Commissie brengt op gezette tijden verslag uit over het verloop van de uitvoering van het specifiek programma, overeenkomstig artikel 4 van het kaderprogramma.
2. De Commissie zorgt ervoor dat de in artikel 5 van het kaderprogramma bedoelde onafhankelijke beoordeling plaatsvindt met betrekking tot de activiteiten die worden uitgevoerd op de onder het specifiek programma vallende gebieden.

Artikel 7

Deze beschikking is gericht tot de lidstaten.

⁽¹⁾ PB L 177 van 4.7.1984, blz. 25.

*BIJLAGE I***WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNOLOGISCHE DOELSTELLINGEN EN GROTE LIJNEN VAN DE ACTIVITEITEN**

1. INLEIDING

Kernenergie, waarmee 35 % van de elektriciteit in de Europese Unie wordt geproduceerd, is een van de elementen in de discussie over het tegengaan van de klimaatverandering en de beperking van de afhankelijkheid van de EU op energiegebied. Er zijn echter grote uitdagingen. Beheerste kernfusie is een van de langetermijnopties voor de energievoorziening, met name voor de gecentraliseerde opwekking van het basis verbruiksniveau van electriciteit. De prioriteit gaat naar het aantonen van de wetenschappelijke en technologische haalbaarheid van fusie-energie en het bepalen van de duurzaamheid ervan. Op korte termijn moeten er oplossingen voor nucleair afval worden gevonden die aanvaardbaar zijn voor de samenleving. Met name moeten er technische oplossingen worden uitgewerkt voor het beheer van langlevend afval. Ook moeten er innovatieve concepten voor een veiliger gebruik van kernsplijting worden onderzocht als mogelijke bijdrage om de komende decennia te voorzien in de Europese vraag naar energie.

Op Europees niveau wordt op dit gebied al uitgebreid samengewerkt, ook wat de uitwisseling van wetenschappers en gemeenschappelijke onderzoeksprogramma's betreft. Wat nucleair afval en andere activiteiten betreft, zal deze samenwerking op programma- en projectniveau worden geïntensiveerd en verdiept om tot een beter gebruik van de beschikbare middelen (zowel personele middelen als experimentele faciliteiten) te komen en een gemeenschappelijk Europees standpunt ten aanzien van belangrijke problemen en benaderingen te bevorderen, in overeenstemming met de behoeften van de Europese onderzoekruimte. Er zullen relaties met nationale programma's tot stand worden gebracht en netwerkactiviteiten met derde landen, met name de VS, Canada en Japan, zullen worden bevorderd. Wat kernfusie betreft zullen de Gemeenschap en de lidstaten hun werkzaamheden in het kader van een geïntegreerd activiteitenprogramma voortzetten.

Er zal worden gezorgd voor coördinatie met het GCO-programma voor „nucleaire veiligheid en veiligheidscontrole”.

2. PRIORITAIRE THEMATISCHE ONDERZOEKSGBIEDEN

2.1 Onderzoek naar fusie-energie

Doelstellingen

Fusie-energie kan in de tweede helft van de eeuw een bijdrage leveren tot de emissieloze productie van basislastericiteit op grote schaal. De vorderingen van het onderzoek naar fusie-energie rechtvaardigen de voortzetting van een krachtige inspanning om de langetermijndoelstelling, een fusiecentrale, te realiseren. Dankzij theoretisch werk en experimentele studies aan de bestaande machines over de gehele wereld, met name JET, zijn de wetenschappelijke en technische voorwaarden geschapen voor de bouw van een project van de volgende generatie na JET, met als doel de wetenschappelijke en technologische haalbaarheid van fusie-energie aan te tonen. De wereldwijde samenwerking bij het onderzoek naar fusie-energie heeft geleid tot het gedetailleerde engineering-ontwerp van zo'n Next Step-machine, ITER, waarmee in inductief bedrijf langdurige verbranding moet worden bereikt met een vermogensversterkingsfactor $Q > 10$ en waarmee de opwekking van 400 MW fusievermogen gedurende ongeveer 400 seconden moet worden gedemonstreerd, zodat brandende plasma's kunnen worden bestudeerd onder omstandigheden die relevant zijn voor de productie van energie.

De succesvolle voltooiing van de activiteiten in verband met het engineering-ontwerp van ITER maakt het mogelijk om in overeenstemming met het reactorbeleid van de communautaire activiteiten in verband met het onderzoek naar fusie-energie een besluit te nemen over de bouw van de Next Step. Wanneer de internationale onderhandelingen over de juridische en institutionele voorwaarden voor de oprichting van een juridische entiteit ITER en onderhandelingen over de gezamenlijke uitvoering (bouw, bedrijf, exploitatie en ontmanteling) tot een positief resultaat leiden, zou in de periode 2003-2004 kunnen worden getracht een specifiek besluit te bereiken, zodat in de periode 2005-2006 met de bouw zou kunnen worden begonnen. De periode 2003-2006 moet daarom worden gezien als een overgangperiode waarin de Europese activiteiten moeten worden gerationaliseerd omdat het programma in de eerste plaats wordt gericht op de Next Step. In het begrotingsvoorstel voor onderzoek op het gebied van fusie-energie in de periode 2003-2006 is bepaald dat van een totale toewijzing van 700 miljoen euro een bedrag van 200 miljoen euro bestemd is om ITER te realiseren.

Om de Next Step te realiseren zullen, als en wanneer daartoe besloten wordt, aanzienlijke personele en financiële middelen vereist zijn. Als het besluit wordt genomen het project uit te voeren, zal het nodig zijn de huidige fusieactiviteiten van de Europese partners van Euratom aan te passen en organisatorische veranderingen door te voeren, met name om de Europese bijdrage aan ITER gezamenlijk in goede banen te leiden. Het bedrag van 500 miljoen euro wordt voorgesteld om het mogelijk te maken een zinvol O&O-programma voort te zetten, dat de overgang omvat tussen de activiteiten die thans plaatsvinden in het kader van de associaties⁽¹⁾ en JET en hetgeen het „begeleidende programma” moet worden op het gebied van fusiefysica en -technologie, zodra de bouw van de Next Step/ITER-machine na 2006 goed en wel op gang is.

Prioriteiten

i) *Programma van de associaties op het gebied van fysica en technologie*

Het programma van de associaties zal de volgende onderdelen bevatten:

- O&O op het gebied van fusiefysica en plasmaengineering, met nadruk op studie en evaluatie van systemen met magnetische opsluiting, met name voortzetting van de bouw van de stellarator Wendelstein 7-X en het bedrijf van de bestaande installaties in de Euratom-associaties;
- Gestructureerde O&O-activiteiten op het gebied van fusietechnologie, met name onderzoek aan fusiematerialen en deelname aan de O&O-activiteiten in verband met de ontmanteling van JET die na afloop van de exploitatie ervan is gepland;
- Onderzoek van sociaal-economische aspecten, met nadruk op de evaluatie van de economische kosten en maatschappelijke aanvaardbaarheid van fusie-energie naast de verdere studies van veiligheids- en milieuaspecten; coördinatie van de civiele onderzoeksactiviteiten van de lidstaten in verband met traagheidsopsluiting en mogelijke alternatieve concepten in het kader van een activiteit om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen; verspreiding van resultaten en voorlichting van het publiek; mobiliteit en opleiding.

⁽¹⁾ Opgezet in het kader van associatiecontracten tussen de Gemeenschap en entiteiten in de lidstaten.

In de bijdrage aan het programma van de associaties zal prioriteit worden gegeven aan multilaterale acties om activiteiten in gemeenschappelijke projecten te bundelen, zoals de activiteiten die rechtstreeks betrekking hebben op de exploitatie van JET, op de Next Step/ITER en/of de opleiding van personeel. Afhankelijk van het besluit dat wordt genomen over de realisatie van ITER en het tijdschema daarvoor zal de huidige steun van de Gemeenschap aan de activiteiten van de associaties worden bijgesteld en zal worden overwogen om de exploitatie van een aantal faciliteiten te beëindigen. Er zal worden gezorgd voor de nodige middelen om een krachtige Europese coördinatie van de fusieactiviteiten, waarvan in de loop van de jaren het nut is bewezen, te handhaven.

De omvang van het begeleidende programma in Europa op het gebied van fusiefysica en -technologie, dat nodig is om de associaties en de Europese industrie ten volle te laten profiteren van ITER, zal afhankelijk zijn van a) de omvang van het Europese aandeel in ITER en b) de plaats waar ITER wordt gevestigd. Hieraan kunnen investeringen verbonden zijn om in Europa experimenten met fusiemachines van wereldklasse te behouden nadat ITER in bedrijf is genomen en er zou een adequaat programma voor technologische ontwikkeling moeten worden opgezet.

ii) *Exploitatie van de JET faciliteiten*

De JET faciliteiten zullen verder worden geëxploiteerd in het kader van de EFDA „European Fusion Development Agreement” om de exploitatie van de prestatieverbeteringen waaraan thans wordt gewerkt, te voltooien. Het gebruik van de JET-faciliteiten zal op een gegeven ogenblik moeten worden beëindigd om de betrokken middelen vrij te maken voor de Next Step/ITER.

iii) *Next Step/ITER*

Het voorstel voor het Euratom Kaderprogramma (2002-2006) voorziet in voortzetting van de Next Step-activiteiten om in de tweede helft van de periode te kunnen deelnemen aan de bouw ervan. Aangezien de besluiten over ITER niet alleen afhankelijk zijn van de Instellingen van de EU, maar ook van de internationale partners van de EU, moet het voorgestelde programma van activiteiten open zijn wat betreft de eventuele locatie en het kader van de Next Step/ITER en de exacte inhoud van het begeleidende eigen programma.

De deelname van de EU aan ITER zou moeten bestaan uit bijdragen aan de bouw van apparatuur en installaties, die zich op het terrein van de ITER-vestiging bevinden en noodzakelijk zijn voor de exploitatie, en bijdragen in de kosten in verband met het personeel en management van en de ondersteuning die wordt geboden aan het project tijdens de bouw. De omvang en aard van deze deelname zullen worden bepaald door het resultaat van de onderhandelingen met de internationale partners van de EU en de plaats waar ITER wordt gevestigd. Wanneer ITER in Europa wordt gevestigd, zal de bijdrage van de EU ook een bijdrage bevatten in de kosten die Europa als gastpartij draagt.

2.2 **Behandeling en opberging van radioactief afval**

Doelstellingen

Het feit dat er geen algemene overeenstemming bestaat over de wijze waarop het beheer en de opberging van afval moeten worden aangepakt, vormt een van de belangrijkste belemmeringen voor de instandhouding en het toekomstige gebruik van kernenergie. Dit geldt met name voor de opberging van langlevende afvalcomponenten in geologische formaties, waaraan niet te ontkomen valt, ongeacht de behandelingsmethode die voor verbruikte splijtstof en hoogactief afval wordt gekozen. Onderzoek als zodanig volstaat niet om maatschappelijke aanvaarding te bewerkstelligen; er is echter wel onderzoek nodig om de opbergtechnologieën te ontwikkelen en te testen, geschikte locaties te onderzoeken, meer fundamenteel wetenschappelijk inzicht te verkrijgen in de veiligheid en methodes om de veiligheid te beoordelen en om besluitvormingsprocessen te ontwikkelen die door de betrokkenen als eerlijk en rechtvaardig worden ervaren.

Er is ook onderzoek nodig om het potentieel van nieuwe reactortypes en/of splijtstofcycli te onderzoeken, teneinde splijtbaar materiaal beter te gebruiken en minder afval te produceren, waarbij aan redelijke kostenramingen moet worden voldaan, en om inzicht te krijgen in de mogelijkheden om op industriële schaal veilig en tegen redelijke kosten partitionering en transmutatie uit te voeren, waarmee in theorie de risico's van het afval kunnen worden beperkt.

Onderzoeksprioriteiten

i) *Onderzoek van geologische opberging*

De doelstellingen zijn een gedegen technische basis te creëren om de veiligheid van de opberging van hoogactief afval in geologische formaties aan te tonen en de ontwikkeling te bevorderen van een gemeenschappelijk Europees standpunt ten aanzien van de belangrijkste kwesties in verband met de opberging van afval.

- Verbetering van fundamentele kennis, ontwikkelen en testen van technologieën: het onderzoek wordt geconcentreerd op belangrijke fysische, chemische en biologische processen; interactie tussen de verschillende natuurlijke en kunstmatige barrières, de stabiliteit op lange termijn daarvan en middelen om opbergtechnologieën toe te passen in ondergrondse onderzoekslaboratoria.
- Nieuwe en betere instrumenten: het onderzoek zal worden gericht op prestatie modellen, veiligheidsanalyse en methodes om de veiligheid op lange termijn aan te tonen, waaronder sensitiviteits- en onzekerheidsanalyses, evaluatie van alternatieve maatstaven voor de prestaties en processen die betrekking hebben op de bezorgdheid van het publiek over de opberging van afval.

ii) *Partitionering en transmutatie; nieuwe reactorconcepten*

De doelstellingen zijn praktische mogelijkheden vast te stellen om de hoeveelheden en/of risico's van het op te bergen afval te verkleinen door middel van partitionering en transmutatie en het potentieel te onderzoeken van nieuwe reactorconcepten.

- Partitionering en transmutatie: het onderzoek zal worden geconcentreerd op fundamentele evaluatie van het totale concept; demonstratie op proefschaal van de meest belovende partitioneringstechnologieën; verdere ontwikkeling van transmutatietechnologieën; en evaluatie van de industriële haalbaarheid ervan.
- Nieuwe reactorconcepten: het onderzoek zal in de eerste plaats worden geconcentreerd op de hogetemperatuurreactor (HTR), met name het energieconversiesysteem voor de directe cyclus, materiaaleigenschappen in een omgeving met helium op een hoge temperatuur, innovatieve splijtstofbekledingen, toepassingen van proceswarmte en veiligheids- en vergunningsaspecten.

3. ANDERE ACTIVITEITEN OP HET GEBIED VAN DE NUCLEAIRE VEILIGHEID

Doelstellingen

De doelstellingen zijn beleidsmaatregelen van de EU op het gebied van gezondheid, veiligheid en milieu te ondersteunen en het Europese onderzoek in verband met kernsplijting en andere toepassingen van ioniserende straling beter te integreren.

Onderzoeksprioriteiten

i) *Stralingsbescherming*

De doelstellingen zijn de Europese normen inzake stralingsbescherming en de wijze waarop deze worden toegepast, te onderbouwen, flexibel en snel in te spelen op nieuwe behoeften en de Europese capaciteiten uit te breiden door een betere integratie van de onderzoeksactiviteiten. Het onderzoek zal worden geconcentreerd op:

- Kwantificatie van risico's van lage en langdurige doses die kenmerkend zijn voor de doses die in het milieu en op de werkplek worden aangetroffen, door epidemiologische studies van dienovereenkomstig blootgestelde populaties, aangevuld met cellulair en moleculair biologisch onderzoek. Samenwerking met Rusland en andere GOS-landen zal essentieel zijn om toegang te krijgen tot gegevens over blootgestelde populaties die hiervoor van belang zijn.
- Betere integratie van het Europese onderzoek, met name op het gebied van gezondheid en milieubescherming, radio-ecologie, management van noodsituaties en milieubeheer, medische toepassingen van straling en blootstelling aan natuurlijke stralingsbronnen.

ii) *Innovatieve manieren om kernenergie te produceren*

Het doel is mogelijke innovatieve concepten voor kernenergie te onderzoeken. Het onderzoek zal worden geconcentreerd op:

- Verdere ontwikkeling van innovatieve concepten voor kernenergie waarvan is vastgesteld dat zij op langere termijn voordelen opleveren wat betreft veiligheid, afvalbeheer, kosten en duurzaamheid.

iii) *Onderwijs en opleiding*

Het doel is onderwijs en opleiding in de kernwetenschappen in Europa beter te integreren om het teruglopen van de aantallen studenten en onderwijsinstellingen tegen te gaan en zodoende de nodige kennis en kunde te leveren om kernenergie en andere toepassingen van straling in de industrie en geneeskunde veilig te blijven gebruiken. De steun zal worden geconcentreerd op:

- Ontwikkeling van een meer gemeenschappelijke benadering van het onderwijs in de kernwetenschappen en -technologie in Europa en de uitvoering daarvan, met inbegrip van een betere integratie van nationale middelen en capaciteiten.

Dit zal worden aangevuld met steun voor individuele beurzen, speciale opleidingscursussen, opleidingsnetwerken en beurzen voor jonge onderzoekers uit de voormalige Sovjet Unie.

BIJLAGE II

INDICATIEVE UITSPLITSING VAN HET BEDRAG

Soort activiteit	Bedrag (miljoen euro)
Gecontroleerde kernfusie	700 ⁽¹⁾
Behandeling en opslag van afvalstoffen	150
Andere activiteiten	50
Totaal	900

⁽¹⁾ Waarvan 200 miljoen euro bestemd is voor deelneming aan het ITER-project.

BIJLAGE III

MIDDELEN VOOR DE UITVOERING VAN HET PROGRAMMA

Overeenkomstig het besluit van de Raad betreffende het meerjarenkaderprogramma 2002-2006 van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie voor activiteiten op het gebied van onderzoek en opleiding ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese Onderzoeksruimte (2002/.../Euratom), en het besluit van de Raad betreffende de regels inzake de deelneming van ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten aan de uitvoering van het kaderprogramma (2002/.../Euratom) maakt de Commissie bij de uitvoering van het specifieke programma gebruik van verschillende instrumenten.

Overeenkomstig de in voornoemde besluiten vastgestelde evaluatiecriteria zal zij de voorstellen beoordelen op relevantie voor de doelstellingen van het programma, wetenschappelijk en technologisch topniveau, communautaire toegevoegde waarde en beheerscapaciteit van de deelnemers.

A. Nieuwe instrumenten**A.1 Topnetwerken**

Over het algemeen zullen deze netwerken bestaan uit een kerngroep van deelnemers waarbij anderen zich kunnen aansluiten. Met het oog op de totstandbrenging van een virtueel topcentrum zullen de deelnemers een belangrijk gedeelte van en eventueel zelfs al hun onderzoeksactiviteiten op het betrokken gebied bundelen. Deze activiteiten zullen vaak multidisciplinair van opzet zijn en zullen worden afgestemd op langetermijndoelstellingen en dus niet op het behalen van nauwkeurig vooraf vastgestelde resultaten in de vorm van producten, procédés of diensten.

Behalve in deze geïntegreerde onderzoeksactiviteiten zal het gemeenschappelijk activiteitenprogramma van het netwerk ook voorzien in integratieactiviteiten alsook in activiteiten met het oog op de verbreiding van het behaalde topniveau buiten het netwerk.

Met het oog op de verwezenlijking van zijn doelstellingen zal het netwerk de volgende activiteiten ondernemen

- De door de deelnemers geïntegreerde onderzoeksactiviteiten.
- Integratieactiviteiten, met name:
 - aanpassing van de onderzoeksactiviteiten van de deelnemers om de complementariteit daarvan te versterken;
 - ontwikkeling en gebruik van elektronische informatie- en communicatiemiddelen en ontwikkeling van virtuele en interactieve werkwijzen;
 - uitwisseling van personeel op korte, middellange en lange termijn, beschikbaarstelling van posten voor of opleiding van onderzoekers van andere deelnemers aan het netwerk;
 - ontwikkeling en gebruik van gemeenschappelijke onderzoeksinfrastructuur en aanpassing van de bestaande uitrusting met het oog op het gezamenlijke gebruik daarvan;
- gemeenschappelijk beheer en valorisatie van de verworven kennis, alsook innovatiegerichte acties.

- Activiteiten voor verbreiding van het bereikte topniveau die afhankelijk van het geval betrekking zullen hebben op:
 - opleiding van onderzoekers;
 - verspreiding van informatie over de door het netwerk behaalde resultaten alsook van de verworven kennis;
 - ondersteuning van technologische innovatie, waarbij prioriteit wordt gegeven aan de inschakeling van nieuwe technologieën;
 - analyses met betrekking tot de met de onderzoekswerkzaamheden van het netwerk samenhangende vraagstukken op het raakvlak van wetenschap en samenleving.

Bij de uitvoering van een aantal van zijn activiteiten (zoals de opleiding van onderzoekers) zal het netwerk daaraan de nodige bekendheid geven door uitnodigingen tot het indienen van voorstellen te publiceren.

De omvang van een netwerk kan variëren naar gelang van het werkgebied en de onderzoeksthema's. In principe is een zestal deelnemers het minimum. De financiële bijdrage van de Gemeenschap aan een topnetwerk kan gemiddeld meerdere miljoenen euro per jaar bedragen.

De voorstellen voor een netwerk moeten de volgende elementen omvatten:

- de hoofdlijnen van het gemeenschappelijke activiteitenprogramma en de inhoud daarvan in het eerste jaar, zowel wat de onderzoeksactiviteiten als de integratieactiviteiten en de activiteiten ter verbreiding van het bereikte topniveau betreft;
- de rol van de deelnemers, met een opgave van de activiteiten en middelen die zij integreren;
- het functioneren van het netwerk (coördinatie en beheer van de activiteiten);
- een plan voor de verspreiding van de verworven kennis en een overzicht van de vooruitzichten voor de benutting van de behaalde resultaten.

Binnen de grenzen van de oorspronkelijke bijdrage van de Gemeenschap kunnen indien nodig binnen het partnerschap deelnemers worden vervangen of kan het met nieuwe deelnemers worden uitgebreid. In de meeste gevallen zal dit gebeuren via een uitnodiging tot het indienen van voorstellen.

Het activiteitenprogramma moet jaarlijks worden bijgewerkt met het oog op een heroriëntering van bepaalde activiteiten of het lanceren van oorspronkelijk niet geplande acties waarbij eventueel nieuwe deelnemers zijn betrokken. De Commissie zal eventueel uitnodigingen tot het indienen van voorstellen publiceren die extra bijdragen moeten opleveren ter dekking van bijvoorbeeld de uitbreiding van de binnen het bestaande netwerk geïntegreerde activiteiten of de toetreding van nieuwe deelnemers.

De financiële bijdrage van de Gemeenschap is een vast bedrag dat wordt verleend voor de uitvoering van bepaalde werkzaamheden en dat aanvankelijk wordt berekend op basis van de voor de uitvoering van het gemeenschappelijke activiteitenprogramma bestemde middelen en jaarlijks wordt uitgekeerd. Deze bijdrage komt bovenop de inbreng van de deelnemers; zij moet dus een voldoende stimulans zijn voor een geïntegreerde aanpak, maar mag niet leiden tot financiële afhankelijkheid, die het voortbestaan van het netwerk in gevaar zou kunnen brengen.

A.2 Geïntegreerde projecten

Met dit instrument wordt beoogd het Europese concurrentievermogen te versterken of belangrijke maatschappelijke problemen te helpen oplossen door het creëren van een kritische massa aan in Europa beschikbare middelen en vaardigheden op het gebied van onderzoek en technologische ontwikkeling.

Binnen deze opzet is het dan ook de bedoeling dat met elk geïntegreerd project aantoonbare wetenschappelijke en technologische resultaten worden geboekt die kunnen worden toegepast voor de ontwikkeling van producten, procédés of diensten. De in het kader van een geïntegreerd project ondernomen activiteiten zullen per definitie doelgericht zijn, ook wanneer het risico-onderzoek betreft.

Over het algemeen zullen de deelnemers aan projecten zich groeperen rond een uit de belangrijkste deelnemers bestaande kerngroep. Het geheel van de in het kader van een geïntegreerd project ondernomen activiteiten zal worden omschreven binnen het algemene kader van een „uitvoeringsplan”, dat voorziet in activiteiten op de volgende gebieden:

- onderzoek, technologische ontwikkeling en/of demonstratie;
- beheer, verspreiding en overdracht van kennis ter bevordering van innovatie;

- analyse en evaluatie van de betrokken technologieën, alsook van de factoren die bepalend zijn voor het succes van de exploitatie daarvan.

Met het oog op de verwezenlijking van deze doelstellingen kan het eveneens voorzien in activiteiten met betrekking tot:

- opleiding van onderzoekers, studenten, ingenieurs en kaderleden in het bedrijfsleven;
- ondersteuning van de invoering van nieuwe technologieën;
- informatie en communicatie en een maatschappelijke discussie over de kwesties op het raakvlak van wetenschap en samenleving die worden opgeroepen door de in het kader van het project ondernomen onderzoeksactiviteiten.

De omvang van een geïntegreerd project kan variëren naar gelang van de thema's en onderwerpen en afhankelijk van de kritische massa die nodig is om onder de beste omstandigheden de verwachte resultaten te behalen.

Met het geheel van de in het kader van een geïntegreerd project uitgevoerde activiteiten kan een bedrag van meerdere miljoenen en in sommige gevallen zelfs tientallen miljoenen euro gemoeid zijn.

In de meeste gevallen zal een geïntegreerd project de vorm aannemen van een reeks specifieke acties met betrekking tot bepaalde aspecten van het voor het realiseren van de beoogde doelstellingen vereiste onderzoek, die qua omvang en opzet zullen variëren naar gelang van de uit te voeren taken, en uiterst nauwkeurig zullen worden gecoördineerd. Bij een geïntegreerd project kan het echter soms ook gaan om één grootschalig initiatief.

Voorstellen voor geïntegreerde projecten dienen de volgende elementen te omvatten:

- de wetenschappelijke en technologische doelstellingen van het project;
- de hoofdlijnen van en het tijdschema voor het uitvoeringsplan, met het accent op de onderlinge ordening van de verschillende projectonderdelen;
- de verschillende stadia van de uitvoering en de in elk stadium verwachte resultaten;
- de rol van de deelnemers binnen het samenwerkingsverband en de specifieke competenties van elke deelnemer;
- de organisatie en het beheer van het project;
- een plan voor de verspreiding van de verworven kennis en de benutting van de resultaten;
- een algemene indicatieve begroting en het budget voor de verschillende activiteiten, alsook een financieringsplan waarin de verschillende bijdragen en de herkomst daarvan duidelijk worden aangegeven.

Binnen de grenzen van de oorspronkelijke bijdrage van de Gemeenschap kunnen indien nodig binnen het partnerschap deelnemers worden vervangen of kan het met nieuwe deelnemers worden uitgebreid. In de meeste gevallen zal dit gebeuren via een uitnodiging tot het indienen van voorstellen.

Het uitvoeringsplan zal jaarlijks worden bijgewerkt. Deze bijwerking kan een herschikking van bepaalde activiteiten en de lancering van nieuwe activiteiten inhouden. In dit laatste geval zal de Commissie, wanneer een aanvullende bijdrage van de Gemeenschap noodzakelijk is, deze activiteiten en de deelnemers die deze moeten uitvoeren selecteren via een uitnodiging tot het indienen van voorstellen.

De bijdrage van de Gemeenschap is onderdeel van een financieringsplan dat ook in andere financieringsbronnen kan voorzien, met name de instrumenten van de EIB of het EIF. Zij bedraagt maximaal 50 % van het totale budget voor het project, waarbinnen de middelen naar activiteiten zijn uitgesplitst. De bijdrage zal jaarlijks worden uitgekeerd op basis van het voorgestelde uitvoeringsplan.

B. Andere instrumenten

Voor de uitvoering van het programma kan de Commissie kiezen voor:

- specifieke gerichte projecten voor onderzoek of demonstratieactiviteiten;
- geïntegreerde infrastructuurinitiatieven in het kader waarvan activiteiten worden gecombineerd die essentieel zijn voor de versterking en de ontwikkeling van onderzoeksinfrastructuur voor de levering van diensten op Europese schaal;

- acties op het gebied van mobiliteit en opleiding;
- coördinerende acties en acties voor specifieke steun voor de realisering van de vastgestelde programmadoelstellingen;
- begeleidende acties als aanvullende maatregelen bij de realisering van de programmadoelstellingen of ter voorbereiding van de toekomstige activiteiten in het kader van het communautaire beleid inzake onderzoek en technologische ontwikkeling.

C. **Specifieke uitvoeringsmodaliteiten voor het onderzoek inzake beheerste kernfusie**

Voor de uitvoering van activiteiten op het onderzoeksgebied beheerste kernfusie gelden de volgende regels.

I. **Procedures**

Projecten in het kader van werkzaamheden voor gezamenlijke rekening op het gebied van onderzoek en technologische ontwikkeling zullen worden uitgevoerd volgens de procedures die zijn vastgesteld in:

- de met lidstaten en geassocieerde staten of organisaties in die staten gesloten associatiecontracten,
- de overeenkomst „European Fusion Development Agreement” (EFDA),
- elke andere multilaterale overeenkomst die gesloten wordt tussen de Gemeenschap en de geassocieerde organisaties (zoals de overeenkomst over mobiliteitsbevordering) of juridische entiteiten welke na advies van het bevoegde raadgevend comité kunnen worden opgericht,
- andere contracten van beperkte duur, met name met instellingen in de lidstaten of geassocieerde staten waarmee geen associatiecontract is gesloten,
- internationale overeenkomsten die betrekking hebben op projecten welke worden uitgevoerd in het kader van een samenwerkingsverband met derde landen, zoals ITER, en door juridische entiteiten die in het kader van die overeenkomsten kunnen worden opgericht.

II. **Financiële bijdrage**

De jaarlijkse financiële bijdrage ten laste van het kaderprogramma in de lopende uitgaven van de associaties en voor contracten van beperkte duur zal gedurende de looptijd van het kaderprogramma geleidelijk sterk worden teruggebracht.

De voorwaarden voor deelname van de Gemeenschap aan de werkzaamheden in verband met de gezamenlijke uitvoering van projecten in het kader van internationale samenwerkingsverbanden, zoals ITER, worden vastgesteld in de desbetreffende internationale samenwerkingsovereenkomsten en door de juridische entiteiten die in het kader van die overeenkomsten kunnen worden opgericht.

Voor het beheer van de deelname door de Gemeenschap kunnen door Euratom en de geassocieerde organisaties passende juridische entiteiten of entiteiten in enige andere passende vorm worden opgericht.

Voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een specifiek programma 2002-2006 voor onderzoek en opleiding, uit te voeren door middel van eigen werkzaamheden door het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek voor de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie

(2001/C 240 E/31)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2001) 279 def. — 2001/0126(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 1 juni 2001)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, en met name op artikel 7, lid 1,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Bij Besluit nr. .../.../Euratom heeft de Raad het meerjarenkaderprogramma 2002-2006 van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie voor activiteiten op het gebied van onderzoek en opleiding ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese onderzoekruimte (hierna „het kaderprogramma” genoemd) vastgesteld, dat moet worden uitgevoerd door overeenkomstig artikel 7 van het Euratom-verdrag opgestelde onderzoek- en onderwijsprogramma's, waarin de nadere bepalingen voor de uitvoering ervan, de looptijd en de noodzakelijk geachte middelen worden vastgesteld.
- (2) De regels inzake de deelneming van ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten en voor de verspreiding van onderzoekresultaten, voor het kaderprogramma, die bij Besluit nr. .../.../Euratom zijn vastgesteld door de Raad, zijn op dit programma van toepassing.
- (3) Bij de uitvoering van dit programma moet de nadruk worden gelegd op de bevordering van de mobiliteit van onderzoekers, en innovatie, in de Gemeenschap.
- (4) Voor de uitvoering van het kaderprogramma kunnen in voorkomend geval internationale samenwerkingsactiviteiten worden ondernomen, met name op grond van Hoofdstuk X van het Verdrag, met derde landen en internationale organisaties. Speciale aandacht moet worden gegeven aan kandidaat-lidstaten
- (5) De onderzoekactiviteiten uit hoofde van dit programma moeten worden uitgevoerd met inachtneming van de fundamentele ethische beginselen, met name die welke zijn genoemd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

(6) Overeenkomstig de mededeling van de Commissie „Vrouwen en wetenschap” ⁽¹⁾ en de resoluties van de Raad ⁽²⁾ en het Europees Parlement ⁽³⁾ over dit thema, wordt een actieplan uitgevoerd dat gericht is op de versterking en de bevordering van de plaats en de rol van vrouwen in wetenschap en onderzoek.

(7) Dit programma moet worden uitgevoerd op flexibele, doelmatige en transparante wijze, rekening houdend met de relevante belangen van de gebruikers van het GCO en het communautair beleid, en met inachtneming van de doelstelling van bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap. De uit hoofde van dit programma verrichte onderzoekactiviteiten moeten waar nodig aan deze behoeften en aan wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen worden aangepast.

(8) Het GCO moet de onderzoek- en opleidingsactiviteiten uitvoeren door middel van eigen werkzaamheden, met name de taken die bij het Verdrag aan de Commissie zijn toevertrouwd. De Commissie moet de op haar rustende taken op het gebied van kernsplijting uitvoeren, met gebruikmaking van de technische deskundigheid van het GCO.

(9) Het GCO moet zijn activiteiten inzake innovatie en technologieoverdracht voortzetten.

(10) Bij de uitvoering van dit programma wordt de raad van beheer van het GCO door de Commissie geraadpleegd overeenkomstig de desbetreffende bepalingen van Besluit 96/282/Euratom van de Commissie van 10 april 1996 tot reorganisatie van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek ⁽⁴⁾.

(11) De Commissie dient er te zijner tijd voor te zorgen dat een onafhankelijke beoordeling plaatsvindt van de uitgevoerde activiteiten op de onder dit programma vallende gebieden.

(12) Het Comité voor wetenschappelijk en technisch onderzoek is geraadpleegd over de wetenschappelijke en technologische inhoud van dit specifiek programma.

(13) De raad van beheer van het GCO is geraadpleegd over de wetenschappelijke en technologische inhoud van dit specifiek programma,

⁽¹⁾ COM(1999) 76.

⁽²⁾ Resolutie van 20 mei 1999 (PB C 201 van 16.7.1999).

⁽³⁾ Resolutie van 3 februari 2000, EP 284.656.

⁽⁴⁾ PB L 107 van 30.4.1996, blz. 12.

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Overeenkomstig het Besluit [...] betreffende het kaderprogramma 2002-2006 (hierna „het kaderprogramma” genoemd), wordt hierbij een specifiek programma met betrekking tot eigen werkzaamheden op het gebied van onderzoek en opleiding, uit te voeren door het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (hierna „het specifiek programma” genoemd), vastgesteld voor de periode van [...] tot 31 december 2006.
2. De doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten voor het specifiek programma zijn opgenomen in bijlage I.

Artikel 2

Overeenkomstig bijlage II van [Besluit [...]/...]/het kaderprogramma], belooft het bedrag dat voor de uitvoering van het specifiek programma noodzakelijk wordt geacht 330 miljoen EUR. Een indicatieve verdeling van dit bedrag is opgenomen in bijlage II.

Artikel 3

1. De Commissie is belast met de uitvoering van het specifiek programma.
2. Het specifiek programma wordt uitgevoerd overeenkomstig de specifieke regels van bijlage III.

Artikel 4

1. De Commissie stelt voor de uitvoering van het specifiek programma een werkprogramma op, dat beschikbaar wordt gemaakt voor alle belanghebbende partijen, en waarin de in bijlage I genoemde doelstellingen en prioriteiten alsmede het tijdschema voor de uitvoering en de uitvoeringsregelingen nader zijn omschreven.

2. In het werkprogramma wordt rekening gehouden met de onderzoekactiviteiten die door de lidstaten, geassocieerde landen en Europese en internationale organisaties worden uitgevoerd. Indien nodig wordt het werkprogramma bijgewerkt.

Artikel 5

1. Bij de uitvoering van het specifiek programma wordt de raad van beheer van het GCO door de Commissie geraadpleegd overeenkomstig Besluit 96/282/Euratom van de Commissie.
2. De Commissie stelt de Raad van beheer van het GCO regelmatig op de hoogte van de uitvoering van het specifiek programma.

Artikel 6

1. De Commissie brengt op gezette tijden verslag uit over het verloop van de uitvoering van het specifiek programma, overeenkomstig artikel 4 van het kaderprogramma.
2. De Commissie zorgt ervoor dat de in artikel 5 van het kaderprogramma bedoelde onafhankelijke beoordeling plaatsvindt met betrekking tot de activiteiten die worden uitgevoerd op de onder het specifiek programma vallende gebieden.

Artikel 7

De Commissie kan het GCO verzoeken, op basis van het criterium van wederzijds voordeel, projecten uit te voeren samen met in derde landen gevestigde juridische entiteiten, wanneer dit op effectieve wijze tot de uitvoering van eigen werkzaamheden bijdraagt.

Artikel 8

Deze beschikking is gericht tot de lidstaten.

BIJLAGE I

WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNOLOGISCHE DOELSTELLINGEN EN GROTE LIJNEN VAN DE ACTIVITEITEN

1. INLEIDING

Het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek heeft tot taak door de klant gestuurde wetenschappelijke en technische ondersteuning te leveren voor het uitstippelen, ontwikkelen, uitvoeren en volgen van beleidsmaatregelen van de Europese Unie. Het dient de gemeenschappelijke belangen van de lidstaten en is onafhankelijk van speciale, particuliere of nationale, belangen.

In de bijdrage van het GCO tot het kaderprogramma 2002-2006 zijn de aanbevelingen van recente evaluaties van het GCO ⁽¹⁾ en uit de hervorming van de Commissie voortvloeiende vereisten verwerkt. De bijdrage betreft met name:

- Sterkere gebruikersgerichtheid.
- Netwerkactiviteiten om een breed kennisbestand te creëren en, in de geest van de Europese onderzoekruimte, laboratoria, bedrijven en regelgevende instanties in de lidstaten nauwer te betrekken bij W&T-ondersteuning van het EU-beleid.
- Concentratie van activiteiten op geselecteerde thema's waaronder de opleiding van onderzoekers om nucleaire deskundigheid in de EU en haar geassocieerde lidstaten te behouden.

Er zal worden gezorgd voor coördinatie met de werkzaamheden onder contract in het specifieke Euratom-programma.

Deze bijdrage komt overeen met duidelijk gebleken behoeften en verlangens, met name van de diensten van de Commissie, die naar voren worden gebracht en geüpdatet in systematische en regelmatige contacten ⁽²⁾.

Op de gebieden waarop het GCO deskundig is, zal de bijdrage van het GCO erop gericht zijn synergieën tot stand te brengen met de desbetreffende thematische prioriteiten in de andere specifieke programma's, met name door deelname aan de werkzaamheden onder contract, met als doel in voorkomend geval waarde toe te voegen aan de werkzaamheden die daarin worden uitgevoerd (bv. door de vergelijking en validering van tests en methodes of de integratie van resultaten ten behoeve van de beleidsvorming).

2. INHOUD VAN HET PROGRAMMA

2.1. **Motivering**

De GCO-activiteiten op nucleair gebied zijn bedoeld ter ondersteuning van het communautaire beleid op dit gebied en specifieke verplichtingen uit hoofde van het Verdrag waarmee de Commissie is belast. Kernenergie levert ongeveer één derde van elektriciteit in de Gemeenschap en er is nog steeds waakzaamheid geboden om ervoor te zorgen dat de uitstekende staat van dienst van de Gemeenschap op veiligheidsgebied gehandhaafd blijft, de inspanningen om proliferatie te vermijden te handhaven en de verwerking en langdurige opslag van afval efficiënt te beheren. Nieuwe uitdagingen worden geboden door de uitbreiding van de Unie, de noodzaak om materiaal afkomstig van het ontwapeningsproces aan veiligheidscontrole te onderwerpen en nieuwe technologische ontwikkelingen.

Het GCO concentreert zijn activiteiten op gebieden waar bemoeienis van de Gemeenschap op zijn plaats is. Het is dan ook actief in die gevallen waar zijn pan-Europese identiteit toegevoegde waarde oplevert en activiteiten gerechtvaardigd worden door de grensoverschrijdende aspecten van nucleaire veiligheid en beveiliging of door de bezorgdheid van het publiek over dergelijke kwesties: veiligheidscontrole, non-proliferatie, beheer van radioactief afval, reactorveiligheid en stralingscontrole zullen de voornaamste gebieden zijn.

Het hoofddoel zal zijn de samenwerking verder te ontwikkelen door middel van netwerkactiviteiten die op Europees en mondiaal niveau een ruime consensus over een aantal van deze kwesties moeten opleveren. Voor de uitvoering van veiligheidscontrole door het Bureau Veiligheidscontrole van Euratom (ESO, Euratom Safeguards Office) en de IAEA is O&O-ondersteuning en rechtstreekse assistentie vereist. Er zal speciale aandacht worden gegeven aan samenwerking met toekomstige lidstaten van de EU. Opleidingsactiviteiten zullen een belangrijke plaats innemen in de inspanningen van het GCO om ertoe bij te dragen dat de EU de beschikking krijgt over een nieuwe generatie wetenschappers met de nodige nucleaire kennis en kunde. De belangrijkste onderzoekgebieden zijn daarom:

- Beheer van radioactief afval en veiligheidscontrole van nucleaire materialen.
- Veiligheid van bestaande en innovatieve reactoren, stralingscontrole en medische toepassingen van nucleair onderzoek.

⁽¹⁾ Rapport Davignon (2000), vijfjaarlijkse evaluatie van het GCO (2000), Wetenschappelijke audit van het GCO (1999), Audit Prioriteitstellingen (2001).

⁽²⁾ Jaarlijkse gebruikersworkshops, interservice groep van klant-DG's, bilaterale overeenkomsten, enz.

2.2. Beheer van radioactief afval en veiligheidscontrole van nucleaire materialen

Behandeling en opslag van verbruikte splijtstof en hoogactief afval

Om de problemen in verband met de behandeling en het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval aan te pakken, wil het GCO meer inzicht krijgen in de fundamentele fysische, chemische en materiaalkundige gegevens over actiniden en actinidehoudende producten. Het GCO zal doorgaan met het verstrekken van fundamentele nucleaire gegevens (zoals doorsneden van elementen en het gedrag onder extreme omstandigheden) die van belang zijn voor studies van het afvalbeheer en voor materiaalkunde en medische wetenschappen.

De fundamentele processen die het gedrag bepalen van bestraalde splijtstof onder de omstandigheden die optreden bij interim-opslag of langdurige geologische opberging, zullen verder worden onderzocht.

Het GCO zal doorgaan met het testen en evalueren van procédés om de afscheiding (partitionering) van radiotoxische elementen uit verbruikte splijtstof en de daarop volgende opwerking van de verkregen producten nog efficiënter te maken. Deze werkzaamheden zullen worden uitgevoerd met Europese partners in het transmutatie- en partitioneringsprogramma. Naast deze experimentele en theoretische benadering zal het GCO zijn deelname aan netwerken voortzetten en uitbreiden, waarbij het eventueel een coördinerende rol speelt zoals in de internationale werkgroep voor het ontwerp van splijtstof voor versnellergestuurde systemen.

Nucleaire veiligheidscontrole

In verband met de werkzaamheden op het gebied van de veiligheidscontrole zal directe ondersteuning worden geboden aan de inspectoren (ESO en IAEA) en exploitanten. Bovendien zal op dit gebied basisonderzoek worden verricht om klaar te staan voor toekomstige behoeften, waaronder de voortdurende verbetering van de veiligheidscontroleactiviteiten die moeten worden aangepast aan de politieke context, met name veranderingen in de verificatieregimes, en de technologische evolutie. De activiteit omvat de ontwikkeling en beoordeling van instrumenten voor destructieve en niet-destructieve bepalingen; de levering van gecertificeerde referentiematerialen, insluiting en bewaking, opleiding van inspecteurs en de upgrading en exploitatie van laboratoria ter plaatse. Het GCO zal het centrale orgaan blijven van het ESARDA-netwerk (European Safeguards Research and Development Association).

Om het veiligheidscontrole regime aan te scherpen wordt in toenemende mate een beroep gedaan op informatietechnologieën om de efficiency te verbeteren en nieuwe maatregelen uit te voeren. Het GCO zal blijven werken aan de ontwikkeling van systemen voor milieumonitoring, monitoring met behulp van satellieten en nieuwe innovatieve data- en informatiemanagementsystemen en betere communicatie- en telebewakingstechnieken om bepaalde veiligheidscontroleactiviteiten op afstand vanuit het hoofdkwartier uit te voeren. De synergie met de werkzaamheden van het GCO op het gebied van de fraudebestrijding zal verder worden ontwikkeld.

Het GCO zal de overdracht van het technologisch „acquis communautaire” op veiligheidscontrole gebied naar de kandidaat-lidstaten blijven ondersteunen.

Het GCO is nauw betrokken bij de internationale inspanningen om clandestiene activiteiten op te sporen en de illegale handel in nucleair materiaal te bestrijden. De nucleaire forensische wetenschap zal verder worden ontwikkeld.

Van nucleaire veiligheidscontrole naar non-proliferatie van massavernietigingswapens

Het GCO zal de non-proliferatie ondersteunen door specialistische knowhow en technieken die voor nucleaire veiligheidscontrole worden gebruikt, en die in principe ook bruikbaar zijn voor verificatieregelingen voor kernwapens en andere massavernietigingswapens, aan te passen.

2.3. Veiligheid van bestaande en innovatieve reactoren, stralingsmonitoring en medische toepassingen van nucleair onderzoek

Veiligheid van bestaande en innovatieve reactoren

Het hoge veiligheidsniveau van installaties in de EU moet worden gehandhaafd. Dit geldt met name voor reactoren die nog 10 tot 50 jaar in bedrijf moeten blijven. Het GCO zal veiligheidsinstanties en exploitanten van kerncentrales steun blijven verlenen door middel van netwerkactiviteiten in verband met veroudering, detectie van schade, inspecties in bedrijf, beoordeling van de integriteit van constructies en de productie van fundamentele neutronengegevens. Gebieden waarop het GCO vanouds deskundig is en die van belang zijn voor harmonisatie binnen de EU en met het oog op de uitbreiding, zijn analyse en management van ongevallen, validering van codes, systeemanalyse en de ontwikkeling van methodes op basis van risicogegevens. De ondersteuning van het PHEBUS-programma zal worden voortgezet. Het verzamelen van experimentele gegevens en het archiveren daarvan zodat zij gemakkelijk toegankelijk zijn, zal worden ondersteund.

Een ander gebied waarop het GCO voor ondersteuning zorgt, is de ontwikkeling van een gemeenschappelijke veiligheidscultuur in de landen van Midden- en Oost-Europa. Deze activiteit omvat operationele veiligheidsmaatregelen en upgradings van installaties, integriteit van constructies, preventie en management van ongevallen.

In verband met de veiligheid van splijtstoffen zal het GCO zich concentreren op mechanische en chemische interacties op het grensvlak tussen splijtstof en bekleding en op het gedrag van splijtstoffen met een hoge versplijtingsgraad. De TRANSURANUS-codes voor het gedrag van splijtstoffen zullen worden uitgebreid met nieuwe gegevens en gebruikers, waaronder wetenschappers uit Oost-Europese landen, zullen worden opgeleid.

Het GCO zal samen met de industrie en O&O-instellingen een bijdrage leveren aan de analyse en evaluatie van verschillende veiligheidsaspecten van nieuwe systemen voor energieproductie die thans in verschillende landen worden onderzocht.

Stralingsmonitoring

Onderzoek naar de manier waarop de burger en het milieu moeten worden beschermd tegen de effecten van ioniserende straling, moet gebaseerd zijn op betrouwbare dosimetrie. De jarenlange deskundigheid van het GCO op het gebied van de stralingsbescherming en het GCO-referentielaboratorium voor radionuclidemetrologie zullen worden gebruikt om nieuwe vaardigheden en verschillende nucleaire metingen te ontwikkelen.

Voor de radionuclidemetrologie worden nieuwe netwerken opgezet die ondersteuning zullen bieden op het gebied van de nucleaire veiligheid en de voedsel-, chemicaliën- en milieuveiligheid (met de opsporing van sporen van radioactiviteit en speciatie). De werkzaamheden zullen worden geconcentreerd op referentiemetrologie van radionucliden en monitoring van lage stralingsniveaus.

Medische toepassing van nucleair onderzoek

De nucleaire installaties en deskundigheid van het GCO hebben een aantal nucleaire technologieën opgeleverd die voor medische toepassingen van belang zijn. Deze technologieën zijn verkregen dank zij onderzoek naar de productie van nieuwe isotopen, de ontwikkeling van klinische referentiematerialen en ondersteuning ten behoeve van diagnostische en therapeutische hulpmiddelen. Het GCO zal de coördinatie van deze activiteiten in geheel Europa verbeteren door netwerkactiviteiten met universiteiten, nucleaire onderzoekfaciliteiten, onderzoekcentra, Europese medische beroepsverenigingen en de farmaceutische industrie.

BIJLAGE II

INDICATIEVE UITSPLITSING VAN HET BEDRAG

Activiteit	Bedrag (miljoen EUR)
Beheer van radioactief afval en veiligheidscontrole van nucleaire materialen	213
Veiligheid van bestaande en innovatieve reactoren, stralingsmonitoring en medische toepassingen van nucleair onderzoek	102
Personeel belast met het toezicht op de ontmanteling van verouderde GCO-installaties	15
Totaal	330 ⁽¹⁾ ⁽²⁾

⁽¹⁾ Waarvan circa 6 % mag worden toegekend aan exploratief onderzoek en tot 2 % voor de exploitatie van eigen GCO-resultaten en technologie-overdracht.

⁽²⁾ In dit totaal is de bijdrage van het GCO aan werkzaamheden onder contract inbegrepen.

BIJLAGE III

SPECIFIEKE REGELS VOOR DE UITVOERING VAN HET PROGRAMMA

1. De Commissie legt, na raadpleging van de Raad van Beheer van het GCO, de eigen werkzaamheden ten uitvoer op basis van de wetenschappelijke doelstellingen en inhoud die in bijlage I zijn beschreven. Deze werkzaamheden worden verricht in de desbetreffende instituten van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (GCO).
2. In het kader van zijn werkzaamheden zal het GCO, wanneer dit zinvol en uitvoerbaar is, deelnemen aan netwerken van openbare en particuliere laboratoria in de lidstaten of dergelijke netwerken opzetten, dan wel deelnemen aan Europese onderzoeksconsortia ter ondersteuning van de Europese beleidsontwikkeling. Bijzondere aandacht zal worden geschonken aan de samenwerking met de industrie, met name het midden- en kleinbedrijf. Onderzoeksinstellingen uit derde landen kunnen bij de projecten worden betrokken overeenkomstig de desbetreffende bepalingen van artikel 6 en, voor zover van toepassing, van de overeenkomsten over wetenschappelijke en technologische samenwerking tussen de Gemeenschap en de betrokken derde landen. Tevens zal bijzondere aandacht worden geschonken aan de samenwerking met onderzoekslaboratoria en instituten in de kandidaat-lidstaten en de landen van Midden- en Oost-Europa en de voormalige Sovjetunie.

Voorts zal gebruik worden gemaakt van geschikte mechanismen om de behoeften van de klanten en de gebruikers continu te peilen en hen bij de desbetreffende activiteiten te betrekken.

3. Het GCO zorgt zelf voor de verspreiding van de in het kader van de tenuitvoerlegging van de projecten verworven kennis (rekening houdende met eventuele beperkingen in verband met vertrouwelijkheidskwesties).
 4. De begeleidende maatregelen omvatten:
 - de organisatie van werkbezoeken van GCO-personeel aan nationale laboratoria, industriële laboratoria en universiteiten,
 - de bevordering van de mobiliteit van jonge wetenschappers, met name uit de kandidaat-lidstaten,
 - specialisatiecursussen waarbij de nadruk wordt gelegd op nucleaire deskundigheid en de nucleaire veiligheids-cultuur in de Europese Unie,
 - de organisatie van werkbezoeken van de GCO-instituten van gastwetenschappers en gedetacheerde nationale deskundigen, met name uit de lidstaten,
 - systematische uitwisseling van informatie, onder meer door de organisatie van wetenschappelijke seminars, workshops en colloquia, en door wetenschappelijke publicaties,
 - onafhankelijke wetenschappelijke en strategische evaluatie van de resultaten van de projecten en programma's.
-

Ontwerp richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende handel met voorkennis en marktmanipulatie (marktmisbruik)

(2001/C 240 E/32)

COM(2001) 281 def. — 2001/0118(COD)

(Door de Commissie ingediend op 1 juni 2001)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 95,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's,

Volgens de procedure van artikel 251,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Een echte interne markt voor financiële diensten is van cruciaal belang voor economische groei en het scheppen van werkgelegenheid in de Gemeenschap.
- (2) Voor een geïntegreerde en efficiënte financiële markt is marktintegriteit nodig. Een goede werking van de effectenmarkten en vertrouwen van het publiek in de markten zijn noodzakelijke voorwaarden voor economische groei en welvaart. Marktmisbruik schaadt de integriteit van de financiële markten en schendt het vertrouwen van het publiek in effecten en derivaten.
- (3) In de mededeling van de Commissie „Tenuitvoerlegging van het kader voor financiële markten: een actieplan” van 11 mei 1999⁽¹⁾ wordt een reeks maatregelen genoemd die noodzakelijk zijn om de interne markt voor financiële diensten te voltooien. De staatshoofden en regeringsleiders hebben tijdens de Top van Lissabon in april 2000 aangedrongen op de tenuitvoerlegging van dit actieplan tegen 2005. In het actieplan wordt de noodzaak benadrukt om een richtlijn betreffende marktmanipulatie op te stellen.
- (4) Tijdens zijn bijeenkomst van 17 juli 2000 richtte de Raad het Comité van wijzen inzake de regulering van de Europese effectenmarkten op. In zijn eindverslag stelde dit Comité van wijzen voor om nieuwe wetgevingstechnieken

in te voeren op basis van een aanpak op vier niveaus, te weten kaderbeginselen, uitvoeringsmaatregelen, samenwerking en toezicht op de naleving. Niveau 1, de richtlijn, dient zich te beperken tot globale, algemene „kader”-beginselen, terwijl niveau 2 technische uitvoeringsmaatregelen omvat die door de Commissie moeten worden vastgesteld, hierin bijgestaan door een comité.

- (5) De Europese Raad van Stockholm keurde in zijn resolutie het eindverslag van het Comité van wijzen goed alsmede de voorgestelde aanpak op vier niveaus om het regelgevingsproces met betrekking tot de communautaire wetgeving inzake effecten efficiënter en transparanter te maken.
- (6) Volgens de Europese Raad van Stockholm moeten de uitvoeringsmaatregelen van niveau 2 vaker worden gebruikt om ervoor te zorgen dat de technische bepalingen gelijke tred kunnen houden met de marktontwikkelingen en met de ontwikkelingen inzake toezicht, en moeten uiterste termijnen worden vastgesteld voor alle stadia van de werkzaamheden van niveau 2.
- (7) Nieuwe financiële en technische ontwikkelingen — nieuwe producten, nieuwe technologie, toenemende grensoverschrijdende activiteiten en internet — brengen meer prikkels, middelen en gelegenheden voor marktmisbruik met zich.
- (8) Het bestaande rechtskader van de Gemeenschap om de marktintegriteit te beschermen is onvolledig. De voorschriften lopen per lidstaat uiteen, met het gevolg dat er bij de marktdeelnemers dikwijls onzekerheid heerst over begrippen, definities en handhaving. In sommige lidstaten bestaat geen wetgeving op het gebied van prijsmanipulatie en de verspreiding van misleidende informatie.
- (9) Marktmisbruik omvat handel met voorkennis en marktmanipulatie. De wetgeving tegen handel met voorkennis dient hetzelfde doel als die tegen marktmanipulatie: de integriteit van de Europese financiële markten waarborgen en het vertrouwen van de beleggers in deze markten vergroten. Het verdient derhalve de voorkeur om gecombineerde regelgeving aan te nemen om zowel handel met voorkennis als marktmanipulatie te bestrijden. Een enkele richtlijn voorziet heel Europa van hetzelfde rechtskader voor de verdeling van taken, wetshandhaving en samenwerking.

⁽¹⁾ COM(1999) 232 def.

- (10) Richtlijn 89/592/EEG van de Raad van 13 november 1989 tot coördinatie van de voorschriften inzake transacties van ingewijden⁽¹⁾ werd meer dan tien jaar geleden aangenomen. Gezien de veranderingen op de financiële markten en de wijzigingen in de Gemeenschapswetgeving die zich sindsdien hebben voorgedaan, is vervanging van deze richtlijn noodzakelijk om ervoor te zorgen dat zij in overeenstemming is met de wetgeving op het gebied van marktmanipulatie. Een nieuwe richtlijn is tevens noodzakelijk om lacunes in de Gemeenschapswetgeving te voorkomen, die zouden kunnen worden gebruikt voor onrechtmatig gedrag en die het vertrouwen van het publiek zouden ondermijnen en derhalve afbreuk zouden doen aan de goede werking van de markten.
- (11) Handel met voorkennis en marktmanipulatie staan een volledige en behoorlijke markttransparantie in de weg welke voor alle marktdeelnemers in geïntegreerde financiële markten een voorwaarde is om handelstransacties te kunnen verrichten.
- (12) Een snelle en eerlijke bekendmaking van informatie verhoogt de marktintegriteit, terwijl de selectieve bekendmaking van informatie door emittenten het vertrouwen van beleggers in de integriteit van de financiële markten kan schaden. Professionele marktdeelnemers moeten een bijdrage leveren aan marktintegriteit.
- (13) De lidstaten en het Europese stelsel van centrale banken of de nationale centrale banken mogen niet aan beperkingen worden onderworpen bij de uitvoering van het monetair beleid, het wisselkoersbeleid en het beheer van de overheidsschuld.
- (14) Stabilisatie of het verhandelen van eigen aandelen kan onder bepaalde omstandigheden om economische redenen gerechtvaardigd zijn en dient derhalve op zichzelf niet als marktmisbruik te worden beschouwd. Er moeten gemeenschappelijke regels worden ontwikkeld die een praktische leidraad bieden.
- (15) De steeds grotere reikwijdte van de financiële markten, de snelle veranderingen en de talrijke nieuwe producten en ontwikkelingen maken een ruime toepassing van deze richtlijn op de desbetreffende financiële instrumenten en technieken noodzakelijk teneinde de integriteit van de financiële markten van de Gemeenschap te waarborgen.
- (16) Om een „level playing field” op de financiële markten van de Gemeenschap tot stand te brengen is een ruim geografische toepassingsgebied van de bepalingen van deze richtlijn noodzakelijk.
- (17) De grote verscheidenheid aan bevoegde autoriteiten in de lidstaten en de uiteenlopende taken waarmee zij zijn belast, veroorzaken onnodige kosten en brengen verwarring onder de marktdeelnemers teweeg. Er zou in elke lidstaat één bevoegde autoriteit moeten worden aangewezen, van administratieve aard om haar onafhankelijkheid van marktdeelnemers te waarborgen en belangenconflicten te vermijden, die zich met marktmisbruik bezighoudt.
- (18) De bevoegde autoriteiten dienen met een minimum aantal krachtige gemeenschappelijke instrumenten en bevoegdhe-
- den te worden uitgerust om de doeltreffendheid van het toezicht te waarborgen.
- (19) Om ervoor te zorgen dat een communautair rechtskader tegen marktmisbruik naar behoren functioneert, dient iedere inbreuk op de verbodsbepalingen of vereisten die bij deze richtlijn zijn vastgesteld onverwijld en doeltreffend te worden bestraft.
- (20) Toenemende grensoverschrijdende activiteiten vereisen een betere samenwerking en een volledige reeks bepalingen inzake de uitwisseling van informatie tussen de nationale bevoegde autoriteiten.
- (21) Overeenkomstig het evenredigheidsbeginsel dat in artikel 5 van het Verdrag wordt uiteengezet, kunnen de doelstellingen van het overwogen optreden, namelijk om marktmisbruik in de vorm van handel met voorkennis en marktmanipulatie te voorkomen, niet voldoende door de lidstaten worden verwezenlijkt; zij kunnen derhalve vanwege de omvang of de gevolgen van het overwogen optreden beter door de Gemeenschap worden verwezenlijkt. Deze richtlijn beperkt zich tot het minimum dat noodzakelijk is om deze doelstellingen te verwezenlijken en gaat niet verder dan hetgeen daartoe noodzakelijk is.
- (22) Om rekening te houden met nieuwe ontwikkelingen op de financiële markten kan het van tijd tot tijd nodig zijn om de in deze richtlijn vastgelegde voorschriften van praktische richtsnoeren te voorzien of te wijzigen; de Commissie dient derhalve de bevoegdheid te krijgen om dergelijke wijzigingen, indien nodig, aan te brengen na raadpleging van het bij Besluit 2001/.../EG van de Commissie ingestelde Europees comité voor het effectenbedrijf.
- (23) Aangezien de maatregelen die noodzakelijk zijn voor de tenuitvoerlegging van deze richtlijn van algemene strekking zijn in de zin van artikel 2 van Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden⁽²⁾, dienen zij te worden vastgesteld door middel van de regelgevingsprocedure die in artikel 5 van dat besluit is neergelegd.
- (24) Deze richtlijn neemt de grondrechten in acht en houdt zich aan de beginselen die met name in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie worden erkend,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

In deze richtlijn wordt verstaan onder:

1. Voorwetenschap: niet openbaar gemaakte informatie die concreet is en die betrekking heeft op een of meer emittenten van financiële instrumenten of op een of meer financiële instrumenten en die, indien zij openbaar zou worden gemaakt, een aanzienlijke invloed zou kunnen hebben op de koers van deze financiële instrumenten of van daarvan afgeleide financiële instrumenten.

⁽¹⁾ PB L 334 van 18.11.1989, blz. 30.

⁽²⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

2. Marktmanipulatie:

- a) Transacties of handelsorders die valse of misleidende signalen geven of kunnen geven met betrekking tot het aanbod van, de vraag naar of de koers van financiële instrumenten, of waarbij een of meerdere personen op basis van onderlinge afspraken de marktkoers van een financieel instrument op een abnormaal of een kunstmatig niveau houden dan wel waarbij gebruik wordt gemaakt van oneigenlijke constructies of enigerlei andere vorm van bedrog of misleiding.
- b) De verspreiding van informatie via de media, met inbegrip van internet, of via andere kanalen, die valse of misleidende signalen geeft of kan geven met betrekking tot het aanbod van, de vraag naar of de koers van financiële instrumenten, met inbegrip van de verspreiding van geruchten en valse of misleidende berichten.

3. Financieel instrument: de instrumenten die in deel A van de bijlage zijn opgenomen.

4. Gereguleerde markt: een markt zoals gedefinieerd in artikel 1, lid 13, van Richtlijn 93/22/EEG⁽¹⁾.

5. De in dit artikel en deel A van de bijlage genoemde definities zullen, teneinde rekening te houden met de ontwikkelingen op de financiële markten en een uniforme toepassing van deze richtlijn in de Gemeenschap te waarborgen, overeenkomstig de in artikel 17, lid 2, bedoelde procedure worden verduidelijkt en aangepast.

Artikel 2

1. De lidstaten verbieden natuurlijke of rechtspersonen die over voorwetenschap beschikken om gebruik te maken van deze voorwetenschap door, voor eigen rekening of voor rekening van derden, rechtstreeks of middellijk, financiële instrumenten te verwerven of te vervreemden waarop deze voorwetenschap betrekking heeft.

Lid 1 is van toepassing, ongeacht of deze persoon die informatie heeft verkregen:

- a) vanwege zijn hoedanigheid als lid van de bestuurs-, leidinggevende of toezichthoudende organen van de emittent, of
- b) vanwege deelneming in het kapitaal van de emittent, of
- c) omdat hij toegang heeft tot de informatie vanwege de uitoefening van zijn werk, beroep of functie.

2. Indien de in lid 1 bedoelde personen vennootschappen of andere rechtspersonen zijn, is het in dat lid vervatte verbod eveneens van toepassing op de natuurlijke personen die deelnemen aan de beslissing de transactie voor rekening van de rechtspersonen in kwestie uit te voeren.

⁽¹⁾ PB L 141 van 11.6.1993, blz. 27.

3. Het in lid 1 bedoelde verbod geldt voor elke verwerving of vervreemding van financiële instrumenten.

Artikel 3

De lidstaten verbieden de aan de verbodsbepaling van artikel 2 onderworpen personen die over voorwetenschap beschikken:

- a) deze voorwetenschap aan een derde mede te delen, tenzij dit gebeurt in het kader van de normale uitoefening van hun werk, beroep of functie;
- b) op grond van deze voorwetenschap een derde aan te bevelen om financiële instrumenten waarop die voorwetenschap betrekking heeft, te verwerven of te vervreemden, of door een derde te doen verwerven of vervreemden.

Artikel 4

De lidstaten passen de in de artikelen 2 en 3 bedoelde verbodsbepaling ook toe op andere dan de in die artikelen bedoelde personen die, met kennis van zaken, rechtstreeks of middellijk over voorwetenschap beschikken.

Artikel 5

De lidstaten verbieden alle natuurlijke of rechtspersonen de markt te manipuleren.

Een niet-uitputtende lijst van methoden die worden gebruikt om de markt te manipuleren, is opgenomen in deel B van de bijlage. De Commissie stelt, overeenkomstig de in artikel 17, lid 2, bedoelde procedure, wijzigingen in de voorbeelden van deze methoden vast.

De lidstaten kunnen besluiten bijzondere bepalingen vast te stellen voor personen die in het kader van de gewone uitoefening van hun beroep uit journalistieke overwegingen handelen.

Artikel 6

1. De lidstaten dragen er zorg voor dat emittenten van financiële instrumenten het publiek zo snel mogelijk van voorwetenschap in kennis stellen.

2. De lidstaten verlangen dat wanneer een emittent of een persoon die namens de emittent optreedt, vertrouwelijke informatie meedeelt aan een derde in het kader van de gewone uitoefening van zijn werk, beroep of functie, zoals bedoeld in artikel 3, onder a), hij deze informatie daadwerkelijk en volledig openbaar maakt, en wel gelijktijdig in geval van een opzettelijke bekendmaking en onverwijld bij een niet-opzettelijke bekendmaking.

De bepalingen van de eerste alinea zijn niet van toepassing:

- a) indien de persoon die de informatie ontvangt een geheimhoudingsplicht heeft jegens de emittent, of uitdrukkelijk overeenkomt de informatie geheim te houden; of
- b) indien de voornaamste activiteit van de entiteit die de informatie ontvangt de uitgifte van verplichte kredietwaardigheidsbeoordelingen is, mits de informatie uitsluitend bedoeld is om een kredietwaardigheidsbeoordeling vast te stellen die openbaar zal worden gemaakt.

De lidstaten verlangen dat emittenten en entiteiten die namens hen optreden, een regelmatig bijgewerkte lijst opstellen van de personen die bij hen werkzaam zijn en toegang hebben tot voorwetenschap.

3. Een emittent kan, op eigen risico, de openbaarmaking van specifieke informatie uitstellen teneinde zijn rechtmatige belangen te beschermen, mits dit geen misleiding van het publiek tot gevolg heeft en de emittent de vertrouwelijkheid van deze informatie kan waarborgen.

4. De lidstaten verlangen dat natuurlijke en/of rechtspersonen die belast zijn met de totstandbrenging of verstrekking van onderzoekgegevens of andere relevante informatie aan informatiekanaalen of aan het publiek, de nodige voorzorgsmaatregelen treffen om te waarborgen dat de informatie naar behoren wordt aangeboden en dat zij hun belangen bekendmaken of de belangenconflicten ten aanzien van de financiële instrumenten waarop die informatie betrekking heeft, meedelen.

5. De lidstaten verlangen dat natuurlijke of rechtspersonen die beroepshalve transacties in financiële instrumenten totstandbrengen, het verrichten van transacties en het uitvoeren van orders namens hun cliënten weigeren indien zij redelijkerwijs vermoeden dat een transactie gebaseerd is op voorwetenschap of marktmanipulatie inhoudt.

6. De Commissie stelt, overeenkomstig de in artikel 17, lid 2, bedoelde procedure, uitvoeringsmaatregelen vast betreffende

- de technische modaliteiten voor een passende openbaarmaking van voorwetenschap zoals bedoeld in de leden 1 en 2,
- de technische modaliteiten voor een getrouwe weergave van onderzoekgegevens en andere relevante informatie en voor de bekendmaking van bijzondere belangen of belangenconflicten zoals bedoeld in lid 4.

Artikel 7

Deze richtlijn is niet van toepassing op transacties die in het kader van het monetaire beleid, het valutabeleid of het beheer van de overheidsschuld, worden verricht door een lidstaat, het Europese stelsel van centrale banken, een nationale centrale bank of een ander daartoe officieel aangewezen orgaan, of door een namens hen optredende persoon. De lidstaten kunnen

deze uitzondering uitbreiden tot hun deelstaten voor wat het beheer van de openbare schuld van die deelstaten betreft.

Artikel 8

1. Het verbod van deze richtlijn is niet van toepassing op de handel in eigen aandelen in het kader van „terugkoop“-activiteiten, noch op de stabilisatie van een financieel instrument, mits deze transacties onder overeengekomen voorwaarden plaatsvinden.

2. De Commissie stelt, overeenkomstig de in artikel 17, lid 2, bedoelde procedure, deze technische voorwaarden vast.

Artikel 9

De bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing op alle financiële instrumenten die zijn toegelaten, of zullen worden toegelaten, tot de handel in een gereguleerde markt in tenminste één lidstaat, ongeacht of de transactie als zodanig daadwerkelijk op die markt plaatsvindt.

Artikel 10

De lidstaten passen de verbodsbepalingen en vereisten van deze richtlijn tenminste toe op de activiteiten die op hun grondgebied worden verricht, wanneer de betrokken financiële instrumenten tot de handel in een lidstaat zijn toegelaten of zullen worden toegelaten.

Artikel 11

De lidstaten wijzen één enkele bevoegde administratieve autoriteit aan om ervoor te zorgen dat de ingevolge deze richtlijn vastgestelde bepalingen worden toegepast.

Artikel 12

De bevoegde autoriteit dient alle controle- en onderzoekbevoegdheden te krijgen die nodig zijn voor de vervulling van haar taken. Zij oefent deze bevoegdheden hetzij rechtstreeks, hetzij in samenwerking met andere autoriteiten zoals gerechtelijke instanties uit.

Deze bevoegdheden omvatten tenminste het recht om:

- a) toegang te verkrijgen tot documenten en een afschrift hiervan te ontvangen;
- b) iedere persoon om inlichtingen te verzoeken en zo nodig een getuigenverklaring te verlangen;
- c) ter plaatse inspecties te verrichten;

- d) overzichten van telefoon- en dataverkeer te verlangen;
- e) de bevrozing en/of sequestratie van activa te verlangen;
- f) een tijdelijke verbod op beroepsuitoefening te verlangen.

Het eerste en tweede lid laten eventuele bepalingen van nationaal recht inzake het beroepsgeheim, onverlet.

Artikel 13

De lidstaten bepalen dat alle personen die bij de bevoegde autoriteit werkzaam zijn of zijn geweest, alsmede de door de bevoegde autoriteit benoemde accountants en deskundigen, gebonden zijn door het beroepsgeheim. Onder het beroepsgeheim vallende informatie mag aan geen enkele persoon of autoriteit worden verstrekt, tenzij dit op grond van wettelijke bepalingen gebeurt.

Artikel 14

1. De lidstaten dragen er zorg voor dat passende maatregelen worden genomen, met inbegrip van administratieve en strafrechtelijke sancties overeenkomstig hun nationale wetgeving, tegen de verantwoordelijke natuurlijke of rechtspersonen indien de bepalingen van deze richtlijn niet ten uitvoer zijn gelegd. De lidstaten zien erop toe dat deze maatregelen doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.

2. De lidstaten stellen de sancties vast die moeten worden toegepast indien geen medewerking wordt verleend bij een onderzoek op grond van artikel 12.

3. De lidstaten bepalen dat de bevoegde autoriteit iedere sanctie die wordt opgelegd voor schending van de ingevolge deze richtlijn vastgestelde maatregelen openbaar mag maken, tenzij deze openbaarmaking de financiële markten in gevaar zou brengen of onevenredige schade zou toebrengen aan de betrokken partijen.

Artikel 15

De lidstaten dragen er zorg voor dat tegen de door de bevoegde autoriteiten genomen besluiten een beroep bij de rechter kan worden ingesteld.

Artikel 16

1. De bevoegde autoriteiten van de lidstaten werken onderling samen wanneer dat voor de vervulling van hun taken nodig is, waartoe zij gebruik maken van de bevoegdheden waarover zij hetzij uit hoofde van deze richtlijn, hetzij ingevolge nationale wetgeving beschikken. De bevoegde autoriteiten verlenen assistentie aan de bevoegde autoriteiten van andere

lidstaten. Zij wisselen met name informatie uit en werken samen bij onderzoeksactiviteiten.

2. De bevoegde autoriteiten verstrekken op verzoek onmiddellijk alle inlichtingen die voor het in lid 1 genoemde doel noodzakelijk zijn. Indien nodig stellen de aangezochte bevoegde autoriteiten onverwijld de maatregelen vast die nodig zijn om de gevraagde informatie te verzamelen. Indien de aangezochte bevoegde autoriteit niet bij machte is de gevraagde informatie onmiddellijk te verstrekken, stelt zij de verzoekende bevoegde autoriteit van de redenen hiervan in kennis. De aldus verstrekte informatie valt onder de geheimhoudingsplicht waaraan de personen die bij de bevoegde autoriteiten die de informatie ontvangen werkzaam zijn of zijn geweest, gebonden zijn.

De bevoegde autoriteiten kunnen weigeren om aan een verzoek om inlichtingen gevolg te geven indien het verstrekken van de inlichtingen gevaar zou kunnen opleveren voor de soevereiniteit, de veiligheid of de openbare orde van de aangezochte staat, of indien voor dezelfde feiten en tegen dezelfde personen reeds een gerechtelijke procedure is ingeleid bij de autoriteiten van de aangezochte staat of wanneer door de bevoegde autoriteiten van de aangezochte staat reeds een definitieve uitspraak is gedaan.

Onverminderd hun verplichtingen in het kader van strafrechtelijke procedures mogen de autoriteiten die op grond van lid 1 informatie ontvangen, deze uitsluitend gebruiken voor de uitoefening van hun functies in de zin van deze richtlijn alsmede in het kader van bestuursrechtelijke of gerechtelijke procedures die specifiek op de uitoefening van deze functies gericht zijn. Wanneer de bevoegde autoriteit die de informatie heeft verstrekt daarin toestemt, mag de ontvangende autoriteit de informatie echter voor andere doeleinden gebruiken of doorgeven aan de bevoegde autoriteiten van andere lidstaten.

3. Wanneer een bevoegde autoriteit ervan overtuigd is dat er op het grondgebied van een andere lidstaat activiteiten worden of zijn uitgevoerd die in strijd zijn met de bepalingen van deze richtlijn, stelt zij de bevoegde autoriteit van de andere lidstaat hiervan met de grootst mogelijke nauwkeurigheid in kennis. De bevoegde autoriteit van de andere lidstaat neemt de nodige maatregelen. Zij stelt de kennisgevende bevoegde autoriteit van het resultaat in kennis, alsmede, voor zover mogelijk, van belangrijke ontwikkelingen die zich in de tussentijd hebben voorgedaan.

4. Een bevoegde autoriteit van een lidstaat kan verzoeken dat een onderzoek wordt verricht door de bevoegde autoriteit van een andere lidstaat op het grondgebied van die lidstaat.

Verder kan zij verzoeken dat aan een aantal leden van haar personeel toestemming wordt verleend om de leden van het personeel van de bevoegde autoriteit van de andere lidstaat gedurende het onderzoek te vergezellen.

Het onderzoek moet evenwel worden verricht onder de algemene verantwoordelijkheid van de lidstaat op wiens grondgebied het plaatsvindt.

De bevoegde autoriteiten kunnen een verzoek om een onderzoek zoals bedoeld in de eerste alinea van dit lid, of een verzoek dat leden van hun personeel worden vergezeld door leden van het personeel van de bevoegde autoriteit van een andere lidstaat zoals bedoeld in de tweede alinea van dit lid, van de hand wijzen wanneer een dergelijk onderzoek gevaar zou kunnen opleveren voor de soevereiniteit, de veiligheid of de openbare orde van de aangezochte staat, of indien voor dezelfde feiten en tegen dezelfde personen reeds een gerechtelijke procedure is ingeleid bij de autoriteiten van de aangezochte staat.

5. De Commissie stelt, overeenkomstig de in artikel 17, lid 2, bedoelde procedure uitvoeringsmaatregelen vast voor de procedures inzake de uitwisseling van informatie en grensoverschrijdend onderzoek zoals bedoeld in dit artikel.

Artikel 17

1. De Commissie wordt bijgestaan door het bij Besluit 2001/.../EG van de Commissie ingestelde Europees comité voor het effectenbedrijf⁽¹⁾.

2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen is de regelgevingsprocedure van artikel 5 van Besluit 1999/468/EG van toepassing overeenkomstig de artikelen 7 en 8 van dat besluit.

⁽¹⁾ Het Besluit van de Commissie tot instelling van een Europees Comité voor het effectenbedrijf is nog niet goedgekeurd.

3. De termijn die in artikel 5, lid 6, van Besluit 1999/468/EG is vastgesteld bedraagt drie maanden.

Artikel 18

De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om op (jaar-maand-dag: uiterlijk één jaar na de inwerkingtreding ervan) aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie hiervan onverwijld in kennis.

Wanneer de lidstaten die bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking daarvan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

Artikel 19

Richtlijn 89/592/EEG wordt ingetrokken met ingang van de datum die in artikel 20 wordt genoemd.

Artikel 20

Deze richtlijn treedt in werking op de 20e dag na de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Artikel 21

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

BIJLAGE

DEEL A

Financiële instrumenten

Onder „Financiële instrumenten” worden verstaan:

- Effecten volgens de definitie van Richtlijn 93/22/EEG;
- Rechten van deelneming in instellingen voor collectieve belegging;
- Geldmarktinstrumenten;
- Financiële futures, met inbegrip van gelijkwaardige instrumenten die aanleiding geven tot afwikkeling in contanten;
- Rentetermijncontracten;
- Rente- en valuta swaps en swaps betreffende aan aandelen of een aandelenindex gekoppelde cash flows („Equity swaps”);
- Opties ter verwerving of vervreemding van onder dit deel van de bijlage vallende instrumenten, met inbegrip van gelijkwaardige instrumenten die aanleiding geven tot afwikkeling in contanten. Deze categorie omvat met name valuta- en renteopties;
- Grondstoffenderivaten.

DEEL B

De volgende voorbeelden van methoden die worden gebruikt om de markt te manipuleren zijn niet uitputtend, maar vergemakkelijken de interpretatie van de algemene definitie van artikel 1, lid 2:

- Beurstransacties die de schijn van activiteit moeten wekken:
 - Transacties waarbij de feitelijke eigendom van de financiële instrumenten niet daadwerkelijk verandert („wash sales”);
 - Transacties waarbij de koop- en de verkooporder tegelijkertijd, met dezelfde koers en hetzelfde volume, door verschillende partijen op basis van onderlinge afspraken worden geplaatst („improper matched orders”);
 - Een reeks transacties welke op een scherm of anderszins worden afgebeeld om de indruk van levendige activiteit of koerswijziging van een financieel instrument te wekken („painting the tape”);
 - Activiteiten van een persoon of personen op basis van onderlinge afspraken om de koers van een financieel instrument tot een kunstmatig hoog niveau op te drijven en de eigen financiële instrumenten vervolgens massaal te verkopen („pumping and dumping”);
 - De biedkoers van een financieel instrument verhogen om de prijs ervan op te drijven (waarbij de indruk wordt gewekt dat het om een solide financieel instrument gaat of de illusie wordt geschapen dat de verhoging door beursactiviteit is veroorzaakt) („advancing the bid”).
 - Beurstransacties die bedoeld zijn om een tekort te creëren:
 - De manipulator verkrijgt controle over de aanbod- of vraagzijde van het afgeleide instrument en/of de onderliggende activa, zodat hij een machtspositie verwerft die hij kan gebruiken om de koers van het afgeleide instrument en/of de onderliggende activa te manipuleren („cornering”);
 - Evenals bij „cornering” wordt van een tekort aan bepaalde activa geprofiteerd door de vraagzijde te controleren en de gedurende dergelijke tekorten ontstane marktschaarste op zodanige wijze te exploiteren dat kunstmatige koersen worden gecreëerd. Het hebben van een aanzienlijke invloed op aanbod of levering; het recht om levering te eisen en dit gebruiken om willekeurige en abnormale prijzen op te leggen („abusive squeezes”).
 - Tijdgebonden beurstransacties:
 - De aankoop of verkoop van financiële instrumenten bij het sluiten van de markt in een poging de slotkoers van het financieel instrument te wijzigen, waardoor degenen die op basis van slotkoersen handelen, worden misleid („marking the close”);
 - Transacties met het specifieke doel de loco- of dagprijs op de dag van afwikkeling van derivatencontracten te beïnvloeden;
 - Transacties om de specifieke locoprijs van een financieel instrument, welke was vastgesteld als bepalend voor de waarde van een transactie, te beïnvloeden.
 - Handelingen op het gebied van informatie:
 - De aankoop van een financieel instrument voor eigen rekening alvorens dit aan anderen aan te bevelen en het vervolgens met winst te verkopen bij de stijging van de koers als gevolg van de aanbeveling („scalping”);
 - Valse geruchten verspreiden om aankopen of verkopen door anderen te stimuleren;
 - De onjuiste weergave van belangrijke feiten;
 - De niet-openbaarmaking van belangrijke feiten of belangen.
-

Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende het prospectus dat gepubliceerd moet worden wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten

(2001/C 240 E/33)

COM(2001) 280 def. — 2001/0117(COD)

(Door de Commissie ingediend op 1 juni 2001)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op de artikelen 44 en 95,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Richtlijn 80/390/EEG van de Raad van 17 maart 1980 tot coördinatie van de eisen gesteld aan de opstelling van, het toezicht op en de verspreiding van het prospectus dat gepubliceerd moet worden voor de toelating van effecten tot de officiële notering aan een effectenbeurs ⁽¹⁾ en Richtlijn 89/298/EEG van de Raad van 17 april 1989 tot coördinatie van de eisen gesteld aan de opstelling van, het toezicht op en de verspreiding van het prospectus dat moet worden gepubliceerd bij een openbare aanbidding van effecten ⁽²⁾ zijn vele jaren geleden aangenomen en voorzagen in een onvolkomen en complex stelsel van wederzijdse erkenning dat niet in staat is gebleken de doelstelling van het ene paspoort te verwezenlijken; genoemde richtlijnen moeten worden bijgewerkt, geactualiseerd en samengevoegd tot één enkele tekst.
- (2) Deze richtlijn is van wezenlijk belang voor de totstandkoming van de interne markt overeenkomstig het tijdschema zoals dat in de mededeling van de Commissie betreffende het Actieplan voor risicokapitaal ⁽³⁾ en in de mededeling van de Commissie met de titel „Tenuitvoerlegging van het kader voor financiële diensten: een actieplan” ⁽⁴⁾ is vastgesteld; zij biedt een zo ruim mogelijke toegang tot investeringskapitaal op het niveau van de EU, ook voor het midden- en kleinbedrijf (MKB) en startende ondernemingen, door het „ene paspoort” voor emittenten in te voeren.
- (3) Op 17 juli 2000 heeft de Raad het comité van wijzen voor de regulering van de Europese effectenmarkten opgericht. In zijn eerste verslag wijst het comité erop dat er geen algemeen aanvaarde definitie van een openbare aanbidding van effecten bestaat, wat tot gevolg heeft dat dezelfde operatie in sommige lidstaten als een onderhandse plaatsing wordt beschouwd, en in andere niet; de huidige regeling ontmoedigt ondernemingen om op pan-Europees niveau kapitaal aan te trekken en ontzegt hun bijgevolg de toegang tot een grote, liquide en geïntegreerde financiële markt.
- (4) In zijn eindverslag stelt het comité van wijzen voor nieuwe wetgevingstechnieken in te voeren waarbij wordt uitgegaan van een benadering met vier niveaus, namelijk kaderbeginselen, uitvoeringsmaatregelen, samenwerking en handhaving. De voorstellen van niveau 1 (richtlijnen) zouden uitsluitend betrekking mogen hebben op zeer algemene „kaderbeginselen”, terwijl op niveau 2 de Commissie, bijgestaan door een comité, de technische uitvoeringsmaatregelen dient vast te stellen.
- (5) In de resolutie van de Europese Raad van Stockholm wordt het eindverslag van het comité van wijzen onderschreven en tevens ingestemd met de voorgestelde benadering met vier niveaus om het reguleringsproces voor de communautaire effectenwetgeving effectiever en transparanter te maken.
- (6) Volgens de Europese Raad van Stockholm moet vaker gebruik worden gemaakt van uitvoeringsmaatregelen van niveau 2 om ervoor te zorgen dat de technische bepalingen gelijke tred kunnen houden met de marktontwikkelingen en met de ontwikkelingen inzake toezicht; voorts moeten voor alle stadia van niveau 2 termijnen worden gesteld.
- (7) De in het kader van deze richtlijn genomen uitvoeringsmaatregelen moeten erop gericht zijn de beleggers te beschermen en de marktintegriteit te waarborgen, met inachtneming van de hoogwaardige reguleringsnormen die door de relevante internationale gremia zijn vastgesteld.
- (8) Alle aandelen en obligaties die tot de handel op geregelende markten in de zin van Richtlijn 93/22/EEG van de Raad van 10 mei 1993 betreffende het verrichten van diensten op het gebied van beleggingen in effecten ⁽⁵⁾ zijn toegelaten, moeten worden bestreken en niet uitsluitend effecten die tot de officiële notering aan een effectenbeurs zijn toegelaten, zodat de beleggers afdoende zijn beschermd. De in deze richtlijn opgenomen ruime definitie van effecten is alleen geldig voor de toepassing van deze richtlijn en laat derhalve de diverse definities van financiële instrumenten die in de nationale wetgevingen voor andere, met name fiscale doeleinden, gehanteerd worden, geheel onverlet. De in deze richtlijn gebruikte definitie van effecten heeft overigens alleen betrekking op verhandelbare instrumenten die gewoonlijk op de kapitaalmarkt worden verhandeld.

⁽¹⁾ PB L 100 van 17.4.1980, blz. 1. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 94/18/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB L 135 van 31.5.1994, blz. 1).

⁽²⁾ PB L 124 van 5.5.1989, blz. 8.

⁽³⁾ SEC(1998) 552 def.

⁽⁴⁾ COM(1999) 232 def.

⁽⁵⁾ PB L 141 van 11.6.1993, blz. 27. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 2000/64/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB L 290 van 17.11.2000, blz. 27).

- (9) Voor de toekenning aan de emittent van het ene, in de gehele Gemeenschap geldige paspoort en voor de toepassing van het beginsel dat het toezicht door de lidstaat van herkomst wordt uitgeoefend, is het noodzakelijk dat de lidstaat van herkomst voor de toepassing van deze richtlijn wordt aangewezen als de lidstaat die in de beste positie verkeert om toezicht te houden op de emittent.
- (10) Eén van de doelstellingen van deze richtlijn is het beschermen van beleggers. Het verdient bijgevolg aanbeveling met de uiteenlopende behoefte aan bescherming en de deskundigheid van de diverse categorieën beleggers rekening te houden. Voor aanbiedingen die uitsluitend voor dezelfde categorieën beleggers zijn bedoeld, hoeft geen informatie te worden verstrekt door middel van de publicatie van een prospectus, voorzover de effecten voor eigen rekening worden verworven. Elke doorverkoop van de effecten aan het publiek of openbare verhandeling van de effecten als gevolg van de toelating ervan tot de handel op een gereguleerde markt vereist de publicatie van een prospectus.
- (11) De verstrekking van adequate en volledige informatie over effecten en de emittenten ervan bevordert de bescherming van de beleggers. Deze informatie vormt voorts een doeltreffend middel om het vertrouwen in effecten te versterken en draagt aldus bij tot de goede werking en de ontwikkeling van de effectenmarkten. De informatie dient te worden verstrekt door middel van de publicatie van een prospectus.
- (12) Evenals alle andere beleggingsvormen houden beleggingen in effecten risico's in. In alle lidstaten dienen waarborgen ter bescherming van de belangen van huidige en potentiële beleggers te worden geboden, zodat deze in staat worden gesteld de omvang van deze risico's correct te beoordelen en met volledige kennis van zaken beleggingsbeslissingen te nemen.
- (13) De verstrekte informatie, die adequaat en zo objectief mogelijk dient te zijn en in het bijzonder betrekking moet hebben op de financiële positie van de emittent en op de aan de effecten verbonden rechten, moet worden medegedeeld in een opmaak welke het analyseren en het begrijpen ervan zo gemakkelijk mogelijk maakt. De harmonisatie van de in het prospectus te vermelden informatie moet resulteren in een gelijkwaardige bescherming van alle beleggers uit de Gemeenschap.
- (14) Op internationaal niveau zijn optimale werkwijzen ontwikkeld voor het verrichten van multinationale aanbiedingen op basis van één enkele reeks standaarden voor de informatievoorziening, die zijn vastgesteld door de International Organisation of Securities Commissions (IOSCO); de toepassing van de IOSCO-standaarden voor de informatievoorziening⁽¹⁾ zal ertoe leiden dat de markten en beleggers over betere informatie zullen kunnen beschikken en zal tevens resulteren in een vereenvoudiging van de procedure voor Europese emittenten die in derde landen kapitaal wensen aan te trekken.
- (15) Om tot versnelde procedures te komen voor emittenten wier effecten tot de handel op een gereguleerde markt zijn toegelaten en die veelvuldig op de markten kapitaal aantrekken, bleek het noodzakelijk op communautair niveau een op een registratiedocument berustende regeling in te voeren. Deze regeling is gebaseerd op een nieuw type prospectus dat uit afzonderlijke documenten is samengesteld. Emittenten wier effecten niet tot de handel op gereguleerde markten zijn toegelaten, mogen een prospectus in de vorm van één enkel document opstellen.
- (16) Teneinde de beleggers afdoende bescherming te bieden, moet erop worden toegezien dat betrouwbare informatie wordt gepubliceerd. De ondernemingen wier effecten tot de handel op een gereguleerde markt zijn toegelaten, moeten doorlopend informatie verstrekken en de geactualiseerde informatie in een coherente en geaggregeerde vorm publiceren; de jaarlijkse actualisering van het registratiedocument is een passende methode om de publicatie van consistente en bevattelijke informatie over de emittent te garanderen. Ter vereenvoudiging en teneinde een overmatige belasting van de emittenten te vermijden, dient hun te worden toegestaan van het registratiedocument gebruik te maken om te voldoen aan de verslaggevingsvereisten zoals vastgesteld in de Vierde Richtlijn 78/660/EEG van de Raad van 25 juli 1978 op de grondslag van artikel 54, lid 3, sub g), van het Verdrag betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen⁽²⁾ en de Zevende Richtlijn 83/349/EEG van de Raad van 13 juni 1983 op de grondslag van artikel 54, lid 3, sub g), van het Verdrag betreffende de geconsolideerde jaarrekening⁽³⁾.
- (17) Het feit dat emittenten wordt toegestaan de in het prospectus te verstrekken informatie op te nemen door middel van verwijzing naar documenten die deze informatie bevatten, mits de door middel van verwijzing opgenomen documenten voordien bij de bevoegde autoriteit zijn ingediend en door haar zijn aanvaard, zou de procedure voor het opstellen van een prospectus moeten vereenvoudigen en de kosten voor de emittenten moeten verminderen, zonder dat aan de bescherming van de beleggers afbreuk wordt gedaan.
- (18) De verschillen ten aanzien van de doelmatigheid, de nadere bijzonderheden en het tijdstip van de verificatie van de verstrekte informatie hebben niet alleen tot gevolg dat het aantrekken van kapitaal of de toelating van effecten tot de handel in meerdere lidstaten voor ondernemingen bemoeilijkt wordt, maar ook dat beleggers uit een gegeven lidstaat hinder ondervinden bij het verwerven van effecten die door een in een andere lidstaat gevestigde emittent worden aangeboden of die in een andere lidstaat worden verhandeld. Deze verschillen dienen te worden opgeheven door een harmonisatie van de desbetreffende voorschriften opdat de waarborgen die in de lidstaten worden vereist voor een passende en zo objectief mogelijke voorlichting van de huidige en potentiële bezitters van effecten, in voldoende mate gelijkwaardig worden gemaakt.
- (19) Ter vergemakkelijking van de verspreiding van de diverse documenten die samen het prospectus vormen, dient het gebruik van elektronische communicatiekanalen, zoals internet, te worden aangemoedigd. Het prospectus moet steeds kosteloos op papier worden verstrekt aan beleggers die daarom verzoeken.

⁽¹⁾ International Disclosure Standards for cross-border offering and initial listings by foreign issuers deel I, International Organisation of Securities Commissions, september 1998.

⁽²⁾ PB L 222 van 14.8.1978, blz. 11. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 1999/60/EG (PB L 162 van 26.6.1999, blz. 65).

⁽³⁾ PB L 193 van 18.7.1983, blz. 1). Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 90/605/EEG (PB L 317 van 16.11.1990, blz. 60).

- (20) Ter voorkoming van lacunes in de Gemeenschapswetgeving die het vertrouwen van het publiek kunnen ondermijnen en daardoor afbreuk kunnen doen aan de goede werking van de financiële markten, dient ook tot harmonisatie te worden overgegaan van de procedures volgens dewelke kan worden geadverteerd.
- (21) Elk nieuw feit dat van invloed kan zijn op de beoordeling van de belegging en zich voordoet tussen de publicatie van het prospectus en de beëindiging van de aanbidding of de aanvang van de handel op een gereguleerde markt, moet naar behoren door de beleggers kunnen worden geëvalueerd en vereist bijgevolg de goedkeuring en verspreiding van een document met aanvullende informatie.
- (22) De verplichting voor een emittent om het volledige prospectus in alle relevante landstalen te vertalen, ontmoedigt grensoverschrijdende aanbiedingen of de toelating van effecten tot de handel in meerdere lidstaten. Om grensoverschrijdende aanbiedingen te vergemakkelijken, zou de lidstaat van ontvangst, wanneer het prospectus is opgesteld in een taal die in financiële zaken pleegt te worden gebruikt en door de bevoegde autoriteit wordt aanvaard, voortaan alleen nog het recht mogen hebben een samenvatting in zijn landstaal te verlangen.
- (23) De bevoegde autoriteit van de lidstaat van ontvangst moet het recht hebben van de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst een verklaring te verlangen waarin wordt bevestigd dat het prospectus conform deze richtlijn is opgesteld. Opdat de doelstellingen van deze richtlijn ten volle worden verwezenlijkt, moet de werkingssfeer ervan zich ook uitstrekken tot effecten die zijn uitgegeven door emittenten die onder het recht van derde landen vallen.
- (24) Wanneer in de lidstaten diverse bevoegde autoriteiten met uiteenlopende verantwoordelijkheden bestaan, brengt dit onnodige kosten en een overlapping van verantwoordelijkheden met zich mee zonder dat dit extra voordelen oplevert. Het feit dat bepaalde van deze autoriteiten bovendien particuliere instanties met winstoogmerk zijn, kan tot belangentegenstellingen aanleiding geven en is niet bevorderlijk voor de bescherming van markten en beleggers. In elke lidstaat moet dan ook een specifiek voor de goedkeuring van prospectussen bevoegde autoriteit worden aangewezen. Deze moet de vorm aannemen van een administratieve instantie en zodanig zijn opgezet dat de onafhankelijkheid ervan ten opzichte van marktdeelnemers is gewaarborgd en belangenconflicten worden vermeden.
- (25) Het toekennen van een gemeenschappelijk minimumpakket van bevoegdheden aan de bevoegde autoriteiten zal de doelmatigheid van het toezicht garanderen. De bij Richtlijn 79/279/EEG van de Raad van 5 maart 1979 tot coördinatie van de voorwaarden voor de toelating van effecten tot de officiële notering aan een effectenbeurs⁽¹⁾ vereiste informatiestroom naar de markten moet worden verzekerd en de bevoegde autoriteiten dienen actie te ondernemen tegen eventuele inbreuken.
- (26) De bevoegde autoriteiten dienen samen te werken bij de uitoefening van hun taken.
- (27) Aangezien de maatregelen ter uitvoering van deze richtlijn maatregelen van algemene strekking zijn in de zin van artikel 2 van Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden⁽²⁾, dienen zij volgens de regelgevingsprocedure van artikel 5 van genoemd besluit te worden vastgesteld.
- (28) De lidstaten dienen voorschriften vast te stellen voor het opleggen van sancties, met inbegrip van administratieve sancties, wanneer inbreuk op de bepalingen van deze richtlijn wordt gepleegd en erop toezien dat deze voorschriften worden toegepast. De sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.
- (29) Er dient beroep bij de rechter open te staan tegen besluiten die de nationale bevoegde autoriteiten in het kader van de toepassing van deze richtlijn hebben genomen.
- (30) In overeenstemming met het evenredigheidsbeginsel is het voor de verwezenlijking van de basisdoelstelling om een eengemaakte effectenmarkt tot stand te brengen, noodzakelijk en dienstig voorschriften vast te stellen inzake het ene paspoort voor emittenten. Overeenkomstig artikel 5, derde alinea, van het Verdrag gaat deze richtlijn niet verder dan wat nodig is om de nagestreefde doelstellingen te verwezenlijken.
- (31) Deze richtlijn eerbiedigt de grondrechten en strookt met de beginselen die met name in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie zijn neergelegd.
- (32) De Richtlijnen 80/390/EEG en 89/298/EEG dienen te worden ingetrokken,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

HOOFDSTUK I

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Voorwerp en werkingssfeer

1. Het doel van deze richtlijn is de eisen te harmoniseren die worden gesteld aan de opstelling van, het toezicht op en de verspreiding van het prospectus dat gepubliceerd moet worden wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten.
2. Deze richtlijn is van toepassing op effecten:
 - a) die in een of meer lidstaten aan het publiek worden aangeboden; of
 - b) die toegelaten zijn tot de handel op een in een lidstaat gelegen of werkzame gereguleerde markt, of waarvoor een dergelijke toelating wordt aangevraagd.
3. De bepalingen van deze richtlijn zijn niet van toepassing op:
 - a) rechten van deelneming in instellingen voor collectieve belegging die niet van het closed-end-type zijn;

⁽¹⁾ PB L 66 van 16.3.1979, blz. 21.

⁽²⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

- b) effecten die zijn uitgegeven door een lidstaat of zijn territoriale of publiekrechtelijke lichamen, door een openbare internationale instelling waarbij één of meer lidstaten aangesloten zijn, of door de Europese Centrale Bank.

Artikel 2

Definities

1. In de zin van deze richtlijn wordt verstaan onder:

- a) „effecten”: aandelen en andere met aandelen gelijk te stellen waardepapieren, obligaties en andere schuldinstrumenten die op een gereguleerde markt verhandelbaar zijn, en alle andere gewoonlijk verhandelde waardepapieren waarmee die effecten via inschrijving of omruiling kunnen worden verworven of die in contanten worden afgewikkeld;

- b) „aanbieding van effecten aan het publiek”: een openbare aanbidding, aanmoediging of promotieboodschap in gelijk welke vorm waarmee de verkoop van of de inschrijving op effecten wordt beoogd, ook door middel van de plaatsing van effecten via financiële intermediairs;

- c) „gekwalificeerde beleggers”: kredietinstellingen, beleggingsondernemingen, andere financiële instellingen waaraan vergunning is verleend of die onder toezicht staan, verzekeringsondernemingen, instellingen voor collectieve belegging en de beheermaatschappijen ervan, pensioenfondsen, supranationale instellingen, staten en centrale overheden;

- d) „emittent”: een persoon die effecten uitgeeft of voornemens is uit te geven;

- e) „aanbieder”: een persoon die voornemens is effecten aan het publiek aan te bieden;

- f) „gereguleerde markt”: een markt in de zin van artikel 1, punt 13, van Richtlijn 93/22/EEG;

- g) „lidstaat van herkomst van een emittent”:

— de lidstaat waar een emittent zijn statutaire zetel heeft;

— wanneer het een emittent met statutaire zetel in een derde land betreft, de lidstaat waar de effecten van de emittent voor de eerste maal tot de handel zijn toegelaten;

- h) „lidstaat van ontvangst”: de lidstaat waar een openbare aanbidding wordt gedaan of waar toelating tot de handel wordt aangevraagd wanneer deze lidstaat verschilt van de lidstaat van herkomst;

- i) „instellingen voor collectieve belegging die niet van het closed-end-type zijn”: beleggingsfondsen en beleggingsmaatschappijen;

— wier doel de collectieve belegging is van bij het publiek aangetrokken kapitaal, met toepassing van het beginsel van risicospreiding, en

— waarvan de rechten van deelneming, op verzoek van de houders, ten laste van de activa van deze instellingen direct of indirect worden ingekocht of terugbetaald;

- j) „rechten van deelneming in een instelling voor collectieve belegging”: de door een instelling voor collectieve belegging uitgegeven effecten waarin de rechten van de deelnemers op het vermogen van deze instelling zijn belichaamd.

2. De in lid 1 vervatte definities worden volgens de in artikel 22, lid 2, bedoelde procedure door de Commissie verduidelijkt en aangepast om met de technische ontwikkelingen op de financiële markten rekening te houden en een eenvoudige toepassing van deze richtlijn in de Gemeenschap te garanderen.

Artikel 3

Voorwaarden voor de aanbidding van effecten aan het publiek

1. De lidstaten dragen er zorg voor dat elke aanbidding van effecten aan het publiek op hun grondgebied afhankelijk wordt gesteld van de publicatie van een prospectus door de aanbieder.

2. Deze verplichting geldt niet voor de volgende categorieën aanbiedingen, voorzover er geen doorverkoop aan het publiek plaatsvindt:

- a) aanbiedingen van effecten aan gekwalificeerde beleggers die voor eigen rekening handelen;

- b) aanbiedingen van effecten aan een beperkte groep van personen met minder dan 150 leden per lidstaat of met minder dan 1 500 leden in geval van een multinationale aanbidding;

- c) aanbiedingen van effecten die slechts kunnen worden verworven voor een tegenwaarde van ten minste 150 000 euro per belegger.

3. De in lid 1, neergelegde verplichting geldt niet voor de aanbidding van de volgende categorieën effecten:

- a) aandelen uitgegeven ter vervanging van aandelen welke reeds op dezelfde gereguleerde markt worden verhandeld, zonder dat de emissie van deze nieuwe aandelen leidt tot een verhoging van het geplaatste kapitaal;

- b) effecten aangeboden bij een overname, mits een document beschikbaar is dat volgens de bevoegde autoriteit gelijkwaardige informatie bevat als het prospectus;

- c) effecten aangeboden bij een fusie, mits een document beschikbaar is dat volgens de bevoegde autoriteit gelijkwaardige informatie bevat als het prospectus;
- d) aandelen welke ter omwisseling aan bestaande aandeelhouders worden aangeboden zonder dat er over het geheel genomen sprake is van een kapitaalverhoging, of aandelen die kosteloos aan deze aandeelhouders worden uitgereikt;
- e) effecten aangeboden of uitgereikt aan huidige of voormalige werknemers, op voorwaarde dat dit niet geschiedt in ruil voor enigerlei vorm van betaling of tegenprestatie;
- f) aandelen voortgekomen uit de conversie van converteerbare obligaties of uit de uitoefening van de aan warrants verbonden rechten, dan wel aandelen aangeboden bij een inwisseling tegen omwisselbare obligaties, mits een prospectus betreffende deze converteerbare of omwisselbare obligaties of deze warrants beschikbaar is;
- g) effecten uitgegeven door door de staat erkende verenigingen met een wettelijke status of erkende instellingen zonder winst oogmerk met het oog op het verwerven van de middelen die nodig zijn om hun doel te verwezenlijken.

4. De in de leden 2 en 3 gehanteerde terminologie en opgesomde vrijstellingen worden volgens de in artikel 22, lid 2, bedoelde procedure door de Commissie verduidelijkt en aangepast om bij de toepassing van deze richtlijn met de ontwikkelingen op de financiële markten rekening te houden.

Artikel 4

Voorwaarden voor de toelating van effecten tot de handel op gereguleerde markten

De lidstaten dragen er zorg voor dat elke toelating van effecten tot de handel op een op hun grondgebied gelegen of werkzame gereguleerde markt afhankelijk wordt gesteld van de beschikbaarheid van een prospectus.

Deze verplichting wordt geacht te zijn vervuld wanneer de emittent het registratiedocument en, indien nodig, de verrichtingsnota bij de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst heeft ingediend en voldoet aan de eis van artikel 9 om het registratiedocument jaarlijks te actualiseren.

HOOFDSTUK II

OPSTELLING VAN HET PROSPECTUS

Artikel 5

Het prospectus

1. Het prospectus bevat alle gegevens welke in het licht van de specifieke aard van de emittent en van de aan het publiek aangeboden of tot de handel toegelaten effecten noodzakelijk zijn om de beleggers in staat te stellen zich een verantwoord oordeel te vormen over het vermogen, de financiële positie, het

resultaat en de vooruitzichten van de emittent en over de rechten welke aan deze effecten verbonden zijn.

2. De overeenkomstig lid 1 te verstrekken gegevens worden gepresenteerd in een opmaak welke het analyseren en het begrijpen ervan zo gemakkelijk mogelijk maakt, en worden beschikbaar gesteld door middel van de publicatie van één enkel document of van meerdere afzonderlijke documenten.

3. Het in de vorm van één enkel document gepubliceerde prospectus bevat ten minste de in bijlage I genoemde gegevens.

4. Het uit meerdere, afzonderlijke documenten bestaande prospectus omvat een registratiedocument, een verrichtingsnota en een samenvatting. Het registratiedocument bevat ten minste de in bijlage II genoemde gegevens. De verrichtingsnota bevat ten minste de in bijlage III genoemde gegevens. De samenvatting bevat ten minste de in bijlage IV genoemde gegevens.

5. De lidstaten dragen er zorg voor dat de in lid 1 bedoelde verplichting berust bij de administratieve, leidinggevende of toezichhoudende organen van de emittent, de aanbieder en, in voorkomend geval, de garant.

Artikel 6

Minimuminformatie

1. De gedetailleerde voorschriften betreffende de specifieke gegevens die overeenkomstig artikel 5, leden 3 en 4, in het prospectus moeten worden opgenomen, voorzien in modellen voor de met betrekking tot de onderscheiden categorieën effecten en emittenten op te stellen prospectussen en worden door de Commissie aangenomen volgens de in artikel 22, lid 2, bedoelde procedure. Deze voorschriften worden vastgesteld binnen een termijn van 180 dagen te rekenen vanaf de inwerkingtreding van deze richtlijn.

2. De in lid 1 bedoelde voorschriften voldoen aan de informatievereisten die door de „International Organisation of Securities Commissions” zijn neergelegd in met name Deel I van de „International Disclosure Standards for cross-border offering and initial listings”.

3. De lidstaten dragen er zorg voor dat wanneer de definitieve prijs waartegen de effecten zullen worden aangeboden en het totaalbedrag van de effecten die aan het publiek zullen worden uitgereikt, niet in het prospectus kunnen worden vermeld, het prospectus de criteria en/of voorwaarden bevat waarvan bij de vaststelling van bovengenoemde gegevens zal worden uitgegaan. De definitieve voorwaarden worden aan de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst medegedeeld en beschikbaar gesteld op de in artikel 12, lid 2, voorgeschreven wijze.

4. Teneinde een eenvormige toepassing van deze richtlijn te waarborgen, stelt de Commissie gedetailleerde voorschriften betreffende de voorwaarden van de aanbieding vast volgens de in artikel 22, lid 2, bedoelde procedure. Deze voorschriften worden vastgesteld binnen een termijn van 180 dagen te rekenen vanaf de inwerkingtreding van deze richtlijn.

*Artikel 7***Taal en vorm van het prospectus**

1. Het prospectus wordt opgesteld in een taal die door de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst wordt aanvaard.
2. Emittenten wier effecten tot de handel zijn toegelaten of het voorwerp uitmaken van een procedure voor toelating tot de handel op gereglementeerde markten, publiceren een prospectus bestaande uit de in artikel 5, lid 4, bedoelde afzonderlijke documenten.
3. Emittenten wier effecten niet tot de handel zijn toegelaten en niet het voorwerp uitmaken van een procedure voor toelating tot de handel op gereglementeerde markten, mogen het prospectus opstellen in de vorm van één enkel document dat ten minste de in bijlage I genoemde gegevens bevat.

*Artikel 8***Gebruik van registratiedocument, verrichtingsnota en samenvatting**

1. Van een emittent die reeds het registratiedocument bij de bevoegde autoriteit heeft ingediend, wordt enkel nog verlangd dat hij de verrichtingsnota en de samenvatting opstelt wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten.
2. Wanneer er zich een verandering of recente ontwikkeling van betekenis voordoet nadat het registratiedocument is gepubliceerd, bevat de verrichtingsnota benevens de krachtens artikel 5, lid 4, verlangde gegevens in ieder geval ook de informatie die anders in het registratiedocument zou worden vermeld.

*Artikel 9***Jaarlijkse actualisering van het registratiedocument**

1. Het registratiedocument wordt na de eerste indiening ervan regelmatig geactualiseerd door de emittent, en dat elk jaar na de goedkeuring van de jaarrekening overeenkomstig de in de lidstaat van herkomst op de emittent van toepassing zijnde bepalingen. Het registratiedocument wordt bij de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst ingediend en staat onder het toezicht van deze autoriteit.
2. De lidstaten kunnen de emittent toestaan van het registratiedocument gebruik te maken om te voldoen aan de in artikel 46 van Richtlijn 78/660/EEG en artikel 36 van Richtlijn 83/349/EEG neergelegde verplichting.

*Artikel 10***Opneming van informatie door middel van verwijzing**

1. De lidstaten staan toe dat informatie in het prospectus wordt opgenomen door middel van verwijzing naar één of meer documenten die overeenkomstig deze richtlijn zijn ingediend en gepubliceerd. Dergelijke informatie wordt overeen-

komstig artikel 19 door de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst goedgekeurd.

2. Bij de opneming van informatie door middel van verwijzing wordt een lijst met de gebruikte verwijzingen verstrekt teneinde de beleggers in staat te stellen specifieke gegevens gemakkelijk terug te vinden.

3. Teneinde een eenvormige toepassing van deze richtlijn in de Gemeenschap te waarborgen, stelt de Commissie gedetailleerde voorschriften betreffende de door middel van verwijzing op te nemen informatie vast volgens de in artikel 22, lid 2, bedoelde procedure. Deze voorschriften worden vastgesteld binnen een termijn van 180 dagen te rekenen vanaf de inwerkingtreding van deze richtlijn.

HOOFDSTUK III

TOEZICHT OP EN VERSPREIDING VAN HET PROSPECTUS*Artikel 11***Goedkeuring en publicatie van het prospectus**

1. Het prospectus mag pas na goedkeuring door de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst worden gepubliceerd.
2. De bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst stelt de emittent of aanbieder in kennis van het besluit over de goedkeuring van het prospectus binnen een termijn van 15 dagen volgend op de indiening van het ontwerpprospectus, of, mocht de bevoegde autoriteit vaststellen dat het ingediende prospectus onvolledig is, dan wel aanvullende informatie wensen, binnen een termijn van 15 dagen volgend op de dag dat de emittent de verlangde informatie heeft verstrekt.
3. De in lid 2 bedoelde termijn wordt teruggebracht tot 7 dagen wanneer alleen de verrichtingsnota dient te worden goedgekeurd. Deze termijn wordt verlengd tot 40 dagen wanneer het gaat om een openbare aanbidding van effecten die nog niet tot de handel zijn toegelaten.
4. Wanneer de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst geen besluit neemt binnen de in de leden 2 en 3 gespecificeerde termijnen, wordt zulks als een afwijzing van de aanvraag beschouwd; tegen een dergelijke afwijzing staat beroep open bij de rechter.
5. Deze richtlijn laat de aansprakelijkheid van de bevoegde autoriteit geheel onverlet; deze aansprakelijkheid blijft uitsluitend geregeld door het nationale recht.

6. De gedetailleerde technische voorschriften betreffende het toezicht op het prospectus en de aanpassing van de termijnen om met de ontwikkelingen op de financiële markten rekening te houden en een eenvormige toepassing van deze richtlijn te waarborgen, worden vastgesteld door de Commissie volgens de in artikel 22, lid 2, bedoelde procedure. Deze voorschriften worden vastgesteld binnen een termijn van 180 dagen te rekenen vanaf de inwerkingtreding van deze richtlijn.

Artikel 12

Beschikbaarheid van het prospectus

1. Zodra het prospectus is goedgekeurd, wordt het in elektronische vorm bij de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst ingediend en onmiddellijk door de emittent of aanbieder voor het publiek beschikbaar gesteld.
2. Het prospectus wordt als beschikbaar voor het publiek aangemerkt wanneer het door de emittent of aanbieder is gepubliceerd:
 - a) hetzij door opneming in een of meer dagbladen die landelijk of in grote oplage worden verspreid in de lidstaten waar de aanbieding wordt gedaan of waar de toelating tot de handel wordt aangevraagd, of
 - b) hetzij in de vorm van een brochure, die kosteloos voor het publiek beschikbaar wordt gesteld bij de markt waar de effecten tot de handel worden toegelaten, of ten kantore van de emittent en bij de financiële intermediairs die de effecten plaatsen of verkopen,
 - c) hetzij in elektronische vorm op de website van de emittent en, in voorkomend geval, op de website van de financiële intermediairs die de effecten plaatsen.
3. Het goedgekeurde prospectus moet in ieder geval op de website van de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst kunnen worden geraadpleegd.
4. Wanneer het prospectus conform artikel 5, lid 4, is opgesteld, mogen de documenten waaruit het is samengesteld afzonderlijk worden gepubliceerd en verspreid, mits al deze documenten kosteloos voor het publiek beschikbaar worden gesteld op de in lid 2 omschreven manieren.
5. De vorm en inhoud van het prospectus en/of de documenten ter aanvulling van het prospectus die worden gepubliceerd of voor het publiek beschikbaar worden gesteld, stemmen steeds geheel overeen met de originele versie die door de bevoegde autoriteit is goedgekeurd en bij haar werd ingediend.
6. Ingeval het prospectus via publicatie in elektronische vorm beschikbaar wordt gesteld, wordt de belegger niettemin steeds kosteloos een afschrift van het prospectus op papier verstrekt indien hij daarom verzoekt.
7. De gedetailleerde technische voorschriften voor de publicatie en beschikbaarstelling van het prospectus worden door de Commissie vastgesteld volgens de in artikel 22, lid 2, bedoelde procedure. Deze voorschriften worden vastgesteld binnen een termijn van 180 dagen te rekenen vanaf de inwerkingtreding van deze richtlijn.

Artikel 13

Adverteren

1. Advertenties, aanplakbiljetten en folders worden vooraf ter kennis van de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst gebracht en door haar aan de in dit artikel vervatte beginselen getoetst voordat zij worden gepubliceerd. In deze documenten moet worden vermeld dat er een prospectus zal worden gepubliceerd en tevens worden aangegeven waar de beleggers dit prospectus zullen kunnen verkrijgen.

2. Advertenties moeten duidelijk als zodanig herkenbaar zijn. De in een advertentie vervatte informatie moet waarheidsgetrouw en accuraat zijn en stroken met die welke in het prospectus is vermeld.

3. De mondeling verstrekte informatie betreffende de aanbieding van effecten of de toelating van effecten tot de handel moet, ook al is zij niet voor advertentiedoeleinden verstrekt, steeds stroken met die welke in het prospectus is vermeld.

4. De voor gekwalificeerde beleggers of speciale categorieën beleggers bestemde informatie, met inbegrip van die welke in het kader van bijeenkomsten wordt verstrekt, wordt eveneens aan het publiek medegedeeld.

5. De verspreiding van advertenties, aanplakbiljetten en folders waarin het voornemen om effecten aan het publiek aan te bieden of de toelating van effecten tot de handel wordt aangekondigd voordat het prospectus voor het publiek beschikbaar is gesteld of voordat de inschrijving is geopend, geschiedt eveneens met inachtneming van de technische voorschriften die door de Commissie worden vastgesteld volgens de in artikel 22, lid 2, bedoelde procedure. Deze technische voorschriften worden vastgesteld binnen een termijn van 180 dagen te rekenen vanaf de inwerkingtreding van deze richtlijn.

Artikel 14

Document ter aanvulling van het prospectus

Elk belangrijk nieuw feit dat van invloed kan zijn op de beoordeling van de effecten en zich voordoet of geconstateerd wordt tussen de goedkeuring van het prospectus en de definitieve beëindiging van de aanbieding of, naargelang van het geval, het tijdstip waarop de handel aanvangt, wordt vermeld in een document ter aanvulling van het prospectus, waarop op dezelfde wijze als voor het oorspronkelijke prospectus toezicht wordt uitgeoefend, en dat conform ten minste dezelfde regelingen als bij de verspreiding van het oorspronkelijke prospectus gepubliceerd en voor het publiek beschikbaar wordt gesteld.

HOOFDSTUK IV

MULTINATIONALE AANBIEDINGEN EN TOELATING TOT DE HANDEL

Artikel 15

Wederzijdse erkenning

1. Wanneer in een of meer lidstaten een aanvraag wordt ingediend voor een aanbieding van effecten of een toelating van effecten tot de handel op een gereglementeerde markt en er met betrekking tot de desbetreffende effecten een prospectus is opgesteld dat in de drie maanden voorafgaand aan de aanvraag door de lidstaat van herkomst overeenkomstig artikel 11 is goedgekeurd, aanvaardt de bevoegde autoriteit van de lidstaat van ontvangst het prospectus voor de openbare aanbieding van deze effecten of voor de toelating van deze effecten tot de handel.

2. Ingeval meer dan drie maanden zijn verstreken sinds de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst het prospectus heeft goedgekeurd, heeft de bevoegde autoriteit van de lidstaat van ontvangst waar de aanbieding van effecten wordt gedaan of waar de toelating van effecten tot de handel plaatsvindt, het recht de publicatie te verlangen van een geactualiseerde verrichtingsnota en samenvatting, die bij een conform artikel 5, lid 4, opgesteld prospectus in overeenstemming met artikel 11, lid 1, moet worden goedgekeurd. In het in artikel 5, lid 3, omschreven geval kan zij de publicatie van een geactualiseerd prospectus verlangen.

3. De bevoegde autoriteit van de lidstaat van ontvangst kan het prospectus alleen weigeren te aanvaarden als de uit hoofde van de in artikel 6 bedoelde voorschriften te verstrekken specifieke gegevens met betrekking tot alle relevante markten van ontvangst niet zijn opgenomen in de overeenkomstig artikel 5, lid 4, vereiste verrichtingsnota of in het prospectus wanneer het gaat om het in artikel 5, lid 3, omschreven geval.

Artikel 16

Taalregeling

Wanneer in meer dan één lidstaat een aanbieding van effecten wordt gedaan of een toelating van effecten tot de handel op een gereglementeerde markt wordt aangevraagd, moeten het prospectus of, naar gelang van het geval, het registratiedocument en de verrichtingsnota eveneens beschikbaar zijn in een taal die in financiële zaken pleegt te worden gebruikt en door de bevoegde autoriteit van de lidstaat van ontvangst in het algemeen wordt aanvaard. Indien zulks het geval is, mag de bevoegde autoriteit van de lidstaat van ontvangst enkel verlangen dat de samenvatting in de landstaal van de lidstaat wordt vertaald.

Artikel 17

Kennisgeving

De bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst verstrekt de bevoegde autoriteit van de lidstaten waar de aanbieding van effecten wordt gedaan of waar de toelating van effecten tot de handel plaatsvindt, het prospectus en een verklaring waarin wordt bevestigd dat het document in overeenstemming met deze richtlijn is opgesteld.

Artikel 18

Emittenten met statutaire zetel in een derde land

1. De bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst die verantwoordelijk is voor de goedkeuring van het prospectus van een emittent met statutaire zetel in een derde land, kan de emittent toestaan gebruik te maken van een prospectus dat is opgesteld voor een aanbieding van effecten of de toelating van effecten tot de handel in een derde land, mits

- a) dit prospectus is opgesteld overeenkomstig de IOSCO-standaarden voor de informatievoorziening; en
- b) de informatievereisten, met inbegrip van die betreffende de informatie van financiële aard, gelijkwaardig zijn aan de vereisten van deze richtlijn.

Elke lidstaat stelt de Commissie en de lidstaten in kennis van de tekst van de voorschriften die op emittenten van derde landen toepasselijk zijn en deelt de Commissie onmiddellijk alle latere wijzigingen van deze voorschriften mede. Indien binnen een termijn van twee maanden na een dergelijke kennisgeving aan de lidstaten en de Commissie door een lidstaat of de Commissie bezwaar wordt aangetekend tegen de gelijkwaardigheid van deze voorschriften, leidt de Commissie over deze zaak de in artikel 22, lid 2, bedoelde procedure in. De betrokken lidstaat neemt passende maatregelen ter uitvoering van de besluiten die volgens deze procedure worden genomen.

Elke lidstaat doet de Commissie onverwijld een lijst toekomen van de emittenten met statutaire zetel in een derde land wier prospectussen zijn goedgekeurd. Deze lijst wordt om de zes maanden geactualiseerd.

2. Ingeval in een andere lidstaat effecten worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten die door een emittent met statutaire zetel in een derde land zijn uitgegeven, is het bepaalde in de artikelen 15, 16 en 17 van toepassing.

3. De technische voorschriften om een gemeenschappelijke houding van de lidstaten en een eenvormige toepassing van de leden 1 en 2 te bevorderen, worden door de Commissie vastgesteld volgens de in artikel 22, lid 2, bedoelde procedure.

4. Uiterlijk drie jaar na de inwerkingtreding van deze richtlijn stelt de Commissie een verslag op over de met de toepassing van dit artikel opgedane ervaring.

HOOFDSTUK V

BEVOEGDE AUTORITEITEN

Artikel 19

Bevoegdheden

1. De lidstaten wijzen de bevoegde administratieve autoriteit aan die bevoegd is om de in deze richtlijn omschreven taken te vervullen en op de toepassing van deze richtlijn toe te zien. Zij stellen de Commissie van deze aanwijzing in kennis.

2. Aan de bevoegde autoriteit moeten alle voor de vervulling van haar taken benodigde bevoegdheden worden toegekend. Een bevoegde autoriteit die een aanvraag tot goedkeuring van een prospectus heeft ontvangen, moet ten minste gemachtigd zijn om:

- a) emittenten te verplichten aanvullende informatie in het prospectus op te nemen indien zulks onontbeerlijk is voor de bescherming van de beleggers;
- b) emittenten, alsook de personen onder wiens zeggenschap zij staan of op wie zij zeggenschap uitoefenen, te verplichten informatie en documenten te verstrekken;
- c) inspecties ter plaatse te verrichten;
- d) van accountants en bestuurders informatie te verlangen;

- e) een openbare aanbidding voor maximaal 10 dagen op te schorten wanneer zij redenen heeft om aan te nemen dat er inbreuk op de bepalingen van deze richtlijn is gepleegd;
- f) het adverteren te verbieden of voor maximaal 10 dagen op te schorten wanneer zij redenen heeft om aan te nemen dat er inbreuk op de bepalingen van deze richtlijn is gepleegd;
- g) een openbare aanbidding te verbieden wanneer zij tot de bevinding komt dat inbreuk op de bepalingen van deze richtlijn is gepleegd;
- h) de handel voor maximaal 10 dagen op te schorten, of de betrokken gereguleerde markten te verzoeken dit te doen, wanneer zij redenen heeft om aan te nemen dat er inbreuk op de bepalingen van deze richtlijn is gepleegd;
- i) de handel te verbieden wanneer zij tot de bevinding komt dat inbreuk op de bepalingen van deze richtlijn is gepleegd;
- j) openbaar te maken dat een emittent niet aan zijn verplichtingen voldoet.
3. Wanneer de effecten aan het publiek zijn aangeboden of tot de handel op gereguleerde markten zijn toegelaten, moet de bevoegde autoriteit gemachtigd zijn om:
- a) de emittent te verplichten alle relevante informatie mede te delen die van invloed kan zijn op de beoordeling van de effecten die aan het publiek zijn aangeboden of tot de handel op gereguleerde markten zijn toegelaten, teneinde de bescherming van de beleggers en de goede werking van de markt te garanderen;
- b) de handel in de effecten op te schorten, of de betrokken gereguleerde markt te verzoeken dit te doen, wanneer zij van oordeel is dat de emittent in een zodanige situatie verkeert dat de voortzetting van de handel de belangen van de beleggers zou schaden;
- c) te garanderen dat de emittenten wier effecten op gereguleerde markten worden verhandeld, aan de in artikel 17 van Richtlijn 79/279/EEG neergelegde verplichtingen voldoen, aan alle beleggers gelijkwaardige informatie verstrekken, en alle houders van effecten die zich in alle lidstaten waar de aanbidding is gedaan of waar de effecten worden verhandeld in eenzelfde positie bevinden, gelijk behandelen.

Artikel 20

Beroepsgeheim

1. De lidstaten dragen er zorg voor dat alle personen die werkzaam zijn of werkzaam zijn geweest bij de bevoegde autoriteiten, aan het beroepsgeheim gebonden zijn. Dit houdt in dat de vertrouwelijke informatie waarvan zij beroepshalve kennis krijgen, aan geen enkele persoon of autoriteit bekend mag worden gemaakt, behalve in een samengevatte of geaggregeerde vorm, zodat individuele emittenten of markten niet kunnen worden geïdentificeerd, zulks onverminderd de gevallen die onder het strafrecht vallen.
2. De bevoegde autoriteiten verlenen elkaar alle medewerking die nodig is om hun taak te vervullen en verstrekken

elkaar daartoe alle vereiste inlichtingen. Lid 1 belet niet dat tussen de bevoegde autoriteiten uitwisseling van vertrouwelijke gegevens plaatsvindt. De aldus uitgewisselde informatie valt onder het beroepsgeheim waaraan alle personen gebonden zijn die werkzaam zijn of werkzaam zijn geweest bij de bevoegde autoriteiten die de informatie ontvangen.

Artikel 21

Conservatoire maatregelen

1. Wanneer de bevoegde autoriteit van de lidstaat van ontvangst constateert dat de emittent of de financiële instellingen die met de procedures voor de openbare aanbidding zijn belast, onregelmatigheden hebben begaan, dan wel dat de emittent zijn wettelijke verplichtingen niet is nagekomen die voortvloeien uit het feit dat zijn effecten tot de handel zijn toegelaten, stelt zij de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst van deze bevindingen in kennis.

2. Wanneer de emittent of de financiële instelling die met de procedure voor de openbare aanbidding is belast, in weerwil van de door de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst getroffen maatregelen, of omdat deze maatregelen ontoereikend zijn, inbreuk blijft plegen op de desbetreffende wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen, neemt de bevoegde autoriteit van de lidstaat van ontvangst, na de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst daarvan in kennis te hebben gesteld, alle passende maatregelen ter bescherming van de beleggers. De Commissie wordt zo spoedig mogelijk van die maatregelen op de hoogte gesteld.

De Commissie kan, na raadpleging van de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaten, besluiten dat de bevoegde autoriteit van de lidstaat van ontvangst deze maatregelen moet wijzigen of intrekken.

3. Elk besluit dat door de bevoegde autoriteit van de lidstaat van ontvangst wordt vastgesteld, moet naar behoren met redenen worden omkleed en vatbaar zijn voor beroep bij de rechter in de lidstaat waar het is aangenomen.

HOOFDSTUK VI

UITVOERINGSMAATREGELEN

Artikel 22

Comité

1. De Commissie wordt bijgestaan door het Europees Comité voor het effectenbedrijf, ingesteld bij Besluit (2001/. . ./EG) van de Commissie (¹).
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is de regelgevingsprocedure van artikel 5 van Besluit 1999/468/EG van toepassing, met inachtneming van de artikelen 7 en 8 van dat besluit.
3. De in artikel 5, lid 6, van Besluit 1999/468/EG bedoelde termijn wordt op 3 maanden vastgesteld.

(¹) Besluit van de Commissie tot instelling van het Europees Comité voor het effectenbedrijf, nog niet aangenomen.

*Artikel 23***Sancties**

De lidstaten stellen voorschriften vast voor het opleggen van sancties, met inbegrip van administratieve sancties, wanneer inbreuk op de ter uitvoering van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen wordt gepleegd en nemen alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat deze voorschriften worden toegepast. De administratieve en andere sancties moeten een doeltreffend, evenredig en ontradend karakter hebben en aanzetten tot inachtneming van genoemde bepalingen. De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk op de in artikel 25 gespecificeerde datum, namelijk 31 december 2003, van de desbetreffende bepalingen in kennis en delen haar alle latere wijzigingen ervan zo spoedig mogelijk mede.

*Artikel 24***Recht van beroep**

De lidstaten dragen er zorg voor dat tegen besluiten die worden genomen uit hoofde van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen die overeenkomstig deze richtlijn zijn vastgesteld, beroep open staat bij de rechter.

*Artikel 25***Omzetting in nationaal recht**

De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 31 december 2003 aan deze richtlijn te voldoen.

Wanneer de lidstaten die bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar deze richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van de bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

HOOFDSTUK VII

OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN*Artikel 26***Ingetrokken richtlijnen**

De Richtlijnen 80/390/EEG en 89/298/EEG worden ingetrokken met ingang van 31 december 2003.

*Artikel 27***Overgangsbepalingen**

Emittenten wier effecten reeds tot de handel op een gereglementeerde markt zijn toegelaten wanneer de in artikel 6, lid 1, bedoelde uitvoeringsmaatregelen in werking treden, dienen het krachtens artikel 5, lid 4, vereiste registratiedocument bij de bevoegde autoriteit van hun lidstaat van herkomst in wanneer zij voor het eerst na deze datum jaarrekeningen en verslagen bekendmaken.

*Artikel 28***Inwerkingtreding**

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

*Artikel 29***Adressaten**

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

BIJLAGE I

PROSPECTUS

I. SAMENVATTING

De samenvatting geeft in een paar bladzijden een overzicht van de voornaamste informatie die in het prospectus is opgenomen. Deze informatie omvat ten minste de volgende punten:

- identiteit van bestuurders, bedrijfsleiding, adviseurs en accountants;
- inlichtingen over de aanbieding en verwacht tijdschema;
- kerngegevens: voornaamste financiële gegevens, kapitalisatie en schuldenlast, redenen voor de aanbieding en bestemming van de opbrengst, risicofactoren;
- gegevens over de emittent:
 - geschiedenis en ontwikkeling van de emittent;
 - overzicht van de bedrijfsactiviteiten;
- bedrijfsresultaten, financiële toestand en vooruitzichten:
 - onderzoek en ontwikkeling, octrooien en licenties enz.;
 - informatie over recente en verwachte tendensen;
- bestuurders, bedrijfsleiding en werknemers;
- belangrijkste aandeelhouders en transacties met verbonden partijen;
- financiële informatie:
 - geconsolideerde jaarrekening en andere financiële informatie;
 - veranderingen van betekenis;
- nadere bijzonderheden over de aanbieding en de toelating tot de handel:
 - nadere gegevens over de aanbieding en de toelating tot de handel;
 - plan voor het op de markt brengen van de effecten;
 - markten;
 - verkopende aandeelhouders;
 - verwatering (aandelen);
 - kosten van de emissie;
- aanvullende inlichtingen:
 - aandelenkapitaal;
 - akte van oprichting en statuten;
 - ter inzage beschikbare documenten.

II. IDENTITEIT VAN BESTUURDERS, BEDRIJFSLEIDING, ADVISEURS EN ACCOUNTANTS

Het is de bedoeling dat de vertegenwoordigers van de onderneming en andere personen betrokken bij de aanbieding van effecten door de onderneming of de toelating van effecten tot de handel worden geïdentificeerd; het betreft de personen verantwoordelijk voor de opstelling van het bij artikel 5 van de richtlijn voorgeschreven prospectus en de personen verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening.

III. INLICHTINGEN OVER DE AANBIEDING EN VERWACHT TIJDSHEMA

Het is de bedoeling dat de voornaamste informatie over de aanbiedingsprocedure wordt verstrekt en dat de belangrijke data in verband met de aanbidding worden vermeld.

- A. Inlichtingen over de aanbidding
- B. Procedure en verwacht tijdschema

IV. KERNGEGEVENS

Het is de bedoeling dat een beknopt overzicht wordt gegeven van de kerngegevens betreffende de financiële situatie, de kapitalisatie en de risicofactoren van de onderneming. Indien de in het document opgenomen jaarrekening aangepast is om met veranderingen van betekenis in de groepsstructuur of grondslagen van de administratieve verantwoording en verslaglegging van de onderneming rekening te houden, dan moeten ook de voornaamste financiële gegevens worden aangepast.

- A. Voornaamste financiële gegevens
- B. Kapitalisatie en schuldenlast
- C. Redenen voor de aanbidding en bestemming van de opbrengst
- D. Risicofactoren

V. INFORMATIE OVER DE ONDERNEMING

Het is de bedoeling dat informatie wordt verstrekt over de bedrijfsactiviteiten van de onderneming, de producten die zij vervaardigt of de diensten die zij verleent, en over de factoren die op de bedrijfsactiviteiten van invloed zijn. Het is eveneens de bedoeling dat informatie wordt verschaft over de adequaatheid en geschiktheid van de onroerende goederen, technische installaties en uitrusting van de onderneming, alsmede over haar plannen voor toekomstige capaciteitsverhogingen of -verlagingen.

- A. Geschiedenis en ontwikkeling van de onderneming
- B. Overzicht van de bedrijfsactiviteiten
- C. Organisatiestructuur
- D. Onroerende goederen, technische installaties en uitrusting

VI. BEDRIJFSRESULTATEN, FINANCIËLE TOESTAND EN VOORUITZICHTEN

Het is de bedoeling dat het management uitleg verstrekt over de factoren die van invloed zijn geweest op de financiële toestand en de bedrijfsresultaten van de onderneming voor de afgelopen boekjaren die door de jaarrekeningen worden bestreken. Het management dient tevens zijn oordeel te geven over de factoren en tendensen waarvan wordt verwacht dat zij in de komende boekjaren een wezenlijk effect zullen sorteren op de financiële toestand en de bedrijfsresultaten van de onderneming.

- A. Bedrijfsresultaten
- B. Liquiditeit en kapitaalmiddelen
- C. Onderzoek en ontwikkeling, octrooien en licenties enz.
- D. Informatie over recente en verwachte tendensen

VII. BESTUURDERS, BEDRIJFSLEIDING EN WERKNEMERS

Het is de bedoeling dat informatie wordt verstrekt over de bestuurders en managers van de onderneming opdat de beleggers zich een oordeel kunnen vormen over de ervaring, de beroepskwalificaties en de beloning van deze personen, alsook over hun band met de onderneming.

- A. Bestuurders en bedrijfsleiding
- B. Beloning
- C. Manier van werken van de raad van bestuur
- D. Werknemers
- E. Aandeelhouderschap

VIII. BELANGRIJKSTE AANDEELHOUDERS EN TRANSACTIES MET VERBONDEN PARTIJEN

Het is de bedoeling dat informatie wordt verstrekt over de belangrijkste aandeelhouders en anderen die zeggenschap over de onderneming uitoefenen of kunnen uitoefenen. Tevens dient informatie te worden verschaft die betrekking heeft op eventuele transacties van de onderneming met personen die met de onderneming verbonden zijn, en waaruit blijkt of de voorwaarden van deze transacties billijk zijn voor de onderneming.

- A. Belangrijkste aandeelhouders
- B. Transacties met verbonden partijen
- C. Belangen van deskundigen en adviseurs

IX. FINANCIËLE INFORMATIE

Het is de bedoeling dat nader wordt aangegeven welke jaarrekeningen in het document moeten worden opgenomen, alsook welke perioden moeten worden bestreken, van wanneer de jaarrekeningen moeten dateren en welke andere informatie van financiële aard dient te worden vermeld. De grondslagen voor de verslaglegging en de accountantscontrole waarvan bij de opstelling en de controle van de jaarrekening gebruik mag worden gemaakt, zullen worden vastgesteld overeenkomstig de internationale standaarden voor jaarrekeningen en accountantscontrole.

- A. Geconsolideerde jaarrekening en andere financiële informatie
- B. Veranderingen van betekenis

X. NADERE BIJZONDERHEDEN OVER DE AANBIEDING EN DE TOELATING TOT DE HANDEL

Het is de bedoeling dat informatie wordt verstrekt over de aanbidding van effecten en de toelating van effecten tot de handel, het plan voor het op de markt brengen van de effecten en aanverwante zaken.

- A. Aanbidding en toelating tot de handel
- B. Plan voor het op de markt brengen van de effecten
- C. Markten
- D. Houders die effecten verkopen
- E. Verwatering (alleen voor aandelen)
- F. Kosten van de emissie

XI. AANVULLENDE INFORMATIE

Het is de bedoeling dat de — meestal wettelijk verplichte — informatie wordt verstrekt die niet elders in het prospectus is opgenomen.

- A. Aandelenkapitaal
 - B. Akte van oprichting en statuten
 - C. Belangrijke overeenkomsten
 - D. Deviezencontroles
 - E. Belastingen
 - F. Dividenden en instellingen die zorg dragen voor de financiële dienst van de emittent
 - G. Deskundigenverklaring
 - H. Ter inzage beschikbare documenten
 - I. Bijkomende informatie
-

BIJLAGE II

REGISTRATIEDOCUMENT

I. IDENTITEIT VAN BESTUURDERS, BEDRIJFSLEIDING, ADVISEURS EN ACCOUNTANTS

Het is de bedoeling dat de vertegenwoordigers van de onderneming en andere personen betrokken bij de aanbidding van effecten door de onderneming of de toelating van effecten tot de handel worden geïdentificeerd; het betreft de personen verantwoordelijk voor de opstelling van het bij artikel 5 van de richtlijn voorgeschreven prospectus en de personen verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening.

II. KERNGEGEVENS OVER DE EMITTENT

Het is de bedoeling dat een beknopt overzicht wordt gegeven van de kerngegevens betreffende de financiële situatie, de kapitalisatie en de risicofactoren van de onderneming. Indien de in het document opgenomen jaarrekening aangepast is om met veranderingen van betekenis in de groepsstructuur of grondslagen van de administratieve verantwoording en verslaglegging van de onderneming rekening te houden, dan moeten ook de voornaamste financiële gegevens worden aangepast.

- A. Voornaamste financiële gegevens
- B. Kapitalisatie en schuldenlast
- C. Risicofactoren

III. INFORMATIE OVER DE ONDERNEMING

Het is de bedoeling dat informatie wordt verstrekt over de bedrijfsactiviteiten van de onderneming, de producten die zij vervaardigt of de diensten die zij verleent, en over de factoren die op de bedrijfsactiviteiten van invloed zijn. Het is eveneens de bedoeling dat informatie wordt verschaft over de adequaatheid en geschiktheid van de onroerende goederen, technische installaties en uitrusting van de onderneming, alsmede over haar plannen voor toekomstige capaciteitsverhogingen of -verlagingen.

- A. Geschiedenis en ontwikkeling van de onderneming
- B. Overzicht van de bedrijfsactiviteiten
- C. Organisatiestructuur
- D. Onroerende goederen, technische installaties en uitrusting

IV. BEDRIJFSRESULTATEN, FINANCIËLE TOESTAND EN VOORUITZICHTEN

Het is de bedoeling dat het management uitleg verstrekt over de factoren die van invloed zijn geweest op de financiële toestand en de bedrijfsresultaten van de onderneming voor de afgelopen boekjaren die door de jaarrekeningen worden bestreken. Het management dient tevens zijn oordeel te geven over de factoren en tendensen waarvan wordt verwacht dat zij in de komende boekjaren een wezenlijk effect zullen sorteren op de financiële toestand en de bedrijfsresultaten van de onderneming.

- A. Bedrijfsresultaten
- B. Liquiditeit en kapitaalmiddelen
- C. Onderzoek en ontwikkeling, octrooien en licenties enz.
- D. Informatie over recente en verwachte tendensen

V. BESTUURDERS, BEDRIJFSLEIDING EN WERKNEMERS

Het is de bedoeling dat informatie wordt verstrekt over de bestuurders en managers van de onderneming opdat de beleggers zich een oordeel kunnen vormen over de ervaring, de beroepskwalificaties en de beloning van deze personen, alsook over hun band met de onderneming.

- A. Bestuurders en bedrijfsleiding
- B. Beloning
- C. Manier van werken van de raad van bestuur
- D. Werknemers
- E. Aandeelhouderschap

VI. BELANGRIJKSTE AANDEELHOUDERS EN TRANSACTIES MET VERBONDEN PARTIJEN

Het is de bedoeling dat informatie wordt verstrekt over de belangrijkste aandeelhouders en anderen die zeggenschap over de onderneming uitoefenen of kunnen uitoefenen. Tevens dient informatie te worden verschaft die betrekking heeft op eventuele transacties van de onderneming met personen die met de onderneming verbonden zijn, en waaruit blijkt of de voorwaarden van deze transacties billijk zijn voor de onderneming.

- A. Belangrijkste aandeelhouders
- B. Transacties met verbonden partijen
- C. Belangen van deskundigen en adviseurs

VII. FINANCIËLE INFORMATIE

Het is de bedoeling dat nader wordt aangegeven welke jaarrekeningen in het document moeten worden opgenomen, alsook welke perioden moeten worden bestreken, van wanneer de jaarrekeningen moeten dateren en welke andere informatie van financiële aard dient te worden vermeld. De grondslagen voor de verslaglegging en de accountantscontrole waarvan bij de opstelling en de controle van de jaarrekening gebruik mag worden gemaakt, zullen worden vastgesteld overeenkomstig de internationale standaarden voor jaarrekeningen en accountantscontrole.

- A. Geconsolideerde jaarrekening en andere financiële informatie
- B. Veranderingen van betekenis

VIII. AANVULLENDE INFORMATIE

Het is de bedoeling dat de — meestal wettelijk verplichte — informatie wordt verstrekt die niet elders in het prospectus is opgenomen.

- A. Aandelenkapitaal
 - B. Akte van oprichting en statuten
 - C. Belangrijke overeenkomsten
 - D. Deskundigenverklaring
 - E. Ter inzage beschikbare documenten
 - F. Bijkomende informatie
-

BIJLAGE III

VERRICHTINGSNOTA

I. IDENTITEIT VAN BESTUURDERS, BEDRIJFSLEIDING, ADVISEURS EN ACCOUNTANTS

Het is de bedoeling dat de vertegenwoordigers van de onderneming en andere personen betrokken bij de aanbidding van effecten door de onderneming of de toelating van effecten tot de handel worden geïdentificeerd; het betreft de personen verantwoordelijk voor de opstelling van het bij artikel 5 van de richtlijn voorgeschreven prospectus en de personen verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening.

II. INLICHTINGEN OVER DE AANBIEDING EN VERWACHT TIJDSHEMA

Het is de bedoeling dat de voornaamste informatie over de aanbiddingsprocedure wordt verstrekt en dat de belangrijke data in verband met de aanbidding worden vermeld.

- A. Inlichtingen over de aanbidding
- B. Procedure en verwacht tijdschema

III. KERNGEGEVENS OVER DE EMITTENT

Het is de bedoeling dat een beknopt overzicht wordt gegeven van de kerngegevens betreffende de financiële situatie, de kapitalisatie en de risicofactoren van de onderneming. Indien de in het document opgenomen jaarrekening aangepast is om met veranderingen van betekenis in de groepsstructuur of grondslagen van de administratieve verantwoording en verslaglegging van de onderneming rekening te houden, dan moeten ook de voornaamste financiële gegevens worden aangepast.

- A. Kapitalisatie en schuldenlast
- B. Redenen voor de aanbidding en bestemming van de opbrengst
- C. Risicofactoren

IV. BELANGEN VAN DESKUNDIGEN

Het is de bedoeling dat informatie wordt verstrekt over de transacties van de onderneming met deskundigen of adviseurs op wie voor bepaalde werkzaamheden een beroep wordt gedaan.

V. NADERE BIJZONDERHEDEN OVER DE AANBIEDING EN DE TOELATING TOT DE HANDEL

Het is de bedoeling dat informatie wordt verstrekt over de aanbidding van effecten en de toelating van effecten tot de handel, het plan voor het op de markt brengen van de effecten en aanverwante zaken.

- A. Aanbidding en toelating tot de handel
- B. Plan voor het op de markt brengen van de effecten
- C. Markten
- D. Houders die effecten verkopen
- E. Verwatering (alleen voor aandelen)
- F. Kosten van de emissie

VI. AANVULLENDE INFORMATIE

Het is de bedoeling dat de — meestal wettelijk verplichte — informatie wordt verstrekt die niet elders in het prospectus is opgenomen.

- A. Deviezencontroles
 - B. Belastingheffing
 - C. Dividenden en instellingen die zorg dragen voor de financiële dienst van de emittent
 - D. Deskundigenverklaring
 - E. Ter inzage beschikbare documenten
-

BIJLAGE IV

SAMENVATTING

De samenvatting geeft in een paar bladzijden een overzicht van de voornaamste informatie die in het prospectus is opgenomen. Deze informatie omvat ten minste de volgende punten:

- identiteit van bestuurders, bedrijfsleiding, adviseurs en accountants;
 - inlichtingen over de aanbieding en verwacht tijdschema;
 - kerngegevens: de voornaamste financiële gegevens, kapitalisatie en schuldenlast, redenen voor de aanbieding en bestemming van de opbrengst, risicofactoren;
 - gegevens over de emittent:
 - geschiedenis en ontwikkeling van de emittent;
 - overzicht van de bedrijfsactiviteiten;
 - bedrijfsresultaten, financiële toestand en vooruitzichten:
 - onderzoek en ontwikkeling, octrooien en licenties enz.;
 - informatie over recente en verwachte tendensen;
 - bestuurders, bedrijfsleiding en werknemers;
 - belangrijkste aandeelhouders en transacties met verbonden partijen;
 - financiële informatie:
 - geconsolideerde jaarrekening en andere financiële informatie;
 - veranderingen van betekenis;
 - nadere bijzonderheden over de aanbieding en de toelating tot de handel:
 - nadere gegevens over de aanbieding en de toelating tot de handel;
 - plan voor het op de markt brengen van de effecten;
 - markten;
 - verkopende aandeelhouders;
 - verwatering (aandelen);
 - kosten van de emissie;
 - aanvullende inlichtingen:
 - aandelenkapitaal;
 - akte van oprichting en statuten;
 - ter inzage beschikbare documenten.
-

Gewijzigd voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie ⁽¹⁾

(2001/C 240 E/34)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2001) 303 def. — 2000/0169(COD)

(Door de Commissie overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag ingediend op 6 juni 2001)

Op 14 maart 2001 heeft het Europees Parlement in eerste lezing gestemd over de amendementen die waren ingediend op het voorstel van de Commissie voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie (COM(2000) 402 def. van 29 juni 2000).

In artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag wordt bepaald dat de Commissie, zolang de Raad geen besluit heeft genomen, te allen tijde gedurende de procedures die tot aanneming van een communautair besluit leiden, haar voorstel kan wijzigen.

De Commissie brengt in dit document advies uit over de amendementen die door het Europees Parlement zijn aangenomen.

1. ACHTERGROND

Indiening van het voorstel (COM(2000) 402 def.) bij het Europees Parlement en de Raad (overeenkomstig artikel 175, lid 1, van het EG-Verdrag): 29 juni 2000.

Advies van het Economisch en Sociaal Comité: 29 november 2000.

Advies van het Comité van de Regio's: 15 februari 2001.

2. DOELSTELLING VAN HET VOORSTEL VAN DE COMMISSIE

Het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie zal Richtlijn 90/313/EEG van de Raad van 7 juni 1990 inzake de vrije toegang tot milieu-informatie vervangen. Het is opgesteld overeenkomstig artikel 8 van die richtlijn, waarin de Commissie verzocht wordt de herzieningsvoorstellen in te dienen welke zij eventueel passend acht in het licht van de ervaringen die met de tenuitvoerlegging van de richtlijn zijn opgedaan. Tegelijk met het voorstel is een verslag van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement betreffende de ervaring opgedaan bij de tenuitvoerlegging van Richtlijn 90/313/EEG (COM(2000) 400 def. van 29 juni 2000) ingediend.

De doelstellingen van het voorstel zijn driedig:

1. de tekortkomingen verhelpen die bij de praktische toepassing van Richtlijn 90/313/EEG aan het licht zijn gekomen;
2. de weg voorbereiden voor ratificatie door de Europese Gemeenschap van het Verdrag van de VN/ECE betreffende de toegang tot informatie, inspraak van het publiek en toegang tot de rechter in milieuzaken via een gelijksoortige schakeling van

het voorstel met de desbetreffende bepalingen uit dit Verdrag;

3. Richtlijn 90/313/EEG aanpassen aan de ontwikkelingen op het gebied van de informatie- en communicatietechnologie zodat de wijzigingen tot uiting komen in de manier waarop informatie wordt gecreëerd, verzameld, opgeslagen en doorgegeven.

Vanwege het feit dat er vele wijzigingen worden voorgesteld op Richtlijn 90/313/EEG van de Raad, werd het wenselijk geacht om deze richtlijn in het belang van een grotere transparantie en rechtszekerheid niet te wijzigen maar te vervangen. Daardoor zullen de betrokken partijen en met name het publiek in het algemeen de beschikking krijgen over één enkel duidelijk en coherent stuk regelgeving. Het bestaande acquis staat echter niet ter discussie.

De hoofdpunten van het voorstel zijn:

- Er komt een recht op toegang tot milieu-informatie (in plaats van de vrije toegang van Richtlijn 90/313/EEG) en er wordt voor gezorgd dat milieu-informatie vooral met behulp van de nieuwe informatie- en communicatietechnologie aan het publiek beschikbaar wordt gesteld en wordt verspreid.
- Er komt een ruimere definitie van milieu-informatie dan in Richtlijn 90/313/EEG een gedetailleerdere definitie van overheidsinstanties.
- De termijn voor overheidsinstanties om de gevraagde informatie aan de aanvrager te verstrekken wordt verkort tot één maand (in plaats van twee in Richtlijn 90/313/EEG).
- Er wordt duidelijker aangegeven in welke uitzonderingsgevallen informatie kan worden geweigerd. De toegang tot informatie kan alleen worden geweigerd als bekendmaking van de informatie schade toebrengt aan de belangen die door de uitzondering worden beschermd. Het algemeen belang van de bekendmaking van informatie moet worden afgewogen tegen het belang dat de uitzondering dient. De toegang tot informatie wordt verleend als het algemeen belang van bekendmaking zwaarder weegt dan het belang dat door een uitzondering wordt beschermd.
- Het voorstel bevat gedetailleerde bepalingen over de vergoedingen die de overheidsinstanties voor de verstrekking van de gevraagde informatie in rekening kunnen brengen. Betaling van een vergoeding vóór de verstrekking van informatie kan niet verplicht worden gesteld.

⁽¹⁾ PB C 337 E van 28.11.2000, blz. 156.

- Er wordt voorzien in twee soorten beroepsprocedures (een administratieve en een gerechtelijke procedure) om bezwaar aan te tekenen tegen handelingen of nalatigheden van de overheidsinstanties in verband met een aanvraag voor de toegang tot milieu-informatie.
- Het voorstel bevat gedetailleerde bepalingen over de zogenaamde actieve informatieverstrekking door de overheid, d.w.z. informatie die door de overheid uit eigen beweging wordt verspreid, met name met behulp van de beschikbare informatie- en communicatietechnologie.
- De richtlijn zal vijf jaar na het verstrijken van de termijn voor de omzetting in het nationale recht worden herzien. Bij deze herziening wordt rekening gehouden met de conclusies in de verslagen van de lidstaten over de ervaring die met de praktische toepassing van de richtlijn is opgedaan.

3. ADVIES VAN DE COMMISSIE OVER DE AMENDEMENTEN VAN HET PARLEMENT

Het Europees Parlement heeft op 14 maart 2001 alle ingediende amendementen aangenomen.

De Commissie heeft de amendementen 1 (tweede en derde deel), 11 (derde en vierde deel), 15 (achtste en tiende deel), 19 (derde deel), 21 (zevende deel), 24 (de verwijzing naar artikel 3, lid 5, en het tweede deel), 25 (eerste en tweede deel), 26 (derde deel en het vierde deel over milieuovereenkomsten) en 28 (derde deel) gedeeltelijk overgenomen.

De amendementen 13 (eerste deel), 17, 19 (zesde deel), 20 (tweede en derde deel), 21 (eerste en zesde deel), 23 (tweede deel), 24 (laatste deel) zijn wel in beginsel, maar anders geformuleerd of in een andere volgorde overgenomen.

Amendement 3 is volledig overgenomen.

De amendementen 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 18, 22, 27, 29 en 30 zijn niet overgenomen.

De Commissie heeft over de amendementen van het Europees Parlement de volgende standpunten ingenomen.

3.1. De volledig door de Commissie overgenomen amendementen

De Commissie kan amendement 3 overnemen, aangezien dit de mogelijkheid biedt het voorstel volledig in overeenstemming met het Verdrag van Aarhus te brengen.

3.2. De gedeeltelijk door de Commissie overgenomen amendementen

De Commissie kan het tweede en derde deel van amendement 1 inzake overweging 1 van het voorstel overnemen en deze komt daardoor als volgt te luiden:

„Meer toegang van het publiek tot milieu-informatie waarover overheidsinstanties of anderen namens hen beschikken, bevordert een vrije uitwisseling van standpunten en een veelzijdige informatievoorziening en is van essentieel belang om te zorgen voor een goed bestuur, vertrouwen in

de overheid en een democratische participatie van de burgers, met het oog op een volledige en doeltreffende uitvoering van de communautaire wetgeving op dit gebied, een verhoogd milieubewustzijn en een verbetering van de bescherming en de kwaliteit van het milieu in de gehele Gemeenschap.”

De Commissie kan ook het derde en vierde deel van amendement 11 inzake overweging 21 overnemen en deze komt daardoor als volgt te luiden:

„Overheidsinstanties moeten een vergoeding kunnen vragen voor het verstrekken van milieu-informatie, maar die vergoeding mag een redelijk bedrag niet te boven gaan. Bovendien mag deze vergoeding niet hoger zijn dan de werkelijke reproductiekosten en niet de kosten omvatten van de arbeidstijd die met het opzoeken is gemoeid. In dit verband dient een overzicht van de vergoedingen te worden gepubliceerd en ter beschikking van aanvragers te worden gesteld, alsmede informatie over gevallen waarin wel of niet een vergoeding wordt gevraagd. Het is niet wenselijk dat er voorschotten worden verlangd.”

Het gedeelte van amendement 15 over artikel 2, punt 1, onder b), is ook aanvaardbaar en dit komt als volgt te luiden:

„factoren, bijvoorbeeld stoffen, energie, lawaai, straling of afval, met inbegrip van radioactief afval, die gevolgen hebben of waarschijnlijk zullen hebben voor de onder a) bedoelde elementen van het milieu of de veiligheid en gezondheid van de mens;”

Het gedeelte van amendement 15 over artikel 2, punt 2, onder c), is eveneens aanvaardbaar en dit komt als volgt te luiden:

„elke natuurlijke of rechtspersoon die krachtens het nationale recht openbare bestuursfuncties uitoefent, met inbegrip van specifieke taken, activiteiten of diensten met betrekking tot het milieu.”

Om voor een samenhangende tekst te zorgen dient overweging 12 van het voorstel van de Commissie te worden geschrapt.

De Commissie kan ook het gedeelte van amendement 15 over een nieuw punt 3 van artikel 2 overnemen en dit komt daardoor als volgt te luiden:

„Informatie die door een overheidsinstantie wordt beheerd, betekent milieu-informatie die door een overheidsinstantie is ontvangen of geproduceerd.”

Het gedeelte van amendement 19 over artikel 3, lid 5, is ook aanvaardbaar en dit komt als volgt te luiden:

„In verband met het bepaalde in dit artikel stellen de lidstaten de praktische regelingen vast op grond waarvan milieu-informatie daadwerkelijk beschikbaar wordt gesteld. Mogelijke praktische regelingen behelzen ten minste het volgende:”

Het gedeelte van amendement 21 over de slotclausule is voor de Commissie ook aanvaardbaar. Dit betekent dat aan het begin de volgende zin dient te worden toegevoegd:

„Bovengenoemde redenen om openbaarmaking van informatie te weigeren worden strikt geïnterpreteerd.”

De Commissie kan ook amendement 24 over artikel 5, lid 1, gedeeltelijk overnemen en dit komt daardoor als volgt te luiden:

„Overheidsinstanties kunnen een vergoeding eisen voor het verstrekken van milieu-informatie, maar die vergoeding mag een redelijk bedrag niet te boven gaan. Deze vergoeding mag niet hoger zijn dan de werkelijke reproductiekosten en niet de kosten omvatten van de arbeidstijd die met het opzoeken is gemoeid. Voor het verstrekken van informatie mag geen voorschot op de vergoeding worden gevraagd.”

Het gedeelte van amendement 24 over artikel 5, lid 3, is ook aanvaardbaar en dit komt derhalve als volgt te luiden:

„De toegang tot openbare registers of lijsten die zijn opgesteld en worden bewaard overeenkomstig artikel 3, lid 5, is gratis. De gevraagde informatie kan eveneens gratis ter plaatse worden ingezien.”

De delen van amendement 25 over artikel 6, leden 1 en 2, zijn ook aanvaardbaar. Deze komen derhalve respectievelijk als volgt te luiden:

„De lidstaten zorgen ervoor dat een aanvrager die van mening is dat zijn verzoek om informatie niet is behandeld, ten onrechte geheel of gedeeltelijk is geweigerd, onvoldoende is beantwoord of op andere wijze niet is behandeld overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 3, 4 of 5, toegang heeft tot een procedure voor een rechtbank of andere bij wet opgerichte onafhankelijke en onpartijdige instantie waarin de handelingen of nalatigheden van de betrokken overheidsinstantie aan een herziening kunnen worden onderworpen.

De lidstaten zorgen ervoor dat een aanvrager naast de in lid 1 bedoelde beroepsprocedure voor een rechtbank of andere instantie toegang heeft tot een procedure waarin de handelingen of nalatigheden van de betrokken overheidsinstantie opnieuw door die overheidsinstantie in overweging kunnen worden genomen dan wel door een andere bij wet opgerichte onafhankelijke en onpartijdige administratieve instantie kunnen worden herzien; dit moet een snelle procedure zijn waaraan weinig of geen kosten verbonden zijn.”

De Commissie kan ook de delen van amendement 26 over artikel 7, lid 1, tweede zin, en een nieuw punt f) gedeel-

telijk overnemen en deze komen daardoor als volgt te luiden:

„Op zijn minst de volgende informatie dient door de overheidsinstanties te worden verspreid: f) milieuovereenkomsten;”

Het gedeelte van amendement 28 over artikel 8, lid 1, van het voorstel van de Commissie is ook aanvaardbaar en dit komt als volgt te luiden:

„Uiterlijk één jaar na de vaststelling van deze richtlijn doet de Commissie de lidstaten een leidraad toekomen, waarin duidelijk wordt uiteengezet op welke wijze de lidstaten hun verslagen dienen op te stellen.”

3.3. De in beginsel door de Commissie overgenomen amendementen

De Commissie kan het voorstel van het Europees Parlement in amendement 13 dat de richtlijn vier jaar (in plaats van vijf jaar zoals in het voorstel van de Commissie) na het verstrijken van de termijn voor de omzetting van de richtlijn in het nationale recht door de lidstaten moet worden herzien, overnemen. Dit betekent dat overweging 24 van het voorstel als volgt komt te luiden:

„Deze richtlijn dient vier jaar na het verstrijken van de termijn voor de tenuitvoerlegging in het licht van de ervaring te worden herzien.”

Om voor een samenhangende tekst te zorgen dient artikel 8, lid 1, dienovereenkomstig te worden gewijzigd en dient dit als volgt te luiden:

„Uiterlijk (datum invoegen die vier jaar na de in artikel 9 genoemde datum is) brengen de lidstaten verslag uit over de met de toepassing van de richtlijn opgedane ervaring.”

De Commissie kan ook de doelstelling van amendement 17 in beginsel overnemen. De Commissie is echter van mening dat dit amendement beter aan zijn doel zou beantwoorden als het aan het eind van artikel 4, lid 1, onder b), zou komen te staan. De Commissie kan ook het gedeelte van amendement 20 overnemen dat betrekking heeft op artikel 4, lid 1, onder b), van het voorstel, zodat deze tekst door de overneming van deze gedeeltes van de amendementen als volgt zou komen te luiden:

„het verzoek duidelijk onredelijk is of te algemeen geformuleerd is. Wanneer een verzoek om informatie te algemeen geformuleerd is, vraagt de overheidsinstantie de aanvrager na ontvangst van het verzoek zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is om een nadere toelichting en helpt zij de aanvrager daarbij;”

De Commissie kan ook het gedeelte van amendement 19 overnemen dat bedoeld is om aan de laatste alinea van artikel 3, lid 5, een nieuwe zin toe te voegen. De Commissie is echter van mening dat dit amendement beter aan zijn doel zou beantwoorden als het in het nieuwe punt c) van artikel 3, lid 5, zou komen te staan en als de formulering zodanig zou worden gewijzigd dat rekening wordt gehouden met de formulering van het Verdrag van Aarhus, zodat het als volgt zou komen te luiden:

„de verplichting voor ambtenaren om het publiek te helpen bij het verkrijgen van toegang tot informatie.”

Het gedeelte van amendement 20 dat bedoeld is om de overheid ertoe te verplichten bij de toepassing van de uitzonderingsbepaling krachtens artikel 4, lid 1, onder c), van het voorstel de belangen af te wegen, is in beginsel aanvaardbaar mits een verwijzing naar artikel 4, lid 1, onder c), wordt toegevoegd aan de laatste zin van artikel 4, lid 2, die derhalve als volgt zou komen te luiden:

„Bovengenoemde redenen om openbaarmaking van informatie te weigeren worden strikt geïnterpreteerd.” (zie amendement 21 onder punt 3.2) „In ieder in artikel 4, lid 1, onder c), en lid 2, onder a) tot en met g), genoemd geval wordt het algemeen belang dat met de openbaarmaking gediend is, afgewogen tegen het belang dat met een weigering gediend is. Er wordt toegang tot de gevraagde informatie verleend als het algemeen belang zwaarder weegt dan het belang dat met de weigering gediend is. In dit verband en met het oog op de toepassing van punt f) zorgen de lidstaten ervoor dat Richtlijn 95/46/EG wordt nageleefd.”

Dit betekent dat de laatste zin van artikel 4, lid 1, onder c), die luidt „In een dergelijk geval moet rekening worden gehouden met het algemeen belang dat met de openbaarmaking gediend is”, wordt geschrapt.

De Commissie kan ook het gedeelte van amendement 21 dat betrekking heeft op artikel 4, lid 2, onder a), in beginsel overnemen, mits de formulering als volgt wordt aangepast aan het Verdrag van Aarhus:

„het vertrouwelijke karakter van handelingen van overheidsinstanties, indien deze vertrouwelijkheid krachtens het nationale recht is voorgeschreven;”

De Commissie kan ook het gedeelte van amendement 21 dat betrekking heeft op artikel 4, lid 2, onder g), overnemen, mits de formulering als volgt wordt aangepast aan het Verdrag van Aarhus:

„de belangen van een derde die de gevraagde informatie heeft verstrekt zonder er wettelijk toe te zijn verplicht of toe te kunnen worden verplicht, wanneer deze derde geen toestemming geeft voor de openbaarmaking van die informatie;”

De Commissie kan in beginsel akkoord gaan met het gedeelte van amendement 23 dat bedoeld is om overheids-

instanties die een beroep doen op artikel 4, lid 1, onder c), ertoe te verplichten om aanvragers de naam van de ambtenaar die met de voltooiing van de gevraagde informatie is belast en het geraamde tijdschema voor de voltooiing te verstrekken, mits het in laatstgenoemd artikel wordt ondergebracht. Dit zou derhalve als volgt komen te luiden:

„het verzoek materiaal dat nog moet worden voltooid, of interne mededelingen betreft. In het eerste geval wordt waar mogelijk de naam van de persoon of de instantie die het gevraagde materiaal voltooit, alsmede de geraamde tijd die voor de voltooiing nodig is, verstrekt.”

De Commissie kan ook het laatste gedeelte van amendement 24 in beginsel overnemen. Zij is echter van mening dat dit niet behoeft te worden herhaald, aangezien de strekking van dit amendement al is opgenomen in het gedeelte van amendement 24 dat betrekking heeft op artikel 5, lid 2, van het voorstel.

3.4. De niet door de Commissie overgenomen amendementen

Het eerste deel van amendement 1 en amendement 2 kunnen niet worden overgenomen, aangezien ze niet corresponderen met artikelen in het dispositief.

De Commissie kan amendement 4, dat toevoeging van een verwijzing naar toekomstige ontwikkelingen op het gebied van de informatie- en communicatietechnologie behelst, niet overnemen. De Commissie is van mening dat het niet juist is om in wetgeving te verwijzen naar technologie die nog niet bestaat. Bij de herziening van de richtlijn in de toekomst zal rekening worden gehouden met mogelijke ontwikkelingen die zich intussen voordoen. Bovendien wordt eraan herinnerd dat in het voorstel wordt verwezen naar „beschikbare” technologie. Hiermee wordt de strekking van het amendement voldoende in acht genomen.

Amendement 14 is in eerste instantie bedoeld om nog een doelstelling aan de doelstellingen van het voorstel toe te voegen, namelijk de vaststelling van normen voor de toegang van het publiek tot milieu-informatie die voor de EG-instellingen moeten gelden. Dit amendement kan niet worden overgenomen, omdat het duidelijk buiten de werkingssfeer van de richtlijn, die alleen van toepassing is op de lidstaten, valt.

Amendement 15 heeft betrekking op de in het voorstel opgenomen definities. De delen van het amendement die betrekking hebben op de definitie van „milieu-informatie”, kunnen niet worden overgenomen. Een van de belangrijkste doelstellingen van het voorstel is ratificatie van het Verdrag van Aarhus door de Europese Gemeenschap mogelijk te maken. Om de teksten verenigbaar te houden moet de definities zo dicht mogelijk bij de definities in het verdrag blijven. Om dezelfde redenen kan amendement 5, dat betrekking heeft op de corresponderende overweging, niet worden overgenomen.

De amendementen 16 en 30, die behelzen dat de termijn van een maand/twee maanden (voor ingewikkelde verzoeken) voor de verstrekking van de gevraagde informatie wordt vervangen door een termijn van twee weken/zes weken (voor ingewikkelde gevallen), zijn niet aanvaardbaar. Naar het oordeel van de Commissie is een termijn van twee weken en voor ingewikkelde verzoeken zes weken te kort. Amendement 6, dat betrekking heeft op de dienovereenkomstige overweging, kan niet worden overgenomen omdat deze wijziging niet tot uiting komt in het desbetreffende artikel in het dispositief.

Amendement 18 behelst dat de overheid wordt verplicht de informatie zonder uitzondering te verstrekken in de vorm of het formaat waar de aanvrager om vraagt. De Commissie kan dit amendement niet overnemen. De overheidsinstanties moeten een zekere mate van flexibiliteit hebben bij de beslissing over de vorm of het formaat waarin de informatie wordt verstrekt. Er moet worden beseft dat de inwilliging van bepaalde verzoeken voor de overheid te lastig kan zijn. Om dezelfde redenen kan ook amendement 7, dat betrekking heeft op de dienovereenkomstige overweging, niet worden overgenomen.

Amendement 19 bepaalt al te gedetailleerd de praktische regelingen voor de manier waarop de informatie uiteindelijk aan de aanvrager wordt verstrekt. De Commissie kan het grootste gedeelte van dit amendement niet overnemen, aangezien de praktische regelingen overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel niet door de Commissie maar door de lidstaten moeten worden vastgesteld. Dit is een kaderrichtlijn en de lidstaten moeten bij de omzetting van de richtlijn in het nationale recht enige mate van flexibiliteit krijgen. Om dezelfde redenen kan ook amendement 8, dat de aan deze bepaling gekoppelde overweging wijzigt, niet worden overgenomen.

Amendement 20 heeft betrekking op de formele redenen om de toegang tot milieu-informatie te weigeren. Met het oog op de consistentie kan de Commissie het eerste gedeelte van dit amendement niet overnemen. Er is namelijk voor de inhoudelijke redenen om toegang te weigeren geen vergelijkbaar amendement ingediend.

De Commissie kan het gedeelte van amendement 20 dat schrapping behelst van de uitzondering die de overheidsinstanties in staat stelt de toegang tot interne mededelingen te weigeren, niet overnemen. Deze uitzondering is in het Verdrag van Aarhus opgenomen. In bepaalde gevallen moet de overheid het recht hebben de toegang tot specifieke interne documenten te weigeren.

Amendement 21 heeft betrekking op de inhoudelijke redenen om verzoeken om toegang tot milieu-informatie af te wijzen. De Commissie kan de delen van het amendement waarmee wordt afgeweken van de uitputtende lijst van uitzonderingen in het Verdrag van Aarhus, niet overnemen. Het zal bekend zijn dat het voorstel van de Commissie in overeenstemming met het Verdrag van Aarhus is. Bovendien zal de toegang tot de gevraagde informatie alleen worden afgewezen als bekendmaking de door de uit-

zonderingen beschermde belangen nadelig beïnvloedt en nadat de belangen tegen elkaar zijn afgewogen. Als het openbaar belang van bekendmaking zwaarder weegt dan het door de uitzondering beschermde belang, zal toestemming worden gegeven voor toegang tot de informatie. De Commissie is dan ook van mening dat het voorstel voldoende waarborgen biedt om te voorkomen dat de bekendmaking van informatie ten onrechte wordt geweigerd.

Om bovenstaande redenen kan de Commissie niet akkoord gaan met het gedeelte van amendement 21 dat behelst dat de overheid geen beroep kan doen op de mogelijke uitzonderingen om toegang te weigeren tot informatie over emissies, lozingen of andere manieren waarop stoffen in het milieu terecht komen. In bepaalde gevallen moet de overheid de toegang tot dergelijke informatie kunnen weigeren, mits aan alle eisen in het voorstel wordt voldaan. Er wordt aan herinnerd dat de overheid krachtens het voorstel niet de toegang kan weigeren tot informatie over onder het communautair recht vallende emissies, lozingen of andere manieren waarop stoffen in het milieu terecht komen.

De Commissie kan ook het gedeelte van amendement 21 dat behelst dat de uitzondering in verband met intellectuele eigendomsrechten wordt geschrapt, niet overnemen.

De Commissie kan het gedeelte van amendement 21 dat behelst dat de verwijzing naar Richtlijn 95/46/EG inzake persoonsgegevens wordt geschrapt, niet overnemen. Met het oog op de duidelijkheid en de rechtszekerheid dient het bestaande communautaire recht op dit gebied te worden vermeld.

Amendement 22 behelst dat de lidstaten een lijst met criteria voor de toepassing van de uitzonderingen moeten opstellen. Deze lijst zou ter goedkeuring aan de Commissie moeten worden voorgelegd. De Commissie kan dit amendement niet overnemen. Het is aan de rechter en niet aan de Commissie om een interpretatie te geven van de in het voorstel opgenomen uitzonderingen.

Amendement 23 behelst de invoering van een stilzwijgende instemming (d.w.z. wanneer de gevraagde informatie niet binnen de in het voorstel opgenomen termijn wordt verstrekt, wordt dit als een positief antwoord beschouwd). De Commissie kan dit amendement niet overnemen. In het voorstel wordt al bepaald dat de aanvrager gebruik kan maken van de beroepsprocedures wanneer er binnen de termijn geen antwoord wordt gegeven.

De Commissie kan ook het laatste gedeelte van amendement 23, dat behelst dat de overheid vrijwillig door een derde verstrekte informatie op een zodanige manier moet bekendmaken dat de anonimiteit van deze derde wordt gewaarborgd, niet overnemen. Dit amendement is niet volledig verenigbaar met het voorstel van de Commissie dat de overheid het recht geeft de toegang tot informatie te weigeren als bekendmaking nadelige gevolgen heeft voor de belangen van derden die de informatie op vrijwillige basis hebben verstrekt.

Het gedeelte van amendement 24 dat behelst dat de volgorde van de leden van het voorstel van de Commissie wordt gewijzigd, heeft geen echte toegevoegde waarde. De Commissie geeft er dan ook de voorkeur aan bij haar eigen voorstel te blijven.

De Commissie kan het gedeelte van amendement 24 dat behelst dat de overheid geen vergoeding in rekening mag brengen wanneer de informatie voor educatieve doeleinden wordt aangevraagd, niet overnemen. Het voorstel van de Commissie houdt al in dat de lidstaten kunnen bepalen in welke gevallen van een vergoeding kan worden afgezien. Het is uiteindelijk een voorstel voor een kaderrichtlijn. Overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel moeten de lidstaten bij de omzetting van de richtlijn in het nationale recht een zekere mate van flexibiliteit hebben.

De delen van amendement 25 die behelzen dat er nieuwe leden aan artikel 6 van het voorstel van de Commissie over de toegang tot de rechter worden toegevoegd, kunnen niet worden overgenomen omdat dit onderwerp daardoor te gedetailleerd zou worden geregeld. Overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel moet de regeling van deze aangelegenheden aan de lidstaten worden overgelaten, die daarbij rekening houden met de specifieke kenmerken van hun nationale rechtsorde.

De delen van amendement 26 die niet gedeeltelijk of in beginsel zijn overgenomen, neigen ertoe de manier waarop de lidstaten de milieu-informatie waarover zij beschikken op actieve wijze aan het grote publiek moeten bekendmaken, al te gedetailleerd te regelen. Daarom kunnen ze niet worden overgenomen.

Dit artikel van het voorstel van de Commissie is bedoeld om de lidstaten een algemene verplichting op te leggen om milieu-informatie actief te verspreiden. Het gaat hier echter om een kaderrichtlijn die niet bedoeld is om tot in de details te regelen hoe de lidstaten aan deze verplichting moeten voldoen. De Commissie is van mening dat de lidstaten bij de omzetting van de richtlijn in het nationale recht een zekere mate van flexibiliteit moeten hebben.

Amendement 27 behelst de invoeging van een nieuw artikel in het voorstel over de kwaliteit van de informatie die

door de overheid actief onder het grote publiek wordt verspreid. Bovendien verplicht het de Commissie tot de indiening van voorstellen voor de harmonisatie van procedures voor emissiemetingen. Dit amendement is niet aanvaardbaar omdat het de overheidsinstanties te zeer belast. Bovendien vallen bepaalde delen van het amendement buiten de werkingssfeer van het voorstel. Met het oog op de consistentie kan ook amendement 12 inzake de invoeging van een overweging over de nieuwe bepalingen van amendement 27 in het voorstel niet worden overgenomen.

Amendement 28 behelst enerzijds dat de lidstaten worden verplicht tot de opstelling van nationale verslagen over de ervaring met de toepassing van de richtlijn en tot de indiening daarvan bij de Commissie op specifieke data (namelijk 31 december 2005 en 30 juni 2006). Dit amendement is niet aanvaardbaar aangezien nog niet bekend is wanneer de richtlijn officieel zal worden vastgesteld. Het is verstandiger de formulering van de Commissie („x” jaar en „x” jaar en zes maanden na de uiterste datum voor omzetting) aan te houden.

Anderzijds verplicht het de Commissie tot de opstelling van een verslag over de ervaring met de toepassing van de richtlijn en van de verordening houdende uitvoering van artikel 255 van het Verdrag (recht op toegang tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie) alsmede eventuele herzieningsvoorstellen die zij nodig acht. Dit amendement is niet aanvaardbaar aangezien de verwijzing naar de verordening tot uitvoering van artikel 255 van het Verdrag duidelijk buiten de werkingssfeer van de richtlijn valt.

Amendement 29 behelst dat er een termijn van twaalf maanden wordt vastgesteld voor de omzetting van de richtlijn in het nationale recht door de lidstaten. De Commissie is van oordeel dat deze termijn te kort is. Daarom kan amendement 29 niet worden overgenomen.

3.5. Gewijzigd voorstel

Overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag wijzigt de Commissie haar voorstel zoals in het voorgaande is vermeld.

Voorstel voor een besluit van de Raad tot verlening van een garantie van de Gemeenschap voor verliezen van de Europese Investeringsbank op buitengewone leningen voor concrete milieuprojecten in het gebied rond de Baltische Zee in Rusland in het kader van de Noordelijke Dimensie

(2001/C 240 E/35)

COM(2001) 297 def. — 2001/0121(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 6 juni 2001)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 308,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Met activiteiten in verband met de Noordelijke Dimensie werd een begin gemaakt door de Raad van Helsinki van 10 en 11 december 1999, die de Commissie heeft verzocht een Actieplan voor de Noordelijke Dimensie te formuleren. De Europese Raad van Feira bekrachtigde in juni 2000 het Actieplan voor het externe en grensoverschrijdend beleid van de EU voor 2000-2003. De Noordelijke Dimensie beslaat het geografische gebied ten westen van IJsland tot aan het Noordwesten van Rusland, en het gebied van de Noorse Zee, de Barentssee en de Karazee in het noorden tot de zuidelijke kust van de Baltische Zee.
- (2) De Noordelijke Dimensie beoogt rekening te houden met de bijzondere uitdagingen die moeten worden overwonnen bij de regionale ontwikkeling in het noorden van Europa. Daarbij gaat het om moeilijke klimatologische omstandigheden, grote afstanden, zeer grote verschillen in levensstandaard, milieuproblemen waaronder problemen met nucleair afval en waterzuiveringsbeheer, alsmede ontoereikende transport- en grensoverschrijdingsvoorzieningen. Met de Noordelijke Dimensie wordt beoogd de grensoverschrijdende samenwerking tussen de EU en de aangrenzende landen en regio's in het noorden van Europa te intensiveren.
- (3) De milieusituatie in het Noordwesten van Rusland blijft uiterst moeilijk. Er is in het verleden veel milieuvervuiling ontstaan en voor het opruimen ervan ontbreekt het de huidige regering van Rusland aan financiële middelen, terwijl het wegens de relatief lage koopkracht van de bevolking evenmin mogelijk is om hiervoor via de tarieven financiële middelen te verkrijgen. Hierdoor is nog altijd niets ondernomen voor het opruimen van gevaarlijke bronnen van grensoverschrijdende milieuvervuiling in het Noordwesten van Rusland. Het afvalwater van 3,5 miljoen inwoners van St. Petersburg en omstreken wordt nog altijd gedeeltelijk ongezuiverd in de Baltische Zee geloosd. In en rond Kaliningrad is sprake van een vergelijkbare situatie. Het grondwater wordt bedreigd door enkele stortplaatsen met enorme hoeveelheden giftig afval.
- (4) De Unie ondersteunt reeds verscheidene milieuprojecten in het Noordwesten van Rusland via subsidies van TACIS. Gezien de dringende noodzaak om de milieubescherming in deze regio uit te breiden om ernstige verdere grensoverschrijdende schade aan het milieu te voorkomen, is het voor de Gemeenschap gerechtvaardigd steun te geven door middel van beperkte EIB-leningen. De betrokkenheid van de EIB zou de effecten van de communautaire maatregelen versterken, niet alleen door vergroting van de beschikbare financiële middelen, maar ook door de professionele betrokkenheid van de projectteams van de Bank. De steun van de Gemeenschap zal worden verstrekt op zodanige wijze dat rekening wordt gehouden met de mate waarin de projecten erin slagen financiële middelen aan te trekken en zal moeten worden terugbetaald.
- (5) Op initiatief van het Voorzitterschap heeft de Ecofin-Raad van 12 maart 2001 een reeks criteria overwogen voor een beperkte buitengewone EIB-maatregel voor milieuprojecten in het Noordwesten van Rusland, in het bijzonder in en rond St. Petersburg en Kaliningrad. Benadrukt werd dat a) de projecten moeten worden beoordeeld door de EIB en de leningen per individueel geval moeten worden goedgekeurd door de Raad van Gouverneurs. Het gaat derhalve niet om een algemeen mandaat voor het verstrekken van leningen aan Rusland; b) de projecten moeten bijdragen tot het realiseren van belangrijke milieudoelstellingen en van significant belang zijn voor de EU; c) er sprake dient te zijn van samenwerking tussen de EIB en cofinanciering van andere IFI's teneinde een redelijke risicospreiding en adequate projectconditionaliteit te bewerkstelligen; d) het geaggregeerde volume van de leningen ten hoogste 100 miljoen EUR mag bedragen; e) Rusland moet voldoen aan zijn internationale financiële verplichtingen, in het bijzonder die jegens de Club van Parijs.
- (6) De Europese Raad van Stockholm van 23-24 maart 2001 heeft in haar conclusies verklaard het erover eens te zijn „dat de Unie EIB-leningen moet openstellen voor concrete milieuprojecten [in Rusland], overeenkomstig de door de Raad bepaalde specifieke criteria”.
- (7) Derhalve is het wenselijk een garantie te verlenen aan de EIB om haar in staat te stellen leningen goed te keuren uit hoofde van deze buitengewone maatregel voor concrete milieuprojecten in het gebied rond de Baltische Zee in Rusland, in het bijzonder in en rond St. Petersburg en Kaliningrad. De garantie voor deze buitengewone maatregel is van uitzonderlijke aard en heeft geen precedentwerking voor de toekomst. De EIB heeft te kennen gegeven in staat en bereid te zijn uit eigen middelen leningen te verstrekken aan het Noordwesten van Rusland overeenkomstig haar statuten.

- (8) De garantie van de Gemeenschap voor de onderhavige buitengewone maatregel is gebonden aan een plafond van 100 miljoen EUR. Teneinde het effect van deze naar verhouding beperkte maatregel te versterken, is deze gericht op projecten in het gebied rond de Baltische Zee in Rusland.
- (9) Het Milieupartnerschap voor de Noordelijke Dimensie (NDEP) zal een kader bieden voor de vaststelling van prioriteiten, waarbij de Commissie, bilaterale en multilaterale donoren, de IFI's en de desbetreffende overgangseconomieën betrokken zullen zijn.
- (10) Besluit 2000/24/EG⁽¹⁾ van de Raad verleent aan de EIB een algemene garantie van de Gemeenschap van 65 % voor verliezen op leningen voor projecten buiten de Gemeenschap (Midden- en Oost-Europa, de landen rond de Middellandse Zee, Latijns-Amerika en Azië en de Republiek Zuid-Afrika).
- (11) Op 2 december 1996 heeft de Raad ingestemd met nieuwe garantieregelingen voor EIB-leningen aan derde landen. Daarbij ging hij akkoord met de benadering van een algemene garantie, zonder onderscheid naar regio's en projecten, alsmede regels voor risicospreiding. Volgens laatstgenoemde regels dient de EIB passende garanties van non-gouvernementele derde partijen te vinden ter dekking van de commerciële risico's, en is de begrotingsgarantie uitsluitend beperkt tot politieke risico's.
- (12) De algemene garantie ter dekking van het algemene mandaat voor EIB-leningen aan derde landen zoals vastgelegd in Besluit 2000/24/EG, dient ook van toepassing te zijn op de buitengewone maatregel inzake EIB-leningen in Rusland in het kader van de Noordelijke Dimensie. Leningen die uit hoofde van dit besluit worden opengesteld, dienen gedekt te zijn door de algemene garantie zoals bedoeld in Besluit 2000/24/EG. Gezien het bijzondere karakter van deze maatregel zal artikel 1 lid 3 van Besluit 2000/24/EG hier niet van toepassing zijn.
- (13) De tijdsfactor is van essentieel belang bij de tenuitvoerlegging van dit Besluit. Er bestaat een dringende noodzaak voor milieu-investeringen in het gebied rond de Baltische Zee in Rusland.
- (14) Voor het doel van de goedkeuring van onderhavig besluit zijn de enige bevoegdheden van het Verdrag deze zoals neergelegd in artikel 308,

BESLUIT:

Artikel 1

Doelstelling

De Gemeenschap verleent de Europese Investeringsbank (hierna „de EIB”) een algemene garantie voor alle gevallen waarin de EIB betalingen niet ontvangt die haar verschuldigd zijn uit hoofde van de leningen welke overeenkomstig de gebruikelijke criteria zijn opgesteld voor investeringsprojecten die worden uitgevoerd op grond van deze buitengewone maatregel in het

gebied rond de Baltische Zee in Rusland in het kader van de Noordelijke Dimensie. Om voor dergelijke leningen in aanmerking te komen, dienen projecten gericht te zijn op een belangrijke milieudoelstelling en van significant belang te zijn voor de EU.

Artikel 2

Plafond en voorwaarden

1. Het algemene plafond van de opengestelde leningen bedraagt 100 miljoen EUR of het equivalent daarvan.
2. De garantie van de Gemeenschap met betrekking tot de door de EIB opengestelde leningen uit hoofde van onderhavig Besluit heeft de vorm van een uitbreiding van de algemene garantie van de Gemeenschap van 65 % welke werd verleend aan de EIB uit hoofde van het algemene mandaat voor het verstrekken van externe leningen, zoals vastgesteld in Besluit 2000/24/EG.
3. Projecten die worden gefinancierd met leningen die worden gedekt door de garantie dienen aan de volgende criteria te voldoen:
 - De voorwaarden om in aanmerking te komen volgens artikel 1;
 - Medewerking en cofinanciering van de EIB en andere Internationale Financiële Instellingen ten einde zorg te dragen voor een redelijke risicospreiding en passende projectconditionaliteit.
4. De EIB zal alleen projecten ter goedkeuring voorstellen indien Rusland wordt geacht zijn financiële verplichtingen te vervullen, met inbegrip van de verplichtingen jegens de Club van Parijs.
5. De Raad van Gouverneurs van de EIB beoordeelt, op grond van artikel 18 van de Statuten van de Bank, in elk individueel geval elke lening die kan worden gedekt door de garantie van de Gemeenschap.
6. Voor het doel van onderhavig besluit is artikel 1, lid 3, van Besluit 2000/24/EG niet van toepassing.

Artikel 3

Verslaglegging

De Commissie brengt, in het kader van de verslaglegging uit hoofde van Besluit 2000/24/EG van de Raad, jaarlijks verslag uit aan het Europees Parlement en de Raad over de leningen die op grond van onderhavig Besluit werden verleend en verstrekt, tegelijkertijd, een beoordeling van de tenuitvoerlegging van onderhavig Besluit en van de coördinatie tussen de Internationale Financiële Instellingen die bij de projecten betrokken zijn. De informatie die de Commissie verstrekt aan het Europees Parlement en de Raad dient een beoordeling te omvatten van de bijdragen die de leningen die uit hoofde van onderhavig besluit werden verleend, hebben geleverd tot de verwezenlijking van de doelstellingen van de Gemeenschap in het kader van de Noordelijke Dimensie.

Voor de doeleinden zoals genoemd in het eerste lid zal de EIB de daartoe benodigde informatie verschaffen.

⁽¹⁾ PB L 9 van 13.1.2000, blz. 24.

*Artikel 4***Geldigheidsduur**

De garantie dekt leningen waartoe gedurende een periode van drie jaar vanaf de vaststelling van onderhavig Besluit een overeenkomst wordt ondertekend. Indien na het verstrijken van deze drie jaar de door de EIB verstrekte leningen het algemene plafond zoals bedoeld in artikel 2 niet hebben bereikt, wordt deze periode automatisch verlengd met zes maanden.

*Artikel 5***Slotbepalingen**

1. Dit besluit treedt in werking op de dag van publicatie ervan in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.
 2. De EIB en de Commissie stellen de voorwaarden vast waartegen de garantie wordt verleend.
-

Gewijzigd voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur ⁽¹⁾

(2001/C 240 E/36)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2001) 315 def. — 2000/0158(COD)

(Door de Commissie overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag ingediend op 7 juni 2001)

1. ACHTERGROND

Indiening van het voorstel (COM(2000) 347 def. — 2000/0158(COD)) bij het Europees Parlement en de Raad overeenkomstig artikel 175, lid 1, van het Verdrag: 28 juli 2000

Advies van het Economisch en Sociaal Comité: 29 november 2000

Advies van het Comité van de Regio's: 14 februari 2001

Advies van het Europees Parlement — eerste lezing: 15 mei 2001

2. DOELSTELLING VAN HET VOORSTEL VAN DE COMMISSIE

Het voorstel bevat maatregelen voor de preventie van afval van elektrische en elektronische apparatuur, voor de inzameling van elektrische en elektronische apparatuur en voor de verwerking, recycling en nuttige toepassing daarvan. Voorgesteld wordt dat de lidstaten zorgen voor de gescheiden inzameling van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA) en voor een adequate verwerking, nuttige toepassing en verwijdering van AEEA. Verwerking, nuttige toepassing en verwijdering van AEEA worden gefinancierd door de producenten om een economische stimulans te creëren voor de aanpassing van het ontwerp van elektrische en elektronische apparatuur aan de vereisten van een deugdelijk afvalbeheer. De consumenten hebben de mogelijkheid hun apparatuur gratis in te leveren. Er worden gekwantificeerde doelstellingen voor hergebruik, recycling en nuttige toepassing vastgesteld.

3. ADVIES VAN DE COMMISSIE OVER DE AMENDEMENTEN VAN HET PARLEMENT

3.1. De door de Commissie overgenomen amendementen

De volgende amendementen kunnen worden overgenomen:

Ten aanzien van de werkingssfeer van de richtlijn: amendement 3 waar wordt gesteld dat de verplichtingen die voor producenten en distributeurs gelden, ook bij afstandsverkoop moeten gelden; amendement 4 waar wordt gesteld dat de AEEA-richtlijn geen afbreuk doet aan andere wetgeving inzake de bescherming van de gezondheid van werknemers en Richtlijn 91/157/EEG inzake batterijen en accu's; amendement 23 waar wordt gesteld dat de toepas-

sing van de AEEA-richtlijn onafhankelijk is van de wijze van onderhoud van de apparatuur; amendement 24 dat inhoudt dat medische apparatuur, meet- en controle-instrumenten en automaten binnen het toepassingsgebied van bepaalde bepalingen inzake inzameling van de richtlijn vallen; amendement 25 waar wordt gesteld dat de aanbieders van EEA in het kader van financieringsovereenkomsten (b.v. lease) als „professionele importeurs” worden beschouwd.

De Commissie kan amendement 22, dat inhoudt dat de term „deelnemers aan de markt” in artikel 1 wordt geschrapt, overnemen.

Ten aanzien van de definities: amendement 27 waar wordt verduidelijkt dat „hergebruik” zowel het complete apparaat als onderdelen omvat; amendement 28 waar wordt gesteld dat het begrip „producent” onafhankelijk is van de gebruikte verkooptechniek, met inbegrip van afstandsverkoop; amendement 29 waar wordt bepaald onder welke voorwaarden een wederverkoper niet als producent wordt beschouwd.

Ten aanzien van inzameling, gratis terugname en verantwoordelijkheid van de producent: amendement 36 waar wordt gesteld dat systemen voor de verwerking van AEEA door de producenten individueel of collectief kunnen worden opgezet.

Ten aanzien van nuttige toepassing: amendement 39 waarin de gekwantificeerde doelstellingen voor recycling en nuttige toepassing van AEEA worden verhoogd; amendement 42 waarin voorwaarden worden vastgesteld waarmee rekening moet worden gehouden bij de vaststelling van doelstellingen voor de jaren na 2008; amendement 43 waarin wordt opgeroepen tot de ontwikkeling van nieuwe technologie.

Ten aanzien van de financiering: de amendementen 15 en 16 waarin wordt gesteld dat de voorkeur moet worden gegeven aan individuele financieringsystemen boven collectieve systemen, tenzij dit onhaalbaar of te duur is.

Ten aanzien van informatievoorschriften: de amendementen 18, 47 tot en met 50, 51 en 52 waarin de verplichtingen voor producenten ten aanzien van de voorlichting van gebruikers worden uitgebreid; amendement 51 dat de mogelijkheid biedt om sancties in te voeren wanneer niet aan de verplichtingen inzake gescheiden inzameling wordt voldaan; de amendementen 19 en 54 waarin de bepaling inzake de informatie die aan verwerkende installaties moet worden verstrekt, wordt aangescherpt.

⁽¹⁾ PB C 365 E van 19.12.2000, blz. 184.

Ten slotte amendement 10 waarin wordt gewezen op de potentiële baten van de richtlijn voor het creëren van werkgelegenheid; amendement 59 waarin wordt gesteld dat de Commissie de producenten, de vakbonden en de consumentenverenigingen dient te raadplegen alvorens de bijlagen worden gewijzigd; amendement 60 waarin wordt bepaald dat in afvalbeheersplannen een hoofdstuk over AEEA moet worden opgenomen; amendement 61 waarin de lidstaten ertoe worden verplicht voor afdoende sancties te zorgen; de amendementen 20 en 64 waarin de lidstaten ertoe worden verplicht voor adequate inspecties te zorgen en de aanbeveling inzake milieu-inspecties in acht te nemen.

Amendement 63 wijzigt de datum van inwerkingtreding (de dag van bekendmaking in plaats van de twintigste dag na de bekendmaking). Dit kan worden overgenomen.

De Commissie kan amendement 66, waarin „vrijtijds- en sportartikelen” aan punt 7 van deel A van bijlage I worden toegevoegd, overnemen.

3.2. De gedeeltelijk of in beginsel door de Commissie overgenomen amendementen

Ten aanzien van de definities versterkt amendement 26 over de definitie van AEEA het idee dat alle onderdelen en sub-eenheden ook als AEEA dienen te worden beschouwd en dit kan met uitzondering van de verwijzing naar „verbruiksmaterialen” worden overgenomen.

Ten aanzien van de inzameling bevat amendement 35 een aantal verplichtingen. Het gedeelte waarin de verwijdering van AEEA tegelijk met ongesorteerd huishoudelijk afval wordt verboden, kan worden overgenomen. De Commissie vindt het niet nodig het gedeelte in lid 1 bis, waarin wordt verwezen naar de belasting van de detailhandel, over te nemen aangezien de mogelijkheid van gecentraliseerde inzamelingspunten in elk geval niet wordt uitgesloten. Bovendien is de Commissie het niet eens met het tweede deel van lid 2 dat de lidstaten de mogelijkheid biedt om af te wijken van de bepaling inzake gratis terugname. Ten aanzien van lid 3 gaat de Commissie in beginsel akkoord met het amendement, maar heeft zij twijfels over de verplichting om de nuttige toepassing overeenkomstig gecertificeerde beheerssystemen te laten verlopen. De Commissie stelt voor de zinsnede „hebben zij eveneens de verplichting” te vervangen door „worden zij er eveneens toe aangemoedigd”. De wijzigingen in lid 4 kunnen worden overgenomen. In lid 5 kan de wijziging in 6 kg/persoon/jaar in beginsel worden overgenomen. De Commissie is echter van mening dat de formulering van deze bepaling dient te worden gewijzigd in: „Onverminderd de bepalingen van lid 1 bis nemen de lidstaten maatregelen om ervoor te zorgen dat uiterlijk op 31 december 2005 gemiddeld 6 kilogram per inwoner per jaar aan AEEA van particuliere huishoudens gescheiden wordt ingezameld.” Hetzelfde geldt voor amendement 9 ten aanzien van overweging 13.

Amendement 30 stelt dat bij afstandsverkoop een bedrijf dat in het kader van een overeenkomst met de producent of distributeur de service en het onderhoud op zich neemt, in de zin van de richtlijn als „producent” wordt beschouwd. Deze verandering kan worden overgenomen, al betwijfelt de Commissie of dit echt nodig is.

Amendement 32 bevat een definitie van „inzamelpunt” en kan in beginsel worden overgenomen. De Commissie stelt de volgende formulering voor: „inzamelpunt”: iedere inrichting, indien van toepassing met inbegrip van detailhandelaars, die AEEA van de laatste houder terugneemt.

De Commissie kan amendement 95 in beginsel overnemen mits de formulering wordt gewijzigd in: „De lidstaten zien erop toe dat AEEA die een gezondheids- of veiligheidsrisico voor personeel inhoudt, met name door radioactieve of biologische verontreiniging, in daarvoor geschikte inzamelingspunten wordt teruggenomen.”

Ten aanzien van de verwerkingsvoorschriften stelt amendement 37 dat er voor nuttige toepassing en recycling met de nieuwste stand van de techniek overeenkomende — door de producenten individueel of collectief op te zetten — systemen worden gebruikt. Dit kan worden overgenomen. Ook de verwijzing naar de bescherming van de gezondheid van de werknemers kan worden overgenomen. Lid 5 bevat voorschriften waaraan bij de uitvoer van AEEA moet worden voldaan. Door deze voorwaarden wordt Verordening (EEG) nr. 259/93 inzake het vervoer van afval de facto gewijzigd. Het is geen goede zaak om in verband met de nuttige toepassing van AEEA van de algemene voorschriften inzake het vervoer van afval af te wijken, zodat deze wijziging niet kan worden overgenomen. De Commissie stelt echter voor de werkingssfeer van de bepaling tot vervoer voor verwijdering te beperken: „De lidstaten kunnen transporten die voldoen aan artikel 4, lid 3, onder c), eerste streepje, van Verordening (EEG) nr. 259/93 van de Raad, verbieden wanneer niet aan de in lid 1 vastgestelde minimale kwaliteitsnormen voor verwerking is voldaan.”

Ten slotte bepaalt amendement 37 dat de lidstaten ervoor moeten zorgen dat de marktpartijen officieel erkende milieubeheersystemen invoeren. Dit gedeelte is aanvaardbaar.

Amendement 11 heeft betrekking op overweging 14 en verwijst naar de kwaliteit van de verwerking. Dit kan in beginsel in de volgende aangepaste formulering worden overgenomen: Installaties of bedrijven die recycling- en verwerkingsactiviteiten uitvoeren, moeten aan minimale normen voldoen om negatieve milieueffecten bij de verwerking van AEEA te voorkomen. Ten behoeve van een hoogwaardige milieubescherming moeten de lidstaten ervoor zorgen dat er voor nuttige toepassing en recycling technologie wordt gebruikt die overeenkomt met de nieuwste stand van de techniek.

Ten aanzien van de bepalingen voor nuttige toepassing en recycling stelt amendement 38 dat alle afzonderlijk ingezamelde AEEA nuttig moet worden toegepast, behalve de AEEA die in zijn geheel wordt hergebruikt, en dat een zo hoog mogelijk percentage voor hergebruik en recycling moet worden gehaald. Dit amendement kan in beginsel worden overgenomen. De Commissie stelt de volgende formulering voor: „De lidstaten zorgen ervoor dat alle afzonderlijk ingezamelde AEEA nuttig wordt toegepast teneinde een zo hoog mogelijk percentage voor hergebruik en recycling te bereiken. Deze bepaling is niet van toepassing op apparaten die in hun geheel worden hergebruikt.”.

Amendement 41 stelt dat er in een latere fase gedetailleerde voorschriften voor de berekening van de doelstellingen dienen te worden vastgesteld en kan in beginsel worden overgenomen. De Commissie stelt de volgende formulering voor: „Uiterlijk op 31 december 2004 worden de gedetailleerde voorschriften om toezicht te houden op de in lid 2 van dit artikel genoemde doelstellingen en de naleving daarvan door de lidstaten volgens de in artikel 14, lid 2, bedoelde procedure vastgesteld.”.

Ten aanzien van de financiering wijzigt amendement 44 de datum waarop de clausule inzake de verantwoordelijkheid van de producent van kracht wordt (30 maanden in plaats van 5 jaar na de inwerkingtreding van de richtlijn). Dit gedeelte kan worden overgenomen. Daarnaast wordt gesteld dat er voor de financiering of cofinanciering van de inzameling bij huishoudens een beroep op de producenten kan worden gedaan. Dit deel kan slechts in beginsel worden overgenomen. De Commissie stelt de volgende formulering voor: „Onverminderd artikel 4, lid 2, zorgen de lidstaten ervoor dat AEEA van particuliere huishoudens wordt overgebracht naar de krachtens artikel 4, lid 1, opgezette inzamelpunten en bepalen zij overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel op welke wijze deze overbrenging plaatsvindt.”.

In amendement 46 (en amendement 17 voor de toevoeging van een nieuwe overweging) wordt bepaald:

- a) dat de kosten van inzameling en verwerking in de prijs van het product moeten worden doorberekend. Het is niet duidelijk hoe dit juridisch zou worden geregeld en daarom wordt dit gedeelte niet overgenomen;
- b) dat al bestaande financieringsovereenkomsten gedurende een periode van maximaal tien jaar mogen worden gehandhaafd. Dit kan in beginsel worden overgenomen, mits wordt bepaald dat bij de herziening ook rekening wordt gehouden met mededingingsaspecten;
- c) dat de verantwoordelijkheid voor historisch afval wordt verdeeld aan de hand van het marktaandeel op het moment waarop de kosten worden gemaakt. Dit kan worden overgenomen mits het woord „collectief” wordt geschrapt;
- d) dat de producenten gedurende een periode van maximaal tien jaar „zichtbare vergoedingen” mogen gebruiken om de kosten van inzameling en verwerking aan de gebruikers duidelijk te maken. Dit is niet nodig om

een individuele producent de mogelijkheid te bieden zijn kosten aan de consument duidelijk te maken. Dit kan niet worden overgenomen.

Ten aanzien van de rapportagevoorschriften bepaalt amendement 52 dat EEA duidelijk wordt geëtiketteerd om aan te geven dat deze na de inwerkingtreding van de richtlijn in de handel is gebracht. Dit amendement kan in beginsel worden overgenomen, waarbij de volgende formulering wordt voorgesteld: „De lidstaten zorgen ervoor dat de producent, gelet op het feit dat AEEA niet meer samen met ongesorteerd stedelijk afval mag worden verwijderd en dat alle AEEA afzonderlijk moet worden ingezameld, elektrische en elektronische apparatuur die 30 maanden na de inwerkingtreding van deze richtlijn in de handel wordt gebracht en normaal gesproken wellicht in vuilnisbakken of soortgelijke middelen voor de inzameling van huisvuil zou worden opgeruimd, duidelijk van het in bijlage IV weergegeven symbool voorziet ...” (rest onveranderd).

De Commissie kan amendement 75 in beginsel overnemen, mits de formulering als volgt wordt gewijzigd: „De lidstaten zorgen ervoor dat elke producent van een elektrisch of elektronisch apparaat dat na ... [30 maanden na de inwerkingtreding van deze richtlijn] in de handel is gebracht, gemakkelijk te identificeren is dankzij de etikettering van het apparaat, waarop tevens de datum wordt vermeld waarop het in de handel wordt gebracht.”.

Amendement 55 doet een beroep op de lidstaten om ervoor te zorgen dat producenten die afstandsverkoop gebruiken, een in een lidstaat gevestigde onderneming aanwijzen die de in de richtlijn vastgelegde verplichtingen van de producent kan overnemen. Dit amendement kan in beginsel worden overgenomen, maar de bepaling moet in artikel 7, lid 2, worden ondergebracht.

De amendementen 21, 56, 58 en 85 hebben alle betrekking op de rapportageverplichtingen en de voorgestelde wijzigingen zijn niet erg ingrijpend. Ze kunnen allemaal in beginsel worden overgenomen. De Commissie stelt in deze amendementen de volgende wijzigingen in de formulering voor: Amendement 21: „Gegevens over het aantal en het gewicht van elektrische en elektronische apparaten die in de Gemeenschap op de markt komen en over het niveau van inzameling, nuttige toepassing, hergebruik (met inbegrip van waar mogelijk het hergebruik van complete apparaten), recycling en uitvoer van AEEA zijn noodzakelijk om op het bereiken van de doelstellingen van deze richtlijn toe te zien.”.

Amendement 56: „De lidstaten verstrekken de Commissie elk jaar gegevens over de hoeveelheden en categorieën elektrische en elektronische apparatuur die in de lidstaten op de markt zijn gebracht, via alle routes zijn ingezameld, zijn hergebruikt, naar de verwerkingsinstallaties zijn gebracht, zijn gerecycleerd en nuttig zijn toegepast, alsmede over de uitgevoerde hoeveelheden, informatie over de technische normen bij de verschillende wijzen van recycling, nuttige toepassing en verwerking, alsmede gegevens over de tarieven voor verwijdering en de kosten van inzameling en nuttige toepassing.”.

De Commissie kan de amendementen 58 en 85 overnemen, maar stelt voor de laatste zin van amendement 85 met de verwijzing naar internet weg te laten.

Ten aanzien van andere bepalingen kan de Commissie amendement 2 met een als volgt gewijzigde formulering overnemen: „Het basisbeginsel achter de richtlijn is de uitgebreide verantwoordelijkheid van de producent, die tot de doorberekening van externe kosten leidt.”.

Amendement 6 inzake overweging 11 heeft betrekking op het ontwerp van nieuwe EEA en kan in beginsel maar met een als volgt gewijzigde formulering worden overgenomen: „Er dienen zo spoedig mogelijk bepalingen inzake het ontwerp en de fabricage van elektrische en elektronische apparatuur te worden opgesteld teneinde de milieueffecten daarvan gedurende de levenscyclus te minimaliseren. Er dient rekening te worden gehouden met de nieuwe aanpak voor technische voorschriften en normen. De lidstaten dienen te bevorderen dat bij het ontwerp en de productie van elektrische en elektronische apparatuur volledig rekening wordt gehouden met reparatie, de mogelijkheid tot verbetering, hergebruik, demontage en recycling daarvan en dat deze aspecten worden vergemakkelijkt.”. Deze wijziging in de formulering is nodig aangezien de verwijzing naar door de Commissie vast te stellen bepalingen in het eerste deel van het amendement institutioneel gezien niet aanvaardbaar is. In de tweede plaats gaat de Commissie weliswaar akkoord met de strekking van het amendement, maar blijft ze erbij dat een verwijzing naar de nieuwe aanpak in de tekst dient te worden opgenomen en heeft ze daarom de tekst van het oorspronkelijke voorstel met de tekst van het amendement gecombineerd.

Amendement 62 stelt dat de richtlijn binnen 18 maanden na de inwerkingtreding moet worden omgezet (in het voorstel van de Commissie eindigt de termijn op 30 juni 2004). Dit kan in beginsel worden overgenomen maar een aanpassing ten tijde van de vaststelling van de richtlijn is mogelijk.

Ten aanzien van bijlage II kan de Commissie de amendementen 86, 99, 70, 77 en 98 in beginsel overnemen, maar stelt zij voor de formulering van bepaalde toevoegingen als volgt te wijzigen:

- „elektrolytcondensatoren die gevaarlijke stoffen bevatten”. De Commissie stelt voor de verwijzing naar gevaarlijke stoffen toe te voegen aangezien alleen deze soorten elektrolytcondensatoren bij de verwerking uit de apparatuur moeten worden verwijderd.
- „kunststoffen die brandvertragers bevatten”. De Commissie is van mening dat deze formulering duidelijker is en dezelfde strekking heeft als het amendement van het Parlement.
- „PCB-houdende condensatoren overeenkomstig Richtlijn 96/59/EG betreffende de verwijdering van PCB's en PCT's”. De Commissie is van mening dat de PCB-richtlijn moet worden vermeld om ervoor te zorgen dat de verwerking overeenkomstig deze richtlijn plaatsvindt.

De Commissie kan de volgende toegevoegde streepjes van bovengenoemde amendementen echter niet overnemen: „lood”, „cadmium” en „zeswaardig chroom”. De Commissie is van mening dat het in de praktijk niet haalbaar is alle onderdelen die deze stoffen bevatten, te verwijderen. Zij stelt voor in deze bijlage gedetailleerdere informatie te vermelden over de soorten materialen en apparatuur die moeten worden verwijderd.

Van amendement 71 kan de Commissie alleen het laatste gedeelte overnemen, waar wordt verwezen naar behandeling overeenkomstig Verordening (EG) nr. 2037/2000. De Commissie is van mening dat het duidelijker en praktisch gezien nuttiger is in plaats van een algemene beschrijving van de gassen aan de hand van bepaalde effecten (potentiële aantasting van de ozonlaag of opwarming van de aarde) de namen te vermelden van de gassen die moeten worden verwijderd.

Ten aanzien van bijlage III kan de Commissie amendement 100 overnemen met de volgende wijzigingen, die enerzijds de tekst van de onderhavige richtlijn in overeenstemming brengen met de tekst van Richtlijn 2000/53/EG betreffende autowrakken (een verwerkingsinstallatie zal in veel gevallen zowel autowrakken als AEEA verwerken) en anderzijds rekening houden met bepaalde specifieke kenmerken van elektrisch en elektronisch afval, zoals ontploffingsgevaar:

- punt 1, eerste streepje: „Een ondoordringbaar oppervlak voor terreinen waar dat nodig is, met opvangvoorzieningen voor weglekkende vloeistoffen en eventueel bezinktanks en olie/slibafscijders”
- punt 1, tweede streepje: „Een weerbestendige afdekking voor terreinen waar dat nodig is”
- punt 1, nieuw streepje: „Adequate waterzuiveringsapparatuur, ook voor regenwater, die voldoet aan de gezondheids- en milieuvoorschriften”
- punt 2, vierde streepje: „Adequate containers voor de opslag van batterijen, PCB/PCT-houdende condensatoren en ander gevaarlijk afval zoals radioactief of explosief afval”
- punt 2, vijfde streepje: „Waterzuiveringsapparatuur die voldoet aan de gezondheids- en milieuvoorschriften”.

3.3. De niet door de Commissie overgenomen amendementen

De amendementen 7 en 12 verwijzen naar de bescherming van de gezondheid van de werknemers bij terugname en verwerking. Dit voegt geen rechtskracht toe aan de richtlijn en past niet binnen de werkings sfeer.

De amendementen 31 en 33 bevatten definities van „financieringsovereenkomst” en „individuele financiering”, die de Commissie niet nodig acht aangezien deze termen ook zonder een specifieke definitie duidelijk genoeg lijken.

Amendement 34 bevat een definitie van „houder”. Er bestaat al een algemene definitie van „houder” van afval in de afval-kaderrichtlijn, zodat het amendement niet kan worden overgenomen.

Amendement 40 maakt een lagere doelstelling mogelijk voor „innovatieve” producten, die andere voordelen voor het milieu hebben. De Commissie is bang dat dit amendement te veel ruimte voor uiteenlopende interpretaties biedt en het moeilijk maakt om na te gaan of de doelstellingen van de richtlijn worden gehaald.

Amendement 1 inzake overweging 8 verwijst naar de harmonisatie van termen, werkingssfeer, inzameling en doelstellingen en kan niet worden overgenomen omdat de bepalingen van de richtlijn een „minimum” zijn.

Amendement 5 voegt een overweging toe die oproept tot een herziening van de richtlijn inzake batterijen in verband met de onderhavige richtlijn en kan niet worden overgenomen aangezien dit niet binnen de werkingssfeer van de onderhavige richtlijn valt.

De amendementen 14 en 78 zijn strijdig met de bepalingen van de verordening inzake het vervoer van afval, aangezien ze extra voorwaarden stellen aan het vervoer van afval. De Commissie is tegen een specifieke regeling voor het vervoer van elektrisch en elektronisch afval.

De amendementen 72 en 99 (gedeelte over recycling) over de recycling van kunststof zijn strijdig met de bepalingen dat er per type apparatuur gekwantificeerde doelstellingen moeten zijn.

De amendementen 73 en 76 zouden de bepalingen inzake selectieve behandeling afzwakken, aangezien ze het mogelijk maken dat de krachtens bijlage II vereiste activiteiten niet worden uitgevoerd.

De Commissie kan amendement 82 niet overnemen, aangezien zij amendement 15 heeft overgenomen, dat een duidelijkere tekst oplevert dan amendement 82.

Amendement 68, dat technische wijzigingen aanbrengt in sommige onderdelen van punt 1 van bijlage I, kan niet worden overgenomen aangezien daardoor strijdigheden met de andere punten van bijlage I zouden ontstaan.

Amendement 87 introduceert beperkingen voor het hergebruik van complete apparatuur die moeilijk uit te voeren en te interpreteren zouden zijn. Het zou met name moeilijk zijn in de praktijk vast te stellen wanneer nieuwe producten duidelijke algehele milieuvoordelen ten aanzien van het gebruik van grondstoffen zouden hebben, aangezien het gebruik van betere apparatuur zal moeten worden afgewogen tegen het ontstaan van meer afval.

De amendementen 90 en 94 behelzen de opbouw van een netwerk van installaties voor hergebruik, maar dit is moeilijk uitvoerbaar aangezien het hergebruik van apparatuur niet onder verwijdering valt en niet noodzakelijkerwijs afhankelijk is van de beschikbaarheid van installaties.

De Commissie kan amendement 93 niet overnemen, aangezien zij amendement 45 heeft overgenomen waardoor het eerstgenoemde amendement overbodig is geworden.

De Commissie beschouwt amendement 96 over indicatoren voor de mate waarin apparatuur kan worden gerecycleerd als onnodig en is van mening dat de keuze van de manier waarop informatie wordt verstrekt, aan de lidstaten moet worden overgelaten.

3.4. Gewijzigd voorstel

Overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag wijzigt de Commissie haar voorstel zoals in het voorgaande is vermeld.

Gewijzigd voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de beperking van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur ⁽¹⁾

(2001/C 240 E/37)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2001) 316 def. — 2000/0159(COD)

(Door de Commissie overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag ingediend op 7 juni 2001)

1. ACHTERGROND

Indiening van het voorstel (COM(2000) 347 def. — 2000/0159(COD)) bij het Europees Parlement en de Raad overeenkomstig artikel 175, lid 1, van het Verdrag: 28 juli 2000

Advies van het Economisch en Sociaal Comité: 29 november 2000

Advies van het Comité van de Regio's: 14 februari 2001

Advies van het Europees Parlement — eerste lezing: 15 mei 2001

2. DOELSTELLING VAN HET VOORSTEL VAN DE COMMISSIE

Het voorstel bevat beperkingen voor het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen (zware metalen en broomhoudende brandvertragers) in elektrische en elektronische apparatuur. De beperkingen worden in het jaar 2008 van kracht. Een technische bijlage, die via een comitéprocedure kan worden gewijzigd, bevat een aantal vrijstellingen.

3. ADVIES VAN DE COMMISSIE OVER DE AMENDEMENTEN VAN HET PARLEMENT

3.1. De door de Commissie overgenomen amendementen

Amendement 1 dat verwijst naar de mogelijkheden om de winstgevendheid van recycling en de bescherming van de gezondheid op te voeren door het gebruik van gevaarlijke stoffen te beperken.

Amendement 10 (eerste deel) dat de ingangsdatum voor de geleidelijke vervanging wijzigt van 2008 in 2006.

De wijziging van de werkingssfeer van de richtlijn door amendement 9 is aanvaardbaar. Gloeilampen, huishoudelijke verlichtingsarmaturen en compacte fluorescentielampen worden in de werkingssfeer van de richtlijn opgenomen, categorie 10 van bijlage IA van de AEEA-richtlijn wordt toegevoegd en reserveonderdelen die vóór 2006 in de handel zijn gebracht, worden uitgesloten.

De amendementen 12 en 13 inzake de aanpassing van de richtlijn aan de vorderingen van wetenschap en techniek,

die betrekking hebben op het raadplegingsproces vóór de aanpassing van de bijlage, kunnen worden overgenomen.

Amendement 17 dat betrekking heeft op adequate sancties.

Amendement 19 dat de datum van inwerkingtreding wijzigt (dag van bekendmaking in plaats van de twintigste dag na bekendmaking).

3.2. De gedeeltelijk of in beginsel door de Commissie overgenomen amendementen

Ten aanzien van de geleidelijke vervanging van gevaarlijke stoffen kan de Commissie amendement 4 en het tweede deel van amendement 10 in beginsel overnemen, mits de formulering wordt gewijzigd in: „Op basis van een voorstel van de Commissie besluiten het Europees Parlement en de Raad, zodra de wetenschappelijke gegevens beschikbaar zijn, in overeenstemming met de beginselen die in de strategie voor chemische stoffen zijn geformuleerd, andere gevaarlijke stoffen te verbieden en te vervangen door milieuvriendelijker alternatieven, die minimaal hetzelfde niveau van bescherming voor de consument garanderen.” Deze gewijzigde formulering is noodzakelijk om de verruiming van de werkingssfeer van de richtlijn aan de nieuwe strategie voor chemische stoffen te koppelen.

De Commissie kan amendement 22 overnemen, mits de formulering wordt gewijzigd in: „De lidstaten zorgen ervoor dat nieuwe elektrische en elektronische apparatuur die na 1 januari 2006 in de handel wordt gebracht, geen lood, kwik, cadmium, zeswaardig chroom, polybroombifenylen (PBB's) of polybroomdifenylenethers (PBDE's) bevat.” Deze wijziging in de formulering is alleen taalkundig van aard.

De Commissie kan amendement 23 overnemen, mits de formulering wordt gewijzigd in: „Artikel 4 is niet van toepassing op elektrische en elektronische apparatuur die onder de categorieën 8 en 9 van bijlage I A bij Richtlijn ... [betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur] valt en op reserveonderdelen voor het herstel van apparatuur die vóór 1 januari 2006 in de handel is gebracht.” De Commissie stelt voor het woord „verbruiksmaterialen” niet te vermelden, aangezien verbruiksmaterialen niet van de werkingssfeer van de richtlijn behoeven te worden uitgesloten om ervoor te zorgen dat apparatuur die vóór 1 januari in de handel is gebracht, kan blijven functioneren.

⁽¹⁾ PB C 365 E van 19.12.2000, blz. 195.

De Commissie kan amendement 35 in beginsel overnemen, mits de formulering om de Commissie meer flexibiliteit te geven en om rekening te houden met alle mogelijke wetenschappelijke ontwikkelingen als volgt wordt aangepast: „In het kader van haar onderzoek overweegt de Commissie voorstellen in te dienen ter vervanging van broomhoudende brandvertragers, zodra doeltreffende alternatieven voor brandpreventie voorhanden zijn, tenzij overeenkomstig de in de strategie voor chemische stoffen geformuleerde beginselen kan worden aangetoond dat broomhoudende brandvertragers geen reden tot bezorgdheid vormen.”.

De Commissie kan de door amendement 11 ingevoerde verwijzing naar de consumentenveiligheid in artikel 5, lid 1, overnemen.

Ten aanzien van de bijlage kan de Commissie amendement 21 met inachtneming van het volgende in beginsel overnemen. De schrappingen kunnen worden overgenomen, terwijl de Commissie ten aanzien van de toevoegingen kan overnemen:

- „— Lood in soldeer met een hoog smeltpunt (d.w.z. tin/lood-soldeerlegeringen die meer dan 85 % lood bevatten)
- Lood in glas in elektronische componenten
- Lood in piëzo-elektrische onderdelen
- Lood in servers en systemen en arraysystemen voor gegevensopslag (vrijstelling verleend tot 2010)”

Ten aanzien van andere bepalingen kan de Commissie amendement 7 als volgt overnemen: „Als algemeen beginsel dient te worden gesteld dat het hergebruik, de vernieuwing en de verlenging van de levensduur van producten nuttig zijn”.

Amendement 18 stelt dat de richtlijn binnen 18 maanden na de inwerkingtreding moet worden omgezet (in het voorstel van de Commissie eindigt de termijn op 30 juni 2004). Dit kan in beginsel worden overgenomen maar een aanpassing ten tijde van de vaststelling van de richtlijn is mogelijk.

3.3. De niet door de Commissie overgenomen amendementen

Amendement 2 stelt dat de richtlijn geen afbreuk doet aan Richtlijn 76/769/EEG inzake de beperking van gevaarlijke stoffen. De betekenis en de juridische gevolgen hiervan zijn onduidelijk en de Commissie geeft er de voorkeur aan formuleringen die tot mogelijke verschillende interpretaties op een dergelijk delicaat gebied kunnen leiden, te vermijden.

Amendement 3 verwijst naar de bescherming van werknemers. Aangezien dit buiten de werkingssfeer van de richtlijn valt, kan het amendement niet worden overgenomen.

Amendement 8 schrapt de verwijzing naar harmonisatie in de doelstellingen van de richtlijn en kan niet worden overgenomen aangezien het belangrijk is te benadrukken dat de richtlijn op artikel 95 van het Verdrag moet worden gebaseerd.

Amendement 5 vervangt de termen PBB's en PBDE's door „gebromeerde brandvertragers” en kan niet worden overgenomen aangezien de werkingssfeer van de richtlijn beperkt is tot PBB's en PBDE's.

De amendementen 6, 11 en 33 voegen taken en voorwaarden toe aan de werkzaamheden van het bij artikel 5 ingestelde comité, die de Commissie niet juist acht in het licht van het feit dat ze niet voldoende duidelijk omschreven zijn en de werkzaamheden van het comité zouden kunnen ondermijnen.

Amendement 15 verplicht de Commissie ertoe rekening te houden met de technische gegevens die haar vóór eind 2003 worden verstrekt. Deze toezegging in een wettekst kan niet worden overgenomen, hoewel de Commissie uiteraard rekening zal houden met alle relevante informatie waarover zij beschikt.

Amendement 34 kan niet worden overgenomen, aangezien de Commissie de amendementen 4 en 35 in beginsel heeft overgenomen, waardoor amendement 34 overbodig is geworden.

3.4. Gewijzigd voorstel

Overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag wijzigt de Commissie haar voorstel zoals in het voorgaande is vermeld.

Gewijzigd voorstel voor een beschikking van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van de lijst van prioritair stoffen op het gebied van het waterbeleid ⁽¹⁾

(2001/C 240 E/38)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2001) 317 def. — 2000/0035(COD)

(Door de Commissie overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag ingediend op 7 juni 2001)

In artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag wordt bepaald dat de Commissie, zolang de Raad geen besluit heeft genomen, te allen tijde gedurende de procedures die tot aanneming van een communautair besluit leiden, haar voorstel kan wijzigen.

De Commissie brengt in dit document advies uit over de 20 amendementen die door het Europees Parlement zijn aangenomen en wijzigt daarbij haar voorstel overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag.

1. ACHTERGROND

Vóór de tweede lezing over het voorstel voor een richtlijn tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (hierna de water-kaderrichtlijn of Richtlijn 2000/60/EG te noemen) heeft de Commissie overeenkomstig de eerdere verzoeken van de Raad en het Europees Parlement op basis van het toenmalige artikel 16 van de voorgestelde richtlijn een eerste voorstel voor een beschikking ingediend. Bij de bemiddeling is echter een compromis ontstaan waarin een nieuw lid aan artikel 16 is toegevoegd met de bepaling dat er „prioritaire gevaarlijke stoffen” moeten worden aangewezen. Daarom heeft de Commissie besloten haar voorstel na de vaststelling van Richtlijn 2000/60/EG te wijzigen. De procedure is tot nu toe als volgt verlopen:

Indiening van het voorstel (COM(2000) 47 def.) bij het Europees Parlement en de Raad (overeenkomstig artikel 175, lid 1, van het Verdrag): 7 februari 2000

Besluit van het Comité van de Regio's om geen advies uit te brengen: 3 maart 2000

Advies van het Economisch en Sociaal Comité: 12 juli 2000

Indiening van het gewijzigde voorstel (COM(2001) 17 def.) bij het Europees Parlement en de Raad (overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het Verdrag): 16 januari 2001

Advies van het Europees Parlement — eerste lezing: 15 mei 2001

Het Europees parlement heeft het gewijzigde voorstel van de Commissie in eerste lezing in grote lijnen gesteund. De kern van de voorgestelde beschikking, de lijst met prioritair stoffen in de bijlage, is enigszins aangescherpt door de termijn voor de evaluatie van bepaalde prioritair stoffen die als „prioritaire gevaarlijke stoffen” zouden kunnen worden aangewezen, terug te brengen tot één jaar na de vaststelling en nog eens drie prioritair stoffen aan te wijzen die moeten worden geëvalueerd.

Veel andere aspecten van de besprekingen hebben geleid tot de wijziging of toevoeging van overwegingen die bepaalde aspecten van de water-kaderrichtlijn moeten benadrukken of een leidraad moeten vormen voor de toekomstige herziening van de lijst die uiterlijk voor december 2004 op de agenda staat.

2. DOELSTELLING VAN HET VOORSTEL VAN DE COMMISSIE

Het gewijzigde voorstel is bedoeld om overeenkomstig artikel 16, lid 2, van de water-kaderrichtlijn (Richtlijn 2000/60/EG ⁽²⁾) de prioritair stoffen te selecteren en overeenkomstig artikel 16, lid 3, de „prioritaire gevaarlijke stoffen” aan te wijzen. De lijst van prioritair stoffen wordt als bijlage X in de richtlijn opgenomen. De Commissie zal binnen twee jaar na de vaststelling van de lijst voorstellen voor kwaliteitsnormen en emissiebepaling indienen. Voor de „prioritaire gevaarlijke stoffen” is de emissiebepaling gericht op de stopzetting of geleidelijke beëindiging van lozingen, emissies en verliezen binnen 20 jaar.

⁽¹⁾ PB C 177 E van 27.6.2000, blz. 74.

⁽²⁾ PB L 327 van 22.12.2000, blz. 1.

3. ADVIES VAN DE COMMISSIE OVER DE AMENDEMENTEN VAN HET EUROPEES PARLEMENT

Het Europees Parlement heeft 20 amendementen aangenomen. De Commissie kan 12 amendementen volledig overnemen (3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 21 en 23). Daarnaast kunnen twee amendementen gedeeltelijk (12 en 25) en drie amendementen in beginsel (24, 27 en 28) worden overgenomen. De overige drie amendementen (17, 18 en 19) zijn voor de Commissie niet aanvaardbaar.

De Commissie heeft over de amendementen van het Europees Parlement de volgende standpunten ingenomen:

3.1. De door de Commissie overgenomen amendementen

De Commissie heeft de amendementen 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 21 en 23 om de volgende redenen volledig overgenomen:

Amendement 21 benadrukt het tijdschema volgens artikel 16, lid 6, en de uiteindelijke doelstelling, vergelijkbaar met artikel 1, onder e), voor de tenuitvoerlegging van maatregelen voor prioritair gevaarlijke stoffen.

Amendement 23 verduidelijkt dat voor natuurlijke bronnen van in de natuur voorkomende stoffen geen sprake kan zijn van stopzetting of geleidelijke beëindiging van lozingen, emissies en verliezen. Dit is in overeenstemming met artikel 1, onder e), en overweging 27 van Richtlijn 2000/60/EG.

Amendement 3 vereist dat derde landen die grensoverschrijdende rivierbekkens met de Gemeenschap gemeen hebben, bij de procedure worden betrokken. Sinds de opstelling van de eerste prioriteitenlijst is dit bij de voorbereidende werkzaamheden in het kader van artikel 16 gebruikelijk geworden.

Amendement 5 vermeldt de relevante internationale overeenkomsten waarmee rekening moet worden gehouden bij de aanwijzing van prioritair gevaarlijke stoffen overeenkomstig artikel 16, lid 3. Deze internationale overeenkomsten zijn aan de orde gekomen bij de voorbereiding van het gewijzigde voorstel, zoals in het werkdocument ⁽¹⁾ van de diensten van de Commissie is vermeld.

Amendement 8 roept op tot afstemming met het onderzoek en de besluitvorming in het kader van het OSPAR-verdrag. In beide gevallen is dit al gebruikelijk geworden.

Amendement 9 behelst enkele specificaties voor de herziening van de lijst van prioritair stoffen om ervoor te zorgen dat alle potentiële prioritair stoffen in aanmerking worden genomen. Deze aspecten komen in beginsel in de bestaande procedures aan de orde.

Amendement 10 stelt dat de beschikbaarheid van relevante gegevens voor de toekomstige selectie van prioritair stoffen in het kader van de water-kaderrichtlijn voor een groot deel afhankelijk is van de verbetering van de beschikbare testgegevens via het beleid voor chemische stoffen. Door de huidige herziening van het communautair beleid voor chemische stoffen, zoals geschetst in het recente witboek ⁽²⁾, zal ervoor worden gezorgd dat er voor alle chemische stoffen voldoende en afdoende gegevens beschikbaar zijn.

Amendement 11 benadrukt dat de verwijzing naar de bestaande methode voor de selectie van prioritair stoffen het gebruik van andere methoden die in het kader van andere communautaire maatregelen zijn ontwikkeld, niet uitsluit. Hoewel de tekst zeer algemeen geformuleerd is en de terminologie verschilt van Richtlijn 2000/60/EG, is de strekking van het amendement verenigbaar met artikel 16, lid 2.

De amendementen 4 en 13 bevatten een samenvatting van bepalingen van Richtlijn 2000/60/EG, voornamelijk artikel 2, punt 29, en artikel 16.

De amendementen 6 en 15 zijn redactionele wijzigingen die in overeenstemming zijn met de water-kaderrichtlijn.

⁽¹⁾ Werkdocument ENV/191000/01: „Identification of Priority Hazardous Substances” van 16.1.2001 (Adonis nr. 901019).

⁽²⁾ Strategie voor een toekomstig beleid voor chemische stoffen (COM(2001) 88 def. van 27.2.2001).

3.2. De in beginsel door de Commissie overgenomen amendementen

Amendement 24 beschrijft de criteria en drempelwaarden in het kader van relevante internationale overeenkomsten die bij het aanwijzingsproces in aanmerking zijn genomen, zoals vermeld in het werkdocument van de diensten van de Commissie. Er wordt echter niet verwezen naar criteria in het kader van relevante communautaire wetgeving, zoals bepaald in artikel 16, lid 3, van Richtlijn 2000/60/EG. Daarom stelt de Commissie voor aan het begin van de tekst de volgende zinsnede toe te voegen: „Onverminderd de selectie van stoffen die reden tot zorg geven in het kader van de relevante communautaire wetgeving inzake gevaarlijke stoffen, dient bij de aanwijzing van „prioritaire gevaarlijke stoffen” op de lijst van prioritaire stoffen o.a. te worden gelet . . .”

Amendement 27 scherpt de bepalingen voor „te evalueren prioritaire stoffen” in voetnoot (***) in de bijlage van het gewijzigde voorstel aan. De termijn voor de evaluatie wordt verkort tot één jaar na de vaststelling van de lijst. De Commissie erkent dat de definitieve aanwijzing van deze mogelijke „prioritaire gevaarlijke stoffen” zo spoedig mogelijk moet gebeuren. Het is echter mogelijk dat dit niet haalbaar is vanwege de verschillende tijdschema's voor lopende beoordelingen krachtens andere communautaire wetgeving. De Commissie stelt voor de woorden „definitieve classificatie” te vervangen door „aanwijzing” en de woorden „12 maanden” door „24 maanden”.

Amendement 28 wijzigt de vermelding van fluorantheen in de bijlage van de voorgestelde beschikking van een indicatieve parameter voor polyaromatische koolwaterstoffen (PAK's, nr. 27) in een aparte prioritaire stof (nr. 14a) met een verklarende voetnoot. De Commissie kan ermee instemmen dat fluorantheen als aparte prioritaire stof wordt behandeld, omdat er bepaalde aanwijzingen zijn dat er in sommige lidstaten andere bronnen zijn door het gebruik in producten en tussenproducten. Er moet echter nauwkeurig worden nagegaan of fluorantheen aan de criteria voor „prioritaire gevaarlijke stoffen” voldoet. De Commissie stelt derhalve voor fluorantheen als indicatieve parameter voor PAK's te schrappen en in plaats daarvan als „te evalueren prioritaire stof” als volgt in de bijlage op te nemen:

	CAS-nummer	EU-nummer	Naam van de prioritaire stof	Aangewezen als prioritaire gevaarlijke stof
(14a)	206-44-0	205-912-4	Fluorantheen	(X) (***)

De verklarende voetnoot (****) in amendement 28 wordt geschrapt.

3.3. De gedeeltelijk door de Commissie overgenomen amendementen

Amendement 12 behelst de verplichting om andere stoffen aan de lijst toe te voegen om bij te dragen tot de stopzetting van lozingen, emissies en verliezen van alle gevaarlijke stoffen tegen 2020. De tekst van het amendement is gedeeltelijk misleidend, met name omdat wordt verwezen naar artikel 1, onder c), van Richtlijn 2000/60/EG. Om de samenhang met de tekst van de water-kaderrichtlijn en de verwante beginselen te waarborgen neemt de Commissie dit amendement over mits de woorden „alle” en „tegen 2020” worden geschrapt en de woorden „waar dit dienstig is” aan het einde van de tekst toe te voegen.

Amendement 25 verruimt de verplichtingen in de voorgestelde beschikking door de Commissie en de lidstaten ertoe te verplichten ervoor te zorgen dat alle relevante gegevens inzake stoffen en blootstelling beschikbaar zijn voor de toekomstige herziening van de lijst. Noch de Commissie noch de lidstaten kunnen ervoor zorgen dat al deze gegevens beschikbaar zijn, voornamelijk omdat bepaalde gegevens niet hun eigendom zijn. De Commissie is echter vast besloten met de hulp van alle andere betrokkenen ervoor te zorgen dat er voor de toekomstige selectie van prioritaire stoffen kwalitatief voldoende hoogwaardige informatie beschikbaar zal zijn. Om dit duidelijk te maken stelt de Commissie voor de tekst te vervangen door:

„De Commissie zal er samen met de betrokkenen, zoals vermeld in artikel 16, lid 5, van Richtlijn 2000/60/EG, voor zorgen dat de voor de uitvoering van de COMMPS-procedure benodigde gegevens over de stoffen en de blootstelling met inachtneming van de bepalingen in het kader van relevante communautaire wetgeving beschikbaar worden gesteld.”

3.4. De niet door de Commissie overgenomen amendementen

De amendementen 17, 18 en 19 behelzen de toevoeging van voetnoot (***) aan nog eens drie prioritaire stoffen in de bijlage van het gewijzigde voorstel, namelijk diuron (nr. 13), isoproturon (nr. 18) en simazine (nr. 28), zodat ook deze stoffen zouden vallen onder de in deze voetnoot vermelde evaluatie. De belangrijkste motivering voor de wijziging van de status van deze stoffen was de zorg voor de drinkwatervoorziening. In de eerste plaats kwam de Commissie bij haar beoordeling op basis van de meest recente beschikbare informatie niet tot de conclusie dat deze drie prioritaire stoffen voldoen aan de criteria voor de aanwijzing als prioritaire gevaarlijke stof. In de tweede plaats zal het oppervlaktewater dat voor de onttrekking van drinkwater wordt gebruikt, hoe dan ook volledig worden beschermd door de voor alle prioritaire stoffen geplande vaststelling van kwaliteitsnormen en beperking van de emissie. Gecombineerd met de lopende beoordeling in het kader van Richtlijn 91/414/EEG ⁽¹⁾ van de Raad zal ervoor worden gezorgd dat het gebruik van deze stoffen veilig voor de gezondheid van de mens en het milieu is. Voorlopig zijn er dus geen extra redenen tot zorg op grond waarvan de aanwijzing als „prioritaire gevaarlijke stof” terecht zou zijn. Daarom zijn deze amendementen voor de Commissie niet aanvaardbaar.

4. SLOTSOM

Overeenkomstig artikel 250, lid 2, van het EG-Verdrag wijzigt de Commissie haar voorstel zoals in het voorgaande is vermeld.

⁽¹⁾ PB L 230 van 19.8.1991, blz. 1.